

R. P. R.

DOS. Nr. 40005

VOL. Nr. 112

MINISTERUL AFACERILOR INTERNE

Serviciul „C.”

Secția „C.”-Regională

ARHIVA OPERATIVA

DOSAR

Ancheta

Eidlitz

Zollan

P V de interogatoriu

Data

1531925

P 000148, Vol. 112

P 148/112

Urmeaza Vol. Nr.

IOSIF VASILE mi -a spus că a prins mai mulți indivizi care au încercat să treacă în mod fraudulos frontiera și fiind cercetați, aceștia au arătat că au fost găzduiți de SCHIFF ESTER care știa că ei vor să treacă în mod fraudulos frontiera.- IOSIF VASILE mi-a mai spus că despre faptul că indivizii găzduiți de SCHIFF ESTER vroiau să treacă în mod fraudulos frontiera avea cunoștință și SCHIFF HEDVIG.-

I-am spus lui IOSIF VASILE că dacă SCHIFF ESTER nu are și alte fapte în sarcina sa să o pună în libertate acru pe care IOSIF VASILE l-a și făcut.-

După ce a fost pusă în libertate, SCHIFF ESTER împreună cu fata ei SCHIFF HEDVIG au venit la mine la Partid și mi-au mulțumit, cu care ocazie am cunoscut-o.-

Intrebare:

Cu ce s'a ocupat și ce politică a făcut SCHIFF ESTER înainte și după eliberarea țării noastre?

Răspuns:

Despre SCHIFF ESTER știu că făcea parte dintr-o familie de evrei fanatici denumiți "Chasedini", chiar din familia rabinului HAGHER, cunoscut sub numele de VINITER.- Bărbatul (decedat) a fost croitor ritual pentru confecționarea de costume necesare evreilor care făceau parte din casta "Chasedini".- Nu știu dacă înainte de eliberare a făcut politică.- Știu că înainte de eliberare, în timpul războiului a fost deportată la Auschwitz împreună cu cele două fete ale ei.-

După ce a revenit în țară s'a încadrat în Partid atât ea cât și copiii ei.- SCHIFF ESTER avea două fete și un băiat de care era întreținută.-

Băiatul și una din fete erau activiste la U.T. Căci SCHIFF HEDVIG era activistă la Regionala P.C.R.Oradea.- Toate aceste lucruri mi-au fost povestite de ea când a venit să-mi mulțumească pentru faptul că am intervenit la Poliție ca să fie pusă în libertate, cu care ocazie mi-a spus că se ocupă și cu închirieri de camere mobilate.- Altceva nu mai știu despre trecutul ei.-

Intrebare:

Cine erau persoanele găzduite de SCHIFF ESTER și pentru ce au încercat aceștia să treacă în mod fraudulos frontiera?
sa/Bidlitz Zoltan.-

Răspuns:

Nu știu cine erau acele persoane și nici motivul pentru care vroiau să treacă în mod fraudulos frontiera, deoarece IOSIF VASILE nu mi-a spus și nici eu nu m'am interesat.- Când am vorbit la telefon cu IOSIF VASILE, și i-am cerut să o pună în libertate pe SCHIFF ESTER, IOSIF VASILE mi-a spus că aceasta se ocupa în mod curent cu găzduirea persoanelor care vroiau să treacă în mod fraudulos frontiera.-

Intrebare:

Ce legături ai avut d-ta cu SCHIFF ESTER?

Răspuns:

Cu SCHIFF ESTER nu am avut niciun fel de legătură.- În viața mea nu am văzut -o decât de două ori, odată la Oradea când a venit să-mi mulțumească pentru că am intervenit să fie pusă în libertate și a doua oară în București în anul 1949 -1950, când a venit la mine la Ministerul de Finanțe, și m'a rugat dacă am posibilitate să o plaseze la un serviciu unde să se vorbească numai limba idiș, deoarece nu cunoștea bine altă limbă și că nu vrea să mai stea fără ocupație ca să fie întreținută de copii și ginere.- Nu am rezolvat această cerere a ei.- De atunci nu am mai văzut-o.-

În cursul anului 1950, m'am întâlnit cu ginerele ei, DEMETER, care mi-a spus că este bucuros fiindcă a scăpat de soacra lui care a plecat în Israel.-

Intrebare:

Cine a intervenit pentru obținerea pașaportului de către SCHIFF ESTER?

Răspuns:

Nu am nici-o cunoștință asupra modului în care a obținut pașaportul cred că a intervenit ginerele ei DEMETER.-

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu și am constatat că cele consemnate în el corespunde în totu cu cele declarate de mine, îl susțin și semnez.-

ss/Bidlitz Zoltan.-

LT.MAJ.DE SECURITATE

Niculescu Ion.-

BN/3/ez.

Proces-Verbal de interogator

Arestat el bidlit Zoltan, de profesie functionar, nascut
la 2 Februarie 1942 in Satu Mare, fiul Sui Ignatie si
Fanu, cu ultimul domiciliu in Bucuresti str. Traian Turgheniev. 30
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)

11 Iunie 1953

Oraşul Bucureşti

Interogatoriul a început la ora 18 şi min.

„ s'a terminat la ora 3⁵⁰ şi min.

Intrebare: La interogatoriul din 29 Mai 1953 d-ta
ai aratat amănuntit combinatia care a existat
intre Vasile Luca si Lazarovici Lupu. Aratai
d-ta si participarea d-tale in aceasta combinatie.

Răspuns: In combinatie care a existat intre Vasile
Luca si Lazarovici nu am avut alta participare decat
aceia pe care am aratat-o in procesul verbal de in-
terogatoriu din 29 Mai 1953.

Intrebare: Arheta cunoaste ca in aceasta problema
ai fost mai activ. Cum se explica ca d-ta nu
s-ai totu?

Răspuns: Am spus adevarul si nu mai am
nimic de adaugat in aceasta problema.

Intrebare: Vasile Luca arata ca d-ta ai fost mai
activ in problema eliberării lui Lazarovici.

Răspuns: Alta participare decat cea aratata in proce-
sul verbal de interogatoriu din 29 Mai a.e. nu
am avut si nici nu am cunoscuti de alti fusti

Semnătura,

[Signature]

Urmare: în legătură cu această problemă în oferă de
cele arătate până în prezent.

Întrebare: Dar d-ta ai luat parte și la eliberarea de
sub arest a lui Lazarovici?

Răspuns: Este adevărat că am luat parte la elibe-
rarea lui Lazarovici însă numai la prima arestare
a sa, când a fost arestat și condamnat 2 ani
închisoare pentru deținere de valută în mod
ilegal, când am intervenit personal din ordinul
lui Vasile Luca la ministrul Justiției Nitulescu.

La eliberarea sa de la S.S.T. nu am avut nici
participare. După această eliberare am aflat
de la Berca Feldman care mi-a telefonat de la
Spitalul Central că Lazarovici a fost eliberat
și că se află internat la acel spital.

Întrebare: În legătură cu eliberarea lui Lazarovici
de sub arest, Vasile Luca în procesul verbal de
interogatoriu din 20 Aprilie 1953 printr-o altă
declarație: „Certificatul erant a fost scris și bătut
de cine a fost eliberat? Vezi, această este
cu totul altfel de cum spui d-ta?”

Răspuns: Nu am cunoștință de certificatul corei
s-a eliberat lui Lazarovici în scopul eliberării sale.

Mi-am dat seama că încredințarea se este o înre-
nare cu scopul de a scăpa de sub anchetă din
faptul pe care se-au arestat în procesul verbal
de interogatoriu din 29 Mai 1953 și în special
din asigurările pe care i le-a dat Vasile Luca
lui Lazarovici că cercetările vor duce în mod
reportabil pentru el, precum și din faptul că
i-a recomandat un medic spunându-i să

Semnătura,

C. I. I.

Urmare: ai b̄ grije de boala sa. In ce privesti ⁴ ~~adul~~
c̄ eu as avea cunostinta despre certificatul eli-
berat ~~de~~ lui Ieparovici, este posibil ca Vasile
Iuca s̄ nu s̄ fi confundat cu Berciu Felimon.
Intrebare: Cum se numeste medicul pe care
Vasile Iuca i l-a recomandat lui Ieparovici?
Raspuns: In t̄m̄ amintesc precis numele medi-
cului, ins̄ avea un nume romanesc cu repro-
naut̄a strain̄a ca: Nicolovici, Nicovici sau Sa-
nicovici.

Intrebare: Doī ti s̄ ar spune numele medicului
ai putea s̄ precizezi doic̄ este acela pe care Vasile
Iuca l-a recomandat lui Ieparovici?

Raspuns: Da as putea s̄ precizez.

Intrebare: Anchet̄a iti arat̄a urmatoarele nume:

Abramovici, Kosovici, Derevici, Dimitrievici, Hai-
moric̄i si Calmanovici. Care din ele a fost indi-
cat lui Ieparovici de c̄tre Vasile Iuca?

Raspuns: Din aceste nume, acela indicat de Vasile
Iuca lui Ieparovici a fost Abramovici sau Derevici.

Intrebare: Cum califici participarea d-tale la combi-
natiile dintr̄a Vasile Iuca si Ieparovici?

Raspuns: Participarea mea la aceste combinatii
prin interventile ilegale pe care le-am f̄cut din
ordinul lui Vasile Iuca in favoarea lui Ieparo-
vici pentruca acesta s̄ obtina in conditiuni
arautapase pentru el si in dauna statului, mar-
furi pentru export, amandura detinerii sale de
11.000.000. Lei c̄tre Export-Leuuri, interventia pe
care am f̄cut-o la ministrul Justitiei Pitu-
rescu pentru punerea in libertate a lui Ie-
parovici, precum si faptul c̄ i-am dat

Semnatura,

E. I. I.

Urmare: banii din fondul, cheltueli speciale - pentru
cheltuelile sale speciale personale din mi-au
dat noua ca acesta este un element durma-
nos si legaturile sale strause cu Vanle luce
sunt suspecte, este o crima impotriva in-
terelor statului prin faptul ca s-au agutat
in actiunile lor impotriva intereselor statului
in loc sa aduc aceste fapte la cunostinta
organelor in drept.

Dupa ce am citit prezentul proces-verbal de in-
terogatoriu si am constatat ca cele mentionate
in el corespunde in totul cu cele declarate de mine,
il sustin si semnez

Auchetat.
Licit.

✓

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

=====

Arestatul EIDLITZ ZOLTAN, de profesie funcționar, născut la 2 Februarie 1912 în Satu Mare, fiul lui IGNATIE și FANI, cu ultimul domiciliu în București Str. Ivan Turgheniev No.30.

9 Septembrie 1953- București
Interogatoriul a început la ora 8.

" s'a terminat la ora 17.

Intrebare ;

De când îl cunoști pe IOANITIU ZAHARIA ?

Răspuns;

Pe IOANITIU ZAHARIA îl cunosc din toamna sau iarna anului 1948 când a fost numit director al Direcțiilor Participații și Valutare din Ministerul Finanțelor. Pe surorile sale le-am cunoscut în anii 1936-1937. Dela ele am aflat că au un singur frate anume IOSIPOVICI ZOLTAN (BUBI) mai mare decât ele și care le-a ajutat să învețe întreținându-le în școli. Mi-au mai spus că IOSIPOVICI ZOLTAN a fost procurist la o firmă de transporturi din București- Calea Rahovei.

Intrebare ;

De cine a fost adus IOANITIU ZAHARIA - IOSIPOVICI la Ministerul Finanțelor ?

Răspuns;

La sfârșitul anului 1948 intrând în cabinet la VASILE LUCA, l-am auzit pe acesta vorbind la telefon cu Ministrul Industriei CHIVU STOICA pe care l-a rugat să i-l cedeze pe un anume IOSIPOVICI. La această convorbire, a fost prezent și IACOB ALEXANDRU. Nu știu ce răspuns a primit VASILE LUCA, însă după cca.2 săptămâni am aflat că IOSIPOVICI a fost încadrat în Ministerul Finanțelor, însă cu numele de IOANITIU ZAHARIA. Prezența lui IACOB ALEXANDRU la convorbirea telefonică pe care VASILE LUCA a avut-o cu ministrul Industriei, m'a făcut să presupun că IACOB ALEXANDRU l-a propus în postul respectiv pe IOANITIU ZAHARIA.

Dela BOJAN AGNETA am aflat că IACOB ALEXANDRU a fost ⁶
căsătorit cu doctorița IOSIPOVICI (KLEIN) REGHINA sora lui ⁵¹⁷
IOANITIU ZAHARIA, însă nu mi-a precizat dacă au fost căsătoriți
legitimi.

Intrebare ;

Ce funcții a avut IOANITIU ZAHARIA la Ministerul ³¹
Finanțelor ?

Răspuns ;

Intre anii 1948-1951 a fost director al Direcțiilor
Valutară și Participații, iar în 1951 a fost numit consilier
Ministerial în care calitate a coordonat următoarele Direcții;
Valutară, Participații, Administrativă și Contabilitatea Minis-
terului de Finanțe.

Intrebare ;

Cine l-a propus pe IOANITIU ZAHARIA în funcția de
consilier ministerial ?

Răspuns ;

WEISZ IOAN mi-a spus că numirea lui IOANITIU ZAHARIA
atât în funcția de director cât și aceia de consilier ministerial
se datoresc lui IACOB ALEXANDRU fără să-mi precizeze de unde
știe el acest lucru.

Intrebare ;

Ce relații au existat între IOANITIU ZAHARIA și IACOB
ALEXANDRU ?

Răspuns ;

În cadrul activității sale la Ministerul Finanțelor
IOANITIU ZAHARIA aparține sectorului condus de MODORAN VASILE,
însă l-am văzut adese ori pe IOANITIU ZAHARIA mergând la IACOB
ALEXANDRU la cabinet. Stiu că IOANITIU ZAHARIA i-a pus la dis-
poziție lui IACOB ALEXANDRU date despre Sovromuri atunci când
acesta a scris o broșură despre Sovromuri editată de editura
P.M.R. și retrasă din uz imediat după apariția ei.

Dela IACOB am aflat că băiatul și fata lui mergeau
mereu la IOANITIU ZAHARIA acasă cceace m'a făcut să presupun
că și IACOB mergea la IOANITIU acasă în vizită.

Altceva în legătură cu relațiile dintre ei nu mai
știu.

Intrebare ;

Ce relații au existat între IOANITIU ZAHARIA și
MODORAN VASILE ?

Răspuns;

In afară de relații de serviciu nu cunosc să fi ~~518~~⁷
alte relații.

Intrebare ;

Ce legături a avut IOANITIU ZAHARIA cu NISTOR ALEX.? ~~32~~

Răspuns;

Stiu că IOANITIU ZAHARIA era văr cu NISTOR ALEXANDRU însă nu am avut nici-un fel de relații, nici profesionale, nici personale. NISTOR spunea despre IOANITIU că este un element birocrat și mărginit.

Intrebare ;

Ce rol a avut IOANITIU ZAHARIA în acțiunea de sabotaj desfășurată la Ministerul Finanțelor ?

Răspuns;

Nu cunosc ca IOANITIU ZAHARIA să fi avut vreun rol în acțiunea de sabotaj dela Ministerul Finanțelor.

Intrebare ;

IOANITIU ZAHARIA a avut vre-o atribuție în problemele de finanțare a Gospodăriilor Agricole de Stat ?

Răspuns;

IOANITIU ZAHARIA nu avea nici-o atribuție în problemele de finanțare a Gospodăriilor Agricole de Stat, acest sector aparținând lui IACOB și CRAIU ION, el neavând dreptul să se amestece în acest sector.

Intrebare ;

Ai Dta cunoștință că IOANITIU ZAHARIA a intervenit sau a luat măsuri pentru rezolvarea favorabilă în probleme de fond de rulment necesare Gospodăriilor Agricole de Stat ?

Răspuns;

Nu am cunoștință că ar fi luat vre-o măsură sau ar fi făcut vre-o intervenție în acest sens. Acest lucru nici nu era posibil deoarece aceste probleme nu aparțineau sectorului coordonat de el.

Intrebare ;

In afară de cele declarate până în prezent în legătură cu IOANITIU ZAHARIA, mai ai ceva de adăugat ?

Răspuns;

Menționez că IOANITIU ZAHARIA deținea și funcția de profesor la Institutul Plan-Finanțe unde a fost numit de către IACOB ALEXANDRU. Aceasta o știu dela WEISZ IOAN care mi-a spus că inițial el a fost propus pentru acest post, însă la intervenția lui IACOB, a fost numit IOANITIU ZAHARIA.

Mai menționez că după reforma monetară din Ianuarie 8
1952, VASILE LUCA mi-a dat dispoziție să procur situații din 519
diferite sectoare ale Ministerului de Finanțe și în special si-
tuații privind echilibrul monetar și valutar pe care trebuie
să le dau unui organ sovietic. Cu această ocazie am constatat ~~33~~
lipsă aproape totală de evidență a balanței economice cu străină
tatea și nu am putut procura aceste date.

Am vorbit cu IOANITIU ZAHARIA în biroul său referito
la această problemă și el a recunoscut că o lipsă faptul că nu a
introdus aceste evidențe cu toate că ^{în} Uniunea Sovietică sunt de
mult introduse și sunt cunoscute și de el.

După ce am citit prezentul proces verbal de interog-
atoriu și am constatat că corespunde în totul cu cele declarate
de mine, îl susțin și semnez.

Anchetator
LT.MAJ.DE SECURITATE,

Anchetat

ss.EIDLITZ ZOLTAN

I.Niculescu

3 ex./E.M.

Proces-Verbal de interogator

9
~~520~~
34

Arestat al Cirilitz Zoltan, de profesie funcționar, născut la
2 Februarie 1912 în Satu Mare, fiul lui Zanati și Fani, cu
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)
„Etimul domiciliu în București str. Fran Turgheniev nr. 30

9 Septembrie 1953

Orașul București

Interogatoriul a început la ora 8 și — min.

„ s'a terminat la ora 17 și — min.

Intrebare: De când îl cunoști pe Zanitiu Zaharia?

Răspuns: Pe Zanitiu Zaharia îl cunosc din toamnă sau
iarnă anului 1948 când a fost numit director al
Direcției lor Participații și Valutare din Ministerul
Finanțelor. Pe surorii sale le-am cunoscut în
anii 1936-1937. De la ele am aflat că au un sin-
gur frate nume Iosipovici Zoltan (Bubi) mai
mare decât ele și care le-a ajutat să învețe între-
ținându-le la școli. Mi-au mai spus că Iosipovici
Zoltan a fost procurist la o firmă de transporturi
din București - Balca Rahovi -

Intrebare: De cine a fost adus Zanitiu Zaharia-
Iosipovici la Ministerul Finanțelor?

Răspuns: La sfârșitul anului 1948 intrând în cabi-
net la Voxile Luca, și-am auzit pe aceste vorbind
la telefon cu ministrul Industriei Chiru Stoica
pe care l-a rugat să i-l cedeze pe un nume
Iosipovici. La această convorbire, a fost prezent

Semnătura,
Cirilitz Zoltan

Urmare: / mainilor soamnei Leonarie aparutca sectorului
condus de Modoran Vasile, unde s-au vazut adese- 52.
ori pe Ioanitu ~~Leaharia~~ ^{Leaharia} mergand la Jacob 10
Alexandru la cabinet. Stiu ca Ioanitu Leaharie 35
i-a pus ^{la dispozitie} lui Jacob Alexandru desti despre Soortamun
atunci cand acesta a scris o brosură despre Soort-
amunri editata de ^{editura} M. R. si retrasa din uz imediat
dupa aparitia ei.

De la Jacob am aflat ca baiatul si fata lui
mergeau mereu la Ioanitu Leaharie acasa
ceea mi-a facut sa presupun ca si Jacob
mergesa la Ioanitu acasa in vizite.

Alteceva in legatura cu relatia dintre ei nu
mai stiu.

Intrebare: Ce relatie exista intre Ioanitu Le-
haria si Modoran Vasile?

Raspuns: In afara de relatii de serviciu nu
cunosc sa fi avut alte relatii.

Intrebare: Ce legaturi a avut Ioanitu
Leharia cu istoric Alexandru?

Raspuns: Stiu ca Ioanitu Leaharie era ver
cu istoric Alexandru unde nu au avut niciun
fel de relatie; nici profesionale nici per-
sonale. Istoric spunea despre Ioanitu ca
este un element birocrat si marignit.

Intrebare: Ce rol a avut Ioanitu Leharia
in actiunea de sabotej dispusurata de
Ministerul Finantelor?

Raspuns: Nu cunosc ce Ioanitu Leaharie
se fi avut vreun rol in actiunea de sa-
botej de la Ministerul Finantelor.

Semnatura,

Emil Rotaru

Urmare: numar., comuni numara a avut nu am
butii in problemele de finantare a S. Gospodariilor
Agricole Colective de Stat?

Răspuns? Ioanitu Leheria nu are nicio
atributie in problemele de finantare a S. Gospodariilor
Agricole de Stat, acest sector apartinând lui
Jacob Alexandru, el neavând dreptul să se
ocupe în acest sector.

Intrebare: Si d-ta cunostiuta ca Ioanitu
Leheria a intervenit sau a luat masuri
pentru rezolvarea favorabila in probleme
de fond de rulment necesare Gospodariilor
Agricole de Stat?

Răspuns: In am cunostiuta ca ar fi luat
nicio masura sau ar fi facut nicio inter-
ventie in acest sens. Este lucru nici un
era posibil deoarece aceste probleme nu
apartineau sectorului coordonat de el.

Intrebare: In afara de cele declarate pana
in prezent in legatura cu Ioanitu Leheria,
mai ai ceva de adaugat?

Răspuns: Mentionez ca Ioanitu Leheria
detinea n functie de profesor la Institutul
Plou-Financi unde a fost numit de catre
Jacob Alexandru. Aceasta a stii de la
Weiss sau care mi-a spus ca initial el
a fost propus pentru acest post, insa
la interventia lui Jacob, a fost numit
Ioanitu Leheria.

Ma mentionez ca dupa reforma monetara din
ianuarie 1952 Varile sau mi-a dat dispozitie sa

Semnatura,
Emititortau

Urmare: prouur situatū dū defuncti sectoare a le Noui sterului
de Firante n' în special situatū priveriū echilibrul
monetar n' valutar pe care trebuie să le dau
unui organ sovietic. Cu această ocazie am
constatat o lipsă grosă de totată de evidentă
a beloutei economice cu străinătatea n' nu
am putut procura aceste date.

11
~~522~~
~~36~~

Am vorbit cu Teodim Lăhriu în biroul său
referitor la această problemă n' el a recunos-
cut o lipsă faptul că nu s' introdus aceste
evidente cu toate că în Uniunea Sovietică sunt
de mult introduse n' sunt cunoscuti și de el.

După ce am citit prezentul proces-verbal de inter-
rogatoriu n' am constatat că corespunde în totul
cu cele declarate de mine, și astfel n' semnez.

Archetator
St. Sec. de Securitate
T. Niculescu

Archetator
E. I. I. I. I.

Semnătura,

✓
PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU
=====

Arestatul EIDLITZ ZOLTAN, de profesie funcționar, născut la 2 Februarie 1912 în Satu-Mare, fiul lui IGNATIE și FANY, cu ultimul domiciliu în București Str. Ivan Turghinev Nr.30.-

14 Septembrie 1953 București.-
Interogatoriul a început la ora 9.30
" s'a terminat la / 14

Intrebare:

In ce an ai fost d-ta arestat prima dată de organele Siguranței ?

Răspuns:

Prima dată am fost arestat în Aprilie 1931 de organele de Siguranță Oradia.-

Intrebare:

Care a fost motivul arestării d-tale ?

Răspuns:

Am fost arestat pe motiv că am făcut parte din UTC.

Intrebare:

In ce împrejurări ai fost arestat și de către cine?

Răspuns:

La începutul lunii Aprilie 1931 s'a făcut o arestare mare în rândurile U.T.C.-ului la Oradea, cu care ocazie au fost arestați 20-25 tineri U.T.C.-ști majoritatea elevi.-La circa o săptămână după începerea arestărilor într'o după masă a venit la mine acasă agentul ESTERGAR însoțit de un alt agent MALA DUMITRU sau PALL și m'au dus la Siguranță.-Am fost dus la camera de serviciu unde se mai afla cca.20 tineri dintre care îmi amintesc pe RABOTOS EMERIC, LAZAR ANDREI, ROSINGER ADALBERT.La intrarea mea în camera de serviciu, tinerii cum l-au văzut pe ESTEGAR care mă însoțea au început să vocifereze spunând că șeful Siguranței RADOVICI a pus în libertate mai mulți tineri ai căror pă-

rinți erau înstăriți cerându-se să fie puși în libertate. ⁵²⁴

ESTEGAR auzind vociferările tinerilor și probabil ¹³ fiind supărat că RADOVICI a dat drumul la unii tineri fără ³⁸ să fi dat și lui ceva din banii care RADOVICI îi luase, mi-a dat drumul imediat fără să mă înscrie în registru. A doua zi de dimineață a venit din nou la mine acasă ESTEGAR sau MALAN și m'au dus din nou la Siguranță direct la anchetă la comisarul CZOBEL.

Intrebare:

Ce ai declarat la cercetări ?

Răspuns:

Am fost întrebat de comisarul CZEBEL, dacă îl cunosc pe RABOTOS EMERIC. Am declarat că l-am cunoscut cu ocazia sărbătorilor de toamnă în curtea templului evreesc din Oradea, eu fiind religios. Am mai declarat că atunci când l-am cunoscut mai erau prezenți încă doi tineri evrei, am discutat cu el despre sport și că nu am avut cu el nici-un fel de discuții politice. CZOBEL mi-a dat hârtie, și am scris cele arătate mai sus, după care am fost pus în libertate.-

Intrebare:

Ce alte lucruri ai mai declarat în afară de cele arătate mai sus ?

Răspuns:

În afară de cele arătate mai sus nu am mai fost întrebat și nici nu am mai declarat altceva.-

Intrebare:

Pe ce bază ai fost pus în libertate ?

Răspuns:

Nu știu, pe ce bază am fost pus în libertate însă știu că toți tinerii arestații cu acea ocazie au fost puși în libertate. Am auzit că pentru eliberarea noastră a tinerilor s'ar fi dat bani, iar de la sora mea EIDLITZ BERTA am aflat că și părinții mei au contribuit cu o sumă de bani pentru eliberarea mea. După ce am fost pus în libertate am fost eliminat din școală înainte de a-mi da bacaloriatul. Altă măsură împotriva mea nu sa luat și nu am cunștință să se fi luat vreo măsură împotriva celorlalți.-

Intrebare:

In ce an ai fost arestat a doua oară de organele Siguranței ?

Răspuns:

A doua oară am fost arestat în luna Mai 1933.-

Intrebare:

In ce împrejurări ai fost arestat ?

Răspuns:

In cursul lunii Mai 1933 au început arestări în rândurile U.T.C.-ului din Oradea cu care ocazie au fost arestați VANCOS secretarul localei U.T.C.-Oradea și NEMES IOSIF secretar U.T.C., al ținutului. La cca. o săptămână după arestarea acestor, agenții PALL și MALAN DUMITRU au venit după mine la firma "Frații Covacii" unde lucram în acea vreme și m'am dus la Siguranță unde am fost băgat singur într'o celulă.-

Intrebare:

De cine ai fost cercetat la Siguranță ?

Răspuns:

După ce am fost adus la Siguranță în aceeași seară am fost scos la cercetări de către comisarul VILIGA.-

Intrebare:

Ce ai fost întrebat la cercetări ?

Răspuns:

Comisarul VILIGA mi-a spus că VANCOS a vorbit și că nu mai are rost să neg faptul că îl cunosc pe acesta. Mi-a spus că VANCOS le-a indicat strada unde se află tehnica U.T.C.-ului și faptul că eu a multiplicat manifeste și mi-a cerut să recunosc acest lucru, menționez că VANCOS știa strada pe care se afla tehnica, că însă nu cunoaște adresa exactă și nici de cine este ținută. Altceva nu ma mai întrebat.-

Intrebare:

Ce ai declarat d-ta la cercetări ?

Răspuns:

I-am declarat comisarului VILIGA că nu îl cunosc pe VANCOS, nu fac parte din UTC și că nu am cunoștință despre multiplicarea de manifeste, după care imediat VILIGA m'a predat agenților ESTGAR, FERENTIU, PALL, MALAN DUMITRU și GAL ca să mă bată.- Am făcut bătut de acești însă nu am recunoscut. A doua zi am fost dus la ușa celei unde se afla VANCOS și NEMES IOSIF și agenții ESTEGAR și PALL mi-au spus să mă uit la aceștia. După aceea am fost întrebat dacă eu cunosc pe vreunul din aceia. Am răspuns că nu îi cunosc după care am fost bătut din nou de către aceiași agenți până când am fost rănit la picioare și au fost nevoiți să întrerupă bătaia. Nu am recunoscut nimic nici de data aceasta. După aceea am fost lăsat în celulă fără să mai fiu cercetat cca. 10 zile, când am fost iar scos de comisarul VILIGA să dau o declarație scrisă, Acesta a încercat din nou să mă convingă să recunosc acțiunile mi mi. au fost aduse însă văzând că nu reușește mi-a dat hârtie și ma lăsat să dau o

declarație în care nu recunoșteam nimic din aduzațiile ce mi
sau adus.- 526
15

A doua sau a treia zi am fost înaintați la Tribunal fiind depuși la Penitenciarul din Oradea unde am stat circa o săptămână după care Tribunalul mi-a infirmat ~~mandatul~~ de arestare și am fost pus în libertate împreună cu o parte din cei arestați. Cei care au recunoscut activitatea lor la Siguranță deși au retractat în fața Tribunalului declarațiile date la Siguranță au mai fost ținuți arestați cca. 5-6 luni după care au fost ei eliberați fără să fie judecați.-

Intrebare:

Cu cine ai stat în celulă în timpul cât ai fost arestat la Siguranță și la Penitenciarul Oradea ?

Răspuns:

La Siguranță am stat tot timpul singur în celulă. La Penitenciar am stat în celulă cu un tânăr anume GOLDESTEIN dela fabrica "Phobus" și după câte îmi amintesc cu MRAZ MIHAI dela fabrica "Carmen".-

Intrebare:

De cine ai fost pus în libertate ?

Răspuns:

După ce am fost aduși dela Tribunalul cei cărora ni s'au afirmat mandatele de arestare am fost duși la direcția Penitenciarului unde o persoană din conducere ne-a comunicat că suntem liberi.-

Intrebare:

Impreună cu d-ta cine a mai fost pus în libertate cu acea ocazie dintre tinerii U.T.C.ști ?

Răspuns:

Am fost puși în libertate odată cu mine surorile SCHUTZBERGER, tânărul GOLDESTEIN cu care am fost în celulă la Penitenciar și alții tineri pe care nu-i cunoșteam.-

Intrebare:

Cu cine ai luat legătura după ce ai fost pus în libertate ?

Răspuns:

La câteva zile după ce am fost pus în libertate am fost înștiințat că vrea să vorbească cu mine secretarul Partidului din Oradea anume CONRAD.-M'am întâlnit cu acesta și i-am povestit cele întâmplate la Siguranță și l-am înștiințat că plec la Oradea la Brașov și i-am predat tehnica și anume pe

BOJAN AGNETA care bătea la mașină, BERES ALEXANDRU care avea șapirograful și papetarul KLEIN dela care procuram hârtie, matrițele și vopselele de tipar necesar.-După câteva zile am plecat la Brașov și am fost angajat la depozitul fabricii de postav "Buhuși".-

După ce am citit cuvânt cu cuvânt prezentul proces verbal de interogatoriu și am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, susțin și semnez.-

ANCHETATOR SEF DE BIROU
LT.MAJ.DE SECURITATE,

Anchetat.
ss.Eidlitz Zoltan

I.Niculescu

NC.3.ex.

Proces-Verbal de interogatoriu

Arestat ul Ghid'ita Lortan, de profesie funcționar, născut la 2
 Februarie 1912 în Sata Mare, județ Sui Jarmati n'Fai, cu
 ultimul domiciliu în București str. Traian Turgheniev nr. 30
 (Date de stare civilă, ultimul domiciliu)

14 Septembrie 1953

Orașul București

Interogatoriul a început la ora 9 și min. 30

" s'a terminat " " 14 " " "

Intrebare: În ce au ai fost arestat și la primele date
 de organele Siguranței?

Răspuns: Prima dată am fost arestat în Aprilie 1931
 de organele Siguranței Oradea

Intrebare: Care a fost motivul arestării d-tale?

Răspuns: Am fost arestat pe motiv că am făcut
 parte din U.T.C.

Intrebare: În ce împrejurări ai fost arestat și
 de către cine?

Răspuns: La începutul lunii Aprilie 1931 s'a făcut
 o arestare mare în rândurile U.T.C.ului la Oradea, cu
 care scop au fost arestați 20-25 tineri U.T.C. în majoritate
 elevi. La cea o săptămână după începerea arestărilor,
 într-o după masă, a venit la mine acasă agen-
 tul Costeagar însoțit de un alt agent: Mădăru
 Dumitru sau Paul și m'au dus la Siguranță.
 Am fost dus la camera de serviciu unde se mai
 aflau cea 20 tineri dintre care mi amintesc pe

Iscălitura,

Ghid'ita Lortan

Urmare: Robotos Emeric, Lazăr Andrei și Rosinger Adalbert.

La intrarea mea în camera de serviciu, tinerii erau să văd pe Estegar care mă însoțea au început să vorbească spunând că seful Siguranței Radovici a pus în libertate mai mulți tineri ai căror părinți erau înstăriți cerându-se fie puțin și ei în libertate.

Estegar auzind vorbărilor tinerilor și probele fiind supărat că Radovici a dat drumul la unii tineri fără ca să-i fi dat și lui ceva din banii care ^{Radovici} îi luase, mi-a dat drumul imediat fără să mă înscrie în registru.

A doua zi dimineața a venit din nou la mine acasă Estegar sau Malan și m-au dus din nou la Siguranță direct la anchetă la comisarul Grobel.

Întrebare: Ce ai declarat la anchetă?

Răspuns: Am fost întrebat de comisarul Grobel dacă îl cunosc pe Robotos Emeric. - Am declarat că l-am cunoscut cu ocazia sărătorilor de toamnă mă în curtea templului evreesc din Oradea eu fiind religios. Am mai declarat că atunci când l-am cunoscut mai erau prezenți încă doi tineri evreici și am discutat cu ei despre sport și că nu am avut cu el niciun fel de discuții politice. Grobel mi-a dat hârtie, și am scris cele arătate mai sus după care am fost pus în libertate.

Întrebare: Ce altă lucruri ai mai declarat în afară de cele arătate mai sus?

Răspuns: În afară de cele arătate mai sus nu am mai fost întrebat și nici nu am declarat altceva.

Întrebare: Pe ce bază ai fost pus în libertate?

Iscălitura,

Excuză portan

Urmare: Răspuns: Am știu pe ce bază am fost pus în liber-
tate însă știu că 'toti tinerii arestati cu aceea ocazie
au fost pusi în libertate. Am auzit că pentru
eliberarea noastră a tinerilor s-ar fi dat bani
de la sora mea Editha Berte am aflat că
și părinții mei au contribuit cu o sumă de
bani pentru eliberarea mea. După ce am fost
pus în libertate am fost eliminat din școlă
știind că a-mi da baccalaureatul. Pe măsură
împotriva mea nu s-a luat și nu
am cunoștință să se fi luat nicio măsură
împotriva celorlalți.

Interbare: În ce an ai fost arestat a doua
oară de organele Securității?

Răspuns: A doua oară am fost arestat în
 luna Mai 1933.

Interbare: În ce împrejurări ai fost arestat?

Răspuns: În cursul lunii Mai 1933 au început
arestări în rândurile U.T.C. unii din Oradea
cu care ocazie au fost arestați. Unos secre-
tarul Localei U.T.C. Oradea și Kemeș, și
secretar U.T.C. al trientului. La cea o săp-
tămină după arestarea acestora, agenții
Pall și Malan Dumitru au venit după mine
la firma „Frații Boosci” unde lucram în
acea vreme și mi-au dus la Securitate unde
am fost băgat singur într-o celulă.

Interbare: De cine ai fost cercetat la Segu-
ritate?

Răspuns: După ce am fost adus la Securitate în
acea seară am fost scos la cercetări de către

Semnătura,
Emil Brătianu

Urmare: comisarul Viliga.

Intrebare: Ce ai fost intebat de cercetari?

Raspuns: Comisarul Viliga mi-a spus ca Vaucos a vorbit si ca nu mai are rost sa neg faptul ca il cunosc pe acesta. Mi-a spus ca Vaucos se-a indicat strada unde se afla tehnica U.T.C.ului si faptul ca eu am multiplicat manifeste si mi-a cerut sa recunosc acest lucru. Mentionez ca Vaucos stia strada pe care se afla tehnica insa nu cunostea adresa exacta si nici de cine este tinuta. Altfel nu mi-a mai intebat.

Intrebare: Ce ai declarat d-ta de cercetari?

Raspuns: Am declarat comisariului Viliga ca nu il cunosc pe Vaucos, nu fac parte din U.T.C. si ca nu am cunostinta despre multiplicare de manifeste, dupa care imediat Viliga mi-a predat agentilor Estigar, Trentiu, Palle, Malau Dumitru si Gal ce sa ma bata.

Am fost batut de acestia insa nu am recunoscut. A doua seara am fost dus la usa cerutei unde se aflau Vaucos si hemes Josif si agentii Estigar si Palle mi-au spus sa ma uit la acestia.

Dupa aceea am fost intebat daca eu cunosc pe vreunul din acia. Am raspuns ca nu ii cunosc dupa care am fost batut din nou din catre aciasi agenti pana cum am fost reinit la prier si au fost nevoiti sa intrupe bataria. Au am recunoscut nimic nici de date aceste. Dupa aceea

Semnatura,
Eiubertan

Urmare: am fost lăsat în celulă fără să mi s'au cer-
cetate ca. 10 zile, când am fost scos îor de comisarul
Viliga să dau o declarație scrisă. Acesta a încercat din nou să mă convingă să renunț la acu-
zațiile ce mi-au fost aduse însă văzând că nu reușesc mi-a dat hârtie și mi-a lăsat să dau
declarația în care mi recunoscăm nimic din acuzațiile ce mi s'au adus.

A doua sau a treia zi am fost înaintați la Tribunal fiind duși la Penitenciarul din Craiova unde am stat ca. o săptămână după care Tribunalul mi-a infirmat mandatul de arestare și am fost pus în libertate împreună cu o parte din cei arestați. Bei care au recunoscut activitatea lor la Siguranță, dese au rețocat în fața Tribunalului după ce au dat la Siguranță au mai fost puși în arest ca. 5-6 luni după care au fost și ei eliberați fără să fie judecați.

Intrebare: Cu cine ai stat în celulă în timpul cât ai fost arestat la Siguranță și la penitenciarul Craiova?

Răspuns: la Siguranță am stat tot timpul singur în celulă. la penitenciar am stat în celulă cu un tînăr nume Goldstein de la fabrica „Phöbus” și după cît mi amintesc cu Mray Mihai de la fabrica „Barmen”.

Intrebare: De cine ai fost pus în libertate?

Răspuns: După ce am fost aduși de la Tribunal cei cărora mi s'au infirmat mandatul de arestare am fost duși la direcția Penitenciarului unde o persoană din conducere ne-a comunicat că

Semnătura,

Eugen Zoltan

Urmare: suntem liberi.

Intrebare: Tipografia cu de la cine a mai fost pus în libertate cu acea excepție dintre tinerii U.T.C.ști?

Răspuns: Au fost puși în libertate odată cu mine surorile Schützberger, tânărul Goldstein cu care am fost în celulă la penitenciar și alți tineri pe care nu îi cunosc.

Intrebare: Cu cine ai fost legătură după ce ai fost pus în libertate?

Răspuns: Pe câteva zile după ce am fost pus în libertate am fost înștiințat că presa se vorbește cu mine secretarul Partidului din Oradea amnume Bourad. M'am întâlnit cu acesta și i-am povestit cele întâmplate la Siguranta și i-am înștiințat că plec din Oradea la Borsos și i-am predat tehnica și amnume: pe Popau Agneta care bătea la mașină, Beres Alexandru care avea sepirograful și papeterul Klein de la care procuram hârtie, motritele și vopselele de tipar necesare.

După câteva zile am plecat la Borsos și am fost angajat la dreptul fabricii de pastă „Bihari”.

După ce am citit curșent cu curșent prezentul proces verbal de interogatoriu și am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, îl sustin și semnez.

Arhetator - șef de birou

Ministru de Securitate

J. Niculescu

Arhetat

E. M. M. M.

Semnătura,

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

=====

Arestatul EIDLITZ ZOLTAN, de profesie funcționar, născut la 2 Februarie 1912 în Satu-Mare, fiul lui IGNATIE și FANY, cu ultimul domiciliu în București Str. Ivan Turghniev Nr. 30.-

17 Septembrie 1953 București.-
Interogatoriul a început la ora 15
" s'a terminat la " 19.30

Intrebare:

Când și în ce împrejurări l-ai cunoscut pe comisarul șef WIRTH FLAVIAN ?

Răspuns:

În toamna anului 1939 în urma arestării țesătoarei ROTH REGHINA la care a fost găsită o parte a tipografiei Comitetului Central al Partidului, Siguranța a găsit la ea o carte de vizită a mea prin care rugam un cunoscut al meu director al fabricii cu numele EIGER să o primească la lucru, ea fiind șomeră în acea vreme. Imediat după arestarea ei, am venit la mine acasă în București Str. 14 Martie Nr. 29 patru oameni ai Siguranței printre care se afla și comisarul WIRTH FLAVIAN șeful echipei ca să-mi facă percheziție.-

Intrebare:

De unde știai cum se numește WIRTH FLAVIAN ?

Răspuns:

Am văzut numele lui menționat în mandatul de percheziție pe care nu l-a prezentat .-

Intrebare:

Cine a mai fost de față când ți sa făcut percheziția domiciliară.-?

Răspuns:

Când mi sa făcut percheziția domiciliară se afla la mine în vizită MELINETE APOSTOL, SORICA CLEJAN, MAGDALENA

ROSMAN care locuia la mine și logodnicul ei ALEXANDRU ~~532~~ ²¹ SESUIAC

Intrebare:

Cât timp a durat percheziția domiciliară ?

48

Răspuns:

Percheziția domiciliară a durat cca. 20 minute în care timp i-am servit pe polițiști cu prăjituri și băutură. WIRTH ma întrebat cine sunt cei prezenți. I-am spus despre fete că una locuiește la mine iar cealaltă sunt colegi de birou. Despre SESUIAC ALEXANDRU i-am spus că este logodnicul MAGDALENEI ROSMAN. După ce a terminat percheziția la mine, WIRTH l-a luat pe SESUIAC cu ei în mașină fără să spună nimic. După circa 1 2 ore SESUIAC sa înapoiat și ne-a spus că i sa făcut și lui o percheziție domiciliară și i sa dat drumul. Menționez că WIRTH în prezența celorlalți ma întrebat dacă o cunosc pe ROTH REGHINA iar eu iam răspus că este dela mine de acasă din Ardeal.

Nu știu dacă atunci sau a doua zi mi-a arătat cartea de vizită dela ROTH REGHINA și ma întrebat dacă eu i-am dat-o. I-am spus că eu i-am dat-o ca să fie plasată la serviciu deoarece rece era șomeră.

Intrebare:

De câte ori l-ai mai văzut pe WIRTH FLAVIAN și ce relații ai avut cu el ?

Răspuns:

A doua zi mi-a dat un telefon la depozitul fabricii Buhuși (dorobanțul) din București Str. Casafii Vechi 3 unde lucram și mi-a spus că distruge cartea de vizită pe care a găsit-o la ROTH REGHINA dacă îi dau două costume de haine, unul pentru el și unu pentru un coleg al său care fusese și el prezent la percheziție. I-am răspuns că sunt de acord și să vină la depozit să aleagă stofă ceea ce a și făcut venind imediat el și încă unul la depozit. Au ales stofa după care le-am spus să vină a doua zi în fața depozitului în piața Sft. Gheorghe și am săi aduc stofa, după care ei au plecat. Nu le-am dat stofa imediat deoarece depozitul nu elibera marfa fără aprobarea direcției.

M'am dus la direcții unde am obținut ca să mi se treacă în cont costul stofei pentru cele două costume și a doua zi mam întâlnit cu ei la locul fixat și le-am dat stofa. De atunci nu l-am mai văzut pe WIRTH FLAVIAN și nici nu am mai auzit de el. Deasemeni nici pe însoțitorul său. La câteva zile după ce am dat stofa lui WIRTH a venit la mien acasă unul din agenții care efectiv a făcut percheziție. Mi.a spus că este dir. Bihor din regiunea Ciucea, că se numește ACHIMES și ma rugat

să-l împrumut cu 200 lei, lucru ce am și făcut.-După 3⁵³³ luni a venit din nou la mine acasă și mi-a cerut iar împrumut 150 lei pe care i-am dat.- Cu acea ocazie mi-a spus că nu mai lucrează în problema comunistă și a trecut la problema legionară. De atunci nu am mai știu nimic de ACHIMES până în toamna anului 1945 când responsabilul cu Educația Politică dela Regionala P.C.R. Oradea BOLEAS AUGUSTIN mi-a spus că un anume ACHIMES a venit la el din partea ziarului Partidului din Cluj și i-a cerut aprobarea să difuzeze ziarul la Oradea. L-am întrebat pe BOLEAS cum arată ACHIMES și din descrierea ce mi-a făcut-o am presupus că este agentul ACHIMES. L-am rugat pe BOLEAS dacă ACHIMES mai vine pela el să-l aducă la mine, însă acesta nu a mai venit la Partid. După aceea am scris către secția cadre a C.C. și am arătat că un agent de siguranță anume ACHIMES cu toate că a avut o comportare bună la percheziția domiciliară ce mi-a făcut-o, totuș nu este just să lucrez la un ziar de partid--

In 1948-1949 prin partid mi sa cerut o referință despre ACHIMES, referință pe care am dat-o.--

In anul 1949 l-am văzut pe ACHIMES în București la magazinele "Romarta" din Calea Victoriei. L-am oprit și l-am întrebat unde lucrează. Mi-a răspuns că lucrează la Securitate însă a evitat să mai discute cu mine. De atunci nu l-am mai văzut și nici nu am auzit de ACHIMES.--

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt și am constatat că el corespunde în totul cu cele declarate de mine susțin și semnea nesilit de nimne.--

LT, MAJ. DE SECURITATE,
Niculescu Ion

ss. Edlitz Zoltan

Proces-Verbal de interogatoriu

Arestat al Bidlitz Zoltan de profesie functionar, nascut la
2 Februarie 1912 in Satu-Mare, fiul lui Ignatie si Fani, cu
(Data de stare civila, ultimul domiciliu)
ultimul domiciliu in Bucuresti str. Ioan Turgheniev N:30

17 Septembrie 1953

Oraşul Bucuresti

Interogatoriul a inceput la ora 15 și min.
" s'a terminat " " 19 " 30

Intrebare: Când si în ce împrejurări l-ai cunoscut
pe comisarul şef Wirt Flavian?

Răspuns: În toamna anului 1939 în urma are-
stării ţesătoarei Roth Regina la care a fost gă-
sită o parte a tipografiei Comitetului Central al
Partidului, Siguranta a găsit la ea o carte de
vizita a mea prin care rugam un cunoscut
al meu director de fabrică cu numele Eiger
să o primească la lucru, ea fiind someră
în acea vreme. Imediat după arestarea ei,
am venit la mine acasă în Bucuresti str. 14
Martie N:29 patru oameni ai Sigurantei
printru care m-afla si comisarul Wirt Fla-
vian, seful echipei ca să-mi facă perchezitie.

Intrebare: De unde ştiai cum se numeşte
Wirt Flavian?

Răspuns: Am văzut numele lui menţionat
în mandatul de perchezitie pe care mi l-a pre-

Iscałitura,
Eugene Zoltan

Urmare: zentet.

Intrebare: Cine a mai fost de fata când ti s'a făcut percheziția domiciliară?

Răspuns: Când mi s'a făcut percheziția domiciliară n'afrau la mine în vizita Melita Apostol, Serica Began, Magdalena Rosman core loanis la mine și logodnicul ei Alexandru Seruiale.

Intrebare: Cât timp a durat percheziția domiciliară?

Răspuns: Percheziția domiciliară a durat cca 20 minute în care timp i-am servit pe politisti cu prăjituri și băutură. Wirt M'a întrebat cine sunt cei prezenti. I-am răspuns despre fete că una locuiește la mine iar celelalte sunt colige de birou.

Despre Seruiale Alexandru, i-am spus că este logodnicul Magdelinei Rosman.

După ce a terminat percheziția la mine, Wirt s'a dus pe Seruiale cu ei în mașină fără să spună nimic. După cca 1½-2 ore Seruiale s'a întors și ne-a spus că i s'a făcut și lui o percheziție domiciliară și i s'a dat drumul.

Mentionez că Wirt în prezența celorlalte n'a întrebat deis o cunoșce pe Roth Regina iar eu i-am răspuns că este dila mine de scara din Ardeal.

Mă știu deis atunci sau a o darsă și mi s'a arătat cartea de vizită dila Roth Regina și mi'a întrebat deis eu i-am dat-o. I-am răspuns că eu i-am dat-o

Urmare: ca sa fie plasata la serviciu deoarece
era somera.

535

24

Intrebare: De câte ori l-ai mai văzut pe
Wirt Flavian și ce relații ai avut cu el?

Răspuns: A doua zi mi-a dat un telefon
la depozitul fabricii Buhusi (Dorobantii),
din București str. Barației vechi nr. 3 unde
lucram și mi-a spus că distinge cortura
de vizită pe care a găsit-o la Roth Re-
glinus dăcă îi dau două costume de
baine; unul pentru el și unul pentru
un coleg al său care fusese în el prezent
la percheziție. I-am răspuns că sunt
de acord și să vină la depozit să ale-
gă stofa ceace a și făcut venind im-
ediat el și încă unul la depozit. Au
altă stofă, după care le-am spus să
vină a doua zi în fata depozitului
în Pota Sf. Gheorghe și am să-i aduc
stofa, după care ei au plecat. Pe se-
ară am dat stofa imediat deoarece depozitul nu
elibera morfa fără aprobarea direcției.
M-am dus la direcție unde am obținut
ca să mi se tracă în cont costul celor
stofei pentru cele două costume și a doua
zi mi-am întăruit cu ei la locuș fixat
și le-am dat stofa. De atunci nu l-am
mai văzut pe Wirt Flavian și nici nu
am mai auzit de el. Deasemenea mi
pe însoțitorul său. La câteva zile după
ce am dat stofa lui Wirt a venit la

49

Semnătura,

E. C. C. C.

Urmare: mine amint din agentu care efectiv a fa-
cut perchezitia. Mi-a spus ca este din Bihor
din regiunea Bucea, ca se numeste Achimes
si mi-a rugat sa-i imprumut eu 200 lei, bucu-
ce au si fost. După 3-4 luni a venit din
nou la mine si mi-a mai cerut
ior, imprumut 750 lei pe care i-am dat.
Cu acea ocazie mi-a spus ca nu mai
succesora in problema comunista si a tre-
cut la problema legionara. De atunci in
am mai stiut nimic de Achimes pana
in toamna anului 1946 cand raspundea
cu Comitetul Politic al Regiunii P.C.R. Oradea
Bobos Augustin mi-a spus ca un om nume
Achimes a venit la el din partea ziarului
Partidului din Cluj si i-a cerut aprobarea
sa difuzeze ziarul la Oradea. L-am
intrebat pe Bobos cum era Achimes
si din experienta ce mi-a fost o am-
enda presupus ca este agentul Achimes.
L-am rugat pe Bobos daca Achimes mai
vine pe la el sa-l aduca la mine, insa
acesta nu a mai venit la Partid. După
aceia am scris catre Sectia Cadru a C.C.
si am aratat ca un agent de siguranta
nume Achimes cu toate ca a avut o
comportare buna la perchezitia domicili-
lora ce mi-a fost o, totusi nu este
just sa lucreze la un ziar de Partid.
In 1948-1949 prin Partid mi s-a cerut a refe-
renta despre Achimes, referinta pe care am

Semnatura,

Emil Zlatea

Urmare: det. o.

536

25

În anul 1949 l-am văzut pe Achimes în
București la magazinul „Romarta” din
Calea Victoriei. L-am oprit și l-am în-
trebat unde lucrează. Mi-a răspuns că
lucrează la Securitate însă a evitat să mai
discute cu mine. De atunci nu l-am mai
văzut și nici nu am auzit de Achimes.

După ce am citit raportul proces verbal
de interogatoriu și am constatat că cores-
punde în totul cu cele declarate de mine,
îl sustin și semnez

Anchetator-șef de Birou

lt. Col. de Securitate

I. Nicu-Escu

Anchetat

E. I. I. I. I.

Se fie pedat Tr. L. Haj hatensauo.
oub. P. V. de intangamit

L. Chisina
29.9.1953

537

26

51

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Arestatul EIDLITZ ZOLTAN, de profesie funcționar, născut la 2 Februarie 1912 în Satu. Mare, fiul lui IGNATIE și FAN, cu ultimul domiciliu în București Str. Uvan Turgheniev Nr. 39

24 Sept. 1953 București.-

Interogatoriul a început la ora 9

" s'a terminat la " 10

Intrebare:

Ce relații a avut VASILE LUCA cu VOITINOVICI ?

Răspuns:

Nu știu ce relații a avut VASILE LUCA cu VOITINOVICI. În timpul cât am funcționat ca director al Secretariatului din Ministerul de Finanțe, l-am văzut pe VOITINOVICI veni la VASILE LUCA împreună cu IACOB ALEXANDRU de 3-4 ori. Nu am fost prezent la nici-o discuție între ei. L-am auzit însă pe VASILE LUCA vorbind la telefon cu TEOHARI GEORGESCU rugându-l ca să admită trecerea lui VOITINOVICI în cadrul Ministerului de Finanțe. Deasemeni VOITINOVICI în câteva ocazii când îl căuta pe IACOB ALEXANDRU m'a întrebat și pe mine ce se aude cu trecerea lui la Ministerul de Finanțe, la care i-am răspuns că eu nu știu nimic.-

Intrebare:

Ce sume de bani i-a dat VASILE LUCA lui VOITINOVICI ?

Răspuns:

Nu am cunoștință ca VOITINOVICI să fi primit vreo sumă de bani de la VASILE LUCA. Este posibil ca VASILE LUCA să-i fi dat bani lui VOITINOVICI însă mie personal nu mi-a dat nici-o dispoziție în acest sens.-

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt și el corespunde în totul cu cele scrise de mine susțin și semnez nesilit de nimeni.-

ss. Edilitz Zoltan,

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU
=====

Arestatul EIDLITZ ZOLTAN, de profesie funcționar, născut la 2 Februarie 1912 în Satu-Mare, fiul lui IGNATIE și FANY, cu ultimul domiciliu în București Str.Ivan Turgheniev No.30.

10 Aprilie 1953- București
Interogatoriul a început la ora 17.
" s'a terminat la ora 19,30.

Intrebare ;

Cunoașteți vre-o persoană cu numele KARDOS VASILE?

Răspuns;

Am cunoscut o persoană cu numele KARDOS VASILE în anul 1932 la Satu-Mare prin CSEHI IULIU. Ambii erau studenți și făceau parte din U.T.C.

Intrebare ;

Cu ce ocazie l-ai cunoscut pe KARDOS VASILE?

Răspuns;

În anul 1932 fiind căutat de Siguranță din Oradia, am fugit la Satu-Mare la actuala mea soție și apoi la unchiul meu NEUMAN ALEXE din com.Peleșul Mare care se afla la 15 Km.de Satu-Mare, unde am stat cca. 3 luni.

În timpul cât am stat la Peleșul Mare, m'am dus de câteva ori la Satu Mare unde CSEHI IULIU mi l-a prezentat pe KARDOS VASILE și cu care m-am mai întâlnit de câteva ori. Legătură organizatorică nu am avut cu KARDOS VASILE.

Din anul 1932 nu l-am mai văzut niciodată pe KARDOS VASILE

Intrebare ;

Ce știi despre KARDOS VASILE?

Răspuns;

Prin anii 1938-1940 am aflat despre KARDOS că este profesor la Gimnaziu din Oradia, că frecventează cercuri trotkiste și că are chiar el o atitudine trotkistă.

In 1946, am aflat dela CSEHI IULIU care era activist²³ la Oradia că KARDOS VASILE a lucrat la partid la Timișoara și că a înnebunit , fiind transportat prin Oradia la Cluj.

In 1948 am aflat despre KARDOS VASILE că a fost elev și apoi profesor la Scoala Ministerului Afacerilor Externe.

Prin anul 1950 am aflat că a fost arestat și condamnat 7 ani închisoare, pentru faptul că a fost agent informator al Siguranței.

In toamna anului 1951 SCHUSLER CAROL cumnatul lui VASILE UCA mi-a spus că va veni la mine cu o femeie frumoasă al căre¹ bărbat este arestat pe nedrept și să intervin pentru ca, fără să-mi precizez despre ce intervenție este vorba.

La câteva zile după această discuție SCHUSLER CAROL a venit la mine cu o femeie pe care mi-a prezentat-o și cu care ocazie am aflat că este nevasta lui KARDOS VASILE.

In discuțiile pe care le-am avut cu ea, aceasta mi-a spus că întradevăr bărbatul ei este vinovat însă pedeapsa care i s'a dat este prea mare.

Eu i-am răspuns că pentru astfel de chestiuni nu pot să intervin și că am crezut că este vorba de probleme fiscale. Separat i-am atras atenția lui SCHUSLER să nu mai intervină pentru ca să nu aibă neplăceri.

Menționez că nevasta lui KARDOS VASILE mi-a spus că ea a rămas membră de partid deși nu a divorțat de el.

Intrebare :

Mai ai ceva de adăugat la cele declarate mai sus?

Răspuns:

Nu mai am nimic de adăugat.

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu și am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, îl susțin și semnez.

LT.MAJ.DE SECURITATE,

ss.EIDLITZ ZOLTAN

I.Niculescu,

Proces-Verbal de interogator

Arestat la bideliș Lăptan de profesie funcționar născut la 2
 Februarie 1932 în Satu Mare, județ Sălaj, cu ulti-
 mul domiciliu în București str. Traian Turgheniev nr. 30
 (Date de stare civilă, ultimul domiciliu)

10 Aprilie

1953

Orașul București

Interogatoriul a început la ora 17 și — min.

„ s'a terminat la „ 19 și 30 „

Intrebare: Cunoști vreo persoană cu numele Kardos Vasile?

Răspuns: Am cunoscut o persoană cu numele Kardos Vasile în anul 1932 la Satu-Mare prin Căchi Iuliu. Ambii erau studenți și făceau parte din A.T.C.

Intrebare: Cu ce ocupație ai cunoscut pe Kardos Vasile?

Răspuns: În anul 1932 fiind căutat de Siguranța din Oradea, am fugit la Satu Mare la actuala mea soție și apoi la unchiul meu Henman Alexe din 'com.' Peleniș Mare care se afla la 15 Km de Satu-Mare, unde am stat cca 3 luni.

În timpul cât am stat la Peleniș Mare, m'am dus de câteva ori la Satu Mare unde Căchi Iuliu mi s'a prezentat pe Kardos Vasile și cu care m'am mai întâlnit de câteva ori. Legătura organizațională nu am avut cu Kardos Vasile.

În anul 1932 nu s'am mai văzut niciodată pe Kardos Vasile.

Semnătura,

Urmare: Tutbore: Ce stii despre Kardos Verile?

Răspuns: Prin anii 1938-1940 am aflat despre Kardos că este profesor la Gimnaziul din Oradea, că frecventează cercuri trotskiste și că are chiar și o atitudine trotskistă.

În 1946, am aflat de la brăchi Tulin că era activist la Oradea că Kardos Verile a lucrat la partid la Timișoara și că a înnebunit, fiind transportat prin Oradea la Blaj.

În 1948 am aflat despre Kardos Verile că a fost elev și apoi profesor la noua Ministerului Afacerilor Externe.

Prin anul 1950 am aflat că a fost arestat și condamnat 7 ani închisoare, pentru faptul că a fost agent informator al Securității.

În toamna anului 1951 Schuster barot cumnatul lui Verile după ce mi-a spus că va veni la mine cu o femeie frumoasă a cărei barbat este arestat pe nedrept și să intervin pentru ea, fără să mi precizeze despre ce intervenție este vorba.

La câteva zile după această discuție Schuster barot a venit la mine cu o femeie pe care mi-a prezentat-o și cu care apoi am aflat că este nevastă lui Kardos Verile.

În discuțiile pe care de-am avut cu ea, această mi-a spus că într-o zi bărbatul ei este viu și că are picioarele ei și se dat este pe mare.

Cu i-am răspuns că pentru aș fi de chestiuni nu pot să intervin și că am crezut că este vorba de probleme fiscale. Separat i-am stras aten-

Semnătura,

[Signature]

sa ca sa nu ai ba neplaceri.

Menționez că nevasta lui Kardos Vorile nu ³²⁵ e spus că e rămas membră de partid desi nu a divorțat de el.

30
4

Intrebare: Mai ai ceva de adăugat la cele declarate mai sus?

Răspuns: Nu mai am nimic de adăugat.

După ce am avut reprezentatul proces verbal de interogatori și am constat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, îl sustin și semnez.

Archetator

Archetof.

Straj. de Securitate
T. Niculescu

[Signature]

Bi + Por ✓

31
~~326~~

~~5~~

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Arestatul EIDLITZ ZOLTAN, de profesie funcționar, născut la 2 Februarie 1912 în Satu Mare, fiul lui IGNATIE și FANI, cu ultimul domiciliu în București Str. Ivan Turgheniev Nr. 30.-

14 Aprilie 1953, București

Interogatoriul a început la ora 23,50
" s'a terminat la " 3.-

Intrebare:

Cunoști d-ta o persoană cu numele GARDOS VASILE?

Răspuns:

Da am cunoscut o persoană cu numele GARDOS VASILE la Satu Mare prin Ianuarie 1945.- Era încadrat încă din Noembrie 1944 în poliția populară.-

Intrebare:

Ce știi d-ta despre GARDOS VASILE?

Răspuns:

Știu că în Ianuarie 1945 după numirea lui JELINEK EDE ca șef al poliției populare din Satu Mare, GARDOS VASILE devenise colaboratorul cel mai apropiat al lui JELINEK deoarece acesta venea zilnic la serviciu în stare de ebrietate iar GARDOS VASILE rezolva majoritatea problemelor poliției.- În primăvara anului 1945 VARGA LUDOVIC mi-a spus că GARDOS VASILE nu are un trecut curat.- După scurt timp mi-a spus și WEIS LADISLAU șeful siguranței din Satu Mare că GARDOS VASILE ar fi fost informator al Gestapoului sau al D.E.F-ului.- Știu că GARDOS VASILE a fost dat afară din poliție și apoi a fost arestat.- Situația lui GARDOS VASILE o cunosc bine LA LUDOVIC din Satu Mare și BALAN MARCEL.- Din anul 1945 eu nu mai știu nimic de GARDOS VASILE.-

Intrebare:

Ce relații ai avut cu GARDOS VASILE?

Răspuns:

În Februarie 1945, GARDOS VASILE a venit la Partid cu o listă în care erau trecuți toți nemții înscriși în Volksbund și

și mi-a dat-o mie în prezența lui VARGA LUDOVIC.- Lista i-am lăsat-o lui VARGA LUDOVIC deoarece el cunoștea mai bine oamenii din Satu Mare întrucât era originar din Satu Mare și locuise în tot timpul numai la Satu Mare.- După scurt timp comandamentul sovietic ne-a cerut ajutor pentru strângerea hitleriștilor din Satu Mare.- Așunci noi am pus la dispoziția comandamentului sovietic lista cu cei care au fost înscrși în Volksbund și am dat oameni de încredere dela Partid și U.T.C. care să arate adresele lor și să identifice pe cei căutați.- Alte relații nu am mai avut cu GARDOS VASILE.-

Intrebare:

Cine a ținut legătura cu comandamentul sovietic?

Răspuns:

Legătura cu comandamentul sovietic a fost ținută la început de mine și de BALAN (KATZ) MARCEL, apoi numai de BALAN MARCEL.-

Intrebare:

Ce intervenții ați făcut pe lângă comandamentul sovietic cu ocazia strângerii hitleriștilor din Satu Mare.-

Răspuns:

Cu știrea mea BALAN MAR CEL a intervenit în două cazuri și anume: pentru șoferul WITLIGER ARPAD cunoscut atât de VARGA LUDOVIC cât și de BALAN că a avut legături cu mișcarea muncitorească și că a fost înscris în Volksbund fără știrea lui, pe bază numelui său nemțesc și pentru fetele unui țăran sărac român care au fost înscrise fără știrea lor de către un vecin al lor neamț.-

În noaptea când au fost strânși hitleriștii s'a prezentat la mine acasă MATOICSY primarul orașului Satu Mare și mi-a spus că ginerele său cu numele VALENT proprietar al unui mare atelier (fabrică) de mezeluri a fost ridicat de organele sovietice și m'a rugat să intervin să fie eliberat.- Eu am refuzat spunându-i că nu depinde de mine această problemă.- El s'a dus la comandamentul sovietic unde am fost chemat și eu și mi s'a cerut părerea.- Am spus comandantului sovietic că deși VALENT este un om bogat și a fost înscris în Volksbund, totuși atât timp cât socrul său este în închisoare nu este just să fie ridicat.- După aceasta, VALENT a fost eliberat.-

Intrebare:

Ce te-a determinat să iei apărarea lui VALENT față de comandamentul sovietic?

ss/Eidlitz Zoltan.-

Răspuns:

Am intervenit în favoarea lui VALENT, deoarece înainte de a merge la comandamentul sovietic m'am sfătuit cu BALAN MARCEL și cu VARGA LUDOVIC și am hotărât împreună să cerem eliberarea lui VALENT deoarece era ginerele primarului care în același timp era și președinte al U.P.M-ului.-

Intrebare:

Ce alte intervenții ai mai făcut pe lângă comandamentul sovietic?

Răspuns:

Nu am mai făcut nici-o altă intervenție.-

Intrebare:

Mai ai de adăugat ceva la cele declarate în prezentul proces verbal ?

Răspuns:

Mai adaug că de Siguranța din Satu Mare sau găsit lista salasiștilor, a asociației "Baross" formată din comercianți naționaliști și lista cu membrii organizației Nemzety Munka Központ .-

Lista salasiștilor a fost predată siguranței din Mizger Irina fosta casieră a organizației iar aceia a organizației Nemzety Munka Központ de către tineretul progresit care își instalase sediul în clădirea acestei organizații.-

După ce am citit prezentul proces verbal de interogare și am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, îl susțin și semnez.-

ss/Eidlitz Zoltan.-

Lt. Maj. de Securitate

Niculescu Ion.-

Proces-Verbal de interogator

Arestat al Cidliu Lollau de profesie functionar, nascut la 2 Februarie
1912 in Satu Mare, fiul lui Ignatiu si Fani, cu ultimul domiciliu
in Bucuresti str. Traian Turghenevici n=30 (Date de stare civilă, ultimul domiciliu)

14 Aprilie

1953

Oraşul BucurestiInterogatoriul a inceput la ora 23⁵⁰ şi min.„ s'a terminat la „ 3- şi „Intrebare: Cunosti d-ta o persoana cu numele Gardos Vasile?

Răspuns: Da am cunoscut o persoana cu numele Gardos Vasile
la Satu Mare prin Ianuarie 1945. Era încadrat încă din Noem-
brie 1944 în poliția populară.

Intrebare: Ce stii d-ta despre Gardos Vasile?

Răspuns: Stiu ca în Ianuarie 1945 după numirea lui Jelinek
ca șef al Poliției Populare din Satu Mare, Gardos Vasile devi-
ne colaboratorul cel mai apropiat al lui Jelinek deoarece
acesta venea zilnic la serviciu în stare de ebrietate iar
Gardos Vasile rezolva majoritatea problemelor poliției.

În primăvara anului 1945 Varga Ludovic mi-a spus că Gar-
dos Vasile nu are un trecut curat. După scurt timp mi-a
spus și Weis Ladislau șeful Siguranței din Satu-Mare că
Gardos Vasile ar fi fost informator al Gestapoului sau
al D. E. Frudui. Stiu că Gardos Vasile a fost dat afară din Poli-
ție și apoi a fost arestat. Situația lui Gardos Vasile o cunosti
bine Varga Ludovic din Satu-Mare și Balau Marcel.

Din anul 1945 eu nu mai stiu nimic de Gardos Vasile.

Semnătura,

[Signature]

Urmare: Intrebare: Ce relatii ai avut cu Gardos Vande?

Raspuns: In Februarie 1945, Gardos Vande a venit la Partid cu o lista in care erau trecuti toti neamtii inregistrati in Volksbund si mi-a dat o mie in prezenta lui Varga Ludovic. Lista i-am dat-o lui Varga Ludovic deoarece el cunostea mai bine oamenii din Satu-Mare intrucat era originar din Satu-Mare si locuise in tot timpul numai la Satu-Mare.

Dupa scurt timp comandamentul sovietic ne-a cerut ajutor pentru strangerea hitleristilor din Satu-Mare.

Atunci noi am pus la dispozitia comandamentului sovietic lista cu cei care au fost inregistrati in Volksbund si am dat oamenii de incredere de la Partid si U.T.C. care se orati adresele si s'a identificat pe cei cautati. Alte relatii nu am mai avut cu Gardos Vande.

Intrebare: Cine a tinut legatura cu comandamentul sovietic?

Raspuns: Legatura cu comandamentul sovietic a fost tinuta de inceput de mine si de Balau (Katz) Marcel, apoi numai de Balau Marcel.

Intrebare: Ce interventii ati facut pe langa comandamentul sovietic cu scopul strangerii hitleristilor din Satu-Mare?

Raspuns: Cu stirea mea, Balau Marcel a intervenit in doua cazuri si anume: pentru zeferul Wittinger. Apoi cunostea atat de Varga Ludovic cat si de Balau si ar avut legaturi in nuscarea nuntitorilor si ce a fost inregistrati in Volksbund fara stirea lui, pe baza numelui sau neamtii si pentru fetele unui tanar seroc roman care au fost inregistrate fara stirea lui de catre un vecin si lor usauit.

In noaptea cand au fost strangi hitleristii, sa prapui-

Semnatura,

Luca

Mare și mi-a spus că ginerile său cu numele Valent
proprietar al unui mare atelier (fabrică) de mezeluri
a fost ridicat de organele sovietice și mi-a rugat să în-
terviu să fie eliberat. Eu am refuzat spunându-i
că nu depinde de mine această problemă.

35
230
9

El s'a dus la comandamentul sovietic unde am fost
chemat și eu și mi s'a cerut părerea. Am spus coman-
dantului sovietic că d-nul Valent este un om bogat și a fost
în criză în Volksbund, totuși atât timp cât sovrul său este
primar nu este just să fie ridicat. După aceasta, Valent
a fost eliberat.

Intrebare: Ce te-a determinat să iei apărerea d-ni Valent
față de comandamentul sovietic?

Răspuns: Am intervenit în favoarea d-ni Valent, deoarece în-
ainte de a merge la comandamentul sovietic nu am spō-
tuit cu Bășcu Morcel și cu ^{Varga} ~~Faraș~~ Tudoric și am hotărât
împreună să cerem eliberarea d-ni Valent deoarece era
ginerile primarului care în același timp era și preș-
edintele U.P.N.ului.

Intrebare: Ce alte intervenții ai mai făcut pe lângă co-
mandamentul sovietic?

Răspuns: Nu am mai făcut nimic alte intervenții.

Intrebare: Mai ai de adăugat ceva de cele declarate
în prezentul proces verbal?

Răspuns: Mai adaug că de Siguranța din Satu Mare
s'au găsit liste Salariștilor, a asociației Baross formate din
comercianții naționaliști și liste cu membrii organizației
Newyety Munka Központ.

Liste salariștilor a fost pudată Siguranței de Mizer
Trine foste coșieră a organizației iar ocia a organiza-

care isi iustelose sechul in f. clodirea acestei organizati.

Dupa ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu
si am constatet ca corectitudi in totul eu celi declarati ole
nuise, il sustiu si seunez.

Archetator
Ituaj de Securitate
T. Piculescu

Archetator
E. ...

Semnatura,

Declarație

Subsemnatul Eidlitz Eoltan de profesie funcționar măsunt la 2 Februarie 1952 fiul lui Iguație și Family cu ultimul domiciliu în Bucaresti str. Turgheuzilor N° 30

Intrebare. Ce sa întâmplat în ziua de 15 Aprilie 1953 orele 14. - în celula în care mă aflam carat.

Răspuns. În ziua de 12 Aprilie 1953 seara, sa ars becul din celula noastră, sa pus un bec prea mare în loc cu lumina celți orbitară, suedist sau raportat domnului sergent-major ca să schimbă becul în care a răspuns, că dacă nu avea altă în schimbă în altfel cu timpul va stăbi și lumina. Tul și nu în lumina așa tare. De atunci l'au lucrai purgit dar nu a făcut nimic. Meri mult ne-au făcut trată fiind că lumina aprinsă și oricum stăteam lumina de orbea. lumina^{și} în prânz vorbeam cu Traudefir din cu care mă aflam în celula cu dacă fierea în care este prin masa, scotem din loc și băgăm la fessungue liber care ne află deoseynu și în afară, deysantit ca de celula cu sau gratar de sârma vom putea face scunt circuit, și vom scăpa de lumina pentru un timp cel puțin. Am nos fierea din loc și am încercat în lucrai înainte, dar nu am putut atinge

fașungul, atunci a încercat să ardă peștele
care în loc să nu stingă grătarul a pus mâna
pe grătar de fier și când a făcut atingere a ieșit
pe el la perete și fierul a căzut în afara
pe coridor.

Întrebare. Ancheta constată că nu ești
sincer și cere să opui adevărul.

Răspuns. Declar pe conștiința mea de om
că am fost sincer.

Întrebare. Cu ce scop ai ses fiurul?

Răspuns. Cu scopul arătat mai sus.

Întrebare: Când ai ses fiurul și cu ce?

Răspuns: În ziua de 15 Aprilie 1953
la mâna cu degetele, întrucât surubul nu
era bine prins.

Întrebare. Ancheta îți cere să fi sincer
și să arăți pentru ce ai ses fiurul?

Răspuns: Am răspuns adevărul.
Declar, sentin și seamă.

Gidliț Holțan

16. Aprilie 1953.

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

=====

Arestatul EIDLITZ ZOLTAN, de profesie funcționar, născut la 2 Februarie 1912 în Satu Mare, fiul lui IGNATIE și FANY, cu ultimul domiciliul în București Str. Ivan Turgheniev No.30.

23 Mai 1953- București
Interogatoriul a început la ora 0,15.
" s'a terminat la ora 16.

Intrebare ;

In ce relații ai fost Dta cu VASILE LUCA?

Răspuns;

Cu VASILE LUCA am fost în relații bune eu fiind omul lui de încredere.

Încă de la venirea mea în Ministerul de Finanțe, VASILE LUCA mi-a dat însărcinarea să " miros " tot ce se petrece în Minister și să-i aduc la cunoștință.

Pein mine VASILE LUCA și-a rezolvat problemele lui intime care nu puteau fi rezolvate pe cale oficială fără ca el să nu fie compromis.

VASILE LUCA, avea încredere nelimitată în mine. Acest lucru l-am constatat dintr'o serie de însărcinări pe care mi le-a dat și din discuțiile pe care le-am avut cu el.

Astfel când în anul 1948 cu ocazia unui control pe care l-au făcut organele conduse de mine la Uzinele Textile Sft.Gheorghe au stabilit mari fraude fiscale, VASILE LUCA mi-a dat să înțeleg că vinovatul principal care se afla în țară SCHNEIDER să nu fie trimis în Justiție, ba mai mult mi-a cerut să aranjez ca SCHNEIDER să fie numit administrator de sechestru la acea fabrică, lucru ce l-am și făcut.

Tot în acel an mi-a spus să mă interesez de trecutul lui ERDELY IOSIF și SZOLNOKI FRANCISC ca să stabilesc ceva negativ în trecutul lor pentru a se răzbuna pe ei întrucât aceștia au adus la cunoștința Partidului abuzurile săvârșite de familia LUCA și anturajul lor și au luptat deschis împotriva liniei antipartinic introdusă de familia LUCA în fostul Județ Sft.Gheorghe.

Mi-a dat sarcina să plasez în câmpul muncii pe fostul fabricant de postav pe care îl plasase la Ministerul Agriculturii prin VAIDA VASILE în calitate de consilier tehnic în problema bănci și de unde fusese dat afară ca necorespunzător. Pe acesta l-am plasat la Loderia din Sighișoara.

Deasemeni mi-a dat însărcinarea să-l scap de închisoare pe LAZAROVICI LUPU, care fusese condamnat 2 ani închisoare pentru infracțiuni valutare lucru ce l-am și făcut intervenind în acest sens la Ministrul Justiției, NITULESCU obținând de la el suspendarea pedepsei și promisiunea că LAZAROVICI LUPU va fi propus pentru grațiere.

Deasemeni m'a însărcinat să duc tratative cu conducătorii Legăției Israelului pentru punerea în libertate a unor conducători sioniști care erau arestați eliberare care s'a făcut în schimbul a 500.000 dolari pe care sioniștii i-a plătit ca despăgubiri Băncii de Stat. Mi-a dat dispozițiuni ca din fondul " Cheltueli Speciale" pe care eu îl mânuiam să acopăr o serie de cheltueli personale ale sale cum au fost cheltuelile de vânatoare care se ridicau la cca. 1 milion lei vechi anual precum și diferite cumpărături și donații pentru familia și prietenii lui.

Deasemeni în discuțiile pe care le-am avut cu el, mi-a spus o serie de lucruri pe care dacă le-aș fi adus la cunoștința Partidului VASILE LUCA ar fi fost scos din Partid. Astfel într'o discuție pe care am avut-o cu el în vara anului 1951 în mașină în drum spre Oituz unde mergeam la pescuit, VASILE LUCA mi-a spus că a fost invitat la C.C. al P.M.R. să se ducă în Uniunea Sovietică să-și facă tratamentul pentru boala de inimă de care spunea că suferă și după aceea i se mai dă o lună concediu pe care să și-l petreacă la vânatoare și pescuit. În continuarea mi-a spus că asta ar fi o nenorocire pentru el că s'ar îngrășa și i-ar agrava boala și făcea o analogie cu cazul lui GHEORGHE SIMITROV despre care mi-a spus " GHEORGHE DIMITROV s'a dus în Uniunea Sovietică să se trateze și a murit acolo după scurt timp, cu toate că atunci când a venit în R.P.R. nu cu mult timp înainte arăta destul de bine ".

Din aceste scurte relatări cât și din discuțiile calomnioase la adresa Uniunii Sovietice, am constatat că VASILE LUCA a avut în mine o încredere nelimitată.

Intrebare 5.

Ai discutat cu VASILE LUCA după ce a fost scos dela Ministerul de Finanțe ?

Răspuns;

334

13

Dupăce VASILE LUCA a fost scos dela Ministerul de Finanțe a mai rămas un timp vice președinte al Consiliului de Miniștri și în prima săptămână m'am dus și eu acolo și am stat cca.8 zile la cabinetul său. Aceasta s'a întâmplat pe la sfârșitul luni Martie și începutul luni Aprilie. In acest timp am discutat de mai multe ori cu VASILE LUCA referitor la situația lui.

Intrebare ;

Arată Dta caracterul acestor discuții?

Răspuns;

In discuțiile pe care le-am avut cu el, VASILE LUCA era foarte abăutut și m'a întrebat cum este primită scrisoarea închisă a C.C. al P.M.R. de către membrii de partid. I-am arătat că am informații dela colonelul de Securitate PATRICIU MIHAI că la Orașul Stalin la început au fost scandaluri mari, membrii de partid atacându-l deschis pe el (VASILE LUCA) însă la intervenția conducerii locale a Partidului, spiritele s'au mai calmat și discuțiile au decurs fără atacuri împotriva lui (VASILE LUCA).

Tot atunci VASILE LUCA și-a exprimat părerea proastă despre sănătatea secretarului general al Partidului.

Intrebare ;

In ce a constat această părere negativă despre sănătatea secretarului general al Partidului?

Răspuns;

După discuțiile avute referitor la prelucrarea scrisori închise a C.C. al P.M.R. în organizațiile de bază, VASILE LUCA fără nici-o legătură cu cele discutate până atunci mi-a spus ; " Mie teamă ca secretarul general să nu se îmbolnăvească să fie silit să nu mai muncească". Această afirmație a lui VASILE LUCA m'a mirat întrucât știam că secretarul general lucra cu aceiaș intensitate ca și mai înainte fiind văzut chiar de mine zilnic atunci când pleca și se înapoia dela masă.

Intrucât cunoșteam atitudinea dușmănoasă a lui VASILE LUCA față de secretarul general al partidului, mi s'a părut curioasă această " grije " față de sănătatea secretarului general.

Aceasta m'a făcut să cred că se pregătește o lovitură împotriva secretarului general.

Intrebare ;

Pe ce bazeți Dta această presupunere ?

Răspuns :

335
40
14

Încă dela începutul cunoștinței noastre în anul 1945 VASILE LUCA, când venea în Ardealul de Nord pentru munca de organizare a Partidului și vieții publice, la ședințele publice și interne de Partid, VASILE LUCA se autoevedenția mereu și într'o oarecare măsură a popularizat și pe ANA PAUKER. In cuvântările sale și discuțiile pe care le purta cu diferiți activiți de partid numele secretarului general nici nu era amintit.

După venirea mea la Ministerul de Finanțe, Decembrie 1947, am observat că deși secretarul general trasa linii juste în anumite sectoare, linie care era a Partidului, VASILE LUCA nu ținea cont de aceasta. Astfel la începerea construirii canalului Dănăre-Marea Neagră, care aparținea sectorului condus de secretarul general, VASILE LUCA prin reprezentantul Ministerului de Finanțe WEISZ IOAN care deținea funcția de contabil șef, a cauzat foarte multe greutăți, încetinind construcția respectivă.

Am fost prezentat în cursul anilor 1949 și 1950 când VASILE LUCA i-a dat dispoziții lui WEISZ să nu execute decât ordinele sale și să nu țină cont de directivele care vor veni din partea secretarului general.

VASILE LUCA îi spunea lui WEISZ IOAN că secretarul general vrea să construiască cu orice preț canalul, dar că el (V.LUCA) are datoria să vegheze la banul poporului și să construiască cu bani puțini, căutând prin aceasta să defăimeze pe secretarul general, arătând că numai el are grije de cheastuina economică a banilor publici, când în realitate din acești bani pentru interes personale și la anumite lucrări pentru sectoarele prietenilor lui a cheltuit sume importante fără știrea Partidului și guvernului cum a fost cazul Colonelului PATRICIU, căruia VASILE LUCA i-a acordat peste 100 milioane lei vechi pentru construirea unui local pentru Securitatea din Cluj.

La fel a căutat prin măsuri financiare să frâneze construcțiile prevăzute în plan. La întocmirea bugetului pe 1951 în luna Februarie sau Martie, am fost de față când VASILE LUCA i-a spus lui IACOB ALEXANDRU, în mod ironic, că secretarul general și MIRON CONSTANTINESCU președintele C.S.P.-ului vor să construiască socialismul într'un an, însă eu voi dovedi că propunerile lor nu sunt realizabile. Tot în acel timp am asistat la o discuție pe care VASILE LUCA a avut-o cu CRAIU ION în cabinet la V.LUCA cu care ocazie îi spunea lui CRAIU că a reușit să micșoreze cifrel de control la venituri.

CRAIU IOAN i-a spus că ar fi putut să accepte primele cifre de control deoarece se puteau realiza. VASILE LUCA a spus că el e sigur că va supraîndeplini aceste cifre. 41
336
15

Prin aceasta a căutat să arate că sectorul condus de el merge bine și în acelaș timp să frâneze construcțiile arătând că sectorul condus de secretarul general merge prost.

În anul 1950 în urma cooptării în Secretariatul C.C. al P.M.R. a lui IOSIF CHISINEVSCHIY, vice preșesinte al Consiliului de Miniștrii și a lui MOGHIOROS ALEXANDEU președintele Comisiei de Stat pentru Colectări, atitudinea ostilă a lui VASILE LUCA față de secretarul general a devenit vizibilă deoarece prin aceste cooptări secretarul general nu a mai fost singur contra lui VASILE LUCA, ANA PAUKER și TEOHARI GEORGESCU. În urma acestui fapt, VASILE LUCA a început să caute a-și apropia aderență din cadrul C.C.-ului prin diferite mijloace. Astfel după ce DONCEA a fost sancționat, VASILE LUCA l-a invitat la el acasă de câteva ori, lui GHEORGHE MAURER în două rânduri i-a dat câte ~~500000~~^{50.000} lei vechi, bani pe care acesta i-a cerut spunându-i că se află în "jenă financiară". Cu toate că Ministerul Agriculturii avea pierderi mari din cauza proastei gospodăririi, VASILE LUCA nicio dată nu a făcut obiecții când VASILE LUCA se prezenta la el cu cereri de fonduri.

În vara anului 1951 a început să se viziteze reciproc cu PETRE BORILA președintele Controlului de Stat, împreună cu familiile. VASILE LUCA i-a fost naș unui copil nou născut al lui PETRE BORILA.

Tot în vara anului 1951 a început să strângă legăturile de prietenie cu familia LENUTA TUDORACHE șefa Secției Industria Ușoară, pe care o invita împreună cu soțul la Snagov.

Deasemeni membrii C.C. al P.M.R. LOTAR RADACEANU, STEFAN VOITEC și SERBAN AZRIEL, care erau proveniți din P.S.D. erau legați de VASILE LUCA și susținuți de el.

Dela începutul anului 1951 am constatat o apropiere mai strânsă cu SERGHEI NICOLAU, șeful Serviciului Special de Informație care deși nu aparținea sectorului condus de el. Cu SERGHEI NICOLAU se vedea în fiecare săptămână la vânătoare, acasă sau la Ministerul de Finanțe. Menționez că soția lui SERGHEI NICOLAU era secretara secretarului general al Partidului.

Menționez deasemeni că posturile de conducere din Ministerul Comerțului Interior, Ministerul Comerțului Exterior, Cooperatie, Comitetul pentru Prețuri, Ministerul Industriei

Ușoare, Ministerul Industriei Alimentare și Ministerul Gospodăriilor Locale erau oameni legați de persoana lui VASILE LUCA, cu excepția lui DIACONESCU pe care vroia să-l schimbe, COSTACHE și SENCOVICI pe care deși îl cunoștea de mult și erau vechi prieteni nu îl vizita decât foarte rar.

Deasemeni la 8 Martie 1952 după destituirea lui IACOB, MODORAN și VIJOLI, VASILE LUCA mi-a dat dispoziție mie și lui BOJITA ILEANA să trimitem flori pentru soțiile unor miniștri membri ai C.C. al P.M.R., lucru ce nu se mai întâmplase niciodată până atunci, plătind din fondul cheltuelilor speciale în acest scop suma de peste 6.000 lei noi. Cu acea ocazie am trimis flori la următoarele persoane, soția lui CHIVU ȘTOICA vice președinte al Consiliului de Miniștri, soției lui GHEORGHE APOSTOL președintele C.G.M.-ului, ANUTA TOMA soția ministrului adjunct la M.A.I. PINTILIE și LIBEI CHISINEVSCHI, membră în C.C.

Prin această "atenție" pe care nu a mai avut-o niciodată VASILE LUCA a căutat să se facă simpatizat de către aceste persoane.

După ce eu am plecat dela Președenția Consiliului de Miniștri fiind numit Director General al Laptelui, am fost în țară pe la unitățile acestei Direcții ca să cunosc unitățile.

În acest timp, am fost căutat la telefon în repetate rânduri de secretarele lui VASILE LUCA, GRAUR și BOJITA care au lăsat vorbă ca atunci când vin să mă prezint imediat la VASILE LUCA.

Imediat ce am sosit m'am dus la VASILE LUCA la Președenția Consiliului de Miniștri.

M'a întrebat pe unde am fost și i-am spus că am vizitat aproape toate unitățile Direcției Generale a laptelui care se aflau în Ardeal. I-am spus că am fost la Cluj, Orașul Stalin, Oradia, Arad, Deva, Sibiu, Sighisoara și Timișoara.

VASILE LUCA m-a întrebat ce se aude cu problema noastră. I-am spus că nu mai este așa vâlvă mare cum a fost la început și că am vorbit cu cunoscuții mei din Oradia, Arad și mai ales din Cluj, care mi-au arătat că nu se miră că s'a întâmplat așa ceva întrucât a fost înconjurat de elemente cum a fost IACOB ALEXANDRU.

L-am întrebat eu ce se mai aude, la care el de data aceasta nemai fiind abătut mi-a spus că în scurt timp se va rezolva și situația lui deoarece scrisoarea închisă a fost o acțiune pentru compromiterea lui.

La întrebarea mea dacă a rămas singur în Secretariatul C.C. al P.M.R., VASILE LUCA mi-a spus: "Am alături de mine

"
Internele " și "Externele" fără să-mi precizeze nume după care a adăugat că " orice s'arîntâmpla situația mea se va rezolva favorabil". Acest răspuns precum și faptele expuse mai sus, ~~17~~ mi-au întărit convingerea că LUCA va încerca să provoace o fracțiune în sânul C.C. al P.M.R. pentru a-l înlătura pe secretarul general, iar după aceasta nu va reuși va încerca și alte metode pentru înlăturarea secretarului general adică va face uz de forță.

Această convingere mi-a fost întărită și de faptul că îl știam pe VASILE LUCA ca pe un om răzbunător, lipsit de scrupule și capabil de a întrebuița orice mijloace pentru a-și atinge scopul.

Mi-am amintit atunci că în luna Martie 1952 cu câteva zile înainte de destăvuirile lui IACOB, VIJOLI și MODORAN am fost la Vasile LUCA acasă la prânz într'o zi de lucru ca să mergem la vânătoare. Când a eșit din casă s'a uitat atent în curtea vecină unde locuia secretarul general și l-a întrebat pe Lt. BESLIU sau pe Lt.Maj.AFANASE ce s'a întâmplat cu dispozitivul de pază al secretarului general; a fost schimbat? I s'a răspuns că nu a fost schimbat, însă ziua nu făcea nimeni de pază în locul unde s'a referit el, paza fiind întărită la acel post numai noaptea. Si acest lucru s'a părut curios la VASILE LUCA deoarece el nu se interesa nici de paza lui personală.

Atunci am făcut legătura cu interesul lui pentru modul cum a fost arestat RAYK. In Octomvrie 1951 VASILE LUCA mi-a spus că RAYK, a fost arestat chiar de către secretarul general al Partidului celor ce Muncesc din Ungaria și lasă să se înțelege că degeaba are cineva o funcție mare că în anumite împrejurări poate să pățească la fel cu RAYK care cu toate că a fost Ministru de Interne a fost scos din uz pe neașteptate.

Un alt fapt dem de remarcat este pasiunea lui VASILE LUCA pentru armament. In casă la el se găseau zeci de arme cu alice și arme cu glonț de mare precizie, mii de gloanțe și cartușe de vânătoare, pistoale și câteva sute de granade, precum și câteva pistolae mitralieră. Acest armament putea fi întrebuițat împotriva secretarului general de VASILE LUCA și prietenii săi care erau elemente devotate lui fiind elemente cu un trecut dubios și care puteau veni la el acasă fără să dea de bănuțit.

339 44

Dintre aceste elemente menționez; frații lui VASILE LUCA; VARGA GABOR, THOT GEZA, SCHUSTER CAROL, SZABO ALBERT și alții.

Menționez că în tot timpul activității lui la Ministerul de Finanțe, VASILE LUCA a ținut o strânsă legătură cu ANA PAUKER și TEOHARI GEORGESCU, cu care se consulta în toate problemele și în special în problemele în care avea divergențe cu secretarul general.

Intrebare ;

Ti-a mai spus vrodată VASILE LUCA cazuri asemănătoare cu privire la rezolvarea situației lui în Partid, prin orice mijloc

Răspuns;

In afară de cele arătate mai sus VASILE LUCA nu mi-a mai spus nimic în legătură cu rezolvarea prin forță a divergențelor dintre el și secretarul general.

Intrebare ;

Ai fost sincer în răspunsurile pe care le-ai dat în prezentul proces verbal de interogatoriu?

Răspuns;

Da am fost sincer.

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu și am constatat că el corespunde în totul cu cele declarate de mine, îl susțin și semnez.

Anchetator,
LT.MAJ.DE SECURITATE,

ss.EIDLITZ ZOLTAN

I.Niculescu,

45
~~340~~
~~19~~

Proces-Verbal de interogatoriu

Arestat ul Eidlitz Zoltan de profesie functionar născut la 2
Februarie 1912 în Satu-Mare, fiul lui Ignati și Fani, cu ulti-
mul domiciliu în București str. Traian Turgheniev nr. 30
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)

23 Mai 1953

Orașul București

Interogatoriul a început la ora 0 și min. 15
" s'a terminat " " 16 " " "

Intrebare: În ce relații ai fost d-ta cu Vaxile Luca?

Răspuns: Cu Vaxile Luca am fost în relații bune eu fiind omul lui de încredere.

Începând de la venirea mea în Ministerul de Finanțe Vaxile Luca mi-a dat încredințarea să „miros” tot ce se petrece în Minister și să-i aduc la cunoștință. Priv mine Vaxile Luca și-a rezolvat problemele lui intime care nu puteau fi rezolvate pe cale oficială fără ca el să nu fie compromis.

Vaxile Luca, avea încredere nelimitată în mine. Acest lucru l-am constatat dintr-o serie de înșurcări pe care mi le-a dat și din discuțiile pe care le-am avut cu el.

Astfel când în anul 1948 cu ocazia unui control pe care l-am făcut organeli conduse de mine la Uzinele Textile Sft. George au stabilit mari fraude fiscale, Vaxile Luca mi-a dat să înteleg ca viitorul principal care se afla în țara Schneider să nu

Iscălitura
[Signature]

Urmare: se trimis în justitie; Sa mai mult mi-a cerut
să arănez ce Schneider se fie numit administra-
tor de fabrică. Sa aceea fabrică, lucru ce-l-am și făcut.

Tot în acel au mi-a spus să mă interesez de tri-
cutul lui Erdely Jozif și Solnoki Fricse ce se stabi-
lese ceva negativ în trecut lor pentru a se răz-
buna pe ei intrucât acestia au adus la cunoș-
tința Partidului și purcede să răvârit de fami-
lia luca și auturauit lor și au luptat desigur ^{ca}
împotriva Einiu anti-partinice introduse de fami-
lia luca în fostul județ Sf. George

Moia dat se cere să pleze în ~~comitet~~ comitetul numit pe
fostul fabricant de potaș Peterfy pe care îl pleze în
la Ministerul Agriculturii prin Kaida Vonta în
calitate de consilier tehnic în problema Einiu și
de unde fusese dat afară ca necorespunzător. Pe
aceste l-am plezat la loterie din Sibbirava.

De asemenea mi-a dat în sarcinarea să încep de închisare
pe Lazarovici după care fusese condamnat și cu închi-
sare pentru înfracțiuni rodutare lucru ce l-am și
făcut intervenind în acest sens la ministrul justitiei
Niteliscu obținând dela el suspendarea pedepsei și
promisiunea că Lazarovici după va fi propus pentru
grătiere.

De asemenea mi-a în sarcinată să dau tratative cu conducă-
torii Regatului Israelului pentru punerea în libertate
a unor conducători comunisti care erau arestați și li-
berare care s-a făcut în schimbul a 500.000 dolari
pe care comunistii i-a plătit ca despăgubiri Băncii de Stat.

Moia dat dispoziții ce din fondul „Chectuclii
Speciali” pe care au în modunim să scoper o serie
de chectuclii persoane și ale sale cum eu fost chel.

Iscălitura
S. S. S.

liou lui vechi amând precum și diferite cumpărături
și donații pentru familie și prietenii lui.

Deasemenea în discuțiile pe care le-am avut cu el, mi-a
spus o serie de lucruri pe care decă se ar fi spus ²⁴¹ ~~211~~
cunoștință Partidului Vaxile luncă ar fi fost scos din
Partid. Astăzi într-o discuție pe care am avut-o cu el
în vara anului 1951 în mașină în drum spre Oltuz
unde mergeam la pescuit, Vaxile luncă mi-a spus că
a fost invitat de C. C. al P. M. R. să se ducă în Uniunea
Sovietică să-și facă tratamentul pentru boala de inimă
de care suferă și după aceea i s-a
mai dat o lună concediu pe care să-și petreacă
la vânătoare și pescuit. În continuare mi-a spus
ce asta ar fi o nemorocire pentru el că s-ar îngroșa și i-ar
agrava boala și făcea o analogie cu cazul lui George
Dimitrov după care mi-a spus: „George Dimitrov s-a
dus în Uniunea Sovietică să se trateze și a murit curând
după scurt timp, cu toate că atunci când a venit în
P. P. R. nu cu mult timp înainte arăta destul de
bine”.

Din aceste scurte relatări cât și din discuțiile calomnioase
la adresa Uniunii Sovietice, am constatat că Vaxile luncă
a avut în mine o incredulă neîncredere.

Intrebare: Si discutat cu Vaxile luncă după ce a fost
scos din Ministerul de Finanțe?

Răspuns: După ce Vaxile luncă a fost scos din Minis-
terul de Finanțe a mai rămas un timp vice pre-
ședinte al Consiliului de Miniștri și în primele septem-
brii nu am dus și eu acolo și am stat cea șapte
la cabinetul său. Aceasta se întâmplă pe la sfârșitul

timp am discutat de mai multe ori cu Vasile Luca
 referitor la situația lui.

Intrebare: Arată-mi te corectitudinea acestor discuții?

Răspuns: În discuțiile pe care le-am avut cu el, Vasile
 Luca era foarte abțut și m'a întărit cum este
 priință serioasă închinată a C. C. și P. M. R. cu către
 membrii de partid. I-am arătat că am informații dela
 colonelul de Securitate Petrică Mihai că la Căsuș
 Stălin la început au fost scandaluri mari, meu
 de partid atacându-l deschis pe el (Vasile Luca) înse-
 la intervenția conducerei locale a Partidului, spi-
 ritul și au mai cămărat și discuțiile au decurs
 fără atacuri împotriva lui (Vasile Luca).

Tot atunci Vasile Luca și-a exprimat părerea proastă
 despre sănătatea secretarului general al Partidului.

Intrebare: În ce a constatat această părere negativă
 despre sănătatea secretarului general al Partidului?

Răspuns: După discuțiile avute referitor la publi-
 carea scrisorii închinată a C. C. și P. M. R., în orga-
 nizatiile de bază, Vasile Luca fără nicio sig-
 tură cu ea și discutate până atunci mi-a spus:

„Mă tem că secretarul general se nu se în-
 bolnavescă se fie și el se nu mai succedă.

Această afirmație a lui Vasile Luca m'a mirat
 întrucât știu că secretarul general lucrează cu acasă,
 intensitate ca și mai înainte fiind văzut chiar
 de mine zilnic atunci când pleca și se înapăia
 dela mână.

Întrucât cunoșteam staturile dumănoscă a
 lui Vasile Luca față de secretarul general al

Semnătura,

[Signature]

foto de sînatate secretarului general.

Acosta nu s' a făcut să cred că se pregătise o boi342
tură împotriva secretarului general. 47

Intrebare: Pe ce bazezi d-ta această presupunere?

Răspuns: Încă de la începutul cunoștinței noastre în anul 1945, Văzile lăsa când venea în Sîdealul de Nord pentru munca de organizare a partidului și vieții publice, la sediul public și interne de partid, Văzile lăsa se autosecventia mereu și într-o oarecare măsură a popularizat-o și pe Ana Pauker. În curîntorii sale și discuțiile pe care le purta cu diferiți activiști de partid numele secretarului general nu era amintit.

După venirea mea la Ministerul de Finanțe, Decem-
brie 1947, am observat că din secretarul general
trasa linii juste în anumite sectoare, linie care era
a Partidului, Văzile lăsa nu ținea cont de aceasta.
Astfel la începerea construirii casei lui Dumăreș-Noroc
Acageș, care aparținea sectorului condus de secretarul
general, Văzile lăsa prin reprezentantul Ministerului
de Finanțe Weisz Șoscu care detinea funcția de cont-
abil șef, a cauzat foarte multe greutate, în estinș
construcția respectivă.

Am fost prezent în cursul anilor 1949 și 1950 când Văzile
lăsa i-a dat dispoziții lui Weisz Șoscu să se execute de-
cît ordinele sale și să nu țină cont de directivele
care vor veni din partea secretarului general.

Văzile lăsa îi spunea lui Weisz Șoscu că secretarul
general, nu se construiescă cu orice preț cauză,
dar că el (V. lăsa) are datoria să vegheze la banii

ros Alexandru președintele Comisiei de Stat pentru
Colectori, atitudinea ostilă a lui Vasile Luca față
de secretarul general a devenit vizibilă datorită
prin aceste cooptări secretarul general nu a mai
fost singur contra lui Vasile Luca, susținut de Ter-
hori Georgescu. În urma acestui fapt, Vasile Luca a
început să caute a-și apropia adherenții din cadrul
C.C. udm prin diferite mijloace. Astfel după ce Danca
a fost sancționat, Vasile Luca l-a invitat la el acasă
de câteva ori; din George Maurer în două rânduri
i-a dat debite 50.000 lei vechi bani, pe care acesta i-a
cerut împrumutul ca să ajute înjune financiară.
Cu toate că Ministerul Agriculturii (pe vremea
pierderii morii din cauza prastiei gospodăriei;
Vasile Luca niciodată nu a făcut obiectul cauză
Vasile Vaida și prezenta la el cu cereri de fonduri.
În vara anului 1951 a început să se viziteze reci-
proci cu Petru Borilă președintele Comitetului de Stat,
împreună cu familia. Vasile Luca i-a fost un
unui copil nou născut al lui Petru Borilă.

Tot în vara anului 1951 a început să strângă legăturile
de prietenie cu familia lui Tudorache, ^{refuz societății Industriale Ușoare} pe care
a invitat împreună cu soțul și la Snagov.

Deosemeni membrii C.C. al P.M.R. lotar Rădăceanu, Stefan
Voitec și Serban Gyriș care erau proveniți din P.S.D.
erau legați de Vasile Luca și susținuți de el.

De la începutul anului 1951 am constatat o apropiere
mei strânsă cu Serghei Nicolau șeful Serviciului Special
de Informații, care dăruiește sectorului condus
de el. Cu Serghei Nicolau se vedea în ficcare săptămână

de Finschi. Menționez că soția lui Serghei Nicolau era secretara secretariatului general al Partidului.

Menționez deosemeni că posturile de conducere din Ministerul Comerțului Interior, Ministerul Comerțului Exterior, Cooperatie, Comitetul pentru Petri, Ministerul Industrii Ușoare și Ministerul Industrii Alimentare și Ministerul Gospodăriilor locale erau oamenii legați de persoana lui Vasile Luca, cu excepție lui Diaconescu pe care vroia să-l schimbare, Costache și Sencovici pe care dăruie în custodia de mult și erau vechi prieteni nu îl vizita decât foarte rar.

Deosemeni la 8 Martie 1952 după destituirea lui Iacob Mădăraș și Vijoli, Vasile Luca mi-a dat dispoziție mie și lui Bogdan Pleșcu să trimitem scrisori pentru soțiile unor miniștri membri ai C.C. și P.M.R., lucru ce nu se mai întâmplase niciodată până atunci, platind din fondul cheltuielilor speciale în acest scop suma de peste 6000 lei. Cu această ocazie am trimis flori la următoarele persoane, soției lui Chivu Stăncă vice președinte al Consiliului de Miniștri, soției lui George Apostol președintele C.F.M.ului, Anuta Toma soție ministrului adjunct de M.A. și Păntilă și Simbei Chisineschi membră în C.C.

Prin această „atenție” pe care nu a mai avut-o niciodată, Vasile Luca a căutat să se facă simpatizat de către aceste persoane.

După ce eu am plecat de la Președinția Consiliului de Miniștri fiind numit Director General al Rap-

Semnătura,

Eugen Măntău

Dirutii ce s'au cumose unitatile.

In acest timp, am fost cãntat la telefon în repeti-
tate orãnduri de secretarii lui Vorile duse, Graur 49
si Boyte care au lãsat vorba ce atunci când vin
s'au m'au praput imediat la Vorile duse. 23

Imediat ce am sosit, m'au dus la Vorile duse
la Presedintia Consiliului de Miniistri.

M'au intrebata pe unde am fost si i'au spus cã
am vizitat aproape toate unitatile Directiei Generale
a Aptitului cer se aflou în Ardeal. I'au spus cã am
fost la Bluj, Oravul Stãciu, Oradea, Arad, Bevo,
Sibiu, Sighisoara si Timisoara.

Vorile duse m'au intrebata ce se aude cu problema noas-
tra. I'au spus cã nu mai este asa vãtrã mare
cum a fost la început si cã s'au vorbit cu cu-
noscutii mei din Oradea, Arad si mai ales din
Bluj, care mi-au arãtat cã nu se mira cã se
intãmplat ase ceva intrucat a fost inconjurat
de elemente cum a fost Iacob Herodaru.

L'au intrebata si eu ce se mai aude, Ea care
eã de dote aceste nemai fiind ~~ce~~ abãtut
mi-a spus cã în scurt timp se va rezolva si
situatia lui deoarece scrisoarea inchisa a fost o actiune
pentru compromiterea lui.

La intrebarea mea decã a rãmas singur în
Secretariatul C. C. al P. M. R., Vorile duse mi-a spus:

"Am aãturi de mine, "Internele" si "Externele" fãrã
s'au mi prapize mine dupã care a adãugat cã orice
s'ar intãmpla situatia mea se va rezolva favorabil."

În acest rãspuns primum si din fãptile expuse mai

ca să provoace o fractură în rândul C.C. al P.M.R.
pentru a-și înlătura pe secretarul general, iar
dacă aceasta nu va reuși va încerca și alte
metode pentru înlăturarea secretarului general
adică va face uz de forță.

Acosta convingeri lui-a fost întărită și de
faptul că îl știem pe Vasile Luca ca pe un
om răpăunător, lipsit de scrupule și capa-
bil de a întrebuința orice mijlocuri pentru
a-și atinge scopul.

Mi-am amintit atunci că în luna Martie 1952 cu câteva
zile înainte de destituirea lui Faot, Vyoli și Modoran
am fost la Vasile Luca acasă de prânz într-o zi
de lucru ca să mergem la vânatoare. Când a
erit din casă s'a uitat atent în curtea vecină
unde locuie secretarul general și l'a întrebat
pe H. Bepiu sau pe H. Maj. Afanase ce s'a
întâmplat cu dispozitivul de pară al secretarului

și rului general; a fost schimbat? I s'a răs-
pus că nu a fost schimbat, însă zina nu
făcea nimic de pară în locurile unde s'a refe-
rit el, pară fiind întărită la acel post numai
noaptea. Și acest lucru mi s'a părut curios
la Vasile Luca deoarece el nu se interesa nici
de pară lui personală.

Atunci am făcut legătura cu interesul lui pentru
modul cum a fost arestat Rayk. În Octombrie 1951
Vasile Luca mi-a spus că Rayk a fost arestat
chiar de către secretarul general al Partidului
celor ce Muncesc din Ungaria și că s'a să se în-

Semnătura,

[Signature]

ce în anumite împrejurări poate să pătească la fe-
cu Rayk care cu toate că a fost ministrul
Interne a fost scos din uz pe neașteptate. 50

Un alt fapt demn de remarcat este posesia
Voxile lui pentru armament. În casă la el
se găseau zeci de arme cu altele și arme cu gla-
di, mercur precipit, mii de gloanți și cartușe de vâ-
nătoare, pistoale și câțeva sute de grenade, precum
și câțeva pistoale mitralieră. Acest armament putea
fi întrebuințat împotriva secretarului general de Voxi
lucă și prietenii săi care erau elemente de
lui fiind elemente cu un trecut dubios, și care
puteau veni la el acasă fără să dea de bănuț.

Dintre aceste elemente menționez: fratii lui Voxile de
Varga Gabor, Thot Gyza, Schuster Borol, Szabo Albe
și alții.

Menționez că în tot timpul activității lui la Mi-
nisterul de Finante, Voxile lucă a ținut o strânsă
legătură cu Anu Pauker și Teohari Georgescu cu
care se consulta în toate problemele și în spe-
cial în problemele în care avea divergențe
cu secretarul general.

Intrebare: Ți-a mai spus vreodată Voxile lucă
cazuri asemănătoare cu privire rezolvarea si-
tuației lui în Partid prin orice mijloace?

Răspuns: În afara de cele arătate mai sus Voxile
lucă nu mi-a mai spus nimic în legătură
cu rezolvarea prin forță a divergențelor dintre el
și secretarul general.

Intrebare: Ai fost sincer în răspunsurile pe care

gatoriu?

Răspuns: Da au fost singuri.

După ce am citit prezentul proces verbal de
interogatoriu și au constatat că e corect
în totul cu ceea ce declarate de mine, îl susțin
și semnez

Archetator

lt. maj. de Securitate

J. Miușescu.

Archetator

L. Alb. M. S.

Semnătura,

Interogatoriul la O.C. prin S. Ferenczi
No. acti nrj. 00472/57 din 15 Iunie 1953

51
25

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Arestatul EIDLITZ ZOLTAN, de profesie funcționar născut la 2 Februarie 1912 în Satu Mare, fiul lui IGNATIE și FANI, cu ultimul domiciliu în București Str. Ivan Turgheniev 30.-

9 Iunie 1953, București

Interogatoriul a început la ora 20

" s'a terminat la " 4.-

Intrebare:

Cunoști d-ta o persoană cu numele SCHIFF ESTER?

Răspuns:

Da, cunosc o persoană cu numele SCHIFF ESTER, este mama unei foste activiste dela Regionala P.C.R. Oradea, anume SCHIFF HEDVIG.-

Intrebare:

Când, unde și prin cine ai cunoscut-o d-ta pe SCHIFF ESTER?

Răspuns:

În anul 1947, SCHIFF HEDVIG care era activistă P.C.R. Oradea, a venit la mine împreună cu BOICAS AUGUSTIN, responsabilul resortului Educației Politice și mi-a spus că atât ea cât și mama ei au fost arestate de Poliție pentru faptul că au acordat găzduire unor evrei care au încercat să treacă în mod fraudulos frontiera în Ungaria.-

Mi-a spus că dela Poliție ei i s'a dat drumul imediat când s'a aflat că este activistă a Regionalei, însă a rămas arestată mama ei.- M'a rugat ca să interviu la Poliție ca să fie pusă în libertate și mama ei deoarece nu au știut că acei oameni pe care i-a găzduit mama ei, vor să treacă în mod fraudulos frontiera și și-a luat angajamentul față de mine că pe viitor nu o va mai lăsa pe mama ei să găzduiască pe nimeni.-

Chiar în fața lor (BAICAS AUGUSTIN și SCHIFF HEDVIG) am telefonat lui IOSIF VASILE în prezent maior la Direcția Generală a Miliției care atunci era inspector Regional de Poliție la Oradea și i-am cerut să o pună în libertate pe SCHIFF ESTER.-

sa/Eidlitz Zoltan-

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Arestatul EIDLITZ ZOLTAN, de profesie funcționar, născut la 2 Februarie 1912 în Satu Mare, fiul lui IGNATIE și FANI cu ultimul domiciliu în București Str. Uvan Turgheniev Nr. 39

24 Sept. 1953 București.-

Interogatoriul a început la ora 9

" s'a terminat la " 10

Intrebare:

Ce relații a avut VASILE LUCA cu VOITINOVICI ?

Răspuns:

Nu știu ce relații a avut VASILE LUCA cu VOITINOVICI. În timpul cât am funcționat ca director al Secretariatului din Ministerul de Finanțe, l-am văzut pe VOITINOVICI veni la VASILE LUCA împreună cu IACOB ALEXANDRU de 3-4 ori. Nu am fost prezent la nici-o discuție între ei. L-am auzit însă pe VASILE LUCA vorbind la telefon cu TEOHARI GEORGESCU rugându-l ca să admită trecerea lui VOITINOVICI în cadrul Ministerului de Finanțe. Deasemeni VOITINOVICI în câteva ocazii când îl căuta pe IACOB ALEXANDRU m'a întrebat și pe mine ce se aude cu trecerea lui la Ministerul de Finanțe, la care i-am răspuns că eu nu știu nimic.-

Intrebare:

Ce sume de bani i-a dat VASILE LUCA lui VOITINOVICI ?

Răspuns:

Nu am cunoștință ca VOITINOVICI să fi primit vreo sumă de bani de la VASILE LUCA.- Este posibil ca VASILE LUCA să-i fi dat bani lui VOITINOVICI însă mie personal nu mi-a dat nici-o dispoziție în acest sens.-

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt și el corespunde în total cu cele scrise de mine susțin și semnez nesilit de nimeni.-

ss. Edilitz Zoltan

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Arestatul EIDLITZ ZOLTAN, de profesie funcționar, născut la 2 Februarie 1912 în Satu Mare, fiul lui IGNATIE și FANI cu ultimul domiciliu în București Str. Uvan Turgheniev Nr. 39

24 Sept. 1953 București.-

Interogatoriul a început la ora 9
" s'a terminat la " 10

Intrebare:

Ce relații a avut VASILE LUCA cu VOITINOVICI ?

Răspuns:

Nu știu ce relații a avut VASILE LUCA cu VOITINOVICI. În timpul cât am funcționat ca director al Secretariatului din Ministerul de Finanțe, l-am văzut pe VOITINOVICI veni la VASILE LUCA împreună cu IACOB ALEXANDRU de 3-4 ori. Nu am fost prezent la nici-o discuție între ei. L-am auzit însă pe VASILE LUCA vorbind la telefon cu TEODARI GEORGESCU rugându-l ca să admită trecerea lui VOITINOVICI în cadrul Ministerului de Finanțe. Deasemeni VOITINOVICI în câteva ocazii când îl căuta pe IACOB ALEXANDRU m'a întrebat și pe mine ce se aude cu trecerea lui la Ministerul de Finanțe, la care i-am răspuns că eu nu știu nimic.-

Intrebare:

Ce sume de bani i-a dat VASILE LUCA lui VOITINOVICI ?

Răspuns:

Nu am cunoștință ca VOITINOVICI să fi primit vreo sumă de bani de la VASILE LUCA. Este posibil ca VASILE LUCA să-i fi dat bani lui VOITINOVICI însă mie personal nu mi-a dat nici-o dispoziție în acest sens.-

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt și el corespunde în total cu cele scrise de mine susțin și semnez nesilit de nimeni.-
ss. Edilitz Zoltan,

Proces-Verbal de interogatoriu

Arestat al Egidiu Loftau de profesie functionar, nascut la
2 Februarie 1912 in Satu Mare, fiul lui Ignatie si Fani, cu
 (Date de stare civila, ultimul domiciliu)
eternul domiciliu in Bucuresti str. Ioan Negreanu nr. 30

24 Septembrie 1953

Oraşul Bucuresti

Interogatoriul a început la ora 9 și min. —
 „ s'a terminat „ „ 10 „ „ —

Intrebare: be relatii a avut Vasile Luca cu Voitinovici?

Răspuns: Nu știu ce relații a avut Vasile Luca cu
Voitinovici. In timpul cât am functionat ca director
al Secretariatului din Ministerul de Finante, l-am
văzut pe Voitinovici venind la Vasile Luca în
prezenta cu Iacob Alexandru de 3-4 ori. Nu am
putut prezenta la nicio discutie între ei. L-am
cazuta însă pe Vasile Luca vorbind la telefon
cu Teohari Georgescu rugându-l ca să admite
tracura lui Voitinovici în cadrul Ministerului
de Finante. De asemenea Voitinovici în câteva
ocazii când îl căuta pe Iacob, m'a întrebat
și pe mine ce se aude cu tracura lui la Mi-
nisterul de Finante de care i-am răspuns că
eu nu știu nimic.

Intrebare: be sume de bani i-a dat Voitinovici
lui Voitinovici?

Răspuns: Nu am cunoscut ce Voitinovici m'a

Iscălitura,
Egidiu Loftau

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU
=====

Arestatul EIDLITZ ZOLTAN, de profesie funcționar, născut la 2 Februarie 1912 în Satu-Mare, fiul lui IGNATIE și FANI, cu ultimul domiciliul în București Str. Ivan Turgheniev Nr. 30.-

29 Septembrie 1953 București.-

Interogatoriul a început la ora 9.15

" s'a terminat la " 13.00

Intrebare:

In procesul verbal de interogatoriu din 27 August 1953 ai declarat că MODORAN VASILE în timpul cât a fost singurul ministru adjunct la Ministerul de Finanțe a cheltuit pe baza dispoziției lui VASILE LUCA sume importante neprevăzute în buget fără știrea guvernului folosind în acest scop fondurile S.G.A.F.-ului și altele. Arată dta concret ce sume a cheltuit și de unde știi aceste fapte ?

Răspuns:

In vara anului 1949 când I.G.A.F.ul era în lichidare, m'am dus la MODORAN în cabinetul său și am discutat cu el modalitatea înființării unei noi contine corepunzătoare pentru funcționari Ministerului de Finanțe și l-am întrebat dacă are posibilitatea să dea bani pentru acest scop. MODORAN mi-a spus că poate să dea bani din fondurile I.G.A.F.-ului.- In aceiaș vreme am discutat cu MODORAN VASILE despre terminarea construcției strandului Ministerului de Finanțe și alte, astfel de cheltuieli, despre care MODORAN mi-a spus că se acoperă din fondurile I.G.A.F.-ului, după cum a fost cumpărarea vilei Robinson din Predeal, înființarea Căminului Ministerului de Finanțe.-

Am fost prezenta la mai multe discuții între VASILE LUCA și MODORAN când aceștia se sfătuiau cum să procedeze ca predarea activului I.G.A.F.-ului în care intra și suma de 2 miliarde lei către C.G.M., să mai fie întârziate, iar când numai va

././.

fi posibil acest lucru să se reține la Ministerul de Finanțe o sumă pentru cheltuieli neprevăzute care să fie acoperite ca și până atunci din acest activ.-

Intrebare:

542
56

În declarația din 27 August 1953 dta ai arătat că MODORAN VASILE a alocat fonduri pentru acțiuni neprevăzute în buget cum a fost suma dată pentru construcții la Securitatea Cluj și lui BUCUR SCHIOPU pentru cecelarea formelor alimentare. Arată dta de unde ai aflat aceste lucruri ?

Răspuns:

Am asistat la mai multe discuții când VASILE LUCA a cerut lui MODORAN VASILE să găsească modul de a satisface anumite cereri de bani pentru cheltuielile neprevăzute în buget pe care VASILE LUCA le-a aprobat la diferite organe de stat, însă nu îmi mai amintesc concret despre ce fel de unități era vorba.- În cursul lunii Mai sau Iunie 1949 fondurile IGAF lui și a altor case de pensii și ajutor reciproc, urmau să fie vărsate C.G.M.-ului de către Ministerul de Finanțe. Înainte de a se face această vărsare de fonduri, l-am auzit pe VASILE LUCA întrebandu-l pe MODORAN VASILE de unde vor mai acoperi cheltuielile neprevăzute în buget, după vărsarea acestor fonduri, sfătuindu-l totodată să rețină o sumă de bani dacă este posibil pentru aceste scopuri. Nu îmi amintesc ce i-a răspuns MODORAN și nici nu știu dacă a reținut vreo sumă.-

La sfârșitul anului 1950, PATRICIU MIHAIL a fost mutat de la Cluj la Orașul Stalin și cu ocazia unei vânători m'am întâlnit cu el. La înapoierea de la vânătoare fiind cu el în aceeași mașină, printre altele mi-a spus că în 1948 a primit de la VASILE LUCA o sumă importantă (cca. 100 milioane) pentru construcția localului securității din Cluj, sumă ce nu era prevăzută în plan. Tot atunci PATRICIU mi-a spus că a mai cerut de la VASILE LUCA o sumă de bani pentru anumite amenajări necesare localului Securității din Orașul Stalin și că VASILE LUCA i-a promis că îi va da și m'a rugat pe mine să îi amintesc lui VASILE LUCA de promisiunea făcută.-

Nu am apucat să discut cu VASILE LUCA despre această problemă, și după câteva săptămâni, PATRICIU mi-a spus să nu îi mai amintesc lui VASILE LUCA despre promisiunea pentru că ministrul adjunct al M.A.I.-ului nu este de acord să se facă lucrări neprevăzute în plan. Presupun că bani ce i-au fost dați de VASILE LUCA lui PATRICIU au fost dați cu știrea lui

MODORAN deoarece din fondul "Cheltueli Speciale" astfel de sume mai nu s'au acordat.-

543

In ce privește suma dată lui BUCUR SCHIOPU pentru creiarea fermelor alimentare nu știu dacă a fost prevăzută în plan știu însă că VASILE IUCA sa interesat personal de aceste lucrări deplasându-se împreună cu BUCUR SCHIOPU la o serie de ferme discutând cu această posibilitățile de finanțere pentru terminarea lucrărilor care au întâmpinat greutăți din partea unor membri ai guvernului. Aceasta m'a făcut să cred că lucrarea a fost finanțată fără să fie prevăzută în plan ,că s'au acordat sume peste plan. Fapte concrete în această privință nu cunosc.-

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu și am constata că corespunde în totul cu cele declarate de mine, îl susțin și semnez.-

CPT DE SECURITATE

ANCHETAT,

NICULESCU ION

EIDLITZ ZOLTAN,

NC.3.ex.

Proces-Verbal de interogatoriu

Arestat nr. Eudlitz Zoltan de profesie functionar născut
 la 2 Februarie 1912 în Satu Mare, fiul lui Ignati și Fani, cu
 ultimul domiciliu în București str. Ioan Turghenian N=30
 (Date de stare civilă, ultimul domiciliu)

29 Septembrie 1953

Orașul București

Interogatoriul a început la ora 9 și min. 15

" s'a terminat " " 13 " "

Intrebare: În procesul verbal de interogatoriu din 27
 August 1953 ai declarat că Modoran Vasile în timpul
 cât a fost singurul ministru adunat la Ministe-
 rul de Finante a cheltuit pe baza dispoziției
 lui Vasile suma sume importante neprevăzute
 în buget fără știrea guvernului folosind în
 acest scop fondurile I.G.A.F.ului și altele.

Arată d-ta concret ce sume a cheltuit și
 de unde știu aceste fapte?

Răspuns: În vara anului 1949 când I.G.A.F. ul era
 în lichidare, m'am dus la Modoran în cabinetul
 său și am discutat cu el modalitatea înființării
 unei noi contine corespunzătoare pentru func-
 tionarii Ministerului de Finante și s'au
 întrebat dacă are posibilitatea să dea bani
 pentru acest scop. Modoran mi-a spus că
 poate să dea bani din fondurile I.G.A.F.ului.
 În aceia vreme am discutat cu Modoran

Iscălitura, *Eudlitz Zoltan*

Urmare: In cursul lunii Mai sau Iunie 1949, fondurile
I. G. A. Fului si a celor case de pensii si ajutor mijloc
urman sa fie varsete G. G. M. ului de catre Minis-
terul de Finante. Inainte de a se face aceasta
varssere de fonduri, s-au avut pe V. I. I. I. in-
tribandu-se pe Modorou de unde vor mai oca-
peri cheltuieli neprevazute in buget dupa
varssarea acestor fonduri, stabilindu-se totodata
sa refusa o suma de bani daca este posibil
pentru aceste scapari. In uni amintesc
ce i-a raspuns Modorou si mi-a spus
daca a retinut prea suma.

La sfarsitul anului 1950, Patriciu Mihail
a fost numit de la Bly la Craiova Stalin si
cu scopul unei vanatori nu am intalnit
cu el. La ingoierii dela vanatoarea fiind
cu el in ocazia maxima printre alti de mi-
spus ca in 1948 a primit dela V. I. I. I.
o suma importanta (ca 100 milioane)
pentru constructia localului Securitatii
din Bly, suma ce nu era prevazuta in
plan. Tot atunci Patriciu mi-a spus
ca a mai cerut dela V. I. I. I. o suma
de bani pentru amenajari neces-
sare localului Securitatii din Craiova Stalin
si ca V. I. I. I. a promis ca a va da si
in a rugat pe mine sa ii amintesc lui
V. I. I. I. de promisiunea facuta.

In am apucat sa discut cu V. I. I. I. I.
despre aceasta problema, si dupa cativa
saptamanile, Patriciu mi-a spus sa nu

Semnatura.
C. I. I. I. I.

Urmare: în mai amintise lui Vasile Luca despre
promisiunile pe care ministrul adunat de
M. A. I. lui nu este de acord să se facă lucrări
neprevăzute în plan. Principul că banii din
ce i-au fost dați de V. Luca lui Petrică au fost
dați cu stirea lui Hodoran deoarece din fon-
dule „Chestuclii Speciale” este fel de sume mari
nu s-au acordat.

În ce privește suma dați lui Bucur Sechiopu
pentru creșterea firmei de alimentare nu stiu
dacă a fost prevăzută în plan stiu însă că
Vasile Luca s-a interesat personal de aceste lucrări
deplasându-se împreună cu Bucur Sechiopu la
o serie de firme discutând cu aceste persoane
totuși de funcționare pentru terminarea lucră-
rilor care au întârziat gravitate din partea
unor membri ai guvernului. Aceste nu s-a
făcut să cred că lucrarea a fost finalizată
fără să fie prevăzută în plan sau să s-au
acordat sume peste plan. Fapt concret în
această privință nu cunosc.

După ce am citit prezentul proces verbal
de interogatoriu și am constatat că corespunde
în totul cu ceea ce s-a declarat de mine, îl restitu și semnez.

Archetator

Archetator

Cap. de Securitate

Emil Rotaru

T. Niculescu

Semnătura,

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU
 =====

Arestatul BIDLITZ ZOLTAN, de profesie funcționar, născut la 2 Februarie 1912 în Satu.Mare, fiul lui INGATIU și FANI cu ultimul domiciliu în București Str. Ivan Turgheniev Nr.30

14 Octombrie 1953 București.-

Interogatoriul a început la 9.15

" s'a terminat la 15.

Intrebare:

In ce împrejurări ai fost arestat în cursul anului 1941 ?

Răspuns:

La începutul lunii Iunie 1941 s'au făcut arestări în rândul comunistilor și simpatizanților pentru a fi trimisi în lagărul de la Tg.Jiu. În acel timp eu mă aflam la Turda unde plecasem de câteva zile să cumpăr alimente ca să le vând în București pentru a-mi câștiga existența fiind fără serviciu din cauza legilor rasiale. La Turda am fost singur la rudele unui camarad de armată anume RUSU HORIA NICOLAE cu care făceam această afacere.-

La înapoierea mea în București RUSU HORIA NICOLAE m'a așteptat la gară și mi-a spus că a aflat de la soția mea că am fost căutat de Siguranță și locuința mea din București Str. 14 Martie Nr.29 (pe lângă piața Rond).-

Aflând acest lucru nu m'am mai dus acasă și am locuit câteva zile la RUSU HORIA NICOLAE. Peste câteva zile l-am trimis pe RUSU la mine acasă să vadă dacă am mai fost căutat și dacă locuința este supravegheată.- RUSU s'a înapoiat și mi-a spus că nu am mai fost căutat de Siguranță și locuința nu este supravegheată. M'am dus acasă să mă schimb și să aranjez cu soția mea să plec cât mai repede din București.-

După ce m'am spălat și m'am schimbat, ⁵⁴⁷ înainte de a pleca, a venit în casă un agent și un gardian și m'am arestat. Pe drum am încercat să-l mișc pe agent ca să-mi dea drumul, însă acesta a refuzat spunând să vorbesc cu șeful său. Menționez că agentul care m'a arestat era în vârstă de 45-50 ani de statură mică, slab palid, brunet, cu figură de bețiv. -

Am fost dus la Prefectură la etajul I sau II și am fost lăsat singur într'un antreu fără să mi se spună nimic. Aceasta s'a întâmplat pela orele 10-11. După circa un sfert de oră a venit o persoană de cca. 35 ani, șaten de statură mijlocie și m'a întrebat cum mă numesc. După aceea mi-a spus că va începe războiul iar eu voi fi trimis în lagăr la Tg. Jiu unde voi sta până la terminarea războiului. În acest fel căuta să mă intimideze ca să obțină dela mine o sumă cât mai mare. Eu i-am spus că nu am nimic cu mișcarea muncitorească însă sunt dispus ca să dau "ceva" numai să fiu trimis în lagăr. Comisarul mi-a cerut o sumă de bani și în cele din urmă am convenit să-i dau 50.000 lei sumă cu care el a fost de acord. -

I-am spus să trimeată pe cineva la mine acasă să o aducă pe soția mea ca să discut eu cu ea ceea ce a și făcut. După cca. o oră a venit soția mea căreia i-am spus să meargă la prietenii mei WALDMAN PAUL, MOLODOVAN TEOFIL și alții dela care să împrumute suma necesară. -

După plecarea soției mele a fost adusă în aceiaș încăpere cu mine o femeie de cca. 25-30 ani, brunetă, înaltă care mi-a spus că este sora lui CONSTANTIN DAVID. Am stat de vorbă cu ea cca. 10-15 minute după care a fost dusă la arest de un agent. - În timpul cât am stat în acea încăpere au mai fost aduși 3-4 persoane pe care nu îi cunoșteam și cu care nu am fost lăsat singur. -

Pela orele 16-17 a venit soția mea cu comisarul cu care vorbisem și mi-a spus că a făcut rost numai de 44.000 lei pe care i-a dat comisarului. La venirea soției mele eu am fost pus în libertate fără să fiu înscris în registrul de arestații. -

După ce am plecat soția mea mi-a spus că a fost la WALDAMAN PAUL care a îndrumat-o la fostul meu coleg de școală STERN ERNEST în acea vreme procurist al "Băncii Ardeleni" în prezent director adjunct la "Chin-Import, dela care a luat 20.25.000 mii lei în schimbul unor obiecte casnice pe care

i le-a vândut și împreună cu banii pe care ~~1-am~~⁵⁴⁸ avut noi a completat suma de 44000 lei pe care a dat-o comisarului. Mi-a mai spus că în tot timpul cât am umblat să fac rost de bani a fost însoțită de comisarul respectiv care o aștepta afară într'o trăsură.-

Numele comisarului care m'a pus în libertate cred că îl cunoștea soția mea, soția lui CONSTANTIN DAVID sau MOLDOVAN TEOFIL dela C.S.A. care cunoștea această întâmplare dela soția mea.-

In acea vreme locuiam împreună cu ROSENBLAW ADALBERT (BELA) care se mutase la mine în anul 1940 toamna împreună cu soția lui. După câteva zile eu împreună cu soția mea am plecat la Turda unde m'am stabilit lăsând mobila și o parte din obiectele casnice lui ROSENBLAW ADALBERT ca să le vândă să îmi trimită bani. ROSENBLAW ADALBERT locuiește și în prezent în str.14 Martie Nr.28.-

Intrebare:

Cine era legătura dtale de Partid în acea perioadă ?

Răspuns:

In acea perioadă legătura mea era HARA SIMON (în prezent lucrează la Ministerul Comerțului Exterior) dar cu care pierdusem legătura din Februarie 1941. Am mai ținut legătura și cu ROSENBLAW ISAC (DAMIAN) în prezent director la Centrul de Raportări Agricole din Oradea care în acea vreme era în ilegalitate și căruia eu i-am spus cele întâmplate și faptul că părăsesc Bucureștiul și mă stabilesc în Turda.-

Intrebare:

Cu cine ai luat legătura din Turda ?

Răspuns:

La Turda în acea vreme Partidul nu avea nimic organizat. Acolo am întâlnit un vechi simpatizant al mișcării muncitorești anume DENTSCH EMERIC pe care-l cunoșteam dela Oradea și care era funcționar la o firmă de cherestea DENTSCH EMERIC mi-a făcut cunoștință cu NEGREA ANOLD care mi-a spus că este membru de Partid, că a fost secretar al : "Ajutorului Roșu" din Regionala Brașov și în urma unei căderi a fost nevoit să părăsească Brașovul.-

Menționez că la 2-3 zile după dosirea mea la Turda am plecat la Brașov și am luat legătura cu HIRACH DEZIDERIU pe care îl cunoșteam din 1933-1935 care m'a pre-

zentat secretarei Regionalei de Partid FRIEDMAN MAI
actualmente soția lui KOMUVES GEZA ziarist 1549 "Magyar
Szo" din București, căreia i-am arătat situația mea
și i-am cerut să mi dea directive în vederea organizării
și eventuale legături la Turda în cazul că au. Ea mi-a
răspuns că are să vadă ce e de făcut și are să mi comu-
nice. Nu mi-a mai comunicat nimic și mai târziu am aflat
că la sfârșitul anului 1941 ea a fost arestată. În timpul
cât eu mă aflam la Brașov a început războiul.-

Intrebare:

Ce activitate ai avut în timpul cât ai
stat la Turda ?

Răspuns:

În luna Iunie și Iulie și August 1941 am
stat fără lucru și am trăit din vânzarea obiectelor, iar
soția mea a început să lucreze ca lijerescă. În Septem-
brie 1941 până la 1 Decembrie 1941 am fost la muncă obliga-
torie pentru construcție de drumuri în comuna Mătisești
Raionul Câmpești.

Dela 1 Decembrie 1941 până la 1 Martie 1942
am stat la Turda și am lucrat câteva ore pe zi contabi-
litate la firma "Acvila Română" din Turda, am predat lec-
ții de gismanistă la case particulare.-

Dela 1 Martie 1942 până la mijlocul lunii
Decembrie 1942 am fost la muncă obligatorie la calea ferată
în comuna Câmpești Raionul Turda, când am fost discon-
centrat în urma desființării detașamentului. În curul lunii
Decembrie 1942 ca să scap de o nouă concentrare la detașa-
mentul de muncă și să nu mai fiu trimis în altă localitate
printr'o cunoștință a unchiului meu din Oradea colonelul
pensionar PIEGEI - TURDA am fost concentrat la Cercul
Teritorial Turda ca croitor.-

La cercul Teritorial Turda am stat concentrat
până la eliberare, la început ca croitor și apoi ca furier
la caserie pe lângă căpitanul DEJEN GAVRILA în prezent
maior la M.F.A. Cluj. Când am fost concentrat la Cercul
Teritorial Turda am lucrat numai o jumătate zi, după masa
predam lecții de gimnastică și am continuat să lucrez la
Acvila Română și la un brutar anume OPREA.- În afară de
această activitate, am avut în tot timpul și activitate
politică.-

După ce am citit prezentul proces verbal de intero-
gatoriu și am constatat că corespunde, îl susțin și seamnez

ANCHETATOR

ss. Bădlitz Zoltan

Proces-Verbal de interogatoriu

Arestat ul Eid Litz Zoltan de profesie funcționar, născut
la 2 Februarie 1912 în Satu Mare, fiul lui Ignostiu
și Fanni, cu ultimul domiciliu în București str. Traian
Turgheniev nr. 30

14 Octombrie 1953

Orașul București

Interogatoriul a început la ora 9 și min. 15
„ s'a terminat „ „ 15 „ „

Intrebare: În ce împrejurări ai fost arestat în cursul
anului 1941

Răspuns: La începutul lunii Iunie 1941 s-au
făcut arestări în rândul comunistilor și sim-
patizanților pentru a fi trimiși în lagărul de la
Tg. Jiu. În acel timp eu mă aflam la Turda
unde plecasem de câteva zile să cumpăr ali-
mente ce să se vândă în București pentru
a-mi câștiga existența fiind fără serviciu
din cauza legilor răsărite. La Turda am
fost singur la rușile unui comasor
de armată nume Rusea Horia Nicolae cu
care făceam aceste afaceri.

La întoarcerea mea în București Rusea Horia
Nicolae m'a așteptat la gară și mi-a spus
că a aflat de la soția mea că am fost con-
tat de Securitate la locuința mea din Bucu-
rești str. 14 Martie nr. 29 (pe lângă Pista Română)

Iscălitura,

Eid Litz Zoltan

Urmare: Afund acest lucru nu m'am mai dus acasa
si am locuit cetera zile la Rusa Horia Nicolae.
Pe la cetera zile I-am trimis pe Rusa la
mine acasa sa veste daca au mei fost
cautati si daca locuinta este supravegheata.

Rusa s'a intoarsit si mi-a spus ca nu au
mei fost cautati de Siguranta si locuinta
nu este supravegheata. M'am dus acasa
sa ma schimb si sa aranjez cu sotia mea
sa plecăm cât mai repede din Bucuresti.

Dupa ce m'am spălat si m'am schimbat,
inainte de a pleca, a venit in casa un agent
si un gardian si m'au arestat.

Pe drum am incercat sa-l mituiesc pe
agent ca sa-mi dea drumul, insa acesta
a refuzat spunand sa vortesc cu seful
său. Mentionez ca agentul care mi-a arestat
era in varsta de 45-50 ani de statura mica, slab,
pădărit, brunet, cu figura de betiv.

Am fost dus la Prefectura la etajul 11.
Si am fost lasat singur intr'un autren fara
sa mi se spună nimic. Aceasta s'a intam-
plat pe la ora 10-11. Dupa ce am sfert de
ora a venit o persoana de cea 35 ani, sotie,
de statura mijlocie si mi'a intrubat cum ma
numesc. Dupa aceea mi-a spus ca va incepe
pe la ora 12 sa fie trimis in lagar la
Tg Jiu unde voi sta sta pana la terminarea
procedurii. In acest fel conta sa ma inta-
midize ca sa obtin de la mine o sumă
cât mai mare. Eu i-am spus ca nu am
nimic cu mineasa numitorea insa sunt

Isălitura,
Eidote Poltan

Urmare: dupa ce se dau „cava” numai se mi fui
trimis in lagar. Comisarul mi-a cerut a suma
de bani si in cele din urma am convenit sa-i dau ⁵⁵¹
50.000 lei numai cu care el a fost de acord.

65

I am spus se trimite pe cineva la mine
scara sa o aduca pe sotia mea ca se discut eu
cu ea ceau a si facut. Dupa ce o ora a venit
sotia mea carcia i am spus sa merga la
prietenii mei Waldman Paul, Moldovan Teofil
si altii dela care se imprumuta suma necesara.
Dupa plecarea sotiei mele a fost adusa in scias
incapere cu mine o femeie de cca. 25-30 ani,
bruneta, inalta, care mi-a spus ca este sora lui
Constantin David. Au stat de vorba cu ea cca.
10-15 minute dupa care a fost dusă la arest
de un agent. In timpul cat am stat in acea
incapere au mai fost adusi 3-4 persoane
pe care nu ii cunosteam si cu care mi am
fost la st singur.

Pe la orele 16-17 a venit sotia mea cu comi-
sarul cu care vorbisem si mi-a spus ca a
facut rost numai de 44.000 lei pe care i-a
dat comisarului. La venirea sotiei mele cu
am fost pus in libertate fara sa fim inseris
in registrul de arestati.

Dupa ce am plecat, sotia mea mi-a spus
ca a fost la Waldman Paul care a indru-
mat o la fostul meu coleg de scoala Stern
Ernest in acea vreme procuror al „Binu
Ardelean” in prezent director adjunct la
„Chim-Turort” dela care a luat 20-25000.

Sempatura,
E. Antu ?ollan

Urmare: in schimbul unor obiecte casnice pe care i se a
vândut si împreună cu banii pe care i am avut
noi a cumpărat suma de 44.000 lei pe care
a dat-o comisarii. Măa mei spus că în
tot timpul cât a umblat să facă rest de
banii a fost însoțită de comisarii respec
tiv care a astipat a face într-o tranșă.

Numele comisarii care mi-a pus în liber
tate cred că îl cunoaște soția mea, sora din
Constantin David sau Moldovan Teofil de la
E. S. A. care cunoaște această întâmplare de la
soția mea.

În acea vreme locuiau împreună cu ^{Rosenblau} Rosenblau
Adalbert (Bela) care se mutase la mine în anul
1940 tranșă împreună cu soția lui.

După câteva zile eu împreună cu soția mea
am plecat la Turda unde m-am stabilit la
sădă mobilă și a parte din obiectele casnice
lui Rosenblau Adalbert se se le vândute
și se mi trimite banii. Rosenblau Adalbert
locuiește și în prezent în str. H. Marti nr. 29.
Întrebare era Legatura d-tale de Partid în
această perioadă?

Răspuns: În această perioadă Legatura mea era
Hori Simon (în prezent lucrăse la Ministerul
Comertului Exterior) dar eu core pierdusem
Legatura din Februarie 1941. Am mai trimis
Legatura și cu Rosenblau Isaac (Domian) -
în prezent director la Centrul de Reparat Ma
șini Agricole din Oradea care în acea vreme
era în egalitate și căruia eu i-am spus

Semnătura,
Lucia Zoltan

Urmare: cele întamplate și faptul că porosec Bu-
curești și mă stabilesc la Turda. 552

Întrebare: Cu cine ai avut legătura la Turda?

Răspuns: La Turda în acea vreme Partidul nu s-a
avea nimic organizat. Acolo am întâlnit
un vechi simpatizant al mișcării muncitorești
nume Deutsch Emeric pe care îl cunoșteam
de la Craiova și care era funcționar la o firmă
de cherestea. Deutsch Emeric mi-a făcut
cunoștință cu negreș Arnold care mi-a spus
că este membru de Partid, că a fost secretar
al S. Autorității Române din Regiunea Brașov și în
urme unei căderi a fost nevoit să porosească
Brașovul.

Menționez că la 2-3 zile după sosirea mea la
Turda am plecat la Brașov și am avut legătura
cu Hirsch Dezideriu pe care îl cunoșteam din 1933-1935
care peș m'a prezentat secretarei Regionalei de
Partid Fridman Naki, actualmente soția lui
Körmöves Géza priorist la "Magyar Szó" din Bu-
curești, căreia i-am arătat situația situația
mea și i-am cerut să-mi dea directive în
vederea organizării și eventuale legături la Turda
în cazul că au. Ea mi-a răspuns că are să
vadă ce e de făcut și are să-mi comunice.

Au mi-a mai comunicat nimic și mai târziu
am aflat că la sfârșitul anului 1941 ea a fost
arestată. În timpul cât eu mă aflu la Brașov
a început războiul.

Întrebare: Ce activități ai avut în timpul
cât ai stat la Turda?

Semnătura,
Eidler

Urmare: Răspuns: În luna Iunie și Iulie 1941 am
stăt fără lucru și am trăit din vânzarea
obiectelor casnice, iar soția mea a început
să lucreze ca lingereasă. În Septembrie 1941
până la 1 Decembrie 1941 am fost la muncă
obligatorie pentru construcții de drumuri
în com. Mătișesti-Raiounul Cămpeni.

De la 1 Decembrie 1941 până la 1 Martie
1942 am stăt la Turda și am lucrat pe
câteva ore pe zi contabilitate la fir-
ma „Acvica Română” din Turda, am
predat lecții de gimnastică la case
particulare.

De la 1 Martie 1942 până la mijlocul lunii
Decembrie 1942 am fost la muncă obli-
gatorie la case ferate în com. Cănepi-
sti Raiounul Turda, când am fost discon-
centrat în urma desființării detașamen-
telor. În cursul lunii Decembrie 1942 ca
să scap de o nouă concentrare la detașamen-
tul de muncă și să nu mai fiu trimis
în alte localități printr-o cunoștință a un-
chinelui meu din Oradea coborând pen-
sionar Siara care un timp a fost coman-
dantul Pieței-Turda, am fost concentrat
la biroul Teritorial-Turda ca creitor.

La biroul Teritorial Turda am stăt con-
centrat până la eliberare; la început
ca creitor și apoi ca furier la coșerie
pe lângă căpitanul Dejen Gavril în pre-
zent maior la M.F.D. Cluj. Băt am fost

Semnătura,
Eugen Dretan

Urmare: concentrat la Bercul Teritorial Turda au
lucrat numai o jumătate zi; după ~~55~~ Baso
predau lectii de gimnastică și au continuat
să lucreze la "Școala Română" și la un brutor
anunț Opres. În sferă de această activitate,
au avut în tot timpul și activități politice.

După ce am citit prezentul proces-verbal
de interogatoriu curant cu curant și am
constatat că conștințele în totul cu cele
declarați de mine, în susțin și semn.

Archetator
Cpt. de Securitate
I. Niulescu

Archetator
E. Ciuită 7/10/44

✓

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

=====

Arestatul EIDLITZ ZOLTAN, de profesie funcționar, născut la 2 Februarie 1912 în Satu-Mare, fiul lui IGNATIE și FANY, cu ultimul domiciliu în București Str. Ivan Turgheniev Nr. 30.-

30 Octombrie 1953 București.-

Interogatoriul a început la 10.00

" s'a terminat la 12.10

Intrebare:

Cunoști o persoană cu numele de KIS VASILE ?

Răspuns:

Da, cunosc o persoană cu numele de KIS VASILE, ultima vara l-am văzut în 1950 era colonel de Securitate și era șeful regiunii de Securitate Oradea.-

Intrebare:

Când și în ce împrejurări l-ai cunoscut pe KIS VASILE ?

Răspuns:

În toamna anului 1945 când am fost mutat de la Satu Mare la Oradea unde am luat conducerea sectorului de cadre P.C.R. al acestei regiuni, l-am cunoscut pe KIS VASILE care în acea vreme era activist al Secției de Cadre al Județenei P.C.R. Oradea.-

Intrebare:

Ce relații ai avut cu el ?

Răspuns:

Cu KIS VASILE nu am avut decât relații de serviciu până în Septembrie 1947 când am plecat de la Oradea și am venit la București. În timpul cât am stat la Oradea nu am fost niciodată la el acasă și nici el nu a venit la mine acasă. În cursul anilor 1949 și 1950 a venit de câteva ori la mine acasă el având diferite treburi în București și lua masa la mine. Menționez că în 1946 sau 1947 am aflat de la soacra lui care venea uneori pe la Partid că KIS VASILE este fiul nelegitim al

././.

unchiului meu ZANDERER DANIEL fost comerciant de stofe (decedat în 1941). - Despre faptul că închiul meu a avut un fiu ~~nelegitim~~ am știu încă din anul 1920-1921 (de la nașterea lui) eu mergând împreună cu închiul meu și singur deseori la mama lui. Am găsit după aceea că mama lui a părăsit Oradea și că s'ar fi angajat la București ca menajeră. - Știu de la unchiul meu că până la împlinirea vârstei de 16 ani a trimis lunar bani pentru întreținerea copilului. -

Eu nu l-am văzut pe KIS VASILE și nici pe mama lui din anul 1921-1922 și nici nu am știut numele lor întreg. Despre băiat știu că se numește VASILE iar mama lui ROZALIA. Altfceva în legătură cu ei nu am mai știut. -

Intrebare:

Ce alte lucruri mai știi în legătură cu KIS VASILE în afară de cele arătate mai sus ?

Răspuns:

În afară de cele arătate mai sus nu cunosc nimic deosebit despre el. -

Intrebare:

Ai făcut vreo intervenție în fovoarea lui ?

Răspuns:

Nu am făcut niciodată vreo intervenție în favoarea lui ci din potrivă atunci când am părăsit Oradea în mod normal ar fi trebuit să-l las pe el ca responsabil de cadre al Județenei P.C.R. fiind cel mai indicat însă din cauză că îmi era rudă l-am numit pe BEREZ STEFAN. -

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt și am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, îș susțin și semnez. -

ANCHETATOR,
CPT. DE SECURITATE.
Nickulesc Ion,

ANCHETAT,
ss. Eidlitz Zoltan

Proces-Verbal de interogatoriu

Arestat nr. Evidență Zoltan, de profesie funcționar, născut la
2 Februarie 1942 în Satu-Mare, fiul lui Ignatie și Fani, cu ulti-
mul domiciliu în București str. Traian Turgheniev nr. 30
(D. te de stare civilă, ultimul domiciliu)

30 Octombrie 1953

Orașul București.

Interogatoriul a început la ora 10 și min. —
„ s'a terminat „ „ 12 „ „ 10.

Intrebare: Cunoști o persoană cu numele Kis Vasile?

Răspuns: Da cunosc o persoană cu numele Kis Vasile, ultima oară când l-am văzut în 1950 era colonel de Securitate și era șeful Regimului de Securitate Oradea.

Intrebare: Când și în ce împrejurări l-ai cunoscut pe Kis Vasile?

Răspuns: În toamna anului 1945 când am fost mutat de la Satu-Mare la Oradea unde am luat conducerea sectorului de control al acestei regiuni, l-am cunoscut pe Kis Vasile care în acea vreme era activist al Secției de Cadru a Ș. Județului P. C. R. Oradea.

Intrebare: Ce relații ai avut cu el?

Răspuns: Cu Kis Vasile nu am avut direct relații de serviciu până în Septembrie 1947 când am plecat de la Oradea și am venit la București. În timpul cât am stat la Oradea

Iscălitura,
Evidență Zoltan

Urmare: nu am fost niciodată la el acasă și nici
el nu a venit la mine acasă. În cursul
anilor 1949 și 1950 a venit de câteva ori la
mine acasă el având diferite treburi
în București și lua masa la mine.

Menționez că în 1946 sau 1947 am oțlet
de la soacra lui care venea uneori
pe la Partid că Kis Vorile este fiul
nelegitim al unchiului meu Lande-
rer Daniel fost comerciant de stufe
(decedat în 1941).

Despre faptul că unchiul meu a avut
un fiu nelegitim am știut încă din
anul 1920-1921 (de la nasterea lui) cu
mergând împreună cu unchiul meu și
sugur
desori la mama lui. Am auzit după
aceia că mama lui a părăsit Pradea
și că s-ar fi angajat la București ca
menajeră. Știu de la unchiul meu
că până la ^{implinirea} vârstei de 16 ani a trimis
sumarului pentru întreținerea copilului.

Cu nu s-am văzut pe Kis Vorile
și nici pe mama lui din anul
1921-1922 și nici nu am știut nu-
mele lor întreg. Despre făciet știu
că se numește Vorile iar numele
lui Roxalie. Altcora în legătură
cu ei nu am mai știut.

Intrebare: Ce alte lucruri mai știți în
legătură cu Kis Vorile în afara de
cele arătate mai sus?

Răspuns: În afara de cele arătate...

Urmare: mai sus mi amosc nimic din ce
despre el.

557

Intrebare: Ai făcut vreo intervenție
în favoarea lui?

71

Răspuns: Nu am făcut niciodată vreo
intervenție în favoarea lui ci dimpotrivă
atunci când am părăsit Olanda în mod
normal și mi s-a trebuit să-l șes pe el
ca responsabil de cadru al Regionalei
Judetenei P. & R. fiind căl mai indicat
într-o din cauza că îni era rudă și am
numit pe Berecz Stefan.

După ce am citit preputul proces verbal
de interogatoriu cred că eu cred că
am constatat că corespunde în totul
cu ceea ce scrie de mine, și îl sustin
și acum.

Architator

Cap. de Securitate

J. Niculescu.

Architator

E. Ciută & U. U.

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

=====
Arestatul EIDLITZ ZOLTAN, de profesie funcționar,
născut la 2 Februarie 1912 în Satu Mare, fiul lui IGNATIE
și TONI, cu ultimul domiciliu în București Str. Ivan Tur-
gheniev Nr. 30.-

25 Noembrie 1953 București.-
Interogatoriul a început la 9.10
" s'a terminat la 12.

Intrebare:

În procesul verbal de interogatoriu din 14
Octombrie 1953 ai arătat că în timpul cât ai stat la Turda
ai avut activitate politică. Arată data în ce a constat
această activitate ?

Răspuns:

După ce m'am înapoiat de la Brașov unde am
luat legătura cu FRIDMAN MALI, împreună cu NEGREA ARNOLD
am organizat cercuri antifasciste care pe lângă propagan-
da antifascistă au strâns bani pentru ajutorarea celor
închiși. Cu acești bani s'au cumpărat alimente și s'au
trimis la Tg. Jiu prin HORVAT ROZALIA al cărui barbat se
afla acolo și prin nevasta lui KRUK SAMOILA care deaseme-
nea, era deținut la Tg. Jiu. Aceasta a fost în lunile Iulie
și August.-

La 1 Septembrie am fost concentrat la detașa-
mentul de muncă și am fost trimis în comuna Mătișești
Regiunea Cluj. Aici am organizat un grup de simpatizanți
cu următorii : SCHREIBER SIMION în prezent la Sovrom-
Petrol Cluj, ADANY ANTON, NEGREA ARNOLD, DENTSCH EMERIC,
în prezent la Turda și alții.-

Intrebare:

Ce activitate de muncă ai avut în detașamentul 781 de muncă dela Matesești ?

Răspuns:

~~559~~

Împreună cu Dr.NEGREA am organizat seminarii cu cca.6-7 oameni și am făcut propagandă dela om la om.- În afară de aceasta am organizat cu dr.NEGREA și ARDONY ca să aveam condiții mai bune de trai și să nu fie siliți la muncă - aceasta pentru tot detașamentul .-

Intrebare:

Cum a-ți aranjat ca să aveți condiții mai bune de trai și să nu fiți siliți la muncă ?

Răspuns:

Intrucât NEGREA ARNOLD era șeful detașamentului iar ADONY ANTON lucra la biroul tehnic al detașamentului le-am spus acestor toate neplăcerile pe care le aveam dela conducerea detașamentului (personalul militar și civil-inginerul și picherii).-În urma acestor sesizări ale mele,NEGREA ARNOLD a luat legătură cu TIUKELSTEIN sau PRINTZ dela comitate și am aranjat ca conducerea detașamentului să primească bani pentru a ne trata mai bine ceea ce s'a și întâmplat.-

Intrebare:

De cine a fost numit Dr.NEGREA ARNOLD șef al detașamentului și cine a aranjat ca ADONY ANTON să lucreze la biroul tehnic ?

Răspuns:

Pe baza legilor rasiale de atunci, toți titrații evrei erau obligați să presteze 3 luni anual muncă obligatorie în birouri și pe baza acestui fapt NEGREA a fost trimis de Cercul Teritorial Turda în această calitate întrucât ceilalți titrați evrei din localitate s'au aranjat să lucreze în diferite birouri din oraș.-

ADONY ANTON fiind cel mai în vârstă dintre toți și funcționar de carieră a fost numit la biroul tehnic împreună cu alți doi evrei și lucrau sub conducerea inginerilor.-

Intrebare:

In ce relații se afla dr.NEGREA cu conducerea detașamentului ?

Răspuns:

5674
NEGREA ARNOLD era în relații bune cu conducerea detașamentului și era respectat de aceștia. Nu l-am văzut, însă ca după terminarea lucrului să fi rămas în enturajul lor și nici nu am auzit să fi fost în vizită cu aceștia.-

Intrebare:

Ce funcții ai avut dta în cadrul acestui detașament ?

Răspuns:

În tot timpul cât am stat la Mătișești am lucrat pe șantier. La începutul lunii Noiembrie, o parte din detașament a fost mutați în satul Băișoara cca. 40 oameni și m'am oferit să lucrez ca bucătar în care calitate am lucrat până la 1 Decembrie 1941 când detașamentul a fost desființat.-

Intrebare:

Ce relații ai avut dta cu conducerea detașamentului ?

Răspuns:

Nu am avut nici-un fel de relații. Stiu însă că NEGREA ARNOLD a dat comandamentului militar al detașamentului 8000 lei lunar ca să nu ne facă mizerii. Bani pe care i-a dat NEGREA erau dela Comunitatea Evreiască.-

Intrebare:

Ce activitate ai avut după ce ai fost desconcentrat ?

Răspuns:

După ce am fost desconcentrat am reluat legătura cu cerourile de simpatizanții pe care le-am lărgit organizând ședințe și seminarii regulate. În acest timp am luat legătura cu vechi membri ai mișcării muncitorești ca HERTZLINGER EUGEN farmacist în prezent responsabil al caselor de odihnă ale C.C. al P.M.R. din Valea Prahovei GHERBA (GRUMWALD) MAXIMILIAN desenator tehnic în prezent la Ministerul Industriei Lemnului Celulozei și Hârtiei-Secția Mobile, PINTI MIHAI muncitor la fabrica Solvay din Turda și am lucrat ca bucătar până în Decembrie 1942 când am fost desconcentrat.-

Intrebare:

Cine te cunoaște din timpul cât ai lucrat ⁵⁶¹ detașamentele de muncă ? ¹⁹⁵

Răspuns:

Din aceste detașamente mă cunosc FODOR FREIBERGHE VASILE, SPORIANU - SPIELAMAN VASILE, primul director la Centrocoop și al doilea activist la C.C. al P.M.R. COVACI IOAN director la Radio Difuziune, SOMESAN GOLDNER BARBU, Lt. de Securitate București și alții care nu mai știu pe unde locuiesc.-

Intrebare:

Prin cine l-ai cunoscut pe HIRSCH ERNEST ?

Răspuns:

L-am cunoscut prin GORA FRANCISC un simpatizant din Turda în anul 1943 la sfârșitul anului.-

Intrebare:

Ce relații ai avut cu HIRSCH ERNEST ?

Răspuns:

După mai multe convorbiri pe care le-am avut cu HIRSCH, l-am determinat să oprească orice muncă de organizare pe linie sionistă el fiind un conducător al unei organizații așa zise de stânga, și o parte din fonduri pe care el le avea în acest scop și mi le ceda-se nouă.-Până la eliberarea HIRSCH ne-a dat mie. lui NEGREA ARNOLD și lui SCHREIBER cca. 1.000.000 lei. Bani pe care îi primeam dela HIRSCH în tot timpul au fost dați în păstrarea lui SCHREIBER SIMION care justifica cheltuelile făcute față de mine și uncoeri față de NEGREA ARNOLD.-

In afară de aceste sume HIRSCH ERNEST la îndemnu meu împreună cu ABRAHAM BERNARD maior la M.F.A. a predat lui ASODI dela "Scânteia" suma de 1.000.000 lei pentru Partid.-

Intrebare:

Ce legături ai avut dta cu poliția și siguranța în timpul cât ai stat la Turda ?

Răspuns:

Nu am avut nici-un fel de legături cu poliția sau siguranța, afară de trei cazuri pe care le arăt mai jos :. In vara sau toamna anului 1943, aflându-mă la piață înainte de ora 12 am fost prins de agentul de Siguranță MICHEȘ care mi-a spus că ~~dece~~ am părăsit deta-

șamentul înainte de ora 12. M'a plămuit și a vrut să ~~786~~ ducă la Poliție.-

Îam dat 20 lei și m'a lăsat ,el fiind ⁵⁶² în stare de ebrietate.-

În vara anului 1943 agentul de siguranță LUDOSAN care verifica pe avrei, a venit și la mine acasă și a găsit la mine pe ROMAN ADALBERT în prezent Lt-de Securitate la Oradea, fără să fie anunțat la Poliție fiind cu buletin de populație de București falsificat. M'a întrebat cine este, de ce nu l-am anunțat la Poliție, iar eu i-am dat 100 lei după care el a plecat.-

În vara anului 1944 NEGREA ARNOLD mi-a spus că are un consătean la Siguranță din Turda fost național țărănist care poate să ne informeze despre probleme interne ale siguranței și să ne facă diferite servicii. Mi lea prezentat pe stradă și după câte știu a ștampilat buletine de biroul populației pentru NEGREA ARNOLD și l-a informat despre raziile ce urmau să fie făcute .-

În noaptea de 23 August 1944 a venit la mine acasă în str. Barbu Lăutaru, unde locuia și NEGREA agentul de siguranță consăteanul lui NEGREA și a stat și el în timpul cât am tras la șopirograf un manifest. În această seară au fost prezenți la mine : GHEREA MAXIMILIAN, NEGREA eu și consăteanul lui NEGREA.-

Intrebare:

Ce relații ai avut dta cu agentul MEHES ?

Răspuns:

Afară de cazul arătat mai sus nu am avut cu el nici-o relație și nici nu cred să mă cunoască după mine sau după figură întrucât atunci când m'a prins era beat.-

Intrebare:

Ce relații ai avut dta cu LUDOSAN ?

Răspuns:

Nici cu LUDOSAN nu am avut relații în afară de cazul când i-am dat 100 lei. Pe stradă l-am mai văzut de câteva ori la Turda și ne-am salutat.-

Intrebare:

Cum de s'a mulțumit LUDISAN numai cu 100 lei când a constatat că ROMAN ADALBERT are buletinul fals ?

Răspuns:

563

Nu cred ca să fi observat că buletinul era fals, deoarece era aproape analfabet.-

Intrebare:

77

De unde știi dta că agentul LUDOSAN era aproape analfabet ?

Răspuns:

LUDOSAN era bine cunoscut la Turda de către evrei și am auzit că înainte a fost gardian public iar cât a fost agent mergea lunar la evreii bogați de unde primea bani.-

Intrebare:

Ce relații a avut NEGREA ARNOLD cu Siguranța și Poliției ?

Răspuns:

În afară de relațiile cu agentul acela consătean cu el, nu am cunoștință ca el să fi avut relații cu alticineva de la Siguranță sau Poliție.-

Intrebare:

Ce arestări în rândul mișcării muncitorești s'au făcut în timpul cât ai stat la Turda ?

Răspuns:

Nu a fost nici-o arestare.-

Intrebare:

Cum explici dta faptul că nu s'a produs nici-o arestare în cadrul mișcării muncitorești când agentul de Siguranță consătean cu NEGREA cunoștea activitatea dvs

Răspuns:

Intr'o convorbire avută cu creditorul BOCIU din Turda, acesta mi-a spus că la o petrecere sau la un bal în vara anului 1944 a discutat cu șeful siguranței din Turda, TEODERASCU care i-a spus că ar fi fost prost pentru el dacă s'ar fi întâmplat ceva arestări între comuniști întrucât are frică de schimbarea regimului.-

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt și am constatat că corespunde în tocmă cu cele declarate de mine, îl susțin și se nez.-

ANCHETATOR ȘEF DE BIROU,
CPT. DE SECURITATE,
I. Niculescu,

ANCHETAT,
ss. Bidlitz Zoltan

Proces-Verbal de interogatoriu

Arestat al Gidliț Zoltan de profesie funcționar născut la 2 Fe-
 bruarie 1912 în Satu Mare, fiul lui Ignatie și Fani, cu ulți-
 mul domiciliu în București str. Traian Turgheniev A-30
 (Date de stare civilă, ultimul domiciliu)

25 noiembrie 1953

Orașul București

Interogatoriul a început la ora 9 și min. 10

„ s'a terminat „ „ 12 „ „ -

Intrebare: În procesul verbal de interogatoriu din 14 Octombrie
 1953 ai arătat că în timpul cât ai stat la Turda ai avut
 activitate politică. Arată-ți în ce a constatat această
 activitate?

Răspuns: După ce m'am împoiat de la Brașov unde am luat
 legătură cu Fridman Mădi, împreună cu negrea Arnold
 am organizat cercuri antifasciste care pe lângă propagandă
 antifascistă au strâns bani pentru ajutorarea celor închisi.
 Cu acești bani s-au cumpărat alimente și s-au trimis
 la Tg. Jiu prin Horvat Rozalia și cărui bărbat se
 afla acolo și prin nevasta lui Kruk Savoide care din
 vremea era detinută la Tg. Jiu. Aceasta a fost în luna Iulie și August.
 La 1 Septembrie am fost concentrați la detașamentul
 de mună și am fost trimis în casa Mătișesti Regiu-
 nes Buj. Aici am organizat un grup de nipotizanti cu
 următorii: Schneider Simion în prezent la Sovrom-Petroș
 Buj, Adony Autou, negrea Arnold, Deutsch Emeric
 în prezent la Turda și alții.

Iscălitura
 Gidliț Zoltan

Urmare: Intrebare: Se activitate ai avut in detasamentul de munca dela Mostisești?

Răspuns: Împreună cu dr. Negrea am organizat seminare în cea 6-7 camere și am făcut propagandă dela om la om.

In afara de aceasta am organizat cu dr. Negrea și Adony ca să avem condiții mai bune de trai și să nu fim și itii la muncă - aceasta pentru tot detasamentul?

Intrebare: Cum ati aranjat ca să aveți condiții mai bune de trai și să nu fiți și itii la muncă?

Răspuns: Intreacă Negrea Arnold era șeful detasamentului iar Adony Autou luora biroul tehnic al detasamentului, se-am spus acestora toate neplăcerile pe care se avem dela conducerea detasamentului (persoanelor militare și civili - inginerul și picherii)

In urma acestor scrișori ale mele, Negrea Arnold a avut legătura cu Finkelstein sau Printz dela comunitate și au aranjat ca conducerea detasamentului să primească bani pentru a ne trata mai bine ceea s'a și întâmplat.

Intrebare: De cine a fost numit dr. Negrea Arnold, șef al detasamentului și cine a aranjat ca Adony Autou să lucreze la biroul tehnic?

Răspuns: Pe baza legilor răsărite de atunci, toți titrații ercii erau obligați să presteze 3 luni anual muncă obligatorie în birouri, pe baza acestui fapt Negrea a fost trimis de biroul Teritorial Turda în această calitate întreacă cei doi titrați ercii din localitate și au aranjat să lucreze în diferite birouri din oraș.

Adony Autou fiind cel mai în vârstă dintre toți, și funcționar de carieră a fost numit la biroul tehnic împreună cu cei doi ercii și lucrau sub

Intrebare: In ce relatie se afla dr. Hegres cu conducerea detasamentului?

79

Raspuns: Hegres Arnold era in relatie buna cu conducerea detasamentului si era respectat de acestia. In 8 am vazut insa ca dupa terminarea lucrului sa fi ramas in autorajul lor si nici nu am auzit sa fi fost in vizita cu acestia.

Intrebare: Ce functii ai avut d-ta in cadrul acestui detasament?

Raspuns: Tar tot timpul cat am stat la Matieski am lucrat pe santier. La inceputul lunii Noiembrie, o parte din detasament au fost mutati in satul Baisoare cca. 40 oameni si nu am oprit sa lucrez ca bucatar in core colitati am lucrat pana la 1 Decembrie 1941 cand detasamentul a fost desfiintat.

Intrebare: In ce relatie te ai avut d-ta cu conducerea detasamentului?

Raspuns: Nu am avut niciun fel de relatie. Stiu insa ca Hegres Arnold a dat comanda detasamentului militar al detasamentului 8000 de oameni ca sa nu ne faca nizerii. Baiii pe care i-a dat Hegres erau de la Comunitatea Baisoare.

Intrebare: Ce activitati ai avut dupa ce ai fost desconcentrat?

Raspuns: După ce am fost desconcentrat am redus legatura cu cercurile de simpatizanti pe care le-am cunoscut organizand sedinte si seminare regulate. In acest timp am luat legatura cu vechii membri ai nizerii munitaristi ca Hertzdinger Eugen formacist in prezent responsabil al casei de odihna ale C. C. S. P. M. R. din Vocea Proboosi, Theres (Grünwald) Maximilian desenator tehnic in prezent la Ministerul Industrii Germaniei.

Semnatura
Edith Ortner

Urmare: Echipa și Hărțirea - Secția Mobilă - Punctul Mihail nunciator
la fabrica Sărbay din Turda și alții.

Eu aceștia am început organizarea mișcării anti-fasciste
în cadrul fabricilor și a cartierelor nunciatorilor din Turda.
În luna Martie 1942 am fost din nou convocat să
detasamentul de muncă din com. Bănești-Reionul
Turda și am lucrat ca buștor până în Decembrie 1942
când am fost disconcentrat.

Intrebare: Cine te cunoaște din timpul cât ai lucrat
la detasamentul de muncă?

Răspuns: Din această detasament mă cunosc Fodor-
Freiberger Vasile, Soporiann-Spielman Vasile, primul
director la Cetroceop și el doi era activist la C. C. și P.M.R.,
Covaci Ioan director la Radio Difuziune, Somesau-
Goldner Barbu Lt. de Securitate București și alții care
nu mai știu pe unde tocmai.

Intrebare: Prin cine și ai cunoscut pe Hirsch Ernest?

Răspuns: L-am cunoscut prin Iona Francisc care sim-
patizant din Turda în anul 1943 la sfârșitul anului.

Intrebare: Ce relații ai avut cu Hirsch Ernest?

Răspuns: După mai mult timp de cunoaștere pe care
le-am avut cu Hirsch, l-am determinat să opună
orice mișcă de organizare pe linie nouistă și
fiind un conducător al unei organizații ase-
zime de stângă ^{și} din fonduri pe care el și ea arca
în acest scop să ni se cedeze nouă.

Până la eliberare, Hirsch ne-a dat mie, lui
Negres Anod și lui Schreiber cca 1000.000 lei.

Doi Bani pe care îi primisem de la Hirsch în
tot timpul au fost dați în păstrare lui Schrei-
ber Simion care justifică cheltuielile făcute
fără de mine și uneori fără de Negres Anod

Semnătura
Eduard Iordan

Urmare: In spara de acesti nume Hiroch Benest la indemina
meu impreuna cu Abraham Bernard maior la M.F.A. a
predat lui Arodi dela "Scanteia" suma de 1000.000 lei plus
tru partid. 566

Intrebare: Ce legaturi ai avut d-ta cu Politia si Sigu- 811
ranta in timpul cat ai stat la Turda?

Raspuns: Nu am avut niciun fel de legaturi cu Politia
sau Siguranta afara de trei cazuri pe care le arat
mai jos: In vara sau toamna anului 1943, aflandu-ma
la pista inainte de ora 12 am fost prins de agen-
tul de Siguranta Michos Mihos care mi-a spus
ca daca am parant detasamentul inainte de ora 12
Mi s-a permis sa a vrut sa ma duc la Politia.

I-am dat 20 lei si mi s-a lasat fiind in starea de
ebrietati.

In vara anului 1943 agentul de siguranta ludo-
sau care verifica pe orori, a venit la mine
acasa si a gasit la mine pe Roman Adalbert
in prapuz la de Securitate la Craiova, fara sa fie
anuntat la Politia fiind cu buletin de populatie
de Bucuresti falsificat. Mi s-a intrestat cine este, dea
nu l-am anuntat la Politia, iar eu i-am dat 100 lei
dupa care el s-a plecat.

In vara anului 1944 hegus Arnold mi-a spus
ca are un consatean la Siguranta din Turda fost
national taranist care poate sa ne informeze
despre probleme interne ale Sigurantei si sa ne
faca diferite servicii. Mi s-a prezentat pe strada
si dupa cate stiu a stampilat buletine de
bir. populatie pentru hegus Arnold si l-a
informat despre rapoale ce urmau sa fie facute

Urmare: In noaptea de 23 August 1944 a venit la mine
acasa in str. Barbu Lăutaru unde locuia si negrua,
agentul de Siguranta- consilierul lui negrua si a
stat si el in timpul cat am tras la sapirograf
un manifest. In acest seara eu fost prezent
la mine Ghena Maximilian, negrua, eu si con-
silierul lui negrua.

Intrebare: Ce relatii ai avut d-ta cu agentul Mehes?

Răspuns: Afară de capul arătat aici nu am avut
cu el nicio relatie si nici nu cred să mă cunoască
după nume sau după figură intrucat atunci când
mi s'a spus era beat.

Intrebare: Ce relatii ai avut cu Ludosau?

Nici cu Ludosau nu am avut relatii in ofera
de capul când i-am dat 100 lei. Pe strada l-am
mai văzut de câteva ori la Turda si ne-am
salutat.

Intrebare: Cum de s'a multumit Ludosau numai
cu 100 lei când a constatat că Roman Adolbert are
bulletinul fals?

Răspuns: Nu cred să fi observat că bulletinul era
fals deoarece era aproape analofabet.

Intrebare: De unde stii d-ta că agentul Ludosau
era aproape analofabet?

Răspuns: Ludosau era bine cunoscut la Turda
de către ercii si am auzit că înainte a fost gar-
dian public iar cât a fost agent mergea timor
la ercii bogati de unde primea bani.

Intrebare: Ce relatii ai avut negrua Anușca cu Sigura-
ta si Politie?

Răspuns: In ofera de relatii cu agentul se la con-

Semnătura,

E. I. I. I.

Urmare: selean eu si nu am cunoastuta ca se va fi avut
relatii cu Steiner de la Siguranta sau Politie.

Intrebare: Ce arestari in cadrul miscarii muncitoresti s-au facut in timpul cat ai stat la Turda?

Raspuns: Nu a fost nicio arestare.

Intrebare: Cum explici de la faptul ca nu s-a produs
nicio arestare in cadrul miscarii muncitoresti cand
agentul de Siguranta cunoscutu cu negru cunostea
activitatea dvs?

Raspuns: Intr-o conversatie avuta cu craitorul Bocin din
Turda, acesta mi-a spus ca El a petrecu ^{vara anului} sau un timp in
1944 a discutat cu seful Sigurantei din Turda Toderascu,
care i-a spus ca ar fi fost prost pentru el daca s-ar
fi intamplat ceva arestari intru comunista intrucat
ar fiica de schimbarea regimului.

Dupa ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu
curant cu curant si am constatat ca consemnat in
totul cu cele declarate de mine, i-l sustin si semnez.

Arhetator sef de birou
Cpt. de Securitate
I. Niculescu

Arhetat
Eidite totu

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

=====

Arestatul EIDLITZ ZOLTAN, de profesie funcționar, născut la 2 Februarie 1912 în Satu Mare, fiul lui IGNATIU și FANY, cu ultimul domiciliu în București Str. Ivan Turgeniev Nr. 30.-

17 Decembrie 1953 București.-

Interogatoriul a început la ora 9

" s'a terminat la " 14

Intrebare:

In ce an ai fost arestat prima dată ?

Răspuns:

Prima dată am fost arestat în Aprilie 1931 de Siguranța Oradea.-

Intrebare:

Care au fost motivele arestării ?

Răspuns:

A fost o arestare în rândul U.T.C.-ului din Oradea majoritatea elevi și studenți și am presupus că am fost divulgat de RABOTOS EMERIC secretarul celulei din care făceam eu parte și care fusese arestat înaintea mea.-

Intrebare:

In ce împrejurări ai fost arestat dta ?

Răspuns:

Intr'o după amiază pela orele 16, am venit la mine acasă agenții ESTEGAR ELEMER și MALAN DUMITRU care au făcut o percheziție sumară în camera mea și m'au luat cu ei la Siguranță fără să-mi fi spus nimic.-

Intrebare:

Cât timp ai stat arestat ?

Răspuns:

Am stat arestat circa 1-2 ore.-

Intrebare:

Cu cine ai stat împreună în timpul cât ai stat arestat

Răspuns:

Am stat într'o cameră împreună cu cca. 10 tineri din-

././.

- 2 -

tre care îmi amintesc singur pe RABOTOS EMERIC și probabil LAZAR (SMILOVICI) ANDREI și DOBREANU (HERTZ) precum și alții tineri pe care nu îi cunoșteam, scurt timp după care am fost scos la anchetă.-

Intrebare:

De cine ai fost cercetat ?

Răspuns:

Am fost cercetat de comisarul CZOBEL .

Intrebare:

Ce ai fost întrebat la cercetări ?

Răspuns:

Am fost întrebat dacă îl cunosc pe RABOTOS EMERIC ?-

Intrebare:

Ce ai declarat dta ?

Răspuns:

Am declarat că îl cunosc pe RABOTOS EMERIC din curtea Templului Evreesc unde am fost cu ocazia sărbătorilor.-

Intrebare:

Cât timp a durat anchetarea dtale ?

Răspuns:

A durat oca. o oră.-

Intrebare:

Ce alte întrebări s'au mai pus în afară de aceia dacă îl cunoști pe RABOTOS EMERIC ?

Răspuns:

Nu mi s'a pus nici-o altă întrebare.-

Intrebare:

A fost nevoie de o oră ca să ți se pună o singură întrebare ?

Răspuns:

Probabil că am mai discutat și altceva.-

Intrebare:

Ce discuții ai avut dta cu comisarul CZOBEL ?

Răspuns:

M'a întrebat vârsta pe care o am, în ce clasă sunt, cu ce se ocupă părinții mei, mi-a luat semnalmentele.-

Intrebare:

Cum ai fost tratat în timpul anchetei ?

Răspuns:

Am fost tratat bine și ulterior am aflat că și ceilalți care au fost arestați cu acea ocazie au fost bine tratați, adică nu au fost bătuți și nici bruscați majoritatea fiind copii de bogătaș.-

.//.

569

83

Intrebare:

Unde ai fost dus după ce ai fost cercetat ?

579

Răspuns:

Imediat am fost pus în libertate și în aceeași zi sau a doua zi au fost puși în libertate și ceilalți.-

Intrebare:

84

Cum explicii dta că la cercetări nu ai fost întrebat? decât dacă îl cunoști pe RABOTOS EMERIC ?

Răspuns:

Dintre cei arestați nu am avut legătură decât cu RABOTOS EMERIC și nu am fost întrebat și de alte probleme probabil din cauză că s'a căutat să se mușamalizeze această problemă în urma șperțurilor date de părinți celor arestați.-

Intrebare:

De unde ști dta că aceste probleme a fost mușamalizate cu șperțuri ?

Răspuns:

După ce am fost pus în libertate am aflat dela sora mea EIDLITZ BERTA că și părinții mei au dat bani pentru eliberarea mea. Despre acest lucru s'a vorbit și în cercul nostru de tineri ai căror părinți au dat și ei bani pentru eliberarea copiilor lor.-

Intrebare:

Cine a primit aceste șperțuri ?

Răspuns:

Nu știu cine a primit șperțurile, însă când eu am fost adus la Siguranță, în momentul când agenții m'au băgat în camera unde se aflau ceilalți tineri arestați, aceștia au început să fie și ei puși în libertate cum au fost și eliberați alții tineri ai căror părinți erau mai bogați de către comisarul șef RADOVICI.-

Intrebare:

Când ai fost arestat a doua oară de organele Siguranței

Răspuns:

A doua oară am fost arestat în luna Mai 1933.-

Intrebare:

In ce împrejurări ai fost arestat ?

Răspuns :

Intr'o după amiază pela orele 18-19, agenții MALAN DUMITRU și PAL au venit la magazinul frații "Covaci" unde lucrau eu și m'au arestat, fără să-mi fi spus motivele arestării, după care am fost dus la Siguranță unde după ce am fost înscris în registrul de arestați am fost băgat într'o celulă singur.-

Intrebare:

Când ai fost scos la anchetă ?

571

Răspuns:

Am fost scos la anchetă pela orele 21-22.-

Intrebare:

85

Inainte de a fi scos la anchetă ți s'a servit masa ?

Răspuns:

Nu mi s'a dat nimic de mâncare în acea seară.-

Intrebare:

De cine ai fost scos la anchetă ?

Răspuns:

Am fost scos la anchetă de comisarul VILIGA.

Răspabare:

Ce ai discutat cu el ?

Răspuns:

Comisarul VILIGA mi-a cerut să recunosc că sunt membru în U.T.C., că am avut legătura cu secretarul localei U.T.C. VANCOS cu NEMES IOSIF secretarul tineretului, să recunosc că eu am multiplicat manifestul de 1 mai 1933 și să arăt unde se află tehnica U.T.C.-ului din str. Vlahuța. Comisarul VILIGA mi-a spus că nu are rost să neg deoarece VANCOS a vorbit. Mi-a mai spus că eu sunt dintr'o familie bună și dăce m'am înhăitat cu astfel de oameni. Eu i-am răspuns că nu am luat parte la mișcarea muncitorească, nu cunosc pe nimeni din mișcarea muncitorească și nu am avut nici-o legătură cu această mișcare.-

Intrebare:

Cât timp a durat discuția cu comisarul VILIGA ?

Răspuns:

Toată discuția a durat cca. o oră.-

Intrebare:

Ce promisiuni ți-a făcut comisarul VILIGA ?

Răspuns:

Comisarul VILIGA nu mi-a făcut nici-o propunere, ci mi-a cerut să recunosc cele arătate mai sus, lucru ce eu am refuzat spunând că nu cunosc nimic din cele spuse de el. La sfârșitul discuției, VILIGA mi-a spus că nu dăresc să plece el din cameră că voiu regreta și că mai ^{bine} să recunosc activitatea. Văzând că eu nu vreau să recunosc, comisarul VILIGA a plecat din cameră și m-a predat lui ESTEGAR, MOLAN. PALL și FRENTIU care m'au dus într-o cameră mică dela etajul II unde am fost bătut de aceștia până la ora 2 noaptea însă nu am recunoscut nimic. După aceia m'au dus la o celulă unde se afla VANCOS și NEMES IOSIF și am fost întrebat de ESTEGAR dacă îl cunosc pe aceștia. Eu am răspuns lui ESTEGAR că nu îi cunosc, după care am fost dus în celula mea.-

Intrebare:

A doua zi ai primit mâncare ?

Răspuns:

A doua zi am primit pachet de acasă.-

Intrebare:

Cine ți-a adus pachetul ?

Răspuns:

Nu știu cine l-a adus, căci mie mi-a fost dat de paznicul arestului.-

Intrebare:

Cum de ți sa făcut această favoare când dta susții că nu ai recunoscut nimic deși ai fost bătut ?

Răspuns:

Nu știu dacă acest lucru a constituit o favoare, deoarece în tot timpul cât am stat la Siguranță am fost singur în celulă și nu știu dacă și ceilalți au primit mâncare de afară. Mai presupun că în această problemă au intervenit și părinții mei care erau habotnici și probabil că au făcut acest lucru că să nu fiu obligat să mănânc mâncăruri nerituale.-

Intrebare:

Cine era paznicul dela arest care ți-a adus mâncarea ?

Răspuns:

Nu îl cunoșteam și nici nu i-am aflat numele.-

Intrebare:

Când ai fost din nou la anchetă ?

Răspuns:

A doua noapte am fost scos din nou de către agenții ESTEGAR, FRENTIU, PALL și MALAN DUMITRU, și dus în aceeași cameră la etajul II^X unde am fost din nou bătut, în urma bătăii mi-a crăpat talpa piciorului și am fost dus în celulă fără ca eu să fi recunoscut ceva.- A doua zi diminea a am venit în celulă ESTEGAR și MALAN și m'au pansat la picior. După masă a venit și mama mea să mă vadă.-

Intrebare:

Cine i-a dat voie mamei dtale să vină la Siguranță să se vadă ?

Răspuns:

Nu știu cine i.a dat voie, cred că a avut aprobare dela șeful Siguranței RADOVICI cu care unchiul meu era prieten.

Intrebare:

Cât timp ai stat de vorbă cu mama dtale și cine a asista la această convorbire ?

././.

572

86

Răspuns

Am stat de vorbă câteva minute în prezența unui agent de siguranță.

Intrebare:

Cât timp ai stat arestat la Siguranță?

573
87

Răspuns:

La siguranță am stat cca. o săptămână după care am fost predat Parchetului împreună cu toți arestații în această problemă și am fost depuși la Penitenciarul din Oradea.-

Intrebare:

De unde ai primit mâncare în timpul cât ai stat la Siguranță?

Răspuns:

În tot timpul cât am stat la Siguranță am primit mâncarea de acasă.-

Intrebare:

De câte ori ai mai fost cercetat în timpul cât ai stat la Siguranță?

Răspuns:

Cu o zi înainte de a fi înaintat la Parchet, am fost scos de comisarul VILIGA care din nou a insistat să recunosc faptele pe care el nu le-a arătat prima dată când am fost anchetat de el și văzând că eu nu vreau să recunosc mi-a dat o hârtie să dau o declarație despre cele întrebate. Am dat o declarație în care am negat că a-și fi luat parte în mișcarea muncitorească, că a-și fi cunoscut pe VANCOS și NEMES și că a-și fi multiplicat manifeste. După aceasta nu am mai fost cercetat la Siguranță, iar a doua zi am fost predat la Parchet de unde am fost depus la Penitenciar.-

Intrebare:

La Parchet ai fost cercetat ?

Răspuns:

Nu am fost cercetat. Am fost duși la toți cei arestați numai pentru confirmarea mea datelor și am fost întrebați dacă recunoaștem faptele de care eram învinuiți. Toți cei arestați au negat faptele de care erau învinuiți.-

Intrebare:

Cât timp ai stat la Penitenciar ?

Răspuns:

La Penitenciar am stat câteva zile după care Parchetul ne-a informat mandatele de arestare și am fost puși în libertate o parte din noi, Ceilalți au mai stat câteva luni și au fost puși în libertate fără să fie judecați. Acest proces am aflat după 23 August 1944 s'ar fi judecat în 1938-1939 însă nu a fost nimeni

condamnat din cauza lipsei de dovezi.-

574

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt și am constatat că el **corespunde** întocmai cu cele declrate de mine susțin și semnez nesilit de nimeni.-

88

ANCHETATOR SEF DE BIROU
CPT DE SECURITATE,

I.Niculescu.

ss. Edilitz Zoltan.

NC.2.ex.

Proces-Verbal de interogatoriu

89

Arestat ul Eiditj. Zoltan, de profesii funcționar, născut la
 27 Februarie 1912 în Satu Mare, fiul lui Ignatie și Fani, cu
 ultimul domiciliu în București str. Pau Turgheniev nr. 30
 (Date de stare civilă, ultimul domiciliu)

17 Decembrie 1953

Orașul București

Interogatoriul a început la ora 9 și min.

" s'a terminat " " 14 " "

Intrebare: În ce an ai fost arestat prima dată?Răspuns: Prima dată am fost arestat în Aprilie 1931
de Siguranța Craiova.Intrebare: Care au fost motivele arestării?Răspuns: A fost o arestare în rândul U.T.C. a lui din
Craiova majoritatea elevi și studenți și am pre-
supus că am fost dirijată de Robotos Emeric re-
critorul celui din care făceam cu posturi și care
fusese arestat înainte de mine.Intrebare: În ce împrejurări ai fost arestat a doua oară?Răspuns: Într-o după-amiază pe la orele 16, am
venit la mine acasă agenții Estegar Emeric
și Malau Dumitru care au făcut o percheziție
sumară în camera mea și m-au dus cu ei
la Siguranța fără să-mi spună nimic.Intrebare: Cât timp ai stat arestat?Răspuns: Am stat arestat cca. 1-2 ore.Intrebare: Cu cine ai stat împreună în timpul cât ai stat

Iscălitura,

Urmare: arestat?

Răspuns: Am stat într-o cameră împreună cu cea 10
tineri dintre care îmi amintesc sigur pe Robotos Emeric
și probabil Lazăr (Smilovici) Iuskei și Dobreamă
(Hertz) precum și alți tineri pe care nu îi cunosteam,
scurt timp după care am fost scos la anchetă.

Întrebare: De cine ai fost arestat?

Răspuns: Am fost arestat de comisarul Gzobel.

Întrebare: Te ai fost întrebă la arestare?

Răspuns: Am fost întrebă dacă îl cunosc pe Ro-
botos Emeric.

Întrebare: Te ai declarat d-ta?

Răspuns: Am declarat că îl cunosc pe Robotos
Emeric din curtea templului evreiesc unde am
fost cu ocazia sărbătorilor.

Întrebare: Cât timp a durat anchetarea d-tale?

Răspuns: A durat cea o oră.

Întrebare: Te alte întrebări ți s'au ^{mai} pus în afara
de aceea dacă îl cunosti pe Robotos Emeric?

Răspuns: Nu mi s'a pus nică alta întrebare.

Întrebare: A fost nevoie de o oră ca să ți se pună
o singură întrebare?

Răspuns: Probabil că am mai discutat și altceva.

Întrebare: Te discută ai avut d-ta cu comisarul
Gzobel?

Răspuns: M'a întrebă părțile pe care o am, în
ce clasă sunt, cu ce se ocupă părinții mei și
cuat semnașmentele.

Întrebare: Cum ai fost tratat în timpul anchetei?

Răspuns: Am fost tratat bine și ulterior am a-
flat că ni' ceilalți care au fost arestați cu acea
ocazie au fost bine tratați, adică nu am fost

Urmare: fetele si nici busecate majoritatea fiind copii de
Bogdan.

576

Intrebare: Unde ai fost dus dupa ce ai fost cercetat?

Raspuns: Mediat sau fost pus in libertate si
in acciós zi sau o doua zi au fost pusi in
libertate si cei alti.

911

Intrebare: Cum explici d-ta ca la cercetari
nu ai fost intrabat decat doar ei cumosti
pe Robotos Emeric?

Raspuns: Dintre cei arestati nu au avut degetura
decat cu Robotos Emeric si nu au fost intrabat
si de alte probleme probabil din cauza
ca s'a cautat sa se minimizeze aceste
probleme in urma sperturilor date
de parintii celor arestati.

Intrebare: De unde stii d-ta ca aceste probleme s'au
minimizate cu sperturi?

Raspuns: După ce au fost pus in libertate am aflat de la
sora mea Elizabeth Berta ca si parintii mei au dat
bani pentru eliberarea mea. Dintr-un alt lucru
s'a vorbit si in cercul nostru de tineri ai caror
parinti au dat si ei bani pt eliberarea copiilor
lor.

Intrebare: Cine a primit aceste sperturi?

Raspuns: Nu stiu cine a primit sperturile, insa
cand eu am fost adus la siguranta, in mo-
mentul cand agentii m'au bagat in camera
unde se aflau cei alti tineri arestati, acestia
au inceput sa vociferare cerand sa fie si ei
pusi in libertate cum au fost eliberati alti

Semnatura

Eduard Zoltan

Urmare: tineri ai caror parinti erau mai bogati de
catre comisarul sef Radovici.

Intrebare: Cand ai fost arestat a doua oara de organele
Sigurantei

Raspuns: A doua oara am fost arestat in luna Mai 1933

Intrebare: In ce imprejurari ai fost arestat?

Raspuns: Dupa dupa amiază pe la orele 18-19, agentii
Marian Dumitru si Paul au venit la magazinul fratii
Covaci unde eram eu si mi-au arestat fara
sa-mi spună motivul arestarii, dupa care am
fost dus la Siguranta unde dupa ce am fost inregistrat
in registrul de arestati am fost bagat intr-o celula
singur.

Intrebare: Cand ai fost scos la ancheta?

Raspuns: Am fost scos la ancheta pe la orele 21-22.

Intrebare: Inainte de a fi scos la ancheta ti s-a ser-
vit masa?

Raspuns: Nu mi sa dat nimic de mancare in
acea seara.

Intrebare: De cine ai fost scos la ancheta?

Raspuns: Am fost scos la ancheta de comisarul Viliga.

Intrebare: Ce ai discutat cu el?

Raspuns: Comisarul Viliga mi-a cerut sa recunosc ca
sunt membru in U.T.C., ca am avut legatura cu
secretarul localii U.T.C. Vaucos, cu Hemes Toif
secretarul tinutului U.T.C., sa recunosc ca eu am
multiplacat manifestul de 1 Mai 1933 si sa
arat unde se afla tehnica U.T.C. din strada
Vlahută. Comisarul Viliga mi-a spus ca nu are rost
sa neg deoarece Vaucos a vorbit. Mi-a mai spus
ca eu sunt dintr-o familie buna si dintr-un

Semnatura,

Luigi Eitan

Urmare: înținat cu orfel de oameni.

Eu i-am răspuns că nu am avut parte de mișcarea
munitoarească, nu cunosc pe nimeni din mișcarea
munitoarească și nu am avut nici legătură cu
această mișcare

91

Întrebare: Cât timp a durat discuția cu comisarul
Viliga?

Răspuns: Toată discuția a durat cea o oră.

Întrebare: Ce propuneri ti-a făcut comisarul Viliga?

Răspuns: Comisarul Viliga nu mi-a făcut nici
propuneri, ci mi-a cerut să recunosc cele arătate
mai sus, lucru ce eu am refuzat spunându-i că
nu cunosc nimic din cele spuse de el. La sfâr-
șitul discuției, Viliga mi-a spus să nu doresc să
prece el din cameră că voi regreta și că mi se
bine să recunosc activitatea. Văzând că eu nu
vreau să recunosc, comisarul Viliga a plecat
din cameră și m'a predat lui Estegar, Malau
Paș și Trentiu care m'au dus într-o cameră mică
de la etajul II - unde am fost batut de aceștia până
la ora 2 noaptea înseși nu am recunoscut nimic. După
aceia m'au dus la o celulă unde se afla
Vaucos și Henes Tonif și am fost întrebate de
Estegar dacă îi cunosc pe aceștia. Eu am răspuns
lui Estegar că nu îi cunosc, după care am fost
dus în celulă mea.

Întrebare: A doua zi ai primit mâncare?

Răspuns: A doua zi am primit pachet de carne

Întrebare: Cine ti-a adus pachetul?

Răspuns: Nu știu cine l-a adus, căci mie mi s-a
fost dat de paznicul arestului.

Semnătura, *Titu*
Eia

Urmare: Intrebare: Cum de ti sa facut aceasta favoare cand d-ta sustii ca nu ai recunoscut nimic din ai fost batut?

Raspuns: Nu stiu daca acest lucru a constituit o favoare, deoarece in tot timpul ca am stat la Siguranta am fost singur in celula si nu stiu daca si ceilalti au primit mancarile de spera. Mai presupun ca in aceasta problema au intervenit si parintii mei care erau habotnici si probele de ca au facut acest lucru ca sa nu fiu obligat sa mananc mancaruri nerituate.

Intrebare: Cine era paznicul de la arest care ti-a adus mancarile?

Raspuns: Nu il cunosteam si nici nu i-am aflat numele.

Intrebare: Cand ai fost scos din nou la arest?

Raspuns: A doua noapte am fost scos din nou de catre agentii Estegar, Frontiu, Pal si Malau Dumitru, si dus in aceia camera la etajul II unde am fost din nou batut. In urma batutii mi-a crapat talpa piciorului si am fost dus in celula fara ca eu sa fi recunoscut ceva.

A doua zi dimineata au venit in celula Estegar si Malau si mi-au pausat la picior.

Dupa masa a venit si mama mea sa ma vada.

Intrebare: Cine i-a dat voie mamei d-tale sa vina la Siguranta sa te vada?

Raspuns: Nu stiu cine i-a dat voie, cred ca a avut aprobare de la seful Sigurantei Radovicu cu care unchiul meu era prieten.

Intrebare: Cat timp ai stat de vorba cu mama

Semnatura,

E. I. I. I.

Urmare: d-tale si cine a asistat la aceasta convertire? 578

Răspuns: Au stat de vorba câteva minute în prezența unui agent de siguranță.

Întrebare: Cât timp ai stat arestat la Siguranță?

Răspuns: la Siguranță am stat cca. o săptămână după care am fost predat Parchetului împreună cu toți tinerii arestați în această problemă și am fost depuși la penitenciarul din Craiova. 92

Întrebare: De unde ai primit mâncare în timpul cât ai stat la Siguranță?

Răspuns: În tot timpul cât am stat la Siguranță am primit mâncare de acasă.

Întrebare: De câte ori ai mai fost cercetat în timpul cât ai stat la Siguranță?

Răspuns: Eu o știu înainte de a fi înaintat la Parchet, am fost scos de comisarul Vilișca care din nou a insistat să recunosc faptele pe care eu mi le-a arătat prima dată când am fost anchetat de el și văzând că eu nu recunosc mi-a dat o hârtie să dau o declarație despre cei întrebate. Am dat o declarație în care am negat că am fi fost parte la mișcarea muncitorească, că am fi cunoscut pe Vancos și Henes și că am fi multiplicat manifeste. După aceasta nu am mai fost cercetat la Siguranță, iar o dată și am fost predat la Parchet de unde am fost depus la penitenciar.

Întrebare: La Parchet ai fost cercetat?

Răspuns: Nu am fost cercetat. Am fost dus la

Semnătura,
Eduard Hutan

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

=====

Arestatul EIDLITZ ZOLTAN, de profesie funcționar, născut la 2 Februarie 1912 în Satu Mare, fiul lui IGNATIU și FANI, cu ultimul domiciliu în București Str. Ivan Turgheniev No.30.

21 Decembrie 1953-București
Interogatoriul a început la ora 16.
" s'a terminat la ora 18.

Intrebare ;

În ce împrejurări ai fost arestat în anul 1941?

Răspuns;

La sfârșitul lunii Mai sau începutul lunii Iunie 1941 în timp ce eram plecat la Turda, într'o noapte am fost căutat de Siguranță pentru a fi arestat.

La înapoarea mea în București am fost așteptat în gară de un prieten al meu cu care făcusem armata anume RUSU HORIA NICOLAE care mi-a spus că am fost căutat de Siguranță și să nu merg acasă. Câteva zile am locuit la RUSU HORIA NICOLAE, după care l-am trimis pe el acasă la mine să vadă dacă am mai fost căutat și dacă este supravegheată casa. După ce RUSU a fost acasă la mine și mi-a spus că nu am fost căutat iar casa nu este supravegheată, m'am dus și eu acasă înainte de prânz ca să mă schimb.

După circa o jumătate de oră, când era să plec, a venit un agent însoțit de un gardian care m'au arestat și m'au dus la Prefectura Poliției Capitalei.

Intrebare ;

Cum se numea agentul care te-a arestat?

Răspuns;

Nu știu cum se numea. Era mic de statură, slab, brunet, în vârstă de 40-45 ani.

.%%. .

Intrebare ;

Ce discuții ai avut cu acel agent după ce te-a arestat?

Răspuns;

În drum spre Prefectură i-am propus să îi dau 5.000 lei ca să-mi dea drumul, însă el a refuzat spunând că să vorbesc cu "domnul șef" și m'a dus la Prefectură într-o cameră la etajul I sau II.

Intrebare ;

Cine se mai afla în camera care ai fost adus ?

Răspuns;

Când am fost adus nu mai era nimeni în cameră.

Intrebare ;

Cum arăta camera în care au fost adus ?

Răspuns;

Era o cameră mică, cu cinemr pe jos și după cât îmi amintesc o parte a camerei era sub o scară.

Intrebare ;

Cât timp ai stat în acea cameră?

Răspuns;

În acea cameră am stat circa 4-5 ore , adică până la orele 16-17 când mi s'a dat drumul.

Intrebare ;

Cine ți-a dat drumul?

Răspuns;

Mi-a dat drumul șeful care se ocupa cu problema mea după ce a primit un șperț de 4.400 lei dela soția mea.

Intrebare ;

Pentru ce ai fost arestat Dta?

Răspuns;

Am fost arestat pentru a fi internat în lagăr.

Intrebare ;

De unde știi acest lucru?

Răspuns;

După ce am fost adus la Prefectură am fost lăsat în camera de lângă scară care servea de anti-cameră pentru un birou unde lucra comisarul care m'a pus în libertate. Imediat ce am fost adus agentul care mă însoțea a intrat în birou și după câteva minute a venit însoțit de un comisar de statură mijlocie, voinic fără a fi gras, șaten deschis, puțin palid la față, fața puțin prelungă căruia agentul i-a spus; "domhule șef, l-am adus pe Dl.EIDLITZ", după care m'a lăsat

singur cu comisarul. Comisarul mi-a spus că va ~~incepe~~⁵⁸⁰ războiul iar eu voi fi internat în lagăr. Mi-a cerut 100.000 lei și mi-a spus că astfel voi scăpa de internare în lagăr.

I-am răspuns că nu am de unde să-i dau atâția bani și după o discuție de 15-20 minute am convenit să-i dau 50.000 lei sumă cu care el a fost de acord. I-am cerut acestuia să-mi dea drumul ca să fac rost de bani însă el mi-a spus că nu se poate și mai bine să spun soției mele să facă rost de bani, iar eu voi fi pus în libertate când va primi banii. 95

Intrebare ;

Ai anunțat-o pe soția Dtale ?

Răspuns;

Comisarul a trimis pe cineva la soția mea care după o oră de la arestarea mea a venit la Prefectură. La venirea soției mele a venit și comisarul care i-a spus și soției mele că urmează să fiu internat în lagăr și că mă pune în libertate în schimbul sumei de 50.000 lei. După aceea i-am spus soției mele să meargă la WALDMAN PAUL, la biblioteca "Libro" la MOLDOVAN, și să facă rost de suma necesară. După aceea, soția mea a plecat însoțită de comisar și s'a înapoiat după masă pe la orele 16 când mi-a adus suma de 44.000 lei pe care i-am dat comisarului care a venit odată cu soția mea, după care am fost pus în libertate.

Pe drum soția mea mi-a povestit că a făcut rost de bani de la STERN ERNEST, KERESTEIN VICTOR și a completat suma cu ultimii bani ai noștri. Deasemeni soția mi-a spus că în tot timpul a fost însoțită de comisar care a așteptat în trăsură când ea intra în casă la cunoștințe pentru a procura banii.

După 2-3 zile am plecat din București la Turda unde am stat până în Decembrie 1944.

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu și am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, îl susțin și sanez.

Anchetator,
CPT.DE SECURITATE

Anchetat,
ss.EIDLITZ ZOLTAN

I.Niculescu

~~581~~

96

Proces-Verbal de interogatoriu

Arestat cu cidulitz Costan de profesie funcționar, născut la 2
 Februarie 1912 în Satu-Mare, fiul lui Ignatie și Fani, cu uchi-
 mul slomicilii în București str. Ioan Turgheniev N. 30
 (Date de stare civilă, ultimul domiciliu)

21 Decembrie 1953

Orașul București

Interogatoriul a început la ora 16 și min.

" s'a terminat " " 18 " " "

Intrebare: În ce împrejurări ai fost arestat în anul 1941?

Răspuns: La sfârșitul lunii Mai sau începutul lunii
 Iunie 1941 în timp ce eram plecat la Turda, într-o noapte
 am fost căutat de Siguranță pentru a fi arestat.

La însoțirea mea în București am fost așteptat în gară
 de un prieten al meu cu care făusem armate anume
 Ruru Horia Nicolae care mi-a spus că am fost căutat
 de Siguranță și să nu merg acasă. Câteva zile am locuit
 la Ruru Horia Nicolae, după care l-am trimis pe el acasă
 la mine să vedă dacă am mai fost căutat și
 dacă este supravegheată casa. După ce Ruru a fost
 acasă la mine și mi-a spus că nu am fost căutat
 iar că nu este supravegheată, m'am dus și eu
 acasă înainte de prânz ca să mă schimb.

După cca o jumătate de oră, când era se plec,
 a venit un agent însoțit de un gardian care m'am
 arestat și m'am dus la Prefectura Poliției Capitalei.

Interbari: Cum se numea agentul care te a arestat?

Iscałitura,

Eidat Costan

Interbare: Cum ai fost arestat? Era mic de
statură, slab, brunet, în vârstă de 40-45 ani.

Interbare: Ce discuții ai avut cu acel agent după ce
te-a arestat?

Răspuns: În drum spre Prefectură i-am propus să
îi dau 5000 lei ca să îmi dea drumul, însă el a
refuzat spunând că să vorbească cu „domnul pref-
si” m'a dus la Prefectură într-o cameră la etajul I-
sau II.

Interbare: Cine se mai afla în camera în care ai fost
adus?

Răspuns: Când am fost adus nu mai era nimeni în came-
ră.

Interbare: Cum arăta camera în care ai fost adus?

Răspuns: Era o cameră mică, cu ciment pe jos și deși
cât îmi amintesc o parte a camerei era sub o scară.

Interbare: Cât timp ai stat în acea cameră?

Răspuns: În acea cameră am stat cca 4-5 ore, adică
până la orele 16-17 când mi s'a dat drumul?

Interbare: Cine ti s'a dat drumul?

Răspuns: Mi s'a dat drumul refuz care se ocupa
cu problema mea după ce a primit un raport
de 44000 lei de la soția mea?

Interbare: Pentru ce ai fost arestat de te?

Răspuns: Am fost arestat pentru a fi internat în lagăr.

Interbare: De unde știu acest lucru?

Răspuns: După ce am fost adus la Prefectură am fost
ținut în camera de lângă scară care servea de anti-
cameră pt un birou unde Euera comisariul care
mi s'a pus în libertate. Imediat ce am fost adus
agentul care mă însoțea a intrat în birou și
după câteva minute a venit însoțit de un

Urmare: comisarul de seama myloce, vreau fara a fi
gras, sateu deschis, putini politici la fata, fata putini
prelunga, caruia agentul i-a spus: domnule ref, I am
adus pe domnul Tidlitz, dupa care mi-a fost singur cu
comisarul. Comisarul mi-a spus ca va incepe sa ⁵⁸²
iar vreau fi internat in lagar. Mi-a cerut 100.000 lei 97
si mi-a spus ca astfel vreau scapa de internare in lagar.
I-am raspuns ca nu am de unde sa i dau totati bani
si dupa o discutie de 15-20 minute am convenit sa i
dau 50.000 lei suma cu care el a fost de acord. I-am
cerut acestuia sa mi dea drumul ca sa fac rost de
bani iusa el mi-a spus ca nu se poate si mai bine
sa spun sotiei mele sa faca rost de bani, iar eu
vreau fi pus in libertate caud sa primesc banii.

Intrebare: Ai avut o pe sotie at-lea?

Raspuns: Comisarul a trimis pe cineva la sotia
mea care dupa o ora dela arstoria mea a
venit la prelectura. Ea venirea sotiei mele a venit
si comisarul care i-a spus si sotiei mele ca urmeaza
sa fiu internat in lagar si ca ma pune in libertate
in schimbul sumei de 50.000 lei. Dupa aceea i-am
spus sotiei mele sa merge la Waldman Paul,
la biblioteca "libro" de Moldovan Teofil si
sa faca rost de suma necesara. Dupa aceea, sotia
mea a plecat inotita de comisar si sa inapoiat
dupa masa pe la ora 16 cand mi-a adus suma de
44.000 lei pe care i-am dat comisarului care a venit odata
cu sotia mea, dupa care am fost pus in libertate.

Pe drum sotia mea mi-a povestit ca a facut rost de
bani dela Stern Ernest, Kerestean Victor si a completat
suma cu ultimii bani ai nostri. Deosemeni sotia mi-a

Urmare : spus ca in tot timpul a fost insotita de comisar
care a asteptat in trăsura cand ea intra in casa de
curiositate pentru a procura banii.

Dupa 2-3 zile am plecat din Bucuresti la Turda
unde am stat pana in Decembrie 1944.

Dupa ce am citit prezentul proces verbal de interroga-
toriu mi am constatat ca corespunde in totul cu cele
deklarate de mine, si sustin si semnez.

Anchorator

Cpt. I. I. I. I. I.

Anchorator

E. E. E. E. E.

Semnatura,

Proces-Verbal de interogator

583

98

Arestat ul Eidlitz Zoltan de profesie functionar, nascut la 2
Februarie 1912 in Seta Mare, fiul lui Ignatie si Fani, cu ulti-
mul domiciliu in Bucuresti str. Ioan Turgheniev nr. 30
(Date de stare civila, ultimul domiciliu)

26 Ianuarie 1954

Oraşul Bucuresti

Interogatoriul a inceput la ora si min.

„ s'a terminat la ora si min.

Intrebare: Ce persoane dela siguranta din Turda a cunos-
cut pe grea Anold in perioada 1941-1944?

Raspuns: Am cunoscut ca pe grea Anold cunoscuta
pe un agent dela siguranta din Turda al carui nume
nu il stiu. Despre acel agent mi-a spus ca este con-
sateau cu el, ca in trecut a facut politica P.T. etc. si
ca este un om de incredere.

Intrebare: D-ta l-ai cunoscut pe acel agent?

Raspuns: In luna Iunie sau Iulie 1944, pe grea Anold
mi-a facut cunoscuta cu acel agent pe strada in
Turda. Cu personal l-am mai vazut pe acel agent
de 2-3 ori pe strada insa numai o singura data am
vorbit cu el pe strada. Ultima oara l-am vazut
in noaptea de 23 August 1944 cand acesta a venit
la pe grea Anold care in acea vreme locuia in casa
comunista cu mine in timpul cat noi tipăream un
manifest. Agentul a vorbit cu pe grea si dupa cea
o ora a plecat.

Semnatura,
Eidlitz Zoltan

Urmare: Interogari: Ce persoane au fost prezente cand a venit acel agent la d-ta aceea?

Raspuns: Au fost prezenti: negres Arnold, Gherea Maximilian (in prezent ref de serviciu la Ministerul Industrii Lemnului sectia mobile) eu si sotia mea.

Interogari: Ce relatii a avut negres Arnold cu acel agent?

Raspuns: Paise in luna Iunie nu am stiut nimic de aceasta legatura. După ce mi l-a prezentat mi-a spus ca acel agent i-a facut diferite servicii, i-a dat informatii si i-a stampilat buletine de brouri populatice. Alte relatii intre negres si acel agent nu stiu sa fi existat. Mentionez ca in 1945-1946 mi am intalnit cu negres Arnold la Turda sau in Bucuristi cu care ocupa negres Arnold mi-a spus ca acel agent a vrut sa faca o provocare si numai 23 August ne-a scapat de ostarie. Mi-a spus ca aceasta ar fi ofrat-o de la colonelul Albu care in acea vreme ⁽¹⁹⁴⁵⁻¹⁹⁴⁶⁾ era ref al sigurantei Turda insa nu mi-a spus cum a fost resolutionat cazul acelui agent.

Interogari: Ce alte succesi mai cunosti in legatura cu relatia dintre negres Arnold si acel agent?

Raspuns: Nu mai cunosc nimic in afara de cele aratate mai sus.

Dupa ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu si am constatat ca raspunde in totul cu cele declarate de mine, il scutim si semnez.

Archetator

Cpt. T. Niculescu

Archetat

Eixita totu

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU
=====

Arestatul EIDLITZ ZOLTAN, de profesie funcționar, născut la 2 februarie 1912 în Satu Mare, fiul lui IGNATIE și FANI, cu ultimul domiciliu în București Str. Ivan Turgheniev No.30.

21 mai 1954- București

Interogatoriul a început la ora.....

" s-a terminat la ora.....

Intrebare;

Ce sume de bani i-ai dat Dta lui IACOB ALEXANDRU din fondul " special" în cursul anului 1951?

Răspuns;

În luna Decembrie 1951, eșind de la VASILE LUCA din cabinet, IACOB ALEXANDRU mi-a spus să-i dau o sumă de cca. 2-3 milioane lei din ordinul lui VASILE LUCA.

Deasemeni la începutul lunii ianuarie 1952, IACOB mi-a mai cerut cca.2 milioane lei.

Intrebare;

Pentru ce ți-a cerut acești bani IACOB ALEXANDRU?

Răspuns;

Nu îmi amintesc ce mi-a spus IACOB ALEXANDRU când mi-a cerut acești bani, însă prima oară când i-am dus banii, în cabinet la IACOB se aflau BOGHINA, directorul Direcției Impozite Venituri de Stat și DIMOFTE, directorul Direcției Venituri Populație, cu care ocazie am aflat că acești bani sunt pentru premierea funcționarilor care s-au evidențiat la încasarea impozitelor în urma întrecerilor inițiate de IACOB ALEXANDRU cu știrea lui VASILE LUCA.

Intrebare;

Când au fost inițiate aceste întreceri?

Răspuns;

În cursul lunii Noembrie 1951 am aflat de la TOMA GEORGEȘCU, inspector general la Direcția Venituri Populație și de la PAUL SPIREA, inspector general la aceeași direcție că IACOB ALEXANDRU a ținut o ședință cu toți inspectorii generali și

le-a dat dispozițiuni să impulsioneze încasarea impozitelor. La câteva zile după aceasta, IACOB ALEXANDRU împreună cu CRAIU IOAN au plecat pe teren în Ardeal pentru impulsionarea încasărilor. Deasemeni inspectorii generali au fost și ei trimiși pe teren.

La câteva zile după ce IACOB și CRAIU s-au înapoiat, pela sfârșitul lunii noemvrie 1951, IACOB a venit la mine la Direcția Secretariat și m-a întrebat dacă au sosit telegrame de angajament dela organele exterioare ale Ministerului Finanțelor pe numele VASILE LUCA. M-am interesat la funcționarii dela registratura cabinetului și am găsit mai multe telegrame de angajament individuale și colective ale organelor exterioare în care își luau angajament că vor realiza încasarea impozitelor sută la sută.

..... Aceste telegrame au fost luate imediat de IACOB ALEXANDRU care s-a dus cu ele la VASILE LUCA în cabinet. Nu știu ce au discutat deoarece nu am intrat în cabinet în timpul cât a stat IACOB acolo. După aceasta timp de cca. o săptămână au venit la cabinet astfel de telegrame care imediat au fost predate lui IACOB ALEX. iar acesta i le prezenta lui VASILE LUCA.

Menționez că începând dela sfârșitul lunii Octomvrie sau începutul lunii noemvrie, VASILE LUCA îmi cerea cu regularitate situația zilnică a încasărilor și situația pe fiecare zece zile a circulației monetare spre deosebire de trecut când VASILE LUCA se uita foarte rar în aceste situații.

Intrebare;

Mai sus ai afirmat că întrecerile pentru impulsionarea încasării impozitelor au fost inițiate de IACOB ALEXANDRU cu știrea lui VASILE LUCA. De unde știi acest lucru?

Răspuns;

Nu am asistat la nici-o discuție dintre VASILE LUCA și IACOB, cu privire la această problemă însă din faptul că VASILE LUCA a luat cunoștință de întreceri din telegramele ce i-au fost prezentate de IACOB, rezultă că acțiunea de impulsionare a încasării impozitelor a fost făcută cu știrea lui VASILE LUCA.

Deasemeni în cursul lunii decemvrie 1951, când i-am dat lui IACOB cele 2-3 milioane pentru premieri, i-am spus și lui VASILE LUCA, că i-am dat lui IACOB banii pentru premieri, cu care ocazie LUCA nu a făcut nici-o obiecție.

Dim suma de cca. 5 milioane pe care i-am dat-o lui IACOB acesta mi-a restituit cca. 2 milioane cu câteva zile înainte de reformă bănească. Menționez că în afară de bani, i-am dat lui IACOB și cca. 50-60 ceasuri pentru premieri, însă V. LUCA nu a avut

cunoștință despre aceasta.

Intrebare;

Unde se găsesc telegramele de angajament adresate lui
VASILE LUCA?

Răspuns;

Nu îmi amintesc precis, se poate să fi rămas la ~~585~~
BOJITA ILEANA. Unde se găsesc telegramele se poate afla ~~și~~ ()
din registrul de intrare și eșire al cabinetului.

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu
cuvînt cu cuvînt și am constatat că corespunde în totul cu
cele declarate de mine, îl susțin și semnez.

Anchetator,
CAPITAN,

ss.Anchetat,

Eidlitz Zoltan

I.Niculescu

4 ex./E.M.

Proces-Verbal de interogator

586

Arestatul Eidlitz Zoltan, de profesie funcționar, născut la 21
Februarie 1912 în Satu Mare, fiul lui Ignatie și Fani, cu ultimul
domiciliu în București str. Traian Turgheniev. n. = 30
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)

21 Mai 1954

Orașul București.

Interogatoriul a început la ora și min.

„ s'a terminat la ora și min.

Intrebare: Ce sume de bani i-ai dat d-ta lui Jacob Alexandru
din fondul „special” în cursul anului 1951?

Răspuns: În luna decembrie 1951 erind de la Vanile Luca
din cabinet, Jacob Alexandru mi-a spus să-i dau o sumă
de cca. 2-3 milioane lei din ordinul lui Vanile Luca.
Deosemeni la începutul lunii Ianuarie 1952 Jacob mi-a
mai cerut cca 2 milioane lei.

Intrebare: Pentru ce ți-a cerut acești bani Jacob Alexan-
dru?

Răspuns: Am îmi amintesc ce mi-a spus Jacob Alexan-
dru când mi-a cerut acești bani, însă prima dată când
i-am dus banii, în cabinet la Jacob se aflau Băghiu
directorul Direcției Impozite Venituri de Stat și Di-
moște directorul Direcției Venituri Populație, cu care
ocopi am aflat că acești bani sunt pentru pre-
mierii funcționarilor care s-au evidențiat la în-
casarea impozitelor în urma întrecerilor inițiate
de Jacob Alexandru cu stirea lui Vanile Luca.

Semnătura
Eidlit Zoltan

Urmare: Intrebare: Când au fost inițiate aceste întreceri?

Răspuns: În cursul lunii noiembrie 1951 am aflat de la Toma Georgescu inspector general la Direcția Veniturii Publice și de la Paul Spirea inspector general la aceeași direcție că Jacob Alexandru a ținut o sesiune cu toți inspectorii generali și de a dat dispozițiuni să impulsioneze încasarea impozitelor. La câteva zile după aceasta, Jacob Alexandru împreună cu braii sau au plecat pe teren în Ardeal pentru impulsionarea încasărilor. De asemenea inspectorii generali au fost și ei trimiși pe teren.

La câteva zile după ce Jacob și braii s-au întors, pe la sfârșitul lunii noiembrie 1951, Jacob a venit la mine la Direcția Secretariat și mi-a întins două au sosit telegramme de angajament de la organele exterioare ale Ministerului Finanelor pe numele lui Vasilă Luca. M-am interesat de funcționarii de la registratura cabinetului și am găsit mai multe telegramme de angajament individuale și colective ale organelor exterioare în care în luan angajamentul că vor realiza încasarea impozitelor dute la sută.

Aceste telegramme au fost duși imediat de Jacob Alexandru care s'a dus cu ele la Vasilă Luca în cabinet. Nu știu ce au discutat deoarece nu am intrat în cabinet în timpul cât a stat Jacob acolo. După aceste timp de cea. o săptămână au venit la cabinet astfel de telegramme care ~~au~~ ^{imediat} au fost ^{predate} lui Jacob Alexandru, iar acestea i le prezenta lui Vasilă Luca.

Menționez că începând de la sfârșitul lunii Octombrie

Semnătura,

Licita Zolau

ceres cu regularitate situatia zilnică a încasărilor în
 situație pe fiecare zi și a circulației monetare
 spre deosebire de trecut când Vasile Luca se uita foarte
 rar în aceste situații. 581

Intrebare: Mai sus ai afirmat că întrecerile pentru
 impunerea încasărilor impozitelor au fost inițiate
 de Jacob Alexandru cu stirea lui Vasile Luca. De
 unde ști acest lucru?

Răspuns: Nu am asistat la nicio discuție dintre
 Vasile Luca și Jacob cu privire la această proble-
 mă însă din faptul că Vasile Luca a avut cu-
 nostință de întrebări din telegrameli ce i-au
 fost prezentate de Jacob, rezultă că acțiunea
 de impunere a încasărilor impozitelor a fost
 făcută cu stirea lui Vasile Luca.

Deosemeni în cursul lunii Decembrie 1951 când
 i-am dat lui Jacob cca 2-3 milioane pentru
 premieri, iam spus și lui Vasile Luca, că i-am
 dat lui Jacob banii pentru premieri, cu care
 oștii lui Luca nu a făcut nicio obiectie.

Din suma de cca 5 milioane pe care i-am
 dat-o lui Jacob, acesta mi-a restituit cca. 2
 milioane cu câteva zile înainte de reformă ha-
 nească. Menționez că în opera de bani, i-am
 dat lui Jacob și cca. 50-60 ceasuri pentru
 premieri, însă Vasile Luca nu a avut cunoș-
 tință despre aceasta.

Intrebare: Unde se găsesc telegrameli de anga-
 jament adresate lui Vasile Luca?

Răspuns: În uni amintesc precis, se poate să

Sempătura, J. J. J.

ultima: ...
Telegramele se pot afla si din registrul de
intrare si iese al cabinetului.

Dupa ce am citit prezentul proces verbal de in-
terogatoriu curvant cu curvant si am constatat ca
corespunde in totul cu ceea ce declarati de mine,
it sustin si semnez.

Archetator
Capt. J. Kinku

Archetat.
Eusebiu Fortan

do.

Semnatura,

44

458

103

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

=====

Arestatul EDLITZ ZOLTAN, funcționar, fiul lui IGNATIE și FANY, născut în Satu-Mare în 1912 Februarie 2, cu ultimul domiciliu în București Str. Ivan Turgheviev Nr.30.-

7 August 1953 București.-

Interogatoriul a început la ora 15.15

" s'a terminat la " 24.00

Intrebare:

Când ai cunoscut d-ta pe ELISABETA LUCA ?

Răspuns:

Pe ELISABETA LUCA am cunoscut-o în vara anului 1948 sau 1949.-

Intrebare:

Ce știi d-ta despre ea ?

Răspuns:

Știu că ELISABETA LUCA este originară din orașul Ștefănești, Republica Moldovenească (URSS) ca țărăncă a intrat în mișcarea muncitorească și a activat la Iași. Prin anul 1935 1936 a plecat în Franța și în Spania unde a stat până la sfârșitul războiului din anul 1937, nu știu când a trecut în URSS dar știu că a lucrat în aparatul politic al Armatei Sovietice ca Spicheră la misiunea de radio, limba română pentru front.-

În cadrul acestei munci sa cunoscut cu VASILE LUCA iar în anul 1943 s'au căsătorit la Moscova, și au venit în țară la sfârșitul anului 1944, toate acestea le știu din convorbirile personale ce le-am avut cu ea și cu prietena ei SARA ACKEMAN. Mai știu că are două surori și doi frați în U.R.S.S. și o soră în Israel.-

Pentru sora ei din Israel, ELISABETA LUCA în fiecare an a trimis pachete cu alimente prin Lt. Maj. SISMAN AFANASIE și prin mine.- Din convorbirile avute con consilieră AURA MESOROS am aflat că ELISABETA LUCA în U.R.S.S. a mai fost căsătorită

Intrebare:

Ce anturaj avea ELISABETA LUCA ?

459

Răspuns:

104

Din anul 1948 când eu am cunoscut pe ELISABETA LUCA, am cunoscut și o, prietenă a ei mai apropiată SARA ACKERMAN cu care încă din copilărie era prietenă. Aceasta era de meserie croitorească simpatizantă veche a mișcării muncitorești, însă nu era membru de partid, deoarece în timpul războiului a fost în U.R.S.S. și a venit de acolo în anul 1946 fără aprobarea partidului.- SARA ACKERMAN era aproape în fiecare zi la familia lui LUCA.-

Prin anul 1949-1950 era în relații foarte bune vizitându-se reciproc STELA MAGHIOROS, încă din 1951 au rupt aceste relații de prietenie.- Tot prin anul 1949-1950 știu că și TAMARA POPESCU activistă a C.C. al P.M.R. a vizitat-o mai des. Știu că în tot timpul ELISABETA LUCA a vizitat pe ANA PAUKER atât acasă cât și la Ministerul Afacerilor Externe. Prin anul 1951 scriitorul maghiar ASTALAS STEFAN din Cluj a vizitat pe ELISABETA LUCA acasă și a fost împreună și în excursie. A mai ținut legătură apropiată și cu cele două cumnate ale ei EMILIA și SAULA TOTH. În anul 1951 știu că se vizitau reciproc cu LENUTA TUDORACHE șefa secției Industriei Ușoare a C.C.P.M.R. și cu familia BOGILA însă nu știu gradul de prietenie între acestea.-

Am aflat dela SARA ACKERMAN că la prima vizită a ei la ELISABETA LUCA a găsit acolo la prietana intimă al familiei lui LUCA pe un tânăr cu numele BELOZ originar din orașul Ștefănești U.R.S.S.- Acest tânăr care vizita mai în fiecare zi pe familia LUCA era fiul unui chiabur și crezut din orașul respectiv, și numai la intervenția ei acest tânăr a fost oprit de a mai veni la LUCA.-

Asupra anturajul arătat mai sus, ELISABETA LUCA avea câteva prietene mai vechi cu care nu știu dacă a ținut legătură de prietenie dar pentru care m'a rugat să le ajut.-

Pentru prietena ei BELLA WOLFSOHN din Ștefănești ma rugat să o plasez în câmpul munci ceea ce am și făcut plăsând-o la Loteria de Stat din Bacău. SARA ACKERMAN mi-a spus că familia WOLFSOHN era cea mai bogată din Ștefănești și că se miră că de ce se ocupă ELISABETA LUCA de dânsa. Menționez că

469

Deasemeni ELISABETA LUCA m'a rugat să-l plasez în câmpul muncii pe un anume ITICOVICI MUNTEANU care spunea că a fost contabil, ceeace am și făcut plasându-l în funcția de contabil la Loteria de Stat din București, despre aceasta am aflat ulterior că era comerciant la Ștefanesti.-

În anul 1949-1950 ELISABETA LUCA m'a rugat să ajut pe o prietenă a ei cu numele de GORNSTEIN de profesie dentist să primească pașaport de plecare în Statul Israel, însă acesta a primit pașaport fără ajutorul meu.-

Despre această persoană nu cunosc nimic.- Deasemeni mai știu că în anul 1948 avea relații mai apropiate cu ALICE BERNACHE, soția fostului director general al C.F.R.-

Intrebare:

Ce însărcinări ai primit d-ta dela ELISABETA LUCA și cum le-ai dus la îndeplinire ?

Răspuns:

În afară de cele amintite mai sus ELISABETA LUCA m'a rugat să plasez în câmpul muncii pe prietena ei SARA ACKERMAN ceeace am și făcut plasându-o la Ministerul de Finanțe ca șefă, de cabinet la Consilierul CRAIU ION.-M'a rugat să caut o locuință pentru verișoara ei EVA BIRMAN ceeace am și făcut, m'a rugat ca pentru societatea de filme cu desenul animat să procur niște articole necesare ca tuș de diferite culori, penițe speciale pentru desen, avioane speciale etc.lucru pe care l-am și făcut.-Prin anul 1949 m'a rugat ca pentru revista "Flacăra" să găsesc local compromițător ceace am și făcut.-

Intrebare:

Pentru ce persoană ai intervenit d-ta de le-au fost eliberate pașapoarte ?

Răspuns:

Am intervenit pentru a primi pașaport, pentru NEUMAN BLANCA și soțul ei BIDLITZ IACOB, am mai intervenit pentru o rudă a mea GHERNDAS MAGDA din Satu Mare, toate acestea persoane au plecat în Statul Israel.-

Intrebare:

Ce te-a determinat pe d-ta să intervenii pentru aceste persoane să primească pașapoarte ?

Răspuns:

Pentru verișoara mea NEUMAN BLANCA am intervenit pentru faptul că înainte de 1949 în multe ocazii când am fost

căutat de siguranța am fost găzduit la ei în comuna Slesul Mare
Regiunea Baia Mare.-

461

In urma extrăminării everilor în lagărele germane
dintr'o familie de opt persoane, ea singură a venit acasă ră-
mânând cu 42 h. pământ.-Prin anul 1948 dânsa ma rugat că vrea
să plece în Israel unde au un frate.Eu știam că în curând se
va lua măsuri contra chiaburilor și că voi avea greutate cu
dânsa obligat să o ajut.Când a venit la mine cu această cere
ca să scap de dânsa i-am dat acest ajutor de a pleca în Statul
Israel.- Pentru ruda mea GHEREDAS MAGDA am intervenit să primea
scă pașaport deoarece bărbatul ei era în Israel.-

Intrebare:

Ce mai ai de arătat la cele declarate mai sus ?

Răspuns:

Nu mai am de arătat nimic referitor la cele de mai
sus.-

După ce am citit prezentul proces verbal cuvânt cu
cuvânt și am constatat că el corespunde în totul cu cele decla-
rate de mine susțin și semnez.-

LT.DE SECURITATE,

ss.Eidlitz Zoltan

Petrescu Ion

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

=====
 Arestatul EDLITZ ZOLTAN, funcționar fiul lui IGNATIE și FANY, născut în Satu-Mare în 1912 Februarie 2, cu ultimul domiciliu în București Str. Ivan Turgheviev Nr.30.-

8 August 1953 București.-

Interogatoriul a început la ora 8

" s'a terminat la " 12

Intrebare:

Ce rude avea VASILE LUCA la Budapesta ?

Răspuns:

VASILE LUCA avea o rudă la Căile Ferate Maghiare după prima lui soție, care sa adresat printr'o scrisoare lui LUCA cerându-i acestuia o referință, însă LUCA a refuzat să-i dea această referință spunându-mi că respectivul nu merită ajutorul lui, alte rude nu am cunoștință să aibă, însă știu că are câțiva prieteni.-

Intrebare:

Cum se numesc acești prieteni și ce relații a avut cu ei ?

Răspuns:

Prin anul 1949 VASILE LUCA a primit o scrisoare dela un fost coleg de școală din Ungaria cu numele de FORICA ANTAL despre care mi-a spus că era om cum se cade ar dori să-l vadă.- A luat scrisoarea dela mine și nu am mai auzit despre respectivul.-

In anul 1950 a primit o scrisoare dela scriitorul Maghiar ILLES BELA care fugă pe VASILE LUCA să-l invite în R.P.R. pentru a-și petrece concediu.-LUCA a aranjat această invitare a lui ILLES, dar acesta nu a mai putut veni. Despre ILLES BELA, LUCA mi-a spus că au fost împreună în U.R.S.S. și au lucrat amândoi la direcția politică a armatei și că era buni prieteni.-

- 2 -

In afară de persoanele mai sus arătate, nu știu să ~~463~~
avut alte rude sau prieteni.-

După ce am citit prezentul proces verbal cuvânt cu
cuvânt și am constatat că el corespunde în totul cu cele decla-
rate de mine susțin și semnez.- 108

ANCHETATOR PRIM,

.ss.Edlitz Zoltan,

Proces-Verbal de interogator

109

Arestat ul Eidlitz Zoltan funcționar, fiul lui Ignacia
 și Faur, născut în Satu Mare în 1912 Feb. 2, cu ultimul
 domiciliu în București Str. Ivan Turghenev Nr. 30. —
 (Date de stare civilă, ultimul domiciliu)

8 August 1953

Orașul București

Interogatoriul a început la ora 8 și — min.

„ s'a terminat la ora 12 și — min.

Intrebare: Te vede orice vasile luca la Budapesta?

Răspuns: Vasile luca are o mașină la căile Ferate
 maghiare după prima lui soție, care s'a adăsat printre
 soțului lui luca arătându-i acținea a reperitoi
 însă luca a refuzat să-i dea acținea reperitoi
 spunându-i că respectoul nu merită ajutorul
 lui, altă mașină nu are cunoștință să aibă, însă
 stă în ea, are câțiva prieteni. —

Intrebare: Tu se numesc acți. prieteni și ce rețea
 îți a avut ea?

Răspuns: Prin anul 1949 Vasile luca a primit o scrisoare
 dela un fost coleg de școală din Ungaria cu numele
 de Forica Antal despre care mi-a spus că na am cum
 se cade să dai să-l vadă.

Afluent soțului dela mine și nu am mai auzit
 despre respectivul. —

În anul 1950 a primit o scrisoare dela scriitorul
 maghiar Illés Bela care ruga pe Vasile luca

Semnătura,

Zoltan Eidlitz

Urmare: să-l invite în P.P.R. pentru a-și petrece concediul
sua a organizat acțiunile în stare a lui Ilies dar
acțiunile nu a mai putut veni. După Ilies bila lui
mi-a spus că are foarte impresii în U.R.S.S. și au luat
amănunțite la directia politica a comunisti și es erau
sui prieteni.

În afara de persoanele mai sus menționate, nu știu să
fi avut alte reale sau prieteni. -

Deja eu am citit raportul proces-verbal privind
eu eu vârstă și am constatat că el conținea în total
cu cele declarate de mine surtine și surse.

Acchitatur prin

Li.

Arestot. -

Eiac. 2012

Semnătura,

✓

la
e-
a-
e

u
l
l

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU
=====

Arestatul EIDLITZ ZOLTAN funcționar, născut în 1912 la Satu-Mare, fiul lui IGNATIE și FANY, cu ultimul domiciliu în București Str. Ivan Turgheviev Nr.30.-

17 August 1953 București.-

Interogatoriul a început la ora 15.00

" s'a terminat la " 1.30

Intrebare:

Arată d-ta înce împrejurări ai fost arestat în anul 1931 ?

Răspuns:

In luna Mai 1931 în urma unei arestări a U.T.C. din Oradea am fost arestați mai mulți elevi și studenți, membri ai acestei organizații.-Nu știu sigur dar presupun că am fost divulgat că fac parte din U.T.C. de către RABOTOS EMERIC fostul secretar al localei U.T.C.-Când am fost adus la siguranță de către agenții ESTEGAR și PALL s'au MALAU și am fost introdus în camera de serviciu, am găsit acolo 10-15 tineri.-

Arestatul ROSINGER ADAIBERT s'au LAZAR ANDREI când a văzut pe agentul de siguranță ESTEGAR au început să vocifereze că comisarul șef cu numele de RADOVICI a dat drumul la copii burghezilor și pretindeau și ei să fie puși în libertate.-In urma acestui scandal de către cei arestați de a fi puși în libertate și ei, agentul de siguranță ESTEGAR de supărare mi-a dat drumul. Inșă a doua zi am fost arestat din nou și anchetat de către comisarul SZOBEL.-La interogatoriu mi s'a pus o singură întrebare, dacă cunosc pe un anume ROBOTOS EMERIC la care am dat o declarație cu următorul conținut.

Am declarat că îl cunosc pe ROBOTOS EMERIC cu ocazia sărbătorilor evrești dela templul din Oradea fiind religios. Am arătat că la întâlnirea noastră au mai fost prezenți

încă doi evrei de care nu-mi mai amintesc. La acest interogatoriu al meu alte întrebări nu am mai avut, și nici nu am mai declarat altceva.-

111

Intrebare:

După acest interogatoriu ai fost pus în libertate

Răspuns:

Tot în aceeași zi am fost pus în libertate împreună cu ceilalți arestați. Această s'a datorat șperțului dat siguranței de către părinții noștri. Pentru această arestare nu am fost chemat în fața organelor judecătorești, însă am fost eliberat) eliminat din toate școlile din țară, înainte cu câteva luni de a lua bacaloriatul.-

Intrebare:

Cine a mai fost arestat cu d-ta ?

Răspuns:

Împreună cu mine a mai fost arestat ROBOTOS EMERIC, VALDMAN LADILAU, DAVIDOVICI, GRUNFELD LIVIA, EKSTEIN LIVIA și alții de care nu-mi mai amintesc.-

Intrebare:

După ce ai fost pus în libertate unde ai activat?

Răspuns:

Din 1931 toamna până în 1932 primăvara am avut legături cu VALDMAN FRANCISC și am organizat introducerea în țară a presei comuniste în limba maghiară și germană din Cehoslovacia, Austria și Elveția, această legătură cu susnumitul am avut-o până la începutul luptelor fracționiste în țară din anul 1932 când VALDMAN a fost scos din U.T.C.-După scurt timp a acestui eveniment a fost arestat un tânăr cu numele de POPER GHEORGHE care m'a divulgat spunând că presa comunistă venită la adresa lui este a mea.-

După arestarea acestuia am aflat dela tătăl meu care mi-a spus că la văzut pe prietenul meu că-l duceau agenții de siguranță, eu când am auzit de aceasta imediat am părăsit Oradea și am plecat la Peleşul Mare jud. Satu-Mare. La Satu-Mare am luat legătură cu KAPNER SARI secretarul U.T.C. BRAUM EMERIC (BRATU) CSEHI IULIU dela care am primit presa și manifeste comuniste pe care le-am folosit la Peleşul Mare, prelucrând acest material cu câțiva tineri dintre care îmi mai amintesc pe RADVONSCHI ALEXANDRU.-

In toamna anului 1932 când am plecat din Peleşul Mare acești tineri i-am predat lui BRAUM EMERIC.-

In acest timp am venit înapoi la Oradea și am ⁴⁶⁷ legătura cu WALDMAN PAVEL, apoi cu GYURFOS VICTOR și am activat în cadrul asociației sportive (clubul atlete Oradea) secția gimnastică fracțiunea U.T.C. și de Partid sub a cărui ¹¹² conducere era această asociație.-

Menționez că dela arestarea mea din 1931 până la fuga mea la Satu-Mare în 1932 am mai activat în cadrul asociației sportive C.A.O.-

In luna Februarie 1932 din partea U.T.C. am fost delegat în conducerea Orășenească a Blocului Muncitoresc și țărănesc reprezentând cartierul Olosig, despre aceasta știe WALDMAN PAVEL.-

Aici am activat puțin deoarece am luat legătură cu NEMES IOSIF secretarul ținutului U.T.C. Oradea și cu secretarul local al U.T.C. cu numele VONCAS. Menționez că între anii 1931-1933 am mai avut muncă pentru destrămarea organizațiilor sioniste din Oradea după care știe KALMAN EMERIC și KRONEMER TIBERI dela Oradea.-

Dela NEMES IOSIF și dela VONCOS am primit sarcina să organizez tehnica ilegală U.T.C., lucru pe care l-am și făcut. Bătutul la mașină a manifestelor (stencil) și a circularilor l-am organizat la fabrica de textile din Oradea RENGHER și WEIS prin funcționara acestei fabrici BOJAN AGNETA actualmente la C.C. rucea Roșie.-

Săpilograful și multiplicarea acestor materiale le-am făcut la muncitorul tinichigiu din Oradea BERES ALEXANDRU. Materialul necesar pentru manifeste ca hârtie și vopsele cumpăram dela un cunoscut simpatizant cu numele de KLEIN.-In Martie 1933 în urma căderii lui NEMES și VONCOS din conducerea U.T.C. am fost divulgat de VONCOS că eu dețin munca tehnică în cadrul U.T.C.-Datorită acestei denunțări am fost arestat de siguranță și anchetat de comisarul VILIGA și maltratată de ESTEGAR, GALL PALL și alții.-La această arestare au mai fost reținuți și mulți alții U.T.C. cu care nu am activat. și nici nu am fost ținuți în aceeași celulă.-Stiu că a fost arestat dela fabrica Phobus tânărul muncitor GOLDSTEIN din oraș, muncitorul MRAZ MIHAI, SCHUTZBERGER MAGDA și alții. Eu am fost ținut la siguranță complet izolat circa trei săptămâni.-

Intrebare:

Arată d-ta ce ai declarat la cercetări ?

Răspuns:

468

In cursul anchetei am fost întrebat dacă cunosc pe un anume VANCOS și să recunosc dacă eu am multiplicat manifeste U.T.C. spunându-mi că VOCNAS a spus totul despre mine, am fost dus în celulă unde era VANCOS și NEMES pentru al recunoaște. Am fost înapoi la camera de anchetă unde iar am fost supus la bătaii pentru faptul că nu l-am revunoscut pe VANCOS.-

La siguranță am dat următoarea declarație ; Că nu cunosc pe VANCOS și că nu am luat parte nici-o dată la mișcarea muncitorească.-Menționez că am fost mult mai târziu de cât VANCOS și NEMES, iar cu ceilalți arestați nu am avut nici-o legătură după ce am fost arestat alte persoane cu care lucram nu au mai fost arestați. La închisoare am stat 10 zile după care Tribunalul mi-a infirmat mandatul de arestare din cauza lipsei de probe.-

Impreună cu mine au fost puși în libertate încă vreo 5-6 inși. După ce am eșit din închisoare am fost căutat de secretarul Partidului local COURAD (SINGER) pe care până atunci nu l-am cunoscut.-

Lui COURAD i-a arătat cum a decurs ancheta și i-am predat și aparatul tehnic al U.T.C. totodată i-am spus că părăsesc Oradea și plec la Brașov pentru că am fost angajat la depozitul fabricii de postav "Buhuș" din localitate. La sfârșitul lunii Iunie am plecaz din Oradea și m'am stabilit la Brașov--

Intrebare:

Cât timp ai stat la brașov și cum ai ținut legătura cu mișcarea muncitorească ?

Răspuns:

La Brașov am stat între anii 1933-1935 în această perioadă am fost funcționar la depozitul de postav mai sus arătat. După circa două trei luni dela data angajării, am fost căutat de fostul secretar al partisului din Oradea COUVAD care m'a rugat să lucrez cu dânsul și să-l cazeze la mine ceace am și făcut. Aproape tot timpul cât a stat în Brașov a stat la mine până în primăvara anului 1934).-In acest timp locuința mea a mai fost folosită și ca locuință tehnică pentru sindicatul roșu ilegal a cărui secretar Regional era COURAD iar manifestările depozitate la mine au fost trasportate în tot cuprinsul regiunii nouă înființată, de către LICHTMAN IADILAU (actulamente la Oradea).-

După ce CONRAD a fost mutat din Braşov mi-a făcut ⁴⁶⁹ legătură cu CSORDAS IOAN dela partid şi cu GRUN ALEXANDRU (PISU) secretarul U.T.C. din Braşov.-Menţionez că mai târziu am aflat că CONRAD în 1936 fiind trimis în muncă la Valea Jiului de către Partid a devenit agent provocator.- ¹¹⁴

Cu CSORDAS am avut legătură pe linie tehnică organizând baterea la maşină a circularilor şi materialelor de partid. Acest material au fost bătute la maşină de către MELITA APOSTOL (actualemte la C.C.P.M.R.) fostă colegă de muncă la depozitul de postav (Brasov) Buhuş, deasemeni a mai folosit pentru această muncă pe NOPT TONI (actualemte la (C.C. U.F.D.R.)).-Am mai început să folosesc pentru munca tehnică pe elevul HOVAS GHEORGHE actualmente Director General al Direcţiei Farmaceutice Bucureşti dar cu care am pierdut legătura deoarece în toamna anului 1934 am fost încorporat la Cluj.-

CSORDAS IOAN şi GRUN ALEXANDRU au folosit locuinţa mea şi pentru şedinţe, iar la începutul anului 1935 m'am înştiinţat că sunt socotit ca membru de partid şi că voi avea muncă ca om de legătură între U.T.C. şi Partid.-Menţionez că la Cluj am primit legătură cu Dr. ROZENTHAL IACOB pe linia A.M. (Anti-Militară) cu care am ţinut munca câteva şedinte, iar după scurt timp am fost desconcentrat din cauza surplusului de contingent şi m'am dus din nou la Braşov. In anul 1934 am fost concentrat şi desconcentrat de mai multe ori din care cauză legătura cu mişcarea muncitorească nu am avut-o regulată, iar pe MELITA APOSTOL am predat-o lui CSARDA ION, că NOPT TONI avea deja legătură cu mişcarea .-

Intrebare:

Cine ţi-a făcut legătură cu Dr. ROZENTHAL ?

Răspuns:

In anul 1934 când am fost încorporat m'am dus la cantina studenţilor din Cluj unde m'a găsit ROZENTHAL IACOB cu care îl cunoşteam mai de mult şi mi-a spus că m'a căutat deja şi să mă duc la dânsa acasă că are de vorbit ceva cu mine.-

Intrebare:

Ce activitate ai desfăşurat d-ta la Cluj ?

Răspuns:

La Cluj am fost încorporat la regimentul 83 Infanterie unde am avut câţiva simpatizanţi, cu care am discutat problema concentrării, a războiului şi am citit împreună material editat de organizaţia A.M. în acest timp am ţinut 2-3 şedinţe cu

Dr. ROZENTHAL în vederea organizării unui grup de activiști și organizației A.M. Inșă după o săptămână am fost mutat la Batalionul 6 Administrativ de unde după scurt timp am fost desconcentrat. Dealtfel în cadrul aceluia batalion nu eram instruiți cu arme și în total erau circa 40 inși din naționalitățile conlocuite, meseriași și mulți dintre ei erau simpatizanți ai mișcării muncitorești, altă activitatea desfășurată la Cluj nu am avut. (1935)

Intrebare:

După ce ai fost lăsat la vatră unde ai mai activat ?

Răspuns:

După ce am fost lăsat la vatră în toamna anului 1935 secția de stofe fine a depozitului "Buhuș" Brașov unde am făcut serviciul înainte de armată a fost desființat, iar eu am fost mutat la București la depozitul central de stofe fine ale fabricii "Dorobanțul" aparținând concenului de stofe "Buhuși". - Aici am funcționat până la 31 Ianuarie 1941 când din cauza romanizării am fost dat afară din serviciu. Din toamna anului 1935 până în primăvara anului 1936 nu am avut legătură cu mișcarea muncitorească când prin VADMAN PAVEL am primit legătură cu comisia financiară a Partidului Comunist Organizația București. -

Făcând partea din comisia financiară am activat în cadrul asociației de gimnastică "Aurora" pe urmă la asociația tinereții și în toamna anului 1936 am organizat asociația sportivă "Olimpic Sport" conducă în întregime de comisa financiară a partidului, din care am făcut și eu parte. La început am avut legătură cu SCHRIANER ERNEST. Ing. CIOCLER, IDA GRUMBERG și alții, M. DAVIDOVICI. -

În cadrul asociației sportive am organizat excursii în masă) la munte și la Snagov precum și colonii de vară la mare. Veniturile acestor organizării le-am vărsat partidului. Această activitate în cadrul asociației sportive am avut-o până în anul 1940 când această asociație a fost dizolvată. - După eliberarea Basarabiei în vara anului 1940 am primit legătură cu HARI SIMION cu care am ținut-o până la plecarea mea din București în vara anului 1941. -

În anul 1936 m'am înscris la sindicatul funcționarilor particulari unde am organizat aproape toți funcționarii dela depozitul de stofe fine "Dorobanțul". - Menționez că în timp ce am avut legătură cu MENDIC (1937) acesta a cheltuit sume importante a organizației P.C.R. pe capitală a cărui responsabil financiar era, spunând că aceste sume cheltuite este necesare pentru Partid, ca pe urmă să aflu dela SCHRIANER ERNEST că MENDIC a cheltuit acești bani pentru o acțiune, provocată de cunoscutul agent provocator ARDELEANU dela fabrica "Vulcan" și când a fost tras la

răspundere sa sinucis.-

Pe lângă munca ce am avut în cadrul comisiei⁴⁷¹ financiare am mai avut legătură cu DEMIAN(ROZEMBLUNR ISAC) actualmente la centrul de reparații mașini agricole din Oradea și cu ¹¹⁸ NAGE SOCOR pentru care am promovat locuințe tehnice prin anul 1939-19

Deasemeni am avut legături cu MELITIA APOSTOL și BRAINER BELIA. Pentru MELITIA APOSTOL am procurat locuință tehnică și materialul necesar, BRAINER BELIA a vrut să mă trimită în anul 1937-1938 cu munca tehnică la granița Cehoslovacă, însă nu am fost trimis deoarece am avut multe cunoștințe și unde în regiunea respectivă.- În anul 1938 o prietenă a mea cu numele REGINA ROTH(ultima dată, fostă activistă de Partid la o fabrică de țesătorie,) deoarece nu aveam unde lucra. În acest scop i-am dat o carte de vizită adresată către un cunoscut al meu Ing. EIGHER susnumita nu a folosit această carnet și nici nu a distrus-o.-

Peste circa o jumătate de an REGINA ROTH a fost arestată, și a fost găsită a ea o parte din tipografia partidului și cartea mea de vizită. În urma acestui fapt o echipă formată din patru agenți de siguranță condusă de comisarul șef WIRTH FLORIAN au făcut percheziție domiciliară la mine.- În timpul acesta se afla la mine MELITA APOSTOL, CLEJAN SOLLY și tipograful SESUIAC ALEXANDRU. La percheziție nu a găsit nimic, luând cu ei pe SESUIAC la care deasemeni a făcut percheziție, însă nici la el nu sa găsit nimic.-

A doua zi comisarul de siguranță WIRTH FLAVIAN și încă unul s'au prezentat la mine la depozit și au cerut două costume de haine, costume pentru a distruge cartea de vizită, la care eu i-am dat două costume de haine.-

Deasemeni agentul de siguranță ACHIMES a venit la mine acasă având sub diferite forme de bani, la care i-am dat 200-300 lei și care mi-a spus că a trecut de la problema comunistă la problema legionară.- În anul 1941 am fost arestat de siguranță pentru a fi trimis în lagăr, și am fost dus la Prefectură Poliție Capitalei, acolo m'am înțeles cu un comisar al cărui nume știu că dacă plătesc 50.000 lei voi fi pus în libertate.-

Am trimis vorbă soției mele să facă rost de acești bani, ceea ce a și făcut dându-i comisarului 44.000 mii lei după care eu am fost pus în libertate.- După eliberarea mea de la C.P.C. am plecat din București și m'am stabilit la Turda. Despre aceasta știa MOLDOVAN TEOPIL de la C.S.A. (Comitetul de Stat pentru aprovizionare).-

VALDMAN PAVEL dela C.C.P.M.R. și STERE ERNEST dela o firmă a Ministerului Comerțului Exterior, care ma ajutat la procurarea acestor bani.- 472

Intrebare:

Unde ai muncit la Turda, și cum ai luat legătura cu Partidul ? 117

Răspuns:

In luna Septembrie 1941 a fost trimis de cercul teritorial Turda la munca obligatorie în comuna Mătisești în munții apuseni, la construcții de drumuri, și mai târziu la Baișoara din Valea Erei unde am stat până la 1 Decembrie 1941, dată când detașamentul a fost desființat, din Decembrie până în Martie 1942 am stat la Turda fără sarcini. In Martie 1942 am fost trimis din nou la muncă la Cânepiști unde am lucrat la C.F.R. până în Decembrie 1942 când detașamentul sa desființat.-

Când am venit la Turda printr'un prieten al meu cu numele de SIARA colonel pensionar care atuncia era comandantul garnizoanei Turda, am aranjat să fiu concentrat la cercul teritorial respectiv în calitate de croitor unde am stat până la 23 August 1944.-

Incepând din anul 1942 iarna când am rămas definitiv la Turda am început să lucrez contabilitatea la firma Acvila Română, separat de aceasta am predat lecții de gimnastică pentru care am fost plătit, în afară de aceasta am primit dela cerc 30 lei pe zi hrana în bani.- Imediat ce am venit la Turda peste câteva zile după ce am găsit locuința m'am dus la Brașov să iau legătură cu partidul, în acest scop m'am dus la HIRS DEZIDERIU (actualmente șef de cadre la secția financiară Orașul Stalin) cu care am avut legături între anii 1933-1935 să-mi fac legătură cu partidul.-

Este câteva zile mi-a făcut legătură cu FRIDMAN MATI care era secretara Partidului din Brașov, arătându-i că am fost nevoit să fug din București fără să înștiințez Partidul și am rugat-o să-mi trimită pe cineva la Turda să-mi dea directive.- Ia.m arătat ei unde am activat la București și pentru ce am fugit. Menționez că respectiv sa căsătorit cu ziaristul maghiar dela "Magyr Sza" din București cu numele de KOMUVES GEZA.-

In luna unie 1941 când am sosit la Turda m'am întâlnit cu un cunoscut al meu cu numele de DEUTSCH EMEVE din Oradea, care în acea vreme era funcționar la firma de Cherestea din Turda, acesta mi-a prezentat un coleg al dânsului Dr. NEGREA ARNOLD, spunându-mi să aceasta a fost nevoit să plece din Brașov din cauza activității sale comuniste.-

A fost trimis la Turda din partea cumnatului său care era directorul centrului de cherestea din Braşov. - DEUTSCH deasemeni, mi-a mai făcut cunoştinţă cu fotografista HORVATH a cărui soţ era deţinut politic la Tr-Jiu pentru activitate comunistă, tot el mi-a mai făcut legătură cu familia ODONI ANTON şi a mai mulţi tineri ca: GARA FRANCISC, ADELER şi SARI şi alţii. -

DEUTSCH mi-a căutat şi locuinţă şi m'am mutat împreună cu el şi cu NEGREAU ARNOLD, tot prin el am făcut cunoştinţă cu PARGHEJ SAMUILA care m'a ajutat să mă legalizez la Turda. Încă din luna Iulie şi August 1941 cât am stat la Turda, am început să studiez, cum pot să îngheg o organizaţie cu ce cunoscuţi, cel puţin pentru ajutorarea celor închişi şi înainte de Septembrie 1941 am reuşit să trimită pachete pentru cei închişi la Tr-Jiu. -

În Septembrie 1941 am fost trimis în muncă obligatorie la Mătişesti în munţii apuseni, în drum spre locul de muncă am început propagandă împotriva războiului împreună cu BEGREA ARNOLD SRAIBER SIMION, SPICHER ERNEST şi alţii, am reuşit să ridicăm morarul detaşamentului. -

După ce am venit înapoi la Turda prin SARA FRANCISC am luat legătură cu HERTLINGER EUGEN farmacist, vechi în mişcarea muncitorească, după care munca de organizaţie a început să i-a o formă mai concretă. - Menţionez că GARA FRANCISC era bolnav şi palavragiu şi periclita însăşi existenţa organizaţiei fapt care ma făcut să izolez complet de organizaţie. -

Prin HERTLINGER EUGEN am luat legătură cu GRUNDAID MAXIMILIAN desenator tehnic, PENITI MIHAI muncitor la fabrica "Solvay" KOVASC FRANCISC tăbăcar etc. -

Menţionez că Regionala P.C.R. nu s'a interesat de loc de Turda, iar eu la şedinţa avută cu susnumiţii am arătat că nu este suficient să depunem o muncă de organizaţie în cadrul fabricilor şi în oraş, fără să avem trasată linie dela un for superior, dânsii au susţinut că toate arestările ce au fost la Turda au pornit dela Regionala P.C.R. din Cluj şi că ei sunt de acord să activeze dar fără legătură superioară, însă în urma şedinţei au adus că să luăm legătură cu un for superior şi să începem munca de organizaţie a partidului ceace s'a şi întâmplat. -

În Martie 1942 am fost trimis la muncă obligatorie la Cănepista lângă Turda unde am fost trimişi şi şi tinerii din Beius

Aici am format un colectiv de simpatizanţi din: SPIER ERNEST, SANYOG LUDOVIC, SOPORIANU (SPLILAM) VASILE şi alţii precum şi tineri din Beius ca; FODOR (FRAIBERGER) VASILE, COVACS (COHN) IAON STERN M şi alţii cu care am început seminarii în mod organizat

ceea ce a durat până la desființarea detașamentului de muncă ⁴⁷⁴ Decembrie 1942.-

În vara anului 1942 în acel detașament de muncă a fost trimis la Timișoara medicul GORTNER ANDREI pe care îl cunoșteam încă din Cluj membru de Partid, căruia i-am arătat situația organizației din Turda și că nu avem legături cu nici un organ superior prin Dr. GORTNER am făcut legătură cu Regionala P.C.R. Timișoara cu care am ținut legături până la 23 August 1944

După desființarea detașamentului de muncă obligatorie la sfârșitul anului 1942 imediat am fost concentrat în calitate de croitor la cercul Teritorial Turda.- În cadrul cercului Teritorial Turda am cunoscut pe scriitorul BUCUR VASILE din com. Cornești, cu care am ținut legătură organizatorică până la sfârșitul războiului.-

Deasemeni la cerc a fost concentrat și țăranul SOMOSEFELIAN IANOS din comuna Sata Regiunea Cluj, cu care deasemeni am ținut legături organizatorice, tot prin aceasta am făcut o organizație de 9 comune unde sa ținut ședinșe regulate, și în 1944 am aruncat cue pe soseaua Turda-Cluj unde circulau mașini nemțești.

Deasemeni tot prin dânsa am avut legături cu acarul (C.F.R.) din comuna Boj care făcea serviciu în fața tunelului înainte de Cluj, cu care ne-am înțeles (1944) să aruncăm în aer tunelul.-

Explosibilul necesar pentru această acțiune trebuia să îl procure HERZLINGER EUGEN și DALNOKI de la cariera de piatră a fabricii "Solvay" dar care nu ar putea procura.-

În cursul anului 1943 am organizat mai multe grupuri de simpatizanți compuse din tineri cu care am organizat seminarii marxiste și am contribuit la ajutorul celor închiși, separat de aceasta am organizat strângerea de efecte și bani pentru deținuții politici trimițându-le prin rudele lor în închisoare și la găre, în organizarea acestor muncii am folosit pe farmacistul IOZEFINA HIRSCH căsătorită SRAILER (CLUJ) ADANI ZELAMN (TURDA) și alții.- Am trimis pachete și bani deținuților prin GENAD CSILA, SCHLOSSR, KRUG, HORVATH, deasemeni am trimis lăzi cu alimente și îmbrăcăminte la Brad de unde se expediau la lagărul din Vopneka URSS.-

Am organizat legătură cu Regionala P.C.R. Timișoara de unde am primit directive și materiale pe care le-am preluat cu organizația de Partid. La Timișoara am trimis pe pantofarul BRIE PETRE din comuna Cornești, C.F.R. istul IOANES PETRE și alții. În Mai 1944 am fost și eu personal la Timișoara la GORTNER ANDREI, dar a trebuit să mă reîntorc fără a putea rezol-

va ceva, deoarece chiar în timpul acela la Timișoara a fost o arestare mare. -

Am primit dispoziții să trimit la Timișoara pe POGOCIAȘI VASILE care atunci fugise din Cluj dar care a refuzat această dispoziție, deasemeni am mai primit directive pentru organizarea frontului Patriotic. -

Deasemeni am cerut dela GARTNER să ni se trimită un om de legătură care se pricepe și la probleme militare, deoarece aveam pregătit un grup de prizonieri sovietici și alți tineri pentru ai trimite în munții deoarece aveam fonduri și baze de aprovizionare pentru aceștia. -

Mentionez că am avut un fond de peste 1-000.000 lei care au fost ținuți la SRAIBER, iar mai târziu la ADONI ANTON, bani ce procurau dela sioniști prin tânărul sionist HIRSCH ERNEST

HIRSCH ERNEST a venit la Turda în iarna anului 1943-1944 dela Dumbrăveni cu care mi-a făcut cunoștință GARA FRANCISC la care a stat în gazdă. -

De venirea lui HIRSCH la Turda am auzit și mai înainte deoarece câțiva tineri evrei l-au vizitat în vederea organizării unei mișcări sioniste, HIRSCH nu umbla în oraș pentru că era bolnav. GARA FRANCISC a venit la mine și mi-a spus că respectivul dorește să se întâlnească cu mine că este un element sionist de stânga" dar care se înclină spre comuniști. Mi-a mai spus că respectivul a fugit din Dumbrăveni, deoarece nu a fost lăsat în pace de către cercul teritorial și politic, vrând ca să-l trimită la muncă obligatorie cu toate că era bolnav, însă motivul adevărat era că trebuia să fugă pentru activitate sionistă de "stânga". -

La Turda am avut intervedere cu HIRSCH în Decembrie 1943 sau Ianuarie 1944 cu care ocazie el mi-a arătat că este membru în conducerea organizației sioniste pe țară "Hașomer Hașar ir" sau alta. -

Acesta îmi spunea că el vede clar că singura forță este partidul comunist și că el dorește să facă parte din această mișcare și că abandonează mișcarea sionistă, mi-a mai spus că fiind la graniță dispune de sume importante dela sioniști pentru înlesnirea și organizarea trecerii evreilor din Ungaria în România spre Palestina. -

Peste circa o lună de zile HIRSCH a început să-mi dea bani pentru mișcare, la început câteva zeci de mii de lei, dar începând din luna Februarie 1944 când Nilaziști (organizația fascistă de tip legionar Crucea cu Săgeți) în Ungaria au preluat

puterea și au început treceri masive de evrei și HIRSCH ERNEST ⁴⁷⁶ a primit fonduri mari pentru trecerea acestora în România, de la care dată și fondurile trasmise pentru Partid au devenit mai mari. HIRSCHI mi-a mai propus că poate să-mi dea și mai mulți bani dacă și eu dau ajutor pentru trecerea acestor evrei din Ungaria. De aceea am și făcut. Am pus la dispoziția refugiaților locuințe, călăuze în oraș, și le-am mai dat acte false făcute de noi ca biroul populației, livrete militare etc. precum și un delegat care-i conducea pe aceștia până la București.-

Pentru aceste servicii până în luna Mai încușiv am primit de la HIRSCH ERNEST peste 1-500.00 lei care au fost trimise la SRAIBAR SIMION deasemeni în luna Mai sau Iunie 1944 când HIRSCH ERNEST se afla la București la trimis pe CERBU TRAIAN care prin aceasta a ajuns la ASODI (în prezent ziarist în Buc.) căruia i-a predat 1.000.000 lei pentru C.C. al P.M.R..

Pentru această activitate HIRSCH ERNEST după 23 Aug. 1944 a devenit activist al județenei U.T.C. Turda, încă din 1943 am luat legătură cu lagărele de prizonieri Sovietici aflați la fabrica de Porțelan "ILIESCU" la fabrica de ciment și la carierele de piatră, această legătură am ținut-o prin fotografatul BENOI (TURDA) DALNOKI și NEUMAN LOTI (TURDA) și alții.-

Aceasta a constatat în ajutorul bănesc, alimente și îmbrăcăminte, precum și informarea despre situația frontului, și le-am dat instrucțiuni în vederea evadării din lagăr.-

În Mai 1944 am organizat evadări din lagăr a 5 prizonieri sovietici și trimiterea lor în munții apuseți lângă comuna Akbac unde erau pregătiți mai mulți țărani care i-au alimentat și au ținut legătură cu ei. În vederea acestei evadări a prizonierilor sovietici au fost ajutați de BUCUR VASILE actualmente la C.S.P. București de tatăl acestuia, de NEUMAN LOTI, SRAIBAR SIMION și alții. În acest timp eu am fost la Timișoara însă tatăl a fost aranjat, iar NEGREA ARLOND a răspuns de toată această chestiune.-

La C.F.R. Turda era un detașament de muncă tineri din Basarabia cu care de asemenea am luat legătură și am format un colectiv sub conducerea unui tânăr GROM care devenise primul secretar al U.T.C. după 23 Aug. 1944.- Pentru înarmarea grupului de prizonieri am făcut rost de diferite pistoale automate, cartușe, grenade, acestea le-am primit de la PATRA TRAIAN fost legionar de la STANCIU NIL, care era concentrat și de la studentul VIRGIL PETRISIU.-

De asemenea am pregătit ca depozitul de armament al batalionului fix din comuna Mihai Viteazu să-l atacăm, aceasta am pre-

gătit-o prin IANOS SEMESTELIAN.-Dela "egionala P.C.R. Timișoara 1477
mi sa promis că-mi va trimite pe BOJAN PAVEL pentru a lua con-
ducerea organizației și în special conducerea acțiunii de parti-
zani.-

Menționez că în timp ce am funcționat la Turda 122
o singură arestare cauzată de un brutar CANDEA în urma ajutorării
prizonierilor sovietici, dar care avea legături cu mișcarea.-

Deasemeni în anul 1943 comisarul de siguranță MICU a
cercetat-o pe simpatizanta GHENAD CILIA la care i-a cetu să arate
de unde are bani bani să trimită în fiecare lună ajutor vărului
său GHENAD EUGEN care era în închisoare.-

Întru mușamalizarea cercetărilor a dat lui MICU
5000 lei. În luna Mai 1944 HIRSCH ERNEST mi-a dat o scrisoare, sau
trebuia să aduceam dela graniță o scrisoare dela punctul de trece
re Săvădisla după aceasta scrisoare, prin tânărul ABRAHAM BERNARD
au trimis un tânăr român elev al cărui nume nu-l știu, care a fost
arestat la punctul respectiv.-

În urma acestei arestări a fost reținut și ABRAHAM
BERNARD, iar eu am dispărut de acasă și am stat la SRAIBER SIMION
până când am văzut ce se întâmplă.-HIRSCH ERNEST prin secretarul
comunității FINCHELSTEIN a intervenit la siguranță și ABRAHAM
a fost pus în libertate după care a părăsit Turda și a venit la
București unde a stat până la sfârșitul războiului. Altă arestare
în acest timp nu a mai fost.-

În luna Iulie 1944 NEGREA ARONIOD pe stradă mi-a preze-
tât un cănsătean al dânsului despre care-mi spunea că ear națio-
nal țărănist și că lucrează la siguranță, și că respectivul ne dă
ajutor să obținem acte false necesare precum și informații dela
Siguranță, deci pentru avea toată încrederea în el.-

Însă după 23 August 1944 tot NEGREA ARONIOD mi-a spus
că agentul respectiv a pregătit o arestare mare din rândul nostru
Respectivul agent de siguranță a venit la noi acasă și a fost de
față când am tras la șapilagraf un manifest comunist, aceasta sa
întâmpat în noaptea de 23 August 1944.-

Menționez că în iarna anului 1942 NEGREA ARNOLD a fost
dus de siguranță la Brașov și arestat și ținut câteva zile, după
care a fost eliberat în urma unui șperț de 110.000 dat de cumna-
tul său cu numele GUTH.-

Imediat după 23 August 1944 m'am dus cu C.F.R, istul
IOANAS PETRE la C.C.P.C.R. să primim instructaj de felul cum să
muncim deacum înainte, tot din București din partea C.C. am primit

pe BOJAN PAVEL, și materialul de partid necesar, însă nu am ~~478~~
până la Turda deoarece între timp a fost ocupat de trupele fascis-
te germane și maghiare.-

În acest timp a stat în Sibiu și Alba Iulia unde am
dat ajutor pentru organizarea partidului și a tuturor organiza-
țiilor de masă, După ce am revenit la Turda m'am ocupat cu munca
țărneasă și problemele financiare.-

GOLDBERGER NICOLAE responsabilul Ardealului de Nord
cu organizarea Partidului m'a trimis ca secretar al Județenei
P.C.R. Satu Mare. Dela Turda am luat cu mine SPORANU VASILE, NIL
STANCIU, LACATUS IOAN și CAVACS IOAN. Înainte de a pleca am primit
din bani partidului 100.000 lei pentru începutul muncii.-

Intrebare:

Pe cine ai mai cunoscut la Turda în afară de cei
arătați mai sus ?

Răspuns:

La Turda am mai cunoscut prin POGOCIANU VASILE și
BORCEA LIVIUS Brutar, iar prin aceasta pe MAER LIVIUS tot brutar
am mai cunoscut pe țăranul BERBEC MIHAI, elevul FISCHER GH. pe
GARA ESTERA și alții.-

Intrebare:

Ce relații a existat între d-ta și NEGREA ARNOLD ?

Răspuns:

Relațiile dintre mine și NEGREA ARNOLD în perioada
aniilor 1941-1944 au fost de prietenie și de muncă.-

Intrebare:

Ce știi d-ta despre NEGREA ARNOLD ?

Răspuns:

Știu că NEGREA ARNOLD este fiul unui cărcimar din
țară din fostul județ Făgăraș.-

În anul 1923 a deppa doctoratul de drept la Cluj în
anul 1924 a plecat la Berlin unde a stat până în anul 1928 luând
doctoratul la filozofie, totodată a ținut legături cu emigrată cu
munistă din Ungaria și a luat parte la seminariile marxiste orga-
nizate în cadrul studenților.-

După terminarea studiilor în Germania se dus în Elve-
ția unde a stat până în anul 1932-1933 luând doctoratul în econo-
mia politică. În anul 1933 a venit în țară iar în anul 1934 intră
în serviciu cu funcția de secretar la un conducător național ță-
rănist DOBRESCU.- În acea calitate a pregătit pentru respectivul
legea asigurărilor sociale. În anul 1937 a luat legătură cu mișc
care muncitorească la Brașov devenind membru de partid în anul

1938-1939 iar din acest an devenie secretarul ajutorului, reșu
al fostului jud. Brașov. unde a funcționat până în primăvara anu-
lui 1941. când a fost căutat de siguranță pentru activitatea sa
fiind nevoit să plece din Brașov stabilindu-se la Turda. 124

La Turda a intrat ca funcționar la o firmă de cheres-
tea a cărui centrala era la Brașov sub conducerea cumnatului său
cu numeșe de GUTH. Toate aceste date la știu din convorbirile perso-
nale avute cu susnumitul.-

În anul 1941 până în Decembrie 1944 am locuit și am a
activat împreună. În Septembrie 1941 a fost concentrat și trimis
în detașamentul de muncă în comuna Mătisești și Baișoara, ca res-
ponsabil al acestui detașament. În această calitate sa ocupat mult
cu necesitățile oamenilor din detașament și ne informa despre
mersul evenimentelor ridicând morarul detașamentului.-

În iarna anului 1942 a fost arestat de siguranță din
Brașov și ținut acolo câteva zile după care a revenit iar la Turda

După ce a vanit la Turda mi-a spus că a fost divulgat
de gazda aretatei FRIDMAN MALI pe care a vizitase acasă fiind re-
vunoscută de gazda acesteia.-

Intrucât FRIDMAN nu a declarat nimic împotriva lui,
iar ceilalți arestați nu-l cunoșteau a fost pus în libertate în
condițiile arătate mai sus,-

La Turda în munca de organizare sa ocupat mai mult c
intelectualii și cu educarea ideologică a activiștilor, a avut
legături de prietenie cu familia WEINBERGHER oameni instăriți cu
fică, care după război sa c sătorit.- După ce am plecat din Turda
am aflat că tatăl lui NEGREA sa mutat la el și a început să fabri-
ce sorogat de cafea pentru care NEGREA na fost bine văzut din
partea muncitorilor.-

În anul 1946 NEGREA a fost la Bistrița ca secretar
al jud.-P.C.R., iar de acolo a fost adas de activul Reegionalei
P.C.R. Cluj sectorul financiar în care calitate a fost numit ca
director al fimeri "Impex-Rom" unde a funcționat până în anul 194
când a fost numit ca profesir universitar și pe urmă decanul "acu-
tății Bolay din Cluj.-

În timp cât a funcționat ca director al firmeii
Impexrom în anul 1948 m'a rugat ca pe un salariat al fimeri cu
numele EHRLICH sp. nu-l arestez. Aceasta arestare era necesară deoa-
rece respectivul a livrat carne pentru armistițiu împreună cu al-
te firme și în complicitate cu ofițeri superiori din armată, cu
care împreună au defraudat statul cu sume foarte mari.-

480

EHRlich avea legătură cu generalul PRETOSIANU fostul șef al statului Major pentru care respectivul ia dat șperțuri foarte mari pentru înlesnirea și stabilirea de prețuri favorabile. Arestarea lui EHRlich era necesar în timpul acela pentru a dovedi faptele grave săvârșite de PRETOSIANU.-

NEGREA ARNOLD a intervenit la mine să nu arestez pe EHRlich deoarece aceasta ar fi o lovitură gravă împotriva firmei deoarece este un mare specialist și că garantează că vom primi informațiile necesare dela el fără al aresta. În urma acestei intervenții a lui NEGREA respectivul nu a fost arestat atunci, însă mai târziu a fost arestat.-

În anul 1949 NEGREA mi-a trimis o cerere să o rezolv favorabil la direcția generală a pensiilor cu tătăl său să primească pensie fiind trecut de 60 ani, însă aceasta nu am rezolvat-o.-

Menționez că NEGREA sa căsătorit cu o bogătașe din Turda din care cauză nu a mai ținut legătură cu el, și nici nu l-am mai văzut de atunci.-

Intrebare:

Cine ți-a făcut d-tale legătura cu prizonerii sovietici ?

Răspuns:

La începutul anului 1943 prin fotografal BENACH am luat legătură cu primul grup de prizoneri sovietici. Fotografal BENACH era originar din U.R.S.S. rămas în România ca prizoner din războiul 1914-1918, prin dândul m'am întâlnit la atelierul dănsului din Turda de câteva ori cu câțiva prizoneri sovietici care m'au informat despre situația din legăr, despre felul cum este organizată pa-za și despre agenți informatori în rândurile lor. Atât personal cât și prin BENACH i-am informat despre situația frontului și i-am pregătit pentru eventuală nevoie de intervenție, le-am dat așa cum am arătat mai sus în bani și alimente.-Acelți sovietici au lucrat la cariera de piatră a fabricii "Solvay".-

Intrebare:

Ce mai ai de arătat în legătură cu cele declarate mai sus?

Răspuns:

Menționez că agentul de siguranță pe care mi l-a prezentat NEGREA ARNOLD l-am văzut numai de două ori, însă știu că NEGREA se întâlnit de mai multe ori cu respectivul, primind dela acest agent informații ca: pregătiri de razi, dispoziții primite etc. În ceea ce privește pregătiri a de arestări din rândul comunistilor din partea acestui agent ar fi atins grupul de intelectuali unde activa NEGREA.-

Intrebare:

Agentul de siguranță cunoștea respectiv de unde cunoștea numirile comunistilor și felul cum sunt ei organizații ?

Răspuns:

Nu am cunoștință ca agentul de siguranță respectiv ar fi cunoscut felul de organizare și numirile comunistilor, dar așa după cum mi-a spus NEGREA după 23 August 1944 că acesta ar fi pregătit o arestare rezultă că respectivul a avut cunoștință de anumite elemente, însă eu nu mai eram la Turda din Decembrie 1944.-

Intrebare:

Arată d-ta ce elemente comuniste a cunoscut acest agent de siguranță ?

Răspuns:

Acest agent de siguranță din rândul elementelor comunist m'a cunoscut pe mine și pe NEGREA și nu am cunoștință dacă a mai cunoscut asemenea persoane.-

Intrebare:

Atunci cum se explică faptul că deși te-a cunoscut pe d-ta și pe NEGREA totuși acesta a pregătit ace arestare ?

Răspuns:

Faptul că acest agent ne cunoștea pe noi ca comunisti nu excludea că acesta să pregătească o arestare din rândul nostru cu toate că frontul era la Iași, iar autoritățile au intrat în panică .-

Intrebare:

Toate informațiile care le-a dat agentul de siguranță lui NEGREA și d-voastră au fost juste ?

Răspuns:

Stiu că informațiile referitor la raziile a fost justă iar restul nu am avut posibilitatea să le verific.-

Intrebare:

D-ta afirmi că agentul de siguranță va da informații pe care va fi folosit. Atunci cel determină să pregătească o arestare din rândul comunistilor ?

Răspuns:

Nu am cunoștință sub ce formă și din ce motiv a pregătit acesta arestare întrucât cele arătate de mine mai sus le-am aflat dela NEGREA ARNOLD.-

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt și am constatat că el corespunde în totul cu cele decalate de mine susțin și semnez nesilit de nimeni.-

LT. DE SECURITATE,

ss. Hidlitz Zoltan

Petrescu I. n

Proces-Verbal de interogator

127

Arestat ul Eidlitz Zoltan funcționar, născut în 1912
 la Satu Mare fiul lui Ignatie și Fani cu ultimul domiciliu
 în București Str. Ivan Turgheev Nr. 30. —
 (Date de stare civilă, ultimul domiciliu)

17 August 1953

Orașul București

Interogatoriul a început la ora 15 și - min.

„ s'a terminat la ora 1 și 30 min.

Intrebare: Onato olto in ce impurșuri ai fost arestat
 în anul 1931 ?

Răspuns: În luna mai 1931 în urma unei arestări a
 U.T.C. din Oradea am fost arestat. Mai mult elev și
 student membru al acestei organizații.

Nu știu sigur dar presupun că am fost divulgat
 că fac parte din U.T.C. de către Robotos Emerie fostul
 seanton al locali U.T.C.

Când am fost adus la siguranță de către agenții
 Estegor și Pall sau balau și am fost introdus în
 camera de serviciu am vorbit acolo 10-15 țineri.

Arestatul Karinger Adalbert sau Lazăr Andrei când
 a răpuit pe agentul de siguranță Estegor au început
 să vorbească cu cămășarul și cu numele Radovici
 a dat dinușul la copiii buigheșilor și puștinău
 și ei să fie puși în libertate.

În urma acestei scandal de către cei arestați de a
 fi puși în libertate și ei, agentul de siguranță Estegor

Semnătura,

Eidlitz Zoltan

Urmare: de sursoare mi-a dat alina. Juro a doua zi am fost arestat din nou si arestat de catre comisarul Czobel la interogatoriul mi-a pus o rugare intrebare:

obac curiose pe un anumit Robotos Emeric la care am dat o declaratie cu numitorul continut:

Am declarat ca il curiose pe Robotos Emeric cu ocazia sãrbãtorilor evreiesti din timpul din Oradea fiind religioz. Am arestat ca la interogatoriul nostru am mai fost prezent: inca doi evrei de care nu-mi mai amintesc. La acest interogatoriul am mai altã intrebare: nu am mai avut si mie nu am mai declarat alt ceva.

Intrebare: Dupã acest interogatoriul ai fost pus în libertate?

Rãspuns: Tot în aceia zi am fost pus în libertate împreunã cu ei alti arestat. Aceasta s-a datorat sputelui de siguranței de către pãrintii nostri. Pentru aceasta am fost mai curiose în fata organelor judecatorești: juro am fost eliberat, eliminat din toate scãlile din țara înainte cu cãtva luni de a lua bacalaureatul.

Intrebare: Cine a mai fost arestat cu dumneata?

Rãspuns: Impreunã cu mine au mai fost arestat: Robotos Emeric, Waldman Ladislau, Davidovici, Grimpfeld Livia, Ekstein Livia si alții de care nu-mi mai amintesc.

Intrebare: Dupã ce ai fost pus în libertate unde ai activat?

Rãspuns: Din 1931 toamna pãna în 1932 primavara am avut legãturã cu Waldman Francisc si am organizat introducerea în țara a presei comuniste în limba maghiarã si Germanã din Cehoslovacia, Austria si Elvetia acoperã legãturã cu sursumitul am avut pãna la începutul luptelor fructificãnte în țara din anul 1932 când

Urmare: Waldman a fost scos din U.T.C. După scurt timp
a avut eveniment a fost ardat un tonon cu unibeli
de Popor Georgei care mi-a divulgat spunând ca
presa comunistă venise la adresa lui este a mea. 128

Despre orestarea acestuia am aflat de la Tatăl meu
care mi-a spus că la război pe prietenul meu că-l
duceau agenții de securitate, eu când am auzit de
aceasta imediat am pînă la Oradea și am plecat la
Pelitul Mare jud. Satu Mare. La Satu Mare am
luat legătura cu Kapner Soru secretarul U.T.C. Braum
Emeric (Braitu), Csehi Iuliu, de la care am primit
presa și manifeste comuniste pe care le-am folosit la
Pelitul Mare, publicând acest material cu cărbotașii
dintr-o casă în care am cunoscut pe Radvansch Alexandru.

În toamna anului 1932 când am plecat din Pelitul
Mare acest timp și-am plecat lui Braum Emeric.

În acest timp am venit înapoi la Oradea și am
luat legătura cu Waldman Pavel, apoi cu Gyarfos
Victor și am activat în cadrul asociației sportive
C.A.O. (clubul atleto Oradea) secția gimnastică fracționară
U.T.C. și de Pont. d. sub a cărei conducere era acțiunile
asociației.

Menționez că de la orestarea mea din 1931 pînă la
fuga mea la Satu Mare în 1932 am mai activat în cadrul
asociației sportive C.F.O.

În luna Februarie 1932 din partea U.T.C. am fost delegat
în conducerea Orosiniosă a Blocului Muncitoresc și
Trombere reprezentând cartierul Olorig, după aciunea
stie Waldman Pavel.

Aici am activat puțin din care am luat legătura cu
Nemes Jozif secretarul titular U.T.C. Oradea și cu
secretarul local al U.T.C. cu numele de Vancos.

Semnătura
Eduard Baltan

Urmasare: Am fost dus inapoi la camera de ancheta ~~188~~,
in care am fost supus la batuti pentru faptul ca nu l-am
memorat pe Vaucos.

La siguranta am dat numeroase declaratii: 129
ca nu cunoase pe Vaucos si ca nu am luat ^{partea} nici-a
dato- la miscarea Muncitoreasca.

Mentionez ca am fost arestat mult mai tarziu
de cat Vaucos si Nemes, in care eu si alti ^{arestat} in care am avut
nici-a legitime, dupa ce am fost arestat alti persoane
cu care lucram nu am mai fost arestat. La inchisoare
am stat vreo zece zile dupa care tribunalul mi-a
infirmat mandatul de arestare din cauza lipsei
de probe. -

Impresurii cu mine au fost puri in libertate
inceput vreo 5-6 luni. Dupas ce am fost din inchisoare
am fost arestat de secretarul Partidului local Courad
(Singer) pe care pana atunci nu l-am cunoscut. -

Lui Courad i-am aratat cum a decurs ancheta
si i-am pus dat si aparatul tehnic al U.T.C. tot adato
i-am spus ca pot sa merg la Brasov
pentru ca am fost angajat la depozitul fabricii de
postor, Buchs din localitate. La sfarsitul lunii Iunie
am plecat din Oradea si m-am stabilit la Brasov. -

Intrebare: Cat timp ai stat la Brasov si cum
ai trait legatura cu miscarea muncitoreasca?

Raspuns: La Brasov am stat intre anii 1933-1935
in aceasta perioada am fost functionar la depozitul
de postor mai sus aratat. Dupas, circa doua-trei luni
de la data angajarii am fost arestat de faptul
secretar al partidului din Oradea Courad care ma
uzat sa ma duc cu doamna si sa-l cazez la mine
ca sa am si poart. Aproape tot timpul asta a stat

Semnatura
L. ...

Urmare: in Brasov a stat la mine. (pans in primivora
 anului 1934) In acest timp lucranta mea a ma
 fort folositi si ca lucranta tehnica pt. sindicatul
 rari ilegal a comi seantia Regionala Conrad,
 iar manifestile depozitate la mine au fost transportate
 in tot cuprinsul Regionalaia noara in finitata, de catre
^{Licita} ~~si~~ ^(Lichicomom) ~~si~~ ^{htman} ~~si~~ ^{ladistau} (actualmente la Bradia)

Dupa ce Conrad a fost mutat din Brasov mi-a
 facut legatura cu Csordas Ioan dela Partid si cu Grin
 Alexandu (Pisu) seantaul U.T.C. din Brasov.

Mentionez ca mai tarziu am aflat ca Conrad in
 1936 fiind trimis in munda la Vaba giului de catre
 Partid a devenit agent provocator.

Cu Csordas am avut legatura pe linie tehnica
 organizand lucrarea la munca a creantelor si
 materialelor de partid. Aceste materiale au fost batute
 la munca de catre Melita Apostol (actualmente la
 C.E. P.M.R.) foarte cala de munca la depozitul
 de postare (Brasov) Sukis, de asemenea am mai folosit
 pentru acanta munca pe Kopf Toni. (actualmente la
 C.C. U.F.D.R.) Am mai incput sa folosesc pt. munca tehnica
 pe elevul Havas. Sh. actualmente director general
 al Directiei Formantent ce Bucuresti, dar in ese am
 perdut legatura deose in toamnia anului 1934
 am fost incorporat la Cluj.

Csordas Ioan si Grin Alexandu au folosit
 lucranta mea si pentru sedinta, iar la inceputul
 anului 1935 m'au instituit ca sunt recatit ca
 membru de partid si es vai avea munca sa am
 de legatura intre U.T.C. si Partid.

Mentionez ca la Cluj am primit legatura cu
 Dr. Roventhal Jacob pe linia A.M. (auti militanta)

Semnatura,
 Lucian Bratu

Urmas: eu care am tinut unu sedinta, 485
iar dupa seint timp am fost disconcentrat din

cauza surplusului de contigent si mi-am dus din 1311
man la Brasov. In anul 1935 am fost esecutiv

si disconcentrat de mai multe ori din cauza
legitima cu miscarea muncitorilor, nu am avut
regulatori, ion pe felita Apostal am pedata la Esordas sau
ca Köpf Toni avea deja legitima de miscare. -

Intrebare: Cine ti-a facut legitima cu Dr. Rozenthal?

Răspuns: In anul 1934 cand am fost incapatat mi-am
dus la cartier stesut la din elig unde ma gasit
Rozenthal Iacob cu care il cunoasteam mai de
mult, si mi-a spus ca ma esutal deja si es ma
dus la domn acasa ca am de valit casa cu mine.

Intrebare: A activitate a fost asumat d-ta la Cluj?

Răspuns: La Cluj am fost incapatat la Regimental

83 Infanterie unde am avut castina simpotizante
cu care am discutat problema concentrării, a răspunde

am citit imprimura material editat de organizatia

A.M. in acest timp am tinut am tinut 2-3 sedinte

cu Dr. Rozenthal in vederea organizării unui grup

de activisti ai organizatiei A.M. Insa dupa o

săptămână am fost mutat la Batalionul 6 Administrativ

de unde dupa seint timp am fost disconcentrat.

De alt fel in cadrul acestui batalion un grup institut

cu mine si in total erau circa 40 din noi au dilitate

caracterizare, meseria si multi dintr-e erau simpa-

tizanti cu miscarea muncitorilor, alts activitate desfur-

ata la Cluj nu am mai avut. - (1935)

Intrebare: După ce ai fost lesat la natiune unde

ai mai activat?

Răspuns: După ce am fost lesat la natiune in

Semnatura
E. I. I. I. I.

Urmare: In urma anului 1935 sectia de stafe fura a
depozitului „Bukus” Bronov unde am facut servicii inainte
de numato a fost disfiutata, iar eu am fost mutat
la Bucuresti la depozitul central de stafe, fiind al
fabricii doborantului apartinand camerei de
stafe Bukus. Aici am functionat pona la 31 Ianuar
1941 cand din cauza romanizarii am fost dat
afara din serviciu. Din toamna anului 1935 pona
in primavara anului 1936 nu am avut legatura
cu miscarea muncitorilor cand prin Vaduian Pavel
am primit legatura cu comisia financiară a Partidului
Comunist organizatia Bucuresti.

Făcând parte din comisia financiară am actbat
in cadrul asociatiei de gimnastică „Aurora” pe nume
la asociatia „tir” și in toamna anului 1936 am organizat
asociatia sportiva „Olimpic Sport” condusa in intregime
de comisia financiară a partidului din care am făcut
și eu parte. La început am avut legatura cu Schraiber
Ernest, Ing. Crocler, Iola Gruber și alții, N. Davidovici

In cadrul asociatiei sportive am organizat excursii
(in masa) la munti și la Snagov pona și calani de
vona la mare. Veniturile acestor organizări erau
bănești partidului. Aceste activități in cadrul asociatiei
sportive am oprit pona in anul 1940 esud aceste
asociatii a fost disfiutate.

Dupa eliberarea Bucurestii in vara anului 1940 am
primit legatura cu Hari Simon cu care am tinut-a
pona la plecarea mea din Bucuresti in vara anului 1941.

In anul 1936 m-am inserat in sindicatul functionarilor
partidului unde am organizat aproape tot functionarii
dela depozitul de stafe fura „Doborantul”

mentianez ca in timp ce am avut legatura cu

Urmare: Mendic (1937) a cerut a cheltui si une impozite
a organizatiei P.C.R. pe capitala a unui reparabil
financiar nu spunand ca agenta sa cheltui este
neeror pt. Potid ca la unu sa aflu dela Schra-
ner Ernest ca Mendic a cheltuit acest ban
pentru a actiune provocata de curiosentul agent
provocator Ardeleanu dela folcu "Vulcan" x usua
a fort non lo. raspundeu sa si une.

Pe langa unu ce au avut in cadrul unire
financiare au mai avut legitur cu Demian (Rozen-
sman Isaac) actualmente la centrul de reparati
maiori agricole din Oradea si cu Noka Socor
pentru care au procurat locuinta tehnica prin anul
1939-1940.

Deosebiti au avut legitur cu Melita Apostol x
cu Brainer Bela. Pentru Melita Apostol au procurat
locuinta tehnica x materiale necesare. Brainer Bela
a avut sa mo trimiti in anul 1937-1938 cu unu tehnico
de granita Cehobovae, unu un au fort trimiti dinu
au avut mult curiozitate x unde in uz unu respectos.

In anul 1938 a primiti o mes cu unu
Regina Roth (ultima deta. foto actita de Potid la
Oradea) mo negat sa a plang in campul unu
la a fabrica de teratori, de care unu mes unu
luera. In acest caz i-au dat a carte de vizita aderata
canta un curiozitate al meu Jig. Eigher dar surmanta
un a folosit actita carte x unu un a distura.

Pentru crea punctate de unu Regina Roth a fort
constatata si a fort girat la ea a parte dinu tipograpia
partidului si cartea mea de vizita. In unu centru
fapt a echipa formata dinu patru agenti de siguranta
condusa de cursorul ref. Nisth Florin au fort

Semnatura
E. Celli

Urmas: perechez-te danielianu la mine.

In timpul acesta se afla la mine Melito Apostolita, Clijan Sally, si tipograful Sesurice Alexandru.

La inceput nu au sosit mine, mand eu si pe Sesurice la care danielianu a fost perechez-te, insi mie la el nu s'a sosit mine. -

A doua zi comisarul de siguranta Wirth Florian si inca unul s'au prezentat la mine la domiciliu si au cerut dano extenu pentru a detusez cartea de vizita, la care eu i-au dat dano extenu de haine. -

De asemenea agentul de siguranta Achimes a venit la mine acasa cerand sub diferite forme bani, la care i-au dat 200.000 lei si care mi-a spus ca tinent de la problema comuniste la problema legionara. -

In anul 1941 am fost arestat de siguranta pentru a fi trimis in lagar si am fost dus la Suptentia Politiei Capitalei, acolo m'au interviu cu un comisar al comuniste unul si m'a dat plata de 50.000 lei pe p' pus in libertate.

Am trimis vobis satii mele sa faca rost de bani, caei sa si poart dandu-i comisarului 45.000 lei dupa care eu am fost eliberat.

Dupa eliberarea mea de la P. P. C. am plecat din Bucuresti si m'au stabilit la Tunda. Despre aceasta stie Maldovan Teofil de la C. S. A. (comitetul de stat pentru organizare), Valdimar Lovel de la C. C. P. U. R. si Stern Ernest de la firma a comitetului comunistilor Exteriori, care m'au ajutat la procurarea acestor bani. -

Intrebari: Unde ai muncit la Tunda si cum ai luat legatura cu Partidul?

Raspuns: In luna septembrie 1941 am fost trimis de cercul tital al Tunda la muncii obligatorii in

Semnatura

Urmare: Comuna Motesti in munti apureni, la 487
 constructii de drumuri, si mai tarziu la Băicoara
 din Valea Erei unde au stat până 1 decembrie 1941
 data când detașamentul a fost desființat, din 32
 decembrie până în Martie 1942 au stat la Turda
 foșii soldați. În martie 1942 au fost trimiși din
 nou pe munte la comunist unde au lucrat la
 C.F.R. până în decembrie 1942 când detașamentul
 sa desființat.

Laud au venit la Turda printre un prețel al meu
 de nume de Siora colonel pensionar care atunci
 era comandantul gării Turda, am organizat
 și fire concentrat la cercul teritorial respectiv
 în calitate de croitor unde au stat până la 23 Aug. 1944.

În după amiezii din anul 1942 iarăși când am rămas
 desființat la Turda am început să lucrez contabilitate
 la firma Olanda Ramâna, separat de acasă am predat
 lecții de gramatică pentru copii care au fost plătiți, în
 afară de acasă am primit de la Cere 30 lei pe zi hrană
 în loc -

Imediat ce am venit la Turda pe la cistera zile
 după ce am găsit locuință, m-am dus la Băicoara
 și i-am prezentat cu partidul, în acest scop m-am
 dus la Hris Decideriu (actualmente șef de casă la
 secția financiară Omland Italia), care era care avut
 legitima între anii 1933-1935 să-mi facă legitima
 de partid.

Pe la cistera zile mi-a făcut legitima cu Fridman
 mali, care era secretar Partidului din Băicoara, am înțeles
 unde eu am fost nevoit să fug din București foșii
 să înștiințez Partidul și am rugat să-mi trimită
 pe cineva la Turda să-mi dea directive -

Semnatura
 E. H. H. H.

Urmare: J-au avut si unele activitati la Bucuresti
 si pentru ce am fugit. Mentionez ca respectivele si
 existenta cu bioulul maghiar de la "Mogyor Sz" din
 Bucuresti cu numele de Komuves Sza -

In luna Iunie 1941 cand am sosit la Turda
 m-am intalnit cu un emissar al meu cu numele
 de Deutsch Emme din Oradea, care in acel moment
 era functionar la o firma de cherestea din Turda,
 acesta mi-a prezentat un coleg al dăruului Dr. Negrea
 Arnold, spunându-mi ca acesta a fost nevoit sa fugă
 din Brasov din cauza activitatii sale comuniste.

A fost trimis la Turda din partea comitatului
 si era ca un director central de cherestea din Brasov
 Deutsch de obicei mi-a mai prezentat emisiunile
 cu fotografiile Horvath si cum se era dat
 politice la Tr. Jim si activitate comunista, tot el
 mi-a mai prezentat listele cu numele Odoni Anton si
 de mai multi tineri ca: Sora Francisc, Adely Sorin
 si alții. -

Deutsch mi-a contat si locuinta si mi-a mai prezentat
 impresii cu el si cu Negrea Arnold, tot aici
 el am fost cunoscuta cu Pogor Soma si care
 mi-a ajutat sa ma legalizez in Turda.

In luna Iulie si August 1941 est am avut
 stut la Turda am inceput sa studiez cum pot sa
 incepe a organiza cu ce emissar, el putu pentru
 ajutorarea celor inchisi si inaintea de septembrie 1941
 am avut sa trimt pachete si cu inchisi la Tr. Jim.

In Septembrie 1941 am fost trimis la urmasa al
 gatoru la matreesti in munti apurari, in drum
 spre locul de munca am inceput propaganda impotriva
 regimului impus cu Negrea Arnold, Sraiber Sima

Semnatura
 Zoltan

Urmare: ^{niets} Spiker Ernest & alții au unisit so rediesu
marabil delo samentului. 488

Dupa ce au venit in apa la Turda prin Goro
Francise au luat legatura cu Hertlinger Eugen 133
fauriant, vechiu in scara munetrasor, dupa
care munca de organizare a inceput si sa se formeze
mai concret.

Mentionez ca Goro Francise era balnear & palarnogiu
& in clita in ser existenta organizatiei fapt care ma
foient so-l lipalez complet de organizatie.

Prin Hertlinger Eugen au luat legatura cu Grundvold
Maximilian de romanatse tehnice, Pintu Mihai munetor la
fabrica "Solvay", Kovacs Francise tehnice ect.

Mentionez ca legatura P.C.R. Brasov nu s-a intreruat
de loc de Turda, iar cu la sedinta avuta cu reprezentati
au existat ca un act superior so depusea a munca
de organizare in cadrul Fabrica & in Oras fono,
so arem trants a linie dela un for superior, dandu
au sustinut ca toate activitati ce au fost la Turda
au fost dela Regiunea P.C.R. din Cluj si ca ei sunt
dacaend so activeze dar fono legatura superioara,
inca in urma sedinta cu aduis ca so luam
legatura cu un for superior si so incepu munca
de organizare a partidului care sa se intreruat.

In luna 1942 au fost trimis la munca obligatorie
la Campisti lângă Turda unde au fost trimisi &
Jurnal de lucru.

Aici au format un eschetiu de grupati fante die:

Spiker Ernest, Banyoy Ludovic, Soporionu (Spilman)
Vasile, & alții precum & tinerii Beiuș ca:

Fodor (Fraibergler) Vasile, Kovacs (Cohn) Jean
Stern M. & alții ce care au inceput munca

Semnatuza
Eugen Hertlinger

Urmare: in mod organizat case a ducut pînă la
desființarea detașamentului de muncă în septembrie 1942

În luna august 1942 la acel detașament de muncă a
fost trimis din Timisoara medicul Gartner Oudei pe care
il cunoșteam încă din Cluj membru de partid,
cîmăș i-am arătat situația organizată din Turda
și că nu (amem) avem legătură cu nici un organ
superior, prin dr. Gartner am făcut legătură cu Regional
P.C.R. Timisoara cu care am ținut legătură pînă
la 23 Aug. 1944. -

După desființarea detașamentului de muncă delegat
la sfîrșitul anului 1942 imediat am fost conceput
în calitate de asistent la cercul Teritorial Turda.

În cadrul cercului teritorial am cunoscut pe
sergentul Gheorghe Vasile din Cam. Cornesti, cu care
am ținut legătură organizatorică pînă la sfîrșitul războiului

De asemenea la cere a fost conceput și tînărul
Samosyelian Gheorghe din Cam. Pata (Reg. Cluj)
cu care de asemenea am ținut legătură organizatorică, tot
prin acesta am făcut o organizație în 9 comune unde
sa ținut sedințe regulate și în 1944 am anunțat me
pe șoseaua Turda-Cluj unde circulau marșii nemuritori.

De asemenea tot prin dăruirea am avut legătură
cu acorul (c.f.r.) din comuna Boj care făcea
serviciu în fața tunelului înainte de Cluj, cu
care ne-am înteles (1944) să anunțăm în aer tunelul.

Explosibilul venea pt. acțiunile noastre
să-l procurăm Herzlinger Eugen și Dalnoki dela
caviera de piatră a fabricii "Solvay" din care nu
am putut procura. -

În cursul anului 1943 am organizat mai multe
grupuri de simpatizantă campure din țineri cu care

Semnătură
E. Vasile

Urmare: am organizat seminarii marxiste și am contribuit
 la ajutorul celor închși, se știe de aciași am organizat
 schimburi de efecte și bani pentru detinutii politici
 trimțându-le prin medii, în închșori și lagire, în regiunea
 aciași mamei am folosit pe farmacistul Josefina Hirsch
 cunoscutul Srailer, (cluj) Adoni Zelma (Turda) și alții.

Am trimis pachete și bani detinutilor prin:

Senad Csiba, Schlosser, Kruc, Horvath, de ocumeni
 am trimis bani cu alimente și îmbrăcăminte la Arad
 de unde se expediau la lagorul din Vopneovka (U.R.S.S.)

Am organizat legătura cu regionala P.E.R. Timisoara
 de unde am primit directive și materiale pe care le-am
 publicat cu organizației de Contact. la Timisoara am
 trimis pe pantofarul Brice Petre, din com. comunist,
 C.F. Ristul Ioanes Petre și alții. În mai 1944 am
 fost și eu personal la Timisoara la Gartner Andreu,
 dar a trebuit să mă întorc în eoliat țării. A putut
 rezolva ceva, deoarece chiar în timpul acela la Timisoara
 a fost o cantonare mare. -

Am primit dispoziții să trimt la Timisoara pe
 Pogscianu Vasile care atunc fugise din Cluj dar
 care a refuzat aciași dispoziție, deoarece am
 mai primit directive pt. organizarea frontului Patriote-

Deoarece am cunoscut de la Gartner să mi se trimtă
 un am de legătură care se ocupa și de probleme
 militare, deoarece aveam pregătit un grup de prizonieri
 sovietici și alți tineri pentru ai trimtă în munț
 deoarece aveam fonduri și baze de aprovizionare pt. aciași.

Menționez că am avut un fond de peste 1.000.000. lei
 care au fost trimtă la Srailer, iar mai târziu la
 Adoni Anton și laii cu prudența de la gaură prin
 trimțutul gaură Hirsch Ernest.

Semnătură
 Ernest Hirsch

Urmare: Hirsch Ernest a venit la Turda in luna august
1943-1944 de la Dumbraveni cu care mi-a fost
cunoscut. Sora Francese la care am stat in garda.

Se venimoi lui Hirsch la Turda cu augst &
mai inainte de care cativa timi ere l-au
vizitat in vederea ~~unor~~ organizarii unei miscari
siante, Hirsch nu umblau in augst, ci era
balnear. Sora Francese a venit la mine si mi-a spus
ca respectivul doreste sa se introduca cu mine ca
este un element siant de "Stanga" dar care se inclina
spre comunisti. Mi-a mai spus ca respectivul a fugit
din Dumbraveni, deoarece nu a fost lărat in pace
de către cercul Teritorial si Politic, vând ca so-
lutiune la munca obligatorie au tute că era balnear,
inși, motivul adevarat era că trebuia să fugă
pentru activitatea siantă de "Stanga"

La Turda am avut intervedere cu Hirsch
in Dec. 1943 sau Ianuarie 1944 cu care reafirm
mi-a oferit ca este membru in conducerea orga-
nizatiei siante pe zona "Hosomix Hotoir" sau alta.

Între mine spunea că el vede clar că singura
partie este partidul comunist și că el dorește să
facă parte din această miscare și că abandonarea
miscării siante, mi-a mai spus că fiind la
granițe dispune de surse importante de la sianti
pentru inlăunarea și organizarea tineri evreilor din
Ungaria în România spre Palestina.

Pate circa o luna de zile Hirsch a inceput
să-mi dea bani pt. miscare, la inceput astia 300
de mi de lei, dar începând din luna Februarie 1944
când Nyilasisti (organizatia fascista de tip legionar
"Crucea cu sarget") in Ungaria au preluat puterea

Semnatura
E. Hirsch

Urmare: si au inceput trecei moare de evrei si Hirsch Ernest a primit fonduri mari pentru trecea acestora, 30 in Romania, de la care date si fondurile transmise pt. Pontol au devenit mai mari, Hirsch mi-a spus ca poate scrie din si mai multi bani deose, si eu dau ajutor pentru trecea acestor evrei din Ungaria dar au si facut. Am pus la dispozitie refugiatilor locuinte, cibusuri in oras, si le-am mai dat cateva haine foarte de noi ca haina populatiei, livrete militare etc., precum si un obligat care-i conducea pe acesti oameni la Bucuresti.

Intuindu-se serviciu pami in luna mai inclusiv am primit de la Hirsch Ernest peste 1.500.000 lei care au fost tinuti la Sraibar Siman, de obicei in luna mai sau Iunie 1944 cand Hirsch Ernest se afla la Bucuresti. I-am trimis la Cerbu Traian care prin acesta a ajuns la Asodi (in prezent Ziarul in Bucuresti) cumea i-a putut 1.000.000 lei pentru C.C. al P.C.R.

Pentru aceasta ^{activitate} Hirsch Ernest dupa 23 Aug. 1944 a devenit activist al yuditenei, U.I.C. Turda.

Inca din 1943 am luat legatura cu lagarul de prizonieri Sovietici aflati la fabrica de portelan "Iliescu", la fabrica de ciment si la comuna de piatra, aceasta legatura am tinut-o prin fotografii Benah, (Turda) Dálnoki si Neuman Loti (Turda) si alții.

Acesta a castat in ajutorul hainese, alimente si imbracaminti, precum si informarea despre situatia frontului, si le-am dat instructiuni in vederea evadarii din lagar.

In mai 1944 am organizat evadarea din lagar a 5 prizonieri Sovietici si trimiterii lor in muntele apusean lungu Caruna Albae unde erau pregatit.

Semnatura
[Signature]

Urmare: mai multi tonami care i-au alimentat si au tinut legatură cu ei. In vederea acestor ceraderi a prizonierilor sovietici au fost ajutati de Bureau Voix de actualitate la C.S.P. Bucarest, de tală acestuia, de Neuman Loti, Stralbor Simian si alti. In acest timp eu am fost la Timisoara insa totul a fost cranjat, iar Negro Arnold a raspuns de toate aceto chitine.

La C.F.R. Tunda era un detașament de Muncitor tineri din Bazonabia cu un de omenie am de legatura si am format un eschetiv sub conducerea unui tancu Grom care deveni primul șentor al u.i.c. dupa 23 Aug. 1944.

Pentru inarmarea grupului de prizonieri am făcut rost de diferite pistoale automate, cartuze, granade, acesta le-am primit dela Potra Traian fort legatur, dela Stanciu Nil care ^{era} cautat și dela studentul Virgil Petrisiu.

De omenie am pusit ca depozitul de armament al batalionului fix din Camuna Miha Viteazu sa atreasa, aceto am pusat prin Ionas Samesfelian

Dela Regionala P.C.R. Timisoara mi-sa promis ca-mi va trimite pe Bogdan Pavel pentru a lua conducerea organizatiei mi in special conducerea cartinii de partizan.

Intinsez ca in timp ce am functionat la Tunda a fost a pusuri oreste cauzato de un luter Căndea in urma ajutorării prizonierilor sovietici dar care nu avea legatură cu unșarea.

De omenie in anul 1943 comisarul de siguranță Micu a cercetat-a pe simpatizanta Shenad cila le care i-a erit so oate de nude cu bani so trimite in fiecare luna ajutor vambu sau Shenad Eugu care va in inchisoare. -

Urmare: Pentru munșanalizarea creșterilor a dat lui 491
Micu 5000 lei. În luna mai 1944 Hirsch Ernest mi-a
dat a scrie, sau trebuia să aducem de la gran-
tă a scrie de la punctul de trecere Săvidișka, 136
după ce am scris, prin Tâmbul Abraham Bernad
am trimis un Tâmbul elev român al căru nume nu-
știu, care a fost arestat la punctul respectiv.

În urma acestor arestări a fost ținut și Abraham
Bernad iar eu am dispărut de acasă și am stat
la Sraiber Simian până când am văzut că se
întorcuseră. -

Hirsch Ernest prin secretarul comunității
Finchelsten a intervenit la siguranță și Abraham
a fost pus în libertate după care a părăsit țară
și a venit în București unde a stat până la
sfârșitul războiului.

Alte arestări în acest timp nu a mai fost.
În luna Iulie 1944 Negrea Arnold pe strada
mi-a prezentat un cursiv al dărușului după
care-mi spusese că era național comunist și
că lucra la siguranță, și că respectivul ne
dă ajutoare să obținem acte false necesare pentru
și informații de la siguranță, deci putem avea toate
încrederea în el. -

Însă după 23 Aug. 1944 tot Negrea Arnold mi-a
spus că agentul respectiv a părăsit țara
mănele zilei următoare noastre. Respectivul agent de rapo-
rta a venit la noi acasă și a fost de față când
am tras la sapilegraf un manifest comunist ~~scris~~
acela să se întimpla în noaptea de 23 Aug. 1944. -

Menționez că în luna august 1942 Negrea
Arnold a fost dus de siguranță la Brașov și arestat

Semnătura
[Signature]

Urmare: si timpul este un zili, dupa care a fost eliberat
in urma unui sport de 110.000 dat (dat) de comunistii
s'au cu numele Suth.

Imediat dupa 23 Aug. 1944 m'am dus cu C.F. Ristul
Joanes Petre la C.C. P.C.R. sa primim instructaj
de felul cum sa munceam din acuma inainte, tot din
Bucuresti din partea C.C. am primit pe Bojan Pavel,
si materialul de partid necesar, insa nu am ajuns
potrivit la Turda deoarece intre timp a fost ocupata
de trupele fasciste germane si maghiare.

In acest timp am stat la Sibiu si Alba Iulia
unde am dat ajutor pentru organizarea partidului si
a tuturor organizatiilor de masa. Dupa ce am venit
la Turda m'am ocupat cu munca tehnico-scientifica si probleme
financiare.

Goldborgher Nicolae responsabilul sindicatului
de nord cu organizarea partidului m'a trimis ca secretar
al judetelor P.C.R. Satu Mare. De la Turda am luat
cu mine Soporosanu Vasile, Nib Stanciu, Lacistiu
Jean si Covacs Jean. Inainte de plecare am primit din
partea partidului 100.000 lei pentru inceputul muncii.

Intrebare: Pe cine ai mai cunoscut la Turda in
apropiu de ei dintr-un mai sus?

Raspuns: La Turda am mai cunoscut prin
Pagureanu Vasile pe Borcea Liviu brutar, iar prin
acenta pe Macr Liviu tot brutar, am mai cunoscut
pe Titus Berbec Mihai, elveul Fischer Gh., pe
Sora Estera si alti.

Intrebare: Ce relatie au existat intre d-ta
si Negrea Arnold?

Raspuns: Relatiile dintre mine si Negrea
Arnold in perioada anilor 1941-1944 au fost de

Semnatura,

Lucian Suth

Urmare: prietenie și de munca. -

Intrebare: Te știu din data despre Negrea Arnold, 492

Răspuns: Știu că Negrea Arnold este fiul unui
cărciușor de țară din fostul jud. Făgăraș. 137

În anul 1923 a depus doctoratul de drept la Cluj
în anul 1924 a plecat la Berlin unde a stat până
în anul 1928 fiind doctoratul în Filozofie, tot odată
a ținut legătura cu emigrația comunistă din
Ungaria și a luat parte la seminările marxiste organi-
zate în cadrul studenților.

Supra teminarea studii în Germania și a
după în elveția unde a stat până în anul 1932-1933
făcând doctoratul în economie politică.

În anul 1933 a venit în țară iar în anul 1934
intrând în serviciu cu funcția de secretar la un
căduător național românit Dobroscu.

În acea calitate a pregătit pt. respectrul
legea originilor sociale. În anul 1937 a luat
legătura cu mișcarea muncitorească la Brașov, devenind
membru de partid în anul 1938-1939 iar din acest
an devenind secretarul ajutorului român al fostului
jud. Brașov unde a funcționat până în primăvara
anului 1941, când a fost căutat de siguranță pt.
activitatea sa, fiind nevoit să plece din Brașov stabilindu-
se la Turda. -

La Turda a intrat ca funcționar la o firmă
de cherestea a cărei centrală era la Brașov sub conducerea
cumnatului său cu numele Gertli. Toate aceste date
te știu din cauză că am avut personală contacte cu susnumitul.

În anul 1941 până în decembrie 1944 am locuit
și am activat împreună. În septembrie 1941 a fost
cercetat și trimis în detențiunea de muncă în

Semnătură Zitan

Urmare: Camelia Mătișest și Băicoara ea responsabil al acestui detasament. În aceluși calitate s-a ocupat mult cu necesitățile caminului din detasament și pe înțelesul despre mersul evenimentelor și obiectivul moralul detasamentului.

În ianuarie anului 1942 a fost arestat de siguranța din Brașov și trimis acolo câteva zile după care a revenit în la Turda.

După ce a venit la Turda mi-a spus că a fost divulgat de garda arestatului Fridman Mali pe care îl văzuse acasă fiind recunoscut de garda arestatului.

Între cât Fridman mi-a declarat nimic impativă lui, iar cei balt arestați mi-l cunoșteau și foarte puțin în libertate în condițiile arestatului meu sus.

La Turda în munca de organizare s-a ocupat mai mult cu intelectualii și cu educarea ideologică a acestora. A avut legături de prietenie cu familia Weinberg și camerei înșurător. Cu fca cămea după război s-a căsătorit.

După ce am plecat de la Turda am aflat că tatăl lui Negrea s-a mutat la el și a început să facă ^{să} sărbătoră de cafea pe care Negrea n-a fost lincă văzută din partea muncitorilor.

În anul 1946 Negrea a fost la Bistrita ca secretar al jud. P.C.R., iar de acolo a fost adus în activul Regional P.C.R. Cluj sectorul financiar, în care calitate a fost numit ca director al firmei "Impex Ram". Unde a funcționat până în anul 1949 când a fost numit ca profesor universitar și șef de catedră de facultate "Bolyai" din Cluj.

În timp cât a funcționat ca director al firmei "Impex Ram" în anul 1948 mi-a rugat să pe un salariat al firmei cu numele Eberlich să mi-l arate. Aceasta arătare era necesară deoarece

Semnătura
[Signature]

Urmare: respectivul a lănat cauze pentru amnistia
 impuneu cu alte firme și în complexitate cu
 ofiteri superiori din armată, cu care impuneu au
 defraudat statul cu sume foarte mari. 493
138

Ehrlich avea legătură cu generalul Protopian
 fostul șef al statului major pentru care respectivul
 i-a dat spaturi foarte mari pentru înlesniri și
 stabilirea de puteri favorabile. Arestarea lui Ehrlich
 era necesară în timpul acela pentru a dovedi faptele
 grave săvârșite de Protopian.

Negrea Arnold a intervenit la mine să nu
 acuz pe Ehrlich deoarece aceasta ar fi o lovitură
 gravă împotriva firmei deoarece acesta este un mare
 specialist și cu garanțarea că vom primi informații
 necesare din el fără al acuză. În urma acuză
 intervenții a lui Negrea respectivul nu a fost
 arestat atunci, însă mai târziu a fost arestat.

În anul 1949 Negrea mi-a trimis o cerere
 să o rezolv favorabil la direcția generală a securității
 ca tatăl său să primiască pensie fiind tuat de 60
 ani însă aceasta nu am reușit.

Mentionez că Negrea s-a căsătorit cu o bogată
 din Turda, din care cauza nu am mai avut
 legătură cu el și nici nu l-am mai văzut de atunci.

Intrebare: Cine t-a făcut dublutele legătura
 cu prizonierii sovietici?

Răspuns: La începutul anului 1943 prin fotograf
 Benach am luat legătură cu primul grup de
 prizonieri sovietici. Fotograf Benach era originar
 din U.R.S.S. rămas în România ca prizonier din
 războiul 1914-1918, prin dărușul meu întâlnit la
 atelierul olărușului din Turda de câteva ori cu

Semnătura: *[Signature]*

Urmare: cãtiva prizonieri Sovietei care nu au informat despre situația din lagãr, despre felul cum este organizatã paroxidului agenți infamatori în rãndurile lor. Atãt persoanel cãt și prin Benoch i-am informat despre situația frontului și i-am pregãtit pentru eventuale nevoi de intervenție, li-am dat oșã cum am cãntat mai sus în fața și alimenți.

Acesti Sovietei au lucrat la conștinã de piatrã a fabricii „Salvay”.

Intrebare: Te mai ai de cãntat în legãturã cu cele declarate mai sus?

Rãspuns: Menționez cã agentul de siguranțã pe care mi-lã prezentat Negrea Arnold l-am vãzut numai de dãns ori, iure știu cã Negrea sã înțeles de ma multã ori cu respectul de primindã de la, acest agent informații ca: pușcãri de rãzã, dispoziție primitã est. În ceea ce privește pușcãria de cãntãri din rândul comunistilor din partea acestui agent or fi atãș grupul de intelectuali unde activã Negrea.

Intrebare: Agentul de siguranțã cunoștinã respectiva unde cunoștinã numele comunistilor și felul cum sunt ei organizați?

Rãspuns: Nu am cunoștințã agentul de siguranțã respectivã ca fi cunoscut felul de organizație și numele comunistilor, dar cãșa dupã cum mi-a spus Negrea dupã 23 Aug 1944 cã acesta ca fi pușcãrit o cãntãre rezultã cã respectul a avut cunoștințã de anumite elemente, iure eu nu mai eram la Turda din Dec. 1944.

Intrebare: Anãtor d-tor ce elemente comuniste a cunoscut acest agent de siguranțã?

Urmare: Răspuns: Acest agent de siguranță din rândul elementelor comuniste m-a cunoscut pe mine și pe Negrea, și nu am cunoștință dacă a mai cunoscut anumirea persoane.

Intrebare: Atunci cum se explică faptul că din te-a cunoscut pe D-ta și pe Negrea totuși acesta a fugit în acea canton?

Răspuns: Faptul că acest agent ne cunoștea pe noi ca comunisti nu excludea ca acesta să fugă în acea canton din rândul nostru, pe toate că frontul nu la țara iar autoritățile erau înținat în țară.

Intrebare: Toate informațiile care le-a dat agentul de siguranță lui Negrea și duminicile au fost juste?

Răspuns: Știu că o informație referitoare la răzle a fost justă iar restul nu am avut posibilitate să le verific.

Intrebare: D-ta afirmă că agentul de siguranță va dat informații pe care va fost de fals. Atunci el determina să fugă în acea canton din rândul comunistilor?

Răspuns: Nu am cunoștință sub ce formă și din ce motiv a fugit aceasta canton întrucât el există de mine mai susținem că plat unora din Negrea Arnold.

După ce am eilit prezentul proces-verbal curând eu ce vânt și am constatat că el conștinde în total eu că declarato de mine susținem și semnez.

Achetaș primu
Li. de Securitate

Etteimay

Achetaș
E. de Securitate

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

=====

Arestatul EIDLITZ ZOLTAN, funcționar, fiul lui IGNATIE și FANY, născut în 1912 la Satu Mare, cu ultimul domiciliu în București Str. Ivan Turgheniev No.30.

27 August 1953- București

Interogatoriul a început la ora 8.

" s'a terminat la ora 15.

Intrebare ;

Când și în ce împrejurări ai cunoscut pe MODORAN VASILE?

Răspuns;

În Noembrie 1947 când am fost numit la Ministerul de Finanțe l-am cunoscut pe VASILE MODORAN care în acea vreme deținea funcția de Ministru Adjunct.

Menționez că în afară de el alți Miniștrii Adjuncți nu mai erau.

Intrebare ;

Cum a ajuns MODORAN VASILE Ministru Adjunct la Ministerul de Finanțe ?

Răspuns;

MODORAN VASILE a fost vechi funcționar al Băncii de Stat și încă din timpul războiului a luat legătura cu mișcarea muncitorească cu ANTON ALEXANDRESCU. Când s'a format P.N.T. sub conducerea lui ALEXANDRESCU, MODORAN era sub conducerea (membru) în Comitetul Central al acestui partid, în care calitate a ținut legătura cu C.C. al P.C.R. și cu Blocul Partidelor Democratice al cărui secretar general era VASILE LUCA.

În urma acestor legături, când s'a preluat conducerea Ministerului de Finanțe de către VASILE LUCA, MODORAN VASILE a fost delegat din partea acestor organe să preia postul de Ministru Adjunct la Ministerul de Finanțe, concomitent cu el a fost numit ca președinte al Băncii de Stat și VIJOLI AUREL care de fapt conducea organizația de partid din Baăncă.

Intrebare :

Ce cunoști despre activitatea politică a lui MODORAN VASILE atât înainte cât și după 23 August 1944 ?

Răspuns :

Stiu că prin anul 1937-1938 era în conducerea par-^{1/41}tidului Național Tărănist aripa tineretului.

Am auzit dela CRAIU ,dar nu am controlat că MODORAN VASILE în timp ce era în conducerea P.N.T. a luat parte împreună cu MANIU la tratativele duse cu lăgionarii.

Prin anul 1940-1941 când ANTON ALEXANDRESCU s'a reîntors dela Oradia unde a fost directorul băncii de Stat, și unde a luat legătură cu mișcarea muncitorească a început în cadrul centralei Băncii de Stat București să formeze un grup de simpatizanți. Dintre primi eu care a luat legătură a fost VIJOLI AUREL și MODORAN VASILE. Intr'o convorbire avută cu VASILE MODORAN acesta mi-a spus că au ținut ședințe în tot timpul cu ANTON ALEXANDRESCU, VIJOLI AUREL și cu alții dela Banca de Stat precum și cu MIHAIL LEVENTE, STROE MIHNEA și alții, deasemeni mi-a mai povestit că locuința lui a fost folosită pentru ședințe din partea C.C. a P.C.R. însă nu cunoștea persoanele vaneau la acea ședință, deasemeni mi-a mai spus că unul care venea la această ședință ia predat arhiva C.C. P.C.R. care a păstrat-o până la sfârșitul războiului ascunsă în pământ întrucât siguranța a început să urmărească pe uni care făcea din organizația lor, mi-a amintit pe MIHAIL LEVENTE.

Imediat după 23 August s'a prezentat la el omul care i-a dat arhiva cerând săi i-o restituie ceea ce a și făcut, ca la urmă să aple ca respectivul era identic cu provocatorul COFFLER fost membru în C.C. P.C.R.

MODORAN mi-a spus că din cauză că locuința lui a fost folosită de susmenționații, el nu a desfășurat nici-o activitate politică fiind oprit de aceștia, dar tot timpul a ținut legătură cu ANTON ALEXANDRESCU.

Cu toate că în acea vreme avea legături cu mișcarea muncitorească, era foarte confuz și nici mai târziu nu prea vedea problemele clar, acestea le-am constatat din convorbirile avute cu dânsul, care îmi spunea că prin anul 1942 ANTON ALEXANDRESCU l-a invitat la o prezicătoare de naționalitate germani care i-a prezit că HITLER v'a pierde războiul și că de aici MODORAN a primit convingerea că războiul va fi câștigat de aliat.

Această convorbire am avut-o cu el în anul 1949, când îmi demonstra că femeia respectivă a prevăzut cine va câștiga războiul și că unii oameni au această însușire, că "prevăd" viitorul fiind dotați cu acest simț "supranatural".

Menționez că despre această discuție avută cu MODORAN l-am informat și pe VASILE LUCA însă dânsul a rămas indiferent de această atitudine a lui MODORAN.

După 23 Augat 1944 nu a avut un rol politic însemnat până când ANTON ALEXANDRESCU nu și-a format fracțiunea P.N.T. din a cărui conducere MODORAN a făcut parte până în anul 1948 când partidul respectiv s'a desființat iar el a fost cooptat în Comitetul Central al Frontului Plugarilor.

Stiu că săptămânal regulat se ducea la ședințe la Frontul Plugarilor însă până să aibă vreun rol precis. De mai multe ori mi-a spus că simte nevoia să ia parte la ședințele de partid din cadrul Ministerului de Finanțe dar nu are voie să facă aceasta, însă din anul 1949 a luat parte și la ședințele de partid și în anul 1950 a fost student la Universitatea secolă de Partid pe lângă C.C. P.M.R. pe care o frecventa regulat, învăța, dar totuși nu s'a prezentat la examenul de sfârșit de an nici în 1950 și nici în 1951 având tramă că nu va reuși.

Intrebare ;

Ce cunoștințe ai despre activitatea lui MODORAN VASILE până a deveni Ministru Adjunct la Ministerul de Finanțe.

Răspuns;

Stiu că MODORAN în tinerețe a fost băiat de prăvălie la Craiova fiind copil de țărani săraci și concomitent cu serviciul a urmat particular și liceul. După terminarea studiilor prin anii 1933-1934 a intrat ca funcționar la banca de Stat ajungând până la gradul de inspector, era cunoscut ca un executant bun și nu am auzit că ar fi fost afacerist și nici nu posedă avere.

Până la numirea sa la Ministerul de Finanțe a lucrat împreună cu VIJOLI AUREL și ANTON ALEXANDRESCU executând directivele acestora.

În urma activității sale politice și profesionale la Bancă ajutat fiind de ANTON ALEXANDRESCU și VIJOLI AUREL, a fost propus și numit ca Ministru Adjunct la Ministerul de Finanțe.

Menționez că încă în anul 1948 am auzit dela CRAIU ¹⁹⁴⁸ ~~1949~~ sau dela alții că între VIJOLI AUREL și MODORAN ar fi fost o divergență că cine să ocupe postul de președinte al Băncii de Stat și din această cauză VIJOLI l-a ajutat pe MODORAN ¹⁹⁴⁸ ~~1949~~ numit ca Ministru Adjunct la Ministerul de Finanțe.

Intrebare ;

Arată toată activitatea de sabotaj desfășurată de VASILE MODORAN în Ministerul de Finanțe (în mod detaliat)?

Răspuns;

Din Noemvrie 1947 până în vara anului 1948 la Ministerul de Finanțe MODORAN VASILE era singurul Ministru Adjunct, însă până în Martie 1949 când s'a reorganizat Ministerul de Finanțe MODORAN VASILE a coordonat toate sectoarele Ministerului de Finanțe afară de Banca de Stat și Administrația Livrărilor.

La reorganizarea ministerului în Martie 1948, VIJOLI AUREL a primit sectorul de credite, IACOB ALEXANDRU a primit să coordoneze sectorul de venituri și lui MODORAN i s'a repartizat sectorul de cheltueli și administrația internă a Ministerului.

MODORAN VASILE până când a funcționat singur în calitate de ministru adjunct știu că a cheltuit pe baza dispoziției lui VASILE LUCA sume importante neprevăzute în buget fără știrea guvernului, în acest scop a folosit diferite fonduri ne trecute prin bugete aparținând societăților de asigurare a funcționarilor și bancare în curs de lichidare din partea Ministerului de Finanțe.

În acest sens a folosit fondurile Institutului General de Asigurare al funcționarilor Publici (I.G.A.F.) și altele. Aceste sume au fost cheltuite pentru diferite necesități a Ministerului de Finanțe nealocate în buget ca , cumpărarea unei vile la Predeal, amenajarea unui stand și altele.

Afară de aceasta a alocat fonduri pentru diferite acțiuni primite dela VASILE LUCA care deasemeni nu erau prevăzute în buget ca; suma dată pentru construcții la Securitatea din Cluj, pentru BUCUR SCHIOPU în scopul creeri fermelor alimentare și altele cauzând prin aceasta anarhie în economia țării.

Mai mult, MODORAN VASILE împreună cu VASILE LUCA au sabotat predarea fondurilor acestor societăți de asigurare la C.G.M. și prin această au întârziat cu mai multe luni beneficierea muncitorilor și funcționarilor la dreptul de odihnă, în acest sens au reținut proiectul de lege care prevedea trecerea a tuturor bunurilor și fondurile a acestor societăți.

Acestea au făcut-o din motivul să mențină și pe mai departe posibilitatea de finanțare fără știrea guvernului a diferitelor acțiuni preconizate și întreprinse de VASILE LUCA.

În acest sens am auzit discuții între aceștia care spuneau să mai întârzie predarea acestor sume iar MODORAN a primit sarcina de la VASILE LUCA să-și caute posibilitatea să nu predea suma integrală și să mai rămână anumite fonduri pentru cheltuieli neprevăzute a Ministerului de Finanțe, însă nu am cunoștință cum MODORAN VASILE și-a dus la îndeplinire această sarcină.

La aceste acțiuni MODORAN VASILE a fost ajutat de foștii secretari generali IOAN D. IOAN și MACOVȘCHI MIHAI. CRAIU IOAN care era secretar general la venituri nu era în relații bune cu MODORAN și nu am cunoștință că ar fi urmat directivele date de MODORAN .

După naționalizarea întreprinderilor și Ministerul de Finanțe era obligat să predea organelor competente întreprinderile productive, în acest sens trebuia să predea Monitorul Ofici Impremeria Națională și altele. MODORAN VASILE a reținut la dispoziția Ministerului de Finanțe Impremeria Națională una din cele mai importante tipografii din București susținând că este necesară Ministerului de Finanțe, numai aproape după un an a fost predată această tipografie.

În Martie 1949 după reorganizarea Ministerului de Finanțe MODORAN VASILE a rămas numai cu directorul de cheltuieli și după scurt timp IACOB ALEXANDRU a început să izoleze pe MODORAN de VASILE LUCA, ceea ce în mare măsură a și reușit, deasemeni IACOB a început să se amestece în treburile direcțiilor coordonate de MODORAN , ca direcția bugetului, direcția administrativă etc. totodată la formarea comitetului de Stat pentru prețuri, IACOB ALEXANDRU a propus pe MACOVȘCHI MIHAI ca vice președinte al acestui comitet, tot IACOB a adus în locul acestuia pe fostul cumnat al lui pe IOANITIU ZAHARIA.

IACOB ALEXANDRU urmărea toate greșelile comise de VASILE MODORAN după care îi arăta lui VASILE LUCA care îl certa mereu.

În urma acestor fapte MODORAN a prins frică și cu săptămânile nu rezolva lucrările înaintate spre rezolvare, din care cauză și Ministerele au avut mult de suferit.

Din convorbirile avute cu MODORAN VASILE acesta mi-a arătat că IACOB ALEXANDRU și-a format oamenii lui și a luat de la dânsul pe MACOVȘCHI care l-a ajutat și că vrea să-l scoată și

pe el din Minister și că în astfel de situație are frică să mai muncească.

Dintr'o convorbire avută cu VASILE LUCA acesta mi-a spus că dela MODORAN a dispărut un protocol important încă nu mi-a preciza despre ce era vorba, însă știu că Ministerul de Externe căuta la Ministerul de Finanțe un Aide Memoire care nu a fost găsit și se poate că este identic cu actul amintit de VASILE LUCA.

În primăvara anului 1951 când s'a pregătit noul buget VASILE LUCA nu vroia să accepte cifra de control prezentată de C.S.P. nici la venituri și nici la cheltueli. Am auzit discuții între LUCA și MODORAN în care MODORAN arăta lui LUCA că se poate accepta cifra dată de C.S.P. întrucât dispun de o sumă de 10 miliarde de care C.S.P. nu are cunoștință, în urma discuției LUCA a acceptat cifra respectivă, arătând totodată că suma preconizată pentru cheltueli nu se vor putea cheltui.

Intr'o convorbire avută cu WEISS IOAN mi-a spus că a eșit un scandal din cauză că s'a aflat că bugetul pe anul 1951 a fost falsificat de VASILE LUCA, probabil aceasta se referea la măsurile discutate de MODORAN și LUCA arătate mai sus.

Iar sectorul de coordonare a lui MODORAN aparținea și Direcția Statelor și a drepturilor personale, această direcție avea menirea să fixeze totalitatea sumelor plățile pentru salarii și cheltuelile administrației de Stat. Direcția statelor trebuia să vegheze ca suma respectivă să nu se mărească cu un procentaj mai mare decât productivitatea muncii.

La început această direcție a fost condusă de SOLYMOS IVAN și pe urmă de NISTOR ALEXANDRU dar dela înființarea aceste direcții în Martie 1949 până la demiterea lui MODORAN din postul de Ministru Adjunct - Martie 1952, guvernul de mai multe ori a început să micșoreze cifra fixată pentru aceste cheltueli întrucât aceasta s'a mărit mult mai vertiginos decât productivitatea muncii periclitând echilibrul bugetar. Deci se vedea clar că MODORAN VASILE, care trebuia să vegheze ca sumele plătite să nu întrecă limita fixată de guvern iar cu suma plătită în plus MODORAN se face vinovat că a micșorat sumele prevăzute pentru investiții și a pus în circulație sume de bani neprevăzute, periclitând însăși echilibrul monetar.

In urma faptului că VASILE LUCA a vrut să arate că sumele prevăzute la cheltueli, unitățile administrației de Stat nu sunt în stare să le cheltuiască, în acest sens și MODORAN a făcut greutăți Administrațiilor de Stat să nu cheltuiască sumele prevăzute în buget.

Nu cunosc cazuri concrete dar știu că veneau la Ministerul de Finanțe din partea tuturor ministerelor și se plngeau pentru tăerile de fonduri de către Dir. Bugetului pare deasemeni era coordonată de MODORAN. Menționez însă că atât ROBICEC directorul bugetului cât și NISTOR ALEXANDRU care răspundea pentru Direcția Statelor cu toate că aparțineau sectorului condus de MODORAN, totuși se orientau mai mult după directibele lui IACOB ALEXANDRU.

Afară de aceasta știu că MODORAN VASILE în câteva ocazii a aranjat la VASILE LUCA ca un avocat cu numele SARAGA conducătorul unui partid burghez să fie primit de acesta în audiență și să fie plasat în câmpul muncii, ceea ce s'a și întâmplat, însă nu cunosc situația respectivului dar l-am văzut de mai multe ori la MODORAN.

Deasemeni mai știu că MODORAN VASILE avea legătură cu Dna. POPESCU soția unui medic bătrân frecventând deseori casa acesteia, și am fost informat că acolo mai mergeau elemente reacționare.

Despre aceasta au înștiințat pe colonelul BIRTAS însă nu a fost bine verificată această informație.

Intrebare ;

Ce urmărea MODORAN VASILE prin aplicarea acestor acțiuni în dauna Statului?

Răspuns;

Nu știu din ce motive a introdus aceste acțiuni în viață dar am constatat că ori și ce sarcină a primit dela VASILE LUCA a căutat să și-o ducă la îndeplinirea fără șovăială, dar totuși VASILE LUCA nu a fost mulțumit de dânsul și a căutată să schimb cu IACOB ALEXANDRU.

Insă prin faptele arătate mai sus MODORAN a sabotat economia țării. Mai menționez că MODORAN fiind în conducerea P.N.T. prin anul 1937 până la înființarea P.N.T. ANTON ALEXANDRESCU (1945) având și legături suspecte așa cum am arătat mai sus precum și faptul că a mai primit și vizite din rândul burgheziei la Ministerul de Finanțe, având ca secretar un element dubios

(1947-1949) cu numele SPORNIC pe care MODORAN împreună cu ~~502~~ VIJOLI AUREL l-au trimis în Cehoslovacia și Elveția, deci se poate că a avut și alte scopuri nu numai de a urma pe VASILE LUCA dar în acest caz a acionat separat de aceasta pentru sabotarea economiei naționale.

Intrebare ;

Ce mai ai de arătat din activitatea desfășurată de MODORAN VASILE¹ la Ministerul de Finanțe ?

Răspuns ;

Nu am alte cunoștințe din activitatea lui MODORAN desfășurată la Ministerul de Finanțe, însă la Institutul de plan Finanțe la catedra condusă de MODORAN majoritatea asistenților erau reacționari, aleși de MODORAN VASILE din funcționarii diferitelor direcții din Ministerul de Finanțe aparținând sectorului coordonat de dânsul și din fostele cadre ale Academiei Comerciale.

După ce am citit prezentul proces verbal cuvânt cu cuvânt și am constatat că el corespunde în totul cu cele declarate de mine susțin și o semnez.

Anchetator prim
LT.DE SECURITATE,

ss.EIDLITZ ZOLTAN

Petrescu Ioan

3 ex./E.M.

Proces-Verbal de interogatoriu

Arestat ul Eidlitz Zoltan, funcționar, f. ul lui Ignatie și Foni, născut în 1912 la Sate Nou, cu ultimul domiciliu în București str. Ivon Turghenev No 301-
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)

27 August 1953

Orașul București. -

Interogatoriul a început la ora 8 și min. -

" s'a terminat " " 15 " " -

Intrebare: Tăind și în ce împrejurări ai cunoscut pe Modoran Vasile?

Răspuns: În noiembrie 1947 când am fost numit la Ministerul de Finanțe l-am cunoscut pe Vasile Modoran care în acea vreme detinea funcția de ministru adjunct.

Mentionez că în afara de el alți miniștri adjuncti nu mai erau.

Intrebare: Cum a ajuns Modoran Vasile ministru adjunct la Ministerul de Finanțe?

Răspuns: Modoran Vasile a fost vechi funcționar al Birou de Stat și încă din timpul războiului a luat legătura cu născătorul revoluției cu Anton Alexandrescu. Când s'a format P.N.T. sub conducerea lui Alexandrescu, Modoran era membru în comitetul Central al acestui partid, în care calitate a ținut legătura cu C.C. al P.C.R. și cu Blocul Partidelor Democratice al

Îscălitura,

Zoltan Eidlitz

Urmare: carui se cuta general era Vasile Luca.

In urma acestei legaturi, cand s-a preluat conducerea Ministerului de Finante de catre Vasile Luca, Medoran Vasile a fost delegat din partea acestei organe sa prezinta postul de Minister Adjunct la Ministerul de Finante, convins fiind ca el a fost numit ca presedinte al Bancii de Stat si Vijel Aurel, care de fapt conducea organiz. d. de partid din banca.

Intrebare: Ce evenimente despre activitatea politica a lui Medoran Vasile s'nt ierinte cat si dupa 23 August 1944?

Raspuns: Stim ca prin anul 1937-1938 era in conducerea partidului National Romanesc din partea Finantelor.

Am auzit de la Craiu ca un om controlat ca Medoran Vasile in timp ce era in conducerea P.N.T. a luat parte impune cu namie la tratat'ile dure cu legaturii.

Prin anul 1940-1941 cand Antone Alexandrescu s'a retras de la Gradina unde a fost directorul Bancii de Stat, s' unde a luat legatură cu miscarea muncitoreasca, a inceput in cadrul centralii Bancii de Stat Bucuresti sa formeze un grup de simpatizanti. Dintr'primi se con a luat legatură a fost Vijel Aurel si Medoran Vasile. Intr-o conversatie avuta cu Vasile Medoran acesta mi-a spus ca au tinut sedinte in tot timpul cu Antone Alexandrescu, Vijel Aurel si cu altii de la Banca de Stat precum si cu Mihail Levintza.

Stare Mihail si altii, de omenii mi-a mai povestit ca boarinta lui a fost foloita pentru sedinte din partea C. C. P.C.R. insa un eveniment

Iscălitura,

Ricard Fritan

Urmare: persoanele care veniau la acea sedinta, de obicei mi-a mai spus ca unul care venia la acea sedinta i-a predat cartea C.C. P.C.R. care a postat pe sus fotografia ruzhului: ascuns in pământ intr-o sigiliu a început să scrie pe un carton care făcea din organizația lor, mi-a arătat pe Mihail Lavrenti.

Imediat după 23 Aug. s'a prezentat la el unul care i-a dat altă credință și i-o restituie ca și făcând, ca la unu să afle că respectivul era identic cu provocatorul Căpălar fost membru în C.C. P.C.R.

Mădărau mi-a spus că din cauza că locuința lui a fost folosită de sus menționate, el mi-a desăvârșit misiunea activitate politice fiind oprit de acțiune, dar tot timpul a ținut legătura cu Anton Alexandrescu. -

Cu toate că în acea vreme acea legătură nu putea funcționa era foarte curioasă și nici mai târziu nu prea vedea problema clar, acesta lucru constată din circumstanțele sursele au dat, care mi-a spus că prin anul 1942 Anton Alexandrescu l-a invitat la o președinție de naționalitate germană, care i-a spus că Hitler va pierde războiul, și că de aici Mădărau a primit, convingerea că războiul va fi câștigat de aliați.

Acțiuni similare am avut-o cu el în anul 1949 când mi-a demonstrat că funcția respectivă a președintelui era o pistă război și că unii oameni au ^{acțiuni} măsurile ca „prevederile” fiind delatate au fost sunt „supanatural”.

Măntăuș și după acțiuni disente sursele

Semnătura
E. al. Prodan

Urmare: eu Madoran l-am informat si pe Varile
mea insa dintr-un a ramas independent de aceste
atitudine a lui Madoran.

Dupa 23 Aug. 1944 eu a avut un rol politic
insumat pana cand Anton Alexandrescu nu s-a
fost fractiunea P.N.T. din a simi conducere
Madoran a fost parte pana in anul 1948 cand
partidul respectiv s-a desfiintat iar el a fost
cooptat in comitetul Central al Frontului Plug

Stiu ca saptamanal regulat se ducea la sedinta
la Frontul Plugarilor insa pana nu aiba vreme
rel precis. De mai multe ori mi-a spus ca sunt
nevoia sa ia parte la sedintele de partid din cadrul
Ministerului de Finante dar nu au voie sa faca
peste aceasta, insa din anul 1949 a luat parte
si la sedintele de partid si in anul 1950 a
fost student la universitatea nr 1 de Partid
pe langa C.C. P.M.R. pe care a fugbanta
regulat, insa dar totusi nu s-a prezentat
la examenul de spirit de au dat in 1950
nici in 1951 avand teama ca nu va merge. -

Inchisoare: Ce amestecate ai despa activitatea
lui Madoran Varile pana a deveni ministru adjunct
la Ministerul de Finante?

Raspuns: Stiu ca Madoran in tinere a fost
hosit de profesor la Craiova fiind capil de Toroni
vraei si caucantut pe serviciul a unat parte
si liceul. Dupa terminarea studiilor prin anii 1933-
1934 a intrat ca functionar la banca de stat
ajungand pana la gradul de inspector, nu am avut
ca un executant bun si un an auzit ca ar fi
fost afacurist si mic^u pando avere. -

Semnatura,
Lăicuș

Urmare: Pomoși la numirea sa la Ministerul de Finante ⁵⁰⁵
a luat impuneu cu Vizol Aurel si Huta Alexandru executand directiile acestora.

In urma activitatii sale politice si profesionale la Banca ajutat fiind de Huta Alexandru si Vizol Aurel, a fost propus si numit ca ministru adjunct la Ministerul de Finante.

Martinez co incepe in anul 1948 am avut dila Cratu Ioan sau de la altii ca intru Vizol Aurel si Modoran au fi fost a divergenta cu cine sa ocupe postul de presedinte al Birouei de Stat si din aceasta cauza Vizol l-a ajutat pe Modoran sa fie numit ca ministru adjunct la Ministerul de Finante. -

Intrebari: Aratai toate activitatea de sabotaj desfasurate de Modoran Vasile in Ministerul de Finante ? (In mod detaliat)

Răspuns: Din luna iunie 1947 până în vara anului 1948 la Ministerul de Finante Modoran Vasile a ocupat postul de ministru adjunct, iar până în martie 1949 când sa reorganizat Ministerul de Finante Modoran Vasile a coordonat toate sectoarele Ministerului de Finante afara de Banca de Stat si administratia L'orizilor.

La reorganizarea Ministerului in martie 1948 Vizol Aurel a primit sectoul de credite, Jacob Alexandru a primit sa coordoneze sectoul de venituri si lui Modoran i sa raportat sectoul de cheltuieli si administratia internă a Ministerului. -

Modoran Vasile până când a funcționat singur în calitate de ministru adjunct sau ca a cheltuit pe baza dispozitiei lui Vasile luca

Semnătura: *[Signature]*

6

Urmare: sume inportante ne pusepute in buget
firo stina guvernului; in acest scop a fost
diferite fonduri ne trecute prin buget apertina
societatilor de asigurare a functionarilor si fancei
in curs de lichidare din partea Ministerului
de Finante.

In acest sens a fost fondurile Institutului
General de Asigurare al functionarilor Publici
(I. G. A. F.) si altele. Aceste sume au fost cheltuite
pentru diferite necesitati a Ministerului de Finante
ne alocate in buget ca: cumpararea unei
Vile la Tudeal, amenajarea unui strand
si altele.

Apartea de aceasta a alocat fonduri pentru
diferite actiuni primite de la Varile Lucea care
dormeau: nu erau pusepute in buget ca:
suma data pentru constructiile la securitatea
din cluj, pentru Biserica Schimbare in secolul ceciv
fermele alimentare si altele cauzate prin
aceasta situatie in economia tarii -

Ma mult Madraze Varile impunus, cu Varile
Lucea au schelat pedoria fondurilor acestor
societati de asigurare la C. S. M. si prin aceasta
au interzisa cu mai multe luni benefecerea
membrilor si functionarilor la dreptul
de odihna, in acest sens au retinut proiectul
de lege sau prevedea trecerea a tuturor
bunurilor si fondurile a acestor societati.

Acestea au fost-o din material si veniturii
si pe mai departe posibilitatea de finantare firo
stina guvernului a diferitelor actiuni precizate
si intreruse de Varile Lucea.

Semnatura,
E. C. C. C.

Urmare In acest sens am rezist discentii intii acelor
 incan suneau sa mai interfaie pialana acestor
 sunce iar Madoran a primit sarcina de la Vorile
 luca sa-si scute porhibiteta sa nu pudesca
 suma integrala si sa mai rimeaui anumite
 fonduri pentru cheltueli ne previzute a Ministerului
 de Finante, insa nu am cunoscuti, ca
 Madoran Vorile si-a dus la indeplinire aceasta
 sarcina. -

La aceste actiuni Madoran Vorile a fost ajutat
 de forta secetai generali Ioan D. Ioan si Moesch
 Mihai. Cram Ioan ca era secretar general la
 veniturii nu era in relatie buna cu Madoran
 si nu am cunoscuti si ca si must ~~nume~~
 direct rili date de Madoran.

Dupa nationalizarea intreprinderilor si Ministerul
 de Finante era obligat sa puda ogurilor concurenta
 intreprinderile productive, in acest sens trebuia
 sa puda Manutaul Oficial, imprimeria nationala,
 si altel. Madoran Vorile a utiut la dispozitia
 Ministerului de Finante imprimeria nationala
 una din cele mai impatante tipografii din Bucuresti
 sustinand sa ste necesara Ministerului de Finante,
 unia aproape dupa un an a fat pedato
 aceto tipografie.

In Martie 1949 dupa organizarea Ministerului
 de Finante, Madoran Vorile a ramas unia cu
 sectoul de cheltueli si dupa scut timp Ioan
 Alexandru a inceput sa izelze pe Madoran
 de Vorile luca, ca se au mare manru, a si
 reusit, deasurcu Ioan a inceput sa se ameste
 in treburile directorilor coordonati de Madoran

Semnatura
 Ioan Ioan

Urmare: ca directia bugetului, directia administratiei etc, tot odato la formarea comitetului de stat pentru petrii Jacob Alexandru a propus pe Maevschi Miha ca vice presedinte al acestui comitet, tot Jacob a aderat in locul acestuia pe fratul cumnat al lui pe Iovachin Zaharescu.

Jacob Alexandru umora toate greselile comise de Madrau dupa care ii arata lui Varile buca care il certa moare.

In urma acestei fapte Madrau a prins frica si cu saptamanile nu rezolva lucrurile inaintate spre rezolvare, din cauza si ministrului au avut mult de suferit.

Am cauzabile avute cu Madrau Varile acesta mi-a aratat ca Jacob Alexandru si-a format opinia lui si a luat dela doamna pe Maevsefi care l-a ajutat si es. una sa-l revata si pe el din ministri si sa in cazul de struata de frica sa mai umereasca.

Dintr-o convolire avuta cu Varile buca acesta mi-a spus ca dela Madrau a dispus un protocol important insa nu mi-a prezentat dupa ce era vorba, insa stiu ca ministrul de Externe conta la ministrul de Finante un Aide Memoire care nu a fost gasit si se poate ca este identic cu actul amintit de Varile buca.

In primavara anului 1951 cand sa pregatit noul buget Varile buca nu vrea sa accepte cifra de control prezentata de C. S. P. nici la venuri si nici la cheltuieli. Am avut discutii intre buca si Madrau in care Madrau arata lui buca ca se poate accepta cifra data de C. S. P. intrucat

Semnatura
Jacob

Urmare: diopun de o suma de 10 miliarde le de cau ⁵⁰⁷
 C. S. P. nu are unostinta, in urma discutii luea
 a acceptat cifra respectiv, aratand tot odato
 cu suma presupusa pt. cheltuii nu se vor putea
 cheltui.

Intro cauzare avuta cu Wors & Joan nu a spus
 ca a erit un scandal din cauza ca sa aflat cu
 bugetul pe anul 1951 a fost falsificat de Varile
 Luea, probabil aceasta se referea la masurile discutate
 de Madoran si luea aritate mai sus. —

In Sectiune de coordonare a lui Madoran aparitua
 de directia statelor si a chelturilor personale, aceasta
 directie avea menirea sa fixeze totalitatea sumelor
 platibile pentru salarii si cheltuielile administrative
 de stat. Directia statelor trebuia sa vegheze
 ca suma respectiv sa nu se micsoase cu un
 procentaj mai mare decat productivitatea muncii.

La inceput aceasta directie a fost condusa de
 Sofronos Ivan si pe urma de Nistor Alexandru
 dar din infirmitate acesta directia in martie 1949
 pormo la demiterea lui Madoran din postul de ministru
 adjunct in martie 1952 guvernul de mai
 multe ori a intervenit sa micsoeze cifra fixata
 pentru aceste cheltuii intrucat aceasta sa nu
 mult mai vertiginos de est productivitatea muncii
 periclitand echilibrul bugetar. Se se vede clar
 ca Madoran Varile care trebuia sa vegheze ca
 suma platita sa nu intruaca limita fixata de guvern
 in aceasta plătita in plus Madoran se face
 zironat ca a micsoat sumele prevazute pentru
 investitii si a pus in executie suma de
 bani ce prevazute periclitand inu si echilibrul

Semnatura: *[Signature]*

Urmare: maior

In urma faptului ca Vasile Luca a avut sa
arate ca sumele prevazute la cheltuieli, unitatilor
administrative de stat au rinit in stare sa li
cheltuiem, in acest sens si Madorau a facut
querela administrativa de stat sa un cheltuiem
subiecti prevazuti in buget.

Un numeroase copii cerute din stin cu
venim la Ministerul de Finante din partea tuturor
ministerilor si se plingeam contra Tinerii de fonduri
de catre directia bugetului care din cauza
era coordonata de Madorau. Mentauz insa
ca alst Robreac directoul bugetului est si
Nistor Alexandru care raspunde pentru directia
statelor cu toate ca apartineau directoul
de Madorau, totusi se orientau mai mult dupa
directiile lui Gede Alexandru.

Afara de acestia stin ca Madorau Vasile
se esteva ocupu a organizat la Vorle Juti
ca un ovezat cu numele Soraga conducatorul
unui partid bughy si fe primit de acestia in
audienta si se plezat in campul muneci
erae sa si victoriat, insa un numeroase situatia
respectivului dar la am veput de mai multa
si la Madorau.

Deoremei mai stin ca Madorau Vasile
ova legatura cu Ivanu Popescu cetia unu
medic botroai frequentoul dne oi era
acenta, si am fort informat ca acela ma
magian elucule reactioun.

Deore acestor oue institutia pe colanul
Birtas insa un a fort bine vuparta acestia
informati e —

Semnatura
Birtas

Urmare: Iutubone, Ce numina Madorau Varile 198
prin aplicarea acestor actiuni in domeniul Statului,

Poizpus: Nu stiu din ce motive a intradus
aceste actiuni in v-ata dar am constatat ca od 53
si ei saieva a primit dela Vorle luca a esutet
15-v a ducet la indyplire fono soviala, dar
tetur Vorle luca nu a fost multumit de dione
si a esutet 15-l schimb cu Jacoh Alexandru

Insa prin faptul anitate mai sus Madorau
a sabatat economica Tric. Mai mentionez ca
Madorau fiind in conducerea P.N.T. prin anul
1937 pona la infiintarea P.N.T. Anton Alexandru
(1945) avand v legaturi suspecte ora cum am const
mai sus precum si faptul ca a ma primit si
vifte din candul burghezii la Ministerul de
Finante, avand ca seantar un element dubios
(1947-1949) cu numele Spornic pe care Madorau
impunus cu Vijel. Anul l-au trimis in Ceko-
slavaea si Elvetia, deci se poate ca a avut si
alte scopuri in urma de al urma pe Vorle luca
dar in acest caz a actiunet separat de asator
pentru sabatarea economiei nationale -

Iutubone: Ce ma ai de constet din acti-
tatea desformati de Madorau Vorile la Ministerul
de Finante ?

Poizpus: Nu am alte surostinte din acti-
vitatea lui Madorau desformati la Ministerul
de Finante, insa la institutul de planu Finante
la cati chra caudera de Madorau majoritatea
existent la sau reactiuni, alii de Madorau
Vorile din functionarii diferte la directii din
Ministerul de Finante aplicand rectorul

Semnatura
G. G. G.

Urmare: cadastrul de divanuri si altele fortate catre
de academiile cauzate. -

Dupa ce am citit raportul proces-verbalului privind
ce s-a intamplat si am constatat ca el este corect in
tutur se cele declarate de mine sunt si sunt

Aushtator prim
si. Jucur
Petrescu Ioan

Aushtator
Zidite totu

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

154

Arestatul EIDLITZ ZOLTAN născut la data de 2 februarie 1912, în Satu Mare, fiul lui Ignatie și Fany, de profesie funcționar, cu domiciliul în București str. Ivan Turgheniev nr. 30.-

8 februarie 1955, București.

Interogatoriul a început la ora 11,00
" s-a terminat " 13,30

Intrebare: De când și până când ai fost d-ta administrator al "Fondului pentru interese superioare de stat" din Ministerul Finanțelor?

Răspuns: Eu am fost administrator al Fondului pentru interese superioare de stat de la începutul anului 1950 și până în luna aprilie 1952.-

Intrebare: D-ta ai folosit pentru d-ta bani din fondul pentru interese superioare de stat?

Răspuns: Afară de cumpărăturile arătate în procesele verbale anterioare, făcute cu aprobarea lui VASILE LUCA, nu am folosit alte sume de bani.-

Intrebare: Arată d-ta concret ce sume de bani ai folosit?

Răspuns: Eu am folosit din fondul pentru interese superioare de stat circa 35.000 lei vechi.-

Intrebare: La ce ai folosit d-ta acești bani și când?

Răspuns: Din acești bani eu am cumpărat în anul 1950 două arme de vânătoare arme care au rămas în locuința lui VASILE LUCA.-

Intrebare: Alte sume de bani ai mai folosit d-ta din fondul pentru interese superioare de stat?

Răspuns: Afară de cele arătate în declarații, nu am mai folosit alți bani din fondul pentru interese superioare de stat.-

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt și am constatat că corespunde cu cele declarate de mine, susțin și semnez.- ss. Eidlitz Zoltan

ANCHETATOR
LOCOTENENT

I. Curtescu

Conf. cu p.v. original din 8.II.1955,
aflat la dos. de anchetă nr...

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU
=====

Invinuitul EIDLITZ ZOLTAN, născut la 2 februarie 1912 în Satu Mare, fiul lui IGNATIE și FANY, de profesie funcționar, cu ultimul domiciliu în București Str.Ivan Turgheniev No.30, căsătorit.

12 ianuarie 1955- București
Interogatoriul a început la ora 11.

" s-a terminat la ora 12,30'.

Intrebare; Ai purtat vre-o discuție în anul 1951 cu tov.WALDMAN PAUL, unde și privitor la ce ?

Răspuns; In luna august 1951, într-o convorbire avută cu tov.WALDMAN PAUL dela secția plan finanțe a C.C. P.M.R. la Predeal, i-am adus la cunoștință că am aflat despre arestarea lui KADAR și a altor doi secretari ai partidului celor ce muncesc din Ungaria, care avusese legături cu IACOB ALEXANDRU. I-am adus la cunoștință că IACOB nu mia în Ministerul de Finanțe în posturi de răspundere rude de ale sale și prieteni și îndepărta din Minister anumite elemente capabile și apropiate regimului. In afară de asta, că IACOB ALEXANDRU aplica în sectorul condus de el anumite măsuri care erau dubioase și aveau caracter de sabotaj.

Dînsul m-a asigurat că cele spuse de mine lui, le va aduce la cunoștința C.C. P.M.R.

Intrebare; Ce te-a determinat pe Dta că aduc cele de mai sus la cunoștința tov.WALDMAN PAUL?

Răspuns; Am avut mare încredere în WALDMAN PAUL și am știut că el va aduce cele spuse de mine la cunoștința C.C. P.M.R.

Nu am adus la cunoștința lui LUCA nimic prin faptul că IACOB era omul de încredere a lui LUCA și diferite lucruri pe care eu le am dus la cunoștința lui, nu a luat nici-o măsură.

In luna august 1951 am fost invitat la COSTACHE fostul șef al secției plan finanțe a C.C. P.M.R., căruia la fel i-am adus la cunoștință cele spuse lui WALDMAN PAUL.

Comisiei Controlului de Partid PIRVULESCU, de față fiind și ELVIRA GAISINSKI, cărora le-am arătat cele de mai sus, adăugând că de ce să caute sabotaj în alte sectoare, când la Finanțe nu pare un lucru curat și le am arătat că politica de acordare a fondurilor de rulment face greutate construcțiilor și avansurilor acordate la construcții. Deasemeni politica de cadre din Ministerul de Finanțe este dușmănoasă regimului întrucât în toate posturile de răspundere sînt elemente vechi, iar puținele cadre muncitorești sînt scoase unul, după altul.

După cîteva zile MURESEANU VASILE mi-a spus că voi lucra cu el împreună în problemele sesizate de mine Partidului. MURESEANU nu m-a chemat pe urmă.

Intrebare; Ai mai arătat ceva la partid în afară de cele de mai sus ?

Răspuns; Da , am arătat.

In luna octombrie 1951 am aflat că LUCA vrea să numească pe CRAIU ION în locul lui IACOB ALEXANDRU și pe IACOB în locul lui MOLORAN. M-am dus imediat la C.C. P.M.R. la SZABO EUGEN și la ROGOJINSKI șeful sectorului verificării de cadre, cărora le-am adus la cunoștință următoarele;

CRAIU ION în 1941 a făcut un referat către conducerea Ministerului Finanțelor, care se încadra în legea crimelor împotriva umanității. (măsuri mai ales împotriva evreilor). Dosarul l-am predat la verificările de cadre P.M.R. Afară de asta am sesizat de o convorbire dintre CRAIU ION, NISTOR ALEXANDRU, WEISS ION , cu caracter dușmănos la adresa marelui STALIN.

Fiind invitați la C.C. NISTOR și WEISS, să dea declarații privitoare la convorbirea de mai sus, NISTOR după ce s-a întors, a raportat lui IACOB, care s-a dus la LUCA.

LUCA m-a chemat fiind de față cei de mai sus și mi-a făcut observație că de ce am adus la cunoștința C.C. P.M.R. discuția purtată

LECA în prezența noastră i-a spus la telefon lui ROGOJINSKI că eu nu știu ce vorbesc. Iar cele spuse de mine nu sînt interesante

La fel l-am semnalat la C.C. și pe VIJOLI, prin faptul că făcut parte dintr-o comisie C.N.R.

După cîteva zile LUCA mi-a comunicat că voi pleca din M.F. și că locul meu va fi ocupat de BOJITA ILEANA.

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu cuvînt cu cuvînt și am constatat că corespunde întocmai cu cele declarate de mine, îl semnez și susțin, propriu nesilit de nimeni.

Anchetator,

ss. EIDLITZ ZOLTAN

Lt. I. Curtescu

Proces-Verbal de interogator

242

Invinuit (Martor) Eidlitz Zoltan, născut la 2 februarie 1915⁶
in Satu-Mare, fiul lui Ignatie și Fany, de prof. func. cu ulti
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)
mul domiciliu in București, Str. Ivan Turghinev nr 30, căsătorit.

12 ianuarie 1955

Localitatea București

Interogatoriul a început la ora 11. și min.

„ s'a terminat la ora 12 și 30 min.

Intrebare: Ai purtat vreo discutie in anul 1954 cu tov.

Waldman Paul și, unde și priivitor la ce ?

Răspuns: În luna august 1954, într-o convorbire avută cu
tov. Waldman Paul de la secția plan finantă a C.C. P.M.R.
la Predeal, iam adus la cunoștință că am aflat despre
arestarea lui KADAR și a altor doi secretari ai parti
dului celor ce muncise din Ungaria, care avuse legături
cu Jacob Alexandru. Iam adus la cunoștință că Jacob
numia in Ministerul de Finantă in posturi de răspundere
rude de ale sale și prieteni și îndepărta din Minister
anumite elemente capabile și apropiate regimului.

In afară de astă că Jacob Alexandru aplica in sectorul
in sectorul condus de el anumite măsuri care erau
dubioase și aveau caracter de sabotaj.

Dinsul mă asigură^{ca} ce spuse de mine lui, le va aduce
la cunoștința C.C. P.M.R.

Intrebare: Ce te a determinat pe dta să aduci cele
de mai sus la cunoștința tov. Waldman Paul ?

Semnătura,
Eidlitz Zoltan

Urmare: Răspuns: Am avut mare încredere în Waldman Paul și am știut că el va aduce cele spuse de mine la cunoștința C.C. P.M.R.

Nu am adus la cunoștința lui Luca nimic prin faptul că Jacob era omul de încredere al lui Luca, și de diferite lucruri pe care eu le am dus la cunoștința lui, nu a luat nici o măsură.

În luna august 1951 am fost invitat de Costache fostul șef al secției plan finanțe a C.C. P.M.R., cărui la fel i am adus la cunoștințe cele spuse lui Waldman Paul.

În urma acestui fapt am fost invitat de președintele Comisiei Controlului de Partid PÎRVULESCU, de față fiind și Elvira Gaisinski, cărora le am arătat cele de mai sus, adăugând, că pece să caute sabotaj în alte sectoare, cind la Finanțe nu pare un lucru curat și le am arătat că politica de acordare a fondurilor de rulment face greutăți construcțiilor și avansurilor acordate la construcții. De asemenea politica de cadre din Ministerul de Finanțe, este dusmănoasă regimului întrucât în toate posturile de răspundere sunt elemente vechi, iar puținule cadre muncitorești sunt seoașe unul, după altul.

După câteva zile Muresanu Vasile mi-a spus că voi lucra eu al împreună în problemele sesizate de mine partidului. Muresanu nu mă chemat pe urmă.

Întrebare: Ai mai arătat ceva la partid în afară de cele de mai sus?

Răspuns: Da am arătat.

În luna octombrie 1951 am aflat că Luca vine să numiască pe Ciailu Ion în locul lui Jacob Alex.

Semnătură Felcu

Urmare: si pe Jacob in locul lui Modorian. Mam dus imediat
la CC PMR la Babo Eugensi si la Rogozinski seful
Sectorul verificării de cadre, cărorara le am adus la cu²⁴³
nostintă următoarele:

157

Craiu Ion in 1941 a făcut un referat către conducerea
Ministerul Finantele, care se încadra în legea crimelor impo-
triva umanității. (Măsuri rasiale împotriva aureilor).

Dosarul lam predat la verificările de cadre PMR. Afară
asta am sezițat de convorbire dintre Craiu Ion,
Mistor Alexandru, Weiss Ion cu caracter dușmănos la
adresa marelui STALIN.

Fiind invitați la CC Weiss si Mistor să dea declarații
privitoare la convorbirea de mai sus. Mistor după ce sa
intors, a rapoartat lui Jacob, care sa dus la Luca.

Luca ma chemat fiind de față de mai sus si mi a făcut
observație că de ce am adus la cunoștința CC PMR
discuția purtată. Luca in prezenta noastră ia spus
la telefon lui Rogozinski că eu nu stau ce vorbesc.

cele spuse de mine nu sunt interesante.

La fel tarfel lam semnalat la CC si pe Vijdi prin faptul
că a făcut parte dintr-o comisie C.N.R.

După citeva zile Luca mi a comunicat că voi pleca din
M.F. sică locul meu va fi ocupat de Bojiță Iliana.

După ce am citit prezentul proces verbal de interoga-
toriu, cuvint eu cuvint si am constatat că corespunde
intocmai cu cele declarate de mine, il semnez si
susten, propriu, nesilit de nimeni

Anchetator

Locotenent

[Signature]

Arestat.

[Signature]

Fiul de casierie Nr.

Seria P 7200

I. V. P.

Nr. rol. (sau Reg. Ev.)

Suburbia

Comuna

una

ani

mea

CHITANȚA Nr.

34

incasat dela:

Domiciliul:

LUL INCASĂRILOR	Nr. Cont dela B.R.P.R.	S U M A	
		Debit	Păra debit
Clod 402	1847	1440	
Total general		1440	

Lei

BANCA R. P. R., BANCA DE STAT

Oficiul de casierie Nr.

Mai de plată

Lei

S-3 Cas - C. 6.243. - Centrul Poligrafic Nr. 2

Declarație

Subsemnatul Tăutu Vasile domiciliat în București
St. Pionieră Șosea Șabirilor nr 70, fer lui + vicularii nr 157
născut în orașul Roman în anul 1906 luna Octombrie 26,
declor următoarele:

În anul 1947 luna Decembrie, zina nu mi-a apărut
am prezentat la Ministerul de Finanțe în urma disp-
ozițiilor primite dela G. G. al S. M. R. Gen. Alexandru, la
Direcția Generală de unde am fost trimis la Sr. Constantin
Eglight Zoltan, care avea biroul lângă cabinetul Gen. Minister
Vasile Luca. Constantin Eglight m-a supus unui lung
interogator - atât asupra datelor personale cât cât mai ales
asupra trecutului meu - după ce a notat toate cele declarate
de mine m-a rugat să mă prezint la Minister pe la 5-6 zile.

La prezentarea mea din nou am găsit gata făcută numirea
mea în gradul de inspector financiar și repartizat la Direcția
Ministerului de Finanțe:

Astfel am cunoscut cu pe Sr. Zoltan Eglight și desigur
că în timp mi-am interesat de persoana lui și am putut afla
că este fost un mare comerciant și proprietar din Oradea
Mare - că precedea ca studii secula superioară de comerț și că
proprie lui era neguțul argo de textile pe care a preluat
pe seară întregă, având în acest sens legături cu marile
fabrici din țară, fiind chiar și reprezentant al fabricii Bukovina
etc. După moartea părintilor a rămas maestrul al unei
mari așezări pe care o parte o administra prin fratele său iar
alta prin alte rude. La Blaj era proprietarul unui imobil
în centrul orașului și care era administrat de un medic
al său medic. Toate acestea de altfel mi le-a povestit chiar
doa. când am călătorit împreună la Blaj unde am și dormit
o noapte în locuința sa.

In scurt timp am putut sa-mi dau seama ca activitatea
lui Ligitz in Ministeriul de Finante nu este normala; la
aceasta concluzie am ajuns dupa o serie intreaga de
fapte pe care le voi expune mai jos in mod cat mai
concis si succint.

Atas de castigurile fabuloase ce le obtinam, - desigur
in mod ilicit - intreprinderile furnizoare la librari se
stapatesc si de la impreuna cu un grup de prieteni - din ca-
re pot numi pe Dr. Zilber, - se constituie o intreprindere com-
erciala de librari sub denumirea "Impressum" cu sediu in
Bucuresti St. Astfel de intreprinderi erau foarte
numeroase in intreaga tara; implicit ca se dadese o lupta
foarte mare pentru a se obtine concesiuni, pentru a se obtine
avansuri, pentru colectarea marfurilor etc. etc.

Centruca intreprinderea sa poata progresa Ligitz isi pune
in joc toata activitatea, influenta si legaturile sale, reusind
scur sa faca aceasta intreprindere sa fie agriata de Guvern.

Centru a putea deservi si mai bine intreprinderea come-
rciala reuseste ca edeta cu instalarea actuala conducerei
a Ministeriului de Finante sa fie numit in postul de
consilier cu atributii administrative.

Aceasta era situatia lui Ligitz in momentul cand eu
am fost numit de retina conducere a Ministeriului in
postul de inspector financiar, situatie pe care am putut
aflo bine instalat mult mai tarziu.

In scurt timp firmele furnizoare la librari sau impart-
it in doua tabere; una era "Impressum", cu grupul sau de
comercianti si care reusise sa gudevina situatia si a doua
tabara; adica celelalte firme care raspund ca au pierdut terenul

recuză și ele în disperarea lor la o manevră - adică întoc-
mesc o ofertă către Guvernul Român prin care pur și simplu
supra licitează întreprinderea "Impexrom" și anume: oferta
litrarea mărfurilor cu 50% mai ușor decât se litra - atunci
- adică cu 50% mai ușor decât litra furma "Impexrom".

161
Această ofertă - întru cum - cede în în vânde lui Vasilescu
Albu, se vede pentru a câștiga aprobarea Guvernului, dar prin
- această ofertă comercianții dela litrări se desceapă că ei
pur și simplu furau 50% din valoarea litrării - dacă put-
eau să litrezi și cu 50% mai ușor și totuși nu pierdeau.

Vasilescu Albu aduce la cunoștința to. to al. d. M. faptul că
firmele furnizoare fură 50% din valoarea litrării și cere
- cercetarea - cercetării.

În calitate mea de inspector financiar luând cunoștință
- că firmele furnizoare comit fraude de miliarde de lei, fapt
- ce rezultă în mod precis din oferta grupului de comercianți
- care oferta mi-a fost arătată și mie de Vasilescu Albu, nu
- am întârziat să aduc la cunoștința dl. ministrului acest
- lucru și împreună cu poliția judiciară să încep cercetările.

Dela început consiliul Highitz dădea un descebit interes
- activității mele în cercetările firmelor furnizoare, care mai
- târziu sa transformat într-un amest. direct. eu a mers
- până acolo încât pretindea ca toate actele să fie semnate
- de el și numai contra semnate de mine - eu ștate că nu
- avea nici o calitate să facă acest lucru.

Cercetările li-am început cu firmele furnizoare "Sin-
-cerme" și "Exara" la care aveam deja dovezi precise de fraude
- unde în adevăr am descoperit că statul era furat cu
- miliarde de lei prin diferite sisteme de fraude; sa procedat

la arestarea celor vinovați și sechestrarea averilor jefuite.

Cozul David Cerlik.

532

Lucrările erau organizate în așa fel încât mergeau cu o regularitate și cu o punctualitate minime, filme noi și noi descoperiri, noi și noi arestări - încât intrasă panica în cei vinovați - știu acum că la sine răndu la ficau. Surprins de ancheta ei - caută să găsească pentru acea timp material fie să distrugă probele de vinovăție, fie să fugă peste granițe etc. - uzind de sechestrul și clasicul sistem și anume mita.

O mită de 6.000.000 lei stabilizată.

În vîră zilei de 22 sau 23 decembrie 1947 mă pomeneam cu un telefon acasă de la marele comerciant de la librării David Cerlik - care insistent cerea să îl primesc - acasă pentru a-mi comunica ceva urgent - la insistențele lui am admis luni la telefon să am cu D^{ca} o întâlnire a doua zi la ora 9^{1/2} la cafineaua Otone-Palace din bulevardul Victoriei -

Dar, a doua zi la ora 8 aduc această cunoștință trei. Director de cabinet av. Stănescu și - cer insistent - ca D^{ca} împreună cu consilierul Lightz să ia parte ca martori la această convorbire. Tot av. Stănescu regretă că nu poate lua parte personal și deligă în locul său pe tot. Șef de cabinet Jooe; iar tot Lightz foarte bucurat primește să ia parte ca martor la convorbire - ce urma să am cu David Cerlik.

La ora 9 toți trei ne găsim deja la cafineaua Otone-Palace unde aranjăm lucrurile în așa fel încât ei să poată fi foarte bine auzi și vedea intruși convorbire.

În același timp la ora 9^{1/2} intră în cafenea un domn foarte

eleganț însoțit de un tânăr - aruncu Jacob pe care îl
-cunoscusem și se îndreptă spre masa mea unde tânărul
îmi prezentă pe David Krik după care se retrage afirmând
-că misiunea sa și-a îndeplinită - David Krik înainte de
-a lua loc la masă se uită în spate unde erau instalate
însoțitorii mei și care pentru a deruta pe Krik îi vorbise
unghurește foarte aprins - Totuși Krik mă invită să luăm
loc la o altă masă - însă eu îl refuz să rămânem acolo
-intrucat sunt aranjat cu spatele la sobă fiind răcit -
-mă încoțose și admitte și să loc pe scaun la masa mea.

După o scurtă introducere - eu am spus - ce mă mînt
David Krik îmi prezentă o sumă de 6.000.000 lei (cinci milioane)
pentru a mă retrage - din cercetările firmelor furnizoare la
-lucrări - derijer - că mă prefac - că admit propunerea sa
-și cădem de acord - că peste câteva zile îmi va da el
-un telefon pentru a ne întâlni - ca și mi judeca bani -
-La plecare și pe -când îmi strângea mîna el îmi afi-
-mă " - domnule Tîntu David Krik îți va fi de mare
-folos mîm, nu știu dacă ști - că soția mea este
-americană și în ea -cu mari relații în America."

După plecarea lui din local din la masa mea Highitz
-Joe - care îmi reproduce întoemai într-o zi - convorbire
-avută -cu David Krik - Bucuria noastră - a fost foarte
-mare, -că planul nostru a reușit - atât de bine și - că
-în câteva zile David Krik va fi prins pe -când va
-judeca bani - Pentru a pregăti -deserul -acutii afacerii
-cu toate -actele necesare - chiar în -acel moment și
-acolo la masă redactăm un proces-verbal de constata-
-rea intermediei și -convorbirii - ce am avută și propunerea
-sumei de 6.000.000 lei - ce mi-a oferit David Krik - proces-
-verbal - ce - a fost semnat de noi trei - adică de -comilit-
-rul Highitz, Șeful de cabinet Joe și de mine - Procesul-
-Verbal - a fost luat de -către Sr. Joe pentru a-l arăta și

lui lui are. Stăruindu-se pe urma în birou
ul său - după care am plecat cu tatăl; eu la Prefectura
hospitali în Trighitz și joacă la almanah.

534

De reținut este faptul - că David Turlik mi-a cunoscut
Trighitz și mi-a spus pe David.

Deși trecuți circa 5-6 zile David Turlik nu mai dădea mi
un semn de viață și cum între timp s'au învenit și
scandalul de la Prefectura Solitei cu doamna brestina de pe
urma caruia - comisarul șef The habitan fusese arestat și
în locul său - erusim - de la Parchet un procuror - care se
și prezentase și anume D. Procoru Vlădușcu, am scos
it - că este bine să nu mai aștept și să judecăm în
adresa procesul-verbal de prindere în flagrant delict de
de dare de mită a lui David Turlik domnului Procoru
Vlădușcu pentru a proceda la arestarea lui și pe urmă să
incepem cercetările asupra operațiunilor de livrare ce
se efectuau pentru a stabili ceantumul fraudelor ce
a comis - în acest sens mă prezent la Sr. Joo și îl
rog să-mi judece procesul-verbal când el îmi afirmă
că procesul-verbal la luat de acum câteva zile Sr.
consilier Trighitz - mă prezent la Trighitz în biroul D- și
și explic că mam hotărât să nu mai aștept și că îl rog să-mi
judece procesul-verbal pentru al judeca Parchetului - însă el
îmi comunică următoarele: - David Turlik este membru
de partid, și că a primit dispoziția de la h.b. al R. M. să
nu se mai facă nici o cercetare - contra lui - care de altfel
a și fost numit de Partid - ca expert în colectarea cu un
salariu de 100.000 (una sută mii lei) pe lună! În judec. am cerut
să-mi explic, el îmi răspunde - aceasta este ordinea și nu
putem face nimic -

eram. completec medicament cum David Krik mebru de justid
- când el îmi afirmă că mare încredere în fața sa
este americană; - când el era unul dintre cei mai mari negustori
și furnizori la librării etc. - în medicamentul meu mi prezentat la
Sr. Secretar General Braiu - căruia îi raportez cele întâmplate,
- dar el nu mi da nici un răspuns, se limitează să strângă
din umeri și atâta tot. am întales atunci că braiu nu
avea autoritatea necesară din cauza trecutului său - înainte
de 23 August 1944 fusese legionar -

În prima ocazie când l-am văzut pe Vasile Albu în com-
uniune acestuia și îl rog să explice la t.b. cine este David Krik,
- dar Albu rămâne mirat de acest fapt și afirmă că acest lu-
-cru nu poate fi real și că raportează el imediat cazul c. l. S.
în care s-aș putea declara de mine întocmirea o note
informativă pe care o predă sub lucr de devedă c. l. S.

David Krik funcționar la Impressom -

Au trecut mult și afli că David Krik este funcționar la întreprin-
derea Impressom numit de mine Krik - cum se ajuns la
numirea lui nu știu - eu ce știu și eu ce înțeleg la cunoa-
-șterea pe acesta încă nu știu.

Furnizori de librării - an. com. faulde. având. completec
o serie întreagă de funcționari publici atât din rândurile mi-
-litare - cât și a civililor, în această lor așare mereu
- amestecul lui David Krik - care renvoie să mituiesc pe fostul
- general Preterian Șeful Statului Major al Armatei, pe general Patru
- comandantul Cetei București, pe inspecteurul financiar Ișescu
- etc. Demnului Colonel Căstăru Directorul Controlului Armatei și
- acelu care era delegat ca inspector în mine să se verifice pe
- militarii din armată a & - cerut în repetate rânduri acestuia

lui David Krlík - care se făcuse divorțat de soția sa
sunt întregi - de funcționari publici pentru a putea fi înstruși
- așa cum se procedese - cu toți ceilalți similari - Krlík însă se
opus permanent și a mers până acolo încât el sa oferit să se
duca acasă la David Krlík și săi aduca declarația sa - lucru ce a
și făcut - a dăru și Krlík prezintă un zbir încheiat în
- care afirmă - că se găsește declarația lui Krlík - zbirul îl dischi-
de D. Colonel Tertuțu, defăță fiind a fari de mine și D. Procuro-
rului - În adevar în zbir se găsește declarația lui Krlík încheiată
la naștrii prin care recunoaște faptul însă nu era semnata -
acest fapt a produs indignarea tuturor, atunci pentru ca tot-
uș să dea o valabilitate declarației D. Kláduseu menționează pe
în o formulă - de constatare că acea declarație adusă de Krlík
este a lui Krlík și că în urma este semnata de mai toți -
(actul se găsește la dosarul de anchetă a Parchetului General al R.P.R.)

Fraudă lui David Krlík la Impexsom.

Întreprinderea Impexsom primise o serie întreagă de mări - comenzi
din furnizor porci în R.P.R. în care s-au și încheiat un contract;
David Krlík profita de faptul că este funcționar la acea întreprindere
și trată în numele ei ca să judece porci tăiați și sărați în loc
de viu - având avantajul că manipulara și transportul lor este
mult mai ușor - și optime pentru acest lucru și la porci pentru
tăiere și sărare - Operațiunea de tăiere și sărare o organizează el
în numele firmei - dar încașarea banilor o face el pe baza unor
facturi false - Prin acest sistem reușește să fure întreprinderea
și făcând cu sume importante de bani.

Întreprinderea află și reclamează cazul Parchetului în care delija
cu făcerea excitațiilor pe domnul Procuro Kláduseu iar D. mi
predă dosarul mie - Fiind în posesia dosarului mă deplasez
imediat la întreprindere unde sunt întâmpinat de Zilber

- care nu numai că refuza să mi pună la dispoziție registrele dar
el mi roagă să mi spun lui David Trilik că întreprinderea să facă
reclamație - căci mi dorește să îl aibă de dușman et. et. totuși recu-
noaște - că el a înecat prin fraude sume foarte importante.
În baza acestor constatări D. Procuror Vlădușcu procedea în
numele lui David Trilik.

Eliberarea lui David Trilik.

Adoptat decret și depus la Prefectura Jilitei am început imediat
cererile - contra sa în primul rând - am avut să stabilem cu
ce funcționari publici a avut legătură - atât de la armată cât și
de la finanță - adus în față - chestiunilor de anchetă - corpul
din subsemnat, - consilierul Trilytz, Procurorul Vlădușcu, Colonel
Cestruțu, Major Magistruț Sătrascu, Trilik declară că a obținut
comenzi importante prin mituirea fostului secretar general
al C.A. Agrarilor Naționali general Brătianu, mai declară că a dat
suma sume importante de bani inspectorului de finanțe Ion
Ilișcu et. et.

Reg. din nou acuma pe Trilytz să mi judece procesul verbal
de constatarea sumei de 6.000.000 lei - dar nu numai că refuza
dar îmi da ordin să iese ori ce cerere - contra lui Trilik
și să îl pun în libertate - desigur că de data aceasta am
refuzat și ca armare îmi ridică dosarul de cercetare și care
il judecă secretarului său Teopidiu Jones.

Comunic. din nou lui Vlădușcu albu cum că Trilytz era să
pună în libertate pe Trilik - care din nou aduce în notă inf-
ormativă et. et.

În cursul aceluși zile suntem telefonic - convocati la C.A. S
în biroul demnului Director General Brătianu și la ora 9 -
am luat parte la această conferință subsemnat, Trilytz

Sub Director General dno ct. A. J.

533

Demnol Director General Britten nu comunica usmatbarele:
ca ter. chinistru de Interne impreuna cu ter. chinistru de Timba
an habarut - ca cercetările fraudelor firmelor furnizoare
continuare de către ct. A. J. Directio Generala a Politilor cu
concurusul financiar în special a ter. Varile Tautu - care
a început lucrarea și este de specialitate - deci în consecință
se luat măsuri pentru văcuarea închisorii Bistrita ca se
va concentra un număr suficient de polițisti care să
procedeză în același timp la arestare tuturor furnizorilor
a colectoriilor din întreaga țară - deci în consecință sunt
rugat să gredau toate deservile și actele în cauză și ca tot
cei arestați până acum revin la dispoziția ct. A. J.

A doua zi am început să formez deservile și le numerotez
și sigilez - când am arstat la o conversație telefonică între
Demnol Simon Sep. dno ct. A. J. și Highitz care îi comunica că
prin ordin de zi Terlik a și fost pus sub arest ct. A. J. și ca
astare să nu mai dispună nimănui de el.

Imediat după conversația telefonică Highitz trimite matine
după Procuroreul Vlădușcu pe care nu știu cum îl determină
și dispune eliberarea lui David Terlik.

Fuga din țară a lui David Terlik.

În aceeași noapte David Terlik împreună cu soția și cu fetița sa
dispar din țară în mod cu totul misterios - Alina poate și ple
am aflat și eu de eliberarea lui - deșigur - că am comunicat
și acest lucru lui Verișcu Albu. cu rugămintea de a informa
ct. A. J. lucru ce a și făcut prin a scria nota informativă - Amare
o conversație foarte furtivă între Simon Sep și Highitz care

Pentru al linistii pe de jos il inghem ca Turk se gasea
la Budapesta la hotelu ----- (mi l amintez) - De retinut ca
Highitz s-a deja ca el se gaseste la Budapesta si la ce hotel, ar fi
interesant de stabilit cine si de ce la informat?.

Contractul de 40.000.000 lei.

169

Fuga lui David Turk sa raspandit ca fulgeru in jurul lui si
asa a ajuns si la urechile fostului inspector financiar Gari Shiven,
cu puterea sa de a fi convingat. Deseza lui Turk miile
acte de contracte pentru niste fraude fiscale in suma
de lei 40.000.000 (circa patruzeci milioane lei) stabilizati si de
si actele au fost depuse la abisister din timp si desi el
pentru a fi acoperit a raportat sursele. Consilierului Highitz
totus actele au stat nu stiu unde pana ce Turk a parit
sa fara si numai dupa aceea au fost aprobate si trimise
la justitie pe baza carora Turk a fost condamnat in lip-
sa la 5 ani inchisoare.

Gari Shiven are copie atat dupa actele de contracte
cat si altele dupa raportul catre consilierul Highitz,
dupa care se va putea constata cine a doct actele si cu ce
scop?

Fuga lui Becoriei din tara.

Becoriei a fost asociatu lui David Turk la biraurile de
la armistitu impreuna au comis toate fraudele in acest
domeniu ani de zile, insa cum a simtit ca riscant in-
cis a si fugit din tara este cred interesant de stit cu-
me a reusit sa fugi si daca nu este o legatura intre fuga lui
si a lui Turk.

In primul rand trebuie sa suplinim ca si Becoriei cand a
fugit din tara era tot functionar la Inspectorat.

De când mă aflam inclinat la Vaccinații Varileiului albu
arata o notă informativă - care ardea următorul conținut:

La București a fost transportat din București cu mașina lui
Mistea și - ca personal și - conducia spre blaj unde au dor-
mit o noapte și - ca a demers - au - continuat drumul spre
frontiera și anume Valea lui Chibai, punct de frontieră pe un-
de acesta a fost trecut peste frontiera - ca el arde asupra
mai multe valize cu obiecte de valoare - și - ca la into-
necare demnul Mistea a fost numit director General la Livă-
ri - iar soția sa - a fost numită secretară lui Highty la
Ministerul de Finanțe -

La de - acest caz are cunoștință și demnul Inspector de
Politie din M. d. J. Firea -

Nota informativă era semnata - de - către - comisarul
șef. Iprim de la Direcția Generală a Politiei din M. d. J. -

Intreprinderea Hadeea Brasov.

De mersul tuturor cercetărilor tinuam permanent la curent
cu Șef. Secretar General Brain - care era - conducătorul efectiv al
corpului de inspecție și - control al chiniaturii de Finanțe.
În una din zile Șef. Brain îmi - comunica - că inspectorul
general Ștefan Chirviteșu din Brasov ia - comunicat - că - con-
siliul Highty este - interesat - în magazinul Hadeea
din Brasov și - că ia - cerut - săi - facă - anumite - aranjamente și
- că el - a - refuzat - și - de - atunci - consiliul - îl - persecută
meru -

În cursul lunii Martie 1948, într-o seară pe când lucram
mai târziu mi - pomeneau - cu Highty - cu hrețile pline
de cutii mari de carton iar după el sofiul Floru
let - înseamnă - în hrețe - cu cutii mari de - carton pe
- care le - asaja - jos - și - se - duc - din - nou - și - mai - că
saras - din - mașini - și - așa - de - cățera - ori - în - pe - unu

imi prezentata - ce au putut si erau...
La au fost cu masina la Brasov si ca a luat de la
"Magazinul Tradițional" o serie întreaga de mătaeuri naturale
pentru Hermica, - camasi de zi de noapte de sport etc. pentru
soția lui bluze camasi etc. - pentru - are. Stănescu idem
pentru soția lui, pentru el și soția lui etc. - și cu masina
- așa înmăscată - a plecat spre București, dar la haniera
Sfo Păcști a fost oprit de controlul economiei și ne
stand facturi sau bonuri de cumpărare a fost arestat și
ținut două zile până ce a reușit să dea un telefon lui
Hermica - care - a intervenit și l-a eliberat - De urma el
va aranja - ca să nu mai fie trimis în judecată pentru
cumpărare de mărfuri fără taxe și nici firma pentru că
nu are fără ingreșuri și taxe -

Cazul Dr. Ratz

Doctorul Ratz - a fost în România reprezentantul - capitalului
Anglo-American și conducătorul întreprinderii "Spinnel Textil
Sf. Ștefan", în această calitate el a organizat o serie întreaga
de mari fraude - de pe urma cărora statul a fost furat cu
miliarde de lei - Pentru comiterea acestor fraude el a avut
o serie întreaga de complici, - atât ca funcționari ai săi
- cât și dintre funcționari publici și mai ales dintre
funcționari fiscali -

La începutul lunii Ianuarie 1948 am fost rugat să trec pe
la biroul tax. Văpăleu Alb - unde imi prezintă pe tax. habilitat
secretara organizației de bază a întreprinderii Spinnel Textil Sf.
Ștefan - cum a ajuns la Văpăleu Alb nu știu însă că din
urmare o serie de fraude - ce se comit la această întreprindere
de către Ratz și Directorul său comercial Spindler - însă

mai răzbea în același timp, ca ea să nu fie divulgată, că a denunțat fraudele, căi are scris de răzbunarea lui Snaider. 542

Am după mult timp vine în biroul meu, consilierul Kighitz și îmi prezintă pe Sr. Snaider Directorul Comercial al Spinelor Textile S. Ghiorghiu - el prezintă ca pe un rechin distins luptător comunist și că dăruște să facă un denunț relativ la fraudele ce se comit la acea întreprindere. Am rugat pe Snaider să facă denunțul în scris ajutându-l eu el însuși, care denunț a fost și înregistrat.

Am trebuit să fiu foarte atent cămărua cere, același denunț vine din două părți și cam în același timp - desigur că eu nu am divulgat nici pe unul - însă aceste fraude eu nu puteam să le cercetez decât numai în spiritul legii fiscale 344/1947, care guvernă la acea dată materia fiscală și anume: Contribuabilii - au sau dreptul ca până la 1 Aprilie 1948 să achite din propria lor inițiativă impozitele suțese sub orice formă numai actul fiind ajutat de orice sancțiuni - deci până la 1 Aprilie nu puteam să intervin - din informațiile culese am stabilit că Partida din S. Ghiorghiu a reclamat pe Directorul Comercial și pe Sr. Kighitz de grave nereguli și a cerut anchetă, - controlu economic care nu era legat de data de 1 Aprilie 1948 începe cercetări și stabilește o serie de nereguli cu caracter economic și trimite în judecată pe Directorul General Proț - iar - contra lui Snaider b. b. deschide o anchetă prin Sr. Emil Popa care îl găsește vinovat și îl exclude din partid - Snaider acceptându-se la alte urmări mai grave se sfătuiește cu prietenul lui Kighitz și cad de acord ca să ia el înaintea poporului ca denunțator, - crezând că așa va fi ajutat de răspunderea faptelor lui. De la altă parte Proț vizându-se trimis în judecată și că nu fi - cendormet a dispărut și fugit peste frontiere.

Rezultă în mod clar că atât timp cât organele de anch.
etc. au putut fi corupte prin sperturi simonice, nu
se gândit la denunțare - dar imediat ce sa declansat o
anchetă serioasă a intrat panica în rândurile defraud
atorilor și au început să devină denunțatori. 173

După 1 Aprilie 1948. cu o echipe de controlori și s-au in-
terpus cercetările la Uzinele Textile Sf. Ghiorghie în primul
rând la centrala din București și în urmă la fabrica - regu-
latul a fost în adevăr uluitor - la această întreprindere
sau emis toată gama fraudelor prevăzute în Codul Penal și
în legile speciale - ca:

Facturi false, în factura originală era trecute cantitățile și
prețul real, iar în copile facturilor alte cantități și alte preț-
uri mult mai mici -

Facturire duble, se emiteau facturi duble cu același număr
de factură iar în registre se opereau numai un rând - dar
ambele facturi erau sigetate de administrația financiară -

Nu se opera în registrele comerciale întreaga producție -
Vanzarea produselor se făcea cu supraprofituri

Nu se înregistra întreaga cantitate de materii prime in-
trată în fabrică - etc. - etc.

Prin aceste fraude statul a fost furat cu multe milioane
de lei, bani care erau trecuți peste frontiera prin legea
Galatiana - Bani erau depuși la legătii și de D. Patz sau de
Lneider, la București sau la Brașov.

Am dreset actiile respective si am format desarelle cu
pecele justificative in valoare totala de circa ⁵⁴⁴ un miliard
si deua sute milioane lei stabilizati. In conformitate
cu legea 344/947 am stabilit si vinovatii respectivi cari
principali erau; D. Patz si directorul comercial Snaidler.

Complicitatea aparatului de stat.

Fraudele au putut fi posibile numai datorit. compli-
citatii aparatului de stat. chemat sa controleze aplic-
area legilor. Intregul aparat de control era corupt, in-
cepand de la Director General, Inspector General pana la
agenti fiscal. Am stabilit acest lucru cu acte oficiale
cu invari registrile secrete ale intreprinderii desco-
perite de mine unde ficcare arcau pastide de sper-
tusile primite.

Complicitatea lui Haglitz.

In conformitate cu legile fiscale am fost nevoit sa
intocmesc si desarul pentru justitie cand consilierul
Haglitz ma roaga sa nu trec pe directorul comercial
Snaidler si pe seful controlor fiscal Stanel. Am explicat
atunci ca acest lucru nu este cu putinta. caci tocmai
Snaidler este principalu vinovat al fraudelor, el este
acela care l-a emis efectiv si care a si beneficiat de pe-
 urma lor si ca el este acela care a si trimis bani in
strainatate prin legatia elvetiana - iar seful controlor
Stanel este acela care a inceput specturile cele mai
mari si ca a nu pedepsi pe acesti oameni ar inse-
mna

a continua cu acelas sistem - totus el pleaca nemulțumit.
it. - Desarel au fost depuse de mine la Ministerul de
Finanță directilor respective; - unde au fost verificate și
aprobate, iar desarul penal înaintat de Minister cu
adresa Parchetului Ilfov. 175

Parchetul văzând actele și despre ce fraude mari este
verba a lansat imediat mandate de arestare contra tu-
turor celor vinovați printre care era desigur și Snaides
și controlorul Stănel -

Eu sa întâmplat nu știu - dar știu că mandatele
de arestare nu s-au mai executat, iar desaru penal a
disparut - mai știu iarăși că controlorul Stănel în
loc să fie destituit el a fost avansat inspecta fina-
ciar -

Colectia filatelica a Doctorelui Patz.

Pentru recuperarea statului și în baza actelor drepte de
mine Ministerul a dispus sechestrarea întregii averi a
celor vinovați - În locuința lui Patz în bușcaul lui
sa găsit o colecție de timbre - care după specialiști au
fi de o mare valoare - colecția era compusă din circa
volumul din care trei mari și două mai mici -

Tringhitz dându-i șansa de valoare - colecții de timbre a
lui Patz o sustrage din locuința lui Patz - dar cum
ulterior se observă lipsa ei se procedeză la o percheziție
de către Demnul Procuror Agiri la locuința lui Tringhitz
unde se găsește colecția de timbre - care este ridicată
și depuse împreună cu procesul verbal de percheziție

La Parchet ca drept-cerpedelic.

~~546~~

Pompiliu Ionescu.

La începutul anului 1948 ¹⁷⁶ ~~highlight~~ numeste în eliminatul
de Finanțe pe un tânăr licențiat în academic, original
din Oradea care în postul de șef de serviciu îl ia ca dre-
pt secretarul D. - îl recomandă în tot Ministerul
drept un element de mare valoare și un vechi luptător
or-comunist. Nu după mult timp însă trebuie să
-erectez un caz foarte curios și enume:

Un-contrador șef dela Ad-tia Financiară I Galben, al-
-cărui nume în-și seapă a reclamat parchetului
-că un fost inspector general de finanțe și anume
Cioloca îl amenință și șantajează pentru a nu dre-
-se acte de contravenție unei întreprinderi din
București: lucrând cașul constat următoarele:

Un fostul inspector general de finanțe și care era co-
-mpromis de actuala conducere a ministrului se
-ocupa cu aranjarea actelor de contravenție ale
-firmelor comerciale prin șeful de serviciu Pompiliu
-Ionescu, după cum căruia fapt se începe bani gri
-contradoru șef în cauza membru de partid prime-
-23 din partea Ad-tii ordin să verifice o mare întrep-
-rindere comercială; unde el descoperă o fraudă fiscală.
-Patronul întreprinderii încearcă să aranjeze lucrurile
-cu-contradoru, acesta însă nu admite nici un
-șag și trece la redactarea actelor de contravenție.

la dno și apare la el acasă fostul inspector gen-
eral Bioloca care caută să îl convingă să revină
la dno și actelor de contravenție și îi oferă și
mită sumă de 200.000 lei stabilizată - Controlorul
refuză categoric - Însă a dno și de dimineață
pe când se găsea la cad. lui este chemat la telefon
de Ministerul de Finanțe Cabinetul Șef. Ministrului
de Șeful de servicii Ștefan Ștefan - care îi pune
în vedere să vină urgent la Minister la dno -
Ștefan Controlorul vine urgent la Minister și
se prezintă Șef. Șef de servicii Ștefan Ștefan, care
pe un ton răstit îi ordonă ca imediat să faci ce
-u și cere fostul inspector Bioloca, căci dacă acesta
nu comunică că ai executat te dau afară din
-șter - bioloca Controlorul încearcă să explice dar nu i
lasă să vorbească -

Pară că este Ministerul lui înmănt, însă el nu se lasă
santajat nici de Șeful de servicii Ștefan, - merge la
Ștefan și rechemă șeful - Ștefanul deliberează pe un
proces cu fațura - executarilor, - care în adevăr și
prinde în flagrant delict de dare de mită și
Bioloca chiar în locuința Controlorului - este arestat
atât Bioloca cât și Ștefan - Nu știu ce se întâmplă
- căci Ștefan este eliberat iar Controlorul este imediat
- comprimat - iar Bioloca condamnat 3 luni -

Începând pe Calea Victoriei împreună cu Ștefan Ștefan

mi întâlnesc în Robert Winder un germanitan
mi aprute și vorbesc cu el - însă Janas pleacă mai
departe fiind grabit, rămânând singur cu Winder
acesta mi-a comunicat următoarele:

la Congresul Janas sa prezentat la Bernant imediat
- cu crasa a fost ~~a~~ fost evocuat de rusi și ocupat de
runti și români cu recomandări dela niște legi-
mari către guvernatorul Bucovinei Generalu Galatescu
prin care era prezentat un mare luptător naționalist
și că a primit de la mari întreprinderi spre na-
ționalizare - și că sa purtat foarte rău cu funcțio-
nari care erau urși - au fost pur și simplu teroriga-
ți la unii și reclamați și care au fost trimisi în
Trasnistria -

- Congresul Janas prima murea citatie dela Parchetul
Oradea Mare, l-am întrebat ce au și el mi-a comunicat
- că este acuzat de complicitate la omorârea unui
evreu, iar autorul principal este ~~unul~~ ^{unul} său, care de
fapt la și creșcut pe el - și că na fost arestat nu
mai datorit interventiunii lui Trighiș.

Trasursile false din casa Ad-tei V. Moriu.

Pe cursul lunii Martie 1948 - am procedat la verificarea
serviciului de caserie a Ad-tei Finacierei a sectorului V
Borcu și printre altele am descoperit un sistem de
frauda ingenios și anume: - după stabilizare fiind
lipsă de numerale pe piață și cum se putea compara

mărfuri la preturi mici uni fabricanti și negustori au
reușit să determine pe casierul principal al Ad.tei
Financiare a sectorului IV Bani să împrumute banii
bani din casa statului, iar ca drept acoperire ei au
prestat casierului niște ecouri false și hîne întalbe
fără nici o acoperire - sistemul a prins foarte bine,
numeroase întreprinderi au primit milioane de lei
credite și au cumpărat mărfuri pe care mai târziu
le au vândut cu câștiguri fabuloase la care era interesat
și casierul Ad.tei Financiare Senacov. Sistemul de fraudă
nu putea fi descoperit cu toate că serviciu de cas-
ierie a fost permanent verificat de diferite organe de
control, administratori, inspectori etc. cu înșirire
și descoperă fraudă - Casierul Senacov este arestat
în întreprinderile - care erau destul de numeroase -
și care au sosit că sunt complice la delapidarea de
bani publici, pe lângă că s-au făcut vinovate de da-
dare de mită și evaziuni fiscale -

Am dressat acte de contravenție și desarepende pentru
fiecăre întreprindere în parte - Actele de contravenție au
fost depuse cu un raport general Comitetului iar dosarele
materiale înaintate cu o adresă generală Parchetului Trib-
nului Ilfov.

Printre firmele mai importante figurează "Fabrica chetă-
urgică Gaiser" și "Fabrica Ing. Clacaru" ambele din
București -

Dupa ce ancheta mea a fost terminata se prezinta con-
siderul Wright si imi cere sa nu inaintez la Sarchet
despre intrupindurile Kaiser si Haecerei - desigur ca am
explicat ca acest lucru nu se poate, ca acestea sunt
mai mari intrupinduri si ca ce are sa zica celalalt cand
va vedea ca acestea nu sunt trimise la Sarchet si ca faptele
lor sunt foarte grave, afara de infractiunile la legea
dezech de sau facut cineritate si la legea Stabilizarii Monetae
etc. etc. Am crezut pe buna dreptate ca l'am convins,
iar eu am intocmit adresa cu care am inaintat circa
12 dosare la Sarchet pentru a fi trimise in judecata si
sanctionati exemplar. Consideram acest lucru ca este
absolut necesar pentru mentinerea si consolidarea stabi-
litati monetare.

Dar dupa cativa zile pe cand eram dintr-un grup
am fost si am avut un pahar de apa minerala ma in-
talnese cu Doamna Kaiser, care cum ma vede se si adresa
mie cu curiozitate: „Domnule Tanti esti un om rau” si din
discretie aflu dela Doamna ca considerul Wright a accep-
tat sa intervie pentru ea la Sarchet si sa-i analizeze conta-
rentii la diviziei in schimb ia sa achite imediat prima
ce mi se cere mie si la curanti, constatatari, si ca ia a
si achitat prima pe care eu am si incasato - si asa a put-
ut sa scape de justitie si de arendi.

Nu stiam ce sa mai cred, mam intors inapoi si mam dus
la Sarchet la cabinetul III instructie la Domnul Presedinte
Bargulescu si in adevar acesta imi era la adresa mea
speciala era anexat o scrisoare cu antetul cabinetului

Ministrului și pe care era scris cu mâna următorul:
„Demnule Prim Procuror vă rog să dispuneți. Clasa de descrieri
intreprinderilor Geiser și Macari - consiliu și semnătură lui
Eglightz. - Demnul benivole Pășculescu când din umeri
săni afiana: - nu știu ce să fac este ordinul ca lui și lui.

La Minister - constat. că, în adevăr - contra venția era redusă
la 10% - iar la Ad. Lăz. Financiară se achitau prima de contras-
tărie în total de 75.000 lei și sume încasate, iar pe verso se
semnat în fals de primirea banilor - Dar acest caz nu
era izolat și nici unic el făcea parte dintr-un sistem.

Toată operațiunea era manevrată de secretarul lui Eglightz și
anume Lenas Tompitu pe care când îl am întrebat, m-a
rugat să fac din gură și nu afli. ceilalți funcționari, că
ei și în via - achita totuși banii puțin mai târziu, că consili-
ul a avut mare nevoie de bani și că a fost nevoie să
faci acest lucru și că la ceilalți funcționari și la dat
bani și că numai mie urmează să-mi dau mai târziu - în-
să și eu trebuie să admit să primesc mai puțin - că
numai așa poate să facă o sumă de bani și pentru Ge-
si. consiliu.

—
După câteva zile sunt chemat la Eglightz ca să-mi anunțe
că a hotărât să preună în benivole să-mi revinască conș-
or la întreprinderea Impresora unde dei avea un salariu mare,
dada eu iam multumit pentru bunele intenții dar iam
spus că nu pot primi căci nu am timp și ar îns-
emna să neglijez serviciu la finanță.

Secretăriile Parchetului General al P. R.

În fine când cercetam la casieria Ad. Lăz. Financiară

Mașin ecuatoriale false am fost căutate, de către Brașiu unde
am fost găsit mult mai larg pe la ora 13 p.m. și în
comunicați- ca am fost chemat urgent de Gov. Procureur General
Șteru și ca să mă duc cu mașina d-ului și să mă reintorc pent-
ru ai comunica de ce ma chemat.

182
Cham prezentat imediat Gov. Procureur General Șteru, care ma
întrebat dacă eu am făcut făcut cercetările la firmele fu-
rnișoare la lăncari și la întreprinderca Uzinelor Textile St. George
raspuns deșeur afirmativ, la care d-ului ma afirmat -
" Gov. chemistru Vasile Ionescu a dispus să facem o cercetare și
să stabilim cum stau lucrurile și te rog să ne stai la dispo-
ziție - și săi prezint toate actele în cauză - am raspuns că
stau la dispoziția d-ului, iar actele eu le-am depus la chemistru
de unde poate să le ceară - A sunat pe domnul Procureur
General Rogman pe care la rugat să întocmească o adresă
către ct. Finanta prin care să ceară toate actele în legătură
cu fraudele dela Uzinelor Textile - după câțiva minute
adresa a fost prezentată pentru semnare - eu adresa
mă prezentat la Gov. Brașiu care a pus rezoluți- ca, să
se îmbrădese și judecă toate actele cerute -

La Sarcetul General al P.P.M. se întocmește o comisie de an-
chetă compusă din Gov. Șteru, Roman, Rogman și chemistru
din partea ct. Finanta - se cercetă în special cazul Eslik
și fraudele dela Uzinelor Textile - se adună actele necesare și
diză martori se fac raportări ct. ct. Gov. Procureur
Rogman merge cu mine din nou la Uzinelor Textile și cer-
cetă din nou cazul - cum rezulta că hoții au fost
trimiși peste graniță și pentru a se stabili prin
cine anume dela legătura întreținu și diurne

- arestarea lui Sneider și - arestarea lui prin organele Ch. A. J.
și - anume este delegat demnului Inspector Gireo - înna după
- cățeva zile primeneste o adresa de la Ch. Finantă prin care
- cere ca Sneider să fie eliberat - căci el este denunțatorul
frandelor - și în adevăr este eliberat.

183

La - dasarul de anchetă a Parchetului General sa anexat
- at toate fișele - contabilități cu spețturile încasate de
- funcționari publici etc. etc.

Eu sa făcut cu acest voluminos dasar nu știu, în
- schimb însă imediat după această anchetă eu am
- fost arestat la început de țiguranți unde am fost
- ținut 20 zile și pe urmă eliberat căci sa constatat că
- țiglitz mintise și juranța pentru a provoca arestarea
- mea - dar - acest timp lui țiglitz ia fost suficient
- ca să organizeze o serie de înșenări și - determine prin
- influența - condamnarea mea.

De - când mă găseam la lucru la serviciul Jilava și nu
- de în vara anului 1950 - a surzit și faptul șef al Secției
- Economice al Spitalului Danca - care mia - comunicat:

La - este - convins - că - acuma Dr. Fautu vei scăpa căci
- țiglitz - care te ține pe Dr. în pușcărie va - cădea - căci,
- continuă el - mia - comunicat faptul - colonel de
- Militărie Kreiler - că - a executat miste transferuri de
- bani în străinătate și pentru țiglitz - și - că este
- posibil - că la ora - care vorbim el și și - fie - eșuat.
- Urmă - limitat - a reproduce nura - că - ce - mi - au
- fost - spus - fără și - adaug - eu.

La anchisiera Valcărești, Vasilescu urma în una din zile
măi spus că herminia ar fi oferit lui. Decizia General
adunat al P.P.R. Roman un cazare de mare valoare
cadou pentru ca ancheta să iasă defavorabilă mie și
favorabilă lui Siglitz și ca lui Roman a respins cu indi-
care propunere -

184

Acasta mi s-a declarat pe care e dan, serios
și semnata de mine și pe care o susțin în integritate.

Redez: 20 Iunie 1952.

St. I. Aviz

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Arestatul MARCU R.COHN, de profesie avocat, născut la 16 Mai 1901 în comuna Tibona -Iași, cu ultimul domiciliu în București Str.Const.Nocu Nr.8.-

27 Iunie 1952 București.-

Interogatoriul a început la 22.

" s'a terminat la 23.3p

Intrebare:

In chestiunea fondurilor sioniste cine a mai dus tratative înaintea d-tale ?

Răspuns:

După câte știu dl.AGAMI a dus tratative cu dl. STROE MIHNEA vice-președinte a Băncii de Stat, și cred, nu sunt sigur, că a participat la aceste tratative și dl.EIDLITZ.-Mai știu că o comisiune a executiviei sioniste formată din Dnii. DASCALU, OLTENEANU și EBERCON, au fost deasemenea la Ministerul de Finanțe unde au discutat cu dl.EIDLITZ. Tot cu dl.EIDLITZ a discutat dl.M.BENVENISTI, fără ca să ajungă însă la un rezultat.

In ce privește natura fiscală și efaziunea fiscală până la delegarea mea a ținut contract cu dnii IANOS și GABOR insectori din Ministerul de Finanțe, dl.S.ROZENHAUPTH, căruia i sa și reamintit procesele verbale de contravenție. Tiu să remarc că la tratativele duse de mine cu domni EIDLITZ și GABOR n'a participat niciodată dl.AGAMI.-

Persoanele care au dus tratativele înaintea mea nu m'au ținut la curent și nici nu mi-au dat amănunte în legătură cu acele tratative, afară de ROZENHAUPTH, care mi-a predat copii de pe procesele verbale de contravenție indicându-se acelea pentru care sau plătit impozitele cu amenzile reduse.-

Intrebare:

Ce cunoști d-ta din modul cum au fost luate dosarele dela Ministerul de Finanțe, privind cercetările făcute și duse la

Legatie ?

Răspuns:

Nu cunosc deloc această chestiune și nici nu mi-a vorbit nimeni de dânsa.-

Intrebare:

Ce ști dta de sumele oferite inspectorilor financiar
ri care au făcut ancheta la fondurile sioniste înainte de în-
ceperea tratativilor duse de dta și după începerea acestor trat
tative de către dta ?

Răspuns:

Când eu am început tratativele am greșit procesele
verbale dresate și m'am auzit că s'ar fi oferit cuiva vre-o
sumă de bani.-Iar în timpul tratativilor unde nu am oferit
vreo sumă vreunui inspector financiar sau altcuiva.-

Am citit cele declarate de mine susțin și semnez.

LT DE SECURITATE,
CTIN AGAPIE.

ss. MARCU R.COHN

NC.3.ex.

Proces-Verbal de interogatoriu

187

Arestat la Morceu R. Cohen de profesie avocat,
născut la 16 Iulie 1901 în Oraș Tîbana - Jasi, cu
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)
ultimul domiciliu în București, Str. Gust Nees, no 8.

27 Junie 1952

Orașul București

Interogatoriul a început la ora 22 și - min.

„ s'a terminat la „ 23 și 30 „

Intrebare : În chestiunea fondurilor din țară cine
a mai dus tratative înaintea D-ului ?

Răspuns: După câte știu dl. Agosti a
dus tratative cu dl. Stroe în vremea vice prezidenției
băneii de stat, și cred - am zis sigur - că
a participat la unele tratative și dl. Eidlitz.

Știu că o comisie executivă
formată din D-ii: Josescu, Olteanu,
și Eberon, au fost desemnați la Min. de Fin.
unde au discutat cu dl. Eidlitz. Tot cu
dl. Eidlitz a discutat și M. Benvenisti, fără
ca să ajungă însă la un rezultat.

În ce privește latura franceză și evolu-
țiunea fișeilor până la delegarea mea se ținut
contact cu D-ii: Jones și Gobon înșiși
din Min. de Finanțe, și S. Rozenhaupt, cărora
i se și remiteau procesele verbale de contracont.

Țin să remarc că la tratativele date

Iscălitura,

M. Cohen

Urmare: de mine cu Jmii Eidlitz și Gabor și
participat miercuri de la Agami.

Personale care au dus tratativele
mele. Măa nu mi-au ținut la curent și mi-au
nu mi-au dat amănunte în legătură cu
acele tratative, aforă de Rosenheupt
care mi-a predat copii de pe procesele verbale
de contravenție indicându-mi acelea pt. care
nu plătit impozitele cu amenzile reduse.

Întrebare Ce cunoști Dta din modul
cum au fost luate deciziile de la Ministerul
de Finante, privind creșterea făcute, și duse la
legete?

Răspuns Nu cunosc deloc această
chestiune și nici nu mi-a vorbit nimic de dănsa.

Întrebare: Ce știți Dta de numele ofițerilor
inspectorilor financiari care au făcut ancheta la
fondurile și-au înainte de începerea tratativelor
duse de Dta și după începerea acestor tratative
de către Dta?

Răspuns: Când eu am început tratativele
am găsit procesele verbale dresate și mi-am ezitat
să vor fi oferit cuiva vreo sumă de bani.

Și în timpul tratativelor mele
mi am oferit vreo sumă vreunui inspector
financiar sau altcuiva.

Am citit cele două articole de curier
nulin și summele următoare

Et de Securitate

C. Agopre

V
1921
304

Proces-Verbal de interogator

188

Arestat EMIL PION DINCHENZON născut la 18
Moi 1908 în comuna Băltoți, Regiunea Jasi, fiu
SAMOIL și CLARA cu ultimul domiciliu în București.
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)

9 Octombrie 1952

Orașul București

Interogatoriul a început la ora 1 și — min.
„ s'a terminat la „ 5 și — „

Intrebare: Bând și în ce împrejurări lei
eunoscut pe IONASI POMPILIU și ce relații ei
avut cu acesta.

RASPUNS: Am eunoscut pe susnumitul în toamna
anului 1941 prin Avocatul Janeseu Lutu când a
venit omândei la mine în strada Armeneasca
nr. 14 și pentru omi propune ca să devin
procurator lui de mărfuri atât de cumpărare
cât și de vânzare, eioce eu om acceptat și
om avut relații comerciale cu el până la
arestarea mea din anul 1944.

INTREBARE: ce ști despre trecutul lui
IONASI POMPILIU.

RASPUNS: știu că o avut 2 firme, una pe
numele de Pompiliu Ionasi în București și o
firmă AURA în Bernăuți; știu că moi ero
profesor la academia comercială din Bernăuți.
El eunosce pe susnumitul ca un mare negustor

Semnătura,

Urmare: Suv ea so mutat in Bernouti in anul
1947, când a deschis si firma AURD, având
si functia de profesor la Academia comercială
din Bernouti. Atât cunose din treapta lui
Jonosi Pompiliu.

INTREBARE: Ce cunostinta ai despre Jonosi
Pompiliu la ministeru de Finante. Ce relati
a avut cu Jonosi pompiliu cu consilieru
Erdlitz.

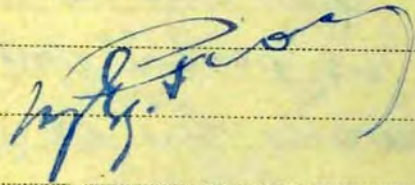
RASPUNS: Nu am auzit nici-o data de ce
Jonosi Pompiliu a avut legaturi cu ministeru
de finante. Dar stiu chear de la el ce oare
credete importante cu unele Bănci din țară.
Eu nu cunose ce relati a avut Pompil
Jonosi cu consilieru Erdlitz.

După ce am citit prezentu proces-verbol de
interogatoriu curvânt cu curvânt si corespunde
cu cele declarate de mine îl sustin si
semnez propriu

Anechetator

lt. de securitate

Ginicicic

Semnătura,

W

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

=====

26 Iulie 1953.

Oraşul Cluj.

Interogatoriul a început la ora 22. Interogatoriul s'a terminat la ora 06.

Eu, Lt.Maj.de Securitate NICULESCU ION, am interogat în calitate de anchetator pe numitul BALC AUGUSTIN, născut în anul 1914 Martie 19, numele părinţilor BALC ZAMFIR -CIUPE TEREZA născut în satul Gostilia-Com.Poiana Blenchi-Raionul Dej Regiunea Cluj, cetăţean român, naţionalitate română, exclus din P.M.R., studii; 7 cl.primare, în com.Gostilia -1928, profesia Plugar, cu ultimul loc de muncă Păpitară de cânepă Becleanu , Regiunea Cluj- îndrumător agricol, cu ultimul domiciliu în com.Gâlgău, Raionul Dej ,Reg.Cluj, soţia; MARIA MADA, 37 ani, în com.Gâlgău, responsabilă de centru I.S.P.L., copil; BAKC VIORICA- 11 ani- şcolar- com.Gâlgău, Raionul Dej,Reg.Cluj orig.socială înainte de 23.VIII.1944 au avut 5 iug.pământ arabil, 1 casă locuit, în prezent 3 iug.pământ şi o casă locuită. In anul 1945 m'am înscris în P.C.R. şi în 1951 am fost exclus.Nu am avut decoraţii. Armata Română, Centrul No.12 instrucţie jandarmi Oradia-Sergent- Instructor, Contigentul 1936. Nu am fost prizonier niciodată. Nu am fost în străinătate niciodată. Nu am fost condamnat şi nici judecat niciodată.

Intrebare ;

Ce ocupaţii ai avut după terminarea serviciului militar şi până în prezent ?

Răspuns;

In Iulie 1939 după terminarea serviciului militar am intrat în poliţia oraşului Făgăraş ca gardian public cl.III unde am stat până la 1 Iulie 1942 când am fost mutat la Poliţia oraşului Turda în aceeaş calitate.

La Turda am funcționat până la 1 Iunie 1946 când am fost pus în cadrul disponibil.

Din 1946 până în Martie 1948 m'am ocupat cu munca câmpului. Din Martie 1948 până în Septembrie 1951 am fost colector de lapte la fca.de unt Dej. Din Septembrie 1951¹⁹¹¹ până în prezent am funcționat ca îndrumător agricol la Topităria de cânepă Beclean.

Intrebare ;

Ce funcții ai îndeplinit Dta la poliția orașului Făgăraș?

Răspuns;

În anul 1939-1940 am funcționat ca gardian public la pază, în anul 1941 am funcționat câteva luni, ca gardian de circulație, iar în anii 1941-1942 Iulie am funcționat ca gardian la biroul de procedură.

Intrebare ;

Cine au fost șefii Dtale în această perioadă?

Răspuns;

Șefii mei au fost; MORARU IOSIF și MAILAT MOISE, ambii șef de secție de gardiani publici. Șeful poliției a fost până la începutul anului 1941 comisarul șef TEODORESCZ care a fost pensionat. Din Ianuarie 1941, șeful poliției a fost un comisar șef al cărui nume nu mi-l amintesc, care venise de la Sibiu și care a funcționat mai departe și după plecarea mea din Făgăraș.

Intrebare ;

Ce funcții ai îndeplinit Dta la poliția orașului Turda?

Răspuns;

Din Iulie 1942 până la începutul anului 1944 am funcționat ca gardian public Cl.III-a pază și circulație, De la începutul anului 1944 și până la 23 August 1944 am funcționat ca agent informator al Siguranței la fca.de ciment din Turda.

După 23 August 1944 am funcționat în continuare ca agent al biroului de Siguranță Turda până în Iulie 1946 când am fost pus în cadrul disponibil.

Intrebare ;

Cine au fost șefii Dtale în perioada cât ai funcționat la poliția din Turda?

Răspuns;

În timpul cât am funcționat la pază și circulație șeful meu direct a fost șeful secției de gardieni CUIBUS SAMOILA.

După ce am fost numit informator la fca.de ciment Turda șeful meu direct era TODERASCU GHEORGHE, șeful biroului de siguranță, de la care primeam toate instrucțiunile. Șeful poliției în tot timpul cât am funcționat la Turda a fost BRADEANU CORNEL.

Intrebare ;

În ce împrejurări ai fost plasat ca agent al Siguranței. la fabrica de ciment din Turda ?

Răspuns;

La începutul anului 1944 am fost chemat de șeful poliției BRADEANU CORNEL care mi-a spus că voi trece la dispoziția comisarului șef TODERASCU GHEORGHE șeful biroului de Siguranță.

TODERASCU mi-a spus că eu voi intra la Fabrica de ciment ca informator. La chemat pe comisarul CONSTANTINESCU căruia i-a spus că a doua zi să mă plaseze la fabrică.

A doua zi dimineață am venit civil la Siguranță și împreună cu comisarul CONSTANTINESCU am plecat la fabrica de ciment.

Comisarul CONSTANTINESCU m'a prezentat colonelului IONESCU comandantul militar al fabricii, că eu sunt omul de legătură al Siguranței, în fabrică. Colonelul la chemat pe maestrul CARNATIU, căruia i-a spus că eu am misiune în fabrică, și să spună celorlalți muncitori că eu sunt un nou angajat. Acelaș lucru l-a repetat și CONSTANTINESCU (comisarul). Maistrul m'a luat cu el în fabrică și mi-a arătat biroul dânsului, fabrică etc.

Intrebare ;

Pe ce considerente ai fost plasat Dta ca agent al Siguranței la fabrica de ciment din Turda ?

Răspuns;

Nu știu pe ce considerente mi s'a făcut plasarea mea ca agent al Siguranței la fabrica de ciment.

Intrebare ;

Ce instrucțiuni ai primit Dta de la comisarul șef TODERASCU ?

Răspuns;

Comisarul șef TODERASCU personal mi-a dat instrucțiuni necesare pentru îndeplinirea misiunii mele.

Astfel mi-a spus să observ starea de spirit a muncitorilor, dacă discută în grupuri, ce anume discută, cine sunt comuniști, unde țin ședințele, cine participă la ședințe etc.

Intrebare ;

Ce informații i-ai dat comisarului șef TODERASCU în perioada cât ai fost agent informator al Siguranței.

Răspuns;

Am dat informații cu caracter general, în care am arătat că starea de spirit este bună, că muncitorii sunt liniștiți și mulțumiți. Altceva nimic.

Intrebare ;

TODERASCU a fost mulțumit cu informațiile date ?

Răspuns;

TODERASCU n'a fost mulțumit cu informațiile date de mine spunând că el are nevoie material concret și nu de generalități.

Intrebare ;

Dacă comisarul șef TODERASCU a fost nemulțumit cu serviciile Dtale, cum te-a menținut până la eliberare în funcția de agent inf.?

Răspuns;

A menținut pentru faptul că totdeauna i-am promis că îi voi aduce material concret.

Intrebare ;

Ce informații ai avut Dta în timpul cât ai funcționat la Siguranța din Turda ?

Răspuns;

Nu am avut informatori. Informațiile culegeam personal stând de vorbă cu muncitorii.

Acest proces verbal de interogatoriu a fost citit de mine cuvânt cu cuvânt și după ce am constatat că el corespunde întru totul cu cele declarate de mine îl susțin și semnez propriu nesilit de nimeni.

Anchetatori ;
LT.MAH.DE SECURITATE

Anchetat
ss.BALC AUGUSTIN

I.Niculscu,
SIT.DE SECURITATE
Nagy Wilhelm

Proces-Verbal de Interogatoriu

26. Iulie 1953 Orașul Cluj

Interogatoriul a început la ora 22 și 00 minute. Interogatoriul s'a terminat la ora 06 și 00 minute.

Eu, Lt. Maj. de Securitate Niculescu Ioan
am interogat în calitate de Încetător
(pe arestatul, reținutul, martorul)

1. Numele BĂLC 2. Prenumele AUGUSTIN

3. Anul, luna și ziua nașterii 1914. Martie 19 4. Numele părinților

Bălc Zamfir - Anuș Telega 5. Locul nașterii Satul Găștița

Com. Poiana Blucchi, Rai Dej, Reg. Cluj

6. Cetățenia Română 7. Naționalitatea Română

8. Apartenența politică Exclus din P. R. din ce an -

9. Studii F. d. primară, în com. Găștița - 1928
(când, unde și ce școală a absolvit)

10. Profesia Plugar 11. Ultimul loc de muncă și funcția

Găstăria de câmpie Belean Reg. Cluj - îndrumător agricol

12. Ultimul domiciliu com. Gălgău, Rai Dej, Reg. Cluj

13. Situația familială sotie: Maria Leada, 37 ani, în com. Gălgău,
(soția, copii, numele lor, vârsta lor, domiciliul și ocupația)

responsabil de centru T. S. P. L., copii: Bălc Virica - 11 ani -
secular - com. Gălgău, Rai. Dej, Reg. Cluj.

14. Origina socială inante de 23. VIII. 1944 au avut 5 sug. pământ
(averea părinților până la 23 August 1944 și în prezent)

arabil, i casa locuit, în prezent 3 sug. pământ, și 1 casă
locuite

15. Poziția socială

16. Activitatea politică până în 1947 În anul 1945 m' am înscris
(În ce partide politice a fost. Participare în alegeri)

în P. C. R. și în 1957 am fost scutit.

Semnătura,

Bălc Augustin

17. Decorații, distincții și premii guvernamentale

nu am avut
(înainte de 23 August 1944)

18. În ce armată a făcut serviciu, grad, funcție *Armata Română, Centrul
No. 12. instrucție jandarm Oradea - sergent - instructor,
contingentul 1936.*

19. Dacă a fost prizonier *nu am fost prizonier niciodată*
(unde și când)
—

20. Dacă a fost în străinătate, unde, când și în legătură cu ce *nu am
fost în străinătate niciodată*

21. Dacă a fost judecat, când, din ce cauză, de cine și la ce pedepse a fost con-
damnat *nu am fost condamnat și nici judecat
niciodată*

Intrebare: *Ce ocupații ai avut după terminarea
serviciului militar și până în prezent?*

Răspuns: *În Iulie 1939 după terminarea servi-
ciului militar am intrat în poliția orașului
Făgăraș ca gardian public el. m. unde am stat
până la 1. Iulie 1942 când am fost mutat
la poliția orașului Turda în aceeași calitate.
La Turda am funcționat până la 1 Iunie 1946
când am fost pus în cadrul disponibil.*

*Din 1946 până în martie 1948 m'am ocupat
cu munca câmpului. Din martie 1948 până în
septembrie 1951 am fost collector de lapte la
fca. de unit. Dej. Din septembrie 1951 până în pre-
zent am funcționat ca instructor agricol la
Școala de câmpă Becler.*

Intrebare: *Ce funcții ai îndeplinit și la poliție
orașului Făgăraș?*

Răspuns: *În anul 1939-40 am funcționat ca gardian
public la pază, în anul 1941 am funcționat câteva*

Semnătura.

Bolo Augustin

Urmare: luni, ca gardian de circulatie, iar in anii 1941-42
Iulie am functionat ca gardian la biroul de ~~procedura~~
Intrebare: Cine au fost sefi state in aceasta
perioada?

Raspuns: Sefi mei au fost MORARU-IOSEF MAILAT ¹⁹⁴¹
MOISE, ambii sef de sectie de gardieni publici.
Seful politiei a fost pana la inceputul anului 1941
Comisarul sef TEODORESCU care a fost pensionat. Din
Ianuarie 1941 seful politiei a fost un comisar sef al
carii nume nu mi-l amintesc, care venise de la
Sibiu si care a functionat mai departe si dupa plecarea
mea din Fagaras.

Intrebare: Ce functii ai indeplinit sta la politie
orasului Turda?

Raspuns: Din Iulie 1942 pana la inceputul anului
1944 am functionat ca gardian public cl. III-a la peza
si circulatie. De la inceputul anului 1944 si pana la
23. August 1944 am functionat ca agent informator
al Sigurantei la fca de ciment din Turda.

Dupa 23. August 1944 am functionat in
continuare ca agent (de) al Biroului de Siguranta Turda
pana in Iulie 1946 cand am fost pus in cadrul
disponibil.

Intrebare: Cine au fost sefi state in perioada
cât ai functionat la politie din Turda?

Raspuns: In timpul cât am functionat la peza
si circulatie seful meu direct a fost seful sectiei
de gardieni CUIBUS-SAMUILA.

Dupa ce am fost numit informator
la fca. de ciment Turda seful meu direct era
TODERASCU-GHEORGHE, seful biroului de siguranta,
de la care primeam toate instructiunile. Seful politiei

Semnatura.

Böle Augustin

Urmare: în tot timpul cât am funcționat la Turda a fost

BRĂDEANU-CORNEL

Întrebare: În ce împrejurări ai fost plasat ca agent al siguranței la fca. de ciment din Turda?

Răspuns: La începutul anului 1944 am fost chemat de șeful poliției Brădeanu Cornel care mi-a spus că voi trece la dispoziția comisarului șef TODERASCU-SERGE șeful biroului de siguranță.

Toderasen mi-a spus că eu voi intra la fca. de ciment ca înfirmator. L-a chemat pe comisariul CONSTANTINESCU căruia i-a spus că a dorit să mă plaseze la fabrică.

A doua zi dimineață am venit cînt la siguranță și împreună cu comisariul CONSTANTINESCU am plecat la fca de ciment.

Comisarul Constantinescu mi-a prezentat colonelului IONESCU comandantul miliției al fabricii, că eu sunt omul de legătură al siguranței din fabrică. Colonelul m-a chemat pe maiorul CĂRNĂȚIU căruia i-a spus că eu am misiune în fabrică, și mi-a spus că el nu este angajat. Același lucru l-a repetat și Constantinescu (comisarul) maiorul mi-a luat eu el în fabrică și mi-a arătat biroul său din fabrică etc.

Întrebare: Pe ce considerente ai fost plasat și ca agent al siguranței la fca. de ciment din Turda?

Răspuns: Nu știu pe ce considerente mi s-a făcut plasarea ca agent al siguranței la fca de ciment.

Întrebare: Ce instrucțiuni ai primit și

Semnătura,

Böle Proștina

Urmare: dela comisarul șef Toderașcu?

259

Răspuns: Comisarul șef Toderașcu personal mi-a dat instrucțiuni necesare pentru îndeplinirea misiunii mele.

195

Astfel mi-a spus să știu starea de spirit a membrilor, dacă discută în grupuri, ce anume discută, cine sunt comunistii, unde țiu sediile, cine participă la sedințe etc.

Interbare: Ce informații i-ai dat comisarului șef Toderașcu în perioada cât ai fost agent informativ al siguranței?

Răspuns: Am dat informații cu caracter general, în care am arătat că starea de spirit este bună, că membrii sunt liniștiți și mulțumiți. Altcum nimic.

Interbare: Toderașcu a fost mulțumit cu informațiile date?

Răspuns: Toderașcu m'a fost mulțumit cu informațiile date de mine spunând că el are nevoie material concret și nu de generalități.

Interbare: Dacă comisarul șef Toderașcu a fost nemulțumit cu serviciile date, cum te-a menționat până la eliberare în funcția de agent inf.?

Răspuns: Am menționat pentru faptul că totdeauna iam promis că îi voi aduce material concret.

Interbare: Ce informații ai avut șta în timpul cât ai funcționat la Siguranța din Turda?

Răspuns: Nu am avut informații. Informațiile legeam personal stând de vorbă cu membrii.

Acest proces-verbal de interogatoriu a fost citit de mine curant cu curant și după ce am constatat că intru

Semnătura,

Bole Augustin

Urmare: Actul corespunde cu cele declarate de mine il sustin si venues propriu men-
lit de mine:

Anchetat
Böle Augustin

Anchetatori:

Unaj. de Sec.

J. Niculescu

St. de Securitate:

Manu Diny

si

cu

Semnătura,

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

=====
Arestatul BALC AUGUSTIN, născut la 19.III.1914 în com.Gostilia, Raionul Dej, Regiunea Cluj, fiul lui ZAMFIR și TEREZA, fost polițist, în prezent funcționar la Topit. de cânepă Becleanu, cu ultimul domiciliu în com.Gălgău, Raionul Dej, Regiunea Cluj.

27 Iulie 1953- Cluj

Interogatoriul a început la ora 22,30
" s'a terminat la ora 6.

Intrebare ;

Cunoști Dta o persoană cu numele NEGREA ARNOLD ?

Răspuns;

Da, cunosc o persoană cu numele NEGREA ARNOLD.

Intrebare ;

Unde l-ai cunoscut și cu ce ocazie ?

Răspuns;

În toamna anului 1939 pe când eram gardian în poliția orașului Băgăraș, m'am mutat cu domiciliul în Str.Mihail Eminescu. La câteva case de locuința mea era o cârciumă, proprietatea unui anume LOB. În timpul liber mergeam la acela și serveam băutură. Cu timpul m'am împrietenit cu cârciumarul LOB și în discuțiile avute cu el, printre altele mi-a spus că are un fiu, doctor în drept care și-a făcut studiile în străinătate și că a fost secretarul lui DOBRESCU fără să-mi precizeze cine este acest DOBRESCU.

In primăvara anului 1940 a venit acasă fiul cârciumarului LOB. Într'o zi mi l-a prezentat și mie spunând că e copilul lui. Acesta s'a recomandat NEGREA. Era un tânăr cu cca.27-30 ani, statura mijlocie, slab, blond, cu părul rar și purta ochelari.

Intrebare ;

Ce relații ai avut cu Dr.NEGREA, la Făgăraș?

261

Răspuns;

197

In timpul cât NEGREA a stat la Făgăraș nu am avut cu el decât legături de cunoștință. Ne salutăm și schimbăm numai câteva cuvinte. El era bolnav și stătea mai mult acasă. Dela părinții lui NEGREA ARNOLD în timpul cât am stat pe Str. Mihail Eminescu până în toamna anului 1940 am împrumutat diferite lucruri casnice. In primăvara anului 1941 am observat că NEGREA ARNOLD nu mai este la părinți.

Intrebare ;

Când l-ai reîntâlnit pe Dr.NEGREA ARNOLD și cu ce ocazie ?

Răspuns;

In vara anului 1942 am fost mutat la poliția din Turda. La puțin timp după venirea mea la Turda, l-am întâlnit în Piața Unirii pe Dr.NEGREA. Cu această ocazie m'a întrebat de când am venit la Turda și alte lucruri fără importanță.

Dela acea dată l-am mai întâlnit ocazional de câteva ori pe stradă și pela serviciul sanitar al orașului Turda.

In primăvara anului 1943, într'o Duminică sau sârbătoare, pe când mă aflam pe o bancă în parcul de lângă Poștă și citeam un ziar, a venit lângă mine doctorul NEGREA ARNOLD. Am început să discutăm despre situația lui personală și mi se plângea că este teamă ca evreii să nu fie duși în Germania și m'a rugat că dacă aflu ceva în legătură cu măsurile ce se vor lua împotriva evreilor, să-l anunț și pe el.

Intrebare ;

Cu ce se ocupa Dr.NEGREA ARNOLD la Turda?

Răspuns;

In tot timpul războiului Dr.NEGREA ARNOLD a lucrat la serviciul sanitar al orașului Turda. Nu știu dacă a lucrat ca salariat sau în cadrul muncii obligatorii.

Intrebare ;

Ce relații ai avut cu Dr.NEGREA ARNOLD în timpul cât ai stat în Turda ?

Răspuns;

Incepând din primăvara anului 1943, am început să am legături mai strânse cu NEGREA ARNOLD.

Astfel de fiecare dată când se pregătea la poliție câte o razie am anunțat familia ADONI din Turda Str. Călărași No.6-8-10, unde NEGREA ARNOLD lua masa și cu care eram în bune relații.

În toamna anului 1943, NEGREA ARNOLD m'a întâlnit pe stradă și m'a rugat să trec la familia ADONI că are să-mi comunice ceva. În aceeași seară m'am dus la familia ADONI unde am găsit pe ADONI, pe soția sa și pe NEGREA ARNOLD.

Cu acea ocazie NEGREA ARNOLD mi-a spus că are o cantitate de hârtie cca.5.000-6.000 coale, și m'a rugat să țin la mine acasă, fără să-mi spună la ce îi folosește. Eu am consimțit și chiar în aceeași seară mi-am umplut servieta ce era la mine și am dus acasă.

La câteva zile m'am dus din nou și am mai luat o servietă cu hârtie. Restul hârtiei ce a rămas a fost adus la mine în casă în Str. Simion Bărnuțiu No.21, de către soția lui ADONI. Odată cu hârtia, aceasta a adus și un șapilograf, pe care le-a lăsat soției mele, deoarece eu nu eram acasă.

La al doilea transport de hârtie pe care le-am făcut Dr. NEGREA ARNOLD, în prezența soților ADONI mi-a dat o legătură cu litere cca. 3 Kg. învelite în cârpă.

După un timp cca. o lună NEGREA ARNOLD mi-a spus din nou să merg la familia ADONI ca are să-mi dea ceva.

M'am dus la familia ADONI în aceeași seară și am găsit prezenți în afară de familia ADONI și NEGREA ARNOLD și pe un evreu cu numele de ZOLTI. Acesta era mic de statură, brunet, cu părul negru, puțin ondulat.

Cu acea ocazie NEGREA ARNOLD a adus din alte camere două pistoale; unul "Bereta" și unul "Browning" și un pistol mitralieră tip sovietic și cca.100 cartușe pentru pistolul mitralieră, învelite într-o pânză de sac.

Înainte de a aduce aceste arme Dr. NEGREA mi-a spus; "am încredere în Dta și vreau să-ți dau ceva, dar ce-ți dau să pui într'un loc foarte sigur întrucât nu vrea să se piardă sau să fie găsite de cineva".

Eu am consimțit și după aceea NEGREA ARNOLD a adus armele. Pistoalele și cartușele le-am băgat în buzunar la veston și pantaloni iar pistolul mitralieră l-am băgat sub manta și le-am dus acasă.

Tot în aceeaș seară, pistoalele și cartușele le-am învelit într'un sac de hâție le-am legat cu o sfoară și le-am ascuns subț o de paie de grâu, care era alături de gardul curții mele. 263
199

La circa 2-3 săptămâni, după ce mi-a dat armele m'am întâlnit cu NEGREA ARNOLD pe stradăț și mia- spus că a să cumpere un aparat de radio. După această convorbire la câteva zile a venit la mine acasă cu un aparat radio, marca " Telefonker 3+1 lămpi și a spus soției că a fost trimis de un domn să instaleze aparatul.

Menționez că de legăturile mele cu Dr.NEGREA ARNOLD și familia ADONI i-am spus numai soției mele care avea cunoștințe de toate activitatea mea.

In cursul iernii 1943-1944, NEGREA ARNOLD nu mi-a dat nici-o însărcinare.

In primăvara anului 1944 m'a rugat să trec din nou la familia ADONI că are să-mi dea ceva.

In aceeaș seară m'am dus la familia ADONI, unde Dr. NEGREA în prezența soților ADONI, mi-a dat 4-5 buc. Buletine de Biroul Populației, în alb și m'a rugat să le ștampilez cu ștampila poliției Turda fără să-mi spună de unde și-a procurat.

După cca. două săptămâni i-am adus buletinele ștampilate tot la familia ADONI.

După cca. o săptămână am fost chemat din nou de către Dr.NEGREA la familia ADONI, cu care ocazie Dr.NEGREA, mi-a dat 6-7 buletine de bir.pop. în alb însă la data aceasta cu fotografiile pe ele.

La unul din buletine era și fotografia lui Dr.NEGREA . După cca.2 săptămâni i-am adus aceste buletine ștampilate.

După aceasta Dr.NEGREA ARNOLD mi-a mai dat în 2 rânduri buletine pentru ștampilat, în alb și fără fotografiile pe ele. Odată cca.12 buc. iar a doua oară cca.18-20 bucăți, pe care deasem ni le-am ștampilat și le-am dat.

Ultimile 18-20 bucăți i le-am ștampilat în cursul lunii Mai sau Iunie în 1944.

In noaptea de 23 August 1944 după ce s'a dat comunicatul cu privire la armistițiul, m'am dus la familia ADONI acasă, să comentăm evenimentul.

Când am sosit la ADONI, nu am găsit decât pe soția ²⁶⁴ lui ADONI care mi-a spus că soțul ei se află la NEGREA ARNOLD acasă- în Str.Viilor. 200

Am plecat și eu împreună cu soția lui ADONI. La NEGREA am găsit prezent cca.12 persoane, printre care se afla și ZOLTI. Din cei prezenți cunoșteam numai pe avocatul WEINBERGER și SUCIU GAVRIL. Cum am ajuns NEGREA ARNOLD mi-a spus să merg acasă să aduc șapilograful și hârtie.

Am adus șapilograful și hârtia după care unul din ei a tipărit un manifest. După acea manifestele au fost împrăștiate.

Intfebare ;

Mai ai ceva de adăugat în legătură cu relațiile dintre Dta și NEGREA ARNOLD.

Răspuns;

Nu mai am nimic de adăugat în legătură cu relațiile mele cu NEGREA ARNOLD.

Intrebare ;

Ce ai făcut cu armele primite dela NEGREA ARNOLD.

Răspuns;

La cca.10 zile după armistițiul, TURDA a fost ocupată de trupele hortiste iar eu am plecat din localitate, când m'am înapoiat după eliberarea Turdei la cca. o lună, nu le-am mai găsit.

Intrebare ;

Ce rol a avut ZOLTI în relațiile dintre Dta și Dr. NEGREA ARNOLD ?

Răspuns;

ZOLTI n'a avut nici-un fel de contribuție la relațiile dintre mine și NEGREA ARNOLD. L-am văzut numai de câteva ori la familia ADONI.

Intrebare ;

Cine dela Poliția sau Siguranța orașului Turda avea cunoștință de legăturile Dtale cu Dr.NEGREA ARNOLD ?

Răspuns;

Nu am spus la nici-o persoană din Poliție sau Siguranță despre legăturile mele cu NEGREA ARNOLD și nici nu am cunoștință ca să fi aflat din altă parte.

Singura persoană căruia i-am spus acest lucru a fost soția mea.

Intrebare ;

Ai primit bani dela NEGREA ARNOLD pentru serviciile pe care i le-ai făcut ?

Răspuns;

In afară de aparatul de radio nu am primit nici-o sumă de ... sau cadouri dela NEGREA ARNOLD.

Intrebare ;

Ce te-a determinat pe Dta să-l ajuți pe NEGREA ARNOLD?

Răspuns;

In discuțiile pe care le-am avut cu NEGREA RNOLD, acesta mi-a arătat că nemții vor pierde războiul iar eu dacă îl voi ajuta voi primi o funcție mai bună, fapt care m'a determinat să-l ajut pe NEGREA ARNOLD.

Intrebare ;

Acestea sunt sinurele lucruri care te-au determinat să-l ajuți pe NEGREA ARNOLD?

Răspuns;

Acestea au fost singurele lucruri care m'au determinat ca să-l ajut pe NEGREA ARNOLD.

Intrebare ;

Cunoșteați pericolul la care te expuneați păstrând în mod ilegal armamentul și șapilograful dat de NEGREA ARNOLD?

Răspuns;

Cunoșteam pericolul, însă eu fiind în Poliție știam că la mine nu se vor face percheziție domiciliară pentru că nu mă vor bănuși.

Intrebare;

După eliberare te-ai înscris în Partid ?

Răspuns;

Da. In anul 1945 m-am înscris în P.C.R.

Intrebare ;

Cine ți-a dat recomandațiile pentru a înscrie în Partid.

Răspuns;

Nu îmi amintesc cine mi-a dat recomandațiile pentru a înscrie în Partid.

Intrebare ;

NEGREA ARNOLD a avut vre-o contribuție la mișcarea Dtale în partid?

Răspuns;

Nu știu dacă NEGREA ARNOLD a avut vre-o contribuție la înscrierea mea în Partid, deoarece la înscriere eu nu m'am adresat la el ci secretarul organizației de bază. Este posibil că el să fi dat referințe despre mine.

Intrebare ;

Ce alte fapte mai cunoști din activitatea lui NEGREA ARNOLD ?

Răspuns;

Menționez că în cursul anului 1943-1944 l-am revăzut pe NEGREA ARNOLD cca.5-6 ori venind la Poliție.

Intrebare ;

Pentru ce venea NEGREA ARNOLD la Poliție ?

Răspuns;

Nu știu pentru ce NEGREA ARNOLD venea la Poliție.

Intrebare ;

Dta nu l-ai întrebat pentru ce vine la Poliție ?

Răspuns;

Nu l-am întrebat niciodată.

Intrebare ;

La cine venea la poliție NEGREA ARNOLD ?

Răspuns;

Când venea la poliție NEGREA ARNOLD se ducea la agentul HAIDUC care se ocupa cu controlul străinilor după care stătea de vorbă și cu TODERASCU șeful Siguranței. Nu am auzit niciodată discuția dintre ei.

Intrebare ;

Mai ai ceva de declarat la cele declarate până în prezent ?

Răspuns;

În primăvara anului 1945 NEGREA ARNOLD era secretarul Jud.P.C.R. Turda. Întâlnindu-mă cu el într'una din zile mi-a spus că are să se ocupe să fiu și eu avansat.

După cca.1 lună dela această discuție am fost avansat la gradul de agent.

În primăvara anului 1946 NEGREA ARNOLD a plecat din Turda și de atunci nu l-am mai văzut.

Acest proces verbal de interogatoriu a fost citit de mine cuvânt cu cuvânt și după ce am constatat că întru totul corespunde cu cele declarate de mine, îl semnez și susțin.

LT.MAJ.DE SECURITATE

ss.BALC AUGUSTIN

I.Niculescu

266

212

Proces-Verbal de interogatoriu

Arestat ul BĂLC-AUGUSTIN născut la 19.11.1914 în com. Gărlău, Rai. sej. Reg. Cluj, fiul lui Zamfir și Tereza, fost polițist, în prezent - funcționar la Topit. de câneșă Buleau, cu ultimul domiciliu în com. Gărlău, Rai. sej. Reg. Cluj.

27 Iulie

1953

Orașul

Cluj

Interogatoriul a început la ora 22 și min. 30

" s'a terminat " " 6 " " "

Intrebare: Cumști. Șta o persoană cu numele

NEGREA-ARNOLD?

Răspuns: Da, cunosc o persoană cu numele Negrea Arnold.

Intrebare: Unde l-ai cunoscut și cu ce ocupație?

Răspuns: În toamna anului 1939 pe când eram gardian în palătia orașului Făgăraș, m'am mutat cu domiciliul în Str. Mihail Eminescu. La cătera casa de locuință mea era o cărcimă, proprietatea unui omume L.O.B. În timpul liber mergeam la acea cărcimă și serveam băutura. Cu timpul m'am împrietenit cu cărcimarul L.O.B. și în discuțiile avute cu el, printre altele mi-a spus că are un fiu, doctor în drept care și-a făcut studiile în străinătate și că a fost secretarul lui DOBRESCU fără să mi precizeze cine este acest Dobrescu.

În primăvara anului 1940 a venit

Iscălitura.

Bălc Augustin

Urmas: acasa fiul carci-marului Loh. Tuti'a zi mi l-a prezentat si mie spunand ca e copilul lui. Acosta sa recomandat NEGREA. Era un tanar cu cca 17-20 ani, statura mijlocie, slab, blond, cu parul rar si purta ochelari.

Intrebare: Ce relatii ai avut cu dr. Negrea, la Fagaras?

Raspuns: In timpul cat Negrea a stat la Fagaras nu am avut cu el decat legaturii de curiozitate. Ne salutam si schimbam numai cateva cuvinte. El era bolnav si statea mai mult acasa. De la parintii lui Negrea Arnold in timpul cat am stat pe str. Mihail Eminescu pana in toamna anului 1940 am imprumutat diferite lucruri casnice. In primavara anului 1941 am observat ca Negrea Arnold nu mai este la parinti.

Intrebare: Cand l-ai revizitat pe dr. Negrea Arnold si cu ce ocazie?

Raspuns: In vara anului 1942 am fost mutat la politia din Turda. La putin timp dupa venirea mea la Turda, l-am intalnit in Prala Unirii pe dr. Negrea Arnold. Cu aceasta ocazie m'a intalnit de cand am venit la Turda si alte lucruri fara imperturbare.

De la acea data, l-am mai intalnit ocazional de cateva ori pe strada si pe la serviciul sanitar al onarului Turda.

In primavara anului 1943, intr-o sunitica sau sarbatoare, pe cand ma aflam pe o banca in parcul de langa Posta si citeam un ziar, a venit langa mine doctorul Negrea Arnold. Am inceput sa dis-

Urmare: cutam despre situatia lui personala
si mi se plangea ca este teama ca sursele
sa nu fie dusi in germania si ma rugat ca
daca aflu ceva in legatura cu masurile care
se vor lua impotriva sursele, sa-l anunt
si pe el.

Intrebare: Cu ce se ocupa dr. Segrea Arnold
la Turda?

Raspuns: In tot timpul razboiului dr. Segrea
Arnold a lucrat la serviciul sanitar al orasu-
lui Turda. Nu stiu daca a lucrat ca
salariat sau in cadrul muncii obligatorii.

Intrebare: Ce relatii ai avut cu dr. Segrea
Arnold in timpul cat ai stat la Turda?

Raspuns: Incepand din vara anului 1943, am in-
ceput sa am legaturi mai stransa cu Segrea
Arnold.

Atfel de fiecare data cand se pregatea
la politie cate o copie am anuntat familia
ADONI din Turda Str. Calarus 4-6-8-10, unde Segrea
Arnold lua masa si cu care eram in bune
relatii.

In toamna anului 1943 Segrea
Arnold ma intalnit pe strada si ma rugat
sa trec la familia Adoni ca are sa-mi
comunique ceva. In aceea seara mi-am dus
la familia Adoni unde am gasit pe Adoni,
pe soti sa si pe Segrea Arnold.

Cu acea ocazie Segrea Arnold
mi-a spus ca are o cantitate de hartie
cca. 5000-6000 coale, si ma rugat sa tin
la mine acasa, fara sa-mi spun la ce

Semnatura,
Bole Augustin

Urmare: ce s'î folose. Eu am consumit și chiar în
aceas seară mi-am umplut servietă ce era
la mine și am dus acasă.

La cățem gile mi-am dus din
nou și am mai luat o servietă cu hârtie.
Restul hârtiei ce a rămas a fost adus la
mine cu casa în st. Simion Barbutu nr. 21
de către soția lui Adoni, Odata cu hâr-
tia, aceasta a adus și un epistolograf, pe
care le-a lăsat soției mele, deoarece eu
nu eram acasă.

La al doilea transport de hâr-
tie pe care le-am făcut ș. Negrea Arnold,
în prezența soției Adoni mi-a dat o legă-
tura cu litere, cea 3 kg. învelite în cârpă.

După un timp cea. a lui Negrea
Arnold mi-a spus din nou să merg la
familia Adoni ca are să mi dea ceva.

Și am dus la familia Adoni în
aceas seară și am găsit prezenți în afara de
familia Adoni și Negrea Arnold și pe un
soreu cu numele de ZOLTI. Acesta era
mic de statură, brunet, cu părul negru, puțin
redulat.

Cu acea ocazie Negrea Arnold
a adus din alte camere două pistoale;
unu „Borela” și unu „Browning” și un pistol
mitalică tip sovietic și cea 100 cartuși
pentru pistolul mitalică, învelite într-o
pânză de sac.

Trănit de a aduce aceste
arme ș. Negrea mi-a spus: „am încredere

Băle
Semnătura
Băle Augustin

Urmare: în Stă și vreau să îți dau ceva, dar
ce-ți dau să poți într-un loc foarte sigur
înlocuiți un vreau să se piardă sau să fie
grăite de cineva".

Eu am cunoscut și după 215
acea Negrea Arnold a adus armele. Pistolele
și cartușele l-am băgat în brumar la veston
și pantaloni iar pistolul mitralieră l-am
băgat sub mantă și le-am dus acasă.

Tot în aceeași seară, pistoalele și cartu-
șele le-am învelit într-un sac de hârtie
le-am legat cu o sfoară și le-am ascuns
sub o țesătură de paie de grâu, care era alături
de gardul curții mele.

La circa 2 săptămâni, după
ce mi-a dat armele m'am întâlnit cu
Negrea Arnold pe stradă și mi-a spus că
a să cumpere un aparat de radio. După a-
ceastă conversație la cățusa gîbe a venit la
mine acasă m'a lăsat de la un atelier de
reparații radio cu un aparat radio, marca
"Telefunken" 3+1 lămpi și mi-a spus să îi
ca a fost înșel de un domn să instaleze
aparatură.

Menționez că de legăturile mele
cu D. Negrea Arnold și familia Adoni i-am
spus numai soției mele, care avea cu-
noștințe de toate activitățile mele.

În cursul iernii 1943-44, Negrea
Arnold mi-a dat mici și nisărci etc.

În primăvara anului 1944
mi-a rugat să trec din nou la familia

Semnătura
Bile Augustin

Urmare: Adoni că are să-mi dea ceva.

În aceeași seară m'am dus la familia Adoni, unde d. Segrea, în prezența satâr Adoni, mi-a dat 2-5 buc. Buletine de Popul Populației, în alb și mi-a rugat să le stampilez cu stampila poliției Turda, fără să-mi spună de unde și-a procurat.

După cea 2 săptămână i-am adus buletinele stampilate tot la familia Adoni.

După cea 2 săptămână am fost chemat din nou de către d. Segrea la familia Adoni, cu care ocazie d. Segrea mi-a dat 6-7 buletine de bri. pop., în alb, însă la data aceasta cu fotografii pe ele.

La unul din buletine era și fotografia lui d. Segrea. După cea 2 săptămână i-am adus aceste buletine stampilate.

După aceasta d. Segrea Ardele mi-a mai dat în 2 rânduri buletine pentru stampilat, în alb și fără fotografii pe ele. Odată cea 12 buc. iar a doua oară cea 18-20 bucăți, pe care deasemenea le-am stampilat și le-am dat.

Ultimele 18-20 bucăți mi le-am stampilat în cursul lunii mai sau Iunie în 1944.

În noaptea de 23. August 1944 după ce s'a dat comunicatul cu privire la armistițiul, m'am dus la familia

Adoni acasă, să comentăm evenimentul.

Când am sosit la Adoni, m

Semnătura:
D. Segrea

Urmare: am găsit decât pe sotiia lui Adoni
care mi-a spus că sotiul ei se afla la
Siegrea Arnold acasă - în Str. Vilor.

Am plecat și eu împreună cu
sotiia lui Adoni. La Siegrea am găsit
prezent cca. 12 persoane, printre care se
afila și Toti. Din cei prezenți cunoșteam
numai pe avocatul Weinberger și Luciu
Gauril. Cum am ajuns Siegrea Arnold
mi-a spus să merg acasă să aduc se-
pilograful și hartiile.

Am adus sepilograful și
hartiile după care unu din ei a tipărit
un manifest. După aceea manifestele au
fost imprăștiate.

Intrebare: Hai ai ceva de adăugat în
legătura cu relațiile dintre Ște și Siegrea
Arnold.

Răspuns: Nu mai am nimic de adăugat
în legătura cu relațiile mele cu Siegrea
Arnold.

Intrebare: Ce ai făcut cu armele primii-
te de la Siegrea Arnold.

Răspuns: La cca. 10 zile după armistițiu,
Turda a fost ocupată de trupele hertog-
te iar eu am plecat din localitate, când
m'am reapoiat după eliberarea Turdei
la cca. o lună, eu le-am mai găsit.

Intrebare: Ce rol a avut Toti în relațiile
dintre Ște și Sr. Siegrea Arnold?

Răspuns: Toti n'a avut nici un fel de
contribuție la relațiile dintre mine și

Semnătura
Böle Augustin

Urmare:

Intrebare: Segrea Arnold. L-am vizitat numai de câteva ori la familia Adoni Intrebare: Cine dela Politia sau Siguranta orasului Turda avea cunostinta de legatunile tale cu Sr. Segrea Arnold?

Raspuns: Nu am spus la nici o persoana din Politia sau Siguranta despre legatunile mele cu Segrea Arnold. o nici nu am cunostinta ca sa fi aflat din alta parte.

Fiindca persoana caruia i-am spus acest lucru a fost sotia mea.

Intrebare: Ai primit bani dela Segrea Arnold pentru serviciile pe care i le-ai facut?

Raspuns: In afara de aparatul de radio nu am primit nici o suma de \$ sau cadouri dela Segrea Arnold.

Intrebare: Ce te-a determinat pe sti sa-l ajuti pe Segrea Arnold?

Raspuns: In discutile pe care le-am avut cu Segrea Arnold, acesta mi-a uatut ca (dupa) veniti var pierde rajboul iar eu daca il voi ajuta sa primeasca o functie mai buna, fapt care m'a determinat sa-l ajut pe Segrea Arnold.

Intrebare: Acestea sunt singurile lucruri care te-au determinat sa-l ajuti pe Segrea Arnold?

Raspuns: Acestea au fost singurile lucruri care m'au determinat sa-l ajut pe Segrea Arnold.

Semnatura
Bole Augustin

Urmasare: nu am avut niciodata pericolul sa care
te expuneai păstrand în mod ilegal arma-
mentul și raportul dat de Negrea Arnold?

Răspuns: Cunoșteam pericolul, însă eu fiind
în Politie stiam că la mine nu se vor
face percheziții domiciliare pentru că nu
am nici bani.

Intrebare: După eliberare te-ai înscris în
Partid?

Răspuns: Da. În anul 1945 m'am înscris
în P.C.R.

Intrebare: Cine ti-a dat recomandările pentru
a înscrie în Partid?

Răspuns: Nu mi amintesc cine mi-a
dat recomandările pentru a înscrie în
Partid.

Intrebare: Negrea Arnold a avut vreo contribu-
ție la înscrierea stale în Partid?

Răspuns: Nu știu dacă Negrea Arnold a
avut vreo contribuție la înscrierea mea
în Partid, deoarece la înscriere eu nu am
adresat la el ci secretarul organizației
de lașă. Este posibil că el mi fi dat
referințe despre mine.

Intrebare: Ce alte fapte mai cunosti din
activitatea lui Negrea Arnold?

Răspuns: Menteț un că în curoul anului
1943-44 l-am văzut pe Negrea Arnold ca
5-6 ori venind la Politie.

Intrebare: Pentru ce venea Negrea Arnold
la Politie?

Răspuns: Nu știu pentru ce venea Negrea Arnold

Semnătura

13 de Augustini

Urmare: venea la Politie.

Intrebare: Sta nu l-ai intalnit pentru ce vine la Politie?

Raspuns: Nu l-am intalnit niciodata.

Intrebare: La cine venea la Politie Negrea Arnold?

Raspuns: Cand venea la Politie Negrea Arnold se ducea la agentul HAIUC care se ocupa cu controlul strainimii dupa care statea de vorba si cu TOBERASCO seful sigurantei. Nu am avut niciodata discutii intre ei.

Intrebare: Hai ai ceva de adaugat la cele declarate pana in prezent?

Raspuns: In primavara anului 1945 Negrea Arnold era secretarul jud. P.C.R. Turda. Intalnindu-ma cu el intr-o una din zile mi-a spus ca are sa se ocupa sa fie si eu avansat.

Dupa cca o luna de la aceasta discutie am fost avansat la gradul de agent.

In primavara anului 1946 Negrea Arnold a plecat din Turda si de atunci nu l-am mai vazut.

Acest Proces Verbal de interogatoriu a fost citit de mine curant cu curant si dupa ce am constatat ca ritmul totul corespunde cu cele declarate de mine, il scriu si semnez proprie non

Interictator-
Stuaj. de Securitate
T. Niculescu.

Audictat
Semnatura,
B. I. Progestiu

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU
 =====

Arestatul MALAN DUMITRU, născut la 23 Sept. 1900 în com-
 Aplenia Jud. Bihor, fiul lui FLORIAN și ANA, fost agent de
 Siguranță la Oradea.-

18 Septembrie 1953 Făgăraș.-

Interogatoriul a început la ora ..

" " s'a terminat la " ..

Intrebare:

In ce probleme ai lucrat în timpul cât ai funcționa
 la siguranța Oradia ?

Răspuns:

In timpul cât am funcționat în Siguranța Oradia
 adică din 1922 și până în 1940 am lucrat în toate problemele
 de Siguranță, astfel și în problema comunistă.-

Intrebare:

Ce informatori ai folosit Siguranța din Oradia în
 cadrul mișcării muncitorești în perioada 1931-1933 și de cine
 erau dirijați ?

Răspuns:

Ca informatori folosiți de Siguranța în perioada
 1931-1933 au fost următorii, MATYAS ION în acea perioadă era me-
 canic în depo la Căile Ferate Oradea. ANDRIAS a fost muncitor
 la Oradia, TOLDI a fost muncitor lemnar, a fost informatorul
 lui VILIAG ION, la acest informator duceau chiar el plicu cu
 bani pentru informațiile date lui VILIGA, ROZINGER EUGEN era
 student la liceul evreiesc și făcea parte dintr'o celulă ce a
 fost înființată în acel liceu. DIGER TIBERIU era U.T.C.-ist.

GAZDAH IULIU U.T.C.-ist era tipograf de meserie, DEMIA
 IOAN pantofar era un informator foarte prețios pe acel timp.
 PORTORO GAVRILA muncitor la careva fabrica din Oradia, GHINTEA
 GHEORGHE crăitor, ERDAS dela fabrica de gnete Carmen, GOMA LUDOVIC

tot dela fabrica de sus arătată. Informatori susarătați au fost dirijați de către șeful siguranței RADOVICI CONSTANTIN⁴¹ decedat și de către VILIGA IOAN.-

Intrebare:

Ce arestări sau făcut la Oradia în perioada 1931-1933, în rândurile muncitorilor ?

Răspuns:

Sa făcut mai multe arestări în perioada 1931-33 însă U.T.C. au fost arestați întotdeauna, cum a luat ființă organizația U.T.C. imediat a fost descoperită, arestați membrii ei și dați în judecată. În perioada 1931-1939 sa făcut cele mai mari arestări în rândurile U.T.C.-știlor, între aceștia majoritatea erau muncitori și meseriași însă și elevi.-

Intrebare:

De cine au fost trădați ?

Răspuns:

U.T.C.-ști erau trădați de informatori, care au lucrat pe linie tineretului și anume GAZDAG IULIU, DIGER TIBERIU ROZINGER EUGEN care erau studenți pe acel timp și DAMIAN IOAN și se trădau uni pe alți în timpul cercetări când i se lua declarații.-

Intrebare

Ce persoane au fost arestate în acele ocazii ?

Răspuns:

Au fost mulți arestați dintre care erau o femeie cu numele SCHUCZBERGER OLGA care trebuia să se întâlnească cu NEMES IOSIF, astfel în timpul cercetării a declarat că în fruntea mișcării tineretului este trimis din Tg. Mureș, NEMES IOSIF cu nume conspirative ZINGER IOSIF astfel în urma declarațiilor date de susnumita am putut să arestăm și pe NEMES IOSIF. Deasemenea știu că a fost arestat un student cu numele EIDLITZ ZOLTAN și cercetat de comisarul VILIGA IOAN și RADOVICI CONSTANTIN (decedat).-

Intrebare:

De cine a fost arestat EIDLITZ ZOLTAN ?

Răspuns:

După cum îmi amintesc EIDLITZ ZOLTAN a fost arestat de către ESTEGAR ELEMER agent și PAL VASILE agent.-

Intrebare:

Ce a declarat la cercetări EIDLITZ ZOLTAN ?

Răspuns:

Nu știu ce a declarat la cercetări deoarece eu nu am cercetat cercetările, erau făcute de către comisarul VILIGA IOAN.-

~~416~~

210

Intrebare:

De cine a fost pus în libertate ?

Răspuns:

După câteva zile BIDLITZ ZOLTAN a fost pus în libertate de către RADOVICI șeful siguranței Oradia.-

Intrebare:

In urma cărui fapt a fost BIDLITZ ZOLTAN pus în libertate ?

Răspuns:

Știu că unchiul lui BIDLITZ era un mare comerciant de stofe bărbătească din Oradia anume ZANDESEL DANIEL care era prieten intim cu șeful Siguranței RADOVICI. Acest ZANDERE venea deseori la RADOVICI cu intervenția pentru diferite persoane când se făcea arestări comuniste, astfel a intervenit și pentru nepotul lui anumei BIDLITZ ZOLTAN care după câteva zile a fost pus în libertate.-

Intrebare:

BIDLITZ ZOLTAN a fost recrutat ca informator ?

Răspuns:

Nu știu precis dacă BIDLITZ ZOLTAN a fost recrutat informator , dar totuși cred că a fost recrutat și informațiile le trimetea prin acest unchi al său anume ZANDEREL care venea des la șeful Siguranței RADOVICI. Precis poate să arate comisarul VILIGA IOAN.-

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatori cuvânt cu cuvânt și am constata că întocmai corespunde în cele declarate de mine susțin și seamănă nesilit de nimeni.-

SLT DE SECURITATE

NAGY WILHEIM

ss. MALAN DUMITRU,

Proces-Verbal de interogatoriu

Arestatul Mălan Dumitru, născut la 23 Sept
1900 în com. Alparia jud. Bihor, fiul lui Florian
și Ana, fost agent de siguranță la Oradja.
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)

18. Septembrie 1953

Orașul Hăgăreș

Interogatoriul a început la ora / și min.

" s'a terminat " " " "

Intrebare: Au re probleme ai lucrat în
timpul cât ai funcționat la siguranța
Oradja?

Răspuns: În timpul cât am funcționat
în siguranța Oradja adică din 1922 și
până în '1940 am lucrat în toate prob-
lemele de siguranță astfel și în problema
comunistă.

Intrebare: Ce informații a folosit sigu-
ranța din Oradja în cadrul mișcării
muncitorești în perioada 1931-1933 și de
unde erau obținute?

Răspuns: Ca informații folosite de sigu-
ranța în perioada 1931-33 au fost următorii
Matyas Jon în acel perioada era mecaș
la oleon căile ferată Oradja, Andraș a fost
muncitor în Oradja, Toldi a fost muncitor
Lemnar, a fost informatorul lui Vilija

Îscălitura,

Mălan Dumitru

Urmare: Ioan, la acest transformator duceau
clar cu plin cu bani pentru transformati-
le date lui Vilija, Rozinger luyeu era
student la liceu evreiesc si facea parte
dintr-o celula ce a fost transformata in
acel liceu. Diber Tiberiu era U.T.C-ist.
Gajday Iuliu U.T.C. era tipograf de meserie
Demianu Ioan profesor era un transfor-
tor foarte pretios pe acel timp. Portari
Gavuta muncitor la carera fabrica din
Orastia, Ghitea Gheorghe ucitor, Ertes dela
fabrica de ghete carnea. Boma Ludovic
tot dela fabrica sus acatata. Transformati-
onii aratati au fost dirijati de catre seful
sagunarii Radovici (care) (decedat) si de
 catre Vilija Ioan.

Intrebare: Ce arestari erau facute la
Orastia in perioada 1931-1933 in rãndu-
rile muncitorilor?

Rãspuns: Sa facut mai multe arestari
in perioada 1931-33, in rãndu U.T.C-istii au fost
arestati toti de ocazie, cum a luat fiinta
organizatia U.T.C. imediat a fost desco-
perit, arestati membri ei si dati in ju-
decata. In perioada 1931-39 sa facut
cele mai multe arestari in rãndurile U.T.C-ist-
ilor, in acele aresti majoritatea erau munci-
tori si meseriasi tusa si elevi.

Intrebare: De unde au fost hãdati?

Rãspuns: U.T.C-istii erau hãdati de transfor-
matori, cari au lucrat pe linia fiere-
tului si anume Gajday Iuliu, Diber Tiberiu

Urmare:

Arziagei Eugen care era student pe
acel timp si Demian Ioan si se hădau
unii pe alții în timpul cercetării cău t-se
luau declarații.

212

Interbare: Ce persoane au fost are-
stati cu aceste ocazii?

Răspuns: Au fost multi arestati tuho-
care era o femeie în numele Schügberger
Eva care trebuia să se fusă luească cu
Nemes Josif astfel în timpul cercetării
a declarat că tu multe misiuni timere-
ntului este timis din Tg-Mures Nemes
Josif cu nume conspirativ Zinger Josif
astfel în urma declarațiilor date de
susnumita au putut săt arestari
si pe Nemes Josif. Deosemen siu că
a fost arestat un student în numele
Eidlitz Zoltan si cercetat de comisarul
Viliga Ioan si Bradovici (hid) (decedat)

Interbare: Deine a fost arestat Eidlitz
Zoltan?

Răspuns: După cum tu amintesc
Eidlitz Zoltan a fost arestat de către
Estezar Elemer agent si Pal Vasile agent

Interbare: Ce a declarat la cercetări
Eidlitz Zoltan?

Răspuns: Nu stiu ce a declarat la
cercetări deoarece eu nu am cercetat
cercetările erau făcute de către comisa-
rul Viliga Ioan.

Interbare: Deine a fost pus în libertate?

Semnătura,
Milton Dumitru

Urmare:

Răspuns: După câteva zile Eidlitz Zoltan a fost pus în libertate de către Radovic șeful siguranței Oradea.

Întrebare: În urma cărui fapt a fost Eidlitz Zoltan pus în libertate?

Răspuns: În ca unchiul lui Eidlitz era un mare comerciant de stofe bărbătești din Oradea nume Zanderel Daniet care era prieten intim cu șeful siguranței Radovic. Acest Zanderel venea deseori la Radovic cu intervenția pentru diferite persoane când se făceau arestări comuniste, astfel a intervenit și pentru nepotul lui nume Eidlitz Zoltan care după câteva zile a fost pus în libertate.

Întrebare: Eidlitz Zoltan a fost reținut ca tuformator?

Răspuns: Nu știu precis dacă Eidlitz Zoltan a fost reținut tuformator dar totuși cred că a fost reținut și tuformatoarele lui nume Zanderel care venea des la șeful siguranței Radovic. Trebuie poate să aștepte comisarul Viligă Ioan.

După ce am citit prezentul proces-verbal de interogatoriu căvătus cu căvătus și am constatat că tuformatoarele lui nume Zanderel este în cele declarate de mine susținut ^{și semnat} ~~propus~~ nesilit de mine.

Semnătura,

Molana Dumitru

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU
=====

Arestatul WIRTH FLAVIAN, născut la 22 Decembrie 1908 în orașul Tr. Severin Reg. Craiova, fiul lui IOSIF și MARIA, cu ultimul domiciliu în București Str. Mihai Eminescu No. 135 b.

30 Noiembrie 1953 - Sibiu
Interogatoriul a început la ora 19,15.
" s'a terminat la ora 20.

Intrebare ;

Arată unde funcționai Dta în anul 1939 și cu ce grad?

Răspuns;

În anul 1939 până la 1 August am funcționat la Corpul detectivilor grupa I-a, anti-legionară și alte partide politice de dreapta, cu gradul de comisar.

Intrebare ;

Arată în această perioadă de timp de la cine ai primit Dta și un alt coleg al Dtale cadou, ștofă pentru câte un costum de haine?

Răspuns;

În această perioadă de timp nu am primit de la nimeni nici un fel de cadou.

Intrebare ;

Dar când anume ai primit Dta și un coleg al Dtale cadou ștofă pentru câte un costum de haine?

Răspuns;

În cursul anului 1940.

Intrebare ;

De la cine anume ai primit acest cadou?

Răspuns;

Nu știu cum se numește persoana . Știu însă că era gazda comunistei REGHINA ROTH, arestată în cursul lunii

Aprilie 1940 odată cu descoperirea tipografiei comitetului local al P.C.R. 65)

Intrebare ;

Arată cum s'au petrecut lucrurile și cum ^{și} ajuns ca Dta și colegul Dtale să primiți drept cadou stofă pentru un costum de haine dela gazda comunistei REGHINA ROTH?

Răspuns;

După arestarea comunistei REGHINA ROTH am fost trimis împreună cu fostul comisar PETRE ATANASIU și susnunita la domiciliul său cred Str. Suter pentru a face inventarierea lucrurilor susninitei întrucât locuia în gazdă cu cameră mobilată la acel cetățean al cărui nume nu mi-l reamintesc lucruri care au rămas în custodia proprietarului.

La această operațiune a fost de față și proprietarul comunistei ROTH REGHINA iar lucrurile inventariate au rămas în custodia acestuia.

După această inventariere a doua zi sau chiar atunci proprietarul lui REGHINA ROTH a fost invitat la Coprul dedectivilor din D.G.P. unde i s'a luat de către mine o declarație în care a arătat că nu a avut nici-o cunoștință de activitatea politică desfășurată de către REGHINA ROTH.

Cu acest prilej am aflat că este funcționar la depozitul de stofe al fabricii "Dorobanțul" din Sft. Gheorghe și ne-a invitat atât pe mine cât și pe ATANASIU PETRE la depozit să ne alegem niște stofă pentru haine. La câteva zile dela această întâmplare m'am dus însoțit de ATANASIU PETRE la depozitul de stofe al fabricii "Dorobanțul" la cetățeanul în cauză cu care ocazie am primit câte 3 metri de stofă adică pentru câte un costum de haine.

Intrebare ;

Pentru ce s'a făcut acest cadou?

Răspuns;

Acest cadou la făcut- fără să-mi spună- bănuiesc însă pentru faptul că avusese în casă în gazdă o comunistă care fusese arestată chiar din casa lui și anume era îngrijorat de situația lui și vroia probabil să capete bunăvoința autorităților adică a organelor Siguranței.

Intrebare ;

Pentru ce anume nu a fost arestat?

Răspuns;

Nu cunosc pentru ce anume acel cetățean nu a fost arestat deoarece nu eu am cercetat cazul comunistei ROTH REGHINA, bănuiesc însă că datorită faptului că în sarcina sa nu sa putut stabili nici un fel de activitate comunistă legată de a lui REGHINA ROTH.

Intrebare ;

A fost recrutat ca informator cetățeanul în cauză?

Răspuns;

De către mine nu.

Intrebare ;

Dar de către altcineva din foștii polițiști?

Răspuns;

Nu cunosc acest lucru.

Intrebare ;

In afară de Dta și ATANASIU PETRE au mai participat din partea Siguranței și altcineva la acea inventariere?

Răspuns;

Nu îmi amintesc cred însă că din partea Siguranței au fost doar noi doi.

Intrebare ;

Cu această ocazie ați făcut și percheziția domiciliară gazdei comunistei ROTH REGHINA?

Răspuns;

Nu.

Intrebare ;

Dece?

Răspuns;

Deoarece percheziția domiciliară s'a făcut cu ocazia arestării.

Intrebare ;

Cine anume a făcut percheziția domiciliară?

Răspuns;

Nu cunosc deoarece nu am luat parte la arestarea comunistei ROTH REGHINA?

Intrebare ;

Ce mai știi despre acest cetățean și când l-ai văzut ultima oară?

Răspuns;

Nu mai știu nimic și după ce au luat stofă ⁶⁵²
nu l-am mai văzut niciodată.

După ce am citit prezentul proces verbal de ²¹⁶
interogatoriu cuvânt cu cuvânt și am constatat că el
corespunde întru totul cu cele declarate de mine susțin
și semnez.

Ofițer anchetator
LT.MAJ.DE SECURITATE,

ss.WIRTH FLAVIAN.

2 ex./E.M.

Proces-Verbal de interogatoriu

Arestat ul WIRTH FLAVIAN născut la 22 Decembrie 1908
 în as. Turcu Severin Reg. Craiova, fiul lui Iosif și Maria,
 cu ultimul domiciliu în București Str. Mihail Bruceseu Nr. 135 b.
 (Date de stare civilă, ultimul domiciliu)

30. Noembrie 1953.

Orașul Libiu.

Interogatoriul a început la ora 19 și min. 15

" s'a terminat " " 20 " "

Intrebare: Arată unde funcționai d-ta în anul 1939
și cu ce grad?

Răspuns: În anul 1939 până la 1 August am funcționat la Corpul de detectivi în grupa I, activ. legată și în alte partide politice de dreapta, cu gradul de comisar.

Intrebare: Arată în această perioadă de timp de la cine ai primit d-ta și un alt coleg al d-tale cadou, stafă pentru câte un costum de hoime?

Răspuns: În această perioadă de timp nu am primit de la nimeni nici un fel de cadou.

Intrebare: Dar când ai primit d-ta și un coleg al d-tale cadou stafă pentru câte un costum de hoime?

Răspuns: În cursul anului 1940.

Intrebare: De la cine ai primit acest cadou?

Răspuns: Nu știu cum se numește persoana, știu însă că era garda comunistă. Reștină Roth

Iscălitura,

H. Wirth

Urmare: arestată în cursul lunii Aprilie 1940 o dată
cu desoperirea tipografiei comitetului local
al P.C.R. -

Intăbire: Brata cum sau petrecut lucurile și
cum sa ajuns ca d-ta în calitate d-tale să pri-
măști drept ca dom stafa pentru câte un costum
de haine dela garda comunistă Reghina Roth?

Răspuns: După arestarea comunistă Reghina
Roth am fost trimis împreună cu fostul comisar
Petre Atanasiu în susținuta la domiciliul dăin-
sei cred Str. Sinter pentru a face inventarierea
lucurilor susținutei într-o locuință în gardă
cu camera mobilată la acel cetățean al că-
rui nume nu mi-l uamintesc, lucrurile
au rămas în custodia dăin proprietarului.

La ocazia operațiunii a fost de fosta și proprie-
tarul comunistă Roth Reghina iar lucrurile
inventariate au rămas în custodia acestuia.

După ocazia inventariere a dona și sau
chiar atunci proprietarul lui Reghina Roth a fost
învițat la Capul detectivilor din D.G.P. unde i sa
luat de către mine o declarație în care o arătat
că nu a avut nici o cunoaștere de activitatea
politică desfășurată de către Reghina Roth.

Cu ocazia prilej am oțlet că este funcționar
la depozitul de stoffe al fabricii "Dorobanțul"
din Str. George și me-a învițat atât pe mine
cât și pe Atanasiu Petre la depozit să ne alegem
niște stoffe pentru haine. La cățera și dela
ocurență întâmplare m-am dus însoțit de Ata-
nasiu Petre la depozitul de stoffe al fabricii
"Dorobanțul" la cetățeanul în cauză în care

Iscălitura,

H. Winty

Urmare:

o copie fiecare am primit câte 3 metri de
stafă adică pentru câte un costum de haine.

Intrebare: Pentru ce ra făcut acest cadou?

Răspuns: Acest cadou l-a făcut, fără să-mi spună
bănușilor însă pentru faptul că aruse în casa
în garda a comunistă care fusese arestată. Chiar
din casa lui și omul era îngrijorat de situația lui
și vroia probabil să capete bunăvoința autorită-
ților adică a organelor siguranței.

Intrebare: Pentru ce amme nu a fost arestat?

Răspuns: Nu amare pentru ce amme oculisti-
tan nu a fost arestat deoarece nu eu am creu-
tat capul comunistei Răth Reghina, bănușilor însă
ca delinți față de ei în sarcina sa nu se putut
stabili nici un fel de oclintate comunistă lege-
tă de a lui Reghina Răth.

Intrebare: A fost recuzat ca informator estatic
în cauza?

Răspuns: De către mine nu.

Intrebare: Dar de către altcineva din partii politice?

Răspuns: Nu amare acest lucru.

Intrebare: În afara de d. ta, Atanasiu Petru sau mai
participat din partea siguranței și altcineva la această
reventare?

Răspuns: Nu î-mi amintesc cred însă că din
partea siguranței au fost doar noi doi.

Intrebare: Cu această ocazie a-ti făcut și perche-
zitie domiciliară garda comunistă Răth Reghina?

Răspuns: Nu.

Intrebare: Deci?

Răspuns: deoarece perchezitia domiciliară se făcuse
cu ocazia arestării.

Semnătura,

H. Winty

Urmare: Intrebare: Cum am me a fost pe cheuz. In
domnicile rã?

Rãspuns: Nu amore deoarece nu am luat parte
la creterea comunitãii Roth Regina.

Intrebare: Ce mai sti despre acest cetãtan, si
cãnd l-ai vazut ultima oarã?

Rãspuns: Nu mai sti nimic si dupã ce au luat
stafã nu l-am mai vazut nici adãtã.

Dupã ce au fost prezentat proces verbal
de interogatoriã curãnt ce curãnt si am constatã
cã el l-au spus de multã tãtãrã cãlã declarãtã de
mãnu sãuã si sãmãrã.

Ofiter Anchetator
Maj. de Securitate
Chardãn.

H. Witz

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

=====
 Martora EIDLITZ ELISABETA, născută GUTMAN, de profesie funcționară, născută la 9 Ianuarie 1915 la Satu Mare, fiica lui SAMOIL și ANA, cu ultimul domiciliu în București Str. Ocolului Nr. 8 Raionul 1 Mai.-

2 Decembrie 1953 București.-

Interogatoriul a început la 10.30

" s'a terminat la 16.00

Intrebare:

In ce an v'ati căsătorit cu EIDLITZ ZOLTAN ?

Răspuns:

M'am căsătorit cu EIDLITZ ZOLTAN în vara anului 1938.-

Intrebare:

Ce percheziții domiciliare vi s'au făcut din 1938 până la 23 August 1944 ?

Răspuns:

Din 1938 până la 23 August 1944 ni s'au făcut două percheziții domiciliare.-

Prima dată a fost făcută în iarna anului 1939-1940 și a doua percheziție a fost făcută în Iunie 1941.-

Intrebare:

Care au fost motivele pentru care vi s'au făcut aceste percheziții ?

Răspuns:

Prima percheziție domiciliară mi s'a făcut în urma arestării lui ROTH REGHINA la care s'a găsit o carte de vizită dată de soțul meu ca recomandare pentru a fi angajată ca țesătoare la o fabrică pe el cărei patron îl cunoștea soțul meu.

A doua percheziție nu s'a făcut în lipsa soțului meu în urma că el să fie arestat pentru a fi internat în lagăr.

Intrebare:

Cine v'a făcut prima percheziție ?

288

Răspuns:

Prima percheziție a fost făcută de o echipă ~~2200~~ de un comisar cu un nume nemțesc. Acel comisar era înalt, părul negru sau șaten, față albă, trăsături regulate și era "foarte manierat" mi se pare că se numea WISER.-

Intrebare:

Cât timp a durat percheziția și ce s'a găsit ?

Răspuns:

Percheziția a durat circa o jumătate oră și nu s'a găsit nimic.-

Intrebare:

Cine mai era de față când vi s'a făcut percheziția ?

Răspuns:

În timpul cât mi s'a făcut percheziția se găseau ^{la} noi acasă TAUBER SORICA, SCHARF NELITA, ROSMAN MAGDALENA și SESURIAȘ (tipograf). Aceștia erau invitați la noi și când a venit echipa care ne-a făcut percheziție pe la orele 21 ne aflam la masă. După ce am terminat percheziția, a fost luat de acea echipă tipograful SESURIAȘ pentru a face percheziție și la el acasă. Știu că aceștia i s'a făcut percheziție, însă nu s'a găsit nimic la el i s'a dat drumul.-

Intrebare:

Ce legături a avut soțul dvs, cu comisarul cu nume nemțesc.- ?

Răspuns:

A doua sau a treia zi după ce mi sa făcut percheziție a venit într'o seară pe la orele 21 comisarul acela cu nume nemțesc. Soțul meu nu era acasă. Acel comisar mi-a cerut o declarație în care să arăt de când o cunosc pe ROTH REGHINA și dacă știu că a avut activitate comunistă. A dat o declarație în care am arătat că am cunoscut-o la București prin soțul meu și că nu știu nimic despre activitatea ei.- Despre acest lucru i-am povestit și soțului meu, care nu mi-a spus nimic deosebit.-

La câteva luni după aceasta, într'o discuție pe care am avut-o cu soțul meu, acesta mi-a povestit că acel comisar a venit pe la el la depozit și i-a cerut șperț. Mi-a spus că i-a dat însă nu mi-a precizat ce i-a dat și când anume ia dat acest șperț.- Eu de atunci nu l-am mai văzut pe comisar și nici pe soțul meu nu l-am mai auzit vorbind despre l.-

Menționez că după ce mi sa făcut prima percheziție

domiciliară, soțul meu mi-a povestit că unul din agenții ~~180~~ au făcut percheziție, cu numele ACHIM de câte ori îl întâlnește fibcere bani. După 23 August 1944 soțul meu mi-a povestit că pe agentul ACHIM l-a văzut la Regionala P.C.R. Cluj unde se ocupa cu difuzarea ziarului "Scânteia" și că atras atenția conducerii regionale să-l îndepărteze.- 221

Intrebare:

Care au fost motivele pentru care vi s'a făcut cea de a doua percheziție domiciliară.-?

Răspuns:

A doua percheziție domiciliară a fost făcută pentru a-l aresta pe soțul meu ca să-l interneze în lagăr.-

Intrebare:

De unde a-ți știut că acesta a fost scopul pentru care vi s'a făcut percheziția ?

Răspuns:

Am aflat acest lucru după cca. 10 zile când el a fost arestat.-

Intrebare:

Cine v'a făcut percheziția domiciliară ?

Răspuns:

Această percheziție a fost făcută de o echipă compusă din 3 oameni și nu rețin niciun nume al acestora.-

Intrebare:

Cât timp a durat percheziția și ce s'a găsit ?

Răspuns:

Percheziția a durat cca. 30 minute și nu am găsit nimic.-Echipa aceasta a venit pe la orele 4 dimineața și m'au întrebat unde se află soțul meu. În locul lui a vrut să mă aresteze pe mine, însă s'au răzgândit.-

Intrebare:

Unde se afla soțul dvs. în noaptea când vi s'a făcut percheziția ?

Răspuns:

Soțul meu se afla la Turda unde urma să ne mutăm.-

Intrebare:

Dece v'ați hotărât să vă mutați la Turda ?

Răspuns:

Soțul meu era fără serviciu și vroiam să ne mutăm la Turda unde aveam perspective de a ne câștiga existența. În acea perioadă soțul meu a încercat să facă afaceri cu alimente cu un anume RUSU care avea un unchi în Turda de unde aducea alimentele.- .//.

Intrebare:

Când, la câte zile sa înapoiat soțul dvs. dela Turda după ce vi s'a făcut percheziție ?

Răspuns:

222

Soțul meu s'a înapoiat la 2-3 zile după percheziție cu care ocazie i-am spus că a fost căutat de Poliție. După ce i-am spus acest lucru soțul meu a plecat de acasă și dormea la diferiți cunoscuți. In acest timp casa a fost supravegheată de poliție. La câteva zile după aceasta, a venit acasă crezând că nu mai este supravegheată casa (cred că agentul care ședea de obicei într'un colț al străzii s'a ascuns într'o casă de vis-a-vis.-

Când soțul meu a venit pela ora prânzului, a venit un agent mic, slab cu o digură ștearsă și l-a arestat. După câteva ore a venit acest agent și mi-a spus că mă chemă soțul meu ~~soțul meu~~ la Prefectura Poliției. Am plecat împreună cu el și am vorbit cu soțul meu care se afla într'un birou împreună cu mai multe persoane polițisti și persoane de curând arestat. Eu am vorbit cu soțul meu care mi-a cerut să procur 55-000 lei pe care să-i dea cuiva dela Poliție ca să fie eliberat. In timp ce discutam cu soțul meu a intervenit în discuții un comisar care mi-a spus că bani trebuiesc procurați până seara, deoarece arestații trebuiesc trimiși de acolo pentru a fi internați.-

Soțul meu mi-a spus să merg la biblioteca "Libra" la HIRSCH, la MOLDOVAN TEOFIL și la WALDMAN PAUL de unde să cer bani cu împrumut.-Imediat am plecat însoțită de agentul care l-a arestat pe soțul meu, am luat o trăsură și împreună cu acesta am mers la biblioteca "Libra" și i-am cerut soției lui HIRSCH să împrumute o sumă de bani pentru a-l scăpa pe soțul meu dela închisoare. Ea mi-a răspuns că nu are bani. Dela ea am plecat la MOLDOVANU TEOFIL care era rudă cu mine și am cerut bani și dela el. Mi-a spus că nu are. De aici am plecat până în centru unde l-am lăsat pe agentul care mă însoțea după care am luat o mașină și am plecat la WALDMAN PAUL care lucra la Bancă. El mi-a promis că va face rost de bani pentru a doua zi. Intre timp se făcuse noapte și m am dus la RUSU împreună cu ROSENBLAT ADALBERT-BELA care locuia împreună cu noi și i-am cerut bani. RUSU mi-a spus că nu are, însă are un avocat cu care să mergem dimineata la Poliție și să aflam cine cere șperțul pentru ca să nu dăm bani degeaba, iar soțul meu să rămână arestat. Dimineața m am dus la Poliție cu RUSU și cu avocatul însă nu l-am mai găsit pe soțul meu la Poliție (Prefectură).-

Intrebare:

Unde vi s'a spus că a plecat soțul dvs și de către cine

Răspuns:

Un comisar sau un funcționar de acolo mi-a spus
soțul meu a plecat însă nu mi-a precizat unde .-

Intrebare:

Ce a-ți făcut dvs, când a-ți aflat că soțul dvs a plecat

Răspuns:

M'am dus ~~la~~ RUSU și cu avocatul cu mașina la locuința
lui MOLDOVAN TEOBIL la biroul lui și de aici la Bancă la WALDMAN
PAUL. Peste tot mi s'a spus că soțul meu a plecat înainte cu o
jumătate de oră. L-am întâlnit pe soțul meu în apropierea Băncii
unde lucra WALDMAN. Soțul meu era singur și mi-a spus că a scăpat
cu un șperț de 20.000 lei pe care i-a luat dela WALDMAN.-

Intrebare:

Mai sus ați arătat că la Prefectură vi s'a spus că
soțul dvs a plecat și nu vi sa spus unde. De unde a-ți știut
dvs. că s'a dus ^{la} adresele pe care le-ați arătat Dvs.?

Răspuns:

Eu am ~~propus~~ că deoarece nu i-am adus banii a plecat
singură să facă rost de bani .-

Intrebare:

Cum se poate ca un arestat să plece singur din arest ?

Răspuns:

Nu știu cum a plecat singur sau a fost însoțit de cineva
eu pe stradă l-am întâlnit singur

Intrebare:

Dece v'a mai chemat pe dvs. dacă putea el singur să pro-
cure bani de care avea nevoie ?

Răspuns:

El nu știa că o zi înainte că va putea face rost de bani

Intrebare:

Ce va povestit soțul dvs. în legătură cu punerea lui
în libertate ?

Răspuns:

Mi-a spus că la început i s'au cerut 50.000 lei, apoi
a convenit la 40.000 iar când au văzut că nu poate face rost s'
s'au mulțumit cu 2.000 lei.-

Intrebare:

Cum se numea polițistul care a primit banii ?

Răspuns:

Nu știu cum se numea și nici soțul meu nu mi-a spus.-

Intrebare:

In afară de această dată de câte ori a mai fost arestat soțul dvs. din anul 1938 până la 23 August 1944.-

224

Răspuns:

Nu a mai fost arestat niciodată.-

Intrebare:

Ce a-ți făcut dvs după ce soțul a fost pus în libertate

Răspuns:

La 2-3- zile ne-a mutat la Turda.-

Intrebare:

Cu ce s'a ocupat soțul dvs. în timpul cât a-ți stat la Turda.-

Răspuns:

Majoritatea timpului a fost la detașamente de muncă la Mătisești, Cânepiești, și la Cercul Teritorial Turda.-

Intrebare:

Cât timp a ți stat la Turda ?

Răspuns:

La Turda am stat din Iunie 1941 până în Decembrie 1944 când am plecat la Satu Mare unde soțul meu a fost numit secretar al Județenei P.C.R.-

Intrebare:

Cu cine a-ți locuit la Turda și pe ce stradă ?

Răspuns:

La Turda am locuit pe str. Barbu Iăutaru, împreună cu dr. NEGREA ANROLND.-

Intrebare:

Cu ce persoane dela Poliția din Turda a avut legături soțul Dvs.?

Răspuns:

Nu am cunoștință ca soțul meu să fi avut legături cu persoane dela Poliția din Turda, Imi amintesc din discuțiile avute cu el că era o persoană la Poliție care le ștampila buletine de populație.-

Intrebare:

Dvs. ați cunoscut persoana dela Poliție care ștampila buletine pentru soțul dvs.?

Răspuns:

Nu l-am cunoscut.-

Intrebare:

~~293~~

In timpul cât a-ți locuit la Turda s'au făcut arestări în rândul mișcării muncitorești ?

225

Răspuns:

In timpul cât am locuit la Turda știu că NEGREA ARLOND a fost arestat și dus la Brașov în urma unei căderi ce s'a produs acolo. După cca. o săptămână NEGREA ARLOND s'a înapoiat și ne-a spus că a scăpat datorită intervenției făcute de o soră a sa care salinituit pe cineva dela Siguranța Brașov.-

După ce am citi prezentul proces verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt și am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine îl susțin și semnez.-

ANCHEATOR SEF DE BIROU
CPT DE SECURITATE,

Martora
ss. Bidlitz Elisabeta

I. Niculescu.

NC.3.ex.

Proces-Verbal de interogatoriu

Arestat Martora Gidlitz Elisabeta născută Gutman,
de profesie funcționară, născută 9 Ianuarie 1915 la
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)
Satu-Mare, fiica lui Samuil și Ana, cu ultimul
domiciliu în București str. Coșului nr. 8 Paroanul 1 Mose
2 Decembrie 1953

Orașul București.

Interogatoriul a început la ora 10 și min. 30

" s'a terminat " " 16 " " "

Intrebare: În ce an v-ați căsătorit cu Gidlitz Zoltan?

Răspuns: M-am căsătorit cu Gidlitz Zoltan în vara
anului 1938.

Intrebare: Ce percheziții domiciliare vi s-au făcut
din 1938 până la 23 August 1944?

Răspuns: Din 1938 până la 23 August 1944 mi s-au
făcut două percheziții domiciliare.

Prima dată a fost făcută în iarna anului 1939-1940
și a doua percheziție a fost făcută în Iunie 1941.

Intrebare: Care au fost motivele pentru care vi s-au
făcut aceste percheziții?

Răspuns: Prima percheziție domiciliară mi s-a făcut
în urma arestării lui Roth Reghina la care s-a
găsit o carte de vizită dată de soțul meu ca
recomandare pentru a fi angajată ca tesoare
la o fabrică pe care ^{al} ^{petron} soțul meu.

A doua percheziție mi s-a făcut în lipsa soțului
meu și urma să se fie arestat pentru a fi

Iscălitura.

Gidlitz Elisabeta

Urmare: internat în lagăr.

Intrebare: Cine s'a făcut prima percheziție?

Răspuns: Prima percheziție a fost făcută de o echipă condusă de un comisar cu un nume nemțesc. Acel comisar era înalt, părul negru nu rotund, față albă, trăsături regulată și era foarte mândru. Mi se pare că se numea Wisser.

Intrebare: Cât timp a durat percheziția și ce s'a găsit?

Răspuns: Percheziția a durat ca. o jumătate oră și nu s'a găsit nimic.

Intrebare: Cine mai era de față când vi s'a făcut percheziția?

Răspuns: În timpul cât mi s'a făcut percheziția și găseau la noi acasă Tauber Sorica, Schärf Meșita, Rosmanu Magdalena și Seruriac (tipograf).

Acestia erau invitați la noi și când a venit echipa care ne-a făcut percheziția, pe la ora 21 ne aflam la masă. După ce au terminat percheziția, a fost luată și acea echipă tipograful Seruriac pentru o pauză percheziție și la ea acasă. Știu că aceștia și s'a făcut percheziția însă mi s'a găsit nimic la ei și s'a dat drumul.

Intrebare: Ce legături a avut soțul dvs. cu comisarul cu nume nemțesc?

Răspuns: Adoue sau a trăia și după ce mi s'a făcut percheziția, a venit într-o seară pe la ora 21 comisarul acela cu nume nemțesc. Soțul meu nu era acasă. Acel comisar mi-a cerut o declarație în care să arăt de când o cunosc pe Ruth Regina și dacă știu că a avut activitate comunistă.

Au dat o declarație în care am arătat că

Iscălitura,

hidlike khaliki

Urmare: am cunoscut-o la Bucuresti prin sotul meu si
ca nu stiu nimic despre activitatea ei. 295

Despre acest lucru i-am povestit si sotului meu
care nu mi-a spus nimic din ce se va intampla.

La cativa luni dupa aceasta, intr-o discutie
pe care am avut-o cu sotul meu, aceasta
mi-a povestit ca acel comisar a venit pe la el la
duspozit si i-a cerut spert. Mi-a spus ca i-a dat
bursa nu mi-a precizat ce i-a dat si cand anume
i-a dat acest spert.

Eu de atunci nu l-am mai vazut pe comisar
si nici pe sotul meu nu l-am mai auzit vorbind
despre el.

Mentionez ca dupa ce mi s-a facut prima perche-
zitie domiciliara, sotul meu mi-a povestit ca
vinus din agentii care au facut perchezitia, cu numele
Achim de cate ori il intalnesc in case bune.

Dupa 23 August 1944 sotul meu mi-a povestit ca pe
agentul Achim l-a vazut la Regionala P.O.L. Cluj
unde se ocupa cu difuzarea ziarului „Scantia”.

Intrebare: si ca a atras atentia conducerei Regionale
sa-l impiedice.

Intrebare: Care au fost motivele pentru care vi s-a
facut cea de a doua perchezitie domiciliara?

Raspuns: A doua perchezitie domiciliara a fost
facuta pentru ca-l aratase pe sotul meu ca se-l
intreze in lagar.

Intrebare: De unde ati stiut ca acesta a fost scopul
pentru care vi s-a facut perchezitia?

Raspuns: Am aflat acest lucru dupa ca. 10 zile
cand el a fost arestat.

Intrebare: Cine va facut perchezitia domiciliara?

Semnatura.

Milica Nicolae

Urmare: Răspuns: Această perchezitie a fost făcută de o echipă compusă din 3 oameni și nu reținem niciun nume al acestora.

Intrebare: Cât timp a durat perchezitia și ce s'a găsit?

Răspuns: Perchezitia a durat ca 30 minute și nu au găsit nimic.

Echipa aceasta a venit pe la ora 4 dimineața și m'au întubat unde se afla sotul meu. În locul lui au vrut să mă aresteze pe mine însă s'au răzgândit.

Intrebare: Unde se afla sotul dvs în noaptea când vi s'a făcut perchezitia?

Răspuns: Sotul meu se afla la Turda unde urma să ne mutăm?

Intrebare: Dece v'ati hotărât să vă mutați la Turda?

Răspuns: Sotul meu era făcând serviciu și vroiam să ne mutăm la Turda unde aveam perspective de a ne câștiga existența. În acea perioadă sotul meu a încercat să facă afaceri cu stimulente cu un om nume Kuru care avea un unchi în Turda de unde aducea stimulente.

Intrebare: Când s'a înapoizat sotul dvs dela Turda după ce vi s'a făcut perchezitia?

Răspuns: Sotul meu s'a înapoizat la 2-3 zile după perchezitie cu care scopul i-am spus că a fost căutat de Politie. După ce i-am spus acest lucru, sotul meu a plecat de acasă și dormea la diferiți unoscuti. În acest timp casa a fost supravegheată de politie.

La câteva zile după aceasta, a venit casa crezând

Semnătura,

Lucretia Ghidici

Urmare: că nu mai este năvălătoare case (cred că agen-
tul care noia doborâci într-o coltă străzi pe ~~208~~
într-o casă de vis a vis.

228
Când sotul meu a venit, pe la ora prânzului,
a venit un agent mic, slab cu o figură storsă
și l-a arestat. După câteva ore, a venit acest agent
și mi-a spus că mă cheamă sotul meu la Prefe-
tura Politiei. Am plecat împreună cu el și am vor-
bit cu sotul meu care se afla într-un birou înpen-
nat cu mai multe persoane politiste și persoane de cu-
rând arestate. Cu am vorbit cu sotul meu care mi-a
cerut să procur 50000 lei pe care să-i dău ^{cură de la} Politiei
ca să fie eliberat. În timp ce discutăm cu sotul
meu a intervenit în discuții un comisar care mi-a
spus că banii trebuie procurati până seara, dore-
rece arestatii trebuie trimiși de acasă pentru a
fi intervieși.

Sotul mi-a spus că merg la biblioteca „Libra-
le Hirsch, la Moldovan Teofil și la Waldman
Paul de unde să cer bani în împrumut.

Imediat am plecat înșoptit de agentul care l-a arestat
pe sotul meu, am luat o trăsură și împreună cu
acesta am mers la biblioteca „Libra” și i-am
cerut lui Hirsch să-mi împrumute o sumă de
bani pentru a-l scăpa pe sotul meu de la închisoare.
El mi-a răspuns că nu are bani. De la ea am
plecat la Moldovan Teofil care era ardată cu
mine și am cerut bani și de la el. Mi-a spus
că nu are. De aici am plecat până în centru unde
l-am lăsat pe agentul care mă înșoptea după care
am luat o moșină și am plecat la Waldman
Paul care ține la o bancă. El mi-a promis

Semnătura,
Ludmila Urabete

Urmare: cã va face rost de bani pentru a doua zi. Totu
timp se făcuse noapte și mi-am dus la Rusu
împreună cu Rosenblatt Adalbert-Bela care locuia
împreună cu noi și i-am cerut banii. Rusu mi-a
spus cã nu are, însă are un asociat cu care se
mergem dimineata la Politie și se oftãm cã
cere spertul pentru cã se nu dãm banii dege-
la iar sotul meu se rãmânã arestat.

Dimineata, mi-am dus la Politie cu Rusu și
cu asociatul însă nu l-am mai găsit pe sotul meu la
Politie (Prefectura)

Intrebare: Unde vi s'a spus cã a plecat sotul
dvs și de cãtu cã?

Rãspuns: Un comisar sau un functionar de acolo
mi-a spus cã sotul meu a plecat însă nu mi-a
precizat unde.

Intrebare: Cati oameni dvs cãnd eti aflat cã sotul
dvs a plecat?

Rãspuns: M'am dus cu Rusu și cu asociatul ^{cu maxima} la
locuinta lui Molobovan Filip, la biroul lui
și de aici la banca la Waldman Paul. Peste
tot mi s'a spus cã sotul meu a plecat
însã cu o pumãtate de ora. M'am în-
tãrit pe sotul meu în apropierea băncii unde
luera Waldman. Sotul meu era singur și
mi-a spus cã a scãpat dând un port de 20.000 lei
pe care i-a luat de la Waldman.

Intrebare: Mai sus eti arãtat cã la Prefectura
vi s'a spus cã sotul dvs a plecat și nu vi
s'a spus unde. De unde eti știut dvs cã
s'a dus la adresa pe care eti arãtat dvs?

Rãspuns: Eu am presupus cã doară nu i-am achis

Semnãtura,

Lucile Alimbatu

Urmare: Lianii a plecat singur să facă rost de bani.

Intrebare: Cum se poate ca un arestat să plece²⁹⁷ singur din arest?

Răspuns: Nu știu dacă a plecat singur²²⁹ sau a fost însoțit de cineva, eu pe strada îl-am întâlnit singur.

Intrebare: Dece vă mai chemați pe dvs. dacă putea el singur să procure banii de care avea nevoie?

Răspuns: Nu știu și eu știu că a reușit să facă rost de bani.

Intrebare: Ce vă povestit totul dvs în legătură cu punerea lui în libertate?

Răspuns: Mi-a spus că la început i s-au cerut 50000 lei, apoi au convenit la 40000 iar când au văzut că nu poate face rost s-au mulțumit cu 20.000 lei.

Intrebare: Cum se numea politistul care a primit banii?

Răspuns: Nu știu cum se numea, și nici soluș meu nu mi-a spus.

Intrebare: În afara de această dată de câte ori a mai fost arestat totuș dvs din anul 1938 până la 23 August 1944?

Răspuns: Nu a mai fost arestat nici o dată.

Intrebare: Ce știți făcut dvs după ce soluș a fost pus în libertate?

Răspuns: În 2-3 zile ne-am mutat la Turda.

Intrebare: Cu ce vă ocupați totuș dvs în timpul cât știți stă la Turda?

Răspuns: Majoritatea timpului a fost la detasamente de muncă La Mătinști, Cănești și la cercul Teritorial Turda.

Intrebare: Cât timp știți stă la Turda?

Semnătura.

Șidlovici Eliaș

Urmare: Răspuns: la Turda am stat din Iunie 1941 până în Decembrie 1944 când am plecat la Satu-Mare unde sotul meu a fost numit secretar al guvernului P.C.R.

Întrebare: Cu cine ați locuit la Turda și pe ce străadă?

Răspuns: la Turda am locuit pe str. Barbu Lăntaru, împreună cu dr. Hegruș Arnold.

Întrebare: Cu ce persoane de la Poliție din Turda a avut legături sotul dvs?

Răspuns: Nu am cunoștință ca sotul meu să fi avut legături cu persoane de la Poliție din Turda. Mă amintesc din discuțiile avute cu el că era o persoană la Poliție care li stampila buletine de populație.

Întrebare: Dvs ați cunoscut persoane de la Poliție care să stampila buletine pentru sotul dvs?

Răspuns: Nu am cunoscut-o.

Întrebare: În timpul cât ați locuit la Turda s'au făcut arestări în rândul mișcării muncitorești?

Răspuns: În timpul cât am locuit la Turda știu că Hegruș Arnold a fost arestat și dus la Brașov în urma unei căderi ce s'a produs acolo. După ce o săptămână Hegruș Arnold s'a împoiest și ne-a spus că a scăpat datorită intervenției făcute de o soră a so care a mituit pe cineva de la Siguranța Brașov.

După ce am citit prezintul proces verbal de interogatoriu curânt cu curânt și am constatat că corecturile în totul cu cele dictate de mine îl susțin și semnez.

Anchetator șef de Birou
Șpt. de Securitate
I. Niculescu

Semnătura,

Ludmila Alisabeta

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Martorul MR. MIHAI, născut la 18.VI.1912 în Oradia, fiul lui FRANCISC și IULIANA, director la Școala profesională pielărie Oradia din Oradia Str.Dr.P.Groza No.29.

3 Decembrie 1953- Oradia

Interogatoriul a început la ora 10,30
" s'a terminat la ora 13.

Intrebare ;

Cunoști o persoană cu numele de EIDLITZ ZOLTAN?

Răspuns;

Da, cunosc persoana cu numele de EIDLITZ ZOLTAN.

Intrebare ;

Când și în ce împrejurări l-ați cunoscut ?

Răspuns;

L-am cunoscut în perioada anilor 1932, având legături în cadrul organizației U.T.C. în Oradia.

Intrebare ;

De câte ori a fost arestat EIDLITZ ZOLTAN, de Siguranța în perioada anilor 1931-1933?

Răspuns;

Din câte știu el în această perioadă nu a fost arestat. Eu am fost arestat în anul 1932, și cred că și el a fost arătat de cineva dintre cei care am fost arestați că face parte din această organizație, aceasta este numai o presupunere a mea, iar după ce am fost eliberat am auzit că el a dispărut din localitate să nu fie arestat. El dealtfel dispunea de finanțe și avea posibilitatea să dispară. Nu am cunoștință ca el să fi fost arestat de Siguranță atât în această perioadă cât și după aceasta.

Intrebare ;

Ce alte cunoștințe mai aveți despre activitatea lui EIDLITZ ZOLTAN?

Răspuns;

Știu că în perioada anilor 1945-1947 a fost responsabilul de cadre al P.C.R. pe Regionala, care cuprindea

județele Bihor, Satu Mare, Sălaj și Maramureș. Legături mai
apropiate nu am avut cu el și nici nu-i cunosc activitatea ⁴¹²
în amănunțime. Din auzite ar fi în prezent la Ministerul de
Finanțe. Acestea sunt relațiile pe care eu pot să le dau în
legătură cu susnumitul. 231

După ce am citit prezentul proces verbal de
interogatoriu și am constatat că cuprinde cele declarate de
mine, îl susțin și-l semnez.

LT.DE SECURITATE,

ss.MBOZ MIHAI,

2 ex./E.M.

Proces-Verbal de interogatoriu

~~Arrestat~~ Martonul Moraz Mihai, născut la 18/09/1912
 în Oradea, fiul lui Francisc și Juliana, Director la
 școala profesională pîlării Oradea. ^(Date de stare civilă, ultimul domiciliu) din Oradea Str.
 Or. P. Groze nr. 29

3 decembrie 1953

Orașul Oradea

Interogatoriul a început la ora 10 și min. 30
 s'a terminat „ „ 13. „ „

Intrebare: Cunoașteți o persoană cu numele de
 Eidlitz Zoltan?

Răspuns: Da cunosc persoana cu numele
 de Eidlitz Zoltan.

Intrebare: Când și în ce împrejurări l-ați cunoscut?

Răspuns: L-am cunoscut în perioada anilor
 1932, avînd legături în cadrul organizației U.T.C.
 în Oradea.

Intrebare: De câte ori a fost arestat Eidlitz Zoltan,
 de siguranță în perioada anilor 1931-1933?

Răspuns: Din câte știu el în această perioadă
 nu a fost arestat. El a fost arestat în anul
 1932, și cred că și el a fost ^{aristat} de cineva din
 cei care au fost arestați că face parte din
 această organizație, aceasta este numai o pre-
 supunere de mea, iar după ce am fost eli-
 berat am auzit că el a dispărut din locali-

Îscălitura,

Moraz Mihai

Urmare: tate să nu fie arestat. El dealtfel dispunea de finanțe și avea posibilitatea să dispună.
Nu am cunoștință că el să fi fost arestat de Securitate atât în această perioadă cât și după aceasta.

Intrebare: Ce alte cunoștințe mai aveți despre activitatea lui Sidlitz Zoltan?

Răspuns: Știu că în perioada anilor 1945-1947 a fost responsabilul de cadru al PCR pe Regiunile care cuprunda județele Győr, Satu Mare, Salaj și Maramureș. Legături mai apropiate nu am avut cu el și nici nu-i cunosc activitatea în amănunt. Săi auzite ar fi în prezent la Ministerul de Finanțe. Acestea sunt relațiile pe care eu pot să le dau în legătură cu susnumitul. -

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu și cum constatăm că cuprinde cele declarate de mine, îl susțin și-l semnez.

L. de Securitate
I. Paroș

semnătura
Mona Mihai

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU
 =====

Martorul IAKABOVITS ARNOLD, născut la 5.XII.1902, în Oradia, fiul lui MAURITIU și ESTERA, directorul fabricii de ulei Oradia, domiciliat în Oradia Str.A.Gavra No.7.

3 Decembrie 1953- Oradia.

Interogatoriul a început la ora 8.

" s'a terminat la ora 9.

Intrebare ;

Cunoșateți o persoană cu numele de EIDLITZ ZOLTAN?

Răspuns;

Ba cunosc persoana cu numele de EIDLITZ ZOLTAN.

Intrebare ;

Când, unde și în ce împrejurări l-ați cunoscut ?

Răspuns;

Il cunosc de mic copil, am făcut împreună școala superioară de comerț în Oradia. Intre anii 1945-1947 a fost responsabil de cadre la P.C.R. comitetul Județean Bihor, Sălaj, Satu Mare și Maramureș, adică responsabil Regional, care cuprindea aceste patru județe de mai sus.

Intrebare ;

De câte ori a fost arestat EIBLITZ ZOLTAN de Siguranță în perioada anilor 1931-1933?

Răspuns;

Nu-i cunosc activitatea lui din această perioadă deoarece eu în anul 1930, am plecat din țară în străinătate în diferite țări ca China, Spania, Germania, Franța și alte țări trimis de P.C.R. și de internaționala III-a și m'am reîntors numai la 12.X.1944.

Intrebare ;

Dar ce cunoașteți din activitatea lui înainte de anul 1930?

Răspuns;

Stiu că în anul 1927 sau 1928 el s'a încadrat în cercul Marxist, ce exista atunci la Scoala de mai² amintită și pe acest motiv nu a putut să-și termine studiile deoarece pe acest motiv a fost dat afară din școală. Am auzit numai că el a activat în mișcarea muncitorească, la Turda, Baia Mare și Satu Mare. La Satu Mare am auzit că în acea perioadă a fost tot responsabil la cadre Regional, iar secretar Regional de partid fiind Tov. LEONTIN SALAJAN. Nu știu dacă a fost sau nu arestat de Siguranță în acea perioadă.

Intrebare ;

După 1944, cum s'a desfășurat activitatea politică?

Răspuns;

Aici la Oradia activitatea și-a desfășurat-o cu lipsurile ce existau atunci în rândurile partidului. In partid desigur în acele timpuri s'au strecurat o serie de elemente străine de partid, lipsa lui în această direcție a fost ca în calitate de responsabil de cadre trebuia să fie mai activ și mai vigilent. Dar însă totuși el în acea perioadă a progresat, fiind luat la București la Ministerul de Finanțe.

Alte cunoștințe nu am despre el.

După ce am citit prezentul poces verbal de interogatoriu și am constatat că cuprinde cele declarate de mine, îl susțin și-l semnez.

LT.DE SECURITATE,

ss.IAKABOVITS ARNOLD,

Proces-Verbal de interogatoriu

Arestat Moartorul Takabovits Arnold, născut la
5 XII 1902, în Oradea, fiul lui Mauritiu și Zsuzsanna, direc-
torul fabricii de ulei Oradea, domiciliu în Oradea Str. A. Garro 7
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)

3 Decembrie 1953

Orașul Oradea

Interogatoriul a început la ora 8 și min.

s'a terminat „ „ 9. „ „

Intrebare: Cunoașteți o persoană cu numele
de Eidlitz Zoltán?

Răspuns: Da cunosc persoana cu numele
de Eidlitz Zoltán.

Intrebare: Când unde și în ce împrejurări
l-ați cunoscut?

Răspuns: L-am cunoscut de mic copil, am făcut
împreună școala superioară de comerț în
Oradea. Între anii 1945-1947 a fost responsabil
de cadru la P.B.R. comitetul județean Bihor,
Sălaj, Satu Mare și Maramureș, adică respu-
sabil Regional, care suprindea aceste patru
județe de mai sus.

Intrebare: De câte ori a fost arestat Ei-
dlitz Zoltán de Siguranță în perioada anilor
1931-1933?

Răspuns: Nu-i cunosc activitatea lui din această
perioadă, de aceea eu în anul 1930 am ple-

Încălitura,
Takabovits Arnold

Urmare: cat din tară în străinătate în diferite țări
ca China, Spania, Germania, Franța și alte
țări trimis de P.C.R. și de internaționala
III-a și niam reintors numai la 12 X 1944.

Intrebare: Dar ce cunoașteți din activitatea lui
înainte de anul 1930?

Răspuns: Știu că în anul 1927 sau 1928, el s'a
încadrat în cercul Marxist, ce exista atunci
la școala de mai sus amintită și pe acest
motiv nu a putut să-și termine studiile
deoarece pe acest motiv a fost dat afară
din școală. Am auzit numai că el a activat
în mișcarea muncitorească, la Turda, Baia
Noastră și Satu Mare. La Satu-Mare am auzit
că în aceea perioadă a fost tot responsabil
de cadru Regional, iar secretar Regional de
partid fiind Tor. Leontin Tălăjan. Nu știu
dacă a fost sau nu arestat de siguranță în
aceea perioadă.

Intrebare: După 1944, cum și-a desfășurat
activitatea politică?

Răspuns: Nici la orodau activitatea și-a desfășurat
cu lipsurile ce existau atunci în rândurile
partidului. În partid desigur în acele
timpuri s'au strecurat o serie de elemente
străine de partid, lipsa lui în această direcție
a fost că în calitate de responsabil de cadru
trebuia să fie mai activ și mai vigilent. Dar
într-o tărâșă el în aceea perioadă a programat
fiind luat la București la Ministerul de Fi-
nanțe.

Alte cunoștințe nu am despre el.

Iscălitura,

Jakobovits Arnold.

Urmare: După ce am citit prezutul proces verbal de
interogatoriu și am constatat că cuprinde cele ²³⁹
declaratate de mine, îl sustin și-l semnez.

Șt de Securitate

238

I. Vasochy

Jacobowitz Arnold.

Semnătura,

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

=====

Martorul LUSZTIG EUGEN, născut la 5.X.1911 în com. Tileagd Reg. Oradia, fiul lui IGNATIU și ROZALIA, Serg. Maj. de Miliție, domiciliat în Oradia, Str. Miron Costin No. 2.

5 Decembrie 1953 - Oradia.

Interogatoriul a început la ora 8.

" s'a terminat la ora

Intrebare ;

Ați cunoscut o persoană cu numele de EIDLITZ

ZOLTAN?

Răspuns;

Da am cunoscut persoana cu numele de EIDLITZ

ZOLTAN.

Intrebare ;

Când și în ce împrejurări l-ați cunoscut ?

Răspuns;

L-am cunoscut în anul 1933, la Asociația Sportivă în Oradia denumită N.A.C. făcea sportul-gimnastică. Si eu făceam parte din această societate în calitate de sportiv.

Intrebare ;

De câte ori a fost arestat EIDLITZ ZOLTAN în perioada anilor 1931-1933?

Răspuns;

Această perioadă a activității lui nu este cunoscută de mine. Stiu însă că în primăvara anului 1935 a fost arestat împreună cu mine, numai trei zile în mod preventiv, de către Siguranța din Oradia. Noi activam în acea perioadă în organizația U.T.C. însă nu în acea celulă.

Intrebare ;

A fost cercetat EIDLITZ ZOLTAN, la Siguranță cu această ocazie ?

Răspuns;

Cu această ocazie nu a fost cercetat nimeni ~~deace~~ ⁴⁹⁷
după trei zile am fost puși în libertate fără nici o cercetare.

Intrebare ;

Cine au mai fost arestați cu acea ocazie ? ²³⁸

Răspuns;

Cu acea ocazie au mai fost arestați Tov. VALDMAN,
activist la Regiunea de partid Oradia, IAKALOVICS ARNOLD,
didectorul fabricii de ulei Oradia, un C.F.R.-ist numit
MATY AS și subsemnatul.

Intrebare ;

Si aceștia au fost puși în libertate cu acea ocazie?

Răspuns;

Intrebare ;

Pentru activitate comunistă a fost condamnat
EIDLITZ ZOLTAN?

Răspuns;

Nu am cunoștință ca el să fi fost condamnat
niciodată pentru activitate comunistă. In anul 1938 la Tribu-
nalul Militar s'a desbătut procesul mișcării muncitorești, din
care am făcut parte și eu. Acest a fost amânat mereu încă din
anul 1933, și din care am făcut parte un număr de 38 persoane,
însă EIDLITZ ZOLTAN, nu a figurat în acest proces.

După ce am citit prezentul proces verbal de inte-
rogatoriu și am constatat că el cuprinde cele declarate de
mine îl susțin și-l semnez.

LT.DE SECURITATE,

ss.LUSZBIG EUGEN,

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU
=====

Arestatul VILIGA IOAN, născut la 24 Iunie 1881 în comuna Pomezueu, Raionul Beiuș, Reg.Oradia, fiul lui TEODOR și IOAN EVA, căsătorit, cu 1 copil, fost comisar de siguranță, cu ultimul domiciliu în București, Cal.Moșilor 309.

4 Decembrie 1953- Oradia

Interogatoriul a început la ora 9,10
" s'a terminat la ora 13.

Intrebare ;

In ce problemă ai lucrat în timpul cât ai funcționat la Siguranța din Oradia?

Răspuns;

Eu am funcționat la Siguranța din Oradia în perioada de timp dintre anii 1919 și 1939. In acest timp am lucrat la mai multe probleme și în special la problema comunistă și la cea de spionaj.

Intrebare ;

Ce informatori a folosit Siguranța din Oradia în cadrul mișcării muncitorești în perioada dintre anii 1931-1933 și de cine erau dirijați?

Răspuns;

In această perioadă de timp Siguranța din Oradia în cadrul mișcării muncitorești a folosit mai mult informatori recrutați prin constrângere. Dintre acești informatori îmi amintesc de următorii; MATYAS IOAN, lăcătuș la atelele C.F.R. , ZUH NAGY FRANCISC, muncitor tâmplar, KOVACS EMERIC, barcagiu care transporta, persoane peste râul Crișul, BALOGH DOME, cismar, Dr.BOSZORMENYI EMIL, președintele P.S.D.-ului și HUSCHENREITER IOSIF, secretarul acestui partid.

O parte din informatorii cari lucrau în cadrul mișcării muncitorești au fost dirijați de chestorul de poliție Dr.POPOVICI VALER, șeful Biroului de Siguranță comisarul RADOVICI CONSTANTIN și de mine.

././.

Ceam mai mare parte din informatorii au fost ⁶⁴² dirijați de agenții cari lucrau în cadrul Biroului de Siguranță și anume. ESTEGAR ELEMER, FRENTIU TEODOR și PAL VASILE.

Intrebare ;

Ce arestări s'au făcut la Oradia în rândul mișcării muncitorești în perioada 1931-1933?

Răspuns;

In această perioadă de timp s'au făcut multe arestări în rândul mișcării muncitorești. După cum îmi aduc aminte în anii 1930-1931 în urma unui ordin primit dela Direcțiunea Generală a Polișiei au fost arestat toate elementele de conducere comuniste. Cu această ocazie au fost arestate 30-35 de persoane.

In anul 1932 au fost arestat un număr de 10-12 persoane din Atelierele C.F.R. Oradia.

In anul 1932 sau 1933, au fost arestate un număr de circa 50 de persoane din Oradia și Jud.Bihor, cari au făcut parte din organizația comunistă ilegală din Jud.Bihor.

Tot în anul 1933 s'a arestat un grup al organizației Tineretului Comunist, compus din aproximativ 10-11 persoane. Tot în acelaș an au fost arestate un număr de alte 5-6 persoane făcând parte din organizația Tineretului Comunist, cari au difuzat manifeste și se întruneau într'o casă conspirativă.

In afară de acestea, în perioada de timp mai sus arătată au mai fost arestate multe persoane din cadrul mișcării muncitorești. Arestarea acestora s'a făcut în grupuri mai mici de câte 4-5 persoane.

Intrebare ;

De cine au fost trădați cei cari au fost arestați,

Răspuns;

Cel mai mult au fost trădați de informatorii recrutați prin constrângere, de către organele Siguranței.

Intrebare ;

Ce persoane au fost arestate în acele ocazii?

Răspuns;

Cu ocazia arestării conducătorilor comuniști din anul 1931, îmi aduc aminte dintre aceștia de ULBMANN ALEX. In anul 1932 dintre cei arestați dela Atelierele C.F.R., îmi amintesc de VESA IVAN, MATYAS IVAN. Dintre cei arestați din Org.Tineretului Comunist îmi amintesc pe MINSKI LUDOVIC,

KOVACS EMERIC, pe urmă din cadrul unui alt grup pe GOLABERGER. De pronumele acestui nu îmi amintesc, știu însă că tatăl său era lăptar din Oradua cartierul Velența.

In afară de aceștia îmi mai amintesc de EIDLITZ ZOLTAN, care în această perioadă de timp a fost arestat în mai multe rânduri.

Intrebare ;

Acest EIDLITZ ZOLTAN de cine a fost arestat?

Răspuns;

Numitul EIDLITZ ZOLTAN, după cum știu a fost conducător de nucleu de organizație ilegală comunistă și a fost arestat în 4-5 ocazii. El a fost arestat în toate cazurile de către agenții; ESTEGAR ELEMER, PAL VASILE și FIENȚIU TEODOR.

Intrebare ;

De cine a fost cercetat susnumitul?

Răspuns;

Intro singură ocazie a fost cercetat de mine atunci a și fost înaintat la Parchet. In celelalte ocazii a fost cercetat de agenții susarătați cari i-au luat niște declarații pe eari l-au prezentat la șeful Biroului de Siguranță RADOVICI CONSTANTIN. In aceste cazuri numitul EIDLITZ ZOLTAN a fost întotdeauna pus în libertate de Siguranță.

Intrebare ;

Ce a declarat la cercetări EIDLITZ ZOLTAN?

Răspuns;

Susnumitul la cercetări a recunoscut întreaga sa activitate arătând și activitatea acelor persoane cari erau legătură cu el.

Intrebare ;

De cine a fost pus în libertate și pe ce bază?

Răspuns;

Precum am arătat mai sus, EIDLITZ ZOLTAN, numai într'un singur caz a fost înaintat de către Siguranță la Parchet. In toate celelalte ocazii de arestare a fost pus în libertate de către șeful Siguranței RADOVICI CONSTANTIN, fiind propus șeful Siguranței și de agenții cari l-au arestat.

In ceea ce privește motivul pentru care a fost pus în libertate știu că la fiecare dată când a fost arestat, tatăl său care era un mare comerciant în Oradia- era coproprietarul prăvăliei de textile "Zanderer"- a intervenit la șeful

RADOVICI CONSTANTIN și l-a mituit pe acesta, fapt despre care sunt sigur, cu atât mai mult, că cu ocazia unei arestări a lui EIDLITZ ZOLTAN a fost arestat cu el împreună un tânăr cu numele de FIRED și unchiul acestuia numitul FUREDI IOSIF, comerciant de vite a dat lui RADOVICI CONSTANTIN suma de 30.000 lei în schimbul căreia FIRED a fost pus în libertate. ⁶⁴⁴ Despre acest caz am cunoștință directă, fiind auzit chiar dela FUREDI IOSIF.

În afară de intervențiile făcute de tatăl său punerea în libertate în repetate rânduri a lui EIDLITZ ZOLTAN avea și un alt motiv și anume - precum am aflat acesta dela agenți - că furniza acestora informațiuni în legătură cu mișcarea muncitorească.

Intrebare ;

EIDLITZ ZOLTAN a fost recrutat informator ?

Răspuns;

Precum am arătat mai înainte, după cunoștința mea, susnumitul a fost recrutat ca informator.

Intrebare ;

De cine a fost recrutat?

Răspuns;

Era recrutat de cei trei agenți de Siguranță; ESTEGAR ELEMER, FENTIU TEODOR și PAL VASILE, cari lucrau meureu împreună în problema mișcării muncitorești și cari au procedat la arestarea lui în toate ocaziile. În special a fost recrutat de agentul ESTEGAR ELEMER.

Intrebare ;

Ce informații a furnizat?

Răspuns;

A furnizat informații în legătură cu mișcarea muncitorească și cred că în urma acestor informații s'a trecut la multe arestări. Bănuesc și aceia - dar nu pot afirma precis - că în baza informatorilor furnizate de el a fost descoperită și arestată organizația Tineretului Comunist în frunte cu MINSZKI LUDOVIC.

În mod precis nu cunosc ^{ce} informațiuni a furnizat EIDLITZ ZOLTAN, întrucât eu nu am lucrat cu el în mod direct.

Intrebare ;

Cât timp a lucrat susnumitul ca informator ?

Proces-Verbal de interogatoriu

Arestat Viliga Ivan, născut la 24. Iunie 1881, în comuna
Pomezeu, Raionul Beius, Reg. Oradea, fiul lui Teodor și Ioan Eva
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)
 căsătorit, cu 1. copil, fost comisar de siguranță, cu ultimul do-
 miciliu în București, Calea Morilor nr. 309.

4. Decembrie 1953

Orașul Oradea

Interogatoriul a început la ora 9 și min. 10
 „ s'a terminat „ „ 13 „ „ 15

Intrebare: În ce problemă ai lucrat în timpul cât
ai funcționat la Siguranța din Oradea?

Răspuns: Eu am funcționat la Siguranța din
Oradea în perioada de timp dintre anii 1919 și 1939.
În acest timp am lucrat la mai multe probleme
și în special la problema comunistă și la cea de
șpiunaj.

Intrebare: Ce informatori a folosit Siguranța
din Oradea în cadrul mișcării muncitorești în pe-
rioda dintre anii 1931-1933 și de cine erau di-
rijați?

Răspuns: În această perioadă de timp Si-
guranța din Oradea în cadrul mișcării mun-
citorești a folosit mai mult informatori rec-
rutati prin constrângere. Dintre aceștia info-
matori mă amintesc la următorii: Mătyás
Ivan, căruțar la Stelierele C.F.R., László Nagy Fran-
cis, muncitor tâmplar, Kovacs Emere, bancagiu

Iscălitura,

[Signature]

Urmare: nave transporta persoane peste râul Crisul, -
Balogh Döme, ismar, - Dr. Prószornényi Emil, pose-
dintele P.S.D.-ului și Huschenreiter Josef, secretarul
aestui partid. -

O parte din informatorii cari lucrau în cad-
rul misiunii muncitorești au fost dirijați de che-
torul de politie Dr. Popovici Valer, de șeful Biroului
de Siguranță comisarul Radovici Constantin și de
mine. - Cea mai mare parte din informatorii au
fost dirijați de agenții cari lucrau în cadrul Biroului
de Siguranță și mine: Estegor Elemér, Fentiu Terdon
și Pal Vasile. -

Întrebare: Ce arestări s'au făcut la Oradea
în rându misiunii muncitorești în perioada
1931-1933?

Răspuns: În această perioadă de timp s'au
făcut multe arestări în rându misiunii mun-
citorești. - După cum mi aduc aminte în anul
1930-1931 în urma unui ordin primit dela Direc-
țiunea Generală a Politicii, au fost arestate toate
elementele de conducere comuniste. Cu această o-
cazie au fost arestate 30-35 de persoane. -

În anul 1932, au fost arestate un număr de
10-12 persoane din Stelierele C.F.R. Oradea. -

În anul 1932 sau 1933, au fost arestate un
număr de circa 50 de persoane din Oradea și
judetul Bihor, cari au făcut parte din organizații
comuniste ilegale din judetul Bihor. -

În anul 1933 s'a arestat un grup al orga-
nizației Pineretului Comunist, compus din aproximativ
10-11 persoane. - Tot în același an au fost arestate
un număr de alte 5-6 persoane făcând parte

Urmare:

din organizatia Tineretului Comunist, care au difuzat manifeste si se intuneau intr-o casa inspirativa. -

In afara de acestea, in perioada de timp mai sus aratata au mai fost arestate multe persoane din cadrul misiunii muncitoresti. Astora s'a facut in grupuri mai mici de cate 4-5 persoane. -

Intrebare: De cine au fost tradati cei care au fost arestati?

Raspuns: Cei mai multi au fost tradati de informatorii recrutati prin constrangere de catre organele Sigurantei. -

Intrebare: Ce persoane au fost arestate in acele ocazii?

Raspuns: Cu ocazia arestarii conducatorilor comunisti din anul 1931, mi aduc aminte dintre acesta de Ullmann Alexandru. - In anul 1932, dintre cei arestati de la stelistele C.F.R., amintesc de Vesa Ivan, Matyas Ivan. - Dintre cei arestati din organizatia Tineretului Comunist amintesc pe Minszki Ludovic, Kovacs Imre, pe urma din cadrul unui alt grup pe Goldberger. De promisiunile acestuia nu ma amintesc, stiu insa ca tatal sau era laphtar din Oradea cartierul Velenta. -

In afara de acesta ma mai amintesc de Eidlitz Laltan, care in aceasta perioada de timp a fost arestat in mai multe randuri. -

Intrebare: Acest Eidlitz Laltan de cine a fost arestat?

Raspuns: Numele Eidlitz Laltan, dupa cum stiu a fost conducator de nucleu de organizatie

Semnatura,

Y. K. K.

Urmare: ilegală comunistă și a fost arestat în 4-5
ocazii. El a fost arestat în toate cazurile de către
agentii: Estegari Gheorghe, Pal Vasile și Frențu Teodor.

Întrebare: De cine a fost arestat susnumitul?

Răspuns: Între o singură ocazie a fost arestat
de mine, atunci a și fost înaintat la Parchet.
În celelalte cazuri a fost arestat de agenții sus-
numiți și au luat aceste declarații pe care l-au
prezentat la șeful Biroului de Siguranță Radovici
Constantin. În aceste cazuri numitul Eidlitz Laltan
a fost în totdauna pus în libertate de Siguranță.

Întrebare: Ce a declarat la arestări Eidlitz
Laltan?

Răspuns: Susnumitul la arestări a recunos-
cut întreaga sa activitate arătând și activitatea
celor persoane care erau în legătură cu el.

Întrebare: De cine a fost pus în libertate
și pe ce bază?

Răspuns: Pe cum am arătat mai sus, Eidlitz
Laltan, numai într-un singur caz a fost înaintat
de către Siguranță la Parchet. În toate celelalte
cazuri de arestare a fost pus în libertate de către
șeful Siguranței Radovici Constantin, fiind propus
și de agenții și l-au arestat.

În ceea ce privește motivul pentru care a
fost pus în libertate, știu că la fiecare dată când
a fost arestat, tatăl său care era un mare comer-
ciant în Oradea - era coproprietarul prăvăliei de
textile „Lauderer” - a intervenit la șeful Radovici
Constantin și l-a mituit pe acesta. Fapt de pe care să-
re știe sigur, în atât mai mult, că în ocazia
unei arestări a lui Eidlitz Laltan a fost arestat

Semnătura

J. Tring

Urmare: In el impresia un tanar cu numele de Fried si unchiul acestuia numitul Friedi Hof comerciant de vite a dat lui Radovici Comstantin suma de 30.000 lei in schimbul rãscãia Fried a fost pus in libertate. Despre acest caz am unostinta directã, fiind auzit chiar dela Friedi Hof -

In afara de interventile forute de total sau, - punerea in libertate in repetate rânduri a lui Bidlitz Laltan avea si un alt motiv si anume - precum am aflat acesta dela agenti - ca furniza acestora informatiuni in legãtura cu miscãrea muncitoreascã. -

Intrebare: Bidlitz Laltan a fost recutat informator?

Rãspuns: Precum am arãtat mai inainte, dupã unostinta mea, susnumitul a fost recutat ca informator. -

Intrebare: De cine a fost recutat?

Rãspuns: Era recutat de cei trei agenti de siguranãã: Estegar Bleser, Rentiu Perdro si Pal Vanile, cari lãrau mereu impresia in problema miscãrii muncitoresti si cari au proslat la crestarea lui in tratã crãziile. - In special a fost recutat de agentul Estegar Bleser. -

Intrebare: Ce informatii a furnizat?

Rãspuns: A furnizat informatii in legãtura cu miscãrea muncitoreascã si vedea in urma acestor informatii sa treaca la multe crestãri. - Promisese si averia - dar nu pot afirma precis - ca in baza informatiunilor furnizate de el a fost descoperitã si crestata orgãnizatia Pineretului Comunist, in frunte cu Minorski

Samãtura.

W. W. W.

Urmare: Ludovic. -

În mod precis nu amoc se informării
a furnizat Eidlitz Loltan, întucât eu nu am
lucrat cu el în mod direct.

Întrebare: Cât timp a lucrat susnumitul
ca informator?

Răspuns: Nu pot să precizez acesta. Cred
că a lucrat 3-4 ani. -

Întrebare: Bine mai stie despre faptul, că
Eidlitz Loltan a fost recrutat ca informator?

Răspuns: Despre acest fapt trebuie să stie
cei trei foști agenți: Costeșan Gheorghe, Pal Vășile
și Penteu Perbolav și eventual fostul comisar
Maghiar Augustin. -

Întrebare: Ce alte lucruri mai sunteți despre
Eidlitz Loltan în afara de cele arătate mai sus?

Răspuns: Altele nu știu în legătura cu sus-
numitul. -

După ce am citit prezentul proces verbal
de interogatoriu din urmănt în urmănt și am
constatat, că corespunde întocmai celor declara-
te de mine verbal, îl susțin și semnez ne fiind
silit de nimeni.

Of. anchetator:
Lt. Maj. Korne

Semnătura:

Tring

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU
=====

Martorul TROKK IOAN, născut la 19.X.1907 în orașul Sohrok, R.P.U., fiul lui SAMUIIA și HERMINA, responsabil de cadre I.C.O. domiciliat în Oradia Str.Dr.P.Groza 42.

4 Decembrie 1953- Oradia
Interogatoriul a început la ora 8,45
" s'a terminat la ora 10.

Intrebare ;

Cunoașteți o persoană cu numele de EIDLITZ ZOLTAN?

Răspuns;

Da o cunosc persoana cu acest nume.

Intrebare ;

Când și în ce împrejurări l.ați cunoscut ?

Răspuns;

L-am cunoscut în anul 1928, în Oradia, am făcut împreună sport, gimnastică în echipa N.A.C.

Intrebare ;

De câte ori a fost arestat EIDLITZ ZOLTAN în perioada anilor 1931-1933?

Răspuns;

A fost arestat, după câte eu știu în anul 1933, de Siguranța din Oradia, pentru că a făcut parte din organizația U.T.C. In această perioadă știu că în rândul mișcării muncitorești au fost mari căderi. De alte arestări ale lui EIDLITZ ZOLTAN eu nu am cunoștință.

Intrebare ;

Cine au mai fost arestați cu această ocazie ?

Răspuns;

Cu acea ocazie, au mai fost arestați următorii; VANKAS, decedat care după informații acesta ar fi fost primul care a fost arestat cu ocazia zilei de 1 Mai, care a trădat și pe restul din mișcarea muncitorească, în urma arestării lui fiind arestați apoi mai mulți. NEMES IOSIF, șef la

rezervele de muncă în București, SUCZBERGER IULIANA, ⁵⁹¹măritată BERGER, responsabilă de cadre la Garajul Auto Oradia, SUCZBERGER MAGDALENA, măritată MROZ, activistă la Regiunea P.M.⁸ Oradia, ZINGER CLARA, măritată FEIN, funcționară la I.C.O. ROTH LADISLAU, responsabil de cadre la minele de cărbuni Brotea.

Intrebare ;

Si Dvs. ați fost arestat cu el la această dată?

Răspuns;

Eu nu am fost arestat cu aceste persoane, eu am fost arestat în anul 1923.

Intrebare ;

Aveți cunoștință de cine a fost cercetat EIDLITZ ZOLTAN la Siguranță?

Răspuns;

Nu am auzit de către cine a fost cercetat.

Intrebare ;

Aveți cunoștință de ce a declarat EIDLITZ ZOLTAN la cercetări?

Răspuns;

Din discuțiile avute cu Tov.ROTH LADISLAU mi-a spus că cu toate că a fost supus la chinuri grele și bătut nu a declarat la cercetări nimic și nici nu a trădat pe cei cu care era în legătură în organizația U.T.C.

Intrebare ;

A fost trimis în Justiție EIDLITZ ZOLTAN?

Răspuns;

Precis nu știu, din discuțiile pe care le-am avut însă cu tov.ROTH LADISLAU mi-a spus că nu a fost trimis în Justiție, că unchiul său ZANDERER, ar fi plătit Siguranței o sumă mare de bani și ca în urma acesteia ar fi fost pus în libertate. Iar din discuțiile pe care le-am avut cu Tov. BERGER IULIANA, aceasta spune că nu este adevărat că și EIDLITZ ZOLTAN, a fost înaintat Tribunalului Bihor, și că ar fi stat în acelaș rând cu dânsa și nu a fost condamnat, din lipsă de probe.

După ce a fost pus în libertate îmi aduc aminte că a venit în sala de gimnastică și ne-a arătat cum a fost bătut la Siguranță la tălpile picioarelor, deja pielea începuse să se jucoale și se mai vedea vânătăile loviturilor.

După ce am citit prezenta proces verbal de interogatoriu am constatat că cuprinde cele declarate de mine.

LT.DE SECURITATE,

ss.TROKK IOAN

Proces-Verbal de interogatoriu 249

Arestat reantoul Trokk Ioan, născut la 19x1907
in orasul Sahnok, RPU. fiul lui Stanula si Hermina,
responsabil de cadru T.C.O. din ^(Date de stare civilă, ultimul domiciliu) orodca St. Dr. P. G. 42

4 decembrie 1953

Oraşul Orodea

Interogatoriul a început la ora 8 și min. 45

s'a terminat " " 10 " "

Intrebare: Cunoasteti o persoana cu numele de Eidlitz Zoltan?

Răspuns: Da o cunosc persoana cu acest nume.

Intrebare: Când și în ce împrejurări l'ati cunoscut?

Răspuns: L'am cunoscut in anul 1928, in Oradea, am făcut împreună sport, gimnastică in echipa N.A.C. -

Intrebare: De câte ori a fost arestat Eidlitz Zoltan in perioada anilor 1931-1933.?

Răspuns: A fost arestat, după câte eu știu in anul 1933, de siguranta din Oradea, pentru că a făcut parte din organizatia U.T.C.. In aceasta perioada știu că in rândul muncitorilor au fost mari răderi. De alte arestări ale lui Eidlitz Zoltan eu nu am cunoscută.

Intrebare: Cine au mai fost arestați cu aceasta ocazie?

Iscălitura,
Trokk Ioan

Urmare: Răspuns: Cu acea ocazie, au mai fost arestați următorii: Vankos, decedat care după informații acesta ar fi fost primul care a fost arestat cu ocazia zilei de 1 Noi, care a trădat și pe restul din Noșcarea muncitorească, în urma arestării lui fiind arestați apoi mai mulți. Nemes Josif, șef la rezervele de Noșcă în Gheorgheni, Suezberger Juliana, măritată Berger, responsabilă de cadu la Garajul Auto Oradea Suezberger Magdalena, măritată Broz, activistă la Regiunea PMR Oradea, Zinger Clara, măritată Fein, funcționară la T.C.O. Roth Ladislau, responsabil de cadu la minele de carbuni Brotea.

Intrebare: Si dv. ati fost arestat cu el la aceasta data?

Răspuns: Eu nu am fost arestat cu aceste persoane, eu am fost arestat în anul 1923.

Intrebare: Aveți cunoștință de cine a fost arestat Eidlitz Zoltan la Siguranta?

Răspuns: Nu am auzit de către cine a fost arestat.

Intrebare: Aveți cunoștință ce a declarat Eidlitz Zoltan la arestare?

Răspuns: Din discuțiile avute cu Ion Roth Ladislau, mi-a spus că eu toate că a fost supus la chinuri grele și bătut nu a declarat la arestare nimic și nici nu a trădat pe cei cu care era în legătură în organizația U.T.C.

Intrebare: A fost trimis în județie Eidlitz Zoltan?

Răspuns: Precis nu știu, din discuțiile pe care le-am avut însă cu Ion Roth Ladislau, mi-a

Iscălitura,

Ion Roth

Urmare: spus că nu a fost trimis în județe, că unchiul său Landerer, ar fi plătit siguranței a sumă mare de bani și ca în urma acestuia ar fi fost pus în libertate. Tot din discuțiile pe care le-am avut eu Tot. Berger Juliana, această spunere este nu este adevărată că și Edlitz Zoltan, a fost înaintat Tribunalului Gilov, și că ar fi stat în același rând cu dăusa. și nu a fost condamnat, din lipsă de probe.

După ce a fost pus în libertate înși aduce aminte că a venit în sala de gimnastică și ne-a arătat cum a fost bătut la siguranță la talpile picioarelor. deja pielea începea să se jupoaie. și se mai vedeau vânătăile lănturilor.

După ce am citit preputul proces verbal de interogatoriu și am constatat, că cuprinde cele declarate de mine, îl sustin și-l semnez.
Lt. de Securitate
T. Vasodi

Tomokk Joon

Semnătura,

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

=====

Martora SINGER KIARA, măritată FEIM, născută la 21 Septembrie 1912, în Oradia, din părinți ANDREI și MARGARETA, funcționară, domiciliată în Oradia Str.I.C. Parhox No.5.

4 Decembrie 1953- Oradia
Interogatoriul a început la ora 16,45.
" s'a terminat la ora 19.

Intrebare ;

Ați cunoscut o persoană cu numele de EIDLITZ
ZOLTAN?

Răspuns;

Da l-am cunoscut.

Intrebare ;

Când și în ce împrejurări l-ați cunoscut ?

Răspuns;

L-am cunoscut în anul 1930, cu ocazia unor excursii ni, organizate de organizația U.T.C. în mod ilegal, la care a luat parte și susnumitul.

Intrebare ;

De câte ori a fost arestat de către Siguranță,
EIDLITZ ZOLTAN, în perioada anilor 1931-1933?

Răspuns;

A fost arestat numai odată, la data de 1 Mai 1933. Noi această cădere am numit-o NEMES file bukas. Această denumire a primit-o de acolo fiindcă în acea perioadă organizația U.T.C. era condusă de Tov.NEMES și întrucât acesta a fost grozav chinuit, i-am dat această denumire.

Intrebare ;

Cine a mai fost arestat cu acea ocazie ?

Răspuns;

Cu acea ocazie am fost arestată și subsemnata,
SCHUTZBERGER ILEANA, responsabilă de cadre la garajul auto
Oradia, ROTH LADISLAU, șef de cadre la minele Derna Tătăruș,

PERL SAMUIL, domiciliat în București, Director la ceva ziare străine precis nu știu, acest tovarăș poate să dea relații cele mai amănunte despre dânsul, FRISMAN IULIANA, nu-i cunosc domiciliul și alții de a căror nume nu-mi amintesc.

Intrebare ;

De cine a fost cercetat EIDLITZ ZOLTAN?

252

Răspuns;

A fost cercetat de agenții FRENTIU TEODOR, MALAN DUMITRU, ESTERGAN EMIL și VILIGA șeful Biroului de Siguranță.

Intrebare ;

Ce a declarat la cercetări EIDLITZ ZOLTAN?

Răspuns;

Nu a declarat nimic, dintre 16 persoane care am fost arestați cu această ocazie nu mai noi doi nu am dat declarații fiindcă nu am recunoscut nimic. Cu toate că am fost grozav bătută atât eu cât și dânsul.

Intrebare ;

Ce comportare a avut în timpul arestării în afară de cele arătate mai sus ?

Răspuns;

După câte știu s'a comportat foarte frumos demn de un comunist. Cu toate că a fost grozav bătut la talpă nu a recunoscut nimic și nu a dat nici-o declarație .

Intrebare ;

A fost trimis în Justiție EIDLITZ ZOLTAN?

Răspuns;

La Parchetul Tribunalului Bihor, știu că a fost înaintat și el și de aici m'am convins că nu a declarat nimic la Siguranță deoarece și la Parchet nu a recunoscut nimic. Că ce s'a întâmplat cu el mai departe nu știu. Eu împreună cu alte femei după o grevă de 28 de zile am fost anchetată. După câte îmi amintesc cred că acestea în urma acțiunilor de greve au fost toți achitați.

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu și am constatat că cuprinde cele declarate de mine, îl susțin și semnez.

LT.DE SECURITATE.

ss.SINGER KIARA

Proces-Verbal de interogatoriu

253

~~Arestat~~ Martora Singer Klara, născută Fein,
născută la 21 Sept 1912, în Oradea, din părinți Andrei și
Margareta, funcționară, dom. în Oradea ^(Date de stare civilă, ultimul domiciliu) Str. I. B. Paskon 1195.

4 Decembrie 1953

Orașul Oradea

Interogatoriul a început la ora 16 și min. 45.

" s'a terminat " " 19 " " "

Intrebare: Ați cunoscut o persoană cu numele de
Eidlitz Zoltan?

Răspuns: Da l'am cunoscut.

Intrebare: Când și în ce împrejurări l-ați cunos-
cut?

Răspuns: L'am cunoscut în anul 1930, cu ocazia
onor excursiuni, organizate de organizația U. I. C.
în mod ilegal, la care a luat parte și sus-
numitul.

Intrebare: De câte ori a fost arestat de către
Siguranță, Eidlitz Zoltan, în perioada anilor
1931-1933?

Răspuns: A fost arestat numai o dată, la data
de 1 Mai 1933. Noi această sadare am numit-o
Nemes file bukas. această denumire a primit-o
de-acela fiindcă în acea perioadă organizația
U. I. C. era condusă de Ion Nemes și situată a-
ceste a fost gozov chinuit, i-am dat această de-

Iscălitura,

Singer

Urmare: numire.

Intrebare: Cine a mai fost arestat in acea ocazie?

Raspuns: Cu acea ocazie, am fost arestată și subsemnata, Schutzberger Steana, responsabilă de cadru la garajul "Auto. Oradea, Roth Todislau, șef de cadru la minele de la Tătăruș, Perl Samuil, domiciliat în Gheorgheni. Director la cova ziare străine peis nu știu, acest tovaras poate să dea relații cele mai amănunțite despre dănsul, Sidman Juliana, nuni cunosce domiciliul, și alții de a căror nume nu mi amintesc.

Intrebare: De cine a fost cercetat Eidlitz Zoltan?

Raspuns: A fost cercetat de agentii Freutiu Teodor, Mălan Dumitru, Estegau Emil și Viliga șeful biroului de siguranță.

Intrebare: Ce a declarat la cercetare Eidlitz Zoltan?

Raspuns: Nu a declarat nimic, dintre 16 persoane care am fost arestate in aceasta ocazie nu mai noi doi nu am dat declarații judecă nu am recunoscut nimic. - eu toate că am fost grațios tratate atât eu cât și dănsul.

Intrebare: Ce comportare a avut în timpul arestării în afara de cele arătate mai sus?

Raspuns: După câte știu s'a comportat foarte frumos demn de un comunist. Cu toate că a fost grațios la tâlpi nu a recunoscut nimic și nu a dat nici o declarație.

Intrebare: A fost trimis în justiție Eidlitz Zoltan?

Raspuns: La Parchetul Tribunalului Gheorgheni, știu că a fost înaintat și el. Și de aici mai

Urmare: convins că nu a declarat nimic la Securitate
deoarece și la Parchet nu a recunoscut nimic.
Că se s'a întâlnit cu el mai departe nu știu.
Eu împreună cu alte femei după o perioadă de 28 de
zile am fost achitate. După câte îmi amintesc
cred că acestea în urma acțiunilor de pace au
fost totuși achitate.

După ce am citit prezentul proces verbal de
interogatoriu și am constatat că cuprinde
cele declarate de mine, îl sustin și semnez
Lt. de Securitate

J. Pasodri

N.
F.

Semnătura,

Proces-Verbal de interogatoriu

255

Martorul Lusztig Eugen, născut la 5 XI 1911 în
com. Tileagd. Reg. Oradea, fiul lui Ignatius și Rozalia, Irig.
moș de Medite, dom. în Oradea, Str. Reven Costiu № 2
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)

5 decembrie 1953

Orașul Oradea

Interogatoriul a început la ora 9 și min.

" s'a terminat " " " " "

Intrebare: Ați cunoscut o persoană cu numele
de Edlitz Zoltan?

Răspuns: Da am cunoscut persoana cu numele
de Edlitz Zoltan.

Intrebare: Când și în ce împrejurări l-ați cunos-
cut?

Răspuns: L-am cunoscut în anul 1933, la aso-
cția sportivă în Oradea denumită N.A.C. făcea
sportul gimnastic și eu făceam parte din a-
ceastă societate în calitate de sportiv.

Intrebare: De câte ori a fost arestat Edlitz
Zoltan în perioada anilor 1931-1933?

Răspuns: Această perioadă, a activității lui nu
este cunoscută de mine. Știu însă că în
primăvara anului 1935 a fost arestat împreu-
nă cu mine, numai trei zile în mod
preventiv, de către siguranța din Oradea. Mai ac-
tivam în acea perioadă în organizația U.T.C.

Iscălitura,

J. W. Lusztig

Urmare: însă nu în aceea celulă.

Intrebare: A fost cercetat Edlitz Zoltan, în legătură cu această ocazie?

Răspuns: Cu această ocazie nu a fost cercetat nimeni, deoarece după trei zile au fost puși în libertate fără nici o cercetare.

Intrebare: Cine au mai fost arestați cu aceea ocazie?

Răspuns: Cu acea ocazie, au mai fost arestați: Tor. Waldman, activist la Regiunea de partid, Oroska, Takalovics Arnold, directorul fabricii de ulei Oroska, un C.F.R.ist numit Matyas și subsemnatul.

Intrebare: Și aceștia au fost puși în libertate cu aceea ocazie.

Intrebare: Pentru activitate comunistă a fost condamnat Edlitz Zoltan?

Răspuns: Nu am cunoștință că el să fi fost condamnat nici odată, pentru activitate comunistă. În anul 1938, la Tribunalul Militar s'a desbătut procesul mișcării muncitorești, din care au făcut parte și eu. Acest a fost anchetat mine încă din anul 1933, și din care au făcut parte un număr de 38 persoane, însă Edlitz Zoltan, nu a figurat în acest proces.

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu și am constatat că cuprinde cele declarate de mine, îl sustin și-l susțin

L. de securitate

T. G. Asa li

Intrebare
Iscălitura,

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

=====

Arestatul FRENTIU TEODOR, născut la 10 August 1899, în comuna Talpoș, Raionul Salonta, Reg.Oradia, fiul lui FRENTIU FLOREA, căsătorit, fără copii, fost agent de siguranță, cu ultimul domiciliu în comuna Talpoș.

5 Decembrie 1953- Oradia

Interogatoriul a început la ora 9.

" s'a terminat la ora 14,15.

Intrebare ;

In ce problemă ai lucrat în timpul cât ai funcționat la Siguranța din Oradia?

Răspuns;

Eu am funcționat la Biroul de Siguranță din Oradia între anii 1931-1940. Am fost încadraz tot timpul cu gradul de sergent civil și am lucrat tot timpul în munca unui agent la Biroul de Informații și Cercetări. Am lucrat în problemele mișcării muncitorești, legionară și de spionaj. Am dus o muncă informativă, muncă de urmări și am luat parte la arestări și cercetări.

Intrebare ;

Ce informatori a folosit Siguranța din Oradia în cadrul mișcării muncitorești în perioada 1931-1933 și de cine erau dirijați?

Răspuns;

Eu în munca mea de agent, nu am lucrat cu informatori, întrucât nici nu mi s'a ordonat acest lucru. Un singur informator am avut într'un caz în cadrul mișcării muncitorești pe numitul CSOMA ALEXANDRU, care era muncitor în fabrica de ghete "Carmen" și în urma informațiilor furnizate de acesta am trecut la arestări.

././.

In ceea ce privește pe informatorii folosiți de ~~306~~ alți funcționari ai Siguranței în mod concret numai despre o singură persoană am cunoștință, că a fost informator. Aceste era numitul MATYAS IOAN, muncitor la Atelierele C.F.R. și era dirijat de comisarul VILIGA IOAN, șeful biroului de Informații și Cercetări. Stiam că atât comisarul VILIGA IOAN cât și agentul ESTEGAR ELEMER și PAL VABILE lucrau cu mai multă informatori în problema mișcării muncitorești, dar eu declar, că nu am avut cunoștință de aceia, că cine sunt acești informatori.

Intrebare ;

Ce arestări s'au făcut la Oradia în rândul mișcării muncitorești în perioada 1931-1933?

Răspuns;

In această perioadă s'au făcut multe arestări în rândurile mișcării muncitorești. Au fost arestați mai multe grupuri și în special din rândurile organizației Tinerețului Comunist. Aceste activau mai ales prin răspândire de manifeste.

Intrebare ;

De cine au fost trădați cei arestați?

Răspuns;

Ce arestați au fost trădați de informatori și pe urmă arestații fiind maltratați în cursul cercetărilor au fost constrânși să divulge pe ceilalți cu cari erau în legătură.

Intrebare ;

Ce persoane au fost arestate în acele ocazii?

Răspuns;

Dintre cei arestați în această perioadă de timp mă amintesc de următorii; VESA IVAN, din atelierele C.F.R. Oradia, METRU IOAN, muncitor la fabrica "Malaxa" București, POPA EMIL, venit din Sibiu, DICKOR TIBERIU, HILLINGER CAROL, electrician, RUBINSTEIN, tipograf, SIPOS EMERIC, tipograf, GOLDBERGER STEFAN și GOLDBERGER MARGARETA, tatăl acestora era lăptar, SINGER CLARA, KLEIN MARGARETA și KLEIN ELISABETA, ROTH AGNETA, KOVACS TIBERIU, fiul unui avocat, FARKAS STEFAN, FRIDMANN, brutar, WEISS EUGEN, WEINREB NICOLAE brutar, LAKATOS PAUL pantofar, VIRANGY ALEXANDRU și VIRANGY GHEORGHE, tatăl lor a fost avocat, KOCSIS PARASCHIVA, KLEIN ALEXANDRU, DAVID OSCAR electrician, DAVID FRANCISC, GOLDSTEIN FRANCISC, LOBL PARASCHIVA, NEMES ANDREI tâmplar venit din orașul Carei, FELDMAN CAROL, NAGY STEFAN electri-

cian, KORN BERTA, PERL SAMUIL, ROTH EUGEN, croitor, 307
EIDLITZ ZOLTAN, tatăl său a fost asociat la magazia de tex-
tile lui ZANDERER DANIEL, KOHN ALEXANDRU, brutar.

Intrebare ;

Numitul EIDLITZ ZOLTAN de cine a fost arestat? 258

Răspuns;

Susnumitul a fost arestat de agentul ESTEGAR ELEMER,
PAL VASILE și de mine.

Intrebare ;

De câte ori a fost arestat EIDLITZ ZOLTAN?

Răspuns;

Imi amintesc în mod precis de o singură arestare
al susnumitului. Imi aduc aminte că era să fie arestat și cu
o altă ocazie dar că a fost arestat sau nu nu-mi aduc
aminte în mod precis.

Intrebare ;

De cine a fost cercetat susnumitul?

Răspuns;

A fost arestat de agentul ESTEGAR ELEMER și PAL
VASILE cari i-au luat declarații, iar procesul verbal a
fost dresat de comisarul VILIGA IOAN și după cum îmi aduc
aminte, după terminarea cercetărilor a fost înaintat la
Parchet.

Intrebare ;

Ce a declarat la cercetări EIDLITZ ZOLTAN?

Răspuns;

Intrucât eu nu am luat parte la cercetarea lui, nu
știu ce a declarat la cercetări.

Intrebare ;

Ai declarat mai înainte, că după cum îți aduci
aminte, EIDLITZ ZOLTAN, urma să fie arestat și într'un
alt caz. Ce știi în legătură cu acesta ?

Răspuns;

Imi aduc aminte că într'o zi- după un timp oare
care după prima arestare a lui EIDLITZ ZOLTAN- agentul
ESTEGAR ELEMER a chemat pe agentul PAL VASILE, MALAN
DUMITRU și pe mine să mergem împreună cu el la o descindere
întrucât are informație ca într'o prăvălie de fructe a
depus cineva într'un coș de nuiele material de propagandă
comunistă, broșuri și manifeste.

Ne-am și deplasat imediat cu toții la o prăvălie ³⁰⁸ nu-mi aduc aminte de numele proprietarului- de fructe, care era în apropierea magazinului de textile al lui ZANDERER DANILIA- unchiul lui EIDLITZ ZOLTAN- și am și găsit coșul ²⁵⁹ plin de material de propagandă.

După această descindere, am aflat dela ESTEGAR și PAL, că EIDLITZ ZOLTAN a fost amestecat în acest caz și că era să fie arestat de cei doi agenți, însă el între timp a dispărut dela Oradia.

Menționez că am cunoștină de aceia că agentul ESTEGAR ELEMER era în foarte bune relații cu ZANDERER DANILIA- unchiul lui EIDLITZ ZOLTAN. ESTEGAR în foarte multe ocazii discuta cu acesta cu diferite ocazii și de câte ori treceam cu ESTEGAR în fața prăvăliei lui ZANDERER, acesta aproape în fiecare ocazie intra în prăvălie. În câteva ocazii am intrat și eu în prăvălie și am văzut că ESTEGAR vorbea cu ZANDERER retrași într'o parte.

Intrebare ;

Dacă EIDLITZ ZOLTAN a fost recrutat ca informator?

Răspuns;

Eu în mod concret nu am cunoștință de aceia că susnumitul ar fi fost recrutat ca informator.

După ce am citit prezentul proces verbal cuvânt cu cuvânt și am constatat, că corespunde întocmai ocelor declarate de mine verbal, îl susțin și semnez nefiind silit de nimeni.

Ofițer anchetator
LT.MAJ.DE SECURITATE

ss.FRENTIU TEODOR,

Proces-Verbal de interogatoriu

260

Arestat Frentiu Teodor, născut la 10. August 1899, în comuna Falpios, Raionul Salonta, Reg. Oradea, fiul lui
Frentiu Prave, căsătorit, fără copii, fost agent de siguranță, (Date de stare civilă, ultimul domiciliu)
cu ultimul domiciliu în comuna Falpios.

5. Decembrie 1953

Orașul Oradea

Interogatoriul a început la ora 9 și min. 15
" s'a terminat " " 14 " " "

Intrebare: În ce problemă ai lucrat în timpul cât ai funcționat la Siguranța din Oradea?

Răspuns: Eu am funcționat la Biroul de Siguranță din Oradea între anii 1931-1940. Am fost încadrat tot timpul în gradul de sergent civil și am lucrat tot timpul în munca unui agent la Biroul de Informații și Securitate. Am lucrat în problemele misiunii muncitorești, legimara și de crimă. Am dus o muncă informativă, muncă de urmărire și am luat parte la arestări și rețineri. -

Intrebare: Ca informatori a folosit Siguranța din Oradea în cadrul misiunii muncitorești în perioada 1931-1933 și de sine erau dirijați?

Răspuns: Eu în muncă mea de agent, nu am lucrat ca informatori, întucât nici nu mi s'a ordonat acest lucru. Un singur informator am avut într'un caz în cadrul misiunii muncitorești

Iscălitura,

Frentiu Teodor

Urmare: pe numitul Esoma Alexandru, care era mun-
itor în fabrica de ghete „Carmen” și în urma infor-
matilor furnizate de acesta am făcut la arestări. -

În ceea ce privește pe informatorii folosiți de cei-
lalti funcționarii ai Siguranței, în mod concret nu
mai depe și nimeni persoană sau umștintă, că a
fost informator. Acesta era numitul Matyas Ivan,
muncitor la Stelierele C. F. R. și era dirijat de co-
misarul Viliga Ivan, șeful Biroului de Informații
și Cercetări. - Li am, că atât comisarul Viliga Ivan,
cât și agentul Costeșcu Gheorghe și Paul Văde lămur
cu mai mulți informatori în problema mișcării
muncitorești, dar eu declar, că nu am avut umș-
tintă de acestă, că nimeni sunt aște informatori. -

Întrebare: Ce arestări s'au făcut la Oradea în
rândul mișcării muncitorești în perioada 1931-1933?

Răspuns: În această perioadă s'au făcut multe
arestări în rândurile mișcării muncitorești. Au fost
arestate mai multe grupuri și în special din rându-
rile organizației Tineretului Comunist. Multe ac-
tivau mai ales prin căpătândre de manifeste. -

Întrebare: De cine au fost trădați cei arestați?

Răspuns: Cei arestați au fost trădați de infor-
matori și pe urmă arestatu fiind maltratați în
urmul arestărilor au fost conștienți pe cei lăți cu
roni erau în legătura. -

Întrebare: Ce persoane au fost arestate în
acele ocazii?

Răspuns: Dintre cei arestați în această pe-
rioda de timp mă amintesc de următorii:
Vesa Ivan, din Stelierele C. F. R. Oradea, Metu Ivan,
muncitor la fabrica „Malaxa” București, Popa Emil.

Urmare: venit din Sibiu, Dicker Piheriu, Hillinger
Carol, electrician, Rubinstem, tipograf, Lips ~~Benedict~~
tipograf, Goldberger Stefan si Goldberger Margareta,
tatal surtorii era lactar; Singer Clara, Klein Marga-
reta si Klein Elisabeta, Roth Szneta, Kovacs Piheriu ²⁶¹
Lui omii vocat, Farcas Stefan, Friedmann butar,
Weiss Eugen, Weinreb Nicolae butar, Lakatos Paul
pantofar, Viridnyi Alexandru si Viridnyi Gheorghe, ta-
tal lor a fost vocat, Kocis Paraschiva, Klein Ale-
xandru, David Oscar electrician, David Francisc,
Goldstern Francisc, Lohel Paraschiva, Nemes Andrei
tampalar venit din orasul Barci, Feldmann Carol,
Nagy Stefan electrician, Korn Berta, Perl Samuel,
Roth Eugen, surtor, Erdlitz Loltan, tatal sau a fost
ansat la magaria de textile lui Landerer Samel, -
Kohn Alexandru, butar. -

Intrebare: Numitul Erdlitz Loltan de cine
a fost arestat?

Raspuns: Numitul a fost arestat de agen-
tu Istegor Glemor, Pal Vanile si de mine. -

Intrebare: Se cate ori a fost arestat Erdlitz
Loltan?

Raspuns: In mod precis ma amintesc de o
singura arestare al numitului. Imi aduc a-
minte, ca era sa fie arestat si eu o alta oare, dar
ca a fost arestat sau nu nu-mi aduc aminte in
mod precis. -

Intrebare: De cine a fost arestat numitul?

Raspuns: A fost arestat de agentu Istegor
Glemor si Pal Vanile care i-au luat de la el, iar
prezentul verbal a fost dat de comisarul Vilgan
Ivan si dupa cum imi aduc aminte, dupa ter-

Signatura.

Francisc

Urmas: minarea secretarilor a fost inaintat la
Parquet. -

Intrebare: Ce a declarat la secretari Erditz
Laltan?

Raspuns: Intucât eu nu am luat parte la
secretaria lui, nu stiu ce a declarat la secretari. -

Intrebare: Si declarat mai inainte, ca dupa
num sti aduci aminte, Erditz Laltan, urma sa fie
arestat si intr'un alt caz. Ce ali in legatura cu acesta?

Raspuns: Imi aduc aminte ca intr'o zi - dupa un
un timp mare care dupa prima arestare a lui Erditz
Laltan - agentul Estegor Glemes a chemat pe agentii
Pal Vante, Malan Dumitru si pe mine sa mergem
impunina in el la o descindere intucât are informa-
tie ca intr'o prövähie de furt a depus cinera intr'un
cos de nuiele material de propaganda comunista,
brosuri si manifeste. -

Ne-am si deplasat imediat in totii la
o prövähie - nu mi aduc aminte de numele proprietä-
riului - de furt, care era in apropierea magazinului
de textile al lui Landruv Samilä - unchiul lui Erditz
Laltan - si am si găsit cosul plin de material de pro-
pagandă! -

Dupa aceasta descindere, am aflat dela Estegor
si Pal, ca Erditz Laltan a fost arestat in acest caz
si ca era sa fie arestat de cei doi agenti, insa el
inhe timp a dispărut dela Oradea.

Mentionez, ca am amintinta de oera, ca a-
gentul Estegor Glemes era in frunte buna relatu cu
Landruv Samilä - unchiul lui Erditz Laltan. Estegor
in frunte multe scarii discuta in acesta cu di-
fente scarii si de cöte ori treceam cu Estegor in

Semnătura.

Henri Glemes

Urmare:

fata prăvăliei lui Laudereu, acesta aproape
in fiecare ocazie intra in prăvălie. In câteva
zile am intrat si eu in prăvălie si am văzut ca
este gar vînea lui Laudereu returni sinti o parte. 262

Intebare: Săuă Erdlițz Galton a fost recușitat
ca informator?

Răspuns: Eu in mod concret nu am unuștin-
tă de așia, că susnumitul ar fi fost recușitat ca in-
formator. -

Supra se am cetit din urmănt in urmănt
presentul proces verbal de interogatoriu si am con-
statat, că corespunde intotmai acelor declarate
de mine verbal, il sustin si remnez cu fond nit
de nimeni.

Of. anchetator
Lt. Maj. Kurov

Semnătura:

[Signature]

Semnătura.

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

=====

Arestatul NICULESCU TOMA, fost polițist născut la 18 Iunie 1901 în com.Piteasca-Pasărea, Jud.Ilfov, fiul lui NICOLAE și MARIA, cu ultimul domiciliu în București Bdul. Gral.Magheru No.27.

21 Decembrie 1953- București

Interogatoriul a început la ora 8,30.

" s'a terminat la ora 12,30.

Intrebare ;

Unde ai lucrat Dta în perioada 1940-1941?

Răspuns;

În perioada 1940-1941 am lucrat la arhiva Siguranței care se afla în localul Prefecturii.

Intrebare ; În perioada 1940-1941 cine dela Prefectură se ocupa cu arestarea comuniștilor ce urmau să fie internați în lagăr?

Răspuns;

Începând din Septembrie 1940 cu arestarea comuniștilor ce urmau să fie internați în lagăr, se ocupa Brigada II-a Siguranță condusă de SAVA DUMITRESCU și care avea birourile în localul Prefecturii la etajul I.

Intrebare ;

Pe ce bază erau arestați comuniștii ce urmau să fie internați în lagăre?

Răspuns;

Comuniștii ce urmau să fie internați în lagăr erau arestați pe baza unor tabele ce s'au întocmit anterior de către Direcția Poliției de Siguranță din Prefectură.

Intrebare ;

Ce materiale au stat la baza întocmirii acelor tabele?

Răspuns;

In aceste tabele au fost trecuți comuniștii diferiți Justiției, cei condamnați și cei semnalati de serviciu ca suspecti internabili în caz de mobilizare.

Aceste tabele s'au format după dosarele individuale cu condamnați fiind trecuți la litera A, cei achitați la litera B, iar cei semnalati de provincie la litera C.

Intrebare ;

Un comunist arestat pentru a fi internat în lagăr putea fi pus în libertate ?

Răspuns;

Putea fi pus în libertate însă în cazuri foarte rare.

Intrebare ;

In ce cazuri putea fi pus în libertate și de către cine?

Răspuns;

In mod oficial putea fi pus în libertate numai de SAVA DUMITRESCU în cazul că îl recruta ca informator sau dacă primea șperț.

In mod neoficial, putea fi pus în libertate de către agentul sau comisarul care îl aresta în schimbul unei sume de bani.

Intrebare ;

Câți comisari erau în vrigada lui SAVA DUMITRESCU în 1941 și cum se numeau ?

Răspuns;

In 1941 în brigada lui SAVA DUMITRESCU erau 7 comisari și anume; BOCA GRIGORE, GHEORGHEVICI ION (mort), ZAHARIA BUTARESCU, CAMBREA GHEORGHE, IONESCU EMANUEL, ENCIU CONSTAN-TIN și VASILACHE PETRE. In afară de aceștia mai era și TEODORU secretarul Brigăzii.

Intrebare ;

Care dintre aceștia era șaten și în vârstă de 30-35 ani în acea perioadă?

Răspuns;

Erau șaten și în vârstă de cca, 30-32 următorii; BOCA GRIGORE, GHERGHEVICI (decedat) CAMBREA GHEORGHE și TEODORU.

După ce am citit prezentul proces verbal de interoga-toriu cuvânt cu cuvânt și am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine îl susțin și semnez.

EPT.DE SECURITATE

Anchetat,

I.Niculescu

ss.TOMA NICULESCU

3 ex./E.M.

Proces-Verbal de interogator

265

Arestat u Ștefan Eugen Tomaș, fost politician născut la 18 Iunie 1901 în com.
Piteasca-Părăreș jud. Ilfov, fiul lui Nicolae și Maria, cu următor
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)
domiciliu în București B-dul General Magheru nr. 27

21 Decembrie 1953

Orașul București

Interogatoriul a început la ora 8 și 30 min.

„ s'a terminat la ora 12 și 30 min.

Intrebare: Unde ai lucrat o-tă în perioada 1940-1941?

Răspuns: În perioada 1940-1941 am lucrat la arhiva Siguranței care se afla în Localul Prefecturii.

Intrebare: În perioada 1940-1941 cine de la Prefectură se ocupa cu arestarea comunistilor ce urmau să fie internați în Lagăr?

Răspuns: Începând din Septembrie 1940 cu arestarea comunistilor ce urmau să fie internați în Lagăr, se ocupa Brigada nr. 1 Siguranță condusă de Sara Dumitrescu și care avea birourile în Localul Prefecturii la etajul I.

Intrebare: Pe ce bază erau arestați comunistii ce urmau să fie internați în Lagăr?

Răspuns: Comunistii ce urmau să fie internați în Lagăr erau arestați pe baza unor tabele ce s'au întocmit au-
torizați de către Direcția Politică de Siguranță din Prefectură.

Intrebare: Ce materiale au stat la baza întocmirii acestor tabele?

Răspuns: În aceste tabele au fost trecuți comunistii defecți

Semnătura,
Tomaș W. Ionescu

Urmare: justitiei, cei condamnatii si cei semnalati de provincie
ca suspecti internabili in caz de mobilizare.

Aceste tabele s-au format dupa dosarele individuale
cei condamnatii fiind trecuti la litera A, cei achitati
la litera B iar cei semnalati de provincie la
litera C.

Intrebare: Un comunist arestat pentru a fi internat in
lagar putea fi pus in libertate?

Raspuns: Putea fi pus in libertate insa in cazuri foarte
rare.

Intrebare: In ce cazuri putea fi pus in libertate si de
catre cine?

Raspuns: In mod oficial putea fi pus in libertate numai
de Sava Dumitrescu in cazul ca il recruta ca informator
sau daca primea spert.

In mod neoficial, putea fi pus in libertate de catre
agentul sau comisarul care il aresta in schimbul unei
sume de bani.

Intrebare: Cati comisari erau in brigada lui Sava Du-
mitrescu in 1941 si cum se numeau?

Raspuns: In 1941 in brigada lui Sava Dumitrescu erau
7 comisari si anume: Boca Grigore, Gherghivici Ion
(mort), Zaharia Butarescu, Cambrea George, Ionescu
Emanuel, Enciu Constantin si Venetache Petre.

In afara de acestia mai era si Teodoru secretarul
Brigazii.

Intrebare: Care dintre acestia era sotul si in varsta
de 30-35 ani in acea perioada?

Raspuns: Erau sotul si in varsta de cca 30-32 de
ani: Boca Grigore, Gherghivici (duisit), Cambrea George si
Teodoru.

Semnatura,

Toma Wilkescu

Proces-Verbal de interogatoriu

267

Arestatul, Sava Dumitrescu, născut la 1 Septembrie 1907, în
Com. Găgăreni - Buzău, fiul lui Theodor Chiușă, fost politician,
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)
cu ultimul domiciliu în Găgăreni, Str. Agricultorilor, Nr. 4.

27 Decembrie 1953

Orașul Făgăreș

Interogatoriul a început la ora 8 și min. 35

" s'a terminat " " 13 " " 15

Intrebare: Unde ai lucrat și în perioada 1940 - 1941? -

Răspuns

La P. P. C. am fost adus în Iulie 1940 de la Politia
Buzău și am lucrat până în Dec. 1940 la Comitetul
de Politie, după care am fost adus la Politia Seculară
din P. P. C., lucrând la Brigada 4^a de Securitate, care se
ocupa cu urmărirea activității iverșării iverșăreții,
până la 15 August 1944.

Intrebare

În ce calitate ai lucrat la Brigada 4^a Securitate și
cu cine ai mai lucrat acolo? -

Răspuns

În Dec. 1940 până în Aprilie 1941, am fost sub-
altera, la brigada 4^a, având ca șef pe Turcuș Nicolae,
am lucrat cu conducerea brigăzii a 4^a, până la 15
August 1944. În perioada 1940 - 1941, ca ofiter de
politie, la brigada 4^a au lucrat: Cumărescu Ștefan,
Vasilescu Petre, Reinhardt Ștefan, Butucă Ion, în

Iscălitura,

Sava Dumitrescu

Urmare: ca agenti au fost: Guse Zorba, Buncur Alister,
Coman Gheryhe, Lode Ion, Spiridu Constantiu, Pleșcu
Vasile, Bolici Ion și Constantinescu Ion.

Intrebare

Cine dela brigada și "forțele" se ocupa cu întocmirea
tabelor de comunisti și urmas să fie internati în lagăr?

Răspuns

Cu întocmirea tabelor de comunisti și urmas a fi
internati în lagăr se ocupa o Comisie și se afla la
Ministerul de Interne și care dădea câte o copie în
Căminele a Politiei și Inspectorat Politic Capitală.

Intrebare

Se țoga și întocmirea acesti tabele? —

Răspuns

Tabelele se întocmesc pe baza datelor și erau ra-
partite din timp de către organele politice, adică
Dir. Gen. a Politiei, S.T.C. și Inspector. Gen. al
Jandarmeriei. Aceste tabele erau de două categorii și
aveau categoria A, aici erau supuși o condamnare și
urmas să fie prăsi internati și categoria B, aici erau
erau suspecti, însă nu supuși o condamnare, ur-
mând a fi internati cu o dată urgentă.

Intrebare

Cine ținea aceste tabele și cine dispunea trecerea
la arhivă celor ce urmas a fi internati în lagăr?

Răspuns

Tabele erau ținute de către directiunea politiei de leg.
din S.T.C., având Filiponi Gheryhe, care în momentul
când tabelele se țineau la arhivă, dădea câte o
copia scrisă de mână sau cu mașina, care conținea
numele persoanelor ce urmas să fie arhivati și internati.
Aceste copii în perioada 1941, mergea la mine, iar eu

Iscaitura,

urmare: transmisiune telefonică comisariatului, atunci când
numărul persoanelor era mare, nu direct agentilor de
lungădă când erau câteva persoane, care treceau la acțiune
celor notati, aduși la S.P.C. și apoi trimiși la Tg. Jiu.

Intrebare

Toate persoanele trecute în tabelele de internabili erau
acertate și trimise în lagăr? — 268

Răspuns

În toate persoanele trecute în tabele erau acertate, și
mai ales în case Comisia de la Oltenița de Interne, și
proprie internare, în Comitetul de Oltenița. Lădăa aproba
pe baza de jurnal, și trecea la acțiune persoanelor trecute
în jurnal și se trimitea la Tg. Jiu. —

Intrebare

Toate persoanele acertate pentru a fi internate în lagăr
au fost trimise la Tg. Jiu? —

Răspuns

Toți cei care au fost acertati de S.P.C. pentru
internare în lagăr au fost trimiși la Tg. Jiu. —

Intrebare

Au fost cazuri când persoane acertate pentru a fi
internate în lagăr, au fost puși în libertate?

Răspuns

În cazurile acestea un caz când o persoană acertată
pentru a fi internată în lagăr, și fi fost puși în libertate.

Intrebare

Către fi pus în libertate un comunist acertat
pentru a fi trimis în lagăr? —

Răspuns

În momentul ce un comunist a fost acertat pentru
a fi trimis în lagăr, uneori putea fi pus în libertate.

Semnătura,

[Signature]

Urmare: Intrebare

Si atunci auduta prevedea ca au existat asemenea cazuri? —

Răspuns

Odată prezent în jurnalul Consiliului de administrație o persoană pentru internare în lagăr, în scrisori care au putut fi puse în libertate de către S.I.C., deoarece Ministerul de Interne trimisese și legiuile. direct o copie după acest jurnal, în acesti rapoarte Ministerului, ca au fost aduse în lagăr persoanele mentionate în jurnal și în egal când au erau aduși. Alți, mentionau pe cei care lipseau, după care Ministerul de Interne întreba la S.I.C. ce cu persoanele care nu au fost trimise în lagăr. În egal când o persoană se urma să fie internată în lagăr ca fi fost informat, se raporta Ministerului de Interne și în scrisori care nu au fost aduse la S.I.C., deoarece în felul acesta ca fi fost descoperit.

În momentul chestiunii pentru a fi trimis în lagăr, nu cunoșc și prezic ca nu a existat scrisori care de recutare ca informat, care ca fi necesitate pentru persoane în libertate.

Situații în care o persoană aretata și aduși la S.I.C. pentru internare în lagăr și apoi puse în libertate, erau următoarele: când o persoană aretata se constata ca nu este acea ciuitate și decizi a fiert o eroare, sau atunci când o persoană, fără a fi trecute pe tabel, era aduși la S.I.C. de către un Comisar dela ligada și trimis cu scopul de a-l exorca de bani sau alte obiecte dela acea persoană.

Alte situații de punere în libertate a persoanelor din scrisori necesitatea pentru acetia pentru a fi

Semnătura,

Secuarta

Urmare: ținuta în legă nu era cunoscută și nici nu erau
posibile. —

Întrebare

503

Cumști după aducerea la I. S. C. a unei persoane
cu numele de Eidlitz Zoltan? —

Răspuns

269

Nu a fost adusă la mine și nici nu amare nu fi fost
adusă la I. S. C. nu o persoană cu numele de Eidlitz
Zoltan. Deoarece nici nu am auzit că acest nume se
găsește pe tabele de comuniști interzicți și nici nu știu
și nici nu fi fost dat prevedute pe hotărâre pentru a se ține
la custodia sa opusă a fi ținută în legă. —

Întrebare

În această persoană a fost aretată și dusă la I. S. C.
după care a fost eliberată, cum se explică? —

Răspuns

Eidlitz Zoltan este un nume pe care l-am găsit printre
altii, în situația când am fi venit în contact cu el
sau două ani și auzit că în legătură cu numele său,
unui motu categoric că această persoană a fost
trădată în tabele de interzicere în legă, ceea ce poate
verifica în registrele de suspecti interzicți B și B,
care se găsesc în original la Ministerul de Interne,
în copie la I. S. C. —

În această persoană a fost aretată și adusă la
siguranța I. S. C., această persoană s-a putut face drept de
un-un comisar dela brigada 9^a Jecala, care cunoștea
ceva despre el, pentru a-l scuti și a-l scuti de
tutur sau alte avantaje. În cazul când sursele
după aretare și aducerea la I. S. C. a fost introdus
în arest, această este o dovadă în plus că intrarea

Semnătura,

Decebal

Urmare: actiunea sa la J.I.C. nu a fost prezentata - decit in
scopul de a-l santaja si a-l strases de trasa, de citu
nu-uu crivina.

Intrebare

Cine dela brigada 2^a prezinta ar fi putut da
ordin, ca Eidlitz foltea sa fie arestat, si adus la P.I.C.?

Raspuns

In perioada Mai - Iunie 1941, eu dictam spre exe-
cutare arhivele persoanelor ce urmasu sa fie interuate
in lagar, comisarului Vasilache Petre, care era un
vechi si cred ca tot el ar fi putut sa cheme sa
pe Eidlitz foltea. Insemena acest lucru putu sa-
faca si comisionii Combruc Gheryph si Butuc
budui; care de altfel in acea perioada au si fost
trivisi in judecata - pentru un asemenea caz. -

Intrebare

Cine dela brigada 2^a prezinta avea urmatoarele
semmalamente: varsta 45-50 ani, statura mica, slabe
polid, si brumet?

Raspuns

Seemalamentele ce au au fost seemmente par a
fi ale agentului. Teodor Nicolae care era secretarul
brigazi 2^a in acea perioada - tute in acea perioada
lucra mai mult cu comisionul Vasilache Petre. -

Intrebare

Cine dela Brigada 2^a era ptu sa avea varsta intre
30 si 35 ani?

Raspuns

Cu aceti seemalamente erau comisionii Combruc Gheryph
Boea si Reinhardt foif. -

Supra ce am citit prezentul proces-verbal, marti si samuz. -

Anchotator
St. de Securitate

Rus

Rus T.

Semnatura,

L. Ciurcu

Culver

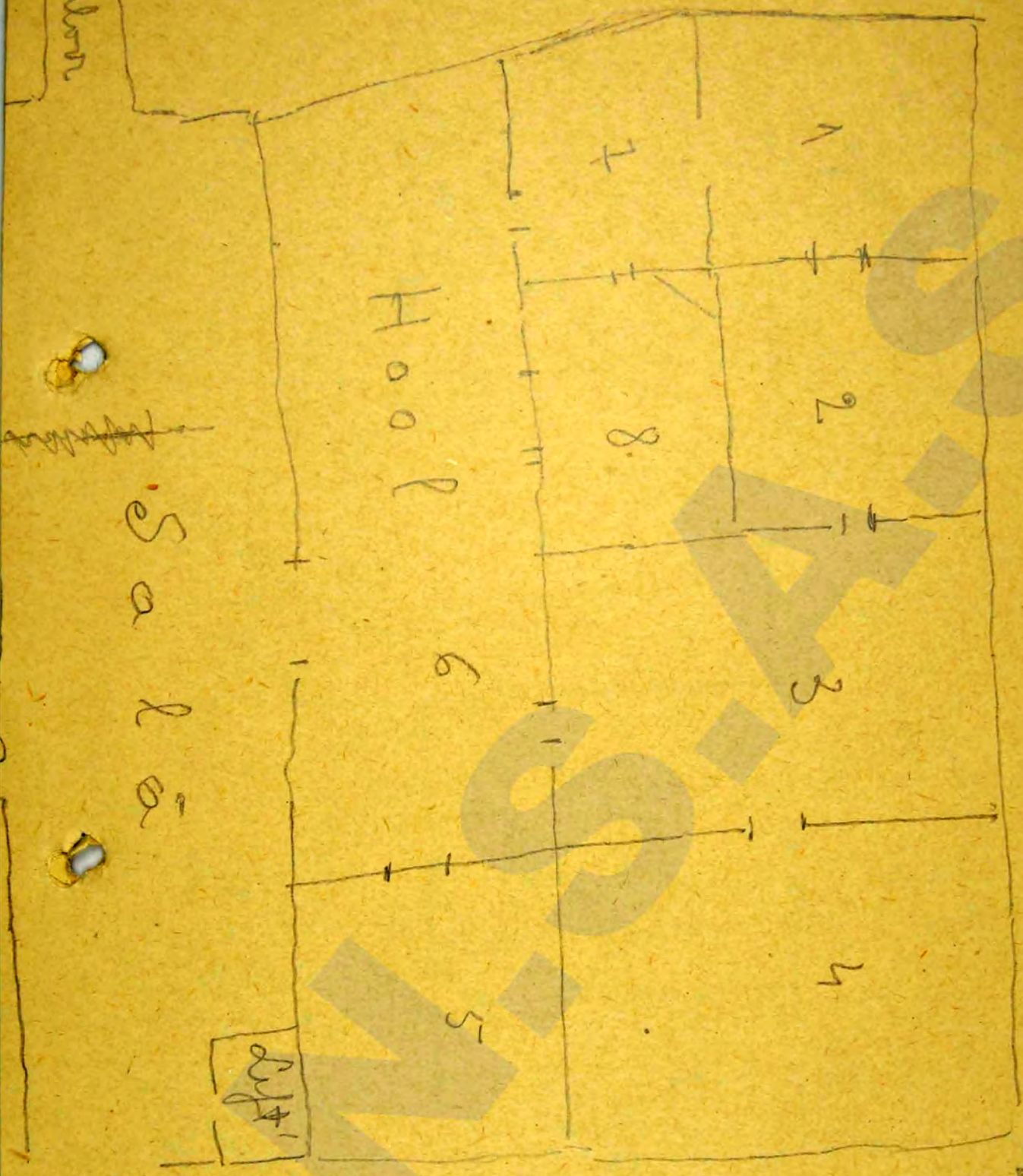
Hoop

S a l a

Sept

Seside de stog
interior

Schito i
Tuturante - de acestelul drum
Amintirea, la 27 Decembrie 1973

Proces-Verbal de interogatoriu

272

Arestat ul. Teodoru C. Nicolae, născut la 8 Septembrie 1908,
în Com. Iohannesti-Teleorman, fiul lui Crăciunescu și Alexandru,
foșt polițist, cu ultimul domiciliu în București: H.C. Mărinescu 39. -
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)

29 Decembrie 1953

Orașul Sibiu
București

Interogatoriul a început la ora 8 și min. 40
" s'a terminat " " 11 " " 20

Intrebare: Cu ce te-ai ocupat în perioada 1940-1941?

Răspuns

În anul 1940 am funcționat ca agent la circa 27 de
poliție din Capitală, până în Januarie 1941 când am fost adus
în Prefectura Poliției Capitalei, la Poliția Socială, mai întâi
la brigada 1^a, apoi din Martie 1941 la brigada 4^a front;
în calitate de secretar al brigăzii, sub conducerea Comisarului
Sava Gumberescu.

Intrebare

Cu ce te-ai ocupat efectiv în cadrul brigăzii a 4^a

Răspuns

La brigada 4^a front în calitate de secretar, eu am ocu-
pat efectiv cu primirea și repartizarea corespondenței, luarea
actului de audiere, ținerea registrelor de intrare și ieșire a
lucrurilor, înregistrarea actelor inferențiale date de agenți
și alte îndatoriri de secretariat.

Intrebare

În perioada 1941, în afara de munca de secretariat

Îscălitura,

cr. Secoșny

Urmare: ai mai îndeplinit și alte sarcini?

Răspuns

Ți-am mai îndeplinit și un fel de sarcini, întrucât tot timpul trebuia să stau în birou, având foarte mult de lucru.

Întrebare

Ce comisari și agenți se aflau la brigada 4^a în perioada anului 1941?

Răspuns

Șeful birourii era Sava Dumitrescu având în subordine pe comisarii: Cămbrea Gheorghe, Gheorghievici Gh., Butirescu Zaharia, Vasilescu Petre, Simionescu Mihail, Constantin Gheorghe, iar ca agenți: Coman Gheorghe, Buzar Mihail, Guse Nicolae, Becaru Vasile, Constantin Șu, Constantin Alexandru, Marinescu Gheorghe, Dumitrescu Constantin, Dumitru Vasile, Vărlagea, Galitski Mihail, Flăoară, Iuda Petre, Bolici Nicolae, Copșa Sima și alții.

Întrebare

Cine dela brigada 4^a trebuia să se ocupe cu întocmirea tabelor de concurenți și urmasii să fie internați în lagăr?

Răspuns

Tabelele se întocmeau de către Sava Dumitrescu pe baza datelor personale și erau foarte puțintate de către general Toara Niculescu care-i dădea și plată orală. Aceste tabele mergeau la Ministerul de Interne pentru a fi aprobate și să se dea ordin de internare, alor propuși în lagăr.

Întrebare

Cine efectua arhivarea persoanelor și urmasii să fie internați în lagăr?

Răspuns

Arhivarea acestor persoane o efectuau ofițerii de poliție, ajutați de către agenți, după care erau

Iscălitura,

cr. Gheorghievici

Urmare: urmasii sub escorta la 19. jui in lagar. —

Intrebare

In cumon arata pentru a fi trimisi in lagar, ~~puta~~ fi lasat liber? —

Raspuns

In putra fi lasat liber din moment ce era trecut pe tabel, deoarece acesta era un ordin al Ministerului de Interne care trebuia executat. Totusi atunci, cand sful brigazii, Sava Dumitrescu, gisea de curiozitate - co' unume in persoanele aflate pe tabele, in fi fost de folos, atunci facea propuneri pentru a nu fi internat in lagar, ceea ce aproba unmas de catre Ministerul de Interne. Daci o persoana era adusa la Siguranta pentru internare in lagar in intre timp accepta sa furnizeze informatii, putera fi lasat liber, aceasta fiindu-se cunoscut si Ministerului de Interne. In asemenea putera fi lasate libere persoane propuse pentru internare si in cazul cand acestia plateau o suma de bani. Luarea in libertate a unei persoane propuse pentru internare nu reprezinta face decat cu stirea sful brigazii, Sava Dumitrescu. —

Intrebare

Ca eguri concrete cunosti, cand auumii locuamti arata pentru a fi trimisi in lagar au fost lasati liberi?

Raspuns

In cumon eguri concrete, deoarece toate actiunile facin in unul discut. Se putera ca o persoana arata pentru a fi trimisa in lagar, in momentul aderarii sale la S.R.C., fie sa si afera serviciile ca informativ, si sa ofere o suma de bani pentru a fi lasat in libertate, ceea ce accepta de catre Sava Dumitrescu sau alti comitari cu aprobarea lui Sava Dumitrescu.

Semnatura,

ex Sava Dumitrescu

Urmare: si astfel persoane respective era pusă in libertate.

Intrebare

Ca facultati se facea la actiune unei persoane pentru a fi tinuta in lagar? —

Raspuns

Tu diast dupa actiune persoane respective era adusa in fata lui Iova Dumitrescu sau alt comisar care la facea un scurt interogatoriu, propunandu-l se hotarate sa dea o declaratie de desolidarizare de unirea unuia persoana, in acest acceptiune erau lasati liberi. Dupa aceasta erau tinuti arestat si siguranta sau intr-o camera speciala dela etajul 5, unde au stat mai mult de 24 ore, dupa care erau circumdati la Tg. Jiu, cu adresa si insotitori.

Intrebare

Cum se poate explica ca un comunist a fost arestat pentru a fi interogat in lagar si totusi nu a fost tinut la actiune si nici in lagar, si a fost pus in libertate? —

Raspuns

Limba explicatie nu poate fi decat aceea ca Iova Dumitrescu sau alt comisar a avut nevoie de serviciile acelei persoane, care fie ca sa oferit actiune de a deveni informator, fie ca era mai dinainte, ceea ce a determinat punerea in libertate a acelei persoane.

De asemenea si in cazul si putut ca persoana respectiva sa fi pusă in libertate in rezultat unei sume de bani ce a oferit lui Iova Dumitrescu sau comisarului la care a fost adusa, in care un comisar anumit concret, totusi dupa astfel de afaceri se face vorba in P. I. R.

Intrebare

Ita ai fost la actiune unuia persoane din unirea

Semnatura,

cr. Codomru

Urmare: sa denuncat-o pe ea, si unu pe se carmata in
legi ?

Raspuns

U au fost viciodata la autora unu persoana
comuniste pentru a fi internata in lagar, ocupandu-se
unora cu lucruri de birou.

Intrebare

Cumati: despre aducerea la I.P.C. a unu persoana
cu numele de Eidlitz Zoltan ?

Raspuns

Unu amintire unu despre acest unu si unu in stia
a unu persoana cu acest unu se fi fost adusa la I.P.C.
pentru a fi internata in lagar.

Intrebare

Am fost sincer in raspunsul dat unu inainte; auctata
iti cere sa te gindesti bine ?

Raspuns

Am fost sincer, un au gindit bine si unu ca unu
am cunoscut unu persoana cu numele de Eidlitz
Zoltan in perioada cat am functionat la birou de
sociali din I.P.C.

Dupa ce am citit prezentul proces-verbal de
interogatori, unu si unu.

Anchetator,

St de Securitate

DMS

Ress T.

cr Teodoru

Semnatura,

cr Teodoru

Salute m.

Comuna de Tordina Nicolae

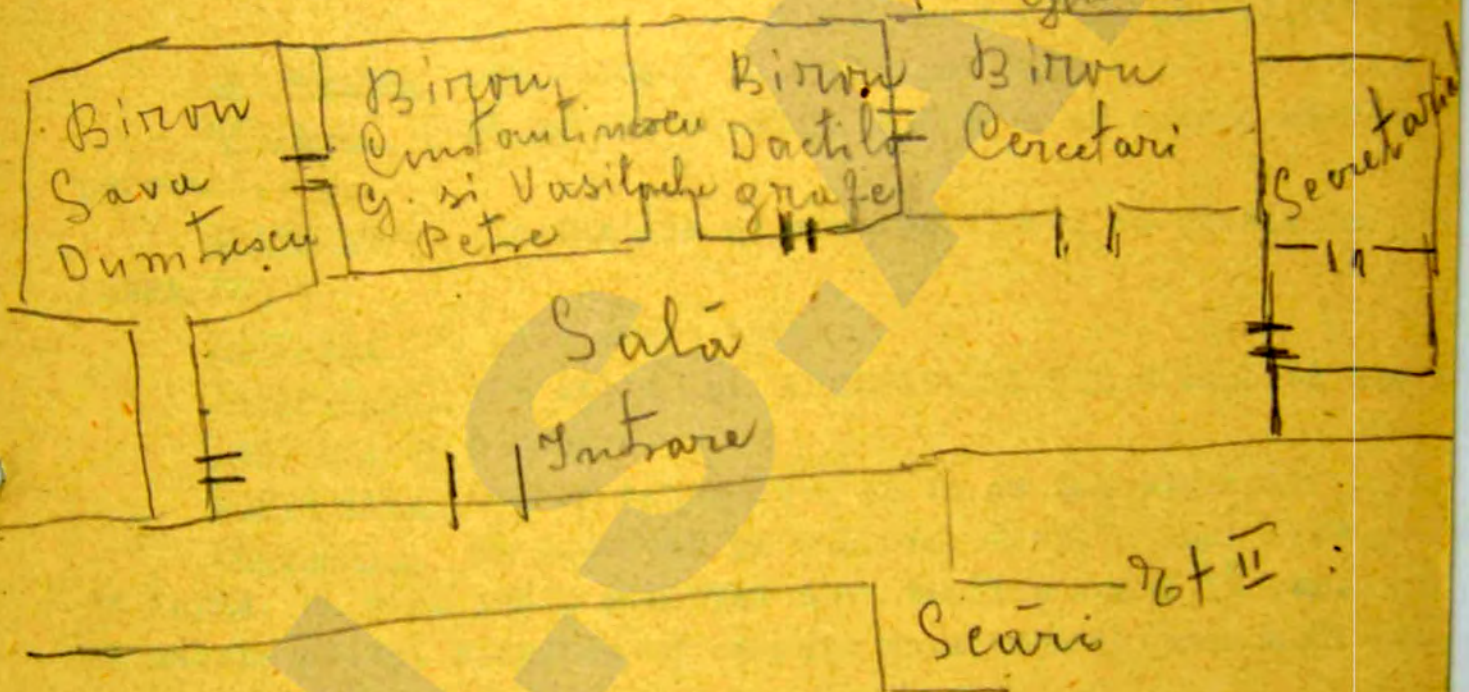
29 Dec 1973.

~~531~~

275

Curte spre
Calea Victoriei.

Comisar'aj
Sancu ceannu elihail
Butarescu Zaharia
Gheorghievici G.

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU
=====

EIDLITZ ZOLTAN, născut la 2 februarie 1912 în Satul Mare, fiul lui IGNATIE și FANY, de profesie funcționar, domiciliat în București Str. Ivan Turgheniev No.30, căsătorit.

4 ianuarie 1955- București

Interogatoriul a început la ora 11.

" s-a terminat la ora 12,30".

Intrebare; Dta cunoști pe SCHRAIBER FANY ?

Răspuns; După numele de SCHRAIBER FANY nu cunosc nici-o persoană.

Intrebare; In familie ai avut pe cineva cu numele de SCHRAIBER ?

Răspuns; Nu știu acest lucru.

Intrebare; Pe soția lui MOLDOVANU TEOFIL o cunoști Dta ?

Răspuns; Da o cunosc.

Intrebare; Cum ai cunoscut-o și în ce împrejurări?

Răspuns; Am cunoscut pe MOLDOVAN FANY în anul 1939, în iarnă. Amîndoi soții MOLDOVAN m-au vizitat acasă în str. 14 martie No.29, spunîndu-mi că este sora soției cumnatului meu GUTMAN ERNEST.

Intrebare; Unde se găsește în prezent FANY MOLDOVANU?

Răspuns; Nu știu, unde se găsește în prezent FANY MOLDOVANU. Dar știu atît că are frați în America de Sud, se poate că a plecat acolo.

Intrebare; Ce funcțiuni de partid ai ocupat în perioada 1946-1947?

Răspuns; Am fost între anii 1946-1947, responsabil de cadre al regionale P.C.R.Bihor.

Intrebare; In această perioadă FANY MOLDOVAN a locuit vreodată la Dta ?

Răspuns; Nu am cunoștință că în acea perioadă să fi locuit la mine în Oradia FANY MOLDOVAN. Dar se poate că a locuit la mine acasă în lipsa mea. La această întrebare ar putea să de a relații soția mea EIDLITZ ELISABETA.

Am aflat dela soția mea că soții MOLDOVAN sau despărțit eu nu cunosc motivele.

Întrebare; Ancheta că întreavă încă odată dacă a locuit la Dta, soția lui MOLDOVAN TEOFIL ?

Răspuns; Nu am cunoștință despre acest lucru.

Dupăce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu cuvînt cu cuvînt și am constatat că corespunde întocmai cu cele declarate de mine îl semnez și îl susțin propriu nesilit de nime

Anchetator,
Lt.I.Curtescu

Arestat,
EIDLITZ ZOŁTAN

Prezentul proces verbal de interogatoriu este conform cu originalul din data de 4 ianuarie 1955 ce se află la dosarul de anchetă Nop.....

Anchetator,
Lt.I.Curtescu

1 ex./E.M.

Proces-Verbal de interogator

Interviuat (~~Martor~~) Eidlitz Zoltan, născut la 2 februarie 1912²⁶⁷
 în Satul Mare, fiul lui Ignatie și Fany, de prof. funct. dom.
 în București, Str. Ivan Turgheniev nr. 30, căsătorit
 (Date de stare civilă, ultimul domiciliu)

4 ianuarie 1955

Localitatea București

Interogatoriul a început la ora 11. și min.

„ s'a terminat la ora 12 și 30. min.

Intrebare: D-ta cunoști pe Schraiber Fany?

Răspuns: După numele de Schraiber Fany nu cunosc
 nici o persoană.

Intrebare: În familie ai avut pe cineva cu numele
 de Schraiber?

Răspuns: Nu știu acest lucru.

Intrebare: Pe soția lui Moldovanu ^{Teofil} Ernest
 ce uoști d-ta?

Răspuns: Da o cunosc.

Intrebare: Cum ai cunoscut-o și în ce împrejurări?

Răspuns: Am cunoscut pe Moldovanu Fany în
 anul 1939, în lană. Așinda soția Moldovanu
 meu vizitat acasă în Str. 14 Martie nr. 29, spunându-mi
 că este sora soției cumotului meu Gutman
 Ernest.

Intrebare: Unde te găsește în prezent Fany
 Moldovanu?

Răspuns: Nu știu, unde te găsește în prezent.

Semnătura,
 Eidlitz Zoltan

Urmare: Fany Moldovanu. Dar stiu atat ca are frate
in America de Sud, se poate ca a plecat acolo.

Intrebare: Ce functii de partid ai ocupat
in perioada 1946-1947?

Raspuns: Am fost intre anii 1946-1947,
responsabil de cadre al regiunii P.C.R.
Bihar.

Intrebare: In aceasta perioada Fany Moldovan
a locuit vreodata la dta?

Raspuns: Nu am cunoscuta cu in acea perioada
sa fi locuit la mine in Oradea Fany
Moldovan. Dar se poate ca a locuit la mine
acasa in lipsa mea. La aceasta intrebare
ar putea sa dea relatii sotia mea Edlitz
Elisabeta.

Am aflat de la sotia mea ca sotii Moldovan
sau despartit, eu nu ^{am} motivele.

Intrebare: Anchetata va ^{inca adota data} intruaba, a locuit, la
dta, sotia lui Moldovan ~~Ernest~~ Teofil?

Raspuns: Nu am cunoscuta despre acest
lucru.

Dupce ce am citit raportul proces
verbul de interogatoriu, au rinit eu
eu rinit si am spus tot cu corespunde
intocmai cu cele deconote de mine
in cazul si in restul propriu utilizat
de mine.

Anchetata.

locotenent.

Fany

anchetat.

Excels. Foltan

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Invinuitul (Martor) WALDMAN PAUL, născut la 10 februarie 1909 în Oradia, fiul lui ERNEST și ROZA, de profesie activist C.C. P.M.R., domiciliat în București Str. Londra No. 34, căsătorit cu 3 copii.

11 ianuarie 1955- București

Interogatoriul a început la ora 9,50'.

" s-a terminat la ora 10,40'.

Întrebare; Dta cunoști pe EIDLITZ ZOLTAN ?

Răspuns; Îl cunosc pe EIDLITZ ZOLTAN, din anii 1927-1928, din Oradia, din cadrul unei Asociații Sportive, unde am făcut gimnastică. L-am cunoscut împreună cu fratele său NICOLAE.

Întrebare; Ce activitate politică a desfășurat în ilegalitate EIDLITZ ZOLTAN ?

Răspuns; EIDLITZ ZOLTAN a intrat în Mișcarea Muncitorească împreună cu fratele său, datorită muncii depusă de mine, la început a făcut parte din grupul de comuniști care a condus Secția de Gimnastică a Asociației Sportive din Oradia, unde am lucrat împreună. Scopul muncii noastre în cadrul Asociației, era de a asigura influența P.C.R. asupra activității secției de gimnastică, de a putea întări Mișcarea Muncitorească cu elemente tinere, deoarece de a face sport, și care au activat în cadrul mișcării.

Cu EIDLITZ ZOLTAN am ținut legătură de partid în anul 1936, când eu am venit în București. Această legătură a durat câteva luni de zile, pe urmă nu am mai avut legătură pe linie de politică cu el. În anul 1941 soția lui EIDLITZ ZOLTAN mi-a povestit că soțul ei, a fost arestat, a trimis vorbă că va putea fi eliberat, dacă va preda o sumă de bani. Cred, că asta sa întâmplat înainte de izbucnirea războiului împotriva U.R.S.S. Soția lui EIDLITZ, neavând suma cerută, a căutat să o completeze împrumutând dela diferite cunoștințe bani.

Eu am dat soției lui EIDLITZ o sumă de câteva mii de lei. Eu nu știu de către cine a fost arestat, în acea perioadă

EIDLITZ ZOLTAN. Mi-a duc aminte că EIDLITZ mi-a povestit că era santajat de un agent de siguranță pentru ai da bani.

Pot preciza că după ce, eu am dat soției lui EIDLITZ bani, nu ieșam mai văzut pe ei pînă în anul 1945.

Intrebare; Cunoaște-ți ceva despre activitatea politică și profesională desfășurată de EIDLITZ ZOLTAN după 23 august 1944 ?

Răspuns; Cunosc că EIDLITZ ZOLTAN a desfășurat muncă politică dată de P.C.R. în Ardeal, pînă în anul 1948, cînd a fost trimis de partid în Ministerul de Finanțe.

Mi-a duc aminte că în anul 1951 m-am întîlnit la Predeal într-o duminică cu EIDLITZ ZOLTAN, care a început să povestească despre activitatea lui IACOB ALEXANDRU.

Mi-a arătat unele mpsuri nejuste luate de IACOB ALEXANDRU în cadrul Ministerului de Finanțe.

Eu l-am oprit, considerînd că aceste probleme trebuiau discutate cu Secția Plan Finanțe a C.C. P.M.R.

Peste cîteva zile EIDLITZ ZOLTAN a fost chemat de către conducerea Secției Plan Finanțe a C.C. P.M.R. După discuțiile care au avut loc a fost trimis la tov. PARVULESCU CONSTANTIN, președintele Comisiei Controlului de Partid. Menționez că eu nu am participat la discuții, prin urmare nu știu ce s-a discutat.

Dupăce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu cuvînt cu cuvînt și am constatat că corespunde întocmai cu cele declarate de mine, îl semnez și susțin propriu, nesilit de nimeni

Anchetator,
Lt.I.Curtescu

ss.WALDMAN PAUL,

Conform cu procesul verbal original
din data de 11 ianuarie 1955- ce se
află la dosarul de anchetă No.....

Lt.I.Curtescu

Proces-Verbal de interogator

239

Invinuit (Martor) WALDMANN PAUL, născut la 10 februarie 1909
In Oradea, fiului Ernest Roza, de prof. activis CC PMR,
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)
domiciliat în București, Londra no 34, căsătorit, cu 3 copii.

11 Ianuarie 1955.

Localitatea București.

Interogatoriul a început la ora 9 și 50 min.

„ s'a terminat la ora 10 și 40 min.

Intrebare: Ota cunosti pe Eidlitz Zoltan?

Răspuns: Il cunosc pe Eidlit Zoltan, din anul 1927
1928, din Oradea, din cadrul unei Asociații Sportive,
unde am făcut gimnastică. Lam împreună cu
fratele său Nicolae.

Intrebare: Ce activitate politică a desfășurat în
illegalitate Eidlitz Zoltan?

Răspuns: Eidlitz Zoltan a intrat în Mișcarea
Muncitorească împreună cu fratele său,
datorită muncii de pură de mine. La început
a făcut parte din grupul de comunisti care
condus sectia de gimnastică a Asociației
Sportive din Oradea, unde am luerat im
preună. Scopul muncii noastre în cadrul Aso
ciației, era de a asigura influența PCR
asupra activității sectiei de gimnastică, de
a fiuda întorū Mișcarea Muncii toasea cu
elemente tinere, dorind de a face sport

Semnătura,

Waldmann Paul

Urmare: de care au activat în cadrul mișcării.

Cu Eidlitz Zoltan am ținut legătura de partid ~~în~~, în anul 1936, cîndeu am venit în București.

Deiastă legătură a durat cîteva luni de zile, pe urmă nu am mai avut legătură pe linie politică cu el.

În anul 1940 soția lui Eidlitz Zoltan mi-a povestit că soțul ei a fost arestat și mi-a trimis vorbă, că va putea fi eliberat, dacă va preda o sumă de bani. Cînd, că asta sa întimplat înainte de izbucnirea războiului împotriva

U.R.S.S. Soția lui Eidlitz, neavînd sumă cerută, a căutat să o completeze împrumutînd dela diferite cunoscuți, bani.

Eu am dat soției lui Eidlitz o sumă de cîteva mii de lei. Eu nu știu de către cine a fost arestat, în acea perioadă Eidlitz Zoltan. Mia aduc aminte că Eidlitz mi-a povestit că era santajat de un agent de siguranță, pentru ai da bani.

Pot preciza că după ce, eu am dat soției lui Eidlitz bani, nui i am mai văzut pe ei pînă în anul 1945.

Întrebare: Cunoașteți ceva despre activitatea politică și profesională desfășurată de Eidlitz Zoltan după 23 august 1944?

Răspuns: Cunosce că Eidlitz Zoltan a desfășurat muncă politică dată de PCR în Ardeal, pînă în anul 1948, cînd a fost trimis de partid în Ministerul de Finanțe.

Mia aduc aminte că în anul 1957 m-am întâlnit la Predeal într-o duminică cu Eidlitz Zoltan

Semnătura,

Valeriu Ursu

Urmare: care a inceput să mi-povestească despre activitatea lui Jacob Alexandru.

Mia arătat unele măsuri nejuste luate de Jacob Alexandru în cadrul Ministerului de Finanțe.

240

Eu l'am oprit, considerind că acele probleme trebuiau discutate de cadrele, Secția Plan Finanțe a C.C. P.M.R.

Peste câteva zile Eidlitz Zoltan a fost chemat către conducerea Secției Plan Finanțe a C.C. P.M.R. După discuțiile care au avut loc a fost trimis la tov. PĂRVULESCU, CONSTANTIN, președintele Comitei Controlului de Partid.

Menționez că eu nu am participat la discuții, prin urmare nu știu ce se discută.

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu, cuvânt cu cuvânt și am constatat că corespunde întocmai cu cele declarate de mine, îl semnez și susțin propriu, nesilit
- nimeni.

Anchetator Prim.

Locotenent

Jurteu

Martor.

Volodimirev

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

291

Martorul IONAS POMPILIU, nascut la 16 aug. 1912 in Oradea-Bihar, fiul lui PETRE si AURELIA, de profesie contabil, cu domiciliul in Bucuresti str. Mihai Voda nr. 13 et. 4 ap. 16.-

14 mai 1954.-
Localit. Bucuresti

Interogatoriul a inceput la ora 19,30 s-a terminat la ora 20,00

Intrebare: Cind si in ce imprejurari l-ai cunoscut pe inspectorul TAUTU VASILE dela Ministerul de Finante ?

Raspuns: Pe inspectorul TAUTU l-am cunoscut cu ocazia intrarii mele in Ministerul de Finante, cind a aflat ca este technicianul biroului specil condus de EIDLITZ, detasat dela corpul special de inspectori.-

Intrebare: De cind si pina cind a functionat inspectorul TAUTU la Ministerul de Finante ?

Raspuns: Nu pot sa precizez dela ce data a lucrat TAUTU in Ministerul de Finante, insa stiu ca a fost pus in disponibilitate pe data de 15 iunie sau 1 iulie 1948, odata cu inceperea anchetei dela Parchetul General privitor la activitatea biroului special.-

Intrebare: A corespund TAUTU in functia pe care o avea la Ministerul de Finante ?

Raspuns: Da, TAUTU VASILE a corespuns in functia pe care o inde lina, fiind un bun organizator si o intuiție practica in cercetarile pe care le facea.-

Intrebare: Arata d-ta in mod concret de ce a fost indepartat TAUTU VASILE dela Ministerul de Finante ?

Raspuns: Dupa cunoștințele mele TAUTU a fost indepartat dela Ministerul de Finante pe considerentul ca a reclamat la Parchetul General al R.P.R. pe EIDLITZ ZOLTAN si ca a provocat ancheta ordonata si efect ata de PAROHET impotriva lui EIDLITZ, referitor la toate problemele aceluai biou, condus de EIDLITZ. Pina sa precizez ca WOBIS IOAN in legatura cu punerea in disponibilitate a lui TAUTU din Ministerul de Finante mi-a spus textual:

"Arestarea d-tale a fost provocată de TAUTU și nu pe d-ta te-a urmărit, așa că dacă nu te scoteam eu, puteai să stai mult și bine pînă cînd se lamurea situația d-tale!" această frază mi-a spus-o în limba maghiară.-

Intrebare: Cînd și pețru ce l-a reclamat TAUTU VASILE pe EIDLITZ ZOLTAN la Parchetul General al R.P.R. ?

Răspuns: Precis nu știu, însă cred că pentru toate potlogariile pe care le-a făcut EIDLITZ și pe care inspectorul TAUTU le-a cunoscut, ca: eliberarea și plecarea lui ERLICH DAVID, ancheta de sf. GHEORGHE, [REDACTED] descinderea ce s-a făcut la casa lui RATZ legat de albumul de timbre și alte probleme ce s-au făcut înainte de sosirea mea acest birou.- Stiu că la a 2-a eliberare a mea dela Tribunal pe ziua de 1 iulie 1948, TAUTU CU EIDLITZ erau certați.-

Intrebare: De cine a fost făcută ancheta la Parchetul General ?

Răspuns: Ancheta a fost făcută de procurorul general adjunct ROMAN, pro urorul ROZMAN și CERNICICA DUMITRU din partea Ministerului de Finanțe.-

Intrebare: Care a fost poziția lui EIDLITZ ZOLTAN în timpul acestor cercetări ?

Răspuns: EIDLITZ ZOLTAN în timpul ^{acestor} cercetări era foarte nervos și agitat, avea o deosebită rezervă și frică pentru obiectele și în special pentru albumul de timbre ridicat din casa lui RATZ.- Luînd contact cu toți acei cari au trecut prin fața anchetei inclusiv subsemnatul.-

Intrebare: Ce acțiuni a întreprins EIDLITZ ZOLTAN pentru ași dovedi "nevinovăția" ?

Răspuns: În permanența lua contact cu CERNICICA DUMITRU, care îl informa de tot mersul anchetei, să susținem că obiectele găsite la el în casa nu au fost însușite ci date în custodie pentru care ulterior s-a făcut procesul verbal.-

3) Arestarea și eliberarea lui ERLICH ca s-ar fi făcut la sugestiile și presiunile lui TAUTU pentru ași camufla hotărîrea lui (EIDLITZ) pentru a lăsa liber pe ERLICH, acoperind astfel și înțelegerile lui cu SIELBER, legat de cazul lui ERLICH.

4) În problema SNEIDER a încercat să invinovățească pe TAUTU pe considerentul că noi să arătăm că l-ar fi implicat și pe SNEIDER în acest proces deci și toate datele în acest proces au fost furnizate de SNEIDER și că el nu se face vinovat (SNEIDER).-

-le să elibereze un număr de
272
Intrebare: Ce discuții ai avut d-ta cu el în timpul
anchetei dela Parchetul General ?

Răspuns: În timpul anchetei dela Parchetul General,
discuțiile pe care le-am avut cu EIDLITZ au fost să nu mă
intimidez și să spun că arestarea și eliberarea lui ERLICH a
fost provocată de TAUTU, că obiectele găsite la el acasă
au fost însușite și luate în custodie și că SNEIDER nu este
vinovat pentru că el a furnizat toate datele cu privire la an-
cheta din sft.Gheorghe.- La fel m-a cautat înainte de a pleca
a doua oară la ancheta la Parchet, să-mi comunice de telefonul
pe care la- dat Procurorul VLADESCU la POP SIMION la M.A.I..
Eu m-am prezentat a doua oară la Parchet în fața comisiei fără
a mă întâlni cu EIDLITZ și la întrebarea pusă de procurorul
ROMAN, ce s-a făcut în birou înainte de punerea lui ERLICH în
libertate, am uitat de telefonul procurorului VLADESCU la POP
SIMION spunând că nu-mi amintesc de nimic.- Reîntors la birou
m-a întrebat EIDLITZ de ce am fost întrebat, i-am arătat între-
barea, comunicându-i că nu am știut să răspund.- Atunci el mi-a
reamintit și m-a certat de ce nu am stat de vorbă cu el înainte.

Intrebare: Cu ce alte persoane a mai discutat EIDLITZ
ZOLTAN în această problemă ?

Răspuns: Stiu că EIDLITZ a discutat în această proble-
mă cu următoarele persoane: MLADIN, NISTOR ROZALIA, PAUN, CIOLIU
DOBRESCU, LAZARESCU, CERNICICA care îl informa de mersul anche-
tei, deasemeni a discutat și cu WAIS IOAN și cu procurorul
VLADESCU.-

Intrebare: Când și unde a discutat EIDLITZ cu persoa-
nele arătate mai sus în problema anchetei dela Parchet ?

Răspuns: EIDLITZ ZOLTAN a discutat în biroul său cu
persoanele arătate mai sus în problema anchetei dela Procuratură.

Intrebare: A discutat cu toți în acel timp problemele
dela Parchet ?

Răspuns: EIDLITZ a discutat în legătură cu ancheta dela
Parchet în mod izolat cu unu-doi cum erau prezenți, nu a ținut
o ședință a parte cu ei. Insa știu că cu Procurorul VLADESCU
a discutat mai mult timp.-

Intrebare: Ce discuții a avut EIDLITZ ZOLTAN cu procu-
rorul VLADESCU în legatură cu problemele de mai sus ?

Răspuns: Nu am asistat tot timpul la discuții, inși
din cele auzite, discuția a mers pe problema ERLICH, în sensul
că el nu a fost eliberat decât numai după ce MAI prin POP SI IO

a declarat că nu au nevoie de el.-

Intrebare: Cum a reacționat procurorul VLADESCU la cererea lui EIDLITZ ?

Răspuns: Procurorul VLADESCU a spus că va confirma telefonul dat lui POP SIMION.-

Intrebare: De unde a știut EIDLITZ ZOLTAN despre ce va fi întrebare la Parchet ?

Răspuns: Cred că a știut numai de la CERNICIOA DUMITRU, care făcea parte din comisia de la Parchet, intrucît au fost prieteni intimi.-

Intrebare: Cum s-a terminat ancheta de la Parchetul General în problema lui EIDLITZ ?

Răspuns: De la EIDLITZ știu că această anchetă s-a soldat cu punerea în disponibilitate a procurorului ROMAN și că va avea grije și de pușcăriile lui TAUTU VASILE, iar dosarul ce-l privește pe el a fost clasat.-

Intrebare: În urma cărui fapt a fost pus în disponibilitate procurorul ROMAN ?

Răspuns: Nu știu de cine a fost pus procurorul ROMAN în disponibilitate, însă EIDLITZ mi-a comunicat că punerea lui în disponibilitate este consecința anchetei ce a făcut-o la Ministerul de Finanțe în legătura cu biroul condus de EIDLITZ ZOLTAN.-

Intrebare: Ce discuții ai avut d-ta cu EIDLITZ ZOLTAN în legătura cu TAUTU VASILE, după terminarea anchetei de la Parchetul General ?

Răspuns: EIDLITZ ZOLTAN mi-a spus că toată ancheta aceasta de la Parchet este o urmare a discuției făcută de TAUTU, fără să-mi comunice amănunte cu ce anul îl acuza, precizînd că discuțiile s-au purtat asupra eliberării lui BRILICH, legat de momentul telefonului pe care l-a dat procurorul - VLADESCU lui POP SIMION.- În momentul cînd a fost confruntat EIDLITZ cu POP SIMION și cu procurorul VLADESCU, POP SIMION a negat că ar fi primit telefon de la procurorul VLADESCU în legătura cu eliberarea lui BRILICH; EIDLITZ a fost foarte revoltat contra atitudinii lui POP SIMION spunîndu-mi că este un mincinos.- Cît privește persoana inspectorului TAUTU, mi-a spus că va avea grijă el și că orice aflăm despre el să-i comunicăm că el va ști să ia măsurile radicale de pedeapsă.-

Intrebare: Ce acțiuni au fost întreprinse de către EIDLITZ ZOLTAN împotriva lui TAUTU VASILE după ce a reușit să-l dea afara de la Ministerul de Finanțe ?

Răspuns : Prima acțiune care a fost întreprinsă împotriva lui TAUTU a fost aceea că ne-a chemat pe toți funcționarii din cadrul biroului și ne-a cerut ca tot ce știm și vom afla despre TAUTU VASILE să-i comunicăm ca să ia măsuri pe loc.

Intr-o zi a apărut un funcționar dela o administrație financiară, fără să știu de cine a fost trimis dintre băieții noștri care mi-a comunicat că TAUTU cu ocazia lichidării fabricii de cremă de ghețe, nu a plătit la produsele predate și că el crede că nici firma nu și-a radiat-o dela Camera de Comerț, fapte pentru care se pot întocmi acte pentru contravenție fiscală și care sunt aspru pedepsite. L-am lasat în birou și am plecat imediat în clădirea nouă pentru a-i transmite lui EIDLITZ această veste. - Răspunsul lui a fost prompt "încheiați actele de contravenție și mi le aduceți imediat mie pentru a le trimite la parchet", Reintors la birou l-am întrebat pe respectivul funcționar care este procedeul practic și baza legală a acestor acte de contravenție, care mi-a spus pentru impozite directe legat de neradierea firmei dela camera de comerț, este nevoie de o dovadă de neradiere o impunere pentru anii neimpuși și procesul verbal de contravenție se pot încheia și dacă Ministerul apreciază se pot trimite și la Parchet.

Imediat am trimis pe MLADIN la Camera de Comerț pentru a se interesa dacă firma TAUTU a fost radiată, aducându-mi răspunsul că la camera de comerț, firma nu a fost radiată. A doua zi am făcut o adresă scrisă pentru a obține această dovadă și pentru a duce căruia a fost însărcinat tot MLADIN. Imediat după aceasta a plecat o echipă la fabrica TAUTU, ducându-i personal subsemnatul pentru o verificare de fond. Dintre funcționarii îmi amintesc că ar fi fost COMBILSCU, actualmente la Ministerul de Finanțe. - Direcția de stat în funcție de inspector șef. Actele au fost încheiate pe baza dovezii dela camera de comerț și a tuturor greșelilor de natură fiscală dela data predării de TAUTU pînă la data verificării firmei, avînd deplină libertate organele de control din partea lui EIDLITZ transmisă prin mine, de a încheia procese verbale sub orice formă în sarcina lui TAUTU. Astfel fiind organele de control au încheiat două sau trei acte de contravenție pe care le-a dat subsemnatului și pe care eu imediat m-am dus în clădirea nouă și le-am predat lui EIDLITZ ZOLMAN. - După ce EIDLITZ s-a uitat la ele mi le-a restituit spunîndu-mi că mă duc imediat la WAISS IOAN care era secretarul comisiei pentru trimiterea actelor de evaziune fiscală

la Parchet, pentru a face formele de aprobarea lor și trimiterea la Parchet.- Nici nu a fost nevoie de explicația mea, intrucât EIDLITZ a și dat telefon lui WAISS în acest scop, așa că ajungând la biroul lui WAISS ei vorbeau la telefon. Stiu că actele au fost aprobate repede de comisie și au fost trimise în aceeași zi la Parchet.- Nu îmi amintesc precis dacă au fost trimise prin procurorul PETRE IONESCU sau curier special. Am aflat la câteva săptămâni dela procurorul PETRE IONESCU că TAUTU a fost condamnat la șase sau șapte ani și că s-a lansat și mandat de arestare asupra lui.-

EIDLITZ m-a rugat să urmăresc dacă TAUTU a fost prins comunicându-i că nu a fost prins.- În acest scop l-am pus pe EIDLITZ în legătura cu agenți dela miliție, carora EIDLITZ le-a promis o primă mare dacă îl ărin pe TAUTU.- După plecarea agenților am stat de vorbă cu EIDLITZ căruia i-am comunicat că trebuie să stabilim din ce se compune această primă, la care el mi-a răspuns că el lasă la latitudinea mea.- La câteva zile am luat contact cu MIHAILESCU dela Miliție căruia i-am spus să transmită agentului care va prinde pe TAUTU că va fi îmbrăcat din cap până în picioare de către subsemnatul.- TAUTU fiind prins, s-a prezentat agentul cu el la Ministerul de Finanțe, iar la câteva zile i s-a plătit agentului o primă de 10.000 lei.-

Intrebare: În urma cărui fapt a fost întreprinsă această acțiune împotriva lui TAUTU ?

Răspuns: Această acțiune a fost întreprinsă de EIDLITZ împotriva lui TAUTU, drept răzbunare pentru denunțul pe care l-a făcut la parchet contra lui și care a provocat ancheta Procuraturii Generale împotriva lui EIDLITZ.-

Intrebare: Arată d-ta în continuare în mod concret, toate mașinațiunile întreprinse de EIDLITZ împotriva lui TAUTU?

Răspuns: O altă acțiune întreprinsă de EIDLITZ împotriva lui TAUTU este și aceea a evacuării soției lui din casă. Nu știu prin cine, însă știu că într-o bună zi EIDLITZ mi-a spus că soția lui TAUTU a fost dată afară din casă.- Nu pot să precizez cum și în ce împrejurări a evacuat-o pe d-na TAUTU și aici cui a dat această locuință.-

Intrebare: Ce mai ai de adăugat în legătură cu cele de mai sus ?

Răspuns: Nu mai am nimic de adăugat ?-

După ce am citit prezentul proces verbal de ~~interoga-~~
toriu cuvîntu cuvînt și am constatat că întocmai corespunde
cu cele declarate de mine, susțin și semnez nesilit de nimeni.-

ANCHETATOR
SLT.

W.Nagy

MARTORUL,

SS/ IONAS POMPIERU ²⁸⁴

DM/2 ex.

Proces-Verbal de interogator

~~Interogator~~ (Martor) IONAS POMPILIU, născut la 16 August 1912 în 255
Oradina Bihor, fiul lui Petre și Aurelia, de profesie contabil cu
domiciliu în București Str. Mihai Vodă Nr. 13 Et. 4 Ap. 16.
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)

14 Mai

1954

Localitatea București

Interogatoriul a început la ora 10 și 30 min.

„ s'a terminat la ora 20 și min.

Intrebare: Cui și tuce tupejerări l-ai cunoscut pe
inspectorul Tăutu Vasile dela Ministerul de Finante?

Răspuns: Pe inspectorul Tăutu l-am cunoscut cu
ocazia intrării mele în Ministerul de Finante, când
am aflat că este tehnicianul biroului special
condus de Eiditz, detașat dela corpul special
de inspectori.

Intrebare: De când și pînă când a funcționat
inspectorul Tăutu la Ministerul de Finante?

Răspuns: Nu pot să precizez dela ce dată
a lucrat Tăutu în Ministerul de Finante
tusa știu că a fost pus indisponibilitate pe
data de 15 Iunie sau 1 Iulie 1948, o dată cu
inceperea anchetei dela Parchetul General
privitor la activitatea biroului special.

Intrebare: A corespuns Tăutu în funcția pe care
o avea la Ministerul de Finante?

Răspuns: Da, Tăutu Vasile a corespuns în funcția

SEMINTURA,

[Signature]

Urmare: pe care indeplinea, fiind un bun organizator si o inducere practica in cercetările pe care le făcea.

Intrebare: Arată o-ta în mod concret dice a fost îndepărtat Tăutu Varile dela Ministerul de Finante?

Răspuns: După cunoștințele mele Tăutu a fost îndepărtat dela Ministerul de Finante pe considerentul că a reclamat la Parchetul General al RPR pe Eidlitz Zoltan și că a provocat ancheta ordonată și efectuată de Parchet în privința lui Eidlitz, referitor la toate problemele aceluia birou condus de Eidlitz. Tu să preiezi că Wris Ioan în legătură cu punerea în disponibilitate a lui Tăutu din Ministerul de Finante mi-a spus ~~textul~~ textul „Arrestarea o-tale a fost provocată de Tăutu și nu pe o-ta te-a urmărit, așa că dacă nu te scoteam eu puteai să stai mult și bine știind că se lămură situația o-tale” aceasta frază mi-a spus în limba maghiară.

Intrebare: Cui și pentru ce l-a reclamat Tăutu Varile pe Eidlitz Zoltan la Parchetul General al RPR?

Răspuns: Precis nu știu, însă cred că pentru toate potlogările pe care l-a făcut Eidlitz și pe care inspectorul Tăutu l-a cunoscut că: eliberarea și plecarea lui Erlich David, ancheta dela Sf. Ștefan, [redacted] decidența ca să facă la casa lui Hatz legat de albumul de hucbre și alte probleme ce s'a făcut inițiate de sozirea mea la acest birou. Știu că

Urmare: ca la elibera-^{de la tribunal}rea mea pe ziua de 17 Iulie 1948 Tautu cu Eidlitz erau certati. 318

Intrebare: De cine a fost facut ancheta la Parchetul General?

Raspuns: Ancheta a fost facut de procurorul general adjunct Romanu, procurorul Rozman si Ceramica Dumitru din partea Ministerului de Finante. 288

Intrebare: Care a fost pozitia lui Eidlitz Zoltan in timpul acestor cercetari?

Raspuns: Eidlitz Zoltan in timpul acestor cercetari era foarte nervos si agitat, avea o deosebita rezervă si fura pentru obiectele si in special pentru albumul de timbre ridicat din casa lui Ratz. Intind contact cu toti acei cari au trecut prin fata anchetei inclusiv subsemnatul.

Intrebare: Ce actiuni a intreprins Eidlitz Zoltan pentru a-si dovedi "nevinovăția"?

Raspuns: Du permanenta lua contact cu Ceramica Dumitru, care il informa de tot mersul anchetei; sa sustinem ca obiectele gasite la el in casa nu au fost insumite si date in custodia pentru care ulterior sa facut procesul-verbal.

3) Arrestarea si eliberarea lui Erlich cu sarfi facut la sugestiile si presiunile lui Tautu pentru a-si camufla hotarirea lui (Eidlitz) pentru a lasa liber pe Erlich, acoperind astfel si intelegerile lui cu Sielbert legat de cazul lui Erlich. 4) In problema suaida a incercat sa vinovateasca pe Tautu pe considerentul ca noi sa aratam ~~in a tacuta~~

Urmare: că l-ar fi implicat și pe Svaider în acest proces deci și toate datele în acest proces a fost furnizată de Svaider și că el nu se face vinovat (Svaider)

Intrebare: Ce discutii ai avut d-ta cu el în timpul anchetei dela Parchetul General?

Răspuns: În timpul anchetei dela Parchetul General discuțiile pe care l-am avut cu Eidlitz au fost să nu mă intimidez și să spun că ~~arrestarea~~ ^{ster} arestarea și eliberarea lui Erlich a fost provocată de Tăutu, că obiectele găsite la el acasă nu a fost înmănușate și luate în custodie și că Svaider nu este vinovat pentru că el a furnizat toate datele cu privire la ancheta din Sf. Gheorghe. La fel mă căutam înainte de a pleca a doua oară la anchetă la Parchet să-mi comunico pe telefonul pe care l-am dat procurorul Nădescu la Pop Simion la M. H. G. Eu nu am prezentat a doua oară la Parchet în fața comisiei fără a mă întâlni cu Eidlitz și la întrebarea pusă de procurorul Roman ce să facut în birou înainte de punerea lui Erlich în libertate, am uitat de telefonul procurorului Nădescu la Pop Simion spunind că nu mă amintesc de nimic. Reintors la birou mă întâlbat Eidlitz deocare eu fost întâlnit, i-am arătat întrebarea comunicându-i că nu am știut să răspund. - Atunci el mi-a reamintit și mă certă diceu că eu stat de vorbă cu el înainte.

Intrebare: Cu ce alte persoane a mai discutat

Urmare: Eidlitz Zoltan tu aceasta problema?

377

Răspuns: Hiu că Eidlitz a discutat tu această problemă cu următoarele persoane: Mladin, Nistor Roşalia, Păun, Ciou, Dobrescu, Lăzărescu, Cermeica care îl informa de mesul anchetei; de asemenea a discutat și cu Wais Joaquin și cu procurorul Vlădescu.

Intrebare: Cui și unde a discutat Eidlitz cu persoanele arătate mai sus tu problema anchetei dela Parchet?

Răspuns: Eidlitz Zoltan a discutat tu biroul său cu persoanele arătate mai sus tu problema anchetei dela Procuratură.

Intrebare: ~~A~~ discutat cu toți tu acel timp problemele dela Parchet?

Răspuns: Eidlitz a discutat tu legătură cu ancheta dela Parchet tu mod izolat cu unu obi cun erau prezent, nu au făcut o sedință aparte cu ei. Să știe că cu procurorul Vlădescu a discutat mai mult timp.

Intrebare: Ce discutii a avut Eidlitz Zoltan cu procurorul Vlădescu tu ipu legătură cu problemele de mai sus?

Răspuns: Nu am asistat tot timpul la discuții tușă din cele arzite discuția a mers pe problema Erlich, tu reșul că el nu a fost eliberat decit numai după ce M. A. G. prin Pop Simion au declarat că nu au nevoie de el.

Intrebare: Cum a reactionat procurorul Vlădescu la cererea lui Eidlitz?

Răspuns: Procurorul Vlădescu a spus că va confirma telefonul dat lui Pop Simion.

Urmare: Autobare; De unde a stiut Eidlitz Zoltan despre ce va fi intebat la Parchet?

Raspuns; Cred ca a stiut numai dela Cernicea Dumitru care facea parte din comisia dela Parchet intrucat au fost poteni intini.

Autobare; Cum s-a terminat ancheta dela Parchetul General in problema lui Eidlitz?

Raspuns; Dela Eidlitz stiut ca aceasta ancheta sa soldat cu punerea in disponibilitate a procurorului Roman si ca vor avea grije sa de pascaria lui Tautu Varile, iar dosarul cel mai veste pe el a fost clasat.

Autobare; In urma carui fapt a fost pus in ~~ca~~ disponibilitate procurorul Roman?

Raspuns; Nu stiut de cine a fost pus procurorul Roman in disponibilitate, insa Eidlitz mi-a comunicat ca punerea lui in disponibilitate este consecinta anchetei ce a facut la Ministerul de Justitie in legatura cu biroul condus de Eidlitz Zoltan.

Autobare; Ce discutii ai avut d-ta cu Eidlitz Zoltan in legatura cu Tautu Varile dupa terminarea anchetei dela Parchetul General?

Raspuns; Eidlitz Zoltan mi-a spus ca toata ancheta aceasta aceasta dela Parchet este o urmare unei denunti facut de Tautu, fara sa-mi comunice intamplute cu ce amuzant il acuza, precizand ca discutii le sa purtat asupra eliberarii lui Elchi' legat de monstul telefonului pe care l-a dat procurorul Blotescu lui Pop Simion. In momentul

jun

Urmare: ca a fost confruntat Eidlitz cu Pop Simion
si cu procurorul Văderu, Pop Simion a negat
ca ar fi primit telefon de la procurorul Văderu
in legatura cu eliberarea lui Erlich. Eidlitz
a fost foarte revoltat contra atitudinii a lui
Pop Simion spunandu-i ca este un mininos.
Cit primeste persoana inspectorului Tăutu
mi-a spus ca va avea grija de el si ca
oare aflam despre el sau comunicam ca
el va sti sau in măsurile radicale de pedep-
sire;

Intrebare: Ce actiuni a fost luate pînă de către
Eidlitz totuși tuțotiva lui Tăutu Vasile după
ce a răsrit să dea a face de la Ministerul de Finan-
te?

Răspuns: Prima actiune care a fost luate pînă
tuțotiva lui Tăutu a fost aceea că ne-a che-
mat pe toti functionarii din cadrul biroului
si ne-a cerut ca tot ce stime si vom afla
despre Tăutu Vasile săi comunicăm ca va-
lura măsurii pe loc. Luni zi a apărut un
functionar de la o administratie financiară
- fără să stie de cine a fost trimis dintr-o
băietii nostri - care mi-a comunicat ca
Tăutu cu ocazia lichidării fabricii de creșă
de ghete, nu a plătit la produsele preluate
si ca el crede ca nici firma nu sa radiat
de la Camera de Comert și este pentru care
poate totocum este pentru contra
venție fiscale si care sunt aspe pedepsite.
Luni lăsat în birou si am plecat im-
ediat în clădirea nouă pentru a transmite.

Urmare: lui Eidlitz aceasta veste. Răspunsul lui
a fost nouă, „tacheiați actele de contra-ventie
și mi le aduceți imediat mie pentru a le
trimite la parchet”. Deintors la birou l-am
tuturbat pe respectivul funcționar care este
procedeu practic și baza legală a acestor
acte de contra-ventie, care mi-a spus
pentru impozite directe legat de ra-
dierea firmei dela Camera de Comerț
este nevoie de o dovadă de ne radier
o (somati) înțelegere pentru a nu ne împuși
și procesul verbal de contra-ventie se pot
tacheia și dacă Ministerul apăsăză
se pot trimite și la parchet.

Imediat am trimis pe Moldiu la Camera
de Comerț pentru a se interesa dacă firma
Tăutu a fost radiată, aducându-mi răs-
punsul în la Camera de Comerț firma
nu a fost radiată. A doua zi am făcut
o adresă scrisă pentru a obține această
dovadă și pentru aducerea cărții a fost
tuturât tot Moldiu. Imediat după aceasta
a plecat o echipă la fabrica Tăutu
ducându-i personal sub-semnatul pentru
o verificare de fond. Dintr-o funcționari
tu amintesc că ar fi fost Combiescu
actualmente la Ministerul de Finanțe
Direcția de Stat în funcție de inspector șef.
Actele au fost tacheiate pe baza dovezi dela
Camera de Comerț și a tuturor gherților
de natură fiscală dela data predării de

OBSERVAȚIE: Fiecare pagină a procesului-verbal se iscălește de către învinuit sau martor, iar ultima
pagină și de către anchetator.

Urmare: Tautu șiu la data verificării firmei
avea deplină libertate organelor de control
din partea lui Eidlitz transmisă prin mine
de a încheia procese verbale sub orice formă
tu sarcina lui Tautu. Astfel fiind organele
de control a încheiat două sau trei acte
de contravenție pe care mi le dat sub semnă-
tului și pe care eu imediat am dus tu
clădirea nouă și am predat lui Eidlitz
cota. După ce Eidlitz s'a uitat la ele
mi le restituie spontaneu să mă duc
imediat la Wain Ioan care era secreta-
rul comisiei pentru trimiterea actelor
de evaziune fiscale la Parchet pentru a fa-
ce formule de aprobare lor și trimiterea
la Parchet. Nici nu a fost nevoie de explica-
rea mea întrucât Eidlitz a și dat telefon
lui Wain tu acest scop așa că a jureștud
în biroul lui Wain ei vorbeau la telefon.

Știu că actele au fost aprobate cu o înfală
de comisie și a fost trimise în aceeași zi
la Parchet. Nu tu amintesc precis dacă
a fost trimise prin procurorul Petre Gonescu
sau curier special. Am aflat la câteva
săptămâni dela procurorul Petre Gonescu
că Tautu a fost condamnat la șase sau
sapte ani și că sa lansat și mandat
'de arestare' asupra lui.

Eidlitz ma ruga să l'urmăresc dacă Tautu
a fost prins, comunicându-mi că nu a fost
prins. În acest scop l'am pus pe Eidlitz
tu legătură cu agenții dela diligență curoa

Urmare: Eidlitz ~~...~~ ^a promis o prima
mare de câștig și pînă pe Tăutu. După plecarea
agentilor am stat de vorbă cu Eidlitz căruia
îmi comunicat ~~...~~ că trebuie să stabilem
din ce se compune aceasta primă, la care
el mi-a răspuns că îl lasă la latitudinea
mea. La câteva zile am luat contact cu
Mihăilescu de la Militie căruia i-am spus
să transmită agentului care va pînă
pe Tăutu că va fi tubărit din cap
în pînă de către subsemnatul. Tăutu fiind
pînă s'a prezentat agentul cu el la Ministerul
de Finanțe iar la câteva zile imi plătit
agentului o primă de 10000 lei.

Intrebare: În urma cărei fapt a fost întreprins
această acțiune represivă lui Tăutu?

Răspuns: Această acțiune a fost întreprinsă
de Eidlitz, contra lui Tăutu, drept răzbunare
pentru demeritul pe care l-a făcut la parchet
de contra lui și care a provocat ancheta
Scurarușii Generale represivă lui Eidlitz.

Intrebare: Arată o listă concretă în mod concret
toată marionetă întreprinsă de Eidlitz represivă
lui Tăutu?

Răspuns: O altă acțiune întreprinsă de Eidlitz
represivă lui Tăutu este și cea de evacuare
noticiei lui din casă. Nu știu pînă cînd
însă știu că tubărită și Eidlitz mi-a spus
că noticia lui Tăutu a fost dat afară din casă.
Nu pot să precizez cum și unde se prezintă
a evacuare pe strada Tăutu și aici mi a

Urmare: a dato aceasta ¹¹ locuință.

~~Interogare~~; ce mai ai de adogat' în legătură cu ~~380~~
cele de mai sus?

Răspuns: Nu mai am nimic de adogat.

2911

După ce am citit proiectul proces-verbal de interogatoriū cuvînt cu cuvînt și am constatat că întocmirei corespunde cu cele declarate de mine susțin și semnez veridic de mine.

Interogator

Marforul

Șt de Securitate

Chayy

[Signature]

488
291

DECLARAȚIE

Subsemnatul SCHNEIDER ALEXANDRU, născut în ziua de 23 luna iunie anul 1906 la Sft.Gheorghe, domiciliat la Tg.Mureș, Str.Kossuth Ludovic 32, de ocupație funcționar, actualmente contabil șef la întreprinderea 808 Transporturi, Tg.Mureș, declar următoarele în legătură cu fosta întreprindere " Uzinele Textile Sft.Gheorghe".

Intors din deportare, am reintrat în serviciul numitei întreprinderi, în care am lucrat și în anii 1931-1941, la mijlocul lunii iunie 1945, ocupînd un serviciu modest în secția de vînzare, secție în care am lucrat ei în intervalul de mai sus ca simplu funcționar. Din funcționarii vechi nu s-a reîntors aproape nici unul și fabrica a fost condusă de funcționari noi, directorul a fost ing.SZENTIVANYI TIBERIU și treburile au mers foarte prost (muncitorii au rămas neplătiți pe luni întregi etc.)

Imputernicitul acționarilor a fost RACZ EMERIC, care avea sediul la București și dirija de acolo mersul fabricii, venind în intervale mai mici sau mai mari și la Sft.Gheorghe, în afară de el mai era imputernicitul acționarilor un cetățean elvețian cu numele de AMBINGER, tot cu domiciliul la București. După ce RACZ EMERIC s-a convins că mă pricep la lucrările de birou, de fiscalizare și chestiuni comerciale pe la sfîrșitul anului 1945, m-a pus în fruntea secției de vînzare, dîndu-mi instrucțiuni cum să procedez cu livrările și anume ca să trimit majoritatea mărfurilor la București spre a fi desfăcute de către magazia centrală, iar cele vîndute la Sft.Gheorghe să le dau cu supraprețuri după fluctuațiile pieții, casa neagră urmînd a fi manipulată de șeful contavil KOVACS EUGEN. Stiînd că la toate fabricile se procedează la fel și avînd sarcini trasate pe linia financiară de către organizațiile democratice pentru alimentarea acestora cu fonduri am executat întocmai ordinele primite din partea lui RACZ EMERIC. Mai tîrziu, prin anul 1946, numitul mi-a dat dispoziția ca să trimit țesăturile rezuătate din economii fără forme legale spre a putea fi vîndute, la București și parțial și la Sft.Gheorghe fără facturi. In acest scop numitul a dat ordin și secției de

..//..

ționate în sala de recepționare, iar pentru controlul traficului negru a dispus ca țesăturile eșite din fabrică fără forme legale să fie trecute pe avize de expediție cu simbolul 501 fracționate cu numărul curent. Deasemeni s-au vîndut din magazia cu amănuntul materiale textile fără a fi înregistrate, întocmindu-se bonuri cu inițiala " B " pentru această categorie de vînzări iar cele eliberate fără plată au fost trecute pe bonuri " C " (cadou).

Dat fiind ca cotele de pierdere au fost stabilite de oficiul Bumbacului în înțelegere cu fabricanți, în mod foarte exagerat au rezultat economii de zeci de mii de metri anual din care o parte au fost declarate Oficiului Bumbacului (într-un caz cca. 13.000 Kgr) iar restul a luat drumul bursei negre. Majoritatea a fost trimisă la București, însoțite de facturi vizate de fisc, care totuși n-au fost înregistrate. Facturierul vizat mi s-a predat de către RACZ EMERIC. Subsemnatul fiind însărcinat și cu conducerea economatului creat pentru aprovizionarea muncitorilor, care nu s-a putut face decît deasemeni cu mari supraprețuri și în majoritatea cazurilor fără ca să primim facturi, iar pe de altă parte din propria mea inițiativă am creat tot pentru aprovizionarea muncitorilor o firmă model, care necesita fonduri imense, am făcut și eu vînzări fără facturi, banii fiind predați de către comercianții casierului ANTONYO sau șefului contabil KOVACS EUGEN. Unii din comercianții pe lângă supraprețurile vărsate casei îmi mai dădeau mie anumite sume fără ca eu să le fiu cerut chiar într-un singur caz. Aceste sume eu le-am distribuit funcționarilor care s-au evidențiat în muncă iar în câteva cazuri mi-am oprit și pentru nevoile mele personale sume echivalente cu costul a câteva Kgr. de pîine, unt sau similare.

Director la fabrică a continuat să fie ing. SZENTIVANY pînă pela sfîrșitul anului 1946 sau începutul anului 1947 cînd la propunerea lui BENEDEK EUGEN delegatul Uniunii sindicatelor de îmbrăcăminte cu consimțămîntul tov. lui LAJCSASC, secretar P.C.R. care supă cum mi-a spus a cerut și obținut și avizul tov. ADY LADISLAU din partea Comitetului Regional Mureș, RACZ EMERIC a numit 3 directori noi la fabrică, și anume pe LASZLO IOSIF, în calitate de director tehnic KOVACS EUGEN, director administrativ-contabil și pe subsemnatul în calitate de director comercial. În această calitate am continuat să lucrez mai departe în felul de mai sus, pe baza ordinelor primite dela Drul. RACZ EMERIC, executînd în același timp însă și ordinele organizațiilor democratice, chiar împotriva voinții lui RACZ EMERIC, pînă la data primei reforme bănești din august 1947. În ajunul reformei s-a mai expediat din fabrică din ordinul directorului

general RACZ EMERIC, un camion de marfă cca. 14.000 metri țesături, pe care le ceruse pentru completarea lipsurilor din ⁴⁸⁷ necesitățile legale a magaziei București. Această cantitate de marfă a fost livrată sub simbolul " 501 ", dar a fost însoțită de o factură legală din facturier legal, pe care RACZ o ceruse încă câțeva zile în urmă fără marfă - în așteptarea unui ²⁰² proces și la care a renunțat apoi și factura a rămas la Sft. Gheorghe.

În tot timpul de mai sus, fabrica a fost verificată în repetate rânduri de către organele Min. Finanțelor care au stabilit unele diferențe care au fost vărsate dar în afară de această ei au mai cerut sume de bani și pinzeturi pe care le-au primit. De asemenea au solicitat și primit țesături funcționarii și șefii diferitelor autorități locale, dintre care VARGA GAVRIEL, șeful asigurărilor, NAGY VICTOR, fost prefect al județului, SZABO BERCI, fost deputat și alții, parțial fără plată și parțial - cu plată.

În tot timpul cât am fost director comercial până la stabilizarea din august 1947 primeam lunar împreună cu ceilalți directori, și funcționari superiori și medii câte un salariu suplimentar care varia după stadiul inflației - de la directorul general.

După prima stabilizare am intrat în perfectă legalitate și n-am mai admis nici o abatere de la dispozițiile legale în resortul meu la fabrica din Sft. Gheorghe, iar în toamna anului 1947 am rupt orice relații cu directorul general RACZ EMERIC, în urma dispoziției primite de la tov. MOGYOROS ALEXANDRU, actualul vice președinte al consiliului de miniștri în următoarele împrejurări. În vara anului 1947 am fost numit în calitate de secretar al comitetului județean P.C.R. tov. ERDEI IOSIF, care dăduse îndrumarea organelor de control economic pentru căutarea unui pretext în vederea punerii mele sub acuzare, lucru pe care l-am aflat de la controlorul MAX AFFEND de acest lucru m-am deplasat la București și am pus o plângere la C.C. al P.C.R. împotriva tov. ERDEI IOSIF. După săptămâni mai târziu când controlul economic a pus în la cale un proces împotriva conducerii întreprinderii, am deplasat din nou la București și am fost confruntat la un moment cu tov. ERDEI în fața tov. lui MOGYOROS ALEXANDRU, care a rugat, în prezența mea pe tov. ERDEI să mă considere ca un otima, fascismului (eu însumi am fost timp de 9 luni în afară de concentrare hortist pentru activitate comunistă și 10 luni în detașamente de muncă silnică)

și ca un salariat care a acordat în anii 1945-1947 sprijin material
exceptional organizațiilor democratice, cu prilejul primei mele
deplasări la C.C. am fost trimis de tov. MOGYOROS la tov. SOLOMON,
responsabil administrativ - financiar al C.C. care m-a îndrumat
ca să lucrez toate cantitățile de țesături din cota liberă Soc.
An. "S.A.R.C.I.T." și intrucît Drul. RACZ s-a opus am rupt orice
relații cu el și am livrat cca. 150.000 - 200.000 mtr. țesături soc.
"S.A.R.C.I.T."

În luna ianuarie 1948, după apariția legii pentru sancțio-
narea evaziunilor fiscale, am făcut o declarație în scris tov.
SZLOBODA despre infracțiunile săvârșite la Uzinele Textile Sft.
Gheorghe, care m-a îndrumat să fac o declarație înal. anunțită
Min. Finanțelor trimițându-mă la tov. GSERMYICICA care la rândul
său m-a îndrumat la tov. EIDLITZ la care am depus declarația ce a
fost înregistrată oficial la Min. Finanțelor. În baza depunțului
meu, prin luna mai 1948 a sosit în fabrică o echipă de inspec-
tori ai Min. Fin. în frunte cu insp. șef TANTU care au constatat
impozitele de plată și amendă în suma de cca. 600 milioane lei
stabilizați punînd sechestru pe întreaga avere a întreprinderii.
În urma acestui sechestru a devenit necesară numirea unui admi-
nistrator unic, iar tov. SCHUSSLER CAROL, secretarul comit. jud.
P.C.R. m-a propus pe mine, informîndu-mă că propunerea oficială
se va face de către tov. ministru LUCA VASILE. După cîteva zile
am plecat la București unde l-am vizitat pe EIDLITZ ZOILAN, care
m-a informat că ministrul LUCA a semnat propunerea și aceasta se
află la Min. Ind. și Comerțului. După cîteva zile a apărut deci-
zia, iar la 11 iunie 1948 am fost înlocuit cu directorul muncit-
tor ROMAN VILHEM, eu continuînd să rămîn în fabrică în calitate
de șef serv. comercial pînă la sfîrșitul lunii august 1948, cînd
am fost sfătuit de tov. SCHUSSLER să-mi dau demisia, fiind tras
la Oficiul Bumbacului. Înainte de plecarea din întreprindere,
jurul lui 20 iulie 1948 un comisar al Min. Afacerilor Interne
vizitat la domiciliul și mi-a pus în vedere să-l bumez la Bu-
rești. Am fost anchetat timp de cca. 3 săptămîni la M.A.I. în
cauza țesăturilor sosite la București în jurul stabilimentului
și vîndute la negru de către directorul general RACZ EMIL
lui GROSU și unor ingineri și intrucît n-am avut nici o
tînjă despre soarta mărfii după ce a plecat din Sft. Gheorghe
anchetatorii s-au convins că eu am fost denunțator, m-au pus
în libertate. Totuși am fost pus pe lista de acuzare, iar
după ce am vizitat pe EIDLITZ, care m-a dus la procurorul resp.

revocat actul de acuzare. După reîntorcerea mea din L.A.I. a apărut în ziarul "Scînteia" anunțul Min.Fin.după care, pe baza legii pentru sancționarea evaziunilor fiscale s-au emis mandate de arestare împotriva întregii conduceri și funcționarilor din posturi de răspundere depe timpul infalției, dintre care KONYO NICOLAE, actualul contabil șef, KELEMEN VILHELM, actualul cond.technic și alții. In această situație am plecat din nou la București cerînd intervenția lui EIDLITZ ZOLTAN care a făcut demersurile necesare pentru revocarea actului de acuzare. Aflînduțmă în acest timp la București l-am zărit în fața Min.Finanțelor pe deputatul TOTH GEZA fratele lui VASILIA LUCA, căruia i-am povestit cazul și care s-a dus personal la ministrul LUCA și a 2-a zi actul de acuzare a fost anulat. In aceeaș zi am fost arestat pe stradă și dus la Prefectura Poliției, dar după ce am explicat că actul de acuzare a fost anulat și s-a obținut telefonic confirmarea acestei afirmații am fost pus din nou în libertate. Organele controlului economic au mai intentat și un alt proces împotriva conducerii întreprinderii pe chestia măririi greutateii pînzeturilor prin băgare de sare în amestecul de amidon. Pentru a nu fi implicat și eu în acest proces am făcut o nouă intervenție la EIDLITZ ZOLTAN, care la trimis și de astă dată pe IONAS la judecătorul .

Pe EIDLITZ ZOLTAN nu l-am cunoscut dinainte depuneri declarației mele la Min.Fin.decît cu cîteva zile înainte,cînd l-am întîlnit la tov.ADY IADISLAU, la domiciliu. In perioada de mai sus EIDLITZ m-a rugat să-i cumpăr niște pînzeturi pe care eu i-am cumpărat plătină din buzunar propriu și i-am dus coletul la București rămînînd să-mi achite contravaloarea cea. 3000 lei (lei din prima stabilizare) a doua zi, dar a doua zi nu ne-am întîlnit și chestiunea a fost dată uitării.

In timpul anchetelor întreprinse de tov.Procuror ROSMAN am aflat dela ERLICH SIMION, fost casier al Uzinelor Textile Sft.Gheorghe Dir.Generală, București (în vara anului 1948) că înainte de stabilizare sau poate chiar după aceea, ducea saci întregi de bancnote romînești la legatia elvețiană pentru transfer clandestin, iar prin vara anului 1947 cînd reclamasem lui RACZ niște sume de numerar pentru construirea de grajduri la ferma fabricii, el mi-a spus că nu are bani, fiindcă a virat o sumă mai mare acționarilor din Elveția. Acest lucru l-am arătat în denunțul meu către C.C. în ianuarie 1948, cînd Dr.RACZ se mai afla în țară.

///.

Subsemnatul Solomon
Alexandru) născut în anul 1906²⁹⁴
luna iunie, ziua 13, fiul ilegitim
al lui Abraham Solomon, respectiv
fiul natural al lui Henri Klein, de
profesie funcționar, actualmente
est-contabil la întrepr. 808 - Trans-
porturi, cu domiciliul legal la Tg-
Mures, Str. Hossute L., 92,

Îmi iau angajamentul
de în fața organelor securității sta-
tului că nu voi discuta cu nimeni,
nici cu soția sau rude etc.
de ce am fost chemat la Regionala
h.A.T., Tg-Mures - Reg. Aut. Magh.
de-am declarat despre ce am fost
întrebat și de cine am fost între-
rogat, considerând acestia ca secrete
de stat.

În caz dacă se va constata
că în mod conștient sau inconștient
mi-am călcat prezentul angaja-
ment, cer să fiu aspru pedepsit
de legea A.P.A.

Tg Mures, 18 august 1954

Samson

Angajament

Subsemnatul Al. Roman, născut la 18.5.1895, la
U, fiul lui Roretii și Eleonora, de profesie jurist, actual-
mente funcționar, cu domiciliul legal în București, Str.
Școlii Măgureanu 19

Am luat angajamentul în fața organelor securității
Statului, că nu voi discuta cu nimeni unde am fost, în
legătură cu ce am fost întrebă, ce am declarat și
de cine am fost interogat, considerând aceste ca secrete
de Stat.

În caz dacă se va constata că în viață am fost sau
incrustat am divulgat ale de mai sus, sunt incrustat
și voi fi tras la răspundere conf. leg. în vigoare

23. VII.

Al. Roman

Scumate Domn,

296

Ca urmas a convorbiri ce am avut, va confirm
si in scris ca l-am cunoscut bine pe D^{le} Ratz
dela Tesatorii loff. Georgehe in relatiiuni de afaceri cari
erau destul de frecvente si stabilisera intre noi oarecare
intimitate.

Pela sfarsitul anului 1947, D^{le} Ratz a venit in Bucuresti
in biroul meu de Administrator - delegat al Soc. Lupeni din
Str. Trausilvaurei No. 6 si mi-a aratat o colectie de marci
frumos aranjate in cinci albume. Mi-a vorbit despre intere-
sul ce-l are pentru platelile si de avantajul unui plasament de
bani in marci. L-am intrebat cum se poate plasa intr-o
colectie de marci si mi-a spus razand ca practic orice suma
de orice colectia la pe care o aveam in fata valoarea de dupa
ultimele date peste 50.000.000 - (cincizeci milioane) lei.
Conversatia a urmat pe un ton de buna pretuire si mi-a spus ca
ar avea nevoie de bani lichizi si daca nu cunosc pe cineva
care ar putea sa cumpere colectia, sau sa-i faca un imprumut
mai mare lasand colectia in gaj. I-am spus ca nu cunosc pe
nimeni dar ca voi intreba pentru cunoschintele mele.

Peste catva timp am primit un telefon dela Sofia sa
care mi-a spus ca D^{le} Ratz a plecat din tara si ca inainte
de a pleca i-ar fi spus sa ma intrebe daca am gandit vreun
acuator pentru colectia de marci pe care o are acasa si
mi-o poate aduce oricand. I-am raspuns ca am intrebat
diferite persoane dar ca nici sub forma de cumparare sau
imprumut nu am fost pe cineva sa-i fie dispus sa-mi
de de milioane. Mi-a raspuns ca ii pare foarte rau ca nefiind
cui sa se adreseze nu poate valorifica colectia. —

Intrucat aceste imprejurari va intereseaza in mod
special va relatiez in scris cum in moduri in care vi le-am
relatat verbal si va autoriz al e intrebata cum veti
crade.

Cu respect si stima

M. Phillips

Str. 13 Decembrie 29.

Declarație.

Eu, Eidlitz Elisabeta, născută la 9 ian. 1915, în Satu-Mare, fiica lui Samuil și Ylani, de profesie pensionară cu domiciliu în București, Str. Colului Nr 8., Raionul 1 Mai, Secția 7 de Militie, declar următoarele:

Consimt de bună voie să iau în păstrare lucrurile lui Eidlitz Coltau care au fost inventariate de organele de A.T. cu obligația de a nu le instrăina sau deteriora.

Această declarație pe care o dau de bună voie și nesilit de nimeni pe care o și semnez

Eidlitz Elisabeta

Buc. 14. ian. 1955.

69/298

de sacrificat doică nu
sunt informati sau
au diferite nunci de
rispundere de partid
sau de stat. In aceste
cazuri vor fi audiate
cu aprobare organelor
respective

R E F E R A T

Pentru definitivarea cercetărilor efectuate asupra arestatului EIDLITZ ZOLTAN.-

- . -

sol Butyko

P R O P U N E M

Să se aprobe audierea in stare de libertate a următoarelor persoane :

1.- SASCA GIZELA

- Este nepoata lui VASILE LUCA, căruia EIDLITZ ZOLTAN ii trimitea câte 5.000 lei lunar cât a studiat timp de 2 ani la Tg.Mureş.- Aceste sume de bani au fost luate din fondul special.-

2.- TOTH GEZA

- Este fratele lui VASILE LUCA, căruia EIDLITZ i-a făcut o serie de cumpărături ca: mobilă, stofă de haine, ceasuri, radio etc.-

Pentru cca. 2-300.000 lei VASILE LUCA i-a semnat o chitanță, iar banii au fost cheltuiți din fondul cheltueli speciale de către EIDLITZ.-

3.- STERN ERNEST

- Director adjunct la "Chim-Import" dela care a luat soția lui EIDLITZ ZOLTAN cca. 20-25.000 lei, in timp ce EIDLITZ se afla arestat in 1941, pentru ai da unui comisar al cărui nume nu-l știe, in schimbul căreia EIDLITZ pretinde că a fost pus in libertate fără să fie scris in registrul de arestați.-

4.- MOLDOVAN TEOFIL

- A cunoscut împrejurările in care a fost pus in libertate EIDLITZ ZOLTAN dela Prefectura Poliției in 1941 dela EIDLITZ ELISABETA, care i-a cerut bani in acest scop.-

5.- WALDMAN PAUL

- EIDLITZ ELISABETA i-a cerut bani pentru a da șperț, ca soțul său ZOLTAN EIDLITZ sa fie pus in libertate in 1941.-

De acord
SEFUL SERVICIULUI
Major, D. Marinache

De acord,
SEFUL DIRECTIEI
Col. Fr. Butyko

ANCHETATOR
Lt. Nagy Wilhelm

SE APROBA,

24 decembrie 1954

~~69299~~

Tov. Mr. Chiriac
 Să se facă adresă prin
 Dis. Secretariat către Com.
 Cont. de Partid. care va fi
 sumat de Tot. Mr. Draghici
 25.12.54
 Col. Butyka

REFERAT

Pentru definitivarea cercetărilor efectuate asupra arestatului EIDLITZ ZOLTAN.-

- . -

Propunem a se aproba audierea in stare de libertate a tov. WALDMAN PAUL, activist la C.C. P.M.R.

Tov. WALDMAN PAUL, urmează să ne arate dacă EIDLITZ ELISABETA i-a cerut bani pentru a da mită, ca soțul său ZOLTAN EIDLITZ, să fie pus in libertate in 1941.-

De acord
SEFUL SERVICIULUI
MAJOR,

D. Marinache
D. Marinache

ANCHETATOR PRIM
LOCOTENENT

Curtescu Ion
Curtescu Ion

De acord
SEFUL DIRECTIEI
COLONEL,

Butyka Fr
Fr. Butyka

DM/2 ex.

Există aprobarea dată de tov. - Aprob prelungirea mandatului de arestare până la data
Ministru ALEX. DRAGHICI, de.....

PROCUROR,

696
3 11

REFERAT

- Asupra prelungirii mandatului de arestare privind pe EIDLITZ ZOLTAN.

Bucuresti, 21 iulie 1954.

Eu anchetator șef de birou din Dir. de Cercetări M.A.I. Cpt. NICULESCU ION, cercetând materialul dosarului de anchetă No. 93, al arestatului EIDLITZ ZOLTAN, arestat la 19 iunie 1952, fiind învinuit de complicitate la acțiunea de sabotaj desfășurată de fosti conducere a Ministerului Finanțelor, născut la 2 februarie 1912, în Satu Mare, fiul lui IGNAȚIE și al FANEI, de profesie funcționar, fost director de cabinet al lui VASILE LUC și director al Sectorului din Ministerul Finanțelor, cu ultimul domiciliu în București Str. Ivan Turgheniev No. 30.

AM STABILIT :

EIDLITZ ZOLTAN a folosit în scopuri personale fondurile Ministerului de Finanțe.

Prin metode abuzive a obținut condamnarea a doi oameni nevinoși care l-au reclamat la Parchetul General al R.P.R., pentru unele nereguli săvârșite.

Deasemeni a desconspirat reforma bănească.

Cercetările sunt în curs pentru a se stabili și alte fapte săvârșite de EIDLITZ ZOLTAN.

Intrucât mandatul de arestare al susnumitului expiră la data de 1 august 1954,

PROPUNEM :

- să se intervină la Procuratura Militară Teritorială București, pentru prelungirea mandatului de arestare.

ȘEF DE BIROU,
CAPITAN

I. Niculescu
I. Niculescu

DE ACORD,

ȘEFUL SERVICIULUI
CAPITAN

D. Marinache
D. Marinache

ȘEFUL DIRECTIEI,
COLONEL

Fr. Butyca
Fr. Butyca

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Martor STERN ERNEST, născut la 28 aprilie 1913, în comuna Marginea, Reg.Oradia, fiul lui MIHAI și ILEANA, de profesie funcționar, domiciliat în București Cal.Plevnei No.16, căsătorit.

5 ianuarie 1955- București

Interogatoriul a început la ora 9,30'.

" s-a terminat la ora 10,30'.

Intrebare; Dta cunoști pe EIDLITZ ZOLTAN ?

Răspuns; Da, îl cunosc.

Intrebare; Când și în ce împrejurări l-ai cunoscut ?

Răspuns; L-am cunoscut pe EIDLITZ ZOLTAN din anul 1923, am fost colegi la Scoala Medie din Oradia.

Intrebare; Ce activitate politică a desfășurat ZOLTAN EIDLITZ. Arătați concret ce cunoașteți?

Răspuns; EIDLITZ ZOLTAN a făcut parte în ilegalitate din P.C.R. Eu am fost simpatizant al P.C.R. și am participat la câteva ședințe între anii 1926-1927, la locuința lui. Ședințele s-au ținut la locuința soției mele în Oradia, Str.Andrei Mureșan No.8, unde deținea o cameră închiriat unul din tov. din ilegalitate

Ședințele aveau ca, caracter la început de cerc științific și de studiu.

Stiu dela tov.KASIRER MAURICIU, fost coleg de școală și simpatizant al Mișcării Muncitorești ilegale, că el și împreună cu alții prieteni ai noștri au fost arestați, ca măsuri preventive luate de poliție între anii 1930-1933. Nu-mi reamintesc dacă și EIDLITZ a fost arestat.

Intrebare; Ce știți despre arestarea lui EIDLITZ ZOLTAN din perioada războiului antisovietic.

Răspuns; Stiu că în anul 1941 EIDLITZ ZOLTAN a fost arestat de către organele Siguranței.

EIDLITZ ZOLTAN, a venit la mine la birou în Str.Ion Ghica, la Banca Ardeleană, însoțit de un agent de poliție și mi-a spus că este sub stare de arest și dacă îi dau o sumă de bani, de circa 20.000-30.000 lei poate să fie pus în libertate.

Eu i-am spus ca in momentul acela nu aveam o suma așa mare de bani și i-am promis că a doua zi pot să-i fac rost, dacă e sigur că poate scăpa de arestare.

Intr-adevăr eu am dat soției sau lui EIDLITZ ZOLTAN, a doua zi banii promiși. Banii pe care i-am luat împrumut parte dela Tov. AXELRAD IOSIF, care era funcționar la Reprezentanța MOSCOVICI dela Oradia care își avea sediul în București pe Str. Basarab.

In prezent AXELRAD IOSIF este plecat în Israel.

Mai precizez că am dat lui EIDLITZ ZOLTAN în mai multe rânduri bani, când era în situații grele. adică când era urmărit de siguranță.

Dupăce EIDLITZ ZOLTAN a scăpat de arestarea din 1941, în urma banilor pe care ia dat, a plecat din București împreună cu soția la Turda și s-a stabilit acolo.

Intrebare; Ce va spus EIDLITZ ZOLTAN, când a venit la Banca Ardeleană după bani, fiind însoțit de agent?

Răspuns; EIDLITZ ZOLTAN mi-a spus următoarele;

Dacă îi dau suma respectivă el va avea posibilitatea să nu mai fie arestat prin faptul că polițiștii iau promis că îi vor distruge fișa de urmărire.

Intrebare; Soția lui EIDLITZ ZOLTAN a discutat ceva cu Dta în timpul cît EIDLITZ ZOLTAN a fost arestat ?

Răspuns; Nu-mi reamintesc despre acest lucru.

Intrebare; EIDLITZ ZOLTAN a mai luat bani și dela alte persoane în 1941?

Răspuns; Nu cunosc acest lucru.

Intrebare; Cunoști ceva despre activitatea politică și profesională pe care a desfășurat-o EIDLITZ ZOLTAN, după 23 august 1944?

Răspuns; Cunosc că EIDLITZ ZOLTAN a desfășurat muncă politică în favoarea P.C.R. și P.M.R. Nu cunosc că ar fi făcut fapte ce interesează Securitatea Statului.

Dupăce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu, cuv cu cuvînt și am constatat că corespunde întocmai cu cele declarate de mine îl susțin și semnez propriu, nesilit de nimeni,

Anchetator,

ss. STERN ERNEST

Lt. I. Curtescu

Conform cu procesul verbal original din data de 5 ianuarie 1955 ce se află la dosarul de anchetă No.....

Anchetator,

I. Curtescu

2. ex./E.M.

2 4/2

Proces-Verbal de interogator ~~705~~ 302

Invitat (Martor) Stern Ernest, născut la 28 aprilie 1913,
în Comuna Marginea, Reg. Oradea, fiul lui Mihail Ilion,
de prof. func. dom. în Buc. Școala Plevnei nr 16, căsătorit.
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)

5 ianuarie 1955.

Localitatea București.

Interogatoriul a început la ora 9 și 30 min.

„ s'a terminat la ora 10 și 30 min.

Intrebare: Știți cum vorbesc pe Eidlitz Zoltan?

Răspuns: Da îl cunosc.

Intrebare: Când și în ce împrejurări l-ați cunoscut?

Răspuns: L-am cunoscut pe Eidlitz Zoltan din anul 1923, am fost colegi la Școala Meșerie din Oradea.

Intrebare: Ce activități politice a desfășurat Eidlitz Zoltan. A rătată cum era în momentul?

Răspuns: Eidlitz Zoltan a făcut parte în ilegalitate din P.C.R. Eu am fost simpatizant al PCR și am participat la câteva sedințe între anii 1926-1927, la locuința lui. Sedințele s-au ținut la locuința, soției mele în Oradea, Str. Andrei Muresan nr 28, unde detineam o cameră închiriată unul din tor. din ilegalitate.

Semnătura,

glem

Urmare: Sediintele aveau ca caracter la inceput de Cure Stiucifice, si de studiu.

Stiu de la tor. Kasirer Mauriciu fost coleg de seapla si simpatizant al lui rusii mei bosti. ilegali, ca, El si impreună cu alti prietenii nostri au fost aretati, ca mi s'au prevenit re luata de politică într'ani 1930-1933. Mui manințea dăca și Eidlitz a fost aretat.

Intrebare: Ce stiti despre autoritatea lui Eidlitz Zoltan din perioada rășhoiului antisovietic?

Răspuns: Stiu că în anul 1941 Eidlitz Zoltan a fost aretat de către organele Siguranței.

Eidlitz Zoltan a venit la mine la birou în Str. Ion Gica, la Banca Ardeleană, însoțit de un agent de poliție și mi-a spus că este sub stăru de omni și dăca îi dau o sumă de bani de, circa 20.000 - 30.000 lei peste să fie pus în libertate.

Eu i-am spus că în momentul acela nu aveau o sumă așa mare de bani și i-am promis că le dăca și pot să i fac rest, dăca e sigur că peste seapă de autone.

Întraderăr eu am dat șotici sau lui Eidlitz Zoltan a dăca și bani promisi. Bani pe care i-am luat în preț de pante de la tor. Axelrad Iosif, care era funcționar la Reprezentanta Stabilimentelor Moscoviici.

Semnătura,

[Signature]

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU
 =====

Martorul MOLDOVAN TEOFIL, născut la 24 noiembrie 1904 în orașul Gherla, Reg.Cluj, fiul lui TEOFIL și IRINA, prof.funcționar, domiciliat în București Splaiul Unirii No.201, căsătorit. 3 ianuarie 1955- București

Interogatoriul a început la ora 12,30' " s-a terminat la ora 13,30'.

Intrebare; Dta cunoști pe EIDLITZ ZOLTAN ?

Răspuns; Da, îl cunosc.

Intrebare; Când și în ce împrejurări l-ați cunoscut ?

Răspuns; L-am cunoscut pe EIDLITZ ZOLTAN în anul 1939 în București, în locuința sa fiindu-mi prezentat de către fosta mea soție SCHRABOR FANY, de care am divorțat în anul 1945, deoarece dînsa a plecat în America la frații săi, iar eu nu am urmat-o.

Fosta mea soție a fost rudă apropiată cu EIDLITZ ZOLTAN

Intrebare; Ce activitate politică a desfășurat în ilegalitate EIDLITZ ZOLTAN ?

Răspuns; Eu începînd din anul 1930 am fost simpatizat al P.C.R. și am fost încadrat membru în anul 1945.

EIDLITZ ZOLTAN era în anul 1939 membru P-C-R. și strîngea cotizații pentru Ajutorul Roșu și de multe ori a dus diferite daruri deținuților anti fasciști aflați în închisoarea Doftana.

Intre anii 1940-1941 a venit la mine la birou, la întreprinderea O.R-A.P. din București, Str.Anastasia Simu No.1, soția lui EIDLITZ ZOLTAN, cerîndu-mi 50.000 (cincizecimii) lei pentru a putea salva pe EIDLITZ ZOLTAN din mina Siguranței și pentru a putea fugi din București. Eu neavînd acea sumă de bani i-am dat soției lui EIDLITZ ZOLTAN 4.000 lei, cît am avut la mine După timp de 1 an, sau un an și jumătate am aflat că s-au stabilit la Turda, EIDLITZ și soția. În anul 1944 la începutul lunii august, fiind trimis oficial la Turda de către O.R.A.P. am vizitat și pe soții EIDLITZ.

desfășura activitate politică de partid.

Intrebare; A fost sau nu arestat EIDLITZ ZOLTAN, când iați dat banii soției sale ?

Răspuns; Cu siguranță nu pot să știu acest lucru, prin faptul că eu nu am discutat cu el despre arestare și nici în anul 1944 când am fost la Turda.

Intrebare; Arată anchetei ce cunoști despre activitatea politică și profesională pe care a desfășurat-o după 23 august 1944, EIDLITZ ZOLTAN?

Răspuns; Nu cunosc activitatea sa politică și profesională pe care a desfășurat-o după 23 august 1944, prin faptul că relațiile noastre erau distanțate din cauza divorțului meu, de fosta mea soție care era rudă cu EIDLITZ ZOLTAN .

Intrebare; Cum a plecat fosta D-tale soție din țară, când și unde ?

Răspuns; Fosta mea soție a plecat clandestin din țară în anul 1945-1946.

În anul 1946 am primit de la ea o.c.p. din Apus, în care îmi scria că s-a întâlnit cu fratele ei, care era maior în armata americană de ocupație din Germania.

Intrebare; Cum se numea fratele fostei D-tale soții, care era maior în armata americană în 1946?

Răspuns; Fratele fostei mele soții care era maior în armata americană se numea MAX SCHRAEBER. Amănunte poate să dea EIDLITZ ZOLTAN, care era văr primar cu el.

Fosta mea soție mi-a scris în anul 1947, din America, unde fusese dusă de către fratele ei cu avionul.

Intrebare; EIDLITZ ZOLTAN a știut ceva despre fuga din țară a fostei D-tale soții SCHRAIBER FANY ?

Răspuns; Nu pot să știu acest lucru.

Intrebare; Ce funcții avea în Ardeal în perioada fugii din țară a fostei D-tale soții EIDLITZ ZOLTAN ?

Răspuns; După câte știu EIDLITZ ZOLTAN în perioada fugii fostei mele soții, era secretarul Județenei P.C.R. din Satul Mare.

Intrebare; Înainte de a fugi din țară, fosta D-tale soție a locuit la EIDLITZ ZOLTAN ?

Răspuns; Da, a locuit și a lăsat la el, acasă aparatul de radio marca "Philipps".

Intrebare; De unde cunoști acest lucru ?

Răspuns; În anul 1947- a venit la mine acasă Dr. WAIS, avocat din Sighet și mi-a povestit că aparatul meu de radio a rămas

la Satul Mare la EIDLITZ ZOÏTAN.

Dupăce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu cuvînt cu cuvînt și am constatat că corespunde întoamăi cu cele declarate de mine, îl semnez și susțin propriu nesilit de nimeni.

~~798~~

Anchetator,
Lt.Curtescu Ion

ss.MOLDOVAN TEOFIL

304

Conform cu procesul verbal original
din data de 3 ianuarie 1955 ce se
află la dosarul de anchetă No.....

Anchetator,
Lt.Curtescu Ion

2 ex./E.M.

Proces-Verbal de interogator

799

305

Invinuit (Martor) Moldovan Teofil, născut la 24 noiembrie 1908,
în orașul Gerla, reg. Cluj, fiul lui Teofil și Irina, prof. funcționar,
dom. în București, Splaiul Unirii nr 204, căsătorit.
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)

3 ianuarie 1955

Localitatea București

Interogatoriul a început la ora 12 și 30 min.

" s'a terminat la ora 13 și 30 min.

Intrebare: Da cunosti pe Eidlitz Zoltan?

Răspuns: Da îl cunosc.

Intrebare: Când și în ce împrejurări l-ai cunoscut?

Răspuns: L-am cunoscut pe Eidlitz Zoltan în anul 1939,
la București, în locuința sa, fiindu-mi prezentat de către
fosta mea soție Schrabner Fani, de care am divorțat în anul
1941, deoarece dinsa a plecat în America la frații săi,
iar eu nu am urmat-o.

Fosta mea soție a fost rudă apropiată cu Eidlitz
Zoltan.

Intrebare: Ce activitate politică a desfășurat în ilegalitate
Eidlitz Zoltan?

Răspuns: Eu începând din anul 1930 am fost simpatizant
al PCR și am fost încaadrat membru în anul 1945.

Eidlitz Zoltan, era în anul 1939 membru PCR și
stringea cotizații pentru Ajutorul Roșu și de multe
ori a dus diferite daruri detinutilor anti-fascisti aflați
în închisoarea Doftana.

Semnătura,

Urmare: Intre anii 1940-1941 a venit la mine ~~acesta in mine~~ ^{la birou,}
la Intreprinderea O.R.A.P., din Bucuresti, Str. Anastasie
Simu no. 1, sotia lui Eidlitz Zoltan, erindumi 50000 (cincii
lei pentru a putea salva pe Eidlitz Zoltan din mina
Siguranta si pentru a putea fugi din Bucuresti.
Eu neavind acea suma de bani, iam dat sotiei lui
Eidlitz Zoltan 4000 lei, cit am avut la mine.
Dupa timp de 1 an, sau, un an si jumătate am
aflat, ca s-a stabilit la Turda, Eidlitz si sotia.
In anul 1944, la ^{inceputul} sfirsitul lunii august, fiind trimis
oficial la Turda, de catre O.R.A.P. am vizitat si
pe sotia Eidlitz.

Dupa ce iam gasit am constatat ca Eidlitz Zoltan
desfasura activitate politica trasa de partid.

Intrebare: A fost sau nu arestat Eidlitz Zoltan,
cind iati dat banii sotiei sale?

Raspuns: Cu siguranta nu pot sa stiu acest
lucru, prin faptul ca eu, nu am discutat cu el
despre arestare si nici in anul 1944, cind am fost
la Turda.

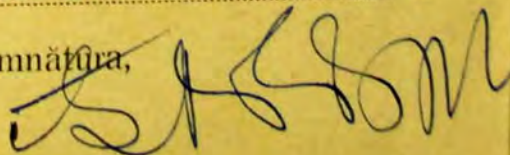
Intrebare: Arata anetei ce cunosti despre activitatea
politica si profesionala pe care a desfasurato dupa
23 august 1944, Eidlitz Zoltan?

Raspuns: Nu cunosc activitatea sa politica si
profesionala pe care a desfasurato dupa 23 aug
ust 1944, prin faptul ca relatile noastre erau
distantate din cauza divorului meu, de fost a
mea sotie care era rudă cu Eidlitz Zoltan?

Intrebare: Cum a plecat fost a dtale sotie din
tară si cind si unde?

Raspuns: Fosta mea sotie a plecat clandestin

Semnatura,

Urmare: din țară în anul 1945-1946,

În anul 1946, am primit dela ea o.c.p. din apus, în care îmi scria că ea s-a întâlnit cu fratele ei, care era maior în armata americană de ocupație din Germania.

306

Întrebare: Cum se numea fratele fostei dtale soții, care era maior în armata americană în 1946.?

Răspuns: Fratele fostei mele soții care era maior în armata americană se numea Max Schraeber.

Amănunte poate să dea Eidlitz Zoltan, care era văr primar cu el.

Fosta mea soție mi-a scris în anul 1947, din America, unde fusese dusă de către fratele ei cu avionul.

Întrebare: Eidlitz Zoltan a știut ceva despre fuga din țară a fostei dtale soții Schraeber Fani.?

Răspuns: Nu pot să știu acest lucru.

Întrebare: Ce funeții avea în Ardeal în perioada fugii din țară a fostei dtale soții Edlitz Zoltan.?

Răspuns: După ce știu Eidlitz Zoltan în perioada fugii fostei mele soții, era secretarul Județeniței P.S.R. din satul Mare.

Întrebare: Înainte de a fugi din țară, fosta dtale soții a locuit la Eidlitz Zoltan.?

Răspuns: Da a locuit și a lăsat la el, deasupra aparatul de radio marca Philips.

Întrebare: De unde cunoașteți acest lucru.?

Răspuns: În anul 1947 - a venit la mine acasă Wais, avocat din Sighet și mi-a povestit că aparatul meu de radio a rămas la Satul Mare la Eidlitz Zoltan.

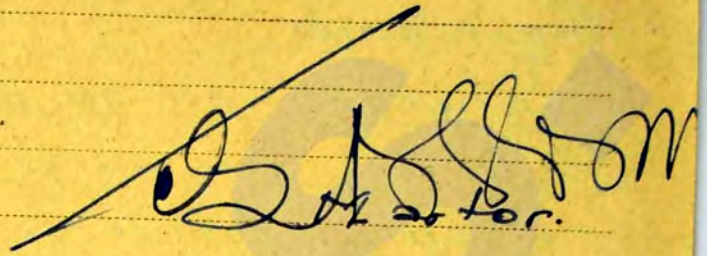
Observație: Fiecare pagină a procesului-verbal se iscălește de către invinuit sau martor și de către anchetator.

Urmare: După ce am citit prezentul proces verbal
de interogatoriu, cuvînt eu, cuvînt și am constatat
că corespunde întocmai cu cele declarate de
mine, îl semnuez și susțin propriu născut de
ni mani

Anchetator

lt.

Jentiu

Anchetator.

re
me

pe

24x2 - 24x
4000

25.VI.1948
Dată în fața noastră
ss. Al. Roman
ss. Cernici ca

328

307

DECLARAȚIE

Subsemnatul IERIN CONSTANTIN, comisar șef în Direcțiunea Generală a Poliției Judiciare, de ani 30, cu domiciliul în Bd. Filantropia nr. 37, prin prezenta declar următoarele:

La data de 27 oct. 1947, au fost înregistrate la Direcțiunea Poliției Judiciare sub nr. 23282 și 23.300, două note informative din partea Corpului Detectivilor, cu privire la Erlich David și Jean Bercovici, care prin anumite sisteme și mașinațiuni, în efectuarea livrărilor în contul convenției de armistițiu, au reușit să-și acumuleze averi considerabile.-

La data de 25 nov. 1947, deasemenea sub nr. 23660 se mai înregistrează o notă informativă, prin care se semnală aceleași lucruri.-

Între timp, la 15 noiembrie 1947, când am consemnat și primul proces verbal, căpătaser informațiuni, ca pentru a putea ancheta neregulile și stabili toate afacerile dubioase ale susnumiților, ar trebui să resfring o anchetă asupra tuturor organelor care efectuau și supravegheau livrările în contul convenției de armistițiu.-

Cum această stare de lucruri a fost raportată și pentru că era vorba de persoane care îndeplineau anumite funcțiuni mari, ce ar fi trebuit anchetate, s-a stabilit a se mai studia această chestiune până la punerea în aplicare a acțiunii de anchetă.-

Între timp am fost însărcinat cu efectuarea anchetei dela Dir. Generală a Drumurilor și pentru aceasta am lăsat pe plan secundar această afacere.-

În ziua de 10 sau 12 ianuarie 1948, am fost informat că numiții ERILICH DAVID și JEAN BERCOVICI au fost prinși la aeroportul Băneasa de către organele poliției de siguranță, din P.P.G. având asupra lor pașapoarte false și buletine de biroul populației pe nume fictive.-

Luând legătură cu Siguranța, am vorbit personal la telefon cu dl. comisar șef mi se pare POPA (nu pot preciza, dar se poate verifica și afla), comunicându-i că, după ce vor fi anchetați în materia care interesează siguranța, să ne fie înaintați sau să fim anunțați pentru a-i lua în primire, deoarece se urmăresc și de noi pentru anumite fapte.-

În ziua de 19 ianuarie 1948, am auzit că susmenționații au fost puși în libertate, -fără a fi anunțați.-

Am întreprins imediat cercetări pe teren, la locuințele lor pentru a-i prinde, unde deși s-au făcut posturi fixe, rezultatul a fost negativ.-

Auzind mai departe că numiții sunt plecați în Ardeal, până a ști precis locul, i-am publicat în urmărire pe toată țara prin buletinul Dir. Generale a Poliției nr. 4.-

La data de 17 februarie 1948, am început ancheta fiscalizărilor-false cu I. M. Braniște, unul din furnizorii în cont. art. 10 din convenția de armistițiu, sub conducerea d-lui subdirector general SIMION POP.-

Din cercetările pe care le-am extins în afară de țară, am ajuns iar la persoana lui DAVID ERILICH, care se urmărea de noi, fapt care a fost adus și la cunoștința d-lui CONSTANȚIER, EIDLITZ și insp. gl. financiar TAURU dela M.F. care ne-au

dat unele date cu privire la falsuri și livrări pentru ancheta noastră.-

La data de 19 aprilie 1948, am depus toate lucrările efectuate de subsemnatul cu privire la Arlich David cu referatul nr.23.282, 23.300 și 26.660 în care ceream a se dispune asupra acestor acte spre rezolvare de clasare, deoarece auzisem următoarele: Erlich David a fugit peste graniță și că la acea dată s-ar fi aflat la Paris făcând mari afaceri, obținând rezoluția d-lui dir.al pol.jud.ca actele să se conexeze la ancheta cu livrările care urmează să se înceapă.-

Cu privire la dispariția lui Arlich știu următoarele:

Aproximativ la sfârșitul lui martie, începutul lui aprilie, Erlich David a fost arestat de către dl.procuror Vlădescu, fapt care mi s-a adus la cunoștință de către dl.subdirector general dr. POP SIMON.-

Imediat am luat legătură telefonică cu dl.procuror Vlădescu căruia i-am spus că după ce termin cercetările cu Erlich să ni-l trimeată la Interne.- Știu că într-o zi am auzit că Erlich a fost pus în libertate de dl.consilier Eidlitz, care l-a cerut dela Parchet.-

Această comunicare mi-a făcut-o și dl.procuror Vlădescu, însă când m-am dus la Finanțe, fiind trimis de dl.subdirector general, dl.insp.gl.TAUFU și dl.consilier EIDLITZ mi-au comunicat că într-adevăr au dat drumul lui Erlich pentru că interesele superioare dictau această situație.-

Intrebând pe dl.subdirector gl.ce spune despre aceasta, d-aa mi-a răspuns că sunt niște bandiți și că dl.Eidlitz motivează punerea în libertate cu faptul că Partidul i-a impus aceasta.-

Imediat după aceasta, cu prima întrevvedere avută cu dl. Tăutu acesta mi-a spus că Erlich a lăsat la plecare suma de lei 600-800.000 lei. Tot dl.Tăutu mi-a spus că dl.Eidlitz l-a pus în libertate pe Erlich pentru că așa i-a dictat partidul și nu cumva să mă gândesc eu la altceva, că d-sa a stat de vorbă cu Erlich înainte de a se pune problema arestării sale și că acesta la Hotel Athene Pallace i-ar fi oferit d-sale suma de lei 6.000.000 stabiliți numai să nu se mai amestece în ancheta care se efectua de către Regiunea II-a Militară.-

După aceasta, la 3-4 zile aflându-mă din nou la M.F.dl. Eidlitz mi-a comunicat că are informația că Erlich se află la Budapesta. Nu știu de unde-i parvenise această informație dar imediat am raportat d-lui subdirector general care mi-a spus că i-a comunicat dl.Eidlitz la telefon această.-

Pentru mine personal cit și pentru dl.subdirector gl.a erămas cu multe semne de întrebare, punerea în libertate a lui Erlich sumă lăsată la plecare, cei 6 milioane lei oferiti d-lui Tăutu, cum și faptul că au știut că este la Budapesta.-

În ceea ce mă privește, părerea mea este că toate acțiunile întreprinse de dl.Eidlitz cu dl.Tăutu ajutați de dl.Finas erau interesate.-

Știu că d-lor erau foarte intrigati de faptul că vom ~~face~~ începe ancheta livrărilor fără colaborarea d-lor.-

Despre dl.Tăutu am auzit că ar fi organizat diferite descoperiri la transporturi și alimente ce erau raționalizate pe care confiscau și intrau în patrimoniul d-lor, sau după ce și luau dreptul se dădea drumul. Informația însă neverificată.-

Despre dl.Eidlitz am auzit că ar fi făcut o afacere cu niște cămăși de mătase naturală în compania unei doamne și că aflându-se într-o mașină, ar fi fost arestat pela Plocești, după care chestia a fost aranjată declarație care se află la dosarul de anchetă cu Braniste, care a fost înaintat Parchetului Trib.Ilfov, la data de 18 mai 1948. și după care o copie a fost înaintată d-lui ministru al

finanțelor,confidențial.-

Deși din cercetările făcute se arăta că dl.Tăutu ar fi acceptat a classa neregulile dela firma Sincomec,prin dl.av.ALBU VASILESCU, pentru care fapt s-a dus acasă la comandorul BRATU, împreună cu dl.FRIDMAN, nu am cercetat pe d-nii Tăutu, Eidlitz, Fridman și av.VASILESCU ALBU, pentru că am primit dispoziția d-lui director general a mai fi folosiți ca informatori pentru strângerea materialului în vederea începerii anchetei cu livrările și în care urmau a fi anchetați toți cei de mai sus.-

Dl.Tăutu a mai fost acuzat în ancheta lui Braniste, că s a fost de conivență la efectuarea unei fiscalizări false cu Băjescu, Salzer și av.Manolovici și Babes,statul fiind prejudiciat cu suma de lei 2 milioane.-

Deasemenea în aceeaș anchetă dl.avocat VASILESCU ALBU este acuzat că a primit suma de lei 250.000 și o cambie de 750.000 lei dela Braniste și av.Stănescu de conivența fiind cu Tăutu pentru clasarea falsurilor dela Sincomec și Exara.-

Imi amintesc că după dispariția lui Erlich ,dl.subdirector general dr.POP SIMION,mi-a spus că dl.Eidlitz i-a comunicat telefonic că Erlich se afla la Budapesta, iar pentru aceasta dl.dr.POP SIMION a dispus luarea legăturii telefonice cu Budapesta, pentru prinderea lui Erlich și că i s-a comunicat că Erlich urmărit de noi, nu este una și aceeaș persoană cu acela de acolo.-

Drept care declar,sustin și semnez.-

Comisar șef
ss.Ifrim.-

Menționez că în ziua de 25 iunie 1948,dl.subdirector gl. dr.POP SIMION,mi-a dat un dosar compus din 344 file, trimis de dl. consilier Eidlitz, în ziua de 22 iunie 1948, cu adresa nr.754 pentru dl.inmîna -dlui jude instructor dela Cab.3 Instrucție.-

Acest dosar conținea piese care interesat ancheta Braniste, ce s-a efectuat la Dir.Generală a Poliției și care au fost uitate în arhiva biroului d-lui Eidlitz.-

Drept care declar,sustin și semnez.-

Comisar șef
ss.Ifrim.

Pentru conformitate
IT.

I.Curtescu

25.VI.1948

~~339~~

Data în fața noastră
ss.Al.Roman
ss.Cernicica

309

DECLARAȚIE

ca supliment la cele declarate menționez:

Am vorbit cu dl.procuror Vlădescu, la telefon, în timp ce Erlich David se afla arestat de d-sa și am întrebat de această arestare, rugînd pe dl.procuror care mi-a spus că peste o zi sau două termină cercetarea, să ni-l trimeată nouă pe Erlich David.-

Eu nu am spus d-lui procuror Vlădescu că nu avem nevoie de Erlich David.-

Cu dl.procuror Vlădescu am mai vorbit de multe ori de Erlich David, cînd d-sa se afla la Finanțe și după cît îmi amintesc, i-am spus că acesta mai înainte a fost prins de siguranță dela P.P.C.că noi l-am cerut și că nu ni l-a trimis și că ne-a scăpat.-

În mod categoric eu i-am spus d-lui procuror Vlădescu că după ce termină cercetările să-l trimită la M.Af.Interne, pe Erlich.-

Drept care declar, susțin și semnez.-

25.VI.1948
ss.Ifrim.

Pentru conformitate
IP.

I.Curtescu.

25.VI.1948

Dată în fața noastră.
ss.Al.Roman
ss.Cernicica.

310

D E C L A R A T I E

In continuarea celor declarate,menționez:

Nu am fost chemat eu la telefon de dl.procuror Vlădescu,ca eu să-i afirm că nu avem probe contra lui Erlich și ca să nu ni-l trimită la Interne.-

Precizez că în urma comunicărilor făcute de dl. subdirector general Pop Simion,am luat legătură cu dl. procuror Vlădescu și i-am spus că avem nevoie de Erlich iar d-sa mi-a spus că termină cercetarea cu Erlich peste o zi două și ni-l trimite.-

Drept care declar,sustin și semnez.-

ss.Ifrim

25.6.1948.-

Pentru conformitate
LT.

I.Curtescu

25.VI.1948

Data în fața noastră

ss.Al.Roman

ss.Cernicica

~~332~~

311

DECLARAȚIE

Subsemnatul dr. POP I. SIMION, subdirector general al Poliției, domiciliat în București str. General Berthelot nr. 35, declar următoarele:

În ianuarie 1948, am fost delegat de către dl. director general Mărcea Bratucu să întreprind o anchetă împotriva comisarului șef Chițan Vasile, din Prefectura Poliției Capitalei, învinuit că împreună cu directorul poliției judiciare, Sepeanu, ar fi săvârșit anumite ilegalități în anchetarea evaziunilor fiscale comise de Soc. Sincomec și Sinexar, proprietatea lui Marinescu Braniste și alții.-

Întreprinzînd ancheta ajutat de comisarii șefi Ifrim Constantin din Dir. Generală a Poliției și Georgescu din Prefectura Poliției Capitalei, am ajuns la următoarele constatări:

- Anchetatorii lui Braniste și alții anume: comisarul șef Chițan Vasile, reprezentantul poliției și inspectorul Tăutu Ion, reprezentantul Ministerului de Finanțe, au mușamalizat ancheta în ce privește pe Marinescu Braniste, principalul vinovat căruia, după ce l-au ținut arestat la Prefectura Poliției Capitalei câteva zile, l-au depus la dispoziția lor în hotelul "Union" unde a trăit câteva săptămâni în mod foarte confortabil și unde făcea chefuri, iar comisarul șef Chițan s-a introdus în familia lui Braniste intrînd în legături de dragoste cu fiica lui Braniste în casa căruia făcea chefuri, mergînd și pe la unele restorante, primind dela Braniste o mașină, precum și bani.-

În timpul anchetei, întrebînd pe comisarul șef Chițan de ce a acordat tratament deosebit lui Braniste a motivat susținînd că a făcut-o cu știrea d-lui inspector Tăutu pentru ca prin Braniste să descopere pe alți evazionisti și fraudatori în livrările pentru armistițiu, fapte neverosimile, deoarece n-au descoperit nimic.-

Întrebîndu-l pe Tăutu și pe consilierul Eidlitz dela Ministerul de Finanțe, că de ce au scos pe Braniste din cauză cînd au trimis dosarul la Parchet, și în timpul anchetei, i-au acordat un tratament deosebit, mi-au spus că au voit să se servească de Braniste pentru ancheta livrărilor ce o făceau la Regiunea II-a Militară București, colonel Pestrițu și procurorul Vlădescu.-

În timpul anchetei ce o făcea Tăutu împotriva lui Braniste, într-o zi s-a prezentat la locuința învinuitului comandor Bratu, președintele societății Exara, un anume domn Fridman, care i-a adus la cunoștință neregulile descoperite la societățile Sincomec și Exara, și i-a spus că aceste anchete le face inspectorul Tăutu, iar pentru a se convinge să coboare jos, unde îl așteaptă Tăutu, Coborînd jos la poartă a cunoscut pe Tăutu care i-a confirmat cele spuse de Fridman și i-a spus că poate să claseze afacerea, însă de această chestiune se ocupa Vasilescu Albu.-

In timpul anchetării comandorului Bratu și alții am stabilit că avocatul Vasilescu Albu a primit suma de 250.000 lei stabilizați, ca să intervină să fie clasată ancheta, iar dela soția lui Marinescu Braniste anume Zoe Braniste a primit și o cambie de 750.000 lei stabilizați, care cambie dă ivirea scandalului a fost ruptă. 333
312

Intreprinzînd ancheta am arestat toată banda lui Braniste și alții în număr de 22 care au făcut evaziuni fiscale în suma de circa zece miliarde lei nestabilizați, curca zece milioane lei stabilizați, fiind trimiși la Parchet pe ziua de 18 mai 1948.-

In timpul anchetei am descoperit că în afară de problema evaziunilor fiscale, problema principală la societățile Sincomec și Sinexars, precum și a altora descoperită dela Braniste și Bun Crestinul, este problema fraudelor săvîrșite cu ocazia livrărilor în contul armistițiului, în care rolul deosebit au avut: Erlich David, Jean Bercovici, Nemolanu și alții.-

Sesizat de fraudele armistițiului, am cerut d-lui director general Mircea Bratucu să deschidem ancheta livrărilor despre care auzisem că ar fi început la Regiunea II-a Militară și i-am cerut ca să extindem ancheta pe întreaga țară. Dl. director general a raportat chestiunea d-lui ministru TEOHARI GEORGESCU, care după ce a luat legătură cu Ministerul de Finanțe, Ministerul de Justiție, Ministerul de Război, precum și Ministerul de Industrie și Comerț, au căzut de acord să alcătuim o comisie și să începem ancheta, conducerea avînd-o Ministerul de Interne, Direcțiunea Generală a Poliției.-

In acest scop am alcătuit o comisie formată din directorul general al Poliției Mircea Brătucu, de subsemnatul din partea Ministerului de Război, din consilierul Eidlitz și inspectorul Tăutu din partea Ministerului de Finanțe, precum și din procurorul Vlădescu din partea Ministerului de Justiție și ținut două ședințe în vederea întocmirii lucrărilor pregătitoare.-

In urma celor discutate eu m-am îngrijit și am procurat dela comisia de livrări dela subdirectorul general Nistor numele tuturor firmelor care au livrat în contul armistițiului, iar dela generalul Haupt dela Ministerul de Război, numele tuturor ofițerilor comandanți și gestionari ai centrelor de exploatare.-

Am grăbit formarea comisiunii și am cerut d-lui Eidlitz și Tăutu să ne procure materiul necesar însă ei ne-au procurat numai un dosar sumar cu niște firme și cîteva cotoare de plată sau livrări, continuînd a face ancheta mai departe în cadrele Ministerului de Război, împreună cu colonelul Pestrițu și procurorul Vlădescu.-

In timpul efectuării lucrărilor pregătitoare a venit mereu la mine aproape zilnic și mă informa mereu prin telefon avocatul VASILESCU ALBU, care mi-a dat o serie de note informative referitoare și la Erlich David, unul dintre principalii furnizori ai armistițiului, care după informațiile lui Albu, ar fi dispărut. Imediat am întreprins cercetări și urmăriri publicînd urmărirea lui Erlich prin buletinul Direcțiunii Generale a Poliției nr.4.-

Intre timp am aflat că Erlich David a fost prins la aeroport, pe cînd încerca să fugă în străinătate și că se afla la Parchet.-

Imediat ce am luat legătură cu procurorul Vlădescu și colonelul Pestrițu, și le-am cerut ca după ce termină și cu Erlich să mi-l trimită mie, iar Vlădescu mi-a comunicat că-l va

trimite în care scop am trimis și pe comisarul șef Iftim Constantin.-

Tot în acest timp am vorbit și cu consilierul Eidlitz i-am cerut ca Erlich să fie predat Poliției, ceea ce Eidlitz mi-a comunicat că va face.-

După o zi sau două, chemându-mă la telefon, consilierul Eidlitz, mi-a comunicat că Erlich a fost pus în libertate.-

La auzul acestor cuvinte m-am scandalizat și i-am reproșat lui EIDLITZ că a făcut o prostie. La reproșul meu Eidlitz mi-a comunicat că o să-mi explice că așa a trebuit să facă și că motivele nu mi le poate spune la telefon.-

Această știre am adus-o la cunoștința d-lui director general Mircea Brătucu și am rămas ambii foarte surprinși.-

La interval de una sau două ore m-am pomenit în cabinet la mine cu dl. consilier Eidlitz care neliniștit mi-a relatat că Erlich David a fost pus în libertate cu știrea partidului, spunând textual: "a lucrat tot timpul pentru partid și că toată averea ce a mai avut a lăsat-o pentru Partid", amintind probabil de 7-800.000 lei.-

Eu am rămas surprins și i-am reproșat de ce a lăsat să scape un așa mare bandit, la care Eidlitz mi-a răspuns că așa a trebuit să procedeze și că ceea ce a făcut, a făcut cu știrea partidului.-

După ce a plecat Eidlitz am rămas foarte revoltat și am raportat chestiunea d-lui director general Mircea Brătucu, referindu-i cele constatate în dosarul Braniste și alte informațiuni primite și i-am cerut ca să deschidem ancheta împotriva lui Tăutu, Eidlitz și Vasilescu Albu, afirmându-i că toți sunt niște bandiți.-

La propunerea mea dl. director general Mircea Brătucu mi-a spus ca să string materialul documentar și că nu e momentul deocamdată pînă ce vom începe avînd ancheta livrărilor, deoarece atît de la Tăutu, Vasilescu Albu cît și de la Eidlitz putem primi informații care ne pot fi folositoare în anchetă.- La interval de două ore după plecarea lui Eidlitz de la mine am fost chemat la telefon de Eidlitz și mi-a comunicat că Erlich David se află la Budapesta, indicîndu-mi hotelul și strada unde poate fi găsit, a căror nume nu-l rețin. Imediat am luat legătură telefonică cu inspectorul general de siguranță din Orașea BIRTAS și i-am cerut să ia legătura telefonică cu siguranța din Budapesta și să aresteze pe Erlich David. Inspectorul Birtas a luat legătură telefonică cu siguranța maghiară, care într-adevăr a întreprins cercetările, cerîndu-mi chiar numele de botez al lui Erlich pe care Eidlitz nu mi-l dăduse și după ce a verificat pe teren a constatat că n-a trecut pînă atunci prin Budapesta Erlich David.-

Din cele constatate relativ la Tăutu, Eidlitz și Vasilescu Albu, am stabilit că sunt neînștițiți și trebuie anchetați în care scop i-am cerut d-lui director general Mircea Brătucu să deschidem ancheta, iar d-sa a fixat deschiderea anchetei odată cu deschiderea anchetei livrărilor, a căror lucrări pregătitoare le avem deja întocmite și o vom deschide în curînd.-

Menționez că pe Vasilescu Albu l-am inclus în referatul de trimitere în judecată a lui Braniste, ca vinovat de luare de mită și favorizare de infractori, iar referitor la Tăutu am trimis o copie dosarul Braniste, unde erau piese și împotriva lui Tăutu precum și a lui Eidlitz, la cabinetul d-lui ministru Luca, cu mențiunea "confidențial personal" urînd ca

după verificarea pieselor să dispună deschiderea anchetei și împotriva lui Tăutu precum și a lui Eidlitz, implicați Tăutu și în anumite falsuri de chitanțe.-

Menționez că înainte de a cunoaște comportarea nedemnă a lui Eidlitz în cauza Erlich, i-am spus lui Eidlitz că Tăutu este necinstit și că este în strînsă legătură cu Vasilescu Albu în chestiunea mușamalizării anchetei lui Braniste și că știe de mita ce a luat-o Albu dela Braniste și să fie atent cu el, cerîndu-i să comunice și d-lui ministru VASILE LUCA.-

La cele relatate de mine, Eidlitz mi-a spus că Tăutu este un om desăvîrșit, omul de încredere al d-lui ministru LUCA și că este verificat afirmînd că a suferit prigoane depe urma regimului legionar fiind un om cinstit.-

Data și semnată astăzi, 25 iunie 1948 la București.-

subdirector general

ss. Dr. Simion Pop

Pentru conformitate
IT. I. Curtescu

324315

112
M. H. H.

24552

la. xi. 1947
Imy. lobla n cu
lepe in formatiunii asupra
numitului si sa rapo
ta noyent

David (Dudy) Erlich sa noyent

Director de vite pentru Comisia de pace
aceasta calitate se ocupa de o serie de
aceri necurate. -

1) declarat ca atunci cand va fi prins cu
este necurati va pleca in steimantate, fiind
in posesia unui pasport. -

22. XI. 947

este data de
apotel dela factorul
Ministru

DIRECTIA POLITIEI JUDICIARE
23360 + 25
INTRARE

Exon
jia.

113

~~210~~
~~325~~

REPUBLICA POPULARA ROMANA

315

Dosar Nr. 24552^D.

MINISTERUL AFACERILOR INTERNE
DIRECTIUNEA GENERALA A POLITIEI

1948

DOSAR

MINISTERUL FINANTELOR

=====

LEGEA No. 576

pentru prevederea, gestionarea și controlul
fondurilor pentru interese superioare de Stat.

Decretul No.2.148 din 4 noiembrie 1944
Monitorul Oficial No.266 din 16 noiembrie 1944.

CAPITOLUL I
Dispozițiuni generale.

Art.1. Pentru asigurarea ordinii publice, siguranței Statului
a satisfacerii intereselor apărării naționale și ale relațiu-
nilor cu străinătatea, se pot face orice cheltueli dîn credi-
tele bugetare special prevăzute în acest scop.

LEGEA No. 576
din 16 noiembrie 1944

Cheluturile avînd natura sau scopul arătat, se consideră
că satisfac interese superioare de Stat și se justifică prin
derogare dela legea contabilității publice numai în condițiu-
nile prevăzute de legea de față.

Art.2. Asemenea fonduri se vor prevedea sub formă de articole
speciale în bugetele Președenției Consiliului de Miniștri,
Ministerului Afacerilor Interne, Ministerului Apărării Națio-
nale, Ministerului Afacerilor Străine și Ministerului Finanțe-
lor.

Art.3. Fondurile înscrise în bugetele arătate la art. 2
vor fi dezvoltate prin bugete interioare, care vor fi aprobate
de ministrul respectiv.

In cadrul bugetelor interioare sunt permise viramente
între diferitele articole, însă numai cu aprobarea ministrului.

CAPITOLUL II
Gestionarea fondurilor.

~~250~~
318

Art.4 . Administrarea fondurilor pentru interese superioare de Stat, se va face de ministru respectiv, sau delegații săi, în liniile ce li se vor fixa prin decizie ministerială

Art.5 Administratorii fondurilor sau delegații lor ordonă plățile și aprobă actele justificative ale cheltuelilor, apreciind personal oportunitatea lor.

În cazul când ordonă plăți care în interes general nu pot sau nu trebuie să fie sprijinite pe acte, ordinul scris al administratorului fondului, specificând că plata se va face fără acte, constituie singurul act justificativ pentru gestionar.

Cheltuelile de natura celor prevăzute în alineatul precedent se vor putea face de către delegații ministrului, pînă la cel mult 20% din totalul fondului. Peste această cotă decide personal ministrul respectiv.

Art.6. Ordonanțarea creditelor se face sub formă de avansuri pe numele gestionarilor numiți prin decizie.

Gestionarul trebuie să fie funcționar superior, care să nu aibă alte gestiuni și va depune un jurământ special în fața administratorului fondului.

La departamentele unde sunt mai multe servicii între care se distribuie creditul bugetar, se vor numi gestionari care să țină contabilizări parțiale pentru fiecare serviciu. În acest caz se va face contabilizarea centrală, de gestionarul departamentului care funcționează în cadrele direcțiunii contabilității ministerului respectiv.

Art.7. Gestionarii contabilizează și mînuiesc sumele repartizate prin bugetele interioare, fiind obligați să înregistreze imediat în scripte orice plată efectuată. Nu se admit cheltueli de portofoliu sau acte în curs de execuție.

Ei vor prezenta administratorului fondului prin directorul contabilității departamentului, ori de cîte ori nevoia va cere, situații explicative asupra naturii și cuantumului cheltuelilor, în vederea efectuării viramentelor necesare echilibrării bugetului interior al fondului.

././.

Art.8 . Registrele în care gestionarii contabilizează ~~251~~ 319
mele se stabilesc de Inalta Curte de Conturi și se vizează
în prealabil de primul- președinte al acestei Inalte Curți
sau de un președinte de secție, delegat de dînsul.

Curtea de Conturi va da norme de orientare gestio-
narilor fondurilor, asupra actelor justificative, pentru apli-
carea ultimului alineat al art.1 din prezenta lege.

Art.9. Gestionarii fondului sîntă răspunzători față de
Inalta Curte de Conturi pentru contabilizarea și mînuirea
fondurilor prevăzute de legea de față.

Art.10. Fondurile rămase în numerar, după scripte, asupra
gestionarilor la finele exercițiului, vor fi raportate în
exercițiul următor, întrebuintîndu-se pentru nevoile acelu
exercițiu.

Sumele cheltuite dar nejustificate în exercițiul înche-
iat se vor putea justifica în exercițiul următor.

CAPITOLUL III

Controlul fondurilor.

Art.11. Controlul gestionării acestor funduri se va face
de către Inalta Curte de Conturi.

În acest scop, pentru operațiunile efectuate, gestio-
narii respectivi vor întocmi situațiuni trimestriale de
creditele executate și de sumele mînuite, înaintîndu-le Inal-
tei Curți de Conturi.

La finele exercițiului bugetar, situațiunile trimes-
triale se vor centraliza de către gestionar în conturi anuale
de execuție și de mînuire, privind întregul exercițiu.

Acste conturi se vor înainta Inaltei Curți de Conturi
care le va avea în vedere la descărcarea și judecarea gestio-
narilor precum și la pronunțarea declarației speciale de
conformitate, odată cu declarațiile generale asupra gestiunii
și execuției bugetului general al Statului.

Actele care justifică operațiunile înscrise în situați-
ile trimestriale și în conturile anuale, se vor păstra de
către gestionarii fondurilor și vor fi verificate la fața
locului de către un delegat al Inaltei Curți de conturi,
desemnați de către primul președinte al Curții.

Verificarea se face trimestrial.

După verificare, la cererea administratorului fondului, actele asupra cărora nu s-au făcut obiecțiuni pentru justificarea cheltuelilor, vor fi distruse consemnându-se această operațiune într-un proces verbal, semnat de ~~3~~ Delegatul verificator, gestoriar și directorul contabilității ministerului.

La schimbarea titularului unui departament, după verificare, actele justificative ale cheltuelilor asupra cărora nu s-au făcut obiecțiuni, vor putea fi deasemeni distruse cu formele prescrise în aliniatul precedent.

Delegații vor depune un jurământ special în fața primului președinte al Curții.

Art.12. Cheltuelile se vor face în condițiunile prevăzute de art.5, alin.2 și 3 din legea de față, se vor comunica de administratorii fondului, verbal sau în scris Președintelui Consiliului de Miniștri la cererea acestuia.

Secțiunea respectivă a Inaltei Curți de Conturi va considera justificate aceste cheltueli, numai pe baza unei situații cifrice, cuprinzând suma totală cheltuită în trimestrul sau perioada respectivă, semnată de ministru.

Art.13. Legea de față se pune în aplicare dela data publicării ei în Monitorul Oficial.

Art.14. Legea No.581 publicată în Monitorul Oficial No.205 din 2 septembrie 1943 și orice dispozițiuni contrarii prezentului decret-lege se abrogă.

Conform cu originalul aflat în colecțiunea de legi și regulamente Tomul XII- 1944.

Lt. I. Curtescu

10 noembrie 1954

321

N O T A

=====

- Privind pe numitul EIDLITZ ZOLTAN.-

EIDLITZ ZOLTAN, născut în anul 1912, în Satu Mare, de profesie funcționar, căsătorit, are 2 copii, membru de partid din anul 1935, fost director în Ministerul de Finanțe și secretar general în Ministerul Industrii Alimentare.-

Susnumitul a fost reținut la 19 iunie 1952, cu grupul elementelor contrarevoluționare dela Ministerul de Finanțe.-

În sarcina sa, cercetările au stabilit următoarele fapte:

- În anul 1947, în timp ce EIDLITZ ZOLTAN era șeful grupului de inspectori din cadrul Ministerului de Finanțe și totodată șeful biroului de anchete din acest Minister, au fost descoperite mari fraude, precum și însemnate evaziuni fiscale la firmele: "Sincomet" și "Exera", care colectau vite în cadrul livrărilor pentru armistițiu.-

Printre persoanele arestate a fost și ERLICH DAVID, care a fost cercetat de către biroul de anchete al Ministerului de Finanțe, acesta a fost însă pus în libertate, de către EIDLITZ și imediat după aceasta a fugit în străinătate.-

- Deasemeni în anul 1948, au fost descoperite fraude la fabrica de textile Sf. Gheorghe de către conducătorii fabricii printre aceștia a fost și șeful contabil SCHNEIDER, însă acesta a fost scos din cauză în urma repetatelor intervenții din partea lui EIDLITZ, în urma dispoziției primite dela VASILE LUCA.-

- Despre aceste fapte ale lui EIDLITZ fostul inspector TAUTU VASILE care lucra în biroul de anchete, i-a vorbit avocatului VASILESCU ALBU, iar acesta sesizând Procuratura Generală s-a trecut la cercetarea lui EIDLITZ, însă intervenind VASILE LUCA, cercetările au sistat.-

EIDLITZ ZOLTAN pentru a se răzbuna pe TAUTU și VASILESCU ALBU, face împotriva acestora un denunț calomnios și prin presiunile care le face, reușește ca aceștia să fie con-

damnați la cîte 4 ani închisoare.-

În anul 1953 descoperindu-se adevărul în această cauză, TAUTU și VASILESCU au fost rejudecați și achitați.-

Cercetările au mai stabilit că EIDLITZ a mînuit ³²² fondul special al Ministerului de Finanțe și în această calitate a săvîrșit o serie de nereguli, prin destinația fondului în scopurile personale ale lui VASILE LUCA cît și ale lui.-

Cum se califică din punct de vedere juridic faptele stabilite în sarcina lui EIDLITZ ZOLTAN:

- În cazul ERLICH DAVID, favorizarea infractorului prevăzut și penat de art.284 c.p.-

- În cazul SCHNEIDER , trafic de influență prevăzut și penat de art.252 c.p.-

- În cazul TAUTU și VASILESCU, denunțare calomnioasă pedepsit de art.269 c.p.-

Aceste delictе prin legea nr.4 din 5 august 1954, sunt amnistiate și deci faptele incriminate sunt stinse.-

Singurul fapt care ar atrage răspunderea penală asupra lui EIDLITZ ZOLTAN, este mînuirea ilegală a fondului special.-

Pentru această este însă necesar să se completeze probele prin verificarea acestui fond și procurarea de documente din care să rezulte sumele folosite în mod abuziv.-

Gay
Ce documente avem
în acest sens și ce se
poate face în privința
cel. Bontyphu

CM/2 ex.

11 februarie 1955

323

N O T A

=====

- privind pe VOITINOVICI ALEXANDRU
și alții.-

Din cercetarea arestatului EIDLITZ ZOLTAN, au rezultat următoarele:

În anul 1947 a fost reprimat în Ministerul Finanțelor inspectorul financiar TAUTU VASILE, care fusese îndepărtat din funcție de legionari în anul 1940.-

După încadrarea sa în Minister, TAUTU VASILE reușește ca în urma descinderilor făcute la uzinele textile Sf. Gheorghe, furnizorii Armistițiului, I.O.R. și altele, să descopere fraude și evaziuni fiscale care s-au totalizat la mai multe miliarde lei stabilizați, sume ce au fost ulterior recuperate de stat, TAUTU VASILE constatînd:

1.- Că DAVID ERLICH unul din principalii defraudatori ai statului, care fusese reținut și cercetat la fosta Prefectură a Poliției Capitalei, a fost eliberat după o scurtă deținere, iar în cele din urmă a reușit să fugă din țară cu sprijinul lui EIDLITZ ZOLTAN, consilier la Ministerul de Finanțe.-

2.- Că ancheta privind fraudele furnizorilor dela Administrația Livrărilor nu au continuat în ritmul cu care începuse.-

3.- Că principalii vinovați descoperiți la uzinele Sf. Gheorghe, sunt scoși din cauză, astfel mușamelizîndu-se ancheta de EIDLITZ ZOLTAN, precum și că acesta face presiuni asupra sa, să fie de acord cu el.-

4.- Face cunoscut lui VASILESCU ALBU cele de mai sus. Aceste la rîndul său se adresează la 26 aprilie 1948, prin două rapoarte procurorului general al R.P.R. GH. STERE, semnăndu-i cele semnalate de TAUTU VASILE.-

În urma acestui fapt fostul procuror al R.P.R. STERE de comun acord cu conducerea Ministerului de Finanțe, a ordonat

facerea unei anchete, în care scop a fost însărcinat procurorul general aj. ROMAN ALEXANDRU și CERNICIGA DUMITRU ca delegat al Ministerului de Finanțe.-

Ancheta a început la 22 iunie 1948 și a stabilit cele semnalate de VASILESCU ALBU, iar din audierea lui TAUTU VASILE au fost scoase la iveală o serie întreagă de fapte comise de EIDLITZ ZOLTAN.-

EIDLITZ ZOLTAN a căutat pe orice cale să se răzbune pe TAUTU VASILE și pe VASILESCU ALBU.-

În anul 1949 li s-au înscenat un proces în care erau învinuiți că au luat mită pentru mușamalizarea anchetei dela soc. "Sincomec" și "Exara".-

Ca urmare a acestei înscenări TAUTU VASILE și VASILESCU ALBU au fost condamnați, primul la patru ani, iar secundul la 3 ani închisoare.-

Astfel s-a ajuns la condamnarea lui TAUTU VASILE și VASILESCU ALBU în care scop au fost folosiți o serie de elemente din magistratură, ca: VOITINOVICI ALEXANDRU, ADRIAN DUMITRIU, VASILESCU ALEXANDRU, MIHALCEA CONSTANTIN, IONESCU AGRICOLA, HART SAMOIL și alții, care la rîndul lor au încălcat cele mai elementare reguli de drept, folosind pentru aceasta declarațiile mincinoase a unor elemente descompuse, afaceriști și saboteri ca: MARINESCU BRANISTE, fostul patron al societății "Sincomec" și "Exara", care au defraudat statul cu mari sume de bani, BRATU AUREL, fost comandor aviator pe timpul lui ANTONESCU și coasociat al lui MARINESCU BRANISTE, CHITAN ILIE fost subofițer de jandarmi în timpul lui ANTONESCU iar după 23 august comisar șef, în care calitate s-a pretat la diferite afaceri pentru care a și fost condamnat.-

Cei de mai sus au fost folosiți ca martori ai acușării, erau adevărați infractori care trebuiau să fie condamnați și care au fost descoperiți de TAUTU VASILE, VOITINOVICI ALEX., ADRIAN DUMITRIU, VASILESCU ALEXANDRU, MIHALCEA CONSTANTIN, care au contribuit la condamnarea lui TAUTU VASILE și VASILESCU ALBU au comis grave abuzuri în exercitarea funcției lor.-

Procuratura Generală a trecut la cercetarea lui EIDLITZ ZOLTAN, însă intervenind VASILE LUCA, cercetările au sistat.- EIDLITZ ZOLTAN pentru a se răzbuna pe TAUTU VASILE și VASILESCU ALBU, care împotriva acestora un denunț calomnios și prin pre-

siunile care le face cu ajutorul unor elemente care atunci
activau in magistratură, reușește ca aceștia să fie condamnați
la câte 4 ani închisoare.-

In anul 1953, descoperindu-se adevărul in această
cauză, TAUTU VASILE și VASILESCU ALBU au fost judecați și
achitați.-

325

CI/CM

2 ex.

C. Il Gheorghe Ghivăţiu Dej

Secretar general C. P. M. R.

326

Importanţa problemelor
care apar în viaţa noastră, în oblige
să mi aduceţi atenţie Dn.

Am avut să desleg un fenomen
natural şi prin aceasta să
desleg şi problema de mult cunoscută
de a genera o energie copo-
bila să se refere singură, nu
sunt sub denumirea de "terre-
stru în Mobile".

Fenomenul este simplu ca şi fenomenul
aburilor. generaţii de cance
ni se uităm la caoacii şi
de aburi de pe oală şi fierba
ap. în Stephenson avea idea de a
supune aburii să muncească în loc
de pentru om.

2

In sus ea fa. m. r. u. l. u. i. d. e. a.
de. Ta o m. m. a. m. a. i. m. a. r. e., c. e.
c. a. t. a. n. o. r. a. u. i. d. a. r. e. f. o. l. p. a. u. s. i. n.
m. i. s. s. a. e. a. s. t. e. r. e. m. o. n. t. a. d. o. m. p. l. e.
t. h. i. a. o. s. t. e. d. e. m. i. s. e. i. n. t. o. d. i. c. i. o.
n. o. m. e. n. u. l. u. i. u. o. m. e. a. l. t. i. m. i. d. e.
p. a. r. t. o. m. u. n. i. t. a. t. e. l. o. n. i. t. a. t. e., d. o. r. p. r. e. t. i.
c. a. s. t. a. p. l. e. n. t. u. i. n.

Aradungo

Se dăruiește o sumă de
1000 lei în favoarea
Societății, face în
acord cu capitalul
de fonduri proprii
într-un număr de
1000 lei, în sumă
de 1000 lei
Dacă nu se poate
face în sumă de
1000 lei, se poate
face în sumă de
500 lei, altele fiind
în sumă de
1000 lei

*Să găsiți în
 menta și când va
 merge în genituri
 sau oțet să ova
 hilitate să ommice
 să me se poate
 este cașpe*

C ă t r e

DIRECTIA VIII -a

R A P O R T

8 ianuarie 1955

In ziua de 6 ianuarie a.c.Serg.SPAN AUREL cu ocazia
 ce lua serviciu imprimare la orele 22 a observat la arestatul
 EDLITZ ZOLTAN hîrtii de W.C.scrise cu sînge, în urma cărui fapt
 a raportat și după ce a fost controlat în celulă de către Ofi-
 țerul de Serviciu din nou a mai găsit asemenea hîrtii.-

Menționăm că hîrtille sînt scrise cu sorogat de
 cafea și cărbuni din pîine dela vatra cuptorului,cît și cu sînge
 dela o înțepătură provocată de el cu pîine uscată.-

Intrebat fiind arestatul că de ce a scris a răspuns
 că este vorba de o invenție și vrea să fie trimise Conducerii
 de Sus (paartidului)întrucît este o invenție serioasă și nu
 are mijloace să facă lucrarea cum trebuie,cerînd hîrtie bună
 în acest scop și nu i s-a dat.-

~~Față de cele de mai sus propun să nu i se mai dea
 hîrtie pe timp de 5 zile întrucît cînd i s-a dat a folosit-o
 în scopul de mai sus,iar față de cele de mai sus arătate rugăm
 dispuneți,-~~

Alăturat trimitem și un număr de 10(zece) bucăți
 hîrti W.C.scrise găsite la susnumitul.-

SEF DE BIROU
 Lt.Maj.

[Signature]
 DINA V.

Strict Secret
Confidential-Personal

R E F E R A T

=====

- Rezultatul cercetărilor cu privire la arestatul EIDLITZ ZOLTAN.

R E F E R A T

=====

- Despre rezultatul cercetărilor efectuate asupra numitului EIDLITZ ZOLTAN, fost director al Secretariatului din Ministerul de Finanțe, arestat la 19 iunie 1952, pentru complicitate la acțiunea criminală de sabotaj, desfășurată de fosta conducere a Ministerului de Finanțe.

DIN MATERIALUL INFORMATIV REZULTA URMATOARELE :

1. In 1931 și 1933, EIDLITZ ZOLTAN, a fost arestat de Siguranța Oradia și a fost pus în libertate, iar în 1941 a fost arestat de Siguranță pentru a fi internat în lagăr.

2. La Turda a avut relații cu agentul de Siguranță BALC AUGUSTIN, prin intermediul lui NEGREA ARLOND, care era în relații mai strânse cu BALC AUGUSTIN.

3. In 1947, EIDLITZ ZOLTAN a fost încadrat la Ministerul Finanțelor, devenind omul de încredere a lui VASILE LUCA.

In timpul cât a funcționat la Ministerul Finanțelor, a săvârșit o serie de abuzuri.

DIN CERCETARILE EFECTUATE S-AU STABILIT URMATOARELE :

- EIDLITZ ZOLTAN, de profesie funcționar, născut la 2 februarie 1912 în Satul Mare, fiul lui IGNATIE și FANY, căsătorit, are 2 copii, orig, socială; mic burghez-comerciant, cu serviciul militar satisfăcut la Bat.6 Administrativ Cluj, cu gradul de soldat neinstruit, cu ultimul domiciliu în București Str.Ivan Turgheniev No.30.

1. Fiind cercetat în legătură cu arestările sale din 1931-1933 și 1941, EIDLITZ ZOLTAN declară că în aprilie 1931, a fost arestat împreună cu circa 20-25 U.T.C.-iști, în majoritate elevi, însă au fost puși în libertate imediat la intervenția părinților lor, care au dat bani șefilor poliției din Oradia.

A doua oară a fost arestat în mai 1933, când deasemeni s-au făcut arestări în rîndul U.T.C.-iştilor. Cu acea ocazie a fost divulgat de un tînăr anume VANCOS.

EIDLITZ ZOLTAN, declară că nu a recunoscut nimic din acuzațiile ce i s-au adus și nici faptul că l-ar cunoaște pe VANCOS.

Acest lucru este confirmat și de copia declarației dată de el la Siguranța Oradia, care se găsește la dosarul de Partid.

EIDLITZ ZOLTAN declară că în 1938, în urma arestării țesătoarei ROTH REGHINA, la aceasta s-a găsit o carte de vizită în care el a recomandat-o unui prieten al său director de fabrică pentruca să o angajeze, ea fiind șomeră,

In urma acestui fapt i s-a făcut o percheziție domiciliară de către o echipă condusă de fostul comisar șef WIRT FLAVIAN, însă nu s-a găsit nimic la percheziție. Arată că WIRT FLAVIAN i-a cerut stofă de haine pentru două costume pentru a distruge cartea de vizită, iar el i-a dat. Declară că de atunci nu l-a mai văzut pe WIRT. Acest lucru este confirmat și de soția sa EIDLITZ ELISABETA și de fostul comisar WIRT FLAVIAN.

Deasemeni EIDLITZ ZOLTAN, declară că în vara anului 1941, a fost arestat de organele Siguranței pentru a fi internat în lagăr și că ar fi scăpat dînd un șperț de 44.000 lei, unui comisar al cărui nume nu și-l mai amintește. Arată că banii au fost procurați de soția sa, care i-a dat comisarului.

Martora EIDLITZ ELISABETA, confirmă împrejurările în care a fost arestat soțul ei, că acesta a trimis-o să se împrumute de bani. Recunoaște că a fost la adresele indicate de soțul ei și că i s-au promis bani pentru a doua zi, însă nu recunoaște că ea ar fi dat bani, spunînd că a doua zi soțul ei a luat banii dela persoanele cu care ea discutase.

Declară că nu știe cum se numea comisarul care a cerut banii.

Deși au fost audiați o serie de polițiști care în acea vreme au lucrat la Prefectură, nu s-a putut identifica persoana care l-a arestat și la pus în libertate pe EIDLITZ ZOLTAN.

3. In legătură cu relațiile pe care le-a avut la Turda cu agentul de siguranță BALC AUGUSTIN, EIDLITZ declară că acesta i-a fost prezentat în vara anului 1944, de Dr.NEGREA ARNOLD și despre care NEGREA ARNOLD, i-a spus că este consătean cu el și că-l informează despre raziile ce se pregătesc la poliție.

*De audiat persoanele
ale care s-au împrumutat banii*

Sidlitz Deasemeni arată că ~~acel agent~~ ^{mai} i-a ~~stampilat~~ ^{mai} ~~buletinul~~ ^{mai} de populație. Arată că el personal l-a ~~văzut pe~~ ^{mai} ~~acel agent~~ de câteva ori, ultima oară în noaptea zilei de 23 august, ^{mai} când a ~~tipărit un manifest~~, fiind și ~~acel agent de față~~. ^{mai} ~~e participat la~~

Fiind cercetat fostul agent de Siguranță BALC AUGUSTIN, acesta confirmă cele declarate de EIDLITZ ZOLTAN.

Martora EIDLITZ ELISABETA, declară că știe dela soțul ei că eba cineva la poliția Turda care le ștampila buletine de populație, însă nu a cunoscut această persoană.

4. In legătură cu activitatea sa la Ministerul Finanțelor și relațiile dintre el și LUCA, declară după cum urmează;

L-a cunoscut pe VASILE LUCA, în 1945 la Satu Mare, când acesta venea pentru muncă politică.

In 1947, când a fost numit la Ministerul Finanțelor, LUCA, i-a dat însărcinarea să " miroasă " tot ce se petrece în Minister și să-i raporteze.

Arată că după numirea sa la Ministerul Finanțelor, a condus un birou special de anchetă avînd mai mulți subalterni printre care și ^{postul inspector} TAUTU VASILE.

Acest birou a descoperit o serie de fraude săvîrșite de comercianți și industriași în complicitate cu persoane din aparatul de Stat.

Printre cei vinovați de astfel de fraude a fost un ^{de la} furnizor al ^{Departamentului} livrării anume ERLICH DAVID, care a fost arestat și ^{de organele de poliție și apoi cercetat la Biroul special condus de Sidlitz} un procurist al Uzinelor Textile Sft. Gheorghe - anume SCHNEIDER.

Deși lui EIDLITZ, i- s-a pus în vedere ^{de către inspectorul de poliție} să-l predea organelor M.A.I. după ce s-a terminat cercetarea cu el, totuși EIDLITZ ZOLTAN, i-a pus în libertate pe ERLICH, care a fugit din țară în mod fraudulos.

EIDLITZ, declară că nu a avut probe suficiente pentru a menține sub stare de arest pe ERLICH, din care cauză procurorul VLADESCU, cu consimțămîntul său, l-a pus pe ERLICH în libertate. EIDLITZ declară că înainte de a-l elibera pe ERLICH, procurorul VLADESCU, l-a întrebat telefonic pe comisarul șef IFRIM, dacă mai au nevoie de ERLICH, și i s-a răspuns că nu, după care l-a eliberat.

IFRIM CONSTANTIN, nu recunoaște că VLADESCU ar fi vorbit cu el la telefon.

Deasemeni după terminarea cercetărilor dela Uzinele Textila Sft. Gheorghe, la cererea lui VASILE LUCA și al fraților acestuia, l-a scos din cauză pe SCHNEIDER, care era vinovatul principal de săvîrșirea acestor fraude.

pe Erlich
Sidlitz in cauza
se justifica
si a fost
in cauza
organelor
sef IFRIM
ca nu
stia

era
de către inspectorul de poliție
1905/1910

De menționat că din cercetările ce s-au făcut la Uzinele Textile Sft.Gheorghe, s-a stabilit că VARGA GABOR, frațele lui LUCA, SZABO ALBERT și NAGY VICTOR au primit stofe și pînzeturi dela SCHNEIDER, sub formă de cadouri.

VASILE LUCA, recunoaște că el i-a dat dispoziții lui EIDLITZ, să-l scoată din cauză pe SCHNEIDER.

In acest timp EIDLITZ a mai săvîrșit unele nereguli din care cauză inspectorul TAUTU VASILE și avocatul VASILESCU ALBU l-au reclamat pe EIDLITZ la Parchetul general, care a dispus începerea unei anchete împotriva lui EIDLITZ. Inainte de a începe ancheta fostul procuror general al R.P.R.- STERE- i-a adus la cunoștință acest lucru și lui VASILE LUCA. Acesta a fost de acord să se facă ancheta cu condiția ca din comisia de anchetă să facă parte și CERNICICA DUMITRU.

Intrucît VASILE LUCA, nu a fost de acord cu concluziile la care a ajuns fostul procuror general STERE, în urma cercetării ce a făcut-o, i-a dat dispoziții acestuia să schimbe concluziile referatului. Deoarece STERE a refuzat, LUCA VASILE, a intervenit și l-a scos din funcție și l-a înlocuit cu VOITINOVICI, iar cercetările au fost oprite.

După aceasta TAUTU a fost dat ^{independent din 17 mai de fînante} afară de VASILE LUCA, iar EIDLITZ, ~~l-a înscenat~~ ^{ambii au fost condamnați} lui TAUTU și VASILESCU ALBU o serie de procese în urma cărora TAUTU VASILE a fost condamnat la 4 ani închisoare, iar VASILESCU la 3 ani închisoare.

^{calomnioasă} Faptul că cei doi au fost condamnați în urma unor înscenări a lui EIDLITZ ZOLTAN, rezultă ^{făcute de} că din Hotărîrea Tribunalului Popular al Raionului 1 mai, din 17 mai 1954, care a rejudecat acest caz.

EIDLITZ ZOLTAN, declată că pentru a se răzbuna a intervenit la fostul consilier MIHALCA ADRIAN, dela Ministerul Justiției, să respingă recursurile, pe care VASILESCU ALBU și TAUTU VASILE le făcuse.

MIHALCA ADRIAN, confirmă faptul, că EIDLITZ a intervenit la el pentru respingerea recursului făcut de TAUTU și VASILESCU ALBU și menționează că a făcut această intervenție în numele lui VASILE LUCA.

Declară că el a dat dispoziții fostului președinte al Curții București, HART SAMOIL, să respingă recursul, cu aprobarea fostului Ministru al Justiției STELIAN NITULESCU.

HART SAMOIL, declară că a primit dela Consilierul MIHALCA, dispoziția de a respinge recursul făcut de TAUTU și VASILESCU ALBU.

După aceasta VASILE LUCA, l-a numit pe EIDLITZ- director de Cabinet și apoi director al Secretariatului din Ministerul Finanțelor, EIDLITZ devenind omul de casă al lui VASILE LUCA.

In această nouă funcție, EIDLITZ a mînut și fondul " cheltueli speciale " din care a făcut diferite cheltueli nelegale, la ordinul lui VASILE LUCA, acoperind cheltuelile de vînătoare ale acestuia și făcînd diferite cadouri familiei lui VASILE LUCA.

Arată că el și-a cumpărat două arme de vînătoare cu banii din acest fond cu aprobarea lui VASILE LUCA.

Deasemeni EIDLITZ și-a însușit 5 (cinci) ceasuri de mînă, proprietatea Ministerului Finanțelor.

EIDLITZ ZOLTAN, declară că în octomvrie sau noemvrie 1950, VASILE LUCA, i-a cerut să se intereseze despre trecutul lui RANGHET IOSIF, SLOBODA ION, BONE LUDOVIC și POPA EMIL ca să găsească ceva compromițător pentru a se răzbuna pe ei din cauză că au făcut o cercetare în Jud.Trei Scaune și au stabilit o serie de fapte săvîrșite de frații lui. Arată însă că el nu s-a interesat deoarece știa că nu o să găsească nimic.

Cele de mai sus sunt confirmate de LUCA VASILE.

C O N C L U Z I I :

- Din cercetările efectuate asupra numitului EIDLITZ ZOLTAN, nu s-a stabilit ca acesta să fi fost agent informator al Siguranței și nici că ar fi avut vreun amestec în acțiunea de sabotaj dela Ministerul Finanțelor.

S-a stabilit că în timpul cît a funcționat la Ministerul de Finanțe s-a făcut vinovat de; trafic de influență prin faptul că a scăpat de pedeapsă pe uni exploatatori, iar pe de altă parte din răzburare a intervenit pentru condamnarea unor oameni nevinovați-

P R O P U N E M :

- Trimiterea în Justiție a lui EIDLITZ ZOLTAN.

DE ACORD,
LOCȚIITOR SEF SERVICIU
M A I O R,
4. Angelescu
I-Angelescu

SEF DE BIROU
CAPITAN,
Niculescu
I.Niculescu

DE ACORD,
SEFUL DIRECTIEI,
COLONEL,

Fr. Butyka,

Foto de cele de mai sus

SE ALROBA,

R E F E R A T

=====

Cu privire la TAUTU VASILE,
VASILESCU ALBU și alții.

SCURT ISTORIC

După scoaterea din guvern (Noembrie 1947) a grupului de miniștrii liberali și venirea la conducerea Ministerului de Finanțe a lui VASILE LUCA, a fost reprimit în serviciu la acest Minister, Inspectorul Financiar TAUTU VASILE care fusese indepartat din funcție de legionari în anul 1940.

După reîncadrarea sa în Minister, TAUTU VASILE reușește ca în urma descinderilor făcute la Uzinele Textile Sft. Gheorghe, furnizorii Armistițiului, - I.O.R. și altele, să descopere fraude și evaziuni fiscale care s'au totalizat la mai multe miliarde lei stabilizați, cum ce au fost ulterior recuperate de Stat.

TAUTU VASILE constatând :

1.- Că DAVID ENLICH, unul din principalii defraudatori ai statului, care fusese reținut și carcatat la Prefectura Poliției Capitalei, a fost eliberat după o scurtă deținere, iar în cele din urmă a reușit să fugă din țară cu sprijinul lui EIDLITZ ZOLTAN, consilier la Ministerul de Finanțe;

2.- Că ancheta privind fraudele furnizorilor dela administrația livrărilor nu a mai continuat în ritmul cu care se începuse;

3.- Că principalii vinovați descoperiți la Uzinele Textile Sft. Gheorghe, sunt scoși din cauză, astfel mușamalizându-se ancheta de EIDLITZ ZOLTAN, precum

. / .

și că acesta face presiuni asupra sa, să fie de acord cu el;

4.- Face cunoscut lui VASILESCU ALBU cele de mai sus.

Acesta la rândul său se adresează la 26 Aprilie 1948, prin două rapoarte Procurorului General, Gh. STREB, semnalându-i cele relatate de TAUTU VASILE.

În urma acestui fapt, Procurorul General al R.P.R. de comun acord cu conducerea Ministerului de Finanțe, a ordonat facerea unei anchete, în care scop a fost însărcinat Procurorul General Aj. ROMAN ALEXANDRU și CRĂNICIOA DOMITRU, ca delegat al Ministerului de Finanțe.

Ancheta care a început la 22 Iunie 1948, stabilește veracitatea celor afirmate de VASILESCU ALBU, iar din audierea lui VASILE TAUTU au fost scoase la iveală o serie întregă de fapte comise de EIDLITZ ZOLTAN.

Concluziile anchetei făcute la Parchetul General au stabilit vinovăția lui EIDLITZ ZOLTAN.

În urma acestor anchete TAUTU VASILE a fost îndepărtat din Ministerul de Finanțe, apoi arestat, iar în cele din urmă i s'au înscenat mai multe procese de sabotaj în care este condamnat, iar după aceasta, în anul 1949 i s'a înscenat atât lui, cât și lui VASILESCU ALBU un proces în care erau învinuiți că au luat mită pentru mușamalizarea anchetei dela Sec. "Sincomec" și "Exara".

Ca urmare a acestei înscenări, TAUTU VASILE și VASILESCU ALBU au fost condamnați, primul la patru ani, iar secundul la 3 ani închisoare.

+ + +

În urma unor memorii înaintate nouă de către TAUTU VASILE și VASILESCU ALBU, cât și în urma unor note informative din care rezulta completa nevinovăție a susnumiților, din orin superior, s'a dispus stabilirea în prejuraților în care s'au ajuns la condamnarea lui TAUTU VASILE și VASILESCU ALBU, precum și dacă aceștia sunt vinovați de faptele ce li s'au imputat.

În acest scop a fost adus la această Direcțiune TAUTU VASILE, care își ispășea pedeapsa la Penitenciarul Jilava.

Au fost arestați BRATU AUREL, MARINESCU ERANISTE și CHITAN ILIE, care i-au acuzat pe TAUTU VASILE și VASILESCU ALBU de luare de mită.

Deasemenea, au fost aduși la această Direcțiune numiții STANESCU GRIGORE și FRIDMAN AVRAM (arestați) care cunoșteau bine înșechările făcute lui TAUTU VASILE și VASILESCU ALBU.

Deasemenea, a fost interogat de noi și VASILESCU ALBU, care se găsește arestat, fiind învinuit de faptul că ar fi fost informatorul Siguranței în anul 1921.

S'au ridicat dela Tribunalul Ilfov dosarul de judecată al lui TAUTU VASILE și VASILESCU ALBU, cât și dosarele anchetei făcută de Parchetul General al R.P.R., care au fost consultate de noi.

Din cercetarea celor de mai sus, din audierea martorilor, cât și din consultarea dosarelor, au rezultat următoarele:

TAUTU VASILE, născut la 26 Octombrie 1906 în Roman, fost Inspector Financiar, căsătorit, cu ultimul domiciliu în București, str. Sandu Aldea Nr. 74.

În anul 1930, în urma unui examen a intrat în Ministerul de Finanțe cu gradul de Șef de Birou, funcționând în mai multe localități până în anul 1940, când la venirea legionarilor a fost scos din Minister datorită faptului că nu a contribuit cu nimic la statul legionar și că soția sa era de origină evreică.

După îndepărtarea lui din Minister, a fost concentrat până în vara anului 1942 la Reg. 13 Dorobanți și la Corpul Teritorial Iași.

Venind la București și neavând nici un fel de ocupație, deoarece nu a fost reprimit în serviciu, a făcut un atelier pentru fabricarea cremei de ghețe, pe care l-a avut până în Aprilie 1947 când a reintrat în Ministerul de Finanțe.

În legătură cu aceasta TAUTU VASILE arată, că imediat după 23 August 1944 a dat curs acțiunii împotriva scoaterii sale din Minister, iar în August 1947, Curtea Supremă a hotărât reprimirea lui în drepturi, însă cu toate acestea Ministerul n'a aplicat hotărârea dată.

Întâlnindu-se cu FRIDMAN AVRAM, cu care se cunoștea din anul 1936 și spunându-i că a câștigat procesul însă nu a fost încă reprimat în Minister, acesta i-a spus lui TAUTU că-l va recomanda lui VASILESCU ALBU, care-l va putea ajuta. În acest scop TAUTU VASILE împreună cu FRIDMAN au mers la VASILESCU ALBU acasă, care după ce l-a ascultat i-a cerut un memoriu, pe care TAUTU i l-a prezentat și care a fost depus de VASILESCU, la Comitetul Central al P.M.R.

După câteva zile TAUTU a fost chemat la C.C. al P.M.R. de tov. ALEXANDRU, care i-a cerut să-i arate modalitatea exercitării unui control asupra firmelor furnizoare în contul Armistițiului. După aceasta, TAUTU VASILE a fost trimis la Direcția Generală a Controlului Economic, unde a luat contact cu DAN EMERICH, - cu care a stabilit introducerea în Lege a unui articol, prin care împuternicea Controlul Economic să exercite controlul.

Survenind schimbarea în guvern prin înlăturarea liberalilor, TAUTU VASILE a fost chemat la C.C. al P.M.R. primind instrucțiuni din partea tov. ALEXANDRU, de a se prezenta la Ministerul de Finanțe, unde fusese încadrat ca Inspector Financiar.

Imediat după angajarea sa, la 20 Decembrie 1947, TAUTU VASILE împreună cu organele Poliției Judiciare a făcut o descindere la Soc. "Sincomec" și "Exora" unde descoperă fraude și falsuri, care se ridicau la milioane lei stabiliți.

În afară de aceasta, TAUTU reușește să facă o serie de descoperiri de mare amploare, printre care: furnizorii dela Armistițiu, I.O.R., cecurile false, Uzinele Sft.Gheorghe, etc.

Parte din aceste anchete au fost însă mușamalizate datorită lui EIDLITZ ZOLTAN, care în acel timp era Consilier în Minister.

În legătură cu această chestiune, TAUTU VASILE arată, că în seara zilei de 26 Decembrie 1947 a primit un telefon din partea lui DAVID ERLICH, unul din principalii furnizori de la Livrări, care i-a cerut o întâlnire chiar în acea seară, la domiciliul său. În urma insistențelor lui DAVID ERLICH, TAUTU a acceptat o întâlnire pentru ziua următoare la Athené Palace.

În vederea acestei întâlniri, TAUTU venind la Minister a comunicat Directorului de Cabinet al lui VASILE LUCA, STANESCU, înțelegerea cu DAVID ERLICH, cerându-i să participe și el la această întrevedere, însă acesta motivând că este ocupat s'a stabilit să participe EIDLITZ, ZOLTAN și șeful de Cabinet JOAC.

La ora fixată a venit DAVID ERLICH, care împreună cu TAUTU au luat loc la masă, iar EIDLITZ și JOAC au luat loc la o masă vecină având astfel posibilitatea să audă convorbirea acestora.

Cu această ocazie DAVID ERLICH îi propune lui TAUTU ca să înceteze anchetele întreprinse asupra firmelor furnizoare în contul Armistițiului și dacă va consimți îi va da suma de 6 milioane lei. Au căzut de acord urmând ca ERLICH să-l anunțe unde și când să se întâlnească pentru a-i preda suma stabilită.

După despărțirea cu ERLICH, TAUTU a rămas cu EIDLITZ și JOAC redactând în proces verbal din care rezulta hotărârea lui ERLICH de a-i da lui TAUTU cele 6 milioane lei.

DAVID ERLICH însă nu s'a mai prezentat la TAUTU, fapt ce l-a făcut pe acesta din urmă să se adreseze lui JOAC cerându-i procesul verbal întocmit la Athené Palace ca pe baza lui să ceară reținerea lui ERLICH, însă acesta i-a spus că Procesul Verbal se găsea la EIDLITZ.

Adresându-i-se acestuia, TAUTU i-a spus intenția sa, însă acesta i-a răspuns că DAVID ERLICH este membru de partid și că a primit dispozițiunile dela C.C. al P.M.R., să nu se facă nici o anchetă împotriva sa, ba mai mult DAVID ERLICH a fost numit ca expert la o întreprindere controlată de Guvern.

Totuși, TAUTU VASILE fiind convins că ERLICH este unul din principalii defraudatori, împreună cu Col. PESTRITU și Maiorul PATRASCANU, care erau delegați pe lângă Ministerul de Finanțe pentru anchetarea militaților implicați în fraudele dela Livrări, a cerut ca acesta să fie adus în fața Comisiei de anchetă, pentru a da explicații în legătură cu fraudele comise. EIDLITZ ZOLFAN s'a opus, motivând că el se va duce acasă la ERLICH, căruia îi va lua o declarație din care să rezulte și sumele de bani pe care i le-a dat fostul General PRATORIAN. A doua zi EIDLITZ a venit cu o declarație dată de ERLICH însă nesemnată, pe care Procurorul VLADDESCU a autentificat-o cu mențiunea că declarația aparține lui ERLICH.

Datorită faptului că DAVID ERLICH a comis o serie de fraude la Soc. "Impeksom" a fost reclamat Parchetului care a emis mandat de arestare prin Procurorul VLADDESCU și care a predat dosarul lui TAUTU pentru a cerceta cazul.

Cu ocazia anchetei TAUTU a stabilit vinovăția lui, însă cu toate acestea EIDLITZ a luat dosarul de cercetări și i-a cerut să-l pună în libertate, dar TAUTU a refuzat categoric. Față de această atitudine a lui EIDLITZ, TAUTU a luat legătura cu tov. ALEXANDRU dela C.C. care i-a spus că nu mai este responsabilul resortului financiar și că este altcineva, fapt care l-a determinat pe TAUTU să ia legătura cu VASILESCU ALIU, care a sesizat Ministerul de Interne.

În urma acestei sesizări s'a convocat o ședință la Interne, la care a participat SIMION POP, BRATOCU, TAUTU EIDLITZ, Col. PESTRITU și Procurorul VLADDESCU și unde

Adresându-i-se acestuia, TAUTU i-a spus intenția sa, însă acesta i-a răspuns că DAVID ERLICH este membru de partid și că a primit dispozițiuni dela C.C. al P.M.R., să nu se facă nici o anchetă împotriva sa, ba mai mult DAVID ERLICH a fost numit ca expert la o întreprindere controlată de Guvern și are un salariu de 10000 lei lunar.

Totuși, TAUTU VASILE fiind convins că ERLICH este unul din principalii defraudatori, împreună cu Col. PESTRITU și Maiorul PATRASCANU, care erau delegați pe lângă Ministerul de Finanțe pentru anchetarea militarilor implicați în fraudele dela Livrări, a cerut ca acesta să fie adus în fața Comisiei de anchetă, pentru a da explicații în legătură cu fraudele comise. EIDLITZ ZOLTAN s'a opus, motivând că el se va duce acasă la ERLICH, căruia îi va lua o declarație din care să rezulte și sumele de bani pe care i le-a dat fostului General PRETORIAN. A doua zi EIDLITZ a venit cu o declarație dată de ERLICH însă nesemnată, pe care Procurorul VLADESCU a autentificat-o cu mențiunea că declarația aparține lui ERLICH.

Datorită faptului că DAVID ERLICH a comis o serie de fraude la Soc. "Impex-Rom" a fost reclamat Parchetului care a emis mandat de arestare prin Procurorul VLADESCU și care a predat dosarul lui TAUTU pentru a cerceta cazul.

Cu ocazia anchetei TAUTU a stabilit vinovăția lui, însă cu toate acestea EIDLITZ a luat dosarul de cercetări și i-a cerut să-l pună în libertate, dar TAUTU a refuzat categoric. Față de această atitudine a lui EIDLITZ, TAUTU a luat legătură cu tov. ALEXANDRU dela C.C. care i-a spus că nu mai este responsabilul resortului financiar și că este altăneva, fapt care l-a determinat pe TAUTU să ia legătură cu VASILESCU ALBU, care a sesizat Ministerul de Interne.

In urma acestei sesizări s'a convocat o ședință la Interne, la care a participat SIMION POP, BRATUCU, TAUTU, EIDLITZ, Col. PESTRITU și Procurorul VLADESCU și unde

at duna sedinta

s'a hotărât ca anchetele privind firmele furnizoare la Livrări, să fie efectuate de Ministerul de Interne, urmând ca Ministerul de Finanțe să facă anchete numai din punct de vedere fiscal.

In urma hotărării luate, dosarele au fost predate de TAUTU la Ministerul de Interne.

Cu toate că la Conferința avută s'a hotărât ca cei arestați să rămână la dispoziția Ministerului de Interne și s'a insistat în special asupra lui DAVID ERLICH, EIDLITZ ZOIFAN a doua zi îl determină pe VLADESCU, să-l pună în libertate pe acesta și în acest scop îi cere și lui TAUTU să-și dea avizul, însă acesta a refuzat categoric.

X Văzând hotărârea luată de EIDLITZ, TAUTU l-a informat pe VASILESCU ALBU, care la rândul său a sesizat Ministerul de Interne și ca urmare fostul Director General SIMION POP l-a chemat la telefon pe EIDLITZ pe care^l întreabă dacă l-a pus în libertate pe ERLIK, la care acesta îi răspunde că ERLIK se găsește la Budapesta și că să facă formele pentru extradarea lui.

După terminarea convorbirii telefonice, TAUTU, care era de față, l-a întrebat pe EIDLITZ cum se poate că ERLIK se află la Budapesta și că de unde știe chiar și hotelul în care se găsește, la care EIDLITZ îi răspunde foarte nervos că un prieten i-a comunicat acest lucru și că în tot cazul să nu se intereseze de persoana lui DAVID ERLIK.

Această chestiune a fost stabilită cu ocazia anchetei făcute de către Parchetul General, cu toate că EIDLITZ n'a vrut să recunoască la început, însă în cele din urmă fiind confruntat cu fostul subdirector general al Poliției, POP SIMION, cât și prin mărturiile lui TAUTU, a trebuit ca în cele din urmă să recunoască.

O altă afacere de mari proporții descoperită de TAUTU și la care EIDLITZ a reușit pentru început să acopere

neregulile și fraudele anumitor persoane, a fost și la Uzinele Textile Sft. Gheorghe. În legătură cu aceasta TAUTU VASILE arată că la începutul lunii Ianuarie 1948 a fost chemat de VASILESCU ALBU, care i-a recomandat-o pe MARIA CALIN, secretara organizației de Partid dela Uzinele Sft. Gheorghe și care i-a spus că la aceste uzine s'au comis și continuă să se comită o serie întreagă de fraude și falsuri, totodată predându-i un bilanț real al operațiunilor din întreprinderi.

După câteva zile dela această întrevvedere, EIDLITZ ZOLTAN însoțit de directorul comercial al uzinelor Sft. Gheorghe, anume SCHNEIDER, vine la TAUTU și îi denunță aceleași fraude arătate de MARIA CALIN, totodată cerându-i lui TAUTU să înceapă ancheta mai curând pentru ca nu cumva să fie făcută de Controlul Economic.

După data de 1 Aprilie 1948, dată până la care toți cei care comiseseră fraude urmau să achite statului sumele defraudate, TAUTU VASILE face o descindere la Uzinele Textile Sft. Gheorghe, în urma căreia descoperă fraudele comise. Deasemeni stabilește participarea la aceste fraude și a unor funcționari superiori din aparatul de stat, ca: Insp. General SAVU CHIRITESCU, inspectorul SOZUS, controlorul STANEL, etc.

Incheind actele și scoțând la iveală fraudele comise, în valoare de un miliard trei sute de milioane lei stabiliți, TAUTU VASILE stabilește vinovăția lui SCHNEIDER, care era omul de încredere a lui RATZ, directorul general al uzinelor, care fugise din țară cu puțin timp înainte.

În timpul acesta EIDLITZ îi cere lui TAUTU să-i scoată din cauză pe SCHNEIDER, motivându-i că este membru de partid. Față de această situație, cât și pentru faptul că în acest caz a fost solicitat și de secretarul Comitetului Județean de Partid din Sft. Gheorghe, TAUTU se prezintă la Comitetul Central al P.M.R., unde a luat contact cu tov. PARVULESCU CONSTANTIN și POPA EMIL

căroră le-a spus situația privind pe SCHNEIDER și că este soluționat de EIDLITZ, pentru a-l scoate din cauză. Față de cele relatate, tov. POPA EMIL i-a spus lui TAUTU că SCHNEIDER a fost exclus din partid și să procedeze cu toată severitatea împotriva vinovaților.

În urma acestui răspuns, TAUTU încheie actele de trimitere în judecată și procedează la confiscarea averii a tuturor vinovaților, printre care și SCHNEIDER, astfel recuperând drepturile statului defraudat.

Parchetul Tribunalului Ilfov, în urma celor constatate de TAUTU, emite mandatele de arestare împotriva lui SCHNEIDER cât și a celorlalți vinovați.

Spre mirarea lui TAUTU, EIDLITZ care cunoștea bine vinovăția lui SCHNEIDER, îi cere acestuia ca din ordinul lui VASILE LUCA să ridice sechestrul depe averea acestuia și mai mult, să-l numească pe SCHNEIDER administrator al Uzinelor Sft. Gheorghe, lucru pe care TAUTU l-a refuzat categoric.

În urma acestui refuz, EIDLITZ a întocmit o adresă către Ministerul Economiei Naționale, semnată de VASILE LUCA, prin care cerea numirea lui SCHNEIDER ca administrator și astfel acesta a fost numit imediat în această funcție. Acțiunile lui EIDLITZ nu s'au rezumat numai la acest lucru, el a mers mai departe pentru a ascunde pe principalii defraudatori ai statului, scoțând din justiție dosarele celor vinovați, iar mandatele de arestare emise de Parchet nu au fost executate de Poliție din Sft. Gheorghe, al cărei șef era VARGA, fratele lui VASILE LUCA, deoarece acesta a venit cu SCHNEIDER la București, la EIDLITZ și cu această ocazie s'a mușamalizat toată afacerea.

Intrucât casa în care domiciliase Dr. RATZ fusese repartizată unei persoane, a trebuit să fie ridicate lucrurile rămase și astfel TAUTU împreună cu cei dela Administrația Financiară, au procedat la ridicarea lor.

Fiind de față și EIDLITZ, acesta își însușește o colecție de timbre de mare valoare, un glob geografic,

un vapor de argint în miniatură și alte obiecte, fără să aibă aprobarea cuiva, deși ele erau trecute în inventarul Ministerului de Finanțe.

Despre cele relatate mai sus TAUTU VASILE a încu-
noștințat pe VASILESCU ALBU, care la rândul său a sesizat
pe Procurorul General SPERE, care a ordonat o anchetă, sta-
bilindu-se cu această ocazie veracitatea celor de mai sus,
găsindu-se chiar și obiectele înșugite în urma percheziției
domiciliare făcute de procurorul AGHINEI. În fața acestei
situației, EIDLITZ ZOLTAN a recunoscut că obiectele însu-
șite le-a luat ca să se joace copii săi.

Cât privește pe Dr. RATZ, care după fuga sa din
țară a fost numit în administrația Planului Marshall, și
SCHNEIDER, omul de încredere al acestuia, TAUTU VASILE arată
că ei erau în strânse legături cu Legația Elvețiană din
București și în biroul lor venea cu regularitate o femeie
cu care lucrau la raportul financiar economic din țară, în
limba engleză, și pe care-l predau prin Legația Elvețiană,
Centralei firmei din Berna.

TAUTU VASILE mai arată că în urma unei alte anchete
în care a descoperit o serie de defraudatori printre care
KAIZER și MACAVEI, a fost solicitat de EIDLITZ ZOLTAN să
scoată din cauză pe aceștia, însă și de data aceasta a refu-
zat.

Totuși, EIDLITZ a întocmit o adresă semnată de el,
cu entetul ministerului de Finanțe, prin care cerea dosarele
acestora Nr. 342/1948, al Cabinetului III, după ce se dăduse
rechezitoriul introductiv și astfel a scos din cauză pe cei
de mai sus.

Toate aceste lucruri, cât și altele l-au determinat
pe TAUTU să-l sesizeze pe VASILESCU ALBU, care la rândul său
a provocat ancheta dela Parchetul General al R.P.R., ce a
început în luna Iunie 1948.

La 26 Aprilie 1948, VASILESCU ALBU, predă Procura-
rului General al R.P.R., tov. STERE GHEORGHE, 2 rapoarte, din
care rezulta:

1.- Din totalul cotelor de fire repartizate fabricilor de textile, 50 % se găseau sub controlul statului, iar restul abunda piața neagră.

2.- Că Uzinele Textile Sft. Gheorghe practicau pe scară întinsă operațiuni frauduloase.

3.- Că în fraudele săvârșite sunt implicați o serie de înalți funcționari din aparatul de stat, dând și numele acestora.

4.- Că în urma controlului făcut de către Inspectorul TAUTU la suszisele uzine, s'au făcut presiuni pentru mușamalizarea unor vinovați.

5.- Că EIDLITZ ZOLTAN a ridicat mărfuri și că personal face presiuni asupra lui TAUTU, pentru a-l scoate din cauză pe SCHNEIDER, unul din principalii vinovați dela Uzinele Sft. Gheorghe.

6.- Că dacă actele încheiate de TAUTU și depuse de el la Minister vor intra în posesia lui EIDLITZ ZOLTAN, vor dispărea astfel singurele scrisuri originale, dovezi a marelui jaf.

7.- Că SCHNEIDER este implicat într'o fraudă de sustragere a unei sume de 800.000 lei, fiind sub anchetă și că EIDLITZ intervine pentru mușamalizarea ei.

Aceste documente au fost găsite de noi și se conexează la dosar.

Pe baza acestui material, cât și a datelor suplimentare furnizate de TAUTU, s'a început ancheta de către Parchetul General.

În legătură cu felul cum s'a desfășurat această anchetă, a fost audiat de noi tov. ALEXANDRU ROMAN, fost procuror general adjunct, care arată că tov. SPERE GHEORGHE, fost procuror general al R.P.R., a ordonat o anchetă la Uzinele Sft. Gheorghe, sub conducerea procurorului ROSMAN RUDOLF și care a constatat fraude de miliarde lei stabiliți, găsind vinovați în această chestiune pe VARGA, fratele lui VASILE LUCA și SCHNEIDER.

Reportul întocmit de ROSMAN la 14 Iunie 1948 și care se găsește în original la noi, arată că SCHNEIDER dispunea să se elibereze mărfuri, însă nu trecea numele real

al persoanelor care le primeau ci nume fictive, astfel s'au emis bonuri, mergând până acolo să arate că s'au dat diverse cantități de mărfuri pentru partid.

Despre aceste bonuri se interesa îndeaproape EIDLITZ, care în timpul cât a fost la Sft. Gheorghe a ridicat unele bonuri. În timpul anchetei, iar ROSMAN în raportul său arăta că pentru "a evita o discuțiune mai violentă cu EIDLITZ" l-a lăsat să le ridice. Ancheta făcută de ROSMAN a stabilit că cele arătate în semnalările făcute de VASILESCU ALBU și adresate procurorului general, corespund realității.

~~Tov. ROMAN arată că VASILE LUCA aflând că EIDLITZ este supus unei anchete, a chemat la dânsul pe tov. STERE, muștrându-l foarte aspru că și-a permis să înceapă o acțiune de acest fel fără aprobarea sa.~~

Datorită faptului că tov. STERE a luat legătură cu responsabilul cadrelor al C.C. al P.M.R., din acea vreme, RANGHET IOSIF, și că lucrurile ajunsese prea departe, VASILE LUCA a admis numirea unei comisii speciale de anchetă, formată din ROMAN, președinte, iar membrii ROSMAN EUDOLF și CERNICICA DUMITRU, ca reprezentant al Ministerului de Finanțe.

Dela început CERNICICA a încercat să facă presiuni asupra tov. ROMAN, arătând că LUCA ar vedea cu ochi răi dacă rezultatul ar fi împotriva lui EIDLITZ și că ar avea urmări grave.

Tot CERNICICA a încercat să-i ofere un ceas cronometru de aur, de mare valoare, tov. ROMAN, care însă l-a refuzat.

Ancheta Parchetului General a scos la iveală toate acțiunile întreprinse de EIDLITZ și arătate mai sus, pe baza probelor, adunate de TAUTU și VASILESCU ALBU și în fața cărora acesta a trebuit să le recunoască.

Rezultatul anchetei a fost comunicat tov. BUNĂCIU, care în acea vreme era ministrul Justiției, precum și tov. PARVULESCU dela C.C. al P.M.R., cărora li s'au predat și dosarele.

In continuare tov. ROMAN arată că în cursul lunii August 1948, la mai bine de una lună după terminarea anchetei, a fost chemat de tov. H. G. care s'a arătat nemulțumit de rezultatul cercetărilor, fapt ce l-a determinat să-i spună tov. ROMAN, că "ar fi mai abil și mai politic dacă ar modifica unele concluzii ale anchetei, care provoacă vii nemulțumiri în unele cercuri conducătoare ale Partidului, că făcând acest lucru ar da dovadă de tact și simț politic"....

După această discuție, care s'a terminat cu refuzul de a modifica referatul, tov. ROMAN a fost chemat din nou, după câteva zile de tov. H. G., care i-a vorbit despre schimbările ce se vor face în magistratură și că tov. STERE "care este cam moale în postul pe care-l ocupă" să treacă la Curtea Supremă și în locul său va putea veni tov. ROMAN dacă ar da dovadă de mai multă "maleabilitate și înțelegere", în concluziile din anchetă.

Refuzând și de data aceasta, s'au despărțit, iar la 16 Septembrie 1948 a fost chemat la Minister, unde i s'a cerut demisia pe motive de sănătate. Tov. ROMAN a refuzat însă să arate în demisia sa motivele acestea, dându-și-o totuși, fără să o motiveze.

Cu ocazia anchetei dela Parchetul General, EIDLITZ ZOLTAN a luat cunoștință de faptul că atât TAUTU, cât și VASILESCU ALBU sunt acei care l-au demascat și ca să se răsbune pe aceștia, chiar a doua zi, printr'o decizie semnată de el, TAUTU a fost scos din Minister cu toate că cu câteva zile înainte a fost avansat pentru meritele sale în timpul serviciului.

La 23 Iulie, după o lună dela ancheta Parchetului General, TAUTU a fost arestat și ținut la Prefectură timp de 3 luni, fără să fie cercetat, doar întrebat dacă a fost legionar, după care a fost pus în libertate.

La 15 Decembrie 1948 a fost din nou arestat, în baza unui mandat de arestare și depus la Prefectura Poliției, unde a fost cercetat de comisarul DANGA, pe baza unei adrese semnată de EIDLITZ, în care cerea ca să se stabilească cu ce scop a vrut să calomnieze conducerea

Ministerului de Finanțe, atunci când a făcut reclamațiile la Parchetul General împotriva sa.

Cu ocazia acestei anchete, TAUTU a fost forțat să declare că a fost pus de către Procurorul General STERE GHEORGHE, ROMAN ALEXANDRU și VASILESCU ALBU să facă aceste reclamații, însă cu toate acestea a refuzat să declare lucruri care nu corespundeau adevărului.

În urma unor memorii făcute de soția sa, TAUTU a fost chemat de JIANU MARIN, căruia i-a expus toată situația sa, însă acesta nu a luat nici o măsură de clarificarea cazului, iar a doua zi de la această întrevvedere a fost trimis la închisoarea Văcărești, unde a luat cunoștință de procesele pe care le avea în curs. Ce se întâmplase însă ?

În timpul cât era TAUTU închis la Prefectură, EIDLITZ a ordonat, fără a avea vreo calitate, să se verifice activitatea Atelierului de cremă de ghete pe care-l avusese acesta în timpul războiului și astfel i-a înscenat mai multe procese de sabotaj, cu toate că era în perfectă regulă. În fiecare proces TAUTU a dovedit nevinovăția sa și totuși a fost condamnat. Acest lucru este stabilit de noi prin consultarea dosarelor, astfel făcându-ne convingerea fermă de netemeinicia acuzațiilor aduse acestuia.

Înscenările nu se termină însă. În cursul lunii August 1949, TAUTU este chemat la Cabinetul III al Tribunalului Ilfov, unde ia cunoștință că este învinuit de luare de mită în complicitate cu VASILESCU ALBU, în timpul anchetei făcute la Societatea Simcomec și Ekara, mită ce ar fi primit-o de la MARINESCU BRANIȘTE și STANESCU GRIGORE.

Deasemeni, a fost arestat și VASILESCU ALBU, care împreună cu TAUTU VASILE, dovedesc în fața instanței netemeinicia acuzațiilor ce li se aduc, ba mai mult, unul din principalii martori ai acușării, STANESCU GRIGORE adus în fața instanței, declară că n'a dat bani lui VASILESCU ALBU și totuși aceștia sunt condamnați, primul la trei ani, iar secundul la patru ani.

Asupra felului în care s'a desfășurat procesul său, TAUTU arată că înainte de a i se lua interogatoriu în instanță, președintele completului de judecată VASILESCU ALEXANDRU suspendă ședința, după care TAUTU a fost dus la Procurorul șef din acea vreme, ADRIAN DUMITRIU, care după ce a apelat la sentimentele sale de "bun român" îi cere să facă declarații împotriva lui VASILESCU ALBU, lucru pe care TAUTU a refuzat categoric motivând că nu face declarații false.

Coborînd în sala de ședințe, TAUTU spune acest lucru avocatului său VALCU GHEORGHE și lui VASILESCU ALBU. Nu începuse ședința și TAUTU a fost din nou chemat la ADRIAN DUMITRIU, care de data aceasta trece la amenințări directe, că dacă nu va declara așa cum i-a cerut, va fi aspru condamnat, iar cât privește regimul din închisoare, tot de dânsul va depinde. Și de data aceasta TAUTU a refuzat să accepte să facă mărturii false.

Judecându-se procesul, atât TAUTU cât și VASILESCU ALBU au fost condamnați.

Cu patru zile înainte de a se judeca recursul, ADRIAN DUMITRIU a venit la Văcărești, unde a dispus transferarea lui TAUTU la Închisoarea Caransebeș, pentru a împiedeca judecarea recursului. Totuși în cele din urmă judecându-se recursul, acesta a fost respins deși în cele câteva zeci de motive erau o serie care trebuiau să fie admise.

În legătură cu respingerea recursului, a fost cercetat de noi IONESCU AGRICOLA (arestat), care a prezidat completul de judecată și care declară că dispoziția de a respinge recursul a primit-o din partea consilierului HART SAMOILA. Fiind audiat de noi HART SAMOILA, acesta declară că la rândul său a primit dispoziția de a se respinge recursul de la Consilierul MIHALÇA ADRIAN.

VASILESCU ALBU, născut la 26 Octombrie 1896, în com. Obârșia Reg. Bacău, de profesie avocat, căsătorit, domiciliat în București str. Brezoianu Nr. 57 A.

Susnumitul reîntorându-se în țară în anul 1947

din U.R.S.S. și fiind numit Consilier la Societatea "Sinpex", cunoaște printr'un prieten comun, pe STANESCU GRIGORE, care era în conducerea Soc. "Sincomec" și "Exara", și care îi aducea la cunoștință că în operațiunea livrărilor în contul armistițiului, statul este defraudat cu mari sume de bani, în care scop îi înmânează un memoriu din care rezulta acest lucru. Pentru a se documenta asupra sistemului de defraudare, VASILESCU ALBU ia contact cu FRIDMAN AVRAM, care pentru rezolvarea acestui caz îl recomandă pe TAUTU VASILE, care la rândul său îi confirmă cele relatate de STANESCU GRIGORE.

Dat fiind că TAUTU VASILE era scos din Ministerul de Finanțe abuziv de către legionari, VASILESCU ALBU intervine pe lângă tov. ALEXANDRU dela Sectorul Financiar al C.C. al P.M.R. și astfel acesta este reprimat ca inspector în Ministerul de Finanțe.

Pe baza informațiilor date de VASILESCU ALBU, TAUTU VASILE, așa cum am arătat anterior a făcut descinderă în ziua de 20 Decembrie 1947, la sediul firmelor "Sincomec" și "Exara", descoperind fraudele.

În urma celor stabilite sunt arestați MARINESCU BRANISTE, ERNEST BAJESCU, ZALTER RUDOLF, BUM CRESTINU, MANOLOVICI VICTOR, iar STANESCU GRIGORE reușind să se ascundă până la 8 Ianuarie 1948, când este predat poliției de către BRANISTE.

În timpul anchetei făcute la Prefectura Poliției Capitalei de către TAUTU VASILE și comisarul șef CHITAN ILIE, STANESCU GRIGORE împreună cu asociatul său BRATU AUREL, au luat contact cu VASILESCU ALBU, pentru a-l apăra pe primul în fața organelor de instrucție și judecată în eventualitatea când va fi arestat. Chiar cu ocazia primei întrevederi, STANESCU GRIGORE îi înmânează lui VASILESCU ALBU suma de 150.000 lei, iar a doua zi venind singur, îi mai dă încă 100.000 lei.

MARINESCU BRANISTE, acceptând să dea relații ample despre defraudatori dela livrări, organelor anchetatoare dela Prefectura Poliției, cu aprobarea lui EIDLITZ ZOLTAN, i se creiază un regim privilegiat, având astfel

posibilitatea să fie liber, fapt ce îi permite ca la 7 Ianuarie 1948 să ia contact în casa lui BRATU AUREL, cu STANESCU GRIGORE, de la care află că acesta și-a angajat ca avocat pe VASILESCU ALBU.

Comiserul CHITAN ILIE, care ancheta cazul împreună cu TAUTU VASILE la P.P.C., era în relații intime cu fiica lui MARINESCU BRANISTE. Cu ocazia unei vizite pe care CHITAN ILIE a făcut-o lui MARINESCU BRANISTE acasă, află de la acesta discuția pe care a avut-o cu STANESCU GRIGORE, iar MARINESCU BRANISTE îi mai spune că el personal a dat o poliță în valoare de 750.000 lei lui VASILESCU ALBU.

Auzind cele relatate de BRANISTE, CHITAN comunică lui SEPEANU TUDOR, care în acel timp era directorul poliției judiciare și care dispune arestarea lui VASILESCU ALBU, însă acesta n'a putut fi arestat decât la 19 Ianuarie 1948, deoarece fusese plecat la Braila în interes de serviciu.

Intre timp, TAUTU află de la soția lui DOM CRESTINU că MARINESCU BRANISTE a luat atât de la dânsa, cât și de la ceilalți reținuți, diverse sume de bani, pentru a-i pune în libertate.

Aflând acest lucru, TAUTU VASILE încunoștințează pe Prefectul Poliției, PETROC, care ordonă lui SEPEANU să facă o anchetă pentru a stabili situația. Coborând de la prefect, TAUTU se întâlnește în hall, cu CHITAN, cărui îi relatează cele întâmplate.

La data arătată mai sus, VASILESCU ALBU a fost arestat, cu care ocazie i s'a cerut de către CHITAN să dea o declarație în care să recunoască că a primit bani de la STANESCU pentru intervenție, lucru pe care acesta a refuzat să-l facă.

În urma unei dețineri de 15 zile, VASILESCU ALBU a fost eliberat de la Prefectura Poliției Capitalei, întrucât nu s'a putut stabili vinovăția sa.

Dovedindu-se veracitatea celor afirmate de soția lui DOM CRESTINU, a fost arestat comiserul CHITAN ILIE, care se stabilise că era în complicitate cu MARINESCU BRANISTE și care la rândul său a fost reținut din nou.

Anchetarea cazului a fost inițial făcută la Prefectură și ulterior continuată la Direcția Generală a

Poliției.

Cu ocazia anchetei, fiind arestat la 13 Febr. 1948 și BRATU AUREL, acesta la început nu recunoaște să fi dat vreo sumă de bani lui VASILESCU ALBU, dar ulterior fiind ținut la carceră, arată că după descinderea făcută la Soc. "Sincomec" și "Exara", a fost la domiciliul său FRIDMAN AVRAM, împreună cu TAUTU VASILE, care i-au spus că se poate aranja afacerea în schimbul sumei de un milion lei, pe care să-l depună la avocatul VASILESCU ALBU. Că în urma acestui fapt s'a prezentat cu STANESCU la VASILESCU ALBU și i-a înmănat cele 250.000 lei, iar ulterior i-a dat acestuia prin FRIDMAN AVRAM o poliță de 750.000 lei, ce completează diferența până la un milion.

Terminându-se ancheta la Ministerul de Interne, dosarul a fost trimis Tribunalului Ilfov - Cabinetul II Instrucție, unde s'a dat o rezoluție de clasare în ceea ce privește pe TAUTU VASILE și VASILESCU ALBU, stabilindu-se nevinovăția lor, iar în ce privește pe MARINESCU BRANISTE, CHITAN ILIE, STANESCU GRIGORE și ceilalți, aceștia au fost judecați și condamnați la diferite pedepse.

Cât privește pe BRATU AUREL, acesta a fost pus în libertate.

După un an și jumătate se redeschide afacerea întrucât intervenise schimbarea la Parchetul General al R.P.R., de data aceasta fiind procuror general VOITINOVICI ALEXANDRU, pe baza aceluiași dosar, în care se dăduse odată ordonanță de clasare.

La Cabinetul III Instrucție, MARINESCU BRANISTE dă o serie de declarații mincinoase și contradictorii, la fel procedând și ceilalți martori, care nu erau alții decât defraudatorii dela "Sincomec" și "Exara", descoperiți de TAUTU și VASILESCU ALBU.

Astfel se ajunge, după cum am arătat anterior, la condamnarea lui VASILESCU ALBU și TAUTU.

Cu ocazia anchetei făcute de noi, VASILESCU ALBU, pentru început n'a vrut să recunoască că ar fi primit vreo sumă de bani însă după ce i s'a arătat că elementele oportuniste, deviatoare au fost demascate și scoase din

conducerea Ministerului de Finanțe, a recunoscut că s'a angajat ca avocat pentru STANESCU GRIGORE, deoarece acesta îl informase despre fraudele dela livrări și pe care îl credea nevinovat, totodată recunoscând că a primit 250.000 lei, drept onorariu.

În legătură cu cele afirmate de BRATU AUREL, cu ocazia anchetei făcută de noi, precum că a doua zi după descinderea făcută la "Sincomec" și "Exara", ar fi fost vizitat acasă de TAUTU și FRIDMAN AVRAM, trebuie să arătăm că în declarațiile anterioare, date la Ministerul de Interne, în 1948, arătase că FRIDMAN a venit sus în apartamentul său, iar în fața noastră să arate că el l-a așteptat pe FRIDMAN în fața casei, unde a mai așteptat un timp până la venirea acestuia cu TAUTU.

BRATU afirmă că despre această vizită l-a informat pe IONESCU ION, funcționar la Soc. "Sincomec", prin intermediul căruia pretinde că a luat contact, chiar în aceeași zi cu STANESCU.

Cu ocazia anchetei făcută la Direcția Generală a Poliției, a fost audiat și IONESCU ION, care declară că într'adevăr la 21 Decembrie 1947 a avut o discuție cu BRATU însă acesta nu i-a spus nimic despre cele relatate, discutând despre descinderea ce a avut loc.

BRATU mai pretinde că i-a relatat și lui STANESCU GRIGORE despre această întrevvedere avută cu TAUTU și FRIDMAN însă datorită faptului că STANESCU n'a recunoscut cele relatate de BRATU, am procedat la confruntarea lor, cu care ocazie s'a stabilit că STANESCU nu a avut nici un fel de cunoștință despre această întrevvedere.

Deasemeni, am procedat la confruntarea lui BRATU cu TAUTU VASILE și FRIDMAN AVRAM, care n'au recunoscut cele afirmate de BRATU.

Față de cele arătate de BRATU AUREL, afirmații care sunt total contrazise cu declarațiile celorlalți și în parte chiar și de declarațiile sale anterioare, se pune întrebarea dacă TAUTU VASILE, care era la prima descoperire de proporții mari, imediat după reprimirea sa în Minister,

descoperiri în urma cărora avea de primit prime destul de însemnate, avea interesul să se compromită și să-și ia ca martor pe FRIDMAN AVRAM, la tranzacția ce vroia să o încheie, acesta nefiind decât un informator al său și care nu prezenta încredere pentru acest lucru.

În ipoteza în care totuși TAUTU ar fi vrut să facă acest lucru, ar fi fost imposibil de realizat, deoarece descinderea se făcuse cu concursul poliției judiciare care instruisa afacerea din punct de vedere penal și că acest lucru mai era cunoscut de conducerea Ministerului de Finanțe, iar ulterior și de presa din Capitală.

BRATU AUREL, mai arată că după arestarea lui STANESCU GRIGORE, văzând că acestuia nu i se rezolvă situația, s'a dus la FRIDMAN AVRAM, pe care l-a întrebat ce se aude cu intervenția lui VASILESCU ALBU, iar acesta i-a pretins o poliță de 750.000 lei, pe care BRATU a luat-o de la GAMANESCU și i-a înmănat-o lui FRIDMAN. Că ulterior această poliță i-a fost restituită de FRIDMAN la VASILESCU ALBU acasă în prezența acestuia și că el a remis polița soției lui BRANISTE.

Toate aceste afirmații sunt contrazise de declarațiile lui MARINESCU BRANISTE, care arată că polița a fost dată de soția sa lui BRATU, în ziua de 26 Decembrie 1947, deci nu după arestarea lui STANESCU, de FRIDMAN AVRAM și VASILESCU ALBU, cu care BRATU a fost confruntat și care cu această ocazie aceștia arată că nu au nici un fel de cunoștință despre vreo poliță.

GAMANESCU, despre care BRATU arată că i-a dat polița, într'o declarație dată la Ministerul de Interne, nu recunoaște acest lucru, fapt ce a făcut să fie confruntat BRATU cu ZOIE BRANISTE, soția lui MARINESCU BRANISTE, care arăta că ea personal i-a înmănat polița lui BRATU.

Deasemeni, BRATU pretinde că în timpul cât venise la FRIDMAN în birou, a văzut pe TAUTU, însă nu s'a adresat acestuia, cu toate că era cel mai prielnic moment ca să discute cu el asupra situației anchetei, cât și a celor arestați.

UNITATEA

In st. Curtoreni

B. 5-

Curtoreni 12

Sef Nr.

16
362

PROCES VERBAL Nr. _____

DE DEPUNERE ŞI PERCHEZIŢIE CORPORALĂ

Făcut astăzi, *27 Ianuarie* ora *14* în *Bucureşti*

Noi, *SA Flavia* din *M.A.I.*

în virtutea drepturilor ce ne sunt acordate, dispunem depunerea în arest în interesul cercetărilor

a numitului *KRISOGHLOS ANDREI* născut la *1914* în comuna *Bucureşti*

Raionul *Stalin* fiul lui *VASILE* şi *SOFIA*

de profesie *INGINER* căsătorit cu *MARIA* domiciliat în *Str. Victoriei*

Str. *Aviatorilor* Nr. *5* primit conform *ordinului*

1385 din *61501/1954* *27/1*

Procedând la percheziţia corporală a susnumitului, am găsit asupra lui următoarele obiecte şi valori:

*un permis conducere de auto, un permis fixat în
autorizaţiei un licenţ de muncă, un permis de
zodiu, patru jachete, două în Partinon, Pele, un
Piele de bobocul, un bluză, un fustic, un Pantalon
de vârstă, o pereche de pantalon, o pereche de
ciorăni, un lenj, un corset, o pereche de
Pelerie uzate*

Drept care am încheiat prezentul proces verbal.

OFIŢER DE SERVICIU,

SA Flavia
Boris Stefan

Perchezionat.

[Signature]

Transferat la _____ conform Ordinului Nr. _____ din _____

Am predat,
OFIŢER DE SERVICIU,

Am primit,
reţinutul şi obiectele
menţionate în prezen-
tul proces verbal.

D O V A D Ă

Am primit obiectele şi valorile menţionate în prezentul proces verbal.

Data _____

una P. Pontesi. more. 2 curcluse miei 11 firtu
una. Tensuri una Botata 2 Soculati di stomba
una Comosò una izmonò lusi un Noian
di flombò una Percuto ob Dnti 2 Tcheru pimentata
de Pate intrabulata una B. Sapiu 1/4
un Prasep. una Botata un Prasep

Wm. C. C. C.

Intrebat de noi, dece nu a discutat cu TAUTU, cu care ocazie să-i fi reproșat despre faptul că cu toate că s'au dat bani lui VASILESCU ALBU, nu s'a rezolvat situația celor arestați, BRATU AUREL nu ne poate da nici un fel de explicații.

Toate aceste fapte ne duc la concluzia că BRATU AUREL minte și caută să inducă în eroare organele de anchetă, lucru ce este întărit și prin însăși declarația dată nouă de soția lui, anume CARMEN BRATU, care arată că soțul său la ancheta făcută în anul 1948, a declarat nesincer împotriva lui VASILESCU și TAUTU, deoarece a fost ținut la carceră, iar cât privește polița de 750.000 lei, i-a spus după eliberarea sa că n'a ajuns la VASILESCU ALBU și că a fost restituită lui BRANISTE.

+

+ +

Inscenările lui EIDLITZ ZOLTAN împotriva lui VASILESCU ALBU, nu s'au terminat odată cu condamnarea acestuia.

Astfel, EIDLITZ ZOLTAN, în urma unei convorbiri avute cu fostul procuror general al R.P.R., VOITINOVICI ALEXANDRU, care ajunsese în această funcție în urma în-lăturării tov. STERE GHEORGHE, încep să se intereseze de trecutul lui VASILESCU ALBU, iar VOITINOVICI ALEXANDRU, care cunoștea că VASILESCU ALBU a fost condamnat în anul 1921 împreună cu fostul comisar de Siguranță, COSTESCU GRIGORE, îi comunică lui EIDLITZ că VASILESCU a fost în trecut informatorul Siguranței.

În urma acestei convorbiri, EIDLITZ ZOLTAN îi comunică lui VASILE LUCA că VASILESCU ALBU a fost informatorul Siguranței. În urma acestui fapt, VASILE LUCA îi comunică acest lucru lui TEODOR GEORGESCU.

Astfel, în cursul anului 1949, ne-a parvenit de la Cabinet o notă în care se arată că un anume WEISS sau WEISSBUCH, Consilier la Ministerul de Externe a fost

. / .

informatorul fostului Comisar de Siguranță COSTESCU GRIGORE, lucru despre care mai știe și fostul comisar SIMION IONESCU, care se afla la Penitenciarul Târgșor.

Pe baza celor de mai sus, la data de 10 Ianuarie 1950 s'a trecut la reținerea fostului comisar COSTESCU GRIGORE, fost șef al Brigăzii de Siguranță Bălți, care fiind cercetat la D.G.S.S., în legătură cu informatorii pe care i-a folosit în timpul cât a funcționat în Siguranță, nu a declarat nimic cu privire la ISAC WEISSBUCH (VASILESCU ALBU).

Fiind cercetat și fostul polițist SIMION IONESCU, acesta a declarat că l-a cunoscut pe ISAC WEISSBUCH în anul 1921, în timp ce funcționa la Inspectoratul de Siguranță Chișinău și că știe că acesta era în relații de prietenie cu COSTESCU GRIGORE.

Menționează că nu are cunoștință despre faptul că COSTESCU GRIGORE l-ar fi utilizat ca informator pe VASILESCU ALBU, precizând totodată că lui personal nu i-a furnizat nici o informație.

Cu toate că cu ocazia primelor cercetări care au fost făcute cu COSTESCU GRIGORE la D.G.S.S., acesta nu a declarat nimic în legătură cu faptul că în timp ce a funcționat în Siguranță l-ar fi utilizat ca informator pe VASILESCU ALBU, totuși la data de 17 Octombrie 1950, în timp ce se găsea la Penitenciarul Făgăraș, a dat organelor informative dela acel Penitenciar, a declarație din care rezultă: că în anul 1921, în timp ce COSTESCU GRIGORE era șeful Brigăzii de Siguranță Bălți, VASILESCU ALBU s'a oferit să-i furnizeze informații din rândurile refugiaților evrei, care veneau de peste Nistru.

Că în acel timp COSTESCU GRIGORE a plasat cu consimțământul lui VASILESCU ALBU, în biroul acestuia, dela Comunitatea Evreiască, doi informatori, spre a urmări pe refugiații care se prezentau la VASILESCU, pentru a le face formele necesare obținerii biletelor de "liberă petrecere".

Că în luna August 1921, VASILESCU ALBU, împreună cu un anume GUTMAN, i-au furnizat informații lui COSTESCU,

cu privire la locul unde se găseau documentele compromițătoare, privind o organizație comunistă, care a fost descoperită la Bălți.

Deasemeni mai arăta că VASILESCU ALBU după mutarea sa (a lui COSTESCU) la Chișinău a continuat să furnizeze informații cu privire la curierii care veneau de peste Nistru și că el l-ar fi prezentat pe VASILESCU și fostului Inspector de Siguranță HUSARESCU ZAHARIA.

COSTESCU GRIGORE mai arăta că VASILESCU ALBU ar fi avut legături și cu foștii polițiști DURU ION și FORTUNESCU GHEORGHE.

Pe baza celor de mai sus, la data de 5 Ianuarie 1952 s'a trecut la reținerea lui VASILESCU ALBU și a foștilor polițiști DURU ION, FORTUNESCU GHEORGHE, POPESCU MARIN, FOTESCU IOAN și VLADESCU VASILE.

În declarațiile date, VASILESCU ALBU arată că la 1 Iulie 1921, după ce și-a luat licența în drept, s'a stabilit în orașul Bălți, unde din însărcinarea comunității evrești se ocupa cu întocmirea actelor necesare pentru obținerea biletelor de liberă petrecere pentru refugiații ce veneau de peste Nistru.

În acest scop arată că a luat legătura cu fostul comisar COSTESCU GRIGORE, care era șeful Birgăzii de Siguranță Bălți și care pentru eliberarea actelor necesare pentru șederea în țară a refugiaților i-a cerut o sumă de bani pentru fiecare refugiat.

În urma acestui fapt, la data de 26 Iulie 1921, COSTESCU GRIGORE împreună cu VASILESCU ALBU au fost arestați de către Parchetul Tribunalului Bălți, primul pentru luare de mită și al doilea pentru dare de mită.

Nu recunoaște că în timpul cât a avut legături cu fostul comisar COSTESCU GRIGORE i-ar fi furnizat informații.

Menționează că a avut legături cu COSTESCU GRIGORE numai timp de 26 de zile, adică până la arestarea lor.

Fiind cercetat COSTESCU GRIGORE, acesta și-a menținut declarația dată la Penitenciarul Făgăraș și a arătat că despre acest lucru mai aveau cunoștință și foștii polițiști DURU ION, FORTUNESCU GHEORGHE, POPESCU MARIN, FOTESCU ION, VLADESCU VASILE, SIMION IONESCU și HUSARESCU ZAHARIA.

În urma cercetării polițiștilor arătați mai sus, cât și datorită faptului că între declarațiile lui COSTESCU GRIGORE și declarațiile date de către aceștia existau o serie întregă de contradicții, s'a trecut la confruntarea lor cu COSTESCU GRIGORE.

O astfel de contradicție era și aceea în care COSTESCU GRIGORE arăta că în luna August 1921, VASILESCU ALBU împreună cu un anume GUTMAN i-a dat informații cu privire la locul unde se găseau actele compromițătoare ale unei organizații comuniste, care a fost descoperită în acel timp la Bălți.

Acest lucru nu corespunde realității deoarece în August 1921, COSTESCU GRIGORE împreună cu VASILESCU ALBU se găseau arestați. Mai mult, fostul comisar SIMION IONESCU care a cercetat membrii organizației arătate mai sus, declară că actele compromițătoare în legătură cu activitatea acelei organizații, au fost descoperite de el în urma unor informații date de către un membru al acelei organizații.

Pus în fața acestei situații, COSTESCU GRIGORE a retractat declarația dată înainte, susținând că cele arătate în acea declarație nu corespund adevărului și că acest lucru l-a făcut deoarece el știa că organele de Securitate sunt în posesia dosarului de judecată al lui și a lui VASILESCU ALBU din anul 1921, în care el a declarat că l-a utilizat pe VASILESCU ALBU ca informator.

Deasemeni mai arată că cele declarate de el la Penitenciarul Făgăraș se datoresc "maniei informațiilor de care suferă".

Menționăm că COSTESCU GRIGORE a fost internat în Spitalul Central de mai multe ori, unde a stat câțiva ani de zile.

Fiind cercetat în legătură cu VASILESCU ALBU, MIDLITZ ZOLTAN, acesta declară următoarele:

La începutul anului 1949, a discutat cu fostul procuror general al R.P.R., VOITINOVICI ALEXANDRU, care i-a spus că VASILESCU ALBU a urmărit să-l distrugă și pe el și că el știe că VASILESCU ALBU a fost informatorul Siguranței.

În urma acestei discuții pe care le-a avut cu VOITINOVICI ALEXANDRU, EIDLITZ ZOITAN i-a comunicat lui VASILE LUCA că VASILESCU ALBU a fost informatorul Siguranței.

Aflând despre aceasta, VASILE LUCA chiar în prezența lui EIDLITZ ZOITAN a pus mâna pe telefon și i-a comunicat lui TEOHARI GEORGESCU că VASILESCU ALBU a fost informatorul Siguranței.

EIDLITZ ZOITAN mai arată în declarația sa că a pus pe mai mulți cunoscuți de ai lui să se intereseze despre trecutul lui VASILESCU ALBU, aceasta cu scopul de a se răsbuna pe el în urma reclamației pe care acesta i-o făcuse la Parchetul General.

Printre cei cu care a discutat despre trecutul lui VASILESCU ALBU și pe care a pus să se intereseze de trecutul acestuia este și avocatul LAZAR ANDREI.

Deasemeni mai arată că a discutat despre trecutul lui VASILESCU ALBU de mai multe ori cu BIRTAS GAVRIL, căruia i-a spus că VASILESCU a fost informatorul Siguranței.

În luna Ianuarie 1952 după arestarea lui VASILESCU ALBU, EIDLITZ ZOITAN arată că a primit un telefon de la BIRTAS GAVRIL, care l-a anunțat că s'a stabilit din cercetări că VASILESCU ALBU a fost informatorul comisarului COSTESCU.

Din cele de mai sus rezultă că nota care ne-a parvenit de la Cabinet în anul 1949 se datorește tot înscenării lui EIDLITZ ZOITAN, care căuta pe orice cale să se răsbune pe VASILESCU ALBU, care l-a anunțat pe VASILE LUCA că acesta a fost informatorul Siguranței în urma cărui fapt VASILE LUCA l-a anunțat pe TEOHARI GEORGESCU și astfel s'a născut o nouă problemă " VASILESCU ALBU informatorul Siguranței".

C o n c l u z i i :

Ca o consecință a devierii de dreapta și a oportunistului care a existat până la demascarea și zdrobirea de către Partid, o serie de elemente dușmănoase de teapa lui VASILE LUCA, EIDLITZ ZOITAN, CERNICICA DUMITRU și alții din Ministerul de Finanțe, au ținut sub pulpana lor o

serie de elemente capitaliste care defraudaseră statul cu multe miliarde lei și văzându-se demascați în activitatea lor mârșavă, au început să prigonească elementele care au îndrăznit să-i demaște. Astfel s'a ajuns la condamnarea lui TAUTU VASILE și VASILESCU ALBU, în care scop au fost folosiți o serie de elemente corupte și dușmănoase din magistratură, ca IONESCU AGRICOLA, VASILESCU ALEXANDRU, ADRIAN DUMITRIU și alții, care la rândul lor au încălcat cele mai elementare reguli de Drept, folosind pentru această declarațiile mincinoase a unor elemente descompuse, afaceriști și sabotori ca MARINESCU BRANISTE, fost patronul Societăților "Sincomed" și "Exara", care a defraudat statul cu mari sume de bani, BRATU AUREL, fost Comandor aviator pe timpul lui ANTONESCU și coasociat a lui MARINESCU BRANISTE, CHITAN ILIE, fost subofițer de jandarmi în timpul lui ANTONESCU, iar după 23 August comisar șef, în care calitate s'a pretat la diferite afaceri pentru care a și fost condamnat.

Cei de mai sus, care au fost folosiți ca martori ai acușării, erau adevărații infractori, care trebuiau să fie condamnați și care au fost descoperiți de TAUTU VASILE.

P r o p u n e r i :

- 1.- Punerea în libertate a lui TAUTU VASILE și VASILESCU ALBU.
- 2.- Repunerea lui TAUTU VASILE în toate drepturile, la Ministerul de Finanțe și plasarea în câmpul muncii a lui VASILESCU ALBU.
- 3.- Sesizarea Procuraturii Generale a R.P.R., pentru a constitui un complet special de judecată, care să rejudece cazul acestora.
- 4.- Destituirea din funcție și cercetarea de către o comisie specială a Procuraturii R.P.R. a numiților ADRIAN DUMITRIU, VASILESCU ALEXANDRU, MIHALCOA CONSTANTIN și VOITNOVICI ALEXANDRU, care au contribuit la condamnarea lui TAUTU VASILE și VASILESCU ALBU, astfel comițând grave abuzuri în exercitarea funcționii lor.

5.- Incadrarea în C.M. a lui MARINESCU BRANISTE
și BRATU ADNEL, pe timp de 60 de luni, iar CHITAN ILIE
pe timp de 12 luni..

6.- Copie depe prezentul referat să fie înaintată
C.C. al P.M.R..-

De acord
MAIOR DE SECURITATE

M. Andreescu

LT MAJOR DE SECURITATE

Simon Jack

De acord
LT COL DE SECURITATE

Fr. Butyka

SJ/SM
2 ex.

Strict Secret

~~CONFIDENTIAL - PERSONAL~~

370

R E F E R A T

=====

- Referatul cercetărilor cu
privire la arestatul EIDLITZ
ZOLTAN.

24 noiembrie 1954

STRICT SECRET

371

Ex.No.4...

R E F E R A T

=====

- Despre rezultatul cercetărilor efectuate asupra numitului EIDLITZ ZOLTAN, fost director al Secretariatului din Ministerul de Finanțe, arestat la 19 iunie 1952, pentru complicitate la acțiunea criminală de sabotaj desfășurată de fosta conducere a Ministerului de Finanțe.

DIN MATERIALUL INFORMATIV REZULTA URMATOARELE :

1. In 1931 și 1933, EIDLITZ ZOLTAN, a fost arestat de Siguranța Oradia și a fost pus în libertate, iar în 1941 a fost din nou arestat de Siguranță pentru a fi internat în lagăr.

2. La Turda a avut relații cu agentul de Siguranță BALC AUGUSTIN, prin intermediul lui NEGREA ARNOLD, care era în relații mai strânse cu BALC AUGUSTIN.

3. In 1947, EIDLITZ ZOLTAN a fost încadrat la Ministerul Finanțelor, devenind omul de încredere a lui VASILE LUCA.

In timpul cât a funcționat la Ministerul Finanțelor, a săvârșit o serie de abuzuri.

DIN CERCETARILE EFECTUATE S-AU STABILIT URMATOARELE :

- EIDLITZ ZOLTAN, de profesie funcționar, născut la 2 februarie 1912 în Satul Mare, fiul lui IGNATIE și FANY, căsătorit, are 2 copii, orig. socială; mic burghez-comerciant, cu serviciul militar satisfăcut la Bat.6 Administrativ Cluj, cu gradul de soldat neinstruit, cu ultimul domiciliu în București Str.Ivan Turgheniev No.30.

1. Fiind cercetat în legătură cu arestările sale din 1931-1933 și 1941, EIDLITZ ZOLTAN declară că în aprilie 1931, a fost arestat împreună cu circa 20-25 U.T.C.-iști, în majoritate elevi, însă au fost puși în libertate imediat la intervenția părinților lor, care au dat bani șefilor poliției din Oradia

A doua oară a fost arestat în mai 1933, când deasemeni s-au făcut arestări în rândul U.T.C.-iștilor. ³⁷² aceea ocazie a fost divulgat de un tânăr anume VANCOS.

EIDLITZ ZOLTAN, declară că nu a recunoscut nimic din acuzațiile ce i s-au adus și nici faptul că l-ar cunoaște pe VANCOS.

Acest lucru este confirmat și de copia declarației dată de el la Siguranța Oradia, care se găsește la dosarul de Partid.

EIDLITZ ZOLTAN declară că în 1938, în urma arestării țesătoarei ROTH REGHINA, la aceasta s-a găsit o carte de vizită în care el a recomandat-o unui prieten al său director de fabrică pentruca să o angajeze, ea fiind șomeră.

În urma acestui fapt i s-a făcut o percheziție domiciliară de către o echipă condusă de fostul comisar șef WIRT FLAVIAN, însă nu s-a găsit nimic la percheziție. Arată că WIRT FLAVIAN i-a cerut stofă de haine pentru două costume pentru a distruge cartea de vizită, iar el i-a dat. Declară că de atunci nu l-a mai văzut pe WIRT. Acest lucru este confirmat și de soția sa EIDLITZ ELISABETA și de fostul comisar WIRT FLAVIAN.

Deasemeni EIDLITZ ZOLTAN, declară că în vara anului 1941, la București (unde se mutase între timp) a fost arestat de organele Securității pentru a fi internat în lagăr și că ar fi scăpat dînd un șperț de 44.000 lei, unui comisar al cărui nume nu și-l mai amintește. Arată că banii au fost procurați de soția sa, care i-a dat comisarului.

Martora EIDLITZ ELISABETA, confirmă împrejurările în care a fost arestat soțul ei, că acesta a trimis-o să se împrumute de bani. Recunoaște că a fost la adresele indicate de soțul ei și că i s-au promis bani pentru a doua zi, însă nu recunoaște că ea ar fi dat bani, spunînd că a doua zi soțul ei a luat banii dela persoanele cu care ea discutase.

Declară că nu știe cum se numea comisarul care a cerut banii.

Deși au fost audiați o serie de polițiști care în acea vreme au lucrat la Prefectură, nu s-a putut identifica persoana care l-a arestat și l-a pus în libertate pe EIDLITZ ZOLTAN

2. În legătură cu relațiile pe care le-a avut la Turda cu agentul de siguranță BALC AUGUSTIN, EIDLITZ declară că acesta i-a fost prezentat în vara anului 1944, de Dr. NEGREA ARNOLD,

de siguranta

Securității

*dos Eidlitz
a spus
bani si dela
unde ?
audiate ?*

care i-a spus că este consătean cu el și că-l informează despre raziile ce se pregătesc la poliție.

373

EIDLITZ arată că BALC A. i-a vizat buletinul de populație, personal l-a mai văzut de câteva ori pentru ultima oară în noaptea zilei de 23 august 1944 când a participat la tipărirea unui manifest democrat.

Fiind cercetat fostul agent de Siguranță BALC AUGUSTIN, acesta confirmă cele declarate de EIDLITZ ZOLTAN.

Martora EIDLITZ ELISABETA, declară că știe dela soțul ei că era cineva la poliția Turda care le ștampila buletine de populație, însă nu a cunoscut această persoană.

3. În legătură cu activitatea sa la Ministerul Finanțelor și relațiile dintre el și LUCA, declară după cum urmează;

L-a cunoscut pe VASILE LUCA, în 1945 la Satu Mare, când acesta venea pentru muncă politică.

În 1947, când a fost numit la Ministerul Finanțelor, LUCA, i-a dat însărcinarea să "miroasă" tot ce se petrece în Minister și să-i raporteze.

Arată că după numirea sa la Ministerul Finanțelor, a condus un birou special de anchetă avînd mai mulți subalterni printre care și fostul inspector TAUTU VASILE.

Acest birou a descoperit o serie de fraude săvîrșite de comercianți și industriași în complicitate cu persoane din aparatul de Stat.

Printre cei vinovați de astfel de fraude era un furnizor al Departamentului Livrărilor anume ERLICH DAVID, care a fost arestat de organele de poliție și apoi cercetat la biroul special condus de EIDLITZ.

Lui EIDLITZ i s-a spus în vedere de către inspectorul de poliție POP SIMION să-l predea pe ERLICH organelor M.A.I. totuși EIDLITZ ZOLTAN, a pus în libertate pe ERLICH, care a fugit din țară în mod fraudulos.

EIDLITZ încearcă să justifice că ar fi avut în acest sens avizul telefonic a fostului comisar șef IFRIM, ceea ce nu este real.

Intr-o cercetare întreprinsă asupra fraudelor comise la fabrica de textile din Sft. Gheorghe, EIDLITZ ZOLTAN la cererea condamnatului VASILE LUCA a scos din cauză pe unul din principalii vinovați contabilul întreprinderi anume SCHNEIDER. Acest contabil s-a stabilit că dăduse drept mită fraților lui VASILE

LUCA și unor prieteni de ai acestuia importante cantități de mărfuri, EIDLITZ cunoștea bine acest fapt. 374

Condamnatul VASILE LUCA, confirmă în totul cele de mai sus.

Cunoscînd aceste fapte inspectorul TAUTU VASILE și avocatul VASILESCU ALBU, au sesizat Parchetul General, fostul procuror general STERE, a dispus deschiderea unei anchete împotriva lui EIDLITZ ZOLTAN - totodată a comunicat acest lucru și lui VASILE LUCA care a dispus ca din comisia de anchetă să facă parte și condamnatul CERNICICA DUMITRU.

La încheierea cercetărilor VASILE LUCA nu a fost de acord cu concluziile trase de Parchetul general în care se preciza vina lui EIDLITZ și a cerut procurorului general STERE să le modifice în sensul că nu s-a stabilit vinovăția lui ZOLTAN EIDLITZ.

Deoarece procurorul general STERE, a refuzat să facă această modificare, LUCA VASILE prin diferite mașinațiuni l-a îndepărtat din funcție, iar cercetările au fost oprite.

După aceasta TAUTU a fost îndepărtat din Ministerul de Finanțe, de VASILE LUCA. EIDLITZ, a înscenat lui TAUTU și ALBU VASILESCU o serie de procese în urma cărora ambii au fost condamnați, primul la 4 ani închisoare, iar al doilea la 3 ani închisoare.

Faptul că cei doi au fost condamnați în urma unor denunțuri calomnioase făcute de EIDLITZ ZOLTAN, rezultă din hotărîrea Tribunalului Popular al Raionului 1 mai, din 17 mai 1954, care a rejudecat acest caz.

EIDLITZ ZOLTAN, declară că pentru a se răzbuna a intervenit la fostul consilier MIHALCA ADRIAN, dela Ministerul Justiției, să respingă recursurile, pe care VASILESCU ALBU și TAUTU VASILE le făcuse.

MIHALCA ADRIAN, confirmă faptul, că EIDLITZ a intervenit la el pentru respingerea recursului făcut de TAUTU și ALBU VASILESCU și menționează că a făcut această intervenție în numele lui VASILE LUCA.

Declară că el a dat dispoziții fostului președinte al Curții București, HART SAMOIL, să respingă recursul, cu aprobarea fostului Ministru al Justiției. STELIAN NITULESCU.

HART SAMOIL, declară că a primit dela Consilierul MIHALCA, dispoziția de a respinge recursul făcut de TAUTU și VASILESCU ALBU.

După aceasta VASILE LUCA, 1-a numit pe EIDLITZ, director de Cabinet și apoi director al Secretariatului Ministerului Finanțelor, EIDLITZ devenind omul de casă al lui VASILE LUCA.

In această nouă funcție, EIDLITZ a mînuit și fondul " cheltueli speciale " din care a făcut diferite cheltueli ne-legale, la ordinul lui VASILE LUCA, acoperind cheltuelile de vînătoare ale acestuia și făcînd diferite cadouri familiei lui VASILE LUCA. *Aceste fapte sunt confirmate de Eidlitz Zoltan precum și de martorul Sîmănuș și de martorul Șimănuș care cunoaște direct aceste fapte.* Arată că el și-a cumpărat două arme de vînătoare cu banii din acest fond cu aprobarea lui VASILE LUCA.

Deasemeni EIDLITZ și-a însușit 5 (cinci) ceasuri de mînă, proprietatea Ministerului Finanțelor.

EIDLITZ ZOLTAN, declară că în octomvrie sau noemvrie 1950, VASILE LUCA, i-a cerut să se intereseze despre trecutul lui (RANGHET IOSIF, SLOBODA ION, BONE LUDOVIC și POPA EMIL ca să găsească ceva compromițător pentru a se răzbuna pe ei din cauză că au făcut o cercetare în Jud.Trei Scaune și au stabilit o serie de fapte săvîrșite de frații lui. Arată însă că el nu s-a interesat deoarece știa că nu o să găsească nimic.

Cele de mai sus sunt confirmate de LUCA VASILE.

C O N C L U Z I I ;

- Din cercetările efectuate asupra numitului EIDLITZ ZOLTAN, nu s-a stabilit ca acesta să fi fost agent informator al Siguranței și nici că ar fi avut vreun amestec în acțiunea de sabotaj dela Ministerul Finanțelor.

S-a stabilit că în timpul cît a funcționat la Ministerul de Finanțe s-a făcut vinovat de; trafic de influență prin faptul că a scăpat de pedeapsă pe uni exploatatori, care fraudaseră statul cu sume importante pe de altă parte prin denunțuri calomnioase a obținut condamnarea unor persoane nevinovate asupra cărora a urmărit să se răzbune.

Față de cele de mai sus,

P R O P U N E M ;

- Trimiterea în Justiție a lui EIDLITZ ZOLTAN.

DE ACORD,
SEFUL SERVICIULUI,
M A I O R,
[Signature]
D. Marinache,

DE ACORD,
SEFUL DIRECȚIEI,
COLONEL,

SEF DE BIROU,
CAPITAN,
[Signature]
I. Niculescu

Fr. Butyka,

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

=====

Învinuitul EIDLITZ ZOLTAN, născut la 2 februarie 1912 în Satu Mare, fiul lui IGNATIE și FANY, de profesie funcționar, cu ultimul domiciliu în București Str. Ivan Turgheniev No.30, căsătorit.

12 ianuarie 1955- București

Interogatorul a început la ora 8.

" s-a terminat la ora 10,30'.

Intrebare; De când și în ce împrejurări l-ați cunoscut pe RUBICEK OTTO ?

Răspuns; L-am cunoscut pe RUBICEK OTTO în anul 1948, când eu dețineam postul de director al cabinetului lui BASILE LUCA, fost ministru de Finanțe. În acea vreme RUBICEK OTTO, era inspector al vămilor, care aparținea atunci Ministerului de Finanțe.

Intrebare; De cine a fost adus RUBICEK OTTO în Ministerul de Finanțe?

Răspuns; RUBICEK OTTO a fost adus în Ministerul de Finanțe de CERNICICA DUMITRU, în urma recomandării numitei BANDU STEFANIA .

RUBICEK OTTO lucra la vamă împreună cu SANDU STEFANIA, la organele exterioare.

Intrebare; Ce funcții politice și profesionale a avut RUBICEK OTTO în Ministerul Finanțelor și cum s-a achitat de sarcini?

Răspuns; RUBICEK OTTO a avut în Ministerul Finanțelor următoarele funcții;

- a fost inspector la Dir. Vămilor din Minis. Finanțelor
- a fost secretarul org. P.M.R. din Ministerul Finanțelor
- Director al bugetului statului din Minis. Finanțelor

În toate aceste funcții RUBICEK OTTO a dat dovadă că este un element foarte capabil și conștiincios, prin faptul că sarcinile încredințate și le-a dus la îndeplinire la timp și în bune condițiuni.

././.

Intrebare; Care erau colaboratorii apropiați ai lui RUBICEK OTTO în cadrul Ministerului de Finanțe în munca politică și profesională, dacă avea relații cu ei în afara serviciului, și ce fel de elemente erau?

Răspuns; RUBICEK OTTO în munca politică a avut legături cu SANDU STEFANIA, cu care a avut legături strânse și în afara serviciului prin faptul că sora ei SILBER ANA întreține legături sentimentale cu el. În munca profesională s-a bazat pe elemente din vechiul aparat de stat cum sunt următorii;

- Postul șef de serviciu IONESCU, îndepărtat în 1952, element dușmănos, care a refuzat să întocmească conform unui Decret al Guvernului formele de a da pensie pentru familiile unor mecanici C.F.R. care prin jertfa vieții lor au salvat un tren cu persoane dela accident.

IONESCU a făcut un referat cu aviz negativ și RUBICEK OTTO a semnat. Acest act era un act dușmănos pentru guvern, care prin Decret a dat drept familiar C.F.R. de a primi o pensie specială.

RUBICEK și IONESCU au căutat să nu aducă la îndeplinire Decretul Guvernului, fapt de care m-am sesizat eu și am cerut modificarea referatului.

RUBICEK a obiectat că el a semnat acel referat bazându-se pe IONESCU că l-a făcut legal. În urma sesizării mele RUBICEK OTTO a refăcut referatul conform decretului dat de Guvern.

Pot preciza că în general elementele care lucrau cu RUBICEK, erau elemente birocratice, provenite din vechiul aparat de Stat și nu a adus în Direcția Bugetului nici un om din câmpul muncii.

Nu-mi reamintesc numele elementelor care lucrau cu RUBICEK OTTO, dar se poate verifica prin schema de personal al Direcției Ministerului de Finanțe.

Intrebare; Ce elemente necorespunzătoare politic și profesional au fost susținute de RUBICEK OTTO în cadrul Ministerului de Finanțe, în cadrul Direcției pe care o conducea și ce elemente tinere n-au fost încadrate în funcții corespunzătoare?

Răspuns; Pot preciza că elementele din vechiul aparat de stat nu corespundeau din punct de vedere politic. Erau elemente tinere provenite din școlile Ministerului de Finanțe, dar care nu au fost încadrate în funcțiuni importante, ca șefi de sectoare.

Intrebare; În Ministerul Finanțelor de cine era susținut RUBICEK OTTO?

Răspuns;

În cadrul Ministerului de Finanțe RUBICEK OTTO a fost susținut de IACOB ALEXANDRU, prin faptul că avea legătură directă pe MODORAN și trecea peste ordinele acestuia mergând direct la IACOB.

Întrebare; Cunoști ceva concret în legătură cu răspunsul dat?

Răspuns; Acest amestec a lui IACOB în cadrul Direcției subordonate lui MODORAN a fost adusă la cunoștință lui VASILE LUCA, care într-o ședință avută cu MODORAN, VIJOLI și IACOB a oprit formal pe IACOB de a se mai amesteca în Direcțiile conduse de alți, însă a pregătit LUCA scoaterea lui MODORAN din Ministerul de Finanțe iar sectorul să-i fie dat lui IACOB. Lucru care nu sa întâmplat prin faptul că a fost demascată devierea de dreapta din R.P.R.

Întrebare; În ce au constat relațiile lui RUBICEK OTTO cu SILBER ANA, caracterul acestora, idem cu SANDU STEFANIA?

Răspuns; RUBICEK OTTO a avut relații de prietenie și sentimentale cu ANA SILBER, iar cu SANDA STEFANIA relații aproape de prietenie prin faptul că era soră cu SILBER ANA.

SANDU STEFANIA mi-a spus într-o discuție că a oprit pe RUBICEK de a se căsători cu SILBER ANA de frică de a nu i se întâmpla ceva.

Întrebare; Dacă lui RUBICEK OTTO i s-a atras atenția de cineva pentru a întrerupe relațiile cu SILBER ANA și ce poziție a luat el?

Răspuns; Nu cunosc acest lucru, eu am raportat lui VASILE LUCA, dar nu știu ce măsuri a luat el.

Întrebare; Dece SANDU STEFANIA își manifesta teama că RUBICEK OTTO va păți ceva în urma arestării numitei SILBER ANA?

Răspuns; Prin faptul că SILBER ANA să tragă după ea și pe RUBICEK OTTO în vre-o încurcătură.

Întrebare; Ce știți despre neregulile făcute de RUBICEK OTTO la casele de odihnă ale Ministerului de Finanțe.

Răspuns; Nu cunosc nimic despre acest lucru.

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu cuvînt cu cuvînt și am constatat că corespunde întocmi cu cele dechrate de mine îl semnez și susțin propriu nesilit de nimeni.

Anchetator,

ss.EIDLITZ ZOLTAN

Lt.I.Curtescu

3 ex./E.M.

C H E S T I O N A R

=====

1. - ✓ De când și în ce împrejurări l-ați cunoscut pe RUBICEK OTTO
2. - ✓ De ~~către~~ cine a fost adus RUBICEK OTTO în Ministerul
Finanțelor. pe _____.
3. - ✓ Ce funcții politice și profesionale a avut RUBICEK OTTO
în cadrul Ministerului de Finanțe și cum s-a achitat
de sarcini.
4. - ✓ Care erau colaboratorii apropiați ai lui RUBICEK OTTO
în munca politică și profesională, dacă avea relații
cu ei în afara serviciului, și ce fel de elemente
erau. -
5. - ✓ Ce elemente necorespunzătoare politic și profesional
au fost susținute de RUBICEK OTTO în cadrul
direcției pe care o conducea și ce elemente tinere
n-au fost încadrate în funcții corespunzătoare. -
6. - ✓ În Ministerul Finanțelor de ~~către~~ cine era susținut
RUBICEK OTTO. -
7. - În ce au constat relațiile lui RUBICEK OTTO cu
SILBER NUTI caracterul acestora, idem cu SANDU
STEFANIA. -
8. - ✓ Dacă lui RUBICEK OTTO i s-a atras atenția de cine-
va, pentru ~~pe~~ întrerupe relațiile cu SILBER NUTI
și ce poziție a luat el. -
9. - Dece SANDU STEFANIA își manifesta teama că RUBICEK OTTO
va păți ceva în urma arestării lui SILBER NUTI. -
10. - Dvs. ați adus la cunoștință cuiva cele știute despre
RUBICEK OTTO. -
11. - Ce știți despre neregulile făcute de RUBICEK OTTO
la casele de odihnă ale Ministerului de Finanțe. -

7 ianuarie 1955

379

*Top Memoranda
 să fie scris în
 libertate amindră
 să stai de vorbă cu
 ei libertate la funeralii
 11.01.1955
 Orl Bulei*

N O T A

*Bis 2
 la dosr.*

Numiții WEISZ IOAN și MENDEL EUGEN, au fost arestați la 25 mai 1952, sub învinuirea că au desfășurat activitate de sabotaj în domeniul bancar.-

Din analiza probelor din dosarele de anchetă, rezultă în esență următoarele:

- WEISZ IOAN, din luna mai 1951, pînă la 25 mai 1952, a deținut funcția de director general al Băncii pentru Investiții.- MENDEL EUGEN, din aprilie 1948 și pînă la 25 mai 1952, a deținut funcția de director adjunct și apoi director la Direcția Investițiilor din B.C.I.-

- În perioadele de timp în care au funcționat susnumiții finanțarea investițiilor s-a făcut pe baza unei duble documentații și complexe.-

Acest fapt a fost dăunător, deoarece deschiderea finanțării se făcea numai în momentul cînd întreprinderile prezentau documentația.- Cum această documentație era dublă și complexă și cum întreprinderile nu aveau posibilitatea să prezinte documentația în timp util, finanțarea s-a făcut cu întîrziere, ceea ce a făcut ca planul de investiții să nu fie îndeplinit.-

Răspunderea pentru deschiderea finanțării pe bază de documentație dublă și complexă - care a dus la întîrzieri - nu o poartă WEISZ ION și MENDEL EUGEN, fiindcă această formă de finanțare era cea legală prevăzută de H.C.M.Nr.1113/1949, și Decretul 59/1951.- Invinuiții WEISZ IOAN și MENDEL EUGEN, nu au contravenit prevederilor acestor hotărîri, ci dimpotrivă au aplicat întocmai rigid prevederile acestor hotărîri.-

Menționăm că aceste hotărîri față de capacitatea redusă a instituțiilor de proiectări erau necorespunzătoare și dovadă este faptul că ulterior după ce s-a constatat deficiențele

în aceste sectoare de activitate, hotărîrea 1113/1949 a fost ³⁸⁰ desființată și înlocuită cu o hotărîre corespunzătoare.-

Deasemeni trebuie menționat faptul că învinuitul WEISZ IOAN a sesizat defecțiunile acestor hotărîri, însă conducerea Ministerului de Finanțe, respectiv VASILE LUCA și IACOB ALEXANDRU, nu au luat măsuri de remediere, obligînd mai departe Banca de Investiții să pretindă documentație dublă și complexă dela întreprinderi, înainte de finanțare.-

- Întreprinderilor care epuizaseră fondurile datorită unei nejuste planificări, urma să li se acorde credite pe termen scurt.- Asemenea credite nu au fost acordate și ca o consecință B.C.I-ul a blocat conturile la o serie de întreprinderi și astfel activitatea unor întreprinderi a fost stînjenită și paralizată.-

Această faptă nu poate fi reținută în sarcina lui WEISZ IOAN și MENDEL EUGEN, deoarece din probele dela dosar rezultă că aceștia au primit ordin categoric dela VASILE LUCA, ca să nu acorde sub nici un motiv credite pe termen scurt.-

- Unele întreprinderi de construcții și unii beneficiari de dotații, au călcat disciplina financiară, producînd nereguli, ceea ce a dus la blocarea conturilor de producție.- Acest fapt se datorește și lipsei de control preventiv și posterior pe care conform H.C.M.1113/1949, trebuia să-l facă B.C.I-ul prin corpul său de inspectori.-

Din dosar rezultă că controlul preventiv și posterior, nu a fost făcut în întregime, datorită faptului că corpul de inspectori nu a putut să cuprindă toate întreprinderile și B.C.I-ul nu a avut de unde să recruteze oameni de specialitate, pentru a completa schema de organizare a corpului de control.-

În ceea ce privește unele circulări date de către MENDEL EUGEN cu conținut confuz, care au produs unele nelămuriri pe teren, nu rezultă din dosar că ar fi fost date intenționat pentru a produce nereguli,-așa încît nici sub acest aspect nu poate fi reținută această învinuire.- X

- Cît privește învinuirea că WEISZ IOAN ar fi avut legături cu siguranța, acest lucru nu s-a stabilit în anchetă, iar în ceea ce privește finanțarea lucrărilor dela Canal, rezultă din probele dela dosar că WEISZ ION a dus o activitate financiară normală, care nu a împiedicat lucrările Canalului.-

In concluzie, nu s-a stabilit ca invinuții WEISZ IOAN și MENDEL EUGEN să fi desfășurat activitate de sabotaj în domeniul bancar, -și nici nu poate fi reținută în sarcina lor o proastă gospodărire a B.C-I-ului, din nepricepere, neglijență sau ușurință, fapte care să facă obiectul Decretului 202 și să poată fi trimiși în justiție.-

Propunerea de punere în libertate este întemeiată.

Menționăm că în nota noastră din 10 noembrie 1954, privind pe MENDEL EUGEN, am ajuns la concluzia greșită de vinovăție, dat fiind faptul că la acea dată nu analizasem și dosarele de cercetări ale lui WEISZ IOAN, din cadrul aceleiași probleme.-

Documentele existente în dosarul de cercetări al lui WEISZ IOAN în volumul V, sunt de natură a înlătura probele în acuzare din dosarul lui MENDEL EUGEN, pe baza cărora am tras greșit concluzia de vinovăție.-

CM/2 ex.

3 februarie 1955

STRICT SECRET
Ex.No.....

382

Rebus
Bir. I.
Tov. Morosche

NOTA

=====

Numitul MENDEL EUGEN, născut la 29 octomvrie 1898 în Sighișoara, de profesie avocat, fost membru P.M.R., cu ultimul domiciliu în București Sos.Cotroceni No.9, a fost arestat la 25 mai 1952.

MOTIVELE ARESTARII ;

- MENDEL EUGEN, a fost arestat fiind acuzat de următoarele ;

- Intre anii 1930-1937 a făcut parte din organizația sionistă, activînd în secția locală Sighișoara.

- Din 1937 pînă în 1942 a fost președintele Comunității Evrești din Sighișoara, iar din 1942 pînă la eliberare a fost președintele Oficiului din Jud.Tîrnava Mare a Centralei Evreilor.

- Din anul 1948 pînă la arestare, MENDEL EUGEN a funcționat ca director adjunct și director în Banca de Credit pentru Investiții (B.C.I.). El a desfășurat în bancă o activitate de sabotaj în următoarele domenii;

- A aplicat rigid prevederile H.C.M.1113/949 pretinzînd la deschiderea finanțării documentația completă ceiace nu era posibil din punct de vedere tehnic și astfel a contribuit la nerealizarea planului de investiții.

- Nua organizat exercitarea controlului asupra realizării investițiilor (prevăzut de H.C.M. 1113/949)- contribuind astfel la producerea de pagube.

REZULTATUL CERCETARILOR ;

Intre anii 1930-1937, MENDEL EUGEN a făcut parte din secția org.sioniste din Sighișoara fără a avea funcții de răspundere.

Din anul 1937 pînă în anul 1942 a fost președinte al Comunității Evreilor din Jud.Tîrnava Mare.

In anul 1942 a fost numit președinte al Oficiului Județean al Centralei Evreilor. In această calitate, el a recunoscut că a îndeplinit instrucțiunile primite din Centrală. Din cercetări nu a rezultat că s-ar fi dat la abuzuri sau că în urma unor măsuri luate de MENDEL EUGEN să fi avut de suferit cetățenii evrei din județ.

In luna aprilie 1948 a fost numit director adjunct a B.C.I. iar în anul 1951 a fost numit director la Dir. Investițiilor din B.C.I. funcție în care a stat pînă la data arestării.

In perioadele de timp în care MENDEL EUGEN a funcționat la Dir. susamintită finanțarea investițiilor s-a făcut pe baza unei duble documentații și complexe. Acest fapt a fost dăunător, deoarece deschiderea finanțării se făcea numai în momentul cînd întreprinderile prezentau documentația respectivă și cum această documentație era complexă, întreprinderile neavînd posibilitate s-a prezinte în timp util, finanțarea s-a făcut cu întîrziere, ceea ce a făcut ca planul de investiții să nu fie îndeplinit.

Răspunderea pentru deschiderea finanțării pe baza acestei documentații nu o poartă MENDEL EUGEN, fiindcă această temă de finanțare era cea legală prevăzută de H.C.M.No.1113/949 și decretul 59/1951. Astfel MENDEL EUGEN nu a contravenit prevederilor acestor hotărîri, ci din contră a aplicat în mod rigid prevederile lor.

Menționăm că aceste hotărîri față de capacitatea redusă a instituțiilor de proiectări erau necorespunzătoare și dovadă este faptul că ulterior după ce s-a constatat deficiențele în aceste sectoare de activitate, hotărîrea 1113/949 a fost desființată și înlocuită cu o hotărîre corespunzătoare.

Deasemeni trebuie menționat faptul că defecțiunile acestor hotărîri au fost sesizate conducerii Ministerului de Finanțe_ respectiv VASILE LUCA și IACOB ALEXANDRU, însă nu au luat măsuri de remediere obligînd mai departe B.C.I.-ul să prețină documentație dublă și complexă dela întreprinderi înainte de finanțare.

Întreprinderile care epuizaseră fondurile, datorită unei nejuste planificări, urma să li se acorde credite pe termen scurt, ori o asemenea credite nu au fost acordate și ca, consecință B.C.I.-ul a blocat conturile la o serie de

întreprinderi, stînjînd și chiar paralizînd activitatea lor normală.

384

Această faptă nu poate fi reținută în sarcina lui MENDEL EUGEN, deoarece rezultă că acesta a primit ordin categoric dela VASILE LUCA, ca să nu acorde sub nici un motiv credite pe termen scurt.

Unele întreprinderi de construcții și unii beneficiari de dotații, au călcat disciplina financiară producînd nereguli fapt ce a dus la blocarea conturilor de producție. Acest lucru se datorește și lipsei de control preventiv și posterior pe care conform H.C.M.1113/949 trebuia să-l facă B.C.I.-ul prin corpul său de inspectori care era incomplet și nu putea cuprinde toate întreprinderile finanțate.

In ceea ce privește unele circulări date de către MENDEL EUGEN cu conținut confuz, care au produs unele nelămuriri pe teren nu a rezultat că ar fi fost date intenționat pentru a produce nereguli, așa încît nici sub acest aspect nu poate fi reținută această învinuire.

In concluzie nu s-a stabilit ca învinuitul MENDEL EUGEN să fi desfășurat activitate de sabotaj în domeniul bancar și nici nu poate fi reținută în sarcina lui o proastă gospodărire a B.C.I.-ului, din nepricepere, neglijență sau ușurință, fapte care să facă obiectul unui articol de lege în baza căruia să fi putut fi trimis în Justiție.

- Cum se califică din punct de vedere juridic faptele stabilite în sarcina lui EIDLITZ ZOLTAN. 385

In cazul ERLICH DAVID, favorizarea infractorului prevăzut și penat de art.284 C.P.

In cazul SCHNEIDER, favorizarea infractorului prevăzut și penat de art.284 C.P.

In cazul TAUTU VASILE și VASILESCU ALBU, demunțarea calomnioasă pedepsite de art.269 C.P.

Aceste delictе prin Legea No.4 din 5 august 1954, sunt anemnistiate.

- Pentru faptul că a fost gestionar al Fondului pentru interese superioare de Stat și a făcut diferite cheltueli din ordinul lui VASILE LUCA nu poate fi tras la răspundere penală. Art.11 Legea 576, din 14 noiembrie 1944.

Cercetările nu au stabilit în sarcina lui EIDLITZ ZOLTAN în plus, fapte în afară de cele arătate mai sus, care să fie pedepsite de legile penale ale R.P.R.

PROPUNEM ;

- Punerea numitului EIDLITZ ZOLTAN, în libertate.

DE ACORD,
SEFUL SERVICIULUI,
MAIOR,
D. Marinache
D. Marinache,

ANCHETATOR PRIM,
LOCOTENENT,
I. Curtescu
I. Curtescu,

DE ACORD,
SEFUL DIRECTIEI,
COLONEL,

Fr. Butyka,

2 ex./E.M.

Interogator luat ARESTATULUI BIDLITZ ZOLTAN.

14 Octombrie 1952.

Intrebare: Ce cunoști d-ta în legătură cu trecutul lui Vasilescu Albu ?
(Weissbuch) ?

Răspuns: În iarna anului 1948 - 49 am aflat de la VOITINOVICI că Vasilescu Albu....etc....etc... Tot V O I T I N O V I C I mi-a spus CA VASILESCU ALBU A FOST INFORMATOR AL SIGURANȚEI. DEASEMENEA mi-a spus că Vasilescu Albu A VRUT SA-L DISTRUGA ȘI PE EL, fără să-mi precizeze pentru ce.

Intrebare: Ce ai făcut d-ta în urma celor aflate de la VOITINOVICI ?

Răspuns: CELE AFLATE DE LA VOITINOVICI LE-AM COMUNICAT LUI VASILE LUCA, care la rândul său, a TELEFONAT LUI TEHARI GEORGESCU despre cele sesizate de mine.....Deasemeni CELE AFLATE DE LA VOITINOVICI le am spus și lui BIRTAȘ GAVRIL într'o convorbire pe care am avut-o cu el în iarna anului 1948 - 49.

În Decembrie 1951 sau Ianuarie 1952.....etc.....BIRTAȘ GAVRIL MI-A COMUNICAT CA S'AU GASIT DOCUMENTE DIN CARE REZULTA CA VASILESCU ALBU A FOST AGENT INFORMATOR AL LUI HUSARESCU.

Intrebare: În ce scop ai dat informații despre Vasilescu Albu lui Vasile Luca și Birtaș Gavril ?

Răspuns: Am dat aceste informații despre Vasilescu Albu, deoarece împreună cu.....m'au reclamat la Parchetul General R.P.R. ȘI AM VRUT SA MA RAZBUN PE EI.

Intrebare: Ai însărcinat vre-o persoană să se intereseze de trecutul lui Vasilescu Albu ?

Răspuns: DA. Am rugat pe LAZAR ANDREI și IONAȘ POMPILIU să se intereseze de trecutul lui Vasilescu Albu, PENTRU A DESCOPERI FAPTE COMPROMITATOARE, ÎNSA NU AU PUTUT SA-MI DEA NIMIC.

După ce am citit prezentul proces-verbal de interogator și am constatat că el corespunde întocmai cu cele declarate de mine, îl susțin și semnez.

ANCHETATOR PRIM

Locotenent major de Securitate
ss) G. Lupan

Anchetat
ss) Z. Bidlitz.

Conformă cu originalul aflat în dos. Ministerului Sec. Statului atașat dosarului Nr. 168/952 al Tribunalului Capitalei Colegial 2 pen.

EXTRAS DIN PROCESUL VERBAL AL MINISTERULUI SECURITĂȚII STATULUI dresat
in ziua de 12 Septembrie 1952.

Interogatoriul lui MARINESCU BRANIȘTE ION.

.....
.....
Intrebare: Pentru ce ai făcut declarații mincinoase contra lui Tăutu Vasile
și VASILESCU ALBU ?

Răspuns: Când am dat declarații mincinoase contra lui Tăutu Vasile și
Vasilescu Albu, am fost ținut la carceră și astfel am dat acele
declarații..

LA CABINETUL 2 INSTRUCȚIE S'AU FACUT PRESIUNI ASUPRA MEA DE
CATRE JUDECATORUL DE INSTRUCȚIE SAV GHEORGHE SA DECLAR LUCRURI
NEADEVARATE CONTRA ACESTORA.

DEASEMENEA AM FOST AMENINȚAT DE IONAȘ POMPILIU, omul de incre-
dere al lui EIDLITZ și inspectorul ȘPERLING, că DACA NU VOI
DECLARA IMPOTRIVA LUI TAUTU ȘI VASILESCU ALBU, MI SE VOR FACE
PROCESE DE EVAZIUNE FISCALA ȘI VOI FI ASPRU PEDEPSIT.....

.....
Prezentul extras corespunde intocmai e lor cuprinse in Procesul Verbal
al Ministerului Securității Statului din 12 Septembrie 1952.-

Interogator luat lui Stănescu Teodoru.

Intrebare: Când și în ce condițiuni l'ai cunoscut pe Consilierul BIDLITZ ?

Răspuns: A doua zi după arestarea lui VASILESCU ALBU am fost chemat de Chițan și mi-a prezentat un domn, spunându-mi că e consilierul Eidlitz de la Finanțe și că vrea să vorbească cu mine.....
..... IMEDIAT DUPA ACEASTA BIDLITZ M'A INTRE-
BAT CE CUNOȘTINȚA AM DESPRE VASILESCU ALBU și ce știu în legă-
tură cu banii luați de Vasilescu Albu. I-am răspuns CA DELARAȚIA DATA ÎN
FAȚA LUI CHIȚAN A FOST FACUTA SUB PRESIUNE ȘI CA RAPORTURILE MELE CU VA-
SILESCU ALBU SUNT RAPORTURI PARTICULARE DELA CLIENT LA ADVOCAT. BIDLITZ
MI-A RĂSPUNS, CA DE FELUL CUM MA VOI COMPORTA ȘI PE VIITOR CA MARTOR AL
ACUZĂRII.....etc.etc..... EL ÎMI VA UȘURA SITUAȚIA ÎN PROCES ȘI MA
VA SCOATE CHIAR DEFINITIV DIN PROCESUL ÎN CARE SUNT IMPLICAT.
Din toată întrebarea, am înțeles că CHIȚAN LUCRA SUB CONDUCEREA LUI
EIDLITZ ȘI ÎN TOT CE FICEA ERA ACOPERIT DE ACESTA.....etc.....

Intrebare: Ce cunoștință ai d-ta despre reeditarea afacerii Vasilescu Albu Tăutu, în 1949 ?

Răspuns: Din informațiunile culese în Tribunal, în special dela Cab.2 inst. dela grefierul Georgescu și de la alți funcționari, am aflat că se pregătește un dosar Vasilescu Albu - Tăutu, și care afacere fusese clasată de Cab.3 cu mai bine de un an în urmă, adică în Iunie 1948. Deasemeni am fost informat că Vasilescu Albu și Tăutu au provocat o anchetă la Parchetul General cu câțva timp înainte, anchetă care a stabilit vinovăția lui Eidlitz și că în urma acestei anchete BIDLITZ A DECIS SA SE RĂZBUNE ȘI CA ÎN ACEST SCOP A DAT ORDIN PROCURORULUI GENERAL VOITINOVICI SA DEA DISPOZIȚII PRIN ADRIAN DIMITRIU LUI SAV, SA REDESCHIDA DOSARUL DELA CABINETUL 3, LUCRU CE A ȘI FOST EXECUTAT DE ACEȘTIA.

Intrebare: Ce alte cunoștințe ai despre modul cum s'a efectuat ancheta la Cab.2 Instrucție ?

Răspuns: Din cele aflate de mine la Tribunal, dela diverși funcționari printre care Grefierul Cabinetului 2 Georgescu și alții...
REZULTA CA PROCURORUL GENERAL VOITINOVICI S'A OCUPAT PERSONAL DE ACEST DOSAR DAND INDICAȚII ȘI CHEMAND LA EL ATAT PE SAV CAT ȘI PE PRIMUL PROCUROR AL TRIBUNALULUI (era ADRIAN DIMITRIU- nota mea), A CARUI NUME NU-MI AMINTESC, ÎN NENUMARATE RANDURI.- Cu ocazia acestor întrebări VOITINOVICI, din ordinal lui BIDLITZ, a dat dispoziții lui SAV, CA VASILESCU ALBU ȘI TĂUTU SA FIE TRIMIȘI ÎN JUDECATA PENTRU NIȘTE VINI IMAGINARE PĂRĂ CA SA EXISTE VRE-O PIESĂ ACUZĂTOARE ÎN ACEST SENZ. SAV văzând ilegalitatea s'a retras dela darea Ordonanței de trimitere în judecată, plecând în concediu, iar ordonanța a fost dată de un procuror.

Proces- Verbal de Interogator.

12 Septembrie 1952

Dateerogatorului a inceput la ora 13 și 15 min.

" " s'a terminat " 14 și 25 "

Ca S-lt. de Securitate Valeanu Laigi am interogat in calitate de anchetator pe arestatul Marințescu Ioan Bramaște, anul nașterii 1909 Iunie 17, locul nașterii București, Cet. română, Naț-română, Apartenența politică-neincadrată politiceste, Studii - școala comercială din București, absolvit în 1929, Profesia- funcționar, Ultimul loc de muncă - și funcție- Dir.Generală a canalului, contabil. Ultimul domiciliu-Constanța, str. Avram Iancu 39. Situația familială - căsătorit cu Zoe Bramaște, în vârstă de 47 ani, dom. în București str. Moria, fără profesie. Are o fiică Eufrosina Bugalescu în vârstă de 23 ani, dom. în str. Zefirului 1, muncitoare în Uzinele "7 Noiembrie". Orig. socială O casă de locuit în str. Moria 18 luată de Sfatul popular în 1950 pentru 4 de găubiri din procese. Activitatea politică până în 1947- N'am fost înscris în nici un partid. Participare în alegeri- Nu am participat la alegerile din 1946 fiind omis din listele electorale și nici în 1948, fiind arestat. Decorații, distincții- Nu. În ce armată ai făcut serviciul, gradul, funcția- În armata română la Rgt. 40 infanterie Bazargie, frontaș. Dacă ai fost prizonier? Nu. Dacă ai fost în străinătate? -Nu. Dacă ai participat în bande și organizații contrarevoluționare? Nu. Dacă ai fost judecat, când din ce cauză, de cine și la ce pedepse ai fost condamnat? - Am fost judecat în 1948 pentru uz de fals și înșelăciune de Tribunalul Ilfov, secția 3a pen și condamnat la 3 ani închisoare.

Intrebare: Cum s'a ajuns la condamnarea d-tale în 1948 ?, de către Tribunalul Ilfov ?

Răspuns: În urma unor descoperiri de către poliția judiciară a unor chitanțe false la "Sincomec" și "Exara" am fost arestat de către poliția judiciară, trimis la Cab. 3 instrucție și de aici Tribunalului Ilfov, care m'a condamnat la 3 ani închisoare.

Intrebare: Când a avut loc descinderea de la firmele "Sincomec" și "Exara" al căror asociat erai?

Răspuns: Descinderea avut loc la 20 Decembrie 1947.

Intrebare: Cine a făcut-o ?

Răspuns: O brigadă a poliției judiciare, condusă de Comisarul Chițan, în spectorul Tanta cu 2 Controleri financiari.

Intrebare: Ce corpori deliete s'au găsit cu ocazia descinderilor făcute la sus zisele întreprinderi?

Răspuns: Cu ocazia descinderilor efectuate, s'au găsit niște facturieri fiscalizate false.

Intrebare: A fost ridicat vre-un asociat al întreprinderii cu ocazia descinderii?

Răspuns: Da, Au fost ridicați Bum Creștinu și Iosif Jupiter, care au fost eliberați după 24 ore de deținere la P.P.C.

Intrebare: Au mai fost arestați vreunul dintre cei implicați în falsurile de la firmele sus menționate, în acea zi?

Răspuns: Da, spre seară au fost arestați Mamolovici, avocatul fiscalist al firmei și Zaltzer Rudolf aatorul falsurilor.

Intrebare: Unde erai d-ta în acest timp ?

Răspuns: Sosind la birou în timpul descinderii, și aflând de la portarul biroului despre descinderea ce se efectuează, am plecat împreună cu soția în com. Nămești-Muscul, la părinții amantei mele Modreanu Valeria.

Intrebare: În ce scop ai plecat?

Răspuns: Pentru a scăpa de arestare.

Intrebare: Cât timp ai stat la Modreanu Valeria?

Răspuns: La Modreanu Valeria am stat de la 20 la 23 Decembrie 1947, când am venit la București.

Intrebare: Ce-ai făcut după aceasta?

Răspuns: Când am sosit la București, m'am dus la o rudă a soției mele, Cristea Olga din Colentina, unde am stat până la arestarea mea.

Intrebare: Când ai fost arestat?

Răspuns: La 24 Decembrie 1947, orele 16.

Intrebare: De cine ai fost arestat?

Răspuns: Am fost arestat de comisarii Chițan și Schmap.

Intrebare: Cum a aflat poliția local unde erai?aseuns?

Răspuns: În timpul cât eram ascuns a fost arestată fiica Bufrosinia de către comisarul Chițan și fiind bătută, a spus local unde ne poate găsi poliția.

Intrebare: De unde cunoștea fiica d-tale local unde erai ascuns?

Răspuns: Ea cunoștea acest lucru de la fiica soției mele Blanche Brodier care știa acest lucru dela soția mea și care ducându-se săși scape sora de la Prefectură, i-a comunicat local unde ne aflam noi ascunși.

Intrebare: Ce s'a petrecut după arestarea d-tale?

Răspuns: După arestarea mea am fost cercetat la P.P.C. de către comisarul șef Chițan și inspectorul Tăutu.

Intrebare: Ce declarații ai dat cu această ocazie?

Răspuns: Cu această ocazie am arătat felul cum s'au făcut fiscalizările.

Intrebare: Cât a durat ancheta?

Răspuns: De la 21 Decembrie la 30 Ianuarie 1948.

Intrebare: Ce relații ai avut cu comisarul Chițan în timpul anchetei efectuate la P.P.C.?

Răspuns: Imediat după arestarea mea, întâmplată la 24 Decembrie 1947, comisarul Chițan după ce dăduse drumul fetei mele, Bufrosina din arestul P.P.C., s'a dus la mine acasă și a luat o jumătate de porc. Tot în aceeași zi s'a dus cu fiica mea Bufrosina și cu vărul soției mele Ion Ionescu, la un chef, consurmanța fiind plătită de Ion Ionescu căruia i-am restituit ulterior banii. Tot în timpul anchetei m'a dus pe mine la 29 Decembrie 1947 la Sinaia, plătitându-i lui Chițan o masă la Plești și una la Sinaia. Deasemenea i-am dat de câțeva ori câte 2-3000 lei și odată i-am dat 10.000 lei în schimbul unui ceas Omega, pe care mi l'a lăsat garanție. Deasemenea am fost cu el și i-am plătit o masă la restaurantul "Viticola". Chițan mi-a cerut deasemenea să-i dau fiica în căsătorie.

Intrebare: Ce avantagii ți-a creiat Chițan în schimbul darurilor ce i-ai făcut?

Răspuns: În schimbul darurilor făcute, Chițan mi-a permis să mi se aducă de acasă mâncare și haine.

Intrebare: În afară de Chițan și Tăutu, cine mai participa la anchetă în partea Ministerului de finanțe și P.P.C.?

Răspuns: A mai participat Sepeanu și Eidlitz, dar ei veneau rar.

Intrebare: Ce discuții ai avut cu Eidlitz în timpul cât erai reținut la P.P.C.?

Răspuns: Fiind prezentat de Tăutu în biroul lui Chițan, care i-a spus lui Eidlitz că eu cunoșc felul în care s'au făcut livrările armistițiului, Eidlitz mi-a spus că dacă voi desvălui toate procedeele incorecte de livrări voi fi liberat dela P.P.C. și absolvit de sancțiunile penale în legătură cu fiscalizările false, urmând să întocmesc un memoriu pe care să-l predau prin Tăutu lui Eidlitz. În afară de aceasta întrevvedere, în timpul cât am fost reținut la P.P.C. n'am avut nici o discuție cu Eidlitz.

Intrebare: În timpul cât erai reținut la P.P.C. ai făcut vre-un demers pentru a fi eliberat dela P.P.C. și pentru negamalizarea afacerii?

Răspuns: Cu ocazia unei vizite pe care am făcut-o la sediul firmei, pe data de 29 Decembrie 1947, împreună cu inspectorul Tăutu pentru desigilarea birourilor a venit la mine Bratu Aurel și Gămănescu Eug. și mi-a spus că Stănescu Grigore și Bratu AU ANGAJAT CA AVOCAT pe Vasilescu Albu și în acest scop i-au dat acestuia o sumă de 250 mii lei stabilind onorar 1 milion lei. Cu această ocazie, Bratu mi-a cerut să dau diferența de 750.000 lei. Neavând numerar, am dat lui Bratu o poliță de 750. mii lei prin soția mea Zoe Braniste.

Intrebare: Ce a făcut Bratu Aurel cu polița pe care i-ai dat-o?

Răspuns: Nu știu ce a făcut Bratu cu polița, însă după câteva zile mi-a restituit-o spunându-mi că nu se acceptă polița.

Intrebare: Cu Stănescu Grigore te-ai văzut și ce ai discutat cu acesta?

Răspuns: În ziua de 7 Ianuarie 1948, în casa lui Bratu Aurel m'am văzut cu Stănescu, cu care am stabilit ca în ziua următoare să mergă la Prefectură unde de altfel a mers și eu această ocazie a fost arestat. La această intal-

nire, Stănescu mi-a spus că a fost cu Bratu la Vasilescu Albu acasă și l-a angajat ca avocat, în care scop i-a dat suma de 250 mii lei. Despre polița pe care eu i-am dat 6 lui Bratu nu am discutat nimic.

Intrebare: Despre faptul că Stănescu și Bratu Aurel au fost la Vasilescu Albu acasă pentru a-l angaja ca avocat, ai fost cercetat la Prefectură?

Răspuns: Am fost cercetat la Prefectură de comisarul Chițan, căruia eu îi spuseseam la mine acasă despre faptul că Stănescu și Bratu au fost la Vasilescu Albu. La cercetarea făcută am declarat că Vasilescu Albu m'a amenințat că dacă nu voi depune suma cerută mi se va agrava situația și că în urma refuzului meu de a-i da bani, s'au făcut noi descinderi care au dus la arestarea altor membri și funcționari ai întreprinderii "Sincomec" și Ekara", LUCRU CARE NU CORESPUNDE REALITĂȚII.

Vasilescu Albu a fost arestat și cercetat de Prefectură și apoi eliberat. Despre acest caz am mai fost anchetat la Ministerul de Interne și apoi la Cab.2 instrucție al Tribunalului Ilfov.

Intrebare: Ce anume ai declarat la Ministerul de Interne și la Cab.2 instr.

Răspuns: Înainte de a da declarații la M.A.I. și Cab.2 instrucție, am dat declarații la P.P.C. împotriva lui Tăutu Vasile, pe care-l acuzam că a primit diferite sume de bani de la mine, LUCRU CARE NU CORESPUNDE REALITĂȚII.

La ancheta de la M.A.I. și Cab.2 instrucție am declarat numai despre faptul că Stănescu și Bratu au fost la Vasilescu Albu unde i s'au dat bani și că eu am dat polița de 750 mii lei.

Intrebare: PENTRU CE AI FACUT DECLARAȚII MINCINOASE CONTRA LUI TAUTU VASILE ȘI VASILESCU ALBU ?

Răspuns: Când am dat declarații mincinoase contra lui Tăutu Vasile și Vasilescu Albu, am fost ținut la carceră și apoi am scris acele declarații.

LA CABINETUL 2 INSTRUCȚIE S'AU FACUT PRESIUNI ASUPRA MEA DE CĂTRE JUDECATORUL DE INSTRUCȚIE SAV GHEORGHE SA DECLAR LUCRURI NEADEVARATE ÎMPOTRIVA ACESTORA.

DEASEMENI AM MAI FOST AMENINȚAT DE IONAȘ POMPILIU, OMUL DE ÎNCREDERE AL LUI BIDLITZ ȘI INSPECTORUL ȘPERLING, CA DACA NU VOI DECLARA ÎMPOTRIVA LUI TAUTU ȘI VASILESCU ALBU MI SE VOR FACE PROCESE DE EVAZIUNE FISCALA ȘI VOI FI ASPRU PEDEPSIT.

Intrebare: În timpul cât te aflai în cercetare la P.P.C. de inspectorul Tăutu ai primit bani de la diverse persoane?

Răspuns: Da, am primit bani de la Ernest Băjescu suma de 70.000 lei, de la Bum CRESTINU lei 180.000, iar de la Manolovici Vieter și Saltzer Rudolf am primit o scrisoare de depozit prin care se obligă să-mi plătească după eliberarea lor 300.000 lei.

Intrebare: Pentru ce ai primit acești bani și ce-ai spus acestora?

Răspuns: Soției lui Bum CRESTINU, i-am spus că în schimbul sumei de 180.000 lei pe care îi voi da lui Tăutu, va fi pus în libertate soțul său, LUCRU CARE NU CORESPUNDE ADEVARULUI.

Lui Manolovici și Zaltzer le-am spus că contul onorariului pe care urma să-l dau avocatului ea să ne apere în proces.

De la Ernest Băjescu am primit suma arătată mai sus, pe care am ridicat de la avocatul Heller, personal.

După ce-am citit prezentul proces-verbal și corespune în totul cu cele declarate de mine îl susțin și semnez propriu, nesilit de nimeni.

L-t Maj. de Securitate

ss) Simion Jack

Anchetat

ss) Ion Marinescu Brașov.

Martorul SEPPANU TEODOR născut în București la 23 Octombrie 1914, domiciliat în București, Bulevardul Dacia No.10

10. Iulie 1952 București

Interogatorul a început la ora 9 și 30 min.

" " s'a terminat " 11 și 50 "

Intrebare: La interogatorul din 9 Mai a.e. ați declarat că Vasilescu Albu s'a prezentat la Dvs. să vă intimideze cu poziția sa pentru a influența cercetările ce se făceau la P.P.C. cu privire la Soc. comerciale "Sincomec" și "Exara". Ancheta vă cere să precizați dacă într'adevăr Vasilescu Albu s'a prezentat la Dvs. în timpul cercetărilor ?

Răspuns: NU S'A PREZENTAT LA MINE vasilescu Albu și nici nu l'am văzut vreodată.

Intrebare: Cum se explică că la interogatorul anterior ați declarat totuși că Vasilescu Albu s'a prezentat la Dvs. în timpul cercetărilor ?

Răspuns: Dat fiind că trecut mai bine de 4 ani de la data cercetărilor făcute la P.P.C. și dat fiind că eu nu am luat parte activă la cercetări, am confundat unele situațiuni și am declarat că Vasilescu Albu s'a prezentat la mine.

Intrebare: Dacă într'adevăr Vasilescu Albu nu s'a prezentat la Dvs. să influențeze cercetările, totuși cum se explică că la 19 Ianuarie 1948 l'ați arestat ?

Răspuns: Intrucât fostul comisar șef Chițan Ilie, care avea conducerea anchetei, m'a informat că Vasilescu Albu, în calitate de avocat al celor arestați, urmează, sau chiar a primit o mare sumă de bani pentru punerea în libertate a celor arestați, după ce în prealabil mi-am luat unele informații despre dănsul, am dispus percheziționarea și arestarea sa. Suspiciunile mele au fost întărite și de faptul că în momentul când se efectua percheziția, a fost găsit la domiciliul acestuia, Inspectorul G-al Tăutu, care în cercetare avea rolul de consilier pentru problemele financiare, reprezentând Ministerul de Finanțe.

Intrebare: În vederea arestării lui Vasilescu Albu, ați cerut aprobarea forurilor superioare ale Dvs. ?

Răspuns: Cred că am cerut aprobarea la Secretarul G-al al P.P.C. Mihăileanu P. Tot cu această ocazie am discutat cu tov. General maior Niculeschi Alex., apoi cu tov. Ministru Pintilie Gh., care în acea vreme era la C.C. al P.M.R. și cărui i-am spus cele raportate demie de Chițan.

Intrebare: În cursul cercetărilor făcute asupra lui Vasilescu Albu, s'a stabilit vinovăția acestuia ?

Răspuns: NU, deoarece probe materiale nu existau împotriva sa.

Intrebare: Ați arătat la interogatorul anterior, că Vasilescu Albu a fost pus în libertate, în urma unor dispoziții superioare, Cine a dat aceste dispozițiuni ?

Răspuns: La o ședință în care a participat Prefectul P.P.C. General maior Petruce Teodor, Secretarul General al P.P.C. Mihăileanu Petre, Procurorul G-al adjunet Roman Ion și subsemnatul, s'a stabilit că nu există probe pentru reținerea în continuare a lui Vasilescu Albu, pentru care s'a hotărât punerea sa în libertate.

Intrebare: Ce cunoștință aveți despre arestarea lui Vasilescu Albu în toamna anului 1948, în timp ce erați directorul Securității Capitalei ?

Răspuns: În legătură cu arestarea lui Vasilescu Albu din toamna anului 1948, nu am nici un fel de cunoștință.

Intrebare: În cursul cercetărilor făcute, atât la P.P.C. cât și la Securitatea Capitalei, împotriva lui Vasilescu Albu, s'au exercitat

anumite influențe din afară ?

Răspuns- Hotărît da. și această influență s'a manifestat pe două căi: prima și cea mai importantă, fiind cea mai aproape de mine, era aceea a comisarului Chițan, care după cum s'a văzut din întrebările anterioare, ducea o continuă acțiune de desinformare a mea.

A doua influență o exercita CONSILIERUL EIDLITZ ZOLTAN, care prin poziția sa, cât și ca reprezentant al unuia dintre miniștrii cei mai importanți sugera anumite măsuri și idei.

Pe de altă parte mi-l prezenta pe Chițan ca pe un om cinstit, care nu putea fi bănuît cu privire la cercetările ce leface .

În legătură cu prima arestare a lui VASILESCU ALBU, EIDLITZ ZOLTAN a fost unul dintre cei care mi-au întărit convingerea că aveam de aface cu un traficant de influență. Cât privește cea de a doua arestare a lui Vasilescu Albu, nu cunosc să-și fi exercitat cineva influența asupra mea, după cum nu știa despre această arestare.

După ce am citit cele declarate de mine, susțin și semnez.

I-t Major de Securitate
ss) Simion Jack

Anchetat de) _____
T. Sapeanu.

Conf. cu mg JMM

Interogator luat ARESTATULUI AGRICOLA IONESCU.

11 Iunie 1952.

Intrebare: La interogatoriul din 30 Mai a.c. ai declarat CA IN CALITATEA DE PREȘEDINTE AL COMPLECTULUI CARE A JUDECAT RECURSUL INCULPATILOR TAUTU VASILE și VASILESCU ALBU, AI PRIMIT DISPOZIȚIUNI DE A RESPINGE RECURSUL ACESTORA. ARATA d-ta ce instrucțiuni și de la cine anume ai primit în acest scop ?

Răspuns: Am fost desemnat să prezidez complotul de judecată din care a mai făcut parte și consilierul Mitulescu Alexandru.....de către președintele secției I pen.N.Kara-Tase.D-sa mi-a spus să nu facem pronunțarea înainte de a-i comunica lui și d-lui Președinte al Curții care este opinia complotului de judecată în acest caz. După desbateri, s'a anunțat pronunțarea, în care timp OPINIA COMPLECTULUI S'A PRONUNȚAT într'un referat scris la mașină, prin care se propunea admiterea ...recursului. Referatul a fost prezentatpreședintelui Curții Samuel Hart, car după câteva zile.....mi-a spus că recursul trebuie respins. IN URMA ACESTEI DISPOZIȚII RECURSUL A FOST RESPINS.

.....
Intrebare: Cum a justificat Președintele Curții Samuel Hart atunci când ți-a comunicat respingerea recursului ?

Răspuns: SAMUEL HART MI-A SPUS că VASILESCU ALBU A INCALCAT LINIA POLITICA ȘI PE ACEST MOTIV RECURSUL TREBUE RESPINS.

După ce-am citit cele declarate de mine, susțin și semnez.

L-t Maj.de Securitate

ss) Simion Jack

ss) Ionescu Agricola

Conform cu originalul aflat în dosarul Ministerului Securității Statului atașat dosarului 168/52 al Tribunalului Capitalei Col.II pen.

EXTRAS DIN ACTUL DE ANCHETA AL MINISTERULUI SECURITATII STATULUI,
aflat la pag.116 din Dosar și inregistrat la Nr.347558 .

(Declarația-denumț concepută de VOITINOVICI, EIDLITZ, DULIGHERU, etc. că Vasilescu Albă a fost agent de siguranță, pe care au ticiuit-o împreună cu foștii calăi ai Siguranței burgheze COSTESCU și HUSARESCU, și care a fost semnată de COSTESCU la 17 Octombrie 1951, ADICA INAINTEA DEMASCARII DEVIATORILOR)

//////.....

Subsemnatul Grigore Costescu.....actualmente DEȚINUT IN INCHISOAREA PAGARAS, asupra celor INTREBATE, declar următoarele:

.....
In 1922 Vasilescu Albă deschide un birou de advocatură la Chișinău, este prezentat lui ZAHARIA HUSARESCU, pe atunci inspector de siguranță, ȘI-A LUAT ANGAJAMENT DE A DA INFORMAȚII, in care scop au fost instalați la el in birou câte un agent de siguranță, cu scopul de a urmări pe acei comuniști ce veneau la el spre a apăra pe alții ce erau arestați.....
.....Canache mi-a spus că prin ajutorul dat de Isac Weissbuch.....au fost arestați membrii organizației comuniste, despre care vorbește ZAHARIA HUSARESCU in broșura sa, unde este fotografiat un baston, in care erau ascunse actele compromițătoare ale aceluia comunist de la care a fost confiscat.....Isac Weissbuch a lucrat și cu fostul șef de brigadă de siguranță Daru Ion.....A mai lucrat și cu fostul comisar de siguranță Fortunescu Gh..... ISAC WEISSBUCH NU AVEA DECAT CLIENTELA COMUNISTA.....etc.etc.....etc.....

ss) Costescu D.Grigore 17 Octombrie 951.

EXTRAS DIN PROCESUL VERBAL AL MINISTERULUI SECURITATII STATULUI
din 11 APRILIE 1952

DECLARAȚIA aceluiași COSTESCU DUPA DEMASCAREA DEVIATORILOR și a prezenței inscenării:

Intrebare: Ai arătat mai sus că Isac Weissbuch nu ți-a furnizat nici o informație la Chișinău; Dar la Bălți, ți-a furnizat vre-o informație ?

Răspuns: Isac Weissbuch nu mi-a furnizat nici o informație nici in orașul Bălți, nici in altă parte.....ss).Costescu Gr.

EXTRAS DIN PROCESUL VERBAL AL MINISTERULUI SECURITATII STATULUI din 9 APRILIE 1952

DECLARAȚIA ACELUIAȘI HUSARESCU CARE INAINTEA DEMASCARII DEVIATORILOR A PARTICIPAT LA INSCENAREA DE MAI SUS:

Intrebare: La ce au constatat relațiile d-tale cu avocatul Isac Weissbuch

Răspuns: Cu avocatul Isac Weissbuch nu am avut nici un fel de relații
nici la Chișinău și nici în alte orașe.....etc.....

Conform cu originalul aflat în dosarul de anchetă al Ministerului
Securității Statului.

Nr. . . .

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Armandul DULGHIERU MIHU, născut la 16 ianuarie 1909, în Tecuci, fiul lui Saeha și Olga, fost colonel în securitate, cu ultimul domiciliu în București str. Armenească nr. 14.-

28 iunie 1954, București.

Interogatoriul a început la ora 8,10
s-a terminat " 15,35

Intrebare:

În declarațiile consemnate în procesele verbale anterioare, ai declarat că ai cunoscut trei frați OPRISAN. Cine sunt aceștia?

Răspuns:

ALEXANDRU și AUREL OPRISAN, au fost bugetieri la unchiul meu ALEXANDRU DULBERGHIER. Al treilea a fost procuror la Brăila și se numește NICOLAE OPRISAN, pe acesta l-am cunoscut după 23 august 1944.-

Intrebare:

De unde știi d-ta că NICOLAE OPRISAN a fost procuror?

Răspuns:

Prin 1945-1946, ALEXANDRU sau AUREL OPRISAN mi l-a prezentat pe NICOLAE OPRISAN și mi-a spus că este procuror și este permutat dela Brăila la Galați.-

Intrebare:

Unde afirmi d-ta că a fost procuror NICOLAE OPRISAN?

Răspuns:

NICOLAE OPRISAN a fost procuror la Brăila și la Galați.-

Intrebare:

Ai arătat d-ta în declarațiile consemnate în procesele verbale de interogatoriu anterioare că frații OPRISAN au făcut intervenții la d-ta. Este adevărat?

Răspuns:

Da, este adevărat. ALEXANDRU OPRISAN a venit la mine acasă și mi-a dat un memoriu din partea lui fratele NICOLAE OPRISAN, procurorul, prin care acesta cerea stabilirea în București. Aceasta era în 1951 spre sfârșit sau la începutul lui 1952. În memoriu spunea că și-a găsit serviciu la o orăstră în București

și cere să i se permită șederea în capitală.-

El locuia la ALEXANDRU OPRISAN care are o casă proprie-
este în Vatra Luminoasă.-

După arestarea lui NICOLAE OPRISAN în 1952, AUREL OPRISAN a venit la mine, mi-a spus că fratele său a fost arestat și că i s-au ridicat lucruri de acasă de la mama lor de către securitate și mă ruga ca să i se restituie.- Eu am luat legătura cu maiorul IJAK de la Galați și i-am spus că s-a făcut o nedreptate cu ocazia arestării lui OPRISAN și el mi-a spus că o să se rezolve. Și după puțin timp AUREL OPRISAN mi-a spus că lucrurile s-au restituit.-

Intrebare:

Pentru ce a fost arestat NICOLAE OPRISAN și de către cine?

Răspuns:

NICOLAE OPRISAN a fost arestat în problema informatoriilor de la Franco-Română din Brăila, El a fost arestat de către regiunea Galați, în 1952.-

Intrebare:

Ti se prezintă d-tale o notă intitulată "Notă" despre activitatea elementelor din serviciul de pază și siguranță a fostei întreprinderi Franco-Română din Brăila. Cu ce scop a fost întocmită?

Răspuns:

Aceasta este o notă în care se arată activitatea fiecăruia care a fost arestat și ce a reușit din anchetă.- Senența notei făcea sute și de multe ori ni se cerea de către conducere.-

Intrebare:

Cine a dat ordin pentru arestarea lui NICOLAE OPRISAN?

Răspuns:

Eu am discutat cu ANTONIU și maiorul ANDRESCU și am spus că după părerea mea este necesar să fie interogată și NICOLAE OPRISAN. Ei au dispus arestarea.-

Intrebare:

Stiai atunci cine este NICOLAE OPRISAN?

Răspuns:

Da știam că este fostul procuror de la Brăila și Galați, NICOLAE OPRISAN și frate cu AUREL și ALEXANDRU OPRISAN pe care îi cunoșteam.-

Intrebare:

Puteau ANTONIU și ANDRESCU MATUSEI să ordone arestarea cuiva?

Răspuns: Puteau pentru cazuri minore. Putea da dispoziții

ANTONIU după ce mă întreba pe mine.-

Întrebare:

Ți se prezintă rezoluția pusă pe nota privind activitatea elementelor din serviciul pază și siguranță a fostei intraderi Franco Romină, din Brăila, notă datată 6 februarie 1951.-

Răspuns:

În această rezoluție datată 28 martie 1951, pusă pe această notă și iscălită de dl. ministru PINTILIE, se ordonă arestarea, cercetarea și trimiterea în justiție a celor 12 foști informatori la Franco-Romină.-

Întrebare:

Era vorba și de NICOLAE OPRISAN?

Răspuns:

Nu-mi amintesc dacă era vorba și de NICOLAE OPRISAN.-

Întrebare:

Ți se prezintă în întregime nota compusă din 7 șapte file din care rezultă că ordinul de arestare a lui OPRISAN NICOLAE a fost dat de dl. ministru PINTILIE și nu de d-ta cum afirmi în mod neadevărat mei înainte.-

Răspuns:

Am dat ordin să se întocmească nota și m-am dus la dl. ministru PINTILIE care a pus rezoluția.-

Întrebare:

După cum reiese din notă, rezoluția a fost pusă în 28 martie 1951 pentru arestarea celor în cauză, între care și NICOLAE OPRISAN.- S-a făcut această arestare?

Răspuns:

S-a dat dispoziție de arestare dar NICOLAE OPRISAN nu a fost găsit.-

Întrebare:

Ți se prezintă d-tale un document scris pe hirtie albă scris în cerneală albastră și intitulat "scurt memoriu autobiografic" document compus din două file și iscălit N. OPRISAN. Documentul se încheie cu cuvintele: Anexez în original ziarele "Înainte", "Ancheta" și "Facla", cuprinzătoare ale articolelor la care m-am referit, rugînd ca după lectură să-mi fie restituite neavînd nici un alt exemplar în plus".-

Răspuns:

Acesta este memoriul pe care ALEKANDRU OPRISAN mi l-a înaintat din partea fratelui său NICOLAE OPRISAN spre sfîrșitul anului 1951, începutul lui 1952.- Memoriul acesta era pus într-un plic

alben și mai avea alăturate niște siare.-

Intrebare:

In acest memoriu predat d-tale scris textual, citez:
"... prezentând numirea mea în postul menționat să mi se elibereze buletinul de capitală - având spațiul locativ la fratele meu ALEXANDRU în str. Dr. Ottoi nr. 39".-

Ai luat d-ta măsuri pentru arestarea lui NICOLAE OPRISAN din momentul ce-i cunoșteai adresa?

Răspuns:

Nu, eu nu am luat măsuri pentru arestarea lui.-

Intrebare:

Dece nu ai luat măsuri să fie arestat?

Răspuns:

Pentru că atunci când am primit memoriul uitaseam că NICOLAE OPRISAN trebuia arestat.-

Intrebare:

Fi se atrage atenția că d-ta nu spui adevărul și cauți să te ascunzi după formula "nu mi-am amintit". D-ta ai știut de la bun început că este vorba de fratele lui ALEXANDRU și MURIEL OPRISAN.- Ai luat măsuri sau ai indicat modul cum poate fi găsit NICOLAE OPRISAN?

Răspuns:

S-a dat dispoziții de arestare și eu nu m-am mai ocupat de această problemă.-

Intrebare:

D-ta nu spui adevărul și cauți să induci în eroare organele de anchetă.- Organele de anchetă țin să te demonteze pe d-ta ca pe un om necinstit care tot timpul cauți să ascunzi adevărul!

Fi se prezintă d-tale adresele Regiunii de Securitate Galați, cu nr. 3/5043, primite cu nr. 405995 din 14 aprilie 1951, prin care se trimite sinteza cu rezultatul cercetărilor și se anunță că OPRISAN NICOLAE nu a putut fi arestat.-

De asemenea și se prezintă adresa nr. 3/5043 primită cu nr. 410554 din 11 iunie 1951, prin care se cere ca cei arestați să fie trimiși în justiție iar OPRISAN și ceilalți care nu au putut fi arestați, să fie trimiși ulterior în justiție după arestare. Mai afirmi d-ta că nu te-ai mai ocupat de această problemă și nu ai știut nimic de ea?

Răspuns:

Eu nu m-am mai ocupat să știu cine a fost arestat sau nu, corespondența aceasta nici n-am văzut-o.-

Întrebare:

D-ta nu spui adevărul. Ti se prezintă adresa nr.826/396
410.554 către Dir. III-a prin care se cere urmărirea pe țară a
lui OPRISAN NICOLAE.-

Răspuns:

Este o adresă semnată de mine prin care se cere urmărirea
pe țară a lui OPRISAN NICOLAE aceasta la cererea regiunii Galați.-

Întrebare:

Ti se prezintă d-tale adresa cu nr.826/410554 din 13 iu-
lie 1951, către Regiunea Galați.-

Răspuns:

Prin această adresă le comunicam ca să fie trimiși în
justiție cei cu ancheta terminată și îi înștiințam că ceilalți au
fost puși în urmărire pe țară.-

Întrebare:

Aceste documente dovedesc că d-ta știai cine a fost
arestat și cine nu?

Răspuns:

Eu am semnat aceste adrese dar nu le-am citit.-

Întrebare:

D-ta aveai datoria să citești ceace isăleai?

Răspuns:

Da, aveam datoria să citesc.-

Întrebare:

Atunci cum spui d-ta că nu ai citit ce isăleai. D-ta în
felul acesta cauți să fugi de răspundere pentru faptul că ai în-
cerat să salvezi de pedeapsă pe un dușman al Republicii Populare
Române. Arată d-ta adevărul?

Răspuns:

Citeam în fugă și nu am reținut numele.-

Întrebare:

Ti se prezintă d-tale telegrama D.R.S.S. Galați cu nr. de
intrare 405531 din 9 aprilie 1951, care începe cu cuvintele: "La
ordinul dvs. nr.826/1/405031 din 30 martie 1951; au fost reținuți
următorii" și se termină cu cuvintele: "dispuneți reținerea acesto-
ra. Investigațiile continuă pentru identificarea domiciliilor
celor nearestați". Ce ai d-ta de spus față de acest document?

Răspuns:

Această telegramă în care se enunță că OPRISAN NICOLAE
se găsește în București la fratele său ALEXANDRU OPRISAN în str.
Vatra Luminoasă nr.39, telefon 5.94.45 și se cerea arestarea aces-
tuia, eu nu am cunoscut-o.-

ss. M. Dulgheru

Intrebare:

838 Ti s-au prezentat d-tale documente semnate de d-ta din care reiese că ai știut de faptul că OPRISAN este urmărit. Ce ai de spus față de acestea?

Răspuns:

Nu am de spus nimic. Ce să spun? Am văzut documentele și rezultă că este urmărit.-

ss. M. Dulgheru

Intrebare:

Atunci de ce ai declarat d-ta că nu citești ceea ce semnai?

Răspuns:

Am văzut aici când mi s-au arătat documentele, eu nu am știut că a fost urmărit.-

Intrebare:

Cum poți să afirmi acest lucru din moment ce acele documente au fost semnate de d-ta?

Răspuns:

Bu am semnat sute de documente și nu pot să rețin ce am semnat.-

ss. M. Dulgheru

Intrebare:

Afirmi că acum nu reții ce ai semnat. Dar atunci fiind ai semnat acele adrese și știut ce semnezi cu atât mai mult că era vorba de un cunoscut al d-tale despre care ai dat relații precise și a cărui adresă exactă o știai după cum reiese chiar din acest proces verbal de interogatoriu?

Răspuns:

Bu nu reținusem numele din adrese.-

Intrebare:

Dar numele lui OPRISAN NICOLAE nici nu era nevoie să-l reții pentru că îl cunoșteai și îl reții foarte bine până astăzi. Cum poți să afirmi că nu ai reținut numele cunoscutului d-tale despre care ne-ai dat amănunte și ai căror frați veneau în casa d-tale și cu care ai lucrat împreună?

Răspuns:

N-am reținut numele lui.-

Intrebare:

D-ta nu scrii adevărul. Ti se prezintă un document pe hirtie albă intitulat "programul zilei" și mai departe cu cerneală serie 37 reținuți. Ce ai de spus asupra acestui document?

Răspuns:

Este scris de mine.-

///.

Întrebare:

In acest document apare însemnarea d-tale numele lui 397
OPRISAN ceeace dovedește că te-a preocupat acest lucru. In în-
semnarea d-tale este scris: "OPRISAN i-a măntat", ceeace dove-
dește că acest caz al lui OPRISAN l-ai urmărit și te-a preocupat
deci d-ta nu spui adevărul când afirmi că ți-a esit din minte
acest lucru. Ce ai de spus?

Răspuns:

Bu nu știu despre ce OPRISAN este vorba in însemnarea care
mi-a fost arătată.-Nu avea nici un rost să am et însemnarea
despre NICOLAE OPRISAN.-

Presentul roces verbal l-am citit cuvint cu cuvint și co-
respunde in totul cu cele declarate de mine.-

ss. M. Balghera

ANCHETATOR
LP. MAJOR

T. Niclo

CM/3-ex.

11 ianuarie 1955 398

Eidlitz ZoltanN O T A

Deținem informații că arestatul AILITZ în anii 1947 - 1948 a înlesnit fuga din țară a numiților Erllich David, zis Dudi, Jan Bercovici și Mauriceu Goldstein cu avionul după aerodromul din Cluj.

Informațiile arată că Erllich David zis Dudi era implicat într-o acțiune de culegere de date cu caracter de spionaj de către unele elemente din conducerea S.A.R.T.

Interesează să fie interogată AILITZ asupra următoarelor probleme :

- când și unde a cunoscut pe Erllich David zis Dudi, ce relații au existat între acestia și de ce natură;
- ce cunoaște despre activitatea politică și profesională a lui Erllich David amănunțit;
- când și de ce a părăsit țara, prin ce mijloace a plecat și cine i-a înlesnit fuga;
- cu cine a mai plecat și dacă AILITZ a cunoscut înainte intențiile de fugă ale lui Erllich David
- care a fost contribuția lui AILITZ în fuga lui Erllich David din țară;
- care a fost ultimul loc de muncă al lui Erllich David înainte de a pleca din țară și care i-au fost atribuțiunile.
- Dacă cunoaște ceva în legătură cu reținerea și cercetarea de către organele de Stat înainte de a pleca din țară.

--

REPUBLICA POPULARA ROMANA
INSPECTOR FINANCIAR
Dr. V. TAUTU
739/I2/VII/948.-

TOVARASE,

Credincios liniei PARTIDULUI MUNCITORESC ROMAN, si credincios programului întocmit pentru descoperirea marilor fraude comise în daune poporului muncitor, mă simt obligat să raportez o serie de grave infracțiuni comise de Consilierul Eidlitz Zoltan, din Ministerul de Finanțe, infracțiuni care, pe lângă mari pagube aduse R.P.R. au împiedicat totodată anchetarea fraudelor de 50.000.000.000 lei/cincizeci miliarde lei) comise de firmele furnizoare în cadrul livrărilor.-

Devotat cu trup și suflet ideologiei Partidului și având o vastă experiență și o pregătire specială în materie economico-financiară, nu mi-a fost greu să descopăr și aceste fraude - cele mai mari cunoscute de analele Finanțelor Românești - după cum de altfel este notoriu că majoritatea marilor nereguli din trecut au fost demascate tot datorită subsemnatului.-E destul să menționez afacerea "Secda" Varmeris Izvoranu, etc.-

Firește că toate aceste strădani cinsitite ale mele, de a fi stat neclintit în slujba intereselor Statului și ale poporului, nu puteau să facă altceva de cât să-mi atragă ura și dorul de răzbunare a celor interesați în aceste abuzuri.-

Dacă la activitatea mea pur profesională aducătoare de mari servicii Statului adaug și atitudinea mea politică, în permanent conflict cu regimurile și ideologiile trecutului, - apare foarte explicabil faptul că am fost ani

dearândul victime celor mai josnice lovituri.- Aceste lovituri au culminat în anul 1940, când în mod samavolnic am fost îndepărtat cu brutalitate, din atribuțiunile mele de Inspector Financiar de către regimul legionar, mai ales că soția mea este de origine rusă.- Repunerea mea în drepturile câștigate printr'o muncă începută din fragedă tinerete nu s'a putut produce decât după ziua istorică de 23 August 1944 prin hotărârea Inaltei Curți de Casație, când supremul For al Justiției Democrate, stabilind până în cele mai mici amănunte dreptatea cauzei, a spulberat pentru totdeauna toate încercările adversarilor mei politici și profesionali.-

FRAUDELE DELA LIVRARI.

Odată repus în drepturile de Inspector Financiar, am înțeles să-mi reiau activitatea cu și mai multă râvnă, punându-mi în slujba Partidului și a poporului întreaga mea experiență și să lovesc fără cruțare în gangsterii capitalismului, în jefuitorii banului public și în complicii acestora.-

Astfel, stabilind încă din cursul verii și toamnei 1947, împreună cu tov. I. Vasilescu-Albu, că în livrările executate în cadrul Convenției de Armistițiu, se comit fraude ce se ridică la suma de circa 50.000.000.000 lei stabilizați, și că în comiterea acestor uriașe fraude sunt vinovați de complicitate, numeroși reprezentanți ai aparatului de Stat, am fost însărcinat de Ministrul Vasile Luca, cu începerea cercetărilor.- Odată în posesia datelor și a programului de lucru am crezut necesar să-mi asigur concursul Organelor Polițienești, în care scop m'am prezentat domnului General Petruc, Prefectul Poliției Capitalei, la care am găsit toată înțelegerea și tot sprijinul. În aceeași zi, adică 20 Dec. 1947, însoțit de întreaga Brigadă a V-a Judiciară, am descins la sediul Intreprinderilor "Sincomec" și "Exara", din

București, Cal. Victoriei, unde am lucrat în acel moment zi și noapte neîntrerupt descoperind mari fraude fapt care a determinat arestarea unui prim lot de mari defraudatori de la livrări, în frunte cu Marinescu Braniste, Stănescu, av. Manolovici, Zalter, Băjescu, etc.-

Obiectul imediat și principal al anchetei, a fost să intru în posesia registrelor negre ale unei firme furnizoare. În adevăr în scurt timp am reușit să descopăr și să confisc registrelor negre ale firmei "Sincomec", registre ce erau ascunse la o rudă a unuia din conducătorii întreprinderii (Crestinul).-

În cazul să subliniez în mod deosebit, importanța acestor documente, aceste registre negre fiind cheia am putut confirma, pe de o parte sistemul și proporțiile fraudelor iar pe de alta, complicitatea aparatului de Stat care a dus chiar la arestarea șefului Comendurii Pieții București, Generalul Bătu, a Generalului Nicolau și a Șefului Marelui Stat Major, General Pretorian, etc.-

Inspăimântați de seriozitatea și ritmul anchetei gangsterii livrărilor au început să reacționeze unii fugind peste graniță, iar alții căutând să mă neutralizeze cu orice chip.-

Pentru a evidenția proporțiile acestui scandal și jaf organizat fără precedent, e destul să-l menționez că, fiind vorba de cca. 800/opt sute/ de firme furnizoare, fiecare din ele având minimum 10 membri direct interesați, iar aceștia la rândul lor, având membri de familie, rezultă că ne aflăm în fața unei adevărate armate de periculoși infractori capabili să nu se dea în lături dela orice mârșăvie pentru a-și salva averile sau libertatea.-

O MITA DE 6.000.000 LEI.

In această fază, iminent amenințătoare, a anchetei, s'a produs apariția lui Erlich, conducătorul U.S.E.A, care deși, nu ajunseseră încă sub anchetă, îmi solicită telefonic o întrevvedere urgentă, pe care am acceptat-o pentru a doua zi la Cafe-neaua Athene Palace, ora 9 dimineța. Bănuiind că nu poate fi vorba decât de o încercare de corupere, am adus imediat acas-la la cunoștința Consilierului Eidlitz și a șefului de Cabinet al tov. Ministru V. Luca, Iooc, cu care ead de a c o r d să par-ticipie la întrevvederea ce voiu avea-o cu Erlich.-

Conform planului stabilit, a doua zi la ora și locul in-dicat ne-am întâlnit cu toții.-Consilierul Eidlitz, tov. Iooc, s'au instalat la o masă alăturată în așa fel, încât să poată auzi toată convorbirea.-La ora 9 fix, a sosit Erlich însoțit de un anume Iacob, care ni l-a prezentat pe Erlich, după care Iacob a părăsit localul.-

Fără mult ceol, cu o îndrăsneală care m'a uimit, Erlich îmi propune sistarea anchetei dela livrări în schimbul sumei de 6.000.000 lei, sugerându-mi și modalitatea de a mă retrage din anchetă.-Simulând că accept propunerea, a rămas ca Erlich să-mi prezinte suma de 6.000.000 lei, în câteva zile, condițio-nând însă că în această sumă să intre și scăparea lui Creștinu:-

După plecarea lui Erlich, atât Consilierul Eidlitz cât și șeful de Cabinet Iooc, mi-au declarat că au auzit foarte bine întreaga convorbire cu el, care a fost consemnată într'un proces verbal încheiat și semnat, de toți trei.-

Ac st proces verbal a rămas în păstrarea șefului de Cabinet Iooc, al tov. Ministru Vasile Luca.-Văzând că, după câ-teva zile dela această întâmplare, atât Branighe, cât și Crești-

...nui sunt pași în libertate din arestul Prefecturii Poliției și totdeodată că Erlich nu mai dă nici un semn în privința aranjamentului" dela Athene Palace, m'am hotărât să nu mai aștept prinderea lui Erlich în flagrant delict de mituire și să dau curs procesului verbal de propunerea de mită.-In acest scop m'am și prezentat tov. Ioco, cerându-i procesul verbal, care precum am arătat rămăseseră asupra D-sale. Tov. Ioco, ne-a declarat însă că acest proces verbal fuseseră ridicat de Consilierul Eidlitz.-

CONSILIERUL EIDLITZ OPREȘTE ANCHETA.-

Prezentându-mă imediat Consilierului Eidlitz, căruia i-am expus intenția mea de a da curs procesului verbal și solicitându-i actul, Dsa. mi-a afirmat textual următoarele: "Erlich este membru de Partid, a fost angajat în întreprinderea Partidului "Impexrom" cu 100.000 lei lunar ca specialist în materie de colectări și livrări, Comitetul Central a dat dispoziție să nu ne atingem de el".-

In urma acestui ordin am fost obligat să amân cercetările contra lui Erlich, continuându-mi însă activitatea în cadrul unei așa zise Comisiuni de anchetă pentru stabilirea complicității apartatului de Stat militar și civil.-In același timp am pregătit începerea cercetărilor la întreprinderile furnizoare în cadrul Armistițiului U. S. E. A. Producta, Oprea, etc.-Și de această dată a intervenit însă Consilierul Eidlitz care ne-a prezentat atât mie cât și D-lui Procuror Vlădescu un proiect de lege prin care se prevedea instituirea unei Comisii de Verificare a tuturor întreprinderilor furnizoare în cadrul Armistițiului. Totodată Dsa. mi-a dat ordin categoric să sistez orice verificare în acest domeniu,-

intrucît proiectul este aprobat de Minister, urmând ca la întoarcerea tov. Ministrului Luca să fie semnat și pus în aplicare.-

Proiectul de lege n'a mai apărut însă nici până astăzi, iar întreprinderile n'au mai fost supuse verificării proiectate.-

CĂRDASIA ERLICH-EIDLITZ CONTINUA.

Cu toate aceste "eforturi" de scoaterea lui Erlich din cauză, acesta continuă să fie factorul principal în mituirea unor funcționari superiori, ca: General Pretorian, Inspectorul Special Nicolau, Inspectorul Financiar Gori Iliescu, etc., și deci se impunea în mod imperios arestarea, audierea și confruntarea lui cu aceștia.- Acest lucru a și fost de altfel cerut în mod expres și în repetate rânduri de dl. Colonel Pestrîțu, Directorul Controlului din M. A. N. ca și de către subsemnatul - dl. Consilier Eidlitz s'a opus însă în permanență la arestarea lui Erlich, motivându-și opunerea pe aceleași considerațiuni: încadrarea lui Erlich în Partid, angajarea lui ca expert la întreprinderea Partidului Impexron și dispoziția C. C. de a nu se atinge intru nimic de el.- Totuși la insistențele Comisiei, care considera că este absolut necesar declarația lui Erlich - pentru stabilirea unei mite de 200.000.000 lei dată Generalului Pretorian, de către W. S. E. A. prin Erlich și aprobarea unei oferte care nu urmașe calea legală - Cons. Eidlitz își ia el obligația să aducă personal declarația lui Erlich în această afacere.-

În adevăr, Cons. Eidlitz aduce o declarație într'un plic închis afirmând că ea aparține lui Erlich. La deschiderea plicului s'a constatat că declarația era scrisă la mașină dar nu era semnată. Dl. Procuror Vlădescu văzând acest lucru a investit-o cu o rezoluție din care să rezulte că această declarație este a lui Erlich. Acest fapt, cum era și normal a provocat numeroase comentarii, cu atât mai mult, cu cât chiar simplii

1. martori își depuneau mărturiile sub stare de arest.-

In declarația sa Erlich recunoaște că la primirea unei comenzi, s'a prezentat personal Generalul Pretorian dela care a obținut pe loc comanda, în schimbul șperțului de lei și de 200.000.000 lei, transmisii fostului șef al M. St. M. prin șeful său de Cabinet Colonelul David.- Tot în această declarație Erlich mai pomenea și de niște șperțuri date Inspectorului Financiar Gori Iliescu.-

Confruntarea Colonelului David cu Erlich, fiind deci absolut necesară și a fost înștiințat însă tot prin Consilierul Eidlitz, adică în disprețul procedeeelor practicate față de toți ceilalți implicați în anchetă. Prezentându-se și fiind confruntat cu Colonelul David, s'a dovedit în mod precis că Generalul Pretorian, a fost mituit în adevăr de către Erlich.-

Trebuie să menționez, că, dând cu ochii de subsemnatul, Erlich s'a exprimat în chipul următor "cu Dta. nu vorbesc, că ai spus că ți-am oferit bani drept mită". Aceste cuvinte mi-au dat, firește, foarte mult de gândit, deoarece nimeni în afara de consilierul Eidlitz n'a putut sta de vorbă cu Erlich asupra intențiilor noastre de prindere în flagrant delict de mituire, tov. Șef de Cabinet, Locc, fiind în afara oricărei bănueli, și nemai având absolut nici un rol în aceste cercetări.-

Din acea clipă nu mai aveam nici o îndoială, că toate bunele mele intenții de a asigura Statului recuperarea drepturilor sale, fusese răsturnate tot timpul în modul cel mai meschin, constatând din însăși gura infractorului principal că el fusese ținut în curent punct cu punct asupra mersului cercetărilor. Cărdășia Eidlitz-Erlich-era deci de acum pentru mine o evidență clară, care nu mai putea fi infirmată cu nimic.-

Dimpotrivă în foarte scurtă vreme, această evidență a fost confirmată prin următorul fapt concret.- Dl. Zilbere re-

... prezentantul legal al societății Impexrom, reclamându-l pe Erlich pentru însușirea a 14 lei la Kgr. de carne de porc livrată în cadrul convenției de Armistițiu, drept cheltuieli de manoperă, -bani care legal s'ar fi cuvenit societății-și Erlich fiind arestat anchetarea lui în loc să se facă la Parchet, s'a făcut la Ministerul de Finanțe în chiar cabinetul Consilierului Eidlitz.-

Ancheta a durat patru sau cinci zile, timp în care Cons. Eidlitz, a dat ordin unui șef de serviciu al Ministerului să intervie în mod oficial la Serviciul Intendenței Sovietice din București, care primise carnea, cerând lămuriri asupra celor 14 lei Kgr. de carne.-

Este uimitor și fără precedent în analele Ministerului de Finanțe, ca un funcționar superior al acestui For suveran de gospodăria a banului public să ia sub directa sa ocrotire un gangster de talia lui Erlich.-

FUGA LUI ERLICH DIN TARA

In fața acestor elemente de vădită vinovăția a lui Erlich și de complicitate a Consilierului Eidlitz, am căutat ca și în cursul anului 1947, să-mi asigur concursul organelor polițienesti pentru ca, nici defraudatorii, nici complicii lor să nu se poată sustrage sancțiunilor. In acest scop am întocmit și înaintat prin tovarășul Vasilescu-Albu, Ministerului de Interne, domnului Director General Simion Popp, o notă prin care aduceam la cunoștință fraudele lui Erlich, încercarea lui de mituire cu 6.000.000 lei, și complicitatea lui Eidlitz, care a oprit ancheta mea și caută cu orice preț să-l pună în libertate.- Această notă a subsemnatului a fost transmisă domnului Director General Simion Pop, chiar în ziua arestării lui Erlich adică la 18 Februarie 1948.-Re-

zultatul demersului meu l'am constatat imediat, prin convorbirea dintre Consilierul Eidlitz și Dl. Director General Popp, care l-a invitat ca, după terminarea cercetărilor dela Finante, să-l trimită pe Erlich la Ministerul de Interne, pentru cercetări.

Spre marea mea surprindere, Erlich, după câteva zile a fost pus în libertate din ordinul personal al Consilierului Eidlitz. Chiar în noaptea zilei când Erlich a fost eliberat, el împreună cu soția și copilul său, reușese să fugă din țară în mod fraudulos.

Despre această fugă a lui Erlich am aflat numai întâmplător, asistând la o nouă convorbire telefonică între Consilierul Eidlitz și dl. director gral. Pop, în această convorbire Consilierul Eidlitz, dându-și în sfârșit seama de urmările acțiunii sale neșabuite și crezând că va reuși să deruteze oarecum bănuelile asupra complicității sale la fuga lui Erlich, a găsit cu cale ca să fie dsa. acela care să anunțe tocmai pe dl. Director Gral. Pop, că fugarul se află la Budapesta, precizând chiar și hotelul unde se găsește, cerându-i domnului Director General să ia măsuri pentru prinderea și extrădarea gangsterului.

Ce minte omenească de bună credință, poate interpreta aceasta altfel, decât că cea mai zdrobitoare dovadă că mita de 6.000.000 lei a fost încasată și că infractorii și-au atins amândoi de minune scopul?

Când Erlich, se găsea arestat, când dl. director gral. Popp Simion, intervine în mod special pentru menținerea lui în stare de arest, ce altă minune decât încasarea sumei de 6.000.000 lei de către consilierul Eidlitz putea să se întâmple în scurtul răstims de două zile ce desparte cele două convorbiri telefonice Popp-Eidlitz?

"Industria Iutei", din București având de susținut apelul fiscal contra impunerii exercițiului 1947/1948, angajează pentru susținerea cauzei în fața Comisiei de Apel depe lângă Administrația Fin. III Albastru, pe dl. avocat Velt. - Aceasta propune întreprinderii rezolvarea favorabilă a apelului în schimbul sumei de lei 400.000 bani care pretinde că urma să-i dea drept mită funcționarilor respectivi ai administrației Financiare. - (n)

Întreprinderea simulează acceptarea propunerii, însă, în realitate, denunță cazul Ministerului de Finanțe, odată cu înaintarea unei liste cu seriile bancnotelor celor 400.000 lei. -

În adevăr, avocatul Velt, este surprins în flagrant delict de mituire în interiorul Ad-ției. Fin. III Albastru, cazul este luat imediat în cercetare de către dl. subdirector al Ministerului de Finanțe Weiss și Ionan Pompiliu. Intervine Consilierul Eidlitz, care percheziționează pe avocatul Velt asupra căruia găsește și suma de 150.000 lei, bani pe care dsa. declară că n'a avut însă timp să-i înmâneze funcționarului respectiv, de altfel acești bani corespundeau ca serii cu cei notați pe lista întreprinderii. -

Consilierul Eidlitz, confiscă banii drept corp delict. - Până aci totul normal. Însă în procesul verbal de constatare și percheziție nu se mai specifică nimic despre confiscarea corpului delict de 150.000 lei. Banii rămânând asupra consilierului Eidlitz, și nefiind consemnați la Casa de Depuneri conform dispozițiilor legale. -

Întregul dosar se predă de dl. Consilier Eidlitz, dlui. Procuror Moisescu depe lângă Tribunalul Ilfov, fără a se preda însă și suma de lei 150.000 care desigur constituia principalul corp delict găsit asupra avocatului Velt. -

Dl. Procuror a desăvârșit acnhetă penală, în întregime do-

sarul respectiv și a redactat rechizitoriul de trimitere la un Cabinet de Instrucție pentru deschiderea acțiunilor publice, însă desigur fără a avea nici o cunoștință de existența unui corp delict de 150.000 lei. Dosarul cauzei a fost repartizat apoi la Cabinetul III de Instrucție unde se găsește și astăzi. - Aflând întâmplător de lista seriilor banilor am putut să aflu și că suma de 150.000, lei, a fost reținută și însușită de consilierul Eidlitz. Cazul fiind luat în cercetare s'a constatat întocmai. -

Cercetările s'au făcut la Parchetul General al Republicii Populare Române, unde după cum am arătat mai sus, s'a stabilit în mod precis infracțiunea și vinovații. -

SUSTRAGERI DE SUB SECHESTRU

În urma cercetărilor întreprinse la "Uzinele Textile Sft. Gheorghe", atât în orașul Sft. Gheorghe cât și la Centrala din București, am constatat o serie de mari cauze, ce se practicau în mod sistematic de ani de zile la acea întreprindere. - Procedând la descinderi, am descoperit și la această firmă registre negre, din care rezultă proporțiile fraudelor și mai ales complicitatea apartatului de Stat, aparținând diferitelor departamente începând cu Ministerul Justiției și terminând cu Ministerul de Finanțe. În această vastă afacere de fraudă, întreprinderea respectivă reușiseră să-și asigure complicitatea întregii anarhii funcționărești dela Director general până la guardul financiar. -

Până în prezent am dresat acte de recuperarea drepturilor Statului de cca. 1.000.000.000 lei, stabilizați. Trebuie să notăm că întregul capital al acestei întreprinderi este american și englez. - Deoarece pe lângă sancțiunile materiale, în baza legilor 344/947, cât și în baza codului penal

și a legilor economice, atât conducătorii legali ai întreprinderii cât și autorii infracțiunilor sunt pasibili și de sancțiunile penale, Dr. Ratz, Directorul General a dispărut imediat după începerea anchetei. - Cum întreprinderea nu valora decât cea. 400 milioane lei am crezut necesar aplicarea sechestrului și pe averea răspunzătorilor legali ai acestor fraude, în afară de sechestrarea întreprinderii. - Astfel s'a ajuns la sechestrarea averii personale a Drului Ratz și a domnului Director comercial Schneider. -

Sechestrarea mobilierului din locuința Drului Ratz din București, str. Andrei Mureșanu Nr. 20, s'a făcut sub supravegherea subsemnatului de către organele competente respective. - Odată cu sechestrarea acestui mobilier s'a înființat și o custodie care a luat în primire întregul mobilier. -

Prin fuga lui Ratz din țară, locuința devenind liberă, Ministerul de Interne a dispus rechiziționarea ei și atribuirea imobilului ca locuință tovarășului Năvodaru, administratorul ziarului "Universul". Tov. Năvodaru a solicitat Ministerului de Finanțe predarea imobilului, care precum am arătat mai sus, se găsea sub sechestrul. -

Cum mobilierul sechestrat al domnului Dr. Ratz,

reprezintă o parte din acoperirea sumelor cu care Statul a fost și pentru care se dresaseră acte, desigur că acest mobilier constituie o gestiune publică fiind averea Statului. Și ca atare era supusă regulilor legale ale gestiunilor publice/legea C.P. și C.P.F./.-

Ministerul de Finanțe, a organizat evacuarea mobilierului sechestrat în locul unde urma să se efectueze vânzarea lui. -

În acea zi consilierul Eidlitz, s'a prezentat și așa, la locuința lui Ratz, unde, din cauza ploii survenite, nu s'a mai putut efectua proiectata evacuare, iar camioanele Ministerului de Finanțe s'au înapoiat goale la gară. -

Profitând de ocazie Consilierul Eidlitz, și-a ales mai multe obiecte de artă de valoare și diferite lucruri casnice precum și COLECȚIA FILATELICĂ a Drului. Retz, cuprinsă de cinci albume mari și trei mici complete, care după unele aprecieri ar avea o valoare foarte mare, și le-a încărcat în mașina sa personală transportându-le la domiciliul său.-

De notat este faptul că acest mobilier și colecția filatelică a fost sustrasă în lipsa custodelului și fără nici o formă legală.-

Ulterior, când s'a efectuat evacuarea mobilierului și predarea lui de către custode s'a constatat lipsa obiectelor luate de Consilierul Eidlitz.-

Parchetul fiind sesizat de această sustragere de obiecte ale Statului de sub sechestra și dispunând o percheziție domiciliară la locuința Consilierului Eidlitz, s'au găsit aceste obiecte lipsă din care o bună parte fuseseră întrebuințate, iar colecția filatelică răsfoită și timbre lipsă.-

Constatarea acestui fapt a fost consemnat într'un proces verbal de dl. procuror Aghinie, iar obiectele în cauză au fost ridicate și depuse la Parchetul Tribunalului Ilfov, drept corp delict. Si acest dosar se găsește deasemenea la parchetul Gral. al Republicei.-

FAVORIZAREA MARILOR INFRACTORI DE DREPT COMUN.

Fiind vorba de complicitatea unor funcționari gangsterii conducători ai Intreprinderii "Uzinele Textile Sft. Gheorghe", după cum am arătat, funcționarii aparținând mai multor departamente, - justiție, finanțe, etc. am fost nevoit față de pericolul ce-l prezenta cărdășia acestor infractori, să aduc cazul la cunoștința domnului procuror general al Republicii cărui a i-am și prezentat actele.- fraudelor

Dl. procuror general al Republicii a dispus anchetarea acestor cazuri prin dl. Procuror de Curte Supremă Rosman, urmând ca după terminarea anchetei începută de dl. procuror Gral. al Republicii și numai după înapoierea actelor, subsemnatul să reia cercetările administrative și fiscale și să continue dresarea actelor de repunerea Statului în drepturile sale, atât în ce privește pe comerțianții care au uzat de falsurile industriei cât și în ce privește organele de Stat care au înlesnit, sub diferite forme aceste fraude.-

Complicitatea aparatului de Stat în fraudele dela "Uzinele Textile Sft. Gheorghe" adus și la creiarea unor nou situații care ca și în sensul fraudelor dela livrări se dovedește de competența directă a dlui. Procuror Gral. al Republicii Pop. Române, căruia m'am considerat obligat să mă adresez imediat.-

Gravitatea acestei situații este ilustrată suficient dacă menționăm deși dl. Schneder directorul comercial al Intreprinderii a deținut rolul principal Eidlitz, -nu numai că n'a suferit nici o sancțiune, dar dimpotrivă, a fost numit administrator unic al acestei Intreprinderi.-

Numirea lui a produs consternare în rândul muncitorilor iar eu am rămas îngrozit de posibilitățile gangsterilor.-

În acelaș timp controlorul șef Stănei dela ad-ția. Fin. Sft. Gheorghe, implicat în mod direct în aceste fraude, a fost totuși avansat la gradul de inspector financiar și menținut la aceeași regiune fiscală, iar controlorul economic Luțatu, de pe lângă Intreprinderea Textilă Sft. Gheorghe la care am găsit contabilitatea neagră își continue funcțiunea sa de controlor.-

ANCHETA CEECUBILOR FICTIVE.

La Adția. Fin. din Capitală, cu excepția ad.ției Fin. I Galben, se practica de ani de zile un sistem de fraude, pe care nici un organ de Inspecție și control nu fuseseră în stare să-l descopere.-

Pot să afirm fără falsă modestie, că experiența, râvna și pregătirea profesională au făcut ca subsemnatul să fiu singurul organ de Inspecție care să reușese să descopăr și acest sistem de delapidare de bani publici, practicat uneori pe o scară foarte întinsă, acest vechiu și ingenios sistem constând în utilizarea banilor din casierile Administrațiilor Financiare pentru operațiuni comerciale, acoperindu-se sumele delapidate cu cecuri fictive și fără acoperiri reale. Superficialitatea și lipsa de pregătire profesională a organelor de Inspecție și Control, au stimulat generalizarea ac stui sistem de delapidare de pe urma căruia Statul avea pagube enorme. -

Prezentându-se la Casieria respectivă organele de inspecție se limitau la un control pur mecanic, mulțumindu-se să totalizeze încasările, care erau comparate cu totalul numeralului și al cecurilor aflate în casă, care desigur corespundeau în permanență. -

Acest sistem n'a fost curmat decât datorit Inspecțiilor făcute personal de subsemnatul care la prezentarea cecurilor drept acoperirea numeralului am observat imediat că aceste cecuri sunt fictive și că la mijloc este vorba de o delapidare. -

Începând imediat ancheta am stabilit în mod precis că aceste cecuri nu erau altceva decât acoperirea formală a banilor delapidați și care erau împrumutați contra dobânzi încasate de funcționarii fiscali, cu scadențe scurte una și trei luni de zile. -

Toți funcționarii vinovați de uzarea acestui sistem au fost arestați, iar întreprinderile complice deferite Parchetului pentru complicitate de delapidare la bani publici. -

Numărul acestor întreprinderi se ridicau la cca. 30. -

După terminarea cercetărilor la Administrațiile Fin. și după stabilirea sumelor delapidate și a vinovaților am trecut la sta-

bilirea și schetarea întreprinderilor comerciale și industriale care au uzat de banii publici timp îndelungat, emițând aceste cecuri fără nici o acoperire la dispoziția administrațiilor financiare.-

Am întocmit dosarul și adresa către parchet prin care ceream deschiderea acțiunii publice contra acestor întreprinderi.-Și în aceste fraude a intervenit însă Consilierul Eidlitz care nu numai că a refuzat să semneze adresa către Parchet, dar mi-a cerut insistent, să scot din raport și dosar două întreprinderi și anume : "Fabrica Metalurgică "Geiser" și "Fabrica Macavei". Firește că am refuzat, executarea acestui ordin, căutând să explic imposibilitatea scoaterii celor două întreprinderi din adrese către Parchet, mai cu seamă că Fabrica Geiser era o întreprindere mare, iar cea de a doua aparținea recunoscutului reacționar, Macavei, cu atât mai mult cu cât laate celelalte 28 de întreprinderi așteptau cu nerăbdare, îndeplinirea profesiei dlui Eidlitz pentru a se putea prevala de precedentul creat.-

La una din discuțiile avute cu consilierul Eidlitz, în această chestiune a asistat și dl. Consilier Jude Instructor al Cab. III, Bârzotescu, care s'a arătat uimit de insistența dlui. Consilier Eidlitz, -Numai datorit intervenției domnului Jude. Bârzotescu, Consilierul a semnat adresa către Parchet, întocmind totuși o notă anexă către dl. Prim Procuror prin care cerea clasarea cazurilor Geisser și Macavei. -Gestul dlui. Eidlitz a produs mare fierbere și proteste, printre conducătorii celorlalte întreprinderi care erau în situații similare, și a determinat pe dl. Prim Procuror să înainteze întregul dosar inclusiv notița anexă a domnului consilier Eidlitz, dlui. Procuror Gral. al R. P. R.

X

Dl. avocat Diaconescu, care s'a prezentat cu ocazia verificărilor ce am făcut la Birourile Centrale din București, al Intreprinderilor Uzinele Textile Sfântul Gheorghe, și care mi-a comunicat că a fost propus de adunarea grală a acționarilor, să fie propus ca administrator delegat al acelei Intreprinderi. - Tot dl. av. Diaconescu ne-a comunicat că a făcut o reclamație Ministerului de Fin. care a predat-o domnului Secretar Gral. Craiu. După câteva zile dl. Consilier Eidlutz, foarte revoltat vorbea la telefon cu un domn avocat Herșcovici dela Colegiu pe care-l ruga în mod insistent să-l radieze din colegiu pe dl. av. Diaconescu. După terminarea convorbirii cu dl. av. Herșcovici, dl. consilier mi s'a adresat spunându-mi că avocatul Diaconescu i-a făcut o reclamație și că din această cauză vrea să-i distrugă. - În acest scop mi-a dat ordin ca să-i bat la mașină un denunț prin care să arăt că av. Diaconescu este un reacționar care ține legătură cu capitaliștii din străinătate și că a transmis în mod fraudulos peste graniță mari sume de bani. - Această discuție am avut-o la Cab. Tov. Ministru Luca, unde era prezent și Dna. Botez, - cred că dânsa a auzit această discuție. Am refuzat să execut acest ordin după care Dna. Botez mi-a comunicat că av. Diaconescu este ruda dsale. Tot dl. Consilier, plănuia că în posesia acestui denunț ce urma să i-l fac să procedeze la o descindere la locuința dlui av. Diaconescu și să introducă un corp delict/câțiva dolari/, și bazat pe acest corp delict să fie arestat și trimis în judecată. Am rămas uimit de acest proiect și am explicat domnului consilier că eu nu pot lua parte și că nici dsa. nu-i bine să facă acest lucru, căci ușor va fi demascat, constatându-se că la mijloc nu este decât un act de răzbunare. -

././.

X X X

X

După cele expuse mai sus, mă consider întru totul îndreptăţit să mă întreb : am greşit eu cu ceva, când am raportat tov. Ministru Vasile Luca ? toate aceste fapte deosebit de grave ?

Am greşit, deasemeni, când am declarat toate cele aci expuse dlui. procuror gral. al Republicii ? Ce oare altceva ar fi putut face alt funcţionar al Ministerului în locul meu ?

N'am mers eu oare tot timpul pe linia dreaptă a partidului, drum greu de muncă cinstită şi necurmata pentru binele ţării şi al tuturor celor ce muncesc ?

Pentru ce dl. consilier Eidlitz fugă astăzi de CRITICA SI AUTOCRITICA, cu care suntem datori fiecare şi care constituie unul din punctele de bază ale doctrinei Partidului şi deosebitele surse la oăi lăaturalnice deslanţuind imediat după începerea anchetei Parchetului Gral. al Republicii, valul de ură ce se revarsă împotriva mea.-

Fiindcă dela acea dată subsemnatul a devenit tinta celor mai de necrezut calomnii, iar superiorii mei sunt induşii în eroare cu tot felul de ponegriri una mai inexactă decât alta.-

Sub regimurile de teroare, legionare-antenesciană, găseam foarte normal să fiu victima oricărei insulte şi nedreptăţi. Astăzi când, Republica se găseşte condusă de mâini sănătoase, când dreptatea mea a fost pe deplin recunoscută, azi, când am putut dovedi întreaga mea putere de muncă şi am adus un aport real instituţiei dovedă-remuneraţia specială permanentă ce mi se acorda pentru munca excepţională.-

Astăzi, eram îndrituit să mai aştept la tot spriginul şi la toată sollicitudinea în activitatea mea trudnică de a reda Statului miliardele de care a fost păgubit hoţegte.- Surprinderea

mea este cu atât mai mare și mai dureroasă, cu cât în locul recunoașterii, muncii și curajului meu de a nu fi menajat nici o susceptibilitate și nici un interes personal, mă văd stigmatizat fără rost, - cu o suspendare cu totul neașteptată și nemeritată care desigur nu poate fi decât rodul mașinațiilor oculte ce se fac din nou în jurul persoanei mele. -

Trebuie să precizez că dealtfel toate faptele enumerate în raportul de față, sunt dealtfel de notorietate publică și sunt discutate cu aprindere în multe departamente. -

Socot că era însuși interesul Ministerului de Fin. ca toate faptele să fie odată curmate printr'o anchetă oficială făcută de Forul Suprem al Justiției Românești Democrate. - Socot deasemenea că este și în interesul domnului consilier Eidlitz să se facă deplină lumină în toate cazurile și că deci, Dsa. în locul urei personale, în locul insultelor și al înscenărilor nereușite, trebuie să aștepte în liniște rezultatul anchetei în curs. - În ce mă privește trebuie să declar că m'am limitat în mod precis numai la faptele anchetate și încadrate în textele legilor penale de către parchetul Gral. al R.P.R. și deci nu-mi revine altceva decât să aștept cu cea mai mare încredere rezultatul, și care desigur că va duce la repunerea, sunt sigur în situația de a-mi continua în mod normal activitatea începută, pentru recuperarea Statului a celor 50.000.000.000 lei, de care a fost furat și pedepsirea excepțională a tuturor vinovaților. - Nu pot încheia acest raport în care am expus în linii generale și în rezumat o situație creiată, fără a aminti că toate descoperirile și toate anchetele au fost pregătite cu multă trudă în timp îndelungat, iar azi m'am văzut scos din muncă și pus în imposibilitate de a încheia actele pentru recuperarea prejudiciilor. -

Menționez o serie de anchete efectuate depe urma cărora

Statul a fost repus în drepturile sale, iar pe de altă parte, grație activității mele s'a întrerupt odată pentru totdeauna practicarea acestor sisteme de fraude : 1/.Fraudele cu taxarea prin viză falsă a facturilor și actelor juridice; 2/.Descoperirea diferitelor organizațiuni de emitere de facturi false pentru mărfurile scoate din circuitul dirijat ; 3/.Fraudele cu timbrele false care a dus la descoperirea a trei fabrici de timbre și arestarea a cea.105 infractori ; 4/.Sistemul de fraudă a marilor industrii textile ; 5/.Fraudele dela Societatea Malaxa, și complicitatea fostului ministru de finanțe Alexandrini, în remiterea frauduloasă în străinătate a sumei 2.500.000.000 dolari. 6/.Fraudele și falsurile de 120.000.000 la Uzinele "Laromet" ; 7/.Fraudele dela livrări etc. etc. -

Bilanțul de mai sus, al scurtului răstimp de 6 luni de activitate mă îndreptățește să aștept hotărârea Domnilor-Voastru, cât mai apropiată pentru a fi pus în situațiunea normală să pot continua activitatea descoperirilor și anchetării marilor fraude ce sunt stabilite, până în cele mai mici amănunte în acest domeniu. -

TRAIASCA REPUBLICA POPULARA ROMANA,

Conform cu originalul depus la Ministerul de Finanțe și la Procuratura Generală Republica Populară Română la 12 Julie 1948. -

M. I. I.

D e c l a r a ție .

Subsemnata tovarășă Matilda Maria Călin, domiciliată 1409
București, Str. Morilor Nr. 9, în calitate de secretară generală a întreprinderii Uzinele Textile Sf. Gheorghe, din București, Str. Brezoianu Nr. 13, declar următoarele:

În luna Decembrie 1947 am aflat, că la fabrica din Sf. Gheorghe, se petrec mari fraude, ai cărori autori sunt directorii Dr. Racz și Solomon Schneider. Am crezut de datoria mea, să aduc cazul la cunoștința autorităților prin tov. Avocat Vasilescu-Albu.

De mai multă vreme observasem, că atât Racz cât și Schneider fac cheltuieli dezordonate, care depășeau cu mult salariile lor și așa destul de ridicate ca directori.

1). Așteptând în anticamera Dr. Racz, pentru a intra să lucrez cu el, ușa care ducea la birou lui fiind deschisă, am auzit cum Dr. Racz vorbea cu cineva, - se pare că era un avocat, - căruia îi povestea, că l'a reintegrat pe Schneider în serviciu, într'un scurt interval la făcut din simplu funcționar, șef de secție, șef de serviciu, procurist și director din toate supraprețurile, cu care se vindeau mărfurile, avea o cotă însemnată; deasemenea i-a dat mână liberă la economat, să cumpere toate mărfurile la negru, și o mare parte din bani intrau în buzunarul lui, totuși el dă dovadă de o neagră ingratură și acum caută să-i facă mizerii, spre a-i lua locul. Racz mai povestea interlocutorului său, că Schneider are o casă somptuos mobilată cu numeroase covoare persane, a cumpărat soției bijuterii scumpe cu briliante mari, blănuri etc. iar în pluspe numele unei surori din Brașov o casă și o fermă.

Acum dă dovadă de rea credință în gestiunea fabricii, și a deturnat o sumă mare de bani (peste 1 milion de Lei sterilizați) sub pretextul, că ar fi cumpărat porci pentru economat la o epocă când economatele fuseseră desființate (după 15 August 1947), iar la un control al Băncii Naționale, el Racz va avea mari neplăceri.

2). Schneider fiind director comercial și general al fabricii, fără de care nu se mișca un fir de păr în fabrică, este autorul sustragerilor de zeci de vagoane de bumbac sovietic, din care s'au prelucrat mărurile, care pe urmă s'au vândut la negru, fără facturi, și fără ca Ministerul de Industrie sau OBIC-ul să fi fost încunoscințați. După cât s'a constatat de către organele fiscale, prin Domnul Inspector Financiar Tăutu, din acest bumbac sustras s'au fabricat și vândut peste 560.000 metri țesături fine (la negru).

3). Tot din ordinul lui Schneider s'a ținut la fabrică în afară de contabilitatea oficială o contabilitate neagră de către un domn Antalfy, pe care-nu-l cunosc. Subsemnata găsind în registre parte în limba germană, nevizate de Tribunal și bănuind, că este vorba de-o contabilitate suspectă, le-am predat D-lui Procuror Rosman. Am aflat în urmă, că într'adevăr era vorba de-o contabilitate ilegală.

4). Tot Schneider este acela care a introdus sistemul la fabrică de-a se corupe funcționarii publici și în special cei ai Administrației Financiare Treiscaune. El stabilea legătura între funcționarii incorecți și Dr. Racz. După cum a stabilit Dl. Inspector Fin. Tăutu un singur controlor din Sf. Gheorghe, a căpătat un spert de Lei 300 milioane dela Schneider.

5). Din toate aceste operațiuni necinstite Schneider a acumulat o avere fabuloasă, pe care este probabil, că a transformat-o în devize și a trimis-o peste graniță.

Matilda Maria Călin

București, 30 August 1948.

410

Onor.

Comitetul Central al P.M.R.

București.

Tovarăși,

Sunt victima unor denunțuri calomnioase din partea lui SOLOMON SCHNEIDER, directorul comercial al UZINELOR TEXTILE SPANTU-GHEORGHE și a complicilor săi, și în apărarea mea, țin să mai adaug următoarele:

I.

Privitor la ACAUZATIA DE LIPSA DE VIGILENTA răspund:

Am solicitat încă acum 9 zile de la Domnul Procuror General al Republicii un certificat, din care să rezulte, constatările făcute de Curtea Supremă în privința activității mele, cu ocazia anchetei întreprinsă pentru stabilirea marilor fraude de la Uzinele Textile Sf.Gheorghe și Domnul Procuror General Adjunct ROMAN, mi-a comunicat, că va trimite direct Comitetului Central al P.M.R. referatul întocmit cu privire la mine.

Nu mă simt vinovată de lipsă de vigilență întrucât:

1). Pe baza denunțului meu organele Ministerului de Finanțe de sub conducerea D-lui Inspector Financiar Tăutu și mai târziu Parchetul General al R.P.R. prin Domnul Procuror R.Rosman au făcut cercetări atât în București, cât și la Sf.Gheorghe, stabilind gravele crime de sabotaj, evaziunile fiscale și celelalte fraude comise. Deci subsemnata, atunci când am aflat că se petrec fraude, - aproximativ prin Decembrie 1947 - le-am denunțat.

2). Întrucât neregulile au avut loc la secția de vânzare din Str. Bărăției Nr.2, iar eu lucram în birourile Direcțiunii Generale din Str.Brezoianu Nr.13, - depozitele de mărfuri ale întreprinderii fiind în Str.Odoarei Nr.16 (gara Antrepozite Filaret) și aceste depozite erau sub conducerea unui alt funcționar, era o imposibilitate materială, ca să știu ce se petrecea în Str.Bărăției sau în Str.Odoarei.

3). Sustragerea a sute de vagoane de bumbac sovietic, fabricarea a 550.000 metri pânză, care s'au vândut la negru, falsificarea facturilor, cumpărarea de materii prime și alte materiale fără facturi sau cu supra-prețuri, s'au petrecut la Sf.Gheorghe.

4). La fabrică se aflau în mod permanent, locuind chiar acolo:

- a). 2 inspectori ai OBIC-ului (Oficiul Bumbacului)
- b). 2 controlori economici, numiți de Ministerul de Industrie,
- c). 2 sau 3 controlori financiari.
- d). În afară de aceasta există o Comisie Locală a Sindicatelor

și un puternic Sindicat Muncitoresc al Uzinelor Textile Sf. 411
Sf. Gheorghe cu ca. 1800 membrii

e). O puternică organizație a Partidului Comunist în Întreprindere.

Este de neînchipuit, că toate aceste persoane, n'au știut de fraudele care se petreceau, și care atingeau cifre astronomice. În orice caz lor li se poate imputa lipsă de vigilență.

Rezultă clar, că SOLOMON SCHNEIDER, a întreprins atât în fabrică, cât și în întregul județ Treiscauna o vastă operă de corupție, și cea mai elocventă dovadă o constituie faptul, că cele 9 sau 10 mandate de arestare, emise încă cu 10 zile în urmă de către Tribunalul Ilfov, S. III-a INSTANȚĂ DE SABOTAJ, contra lui SOLOMON SCHNEIDER și o parte a complicilor săi, n'au fost executate până în prezent, FAPT UNIC ÎN ANALELE JUSTITIEI ROMANE, și care dovedesc o caranță totală a autorităților județului Treiscauna față de Schneider și complicii săi.

f). Subsemnata nu puteam nici măcar bănuî, cele ce se petrec la fabrică, întrucât fostul director general RACZ m'a însărcinat în repetate rânduri, atât pe mine, cât și pe alte funcționare, să trimitem scrisori fabricii din Sf. Gheorghe, prin care se cerea, ca toate dispozițiile Ministerului de Industrie și Comerț ale OBIC-ului cât și ale Ministerului de Finanțe să fie întocmai respectate, organele în subordine, fiind făcute personal responsabile în caz de neexecutare. Pe de altă parte, după cum au descoperit Domnii Procuror Rosman de la Curtea Supremă și Inspector Tăutu, același Racz prin circulări "strict secrete" în limba ungară și germană, scrise de Racz personal și adresate lui Schneider și Eugen Kovacs, directorul administrativ al fabricii, le dădea instrucțiuni, cum să comită fraudele și întrebunța un cod cifrat în acest scop (vezi raportul D-lui Inspector Tăutu).

g). De câte ori am comunicat lui Racz, că ar fi necesar, ca să plec în interes de serviciu la fabrică, el s'a opus, zicându-mi, că prezența mea aci este strict necesară. O singură dată, în August 1948, Racz lipsind din București și plecând la fabrică din proprie inițiativă pentru rezolvarea unei chestiuni extrem de urgente, - înscrierea unor poziții pentru vagoanele de lemn necesare fabricii și economatului fabricii, - Racz care se afla acolo, mi-a făcut aspre observații, și numai după ce s'a convins de urgența extremă a lucrărilor, care nu sufereau nicio amânare, s'a liniștit. Am ajuns la Sf. Gheorghe la orele 8 seara, am lucrat până la 10 noaptea, și auzind, că la cantină n'ar mai fi mâncare, m'am dus să mă culc. Racz îmi dăduse dispoziție să nu primesc, a fi găzduită la vreun funcționar, ci să rămân peste noapte în villa fabricii. La orele 11 noaptea Racz, care locuia pe același coridor cu mine, tot în villa fabricii, m'a sculat din somn, dându-mi dispoziție, să plec a 2-a zi la 6 dimineața cu autoturismul societății la Brașov, cu Dl. Eugen Kovacs, care și el pleca acolo, iar din Brașov, să mă întorc la București cu trenul sau cu un autobus. Deci în 10 ani de activitate la Uzinele Textile Sf. Gheorghe, am fost o singură dată la fabrică pentru câteva ore, în condițiunile arătate mai sus.

În asemenea împrejurări, cred că numai celor din Sf. Gheorghe, li se poate imputa lipsă de la datorie, iar nu subsemnatei.

Ince priveste acuzatiile in legatura cu ECONOMATUL FABRICII raspund:

In timpuri grele, cand productia era scazuta, iar cerintele extrem de mari, grație muncii mele necesitate de zi la zi, când eram de multe ori silită, din lipsă de mijloace de locomoțiune, să merg pe jos de lângă Abator, unde locuiesc până la Minister, pe un ger de 23 grade, fără șosoni, muncitorii au obținut cele necesare hranei lor, bocanci, stofă și vagoanele necesare pentru încărcarea lemnelor.

In Noembrie și Decembrie 1946, subsemnata am arătat atât prin viu grain, cât și prin nenumărate memorii, eforturile depuse de muncitorii din Sf. Gheorghe, pentru sporirea producției și livrarea mărfurilor în contul Armistițiului, cerând, să li se repartizeze încălțăminte necesară. După ce prin eforturile depuse, am reușit, să obțin de la Minister autorizațiile necesare pentru 1800 perechi bocanci și pantofi (câte 1 pereche pentru fiecare muncitor) și 200 perechi ghete de copii pentru Pomul de Crăciun, am început lupta cea mare. 200 perechi de bocanci fuseseră repartizate spre livrare la "Tăbăcăria Națională" din Bucu-est, iar 1800 perechi pantofi și bocanci și încălțăminte copiilor de la "Dermata" din Cluj. Ambele fabrici refuzau să livreze marfa, sub pretext pretext, că sunt aglomerate cu comenzi, erau însă dispuse să le vândă imediat însă nu la prețul de Lei 110.000 cât era cel oficial, ci la 500.000 (se știa, că e vorba de o sporire substanțială, care urma să vie, Lei 8 - 900.000 și care după câteva săptămâni a și fost aprobată).

La un moment dat am primit spre rezolvare de la Raz o scrisoare fabricii, semnată de Schneider (cu toate că nu el era conducătorul economatului din Sf. Gheorghe) prin care se cerea, să dăm încuviințarea, ca cele 1800 perechi încălțăminte, repartizate la "Dermata" din Cluj, să fie plătite cu pânzeturi din "cota liberă" (probabil pânzeturile fabricate din bumbacul sustras). Am declarat lui Raz față de ceilalți funcționari, că mă opun categoric, la un asemenea schimb de mărfuri, fără autorizația Ministerului și am răspuns în scris același lucru lui Schneider. Am adresat o plângere Inspectoratului General al S.S.A. din Bucu-est arătând cererile nelegale atât ale "Dermatei" cât și ale "Tăbăcăriei Naționale", după care am trimis copii și lui Schneider. Într'adevăr aceste 2 tăbăcării au fost obligate de inspectorii trimiși acolo, ca să livreze imediat bocancii, sub sancțiunea, de a li se încheia procese de sabotaj sau refuz de vânzare. La câteva zile după aceasta, am fost chemată în biroul lui Raz. Aci mi s'a prezentat de către Raz un domn director general al "Dermatei", care mi-a reproșat, că de mă opun la schimbul de pânzeturi sau ca marfa să fie plătită la un preț acceptabil 500 (500.000 Lei perechea în loc de 110.000 Lei cât era prețul oficial atunci). I-am spus lui Raz, că nu pot accepta, ca pe baza autorizațiilor scoase de mine, pentru care am alergat la Minister pe geruri cumplite, multe săptămâni, "Dermata" să capete pânzeturi din așa zisa "cotă liberă", iar directorului "Dermatei" i-am explicat, că în timp ce clasa muncitoare consimte la noul sacrificiu, ar fi imoral din partea mea, ca să-i ajut să obție o diferență de preț de

6 miliarde 400 milioane Lei

peste câștigul fixat de lege, care era suficient de bine calculat. Până la urmă directorul "Dermatei" a renunțat la schimbul de pânză

a recunoscut că n'are dreptate și față cu Racz mi-a oferit postul de director general al economatului din Cluj al "Dermatei 2, zicându-mi că acolo, toate se cumpără la negru, și că el este de mult în căutarea unui element cinstit și energic, aze să conducă economatul. Am refuzat această ofertă, cu toate că salariul, pe care voia să mi-l dea, era destul de mare și i-am arătat, că am obligații față de muncitorimea UZINELOR TEXTILE SFANTU-GHEORGHE, care are nevoie de munca mea.

In privința INTARZIERILOR care au avut loc la expediția mărfurilor din București, către Sf.Gheorghe, răspund:

1). După cum s'a constatat de către Parchetul Curții Supreme, care a făcut anchetă atât în București cât și la Sf.Gheorghe, subsemnata n'am administrat depozitul de mărfuri din București,

2). Nu pot fi făcută responsabilă, dacă au avut loc întârzieri la expediție.

3). Mărfurile se expediau cu autocamioanele societății, care veneau din Sf.Gheorghe, foarte rar.

4). In privința unei cantități de 100 kg. zahăr și 252 kg. săpun, pe care SCHNEIDER le reclamă după 2 ani (aceste mărfuri fuseseră repartizate în Sept.1946) am dovedit chiar cu corespondența întreprinderii, că SCHNEIDER personal semnează, că a primit 50 kg. zahăr din cele 100 kg. reclamate, iar societatea prin alți funcționari îi răspunde, că săpunul este depozitat în magazia din Odoarei și i se va trimite cu primul autocamion, se vede la un examen, cât de sumar, că aceasta constituie o înscenare infamă, în scopul de-a mă intimidă, ca să declar cele ce știu Justiției.

Încă acum 9 zile printr'o plângere adresată D-lui Procuor General al R.P.R. am reclamat pe SCHNEIDER pentru denunțare calomnioasă, și am cerut ca el să fie citat la Parchetul General, pentruca pe baza actelor aflate în dosar, să recunoască, că a primit atât zahărul, cât și săpunul, și că denunțurile lui constituie o calomnie. De altfel el a recunoscut și telefonic în fața întregului personal, când l'am întrebat cum a putut trimite astfel de denunțuri "că eu asi fi început întâiu", adică am făcut declarații Justiției contra lui.

LINIA MEA POLITICĂ Sunt de mult comunistă, nu abia după 23 August. Invoacă mărturia tov. Nicolae Tîjă, prim-redactor al ziarului "Viața Sindicală" și a tov. Petrică Iosipescu, administratorul Casei de Odihnă a Partidului din Bușteni, și fostul secretar al Circ.13, unde am activat, care mă cunosc de peste 20 de ani și activitatea mea antisfascistă din ilegalitate (am făcut parte din grupa Waldmann-Iosipovici).

Am dat copiilor mei o educație comunistă, ce-lace dovedesc prin alăturiatul articol din "Universul", redactat de către fiica mea Silvia Călin în etate de 18 ani jumătate.

CONCLUZII.1) Pot fi acuzați de lipsă de vigilență persoanele enumerate de mine în pag.1, care au știut că SCHNEIDER fusese exclus din Partid, încă din Noembrie 1947 (eu am aflat aceasta abia acum câteva săptămâni dela tov. Giurgea) și totuși au tolerat și chiar l'au ajutat, ca să fie numit în Aprilie 1948, de către Ministerul de Industrie și Comerț, Administrator-Unic al întreprinderii, în loc să arate acestei autorități, că este vorba de un om lipsit de onoare, exclus din Partid, și care se află sub ancheta Curții Supreme.

2). Prin munca mea intensă zi la zi, am ajutat muncitorii, ca în vremuri grele, cu o producție dezorganizată și mijloace de locomotiune încă dezorganizate, să obțin vagoane pentru transportul lemnelor, alimente, stufe și încălțăminte.

3), Partidul Muncitoresc Român este o înaltă forță morală, care nu poate fi indus în eroare prin calomniile infame ale unui bandit, care a corupt administrația Județului Treiscaune, și va aprecia atât munca mea sindicală, cât și cea politică.

Aștept hotărârea Comitetului Central și sper că mi se va face curând dreptate.

Trăiască Republica Populară Română

Matilde Maria Calin

Str.Morilor Nr.9

București, 15 Iulie 1948.

415

Onor.

COMITETUL CENTRAL AL PARTIDULUI MUNCITORESC
ROMAN

București.

=====

Tovarăși,

Subsemnata Matilda Maria Călin, domiciliată în Str. Morilor Nr. 9 funcționară la Uzinele Textile Sf. Gheorghe din București, Str. Brezoianu Nr. 13, am onorarea a adresa prin prezenta onor. Comitet Central următoarea plângere:

În iarna acestui an, aflând că Solomon Schneider, directorul general al fabricii Uzinelor Textile Sf. Gheorghe, ar comite diferite nereguli în gestiunea fabricii, în scop de îmbogățire personală, m'am prezentat tov. Avocat Vasilescu-Albu, domiciliat în București, Str. Brezoianu Nr. 57 A, căruia i-am adus aceasta la cunoștință. Am propus tov. Vasilescu, ca Partidul Muncitoresc Român, să preia fabrica, întrucât îmi apărea un lucru de neconceput, ca un om să exploateze în folos personal o fabrică aparținând unui concern străin (fabrica avea înainte de naționalizare 81% capital american și 18% capital elvețian).

Tov. Vasilescu m'a ascultat cu atenție, mi-a recomandat cea mai mare discreție, pentru ca vinovații să nu prindă de veste, și mi-a spus, că se va institui o anchetă.

După câțiva vreme s'a prezentat la sediul firmei unde lucrez o comisie de inspecție a Ministerului de Finanțe în cap cu Dl. Inspector financiar Vasile Tăutu, care a început să cerceteze scriptele societății. După cercetări care au durat o săptămână, comisiunea s'a deplasat la fabrica din Sf. Gheorghe, unde a constatat grave nereguli și anume:

- 1). Din stocurile de bumbac sovietic repartizate prin OBIC s'au sustras importante cantități însumând zeci de vagoane, așa zise "ECONOMII", care au fost trecute la țesătorie și pentru care nu s'au plătit taxele de consumație.
- 2). Aceste cantități de bumbac au fost prelucrate fără știrea Ministerului sau OBIC-ului și vândute fără factură, și fără ca taxele convenite fiscalului să fi fost achitate.
- 3). Asupra tuturor mărfurilor vândute (și acelea de care OBICUL și MINISTERUL aveau cunoștință) s'au încasat supraprețuri enorme, la cari deasemenea fiscalul nu și-a încasat drepturile.
- 4). S'au trimis la București și în alte părți ale țării cantități massive de mărfuri cu facturi fictive (falsificate) prin următorul procedeu: Uzinele Textile Sf. Gh. căpătaseră invoirea Ministerului de Finanțe să plătească

./.

taxele de consumație la mărfuri prin înregistrare (în loc de timbre) Profitând de această înlesnire a Ministerului, Schneider de conivență cun un funcționar superior al Administrației Financiare, aplicau pe facturi fictive o stampilă falsă de plata taxelor. La București se confecționau alte facturi asemănătoare, care însoțeau marfa dela depozit și până la clienți, unde facturile false erau distruse. Prin acest procedeu statul a fost deasemenea frustrat de sume importante, iar unor mărfuri de mare valoare, a căror circulație era dirijată de Minister, fiindcă lipseau de pe piață, li s'a dat o destinație cu totul opusă scopului urmărit (aprovizionarea Armatei, a C.F.R. Ministerelor și economatelor).

5). Pentru ca Uzinele Textile Sf.Gheorghé, să nu plătească impozitele convenite statului în raport cu afacerile încheiate, Schneider a întreprins o vastă operă de corupție printre funcționarii Administrației Financiare Treiscaune, cărora le-a împărțit șperțuri importante (Unul singur ar fi primit după indicația controlorilor peste 300.000.000.- Lei). În felul acesta Uzinele Textile Sf.Gheorghe au fost impuse la impozite comerciale mult mai mici, decât era normal.

6). Toate mărfurile pentru economatul Sf.Gheorghe au fost cumpărate de Schneider împreună cu prepusul său Ludovic Szass (căutat timp de luni de zile de Parchetul orașului Sf.Gheorghe, de unde dispăruse) la negru, iar statul n'a primit nimic din diferențele de prețuri cari i se cuveneau.

Pentru toate aceste nereguli societatea Uzinele Textile Sf.Gheorghe, a fost impusă să plătească prin procesele-verbale dreșate de organele fiscale și aprobate de Ministerul de Finanțe, suma de

Lei stabilizați 650 milioane

7). În afară de toate aceste matrapazlăcuri, făcute atât în folosul lui personal cât și al întreprinderii, Schneider a luat din banii acordati după stabilizare de către B.N.R. pentru producție o sumă de ~~peste 750.000.000.-~~ peste 750.000.- Lei stabilizați, pe care a investit-o după afirmațiile sale în cumpărare de porci pentru economat, după 15 August 1947, dată când economatele fuseseră desființate. Porcii n'au venit niciodată la Sf.Gheorghe, iar suma a rămas deschisă. În prezent această chestiune se anchetează de către un expert-contabil al cab.1 Instrucție.

8). La 25 August 1947, adică tot după stabilizare, Schneider a dat dispoziție, să se încarce aproximativ ~~16.000 metri pânzeturi~~

16.000 metri pânzeturi

însărcinând 3 șoferi și pe funcționarul Simion Ehrlich, ca să predea această cantitate Dr.Racz la domiciliul său personal din Str.Andre Mureșanu Nr.20. Însoțitorii au primit și o factură fictivă, (după modelul Schneider pentru ca marfa să poată circula nestânjenită pe drum).

9). În afară de contabilitatea oficială ținută de Uzinele Textile Sf.Gheorghe prin șeful contabilității Ion Tudor, exista o contabilitate neagră, ținută la Sf.Gheorghe, din ordinul Dr.Racz și a lui Schneider de către un domn Antalffy, pe care nu-l cunosc. Primind ordin din partea D-lui Proc.R.Rosman, dela Curtea Supremă de-a cerceta prin biroul Dr.Racz, în căutarea arhivei secrete a acestuia, de care arganele anchetatoare au nevoie, am găsit în

în biroul lui Racz, mai întâiu 8 registre și peste câteva zile în alt loc alte 3 registre de contabilitate. Intrucât însă parte din ele erau scrise în limba germană, și nu erau vizate de Tribunal, am bănuț, că n'ar fi vorba de-o contabilitate oficială și le-am predat D-lui Procuror Rosman dela Curtea Supremă. Am aflat apoi că ele reprezentau contabilitatea neagră a Uzinelor Textile Sf.Gheorghe. Registrele erau semnate de ANTALFFY, și parte din ele probabil că au fost trimise acționarilor la Zürich de către Racz.

Din toate supraprețurile încasate pentru fabrică, Schneider avea o parte. În felul acesta a reușit, ca după-țe a venit în 1945 "din deoportare" cum afirmă el "Gol și flămând", să-și aranjeze o casă somptuoasă cu covoare de Smirna, iar soția lui să poarte bijuterii cu briliante mari de-o valoare însemnată. Deasemenea sora lui Schneider din Brașov a cumpărat o casă și o fermă, care se pare că ar fi a lui Schneider.

Tot pentru aceste motive, - Schneider consimțind a se face o unealtă a capitaliștilor americani, - din simplu funcționar, cum era când s'a întors în țară și și-a luat serviciul în primire, Schneider în câteva luni numai, (din 1945) a ajuns șef de secție, șef de serviciu, procurist și director comercial al fabricii). Toate persoanele cinstite, care îi stăteau în cale, ca inginerul Szentivany, inginerul Politzer, etc. care nu voiau să participe la sabotajii, supraprețuri, furturi de materiale, au fost înlăturați de Schneider din fabrică. Deasemenea fostul secretar al sindicatului muncitoresc Eugen Kovacs a fost înlăturat din fabrică tot în urma sugestiilor lui Schneider (transferat mai întâiu la Comisia Locală a Sindicatelor din Sf.Gheorghe apoi la Federala Inst. Cooperăției).

Toate cele afirmate de mine sub punctele 1 - 9 au fost constatate atât de organele anchetatoare ale Ministerului de Finanțe de sub conducerea D-lui Inspector Tăutu, cât și de Parchetul Curții Supreme prin Dl. Procuror Rosman.

Schneider aflând, că denunțul asupra neregulelor dela Sf.Gheorghe ar fi pornit dela mine, - și că după dispariția lui Racz, organizația de bază din București, a cerut în unire cu comitetul de întreprindere Min.de Industrie și Comerț, precum și Sect. III Albastru, ca subsemnata să fie numită în postul de Administrator Unic al întreprinderii, și în a început să mă amenințe, spunându-mi "că prin înaltele lui relații pe care le are" mă va distruge, că mă va comprima din serviciu etc.

Spre a mă pune la adăpost de ticăloșiile acestui individ, care n'are nimic cu ideologia și lupta clasei muncitoare, în urmă am adresat D-lui Procuror General al Republicii Populare Române, o plângere, în care îi aduceam la cunoștință, amenințările exprimate de Schneider și-l rugam să ia măsuri de protecție a persoanei mele.

Am fost acum câteva zile chemată la Sect. III Albastru al Partidului Muncitoresc Român, unde am aflat cu stupeoare, că Schneider îmi pune în sarcină lipsa unor cantități de zahăr, săpun și talpă.

Repet, ceia-țe am declarat și suszisului Sector și am dovedit cu actele anexate declarațiilor mele:

1). Subsemnata n'am administrat niciodată mărfurile sau materialele economatului. Acestea se aflau înmahazinate în depozitele întreprinderii în București în Str. Doarei Nr.16, iar la Sf.Gheorghe, în depozitele fabricii.

2). Atribuțiile mele au constat, după cum rezultă și din delegația, pe care am anexat-o actelor înaintate Sect. III Albastru, a înainta cereri Subsecret. Aprov. pentru repartitii, a le lua în primire și ale ~~XXXXXXXXXX~~ preda direcției.

3). Din corespondența aflătoare în arhiva societății, după care am depus copii, rezultă, că Schneider a primit zahărul și săpunul, a căror primire de altfel a confirmat-o. Cât privește talpa și aceasta a fost primită. Martori sunt: Tov. Dolfi Schaffer care a predat-o și șoferii fabricii, care au luat-o în primire. Acești șoferi fiind zilele trecute în București, la întrebarea mea, și-au reamintit perfect. De altfel aceste cantități sunt trecute și prin registrele societății și facturile contabilizate în regulă.

4). Chemat de mine la telefon și întrebat de denunțul făcut, la Sect. III, Schneider a recunoscut cu cinism, în auzul tuturor funcționarilor, că aceasta este răspuns, la declarațiile făcute de mine în fața Justiției.

5). Schneider a mai denunțat sectorului, că așa și fi primit ~~un~~ un șperț de 25.000.- Lei dela Dr. Racz. Murind mama mea în luna Noembrie, m'am adresat comitetului de întreprindere telefonic cu rugămintea, de-a mi se trimite un ajutor pentru înmormântare. Am primit acasă suma de Lei 25.000.- și o scrisoare de condoleanță. Pentru bani am dat chitanță. O parte din ei a și început să mi se scadă din salariu încă acum câteva luni. 20.000 Lei au fost plătiți de mine la cimitir, 5000 Lei au servit la alte cheltuieli de înmormântare (preoți, etc.)

6). Schneider a mai denunțat Sect. că așa și fi făcut trafic de influență. Din originalul cert. prezentat sect. III, după care acesta și-a luat copie, rezultă că în urma "unui denunț anonim", Siguranța și Parchetul au făcut cercetări, care s'au clasat, la cererea Primului-Procuror, întrucât am fost găsit absolutănevinovată. După noua constituție a R.P.R. asemenea "Cercetări" n'ar mai fi cu putință, și mai puțin încă pe baza unui denunț anonim al unui ticălos.

CONCLUZII. Rog onor. Comitet Central, a cerceta de urgență, cum se poate ca pentru toate infracțiunile comise, lui Schneider nu i s'a aplicat până în prezent niciun fel de sancțiune, și în timp ce se anunță prin ziare, că negustori necinstiți care au comis evaziuni fiscale chiar de 20 Lei, omițând a lipi timbrele aferente, au fost arestați, SCHNEIDER se plimbă liber, nesupărat de nimeni, când :

- a) a adus statului prejudicii de sute de milioane Lei stabilizați,
- b). a trimis cu factură falsă după stabilizare 16.000 metri pânză Dr. Racz la adresa lui persoană,
- c). a ținut o contabilitate dublă la fabrică (neagră)
- d). Grație supraprețurilor luate, Racz a putut (după cum a stabilit Dl. Procuror Rosman) să trimeată sume însemnate de devize în Elveția, în loc ca ele să fi intrat în patrimoniul statului).
- e). A acumulat o avere pe care n'o poate justifica prin salariul pe care-l primia.

Deasemenea rog onor. Comitet Central să stabilească și persoanele care-l susțin, și care au împiedicat până acum, ca el să-și primească pedeapsa.

Deasemenea intrucât sectorul III Albastru prin Tov. Savu fmi impută că n'asî fi anunțat neregulile întâmplare la fabrică, vă rog să binevoiți a înștiința Sect. III, că imediat ce am știut ceva, onor. Comitet Central a fost înștiințat prin Tov. Avocat Vasilescu-Albu, care a dat dispozițiuni pentru începerea anchetei.

Ar fi deci cazul, să fiu evidențiată pentru vigilența și munca ~~pe~~ care le-am depus, iar nu pusă sub anchetă și umilită.

Am toată nădejdea, că Comitetul Central, cercetând toate desubturile acestei urâte afaceri, va aplica sancțiuni imediate.

Trăiască Republica Populară Română!

Matilde Maria Corlin

N o t ă .

420

S'a primit la Parchetul Curții Suprene opt registre (notese)
de la Uzinele Textile Sf.Gheorghe S.A. în legătură cu cercetările
ce se fac - prin D-na Maria Călin.

Procuror

ss. R. Rossmann

3.VI.1948.

Identic cu originalul

Resp.de către

Trușcă

Ministerul Finantelor
Serv. de Anchete și Control
10 Ianuarie 1949.

12-11

10219

421

PREFECTURA POLITIEI CAPITALEI
BRIGADA VI JUDICIARA

LOCO

Avem onoare a vă ruga să binevoiți a lua măsuri de continuarea cercetărilor cu privire la inculpatul Vasile Tăutu, fost inspector financiar în Min. Finanțe, pentru determinarea gradului de vinovăție a acestuia cum și descoperirea tuturor complicilor ce a avut în Ministerul de Finanțe, sau în afara cadrelor cu privire la:

1.-Cum de a fost posibil ca fostul Director General Const. Al. Pandele să afle cu anticipație că este căutat de organele Poliției și ale Min. de Finanțe și ce a urmărit inculpatul Tăutu prin acest mod de spionaj?

2.-Ce s'a urmărit prin prezentarea la procurorul general al R.P.R. a tuturor actelor de contravenție dresate în sarcina întreprinderii "Uzinele Textile Sft. Gheorghe" mai înainte ca aceste acte să fie prezentate Comisiei de Verificare și Aprobare din Ministerul de Finanțe?

3.-Acțiunea inculpatului V. Tăutu întreprinsă în cursul lunilor Mai și Iunie 1948 pe lângă Parchetul General al R.P.R. a avut drept consecință paralizarea inițiativei Serv. de Anchete și Control cu privire la verificările inopinate ce trebuiau să fie făcute la Comisiunile de impunere pe exerc. 1948/1949. Ce a urmărit inc. Vasile Tăutu prin această acțiune întreprinsă?

Pentru ducerea la bun sfârșit a anchetei Dvs. va rugăm să întreprindeți cercetări ori unde veți crede necesar.

Consilier, (ss) *Indesc*

Intr. Nr. 4363
10 Ianuarie 1949

(ss) Indesc.

R E F E R A T

- Despre rezultatul cercetărilor efectuate asupra numitului EIDLITZ ZOLTAN, fost director al Secretariatului din Ministerul Finanțelor, arestat la 19 iunie 1952, pentru complicitate la acțiunea criminală de sabotaj, desfășurată de fosta conducere a Ministerului de Finanțe.

MOTIVELE ARESTĂRII :

Punându-i-se în sarcină următoarele :

1. În perioada 1931 și 1935, EIDLITZ ZOLTAN, a fost arestat de Siguranța Oradia și a fost pus în libertate.
2. În 1941 a fost arestat de Siguranță pentru a fi internat în lagăr, însă a scăpat dînd șapă 44.000 lei, iar după aceea plecat la Turda.
3. La Turda a avut relații cu agentul de Siguranță BALC AUGUSTIN, prin intermediul lui NEGREA ARLOND, care era în relații cu BALC AUGUSTIN.
4. DAVID ERLICH, unul din principalii defraudatori ai statului, care fusese reținut și cercetat, a fost eliberat după o scurtă deținere, iar în cele din urmă a reușit să fugă din țară cu sprijinul lui EIDLITZ ZOLTAN.
5. Principalii vinovați descoperiți la Uzinele Textile Sft. George au fost scoși din cauză, mușamalizându-se ancheta de EIDLITZ ZOLTAN.
6. A înscenat numiților TAUTU VASILE și VASILESCU ALBU o serie de procese în urma cărora TAUTU VASILE a fost condamnat la 4 ani închisoare, iar VASILESCU ALBU la 3 ani închisoare.
7. A folosit în scopul său și a lui VASILE LUCA suma ale "Fondului pentru Interese Superioare de Stat".

R ZULTATUL CERCETĂRIILOR :

- EIDLITZ ZOLTAN, născut la 2 februarie 1912 în satul Mare, fiul lui IGNAȚIE și FANY, de profesie funcționar, căsătorit, are 2 copii, orig. socială; mic burghez-comerțiant, cu serviciul militar satisfăcut la Batalionul 6 Administrativ Cluj, cu gradul de soldat neinstruit, cu ultimul domiciliu în București Str. Ivan Turgheniev No.50.

În luna mai 1931, EIDLITZ ZOLTAN a fost arestat împreună cu un grup de U.T.C.-iști, în majoritate elevi. A fost dus la Siguranță de către agenții ESTEGAR și PALL și de pus în camera de serviciu, acolo se aflau 10+15 tineri. 423

În urma unui scandal provocat de tânărul ROSINGER, care era și el arestat a fost pus în libertate de agentul de poliție ESTEGAR. Însă a doua zi a fost arestat din nou și anchetat de către Comisarul CZOEBEL. La cercetări a fost întrebat, dacă cunoaște pe un anume ROBOTOS EMERIC.

A declarat că îl cunoaște pe ROBOTOS EMERIC, cu ocazia sărbătorilor evrești dela templul din Oradea fiind religios. A mai arătat că la întâlnirea lor cu mai fost prezenți încă doi tineri evrei de care nu-și mai amintește. La acea anchetă alte întrebări nu i s-au pus.

Tot în aceeași zi a fost pus în libertate împreună cu alți arestați. Aci asta s-a datorit șperțului dat Siguranței de către părinții lor. Vol.I pag.465.

Din toamna anului 1931 pînă în 1932 EIDLITZ ZOLTAN, primăvare a avut legături cu WALDMAN FRANCISC și au organizat introducerea în țară a presei comuniste în limba maghiară și germană din Cehoslovacia, Austria, Elveția, această legătură cu susnumitul a avut-o pînă la începutul luptelor fracționiste în țară din anul 1932 cînd WALDMAN a fost acos din U.T.C. După scurt timp a acelui eveniment a fost arestat un tînr cu numele de POPER GHEORGHE care la divulgat spunînd că presa comunistă venită la adresa lui este a sa.

După arestarea lui POPER GHEORGHE, EIDLITZ ZOLTAN a părăsit Oradea și a plecat la Peleşul Mare Jud. Satu Mare. La Satul Mare a avut legătură cu KAFNER SARI, secretarul U.T.C. BRAUN EMERIC, CSCHI IN IU, dela care a primit presa și manifeste comuniste pe care le-a folosit la Peleşul Mare, prelucrînd acel material cu cîțiva tineri.

În anul 1932, EIDLITZ ZOLTAN, cînd a plecat din Peleşul Mare pe acei tineri i-a predat lui BRAUN EMERIC.

În acest timp EIDLITZ ZOLTAN a venit înapoi la Oradea și a luat legătură cu WALDMAN PAUL, apoi cu CIURFOS VICTOR și a activat în cadrul Asociației sportive "Clubul Atlete Oradea" secția ginnastică fracțiunea U.T.C. și de partid sub a cărui conducere era acea Asociație.

În luna februarie 1932, EIDLITZ ZOLTAN a fost delegat din partea U.T.C. în conducerea orăşenească a Blocului 424 to-
resc şi ţărănesc reprezentând cartierul OLOSIG.

A primit sarcină de la NEMES IOSIF şi VANCOS să organi-
zeze tehnica ilegală U.T.C., lucru pe care l-a şi făcut. Eş-
tutul la naşină a manifestelor şi a circularilor l-a organizat
în fabrică de textile din Oradia BENCER şi WEIS prin funcţio-
nara acelei fabrici BOJAN AGNETA.

În martie 1933, EIDLITZ ZOLTAN în urma căderii lui
NEMES şi VANCOS din conducerea U.T.C. a fost divulgat de
VANCOS că deţinea munca tehnică în cadrul U.T.C.

Datorită acelei denunţări EIDLITZ ZOLTAN a fost are-
stat de Siguranţă şi anchetat de comisarul VILIGA şi maltratat
de ESTEGAR, GALL PAL şi alţii.

În cursul anchetei EIDLITZ ZOLTAN a fost întrebat dacă
cunoaşte pe VANCOS şi să recunoască că el a multiplicat mani-
festele U.T.C. spunându-i-se că VANCOS a spus totul despre el,
a fost dus într-o celulă unde era VANCOS şi NEMES pentru ai
recunoaşte. A declarat că nu-l cunoaşte la Siguranţă şi că nu
a făcut parte din mişcarea muncitorească.

Acest lucru este confirmat şi de copia declaraţiei dată
de EIDLITZ ZOLTAN la Siguranţa Oradia, care se găseşte la
dosarul său de partid. (Vol.I pag.467,468,525,526).

Martorii TROCK IOAN, SINGER CLARA, IUSTIG EUGEN, decla-
ră că la arestările sale EIDLITZ ZOLTAN a avut o comportare
bună, demn de un comunist, cu toate că a fost supus la chinuri
grele şi bătut, nu a declarat nimic şi nici nu a trădat pe
cei cu care era în legătură în org.U.T.C. (vol.II pag.406, 507,
591).

Unul dintre agenţii siguranţei Oradia MALAN DUMITRU
a declarat că nu ştie ce a declarat EIDLITZ ZOLTAN la cerce-
tări, pentru că cercetările a fost făcute de comisarul VILIGA.

Arată că EIDLITZ a fost pus în libertate de şeful Signu-
ranţei Oradia, la intervenţia unchiului său ZAUDERER, care
era mare comerciant. Nu are cunoştinţă ca EIDLITZ ZOLTAN să fi
fost recrutat ca informator şi indică pe fostul comisar
VILIGA, care poate să arate precis. (vol.II pag.416).

Fostul comisar VILIGA IOAN, declară că în perioada
1931-1932 a fost arestat de mai multe ori şi a fost arestat
de agenţii ESTEGAR ELEMER, PALL VASILE şi PRENTIU TEODOR.

Declară că el o singură dată l-a cercetat și l-a înaintat Parchetului. In celelalte cazuri BIDLITZ ZOLTAN a fost pus în libertate de șeful Siguranței RADOVICI CONSTANTIN (decedat) în urma sperțurilor primite de la tatăl lui BIDLITZ ZOLTAN care era mare comerciant. (vol.II pag.643,644).

FĂRĂȘIU TEODOR, fost agent, declară că a participat la o arestare a lui BIDLITZ ZOLTAN, împreună cu ESTEGAR HENNER și PALL VASILE, arată că BIDLITZ ZOLTAN a fost cercetat de către ESTEGAR HENNER și PALL VASILE, iar procesul verbal a fost dressat de comisarul VILICA IOAN, care după terminarea cercetărilor l-a înaintat la parchet.

Menționează că în mod concret nu are cunoștință de aceea că BIDLITZ ZOLTAN ar fi fost recrutat ca informator. (vol. II pag.307-308).

BIDLITZ ZOLTAN, declară că în anul 1938, în urma arestării țesătoarei ROTH REGHINA, la aceasta s-a găsit o carte de vizită în care el a recomandat-o unui prieten al său director de fabrică pentru ca să o angajeze, ea fiind șomeră.

În urma acestui fapt i s-a făcut o percheziție domiciliară de către o echipă condusă de WIRT FLAVIAN, însă nu i-a găsit nimic la percheziție.

Arată că WIRT FLAVIAN i-a cerut stofă de haine pentru două costume pentru a distruge cartea de vizită, iar el ia dat. Declară că de atunci nu l-a mai văzut pe WIRT FLAVIAN. Acest lucru este confirmat și de soția sa BIDLITZ ELISABETA și de WIRT FLAVIAN. (vol.I pag.474, 532, 533, vol.II pag.287,288,649,650).

BIDLITZ ZOLTAN declară că în vara anului 1941 fiind în București, unde se-putase cu întreaga familie, a fost arestat a organelor Siguranței pentru a fi internat în lagăr și să ar fi scăpat dînd un sperț de 44.000 lei, unui comisar al cărui nume nu și-l mai amintește. Arată că banii au fost procurați de soția sa de la următoarele persoane; WALDMAN PAUL, BOLDOVAN TEOFIL și STERN ERNEST.

După ce a fost pus în libertate, la cîteva zile împreună cu soția sa au plecat la Turda, unde s-au stabilit, lăsînd mobila și o parte din obiectele casnice lui ROSENBLU ADALBERT ca să le vîndă și să-i trimită banii. (vol.I pag.548).

Martora BIDLITZ ELISABETA, confirmă împrejurările în care a fost arestat soțul ei, că acesta a trimis-o să împrumute bani. Recunoaște că a fost la adresele indicate de BIDLITZ ZOLTAN și că i s-au promis banii pentru a doua ei, însă nu recunoaște că ea ar fi dat banii, spunînd că a doua ei soțul ei

a luat banii dela persoanele cu care discutase.

Declară nu știe cum se numea comisarul care a banii. (vol.II pag.290,291). 426

Martorul WALDMAN PAUL, activist la C.C. P.M.R. declară că îl cunoaște pe BIDLITZ ZOLTAN din anii 1927-1928, din Oradia, din cadrul unei Asociații Sportive, unde a făcut gimnastică. Scopul muncii lor era în cadrul Asociației, era de a asigura influența P.C.R. asupra activității Secției de gimnastică, de a putea întări Mișcarea Muncitorească cu elemente tinere, dornice de a face sport și care au activat în cadrul mișcării.

În anul 1941 soția lui BIDLITZ ZOLTAN i-a povestit că soțul ei a fost arestat, a trimis vorbă că va putea fi eliberat dacă va preda o sumă de bani. Crede, că asta s-a întâmplat înainte de izbucnirea războiului împotriva U.R.S.S. Soția lui BIDLITZ, neavând suma cerută, a căutat să o completeze împrumutând dela diferite cunoștințe bani. El a dat soției lui BIDLITZ o sumă de câteva mii de lei. Ei nu știe de către cine a fost arestat, în acea perioadă BIDLITZ ZOLTAN.

În continuare arată că în anul 1951 s-a întâlnit la Predeal cu BIDLITZ ZOLTAN, care a început să-i povestească despre activitatea lui IACOB ALEXANDRU. Ia arătat unele măsuri nejuste luate de IACOB ALEXANDRU în cadrul Ministerului de Finanțe. El l-a oprit, considerând că acele probleme trebuiau discutate cu Secția Plan Finanțe a C.C. P.M.R. Poste câteva zile BIDLITZ ZOLTAN a fost chemat de către conducerea Secției Plan Finanțe a C.C. P.M.R. După discuțiile care au avut loc a fost trimis la tov.C.FIEVULESCU, președintele Comisiei Controlului de Partid. (vol.II pag.258)

Martorul STERN ERNEST, declară că îl cunoaște pe BIDLITZ ZOLTAN din anul 1923, au fost colegi la Școala Medic din Oradia Știe că BIDLITZ ZOLTAN a fost arestat în 1941 de către organele Siguranței.

BIDLITZ ZOLTAN, a venit la el la birou în str. Ion Ghica, la Banca Ardeleană, însoțit de un agent de poliție și i-a spus că este sub stare de arest și că dacă îi dă o sumă de bani de circa 20.000 , 30.000 lei poate să fie pus în libertate. El i-a spus că în momentul acela nu avea o sumă așa mare de bani și i-a promis că a doua zi poate să-i facă rost, dacă poate scăpa de arestare.

Intr-adevăr el a dat soției lui BIDLITZ ZOLTAN, a doua zi banii promiși. Bani pe care i-a împrumutat dela AXELRAD IOSEF aflat în prezent în Israel. (vol.II pag.704).

Martorul MOLDOVAN TEODI, declară că îl cunoaște pe EIDLITZ ZOLTAN, din anul 1939, fiindu-i prezentat de către soția sa soție SCHRABOR FANY- 426

EIDLITZ ZOLTAN, era în anul 1939 membru P.C.R. și strângea cotizații pentru Ajutorul Roșu și de multe ori a dus diferite daruri deținuților antifasciști aflați în închisoarea Doftana.

Între anii 1940-1941 a venit la el la birou, la O.R.A.P. din București, Str. Anastasie Simu No.1, soția lui EIDLITZ ZOLTAN, cerindu-i 50.000 lei pentru a putea salva pe EIDLITZ ZOLTAN din mina Siguranței și pentru a putea suși din București. El neavînd acea sumă de bani i-a dat soției lui EIDLITZ ZOLTAN, 44.000 lei, cît a avut la el. După timp de un an sau un an și jumătate a aflat că EIDLITZ și soția sa s-au stabilit în Turda. În anul 1944 la începutul lunii august, fiind trimis oficial la Turda de către O.R.A.P. a vizitat și pe EIDLITZ ZOLTAN și pe soția sa. (vol.II pag.707).

În legătură cu relațiile pe care le-a avut la Turda cu agentul de siguranță BALC AUGUSTIN, EIDLITZ ZOLTAN declară că acesta i-a prezentat în vara anului 1944, de dr. NEGREA ARNOLD, i-a spus că este consătean cu el și că-l informează despre raziile ce se pregătesc la poliție. EIDLITZ arată că BALC AUGUSTIN i-a vizat buletinul de populație, personal l-a mai văzut de cîteva ori, ultima oară în noaptea de 23 august 1944, cînd a participat la tipărirea unui manifest democrat. (vol.I pag.477, 480,481).

Fostul agent de Siguranță BALC AUGUSTIN declară că l-a cunoscut pe NEGREA ARNOLD în primăvara anului 1940, începînd din primăvara anului 1943, a început să aibă legături strînse cu NEGREA ARNOLD.

Astfel de fiecare dată cînd se pregătea la poliție o raziă a anunțat familia ADONI din Turda, Str. Călărăși No.6-8-10 unde NEGREA ARNOLD, lua masa.

În anul 1943, NEGREA ARNOLD, i-a spus să țină la el acasă 5000-6.000 coale de hîrtie și un șapilograf, două pistoale, unul "Bereta" și unul "Boving" și un pistol mitralieră tip sovietic și cca.100 cartușe pentru pistolul mitralieră, învelite într-o pînză de sac. Menționează că de legăturile sale cu NEGREA și familia ADONI i-a spus soției sale care avea cunoștință despre toată activitatea sa.

Din primăvara anului 1944 și pînă la sfîrșitul lunii mai-iunie 1944, BALC AUGUSTIN a primit dela dr. NEGREA ARNOLD 42 Buletine de Biroul Populației, în alb și el le-a ștampilat cu ștampila poliției Turda. Buletinele NEGREA i le-a dat în

În noaptea de 23 august 1944 a participat în prezența a 12 persoane la tipărirea unui manifest democat, el a adus hîrtia și șapilografu. (vol.II pag.260,262,263,264). 428

Martora BIDLITZ ELISABETA declară că nu are cunoștință că BIDLITZ să fie avut legături cu persoane din Poliția Turda, își amintește din discuțiile avute cu el că era o persoană la poliție care le ștampila Buletinul de populație. Persoană pe care nu a cunoscut-o. (Vol.II pag.292).

În anul 1947, în timp ce BIDLITZ ZOLTAN era șeful grupului de inspectori din cadrul Ministerului de Finanțe și totodată șeful biroului de anchete din acest Minister, au fost descoperite mari fraude, precum și însemnate evaziuni fiscale la firmele "Sinconec" și "Emara", care colectau vite în cadrul livrărilor pentru armistițiu.

Printre persoanele arestate a fost și ERLICH DAVID, care în ziua de 12 ianuarie 1948 a fost prin împreună cu JEAN HERCOVIC la aeroportul Băneasa de către organele poliției de Siguranță, din P.F.C. avînd asupra lor pașapoarte false și buletine de biroul populației pe nume fictive.

ERLICH DAVID, a fost cercetat de către biroul de anchete al Ministerului de Finanțe, acestuia a fost pus în libertate, de către BIDLITZ ZOLTAN și imediat după aceasta a fugit în străinătate. La 24 ianuarie 1948 prin jurnalul 26650 și 23300-Idem Dir.Gen.a Poliției, pe numiții ERLICH DAVID și DUDI și HERCOVIC JEAN, au fost dați în urmărire pe țară. (vol.II filele 5,319, 331, 332, 333, 345, 365, 366, 447, 449, 556, 407,409.

În anul 1948, au fost descoperite fraude la fabrica de textile sft.Gheorghe de către conducătorii fabricii printre aceștia a fost și șeful contabil SCHNEIDER, însă acest a fost din cauza în urma repetatelor intervenții din partea lui VASILE LUCA. (vol.II pag.275, 276, 348, 367, 368, 388, 403, 422, 426, 450, 454, 467, 481, 483, 485, 510,514,524,527,557,566,575,578, 594,597,613,555,670,676,677.

Despre aceste fapte săvîrșite de BIDLITZ ZOLTAN fostul inspector TAUTU VASILE care lucra în biroul de anchete, i-a vorbit avocatului VASILESCU ALBU, iar acesta a sesizat Procura-tura Generală,asea trecut la cercetarea lui BIDLITZ ZOLTAN, însă intervenind VASILE LUCA, cercetările au sistat. BIDLITZ ZOLTAN pentru a se răzbuna pe TAUTU și VASILESCU ALBU, face împotriva acestora un denunț calomnios și prin presiunile care le face, reușește ca aceștia să fie condamnați la cîte 4 ani închisoare.

În anul 1953 descoperindu-se adevărul în această cauză TAUTU și VASILESCU au fost judecați și achitați.

Ca o consecință a devierii o serie de elemente dug-
 mănoase de vremea lui VASILE LUCA, EIDLITZ ZOLTAN, GEMERICIA
 DUMITRU și alții din Ministerul de Finanțe, au favorizat o serie
 de elemente capitaliste care defraudaseră statul cu multe miliar-
 de lei și văzându-se demascați în activitatea lor mârșească, au
 început să prigonească elementele care au îndrăznit să-i demasce.
 Astfel s-a ajuns la condamnarea lui TRUTU VASILE și VASILESCU
 ALBU, în acest scop au fost folosiți o serie de elemente din
 magistratură, ca ADRIAN DUMITRU, VASILESCU ALEXANDRU, MIRALBA
 CONSTANTIN, STELIAN BITULESCU, VOITINOVICI ALEXANDRU, IONESCU
 AGRICOLA, HART SANCIL și alții care la rândul lor au încălcat
 cele mai elementare reguli de drept, folosind pentru aceasta de-
 claratiile mincinoase a unor elemente descompuse, sfaceriști
 și sabotori ca MARINESCU BRANISER, fost patronul Soc. "Sincrono"
 și "Exara" care a defraudat statul cu mari sume de bani, BRATU
 AUREL, fost comandor aviator pe timpul lui ANTONESCU, iar după
 23 august comisar șef în care calitate s-a pretat la diferite
 afaceri pentru care a și fost condamnat.

Cei de mai sus care au fost folosiți ca martori ai acu-
 zării, erau adevărați infractori, care trebuiau să fie condamnați
 și care au fost descoperiți de TRUTU VASILE. Vol. II pag. 186,
 187, 317, 318, 385, 386, 387, 409, 410, 416, 615, 640.

Prin Deciziunea No. 17/4/DE/950 VASILE LUCA, la numit pe
 EIDLITZ ZOLTAN - director la Secretariatul Ministerului de
 Finanțe și gestionar al fondului pentru interese superioare de
 Stat. EIDLITZ, devenind omul de încredere și de casă a lui
 VASILE LUCA.

În această nouă funcție, EIDLITZ a minuit fondul pentru
 "interese superioare de stat" din care a făcut diferite chel-
 tueli, din ordinul lui VASILE LUCA, acoperind cheltuelile de
 vânătoare ale acestuia și făcând diferite cadouri familiei lui
 VASILE LUCA.

Declară că el și-a cumpărat două arme de vânătoare cu
 bani din acest fond cu aprobarea lui VASILE LUCA.

Deasemeni EIDLITZ ZOLTAN și-a însușit 5 (cinci) ceasuri
 de mină proprietatea Ministerului de Finanțe.

EIDLITZ ZOLTAN declară că în octombrie sau noiembrie
 1950, VASILE LUCA, la cerut să se intereseze despre trecutul
 tov. RANGHET IOSIF, ELOBODA IOAN, BONE LUDOVIC și POPA EMIL ca să
 găsească ceva compromițător pentru a se răzbuna pe ei din cauză
 că au făcut o cercetare în Jud. Trei Scune și au stabilit o serie
 de fapte săvârșite de frații lui. Arată însă că el nu s-a in-
 tereseat deoarece știa că nu o să găsească nimic. (vol. II pag. 246.

VASILE LUCA declară că fondul special a Ministerului de Finanțe a fost minuit de BIDLITZ ZOLTAN care la dispoziția și cu aprobarea sa făcea diferite plăți din acest fond, 430
rea făcându-se cu chitanțele respective astfel aceste chitanțe care justificau plățile făcute iau fost prezentate lui și după el la dat o altă chitanță pentru suma globală fără justificare cheltuieli, chitanțele originale au fost distruse.

Confirmă faptul că BIDLITZ ZOLTAN a acoperit cheltuielile sale personale și a făcut diferite cadouri familiei sale și anume; A trimis bani nepoatei sale GRIZELIA FERESAN, cite 5.000 lei, cit a studiat timp de doi ani la Tg.Mureș.

Fiind trimis în U.R.S.S., GABOR VARGA i-a cumpărat haine și ceas de mână. Vol.II pag.404,405.

LUCA declară că a însărcinat pe BIDLITZ ZOLTAN să se intereseze de trecutul tov.RANGHET IOSIF, SLOBODA IOAN, BOH LUDO VIC și POPA EMIL, să caute să cunoască trecutul acestora pentru ai putea discredita în fața Partidului, prin faptul că au făcut parte din Comisia C.C. care a fost trimisă la Sft.Gheorghe unde erau implicați frați săi TOBE GERZA și VARGA GABOR.(vol.II pag.388,389).

Harbora FERESAN GRIZELIA, în procesul verbal de interogatoriu din 28.XII.1954 confirmă că în timpul cit a studiat la Tg.Mureș a primit bani și cadouri dela VASILE LUCA, fiind trimise prin BIDLITZ ZOLTAN și BOJITA ILIANA. (Vol.II pag.699)

Cer stările au stabilit că BIDLITZ ZOLTAN nu poate fi tras la răspundere penală de faptul cum a administrat Fondul pentru interese superioare de Stat.

Legea No.576 pentru prevederea, gestionarea și controlul fondurilor pentru interese superioare de Stat.

Decretul No.2148 din 4 noiembrie 1944.

Monitorul Oficial No.266 din 16 noiembrie 1944.

Capitolul III

Controlul fondurilor.

Art.II Controlul gestionării acestor fonduri se va face de către Inalta Curte de Conturi.

În acest scop, pentru operațiunile efectuate, gestionarii respectivi vor întocmi situații trimestriale de credite-
le executate și de sumele minuite, înaintându-le Inaltei Curți de Conturi.

Factele care justifică operațiunile înscrise în situațiile trimestriale și în conturile anuale, se vor păstra de către gestionarii fondurilor și vor fi verificate la fața locului de către un delegat al Inaltei Curți de conturi, desemnați de

Verificarea se va face trimestrial.

După verificare, la cererea administratorului fondului actele asupra cărora nu s-au făcut obiecțiuni pentru justificarea cheltuelilor, vor fi distruse consemnându-se această opera⁴³¹ într-un proces verbal, semnat de delegatul verificator, gestionar și directorul contabilității Ministerului. (vol.II pag.248, 249, 250,251,252).

CONCLUZII;

- Din cercetările efectuate asupra numitului EIDLITZ ZOLTAN, s-a stabilit că acesta nu a fost agent informator al Siguranței.

Cum se califică din punct de vedere juridic faptele lui stabilite în sarcina lui EIDLITZ ZOLTAN-

In cazul BRILICH DAVID, favorizarea infractorului prevăzut și penat de art.284 C.P.

In cazul SCHREIDER, favorizarea infractorului prevăzut și penat de art.284 C.P.

In cazul TAUTU și VASILESCU ALBU, denunțarea calomnioasă pedepsite de art.269 C.P.

Aceste delictе prin Legea No.4 din 5 august 1954, sunt amnistiate și deci faptele înscrinate sunt stinse.

Pentru faptul că EIDLITZ ZOLTAN a fost gestionar al Fondului pentru interese superioare de stat și a făcut diferite cheltueli, din ordinul lui VASILE LUCA, acoperind cheltuelile de vinătoare ale acestuia și a făcut diferite cadouri familiei lui VASILE LUCA și cu toate că și el a folosit din acești bani nu poate fi tras la răspundere penală. Legea 576, art.11 din 14 noiembrie 1944.

Cercetările nu au stabilit în sarcina lui EIDLITZ ZOLTAN fapte care să fie pedepsite de legile penale ale R.P.R.

PROPUNERI;

- Punerea în libertate a numitului EIDLITZ ZOLTAN.

DE ACORD,
SEFUL SERVICIULUI,
MAIOR,

ANCHEATOR PRIM,
LOCOTENENT,

I.Curtescu

D.Marinache,

DE ACORD,
SEFUL DIRECTIEI,
COLONEL,

Există aprobarea dată
de tov. Ministru ALEX.
DRAGHICI.

Exemplarul nr. 2

Aprob prelungirea
mandatului de arestare pînă
la data de
PROCUROR,

432

REFERAT

- Asupra prelungirii manda-
tului de arestare privind pe
EIDLITZ ZOLTAN.

Bucuresti, 26 octombrie 1954

Eu, anchetator șef de birou din Dir. de Cercetări
M.A.I.- R.P.R., Cpt. NICULESCU ION, cercetînd materialul dosa-
rului de anchetă No. 93, al arestatului EIDLITZ ZOLTAN, arestat
la 19 iunie 1952, fiind învinuit de complicitate la acțiunea
de sabotaj desfășurată de fosta conducere a Ministerului de Fi-
nanțe, născut la 2 februarie 1912 în Satul Mare, fiul lui IGNA-
TIE și al FANEI, de profesie funcționar, fost director de Cabi-
net al lui VASILE LUCA și director al Sectorului din Ministe-
rul de Finanțe, cu ultimul domiciliu în București Str. Ivan
Turgheniev No. 30;

AM STABILIT :

- EIDLITZ ZOLTAN, a foslot în scopuri personale fondu-
ri ale Ministerului de Finanțe.

Prin metode abuzive a obținut condamnarea a doi oameni
nevinovați care l-au reclamat la Parchetul General al R.P.R.
pentru unele nereguli săvîrșite.

Deasemeni a desconspirat reforma bănească.

Cercetările sunt în curs pentru a se stabili și alte
fapte săvîrșite de EIDLITZ ZOLTAN.

Intrucît mandatul de arestare al susnumitului expiră
la data de 1 noembrie 1954,

PROPUNEM :

- Să se intervină la Procuratura Militară Teritorială
București, pentru prelungirea mandatului de arestare.

SEF DE BIROU,
CAPIEȘAN,

Niculescu
I. Niculescu,

DE ACORD,

LOCTIITOR SEF SERV.
MAIOR,

I. Angelescu
I. Angelescu,

SEFUL DIRECTIEI,
COLONEL,

Fr. Butyka
Fr. Butyka,

2 ex./E.M.

Strict Secret

SE APROBA,

Aprob prelungirea mandatului
de arestare pînă la data de _____

PROCUROR,

433

R E F E R A T

/Asupra prelungirii termenului de anchetă, în cazul numitului
WEISZ IOAN/.-

București, 22 decembrie 1954.

Eu, anchetator prim din Direcția de Cercetări M.A.I. -
R.P.R. Lt.CURTESCU IOAN,

Cercetînd materialul dosarului de anchetă nr.93, al aresta-
tului WEISZ IOAN, arestat la 26 mai 1952, fiind invinuit de
crimă de sabotare a economiei naționale, născut la 10 noiembrie
1910, în Satu Mare, fiul lui CAROL și ELIZABETA, de profesie
funcționar, fost director general al Băncii de Credit pentru
Investiții, cu ultimul domiciliu în București, Str.Toma Masaric
Nr.2.-

- AM STABILIT -

- WEISZ IOAN în 1947 a fost numit director adjunct în
Ministerul de Finanțe și apoi avansat director al Dir.Contabili-
tății normate din Ministerul de Finanțe, iar în 1949 la recoman-
darea lui VASILE LUCA, a fost numit în funcția de contabil șef a
Direcției Generale a Canalului Dunăre-Marea Neagră.-

Avînd această calitate a împiedicat buna desfășurare a
activității financiare a Dir.Generale a Canalului.-

În luna mai 1951, la propunerea lui VASILE LUCA, WEISZ
IOAN a fost numit director general al Băncii de Credit pentru
Investiții. Folosind această funcție WEISZ IOAN a sabotat reali-
zarea planului de investiții pe anul 1951.-

Cercetările sînt în curs pentru a se stabili prin strînge-
rea de probe, faptele săvîrșite de WISZ IOAN.-

Intrucît mandatul de arestare Nr.253/52 expiră la data
de 1 ianuarie 1955 ;

- PROPUNEM -

- continuarea cercetărilor și a se interveni la Procuratu-

ra Militară Teritorială București, pentru prelungirea mandatului
de arestare a lui WEISZ IOAN, pînă la 1 februarie 1955.-

ANCHEȚATOR PRIM
Locotenent,

434

I. Curtescu

DE ACORD,

SEFUL SERVICIULUI
MAIOR,

SEFUL DIRECTIEI
COLONEL,

D. Marinache

Fr. Butyka

rm/ 2 ex.

SE APROBA,

Aprob prelungirea manda-
tului de arestare, pînă la data
de _____

PROCUROR, 435

R E F E R A T

/Asupra prelungirii termenului de anchetă privind pe numitul
EIDLITZ ZOLTAN/.

București, 22 decembrie 1954.

Eu anchetator prim din Direcția de Cercetări a M.A.I.-R.P.R.
lt. CURTESCU IOAN,

Cercetînd materialul dosarului de anchetă nr.93, al aresta-
tului EIDLITZ ZOLTAN, arestat la 19 iunie, fiind invinuit de
complicitate la acțiunea de sabotaj desfășurată de fosta conducere
a Ministerului de Finanțe, născut la 2 februarie 1912, în Satu
Mare, fiul lui IGNATIE și al FANEI, de profesie funcționar, fost
director de cabinet al lui VASILE LUCA și director al Secretaria-
tului din Ministerul de Finanțe, cu ultimul domiciliu în București
Str. Ivan Turgheniev Nr.30.-

- AM STABILIT -

EIDLITZ ZOLTAN a folosit în scopuri personale fonduri ale
Ministerului de Finanțe.-

Prin metode abuzive, a obținut condamnarea a doi funcționari
nevinovați din Ministerul de Finanțe, care le-au reclamat la Par-
chetul General al R.P.R. pentru unele nereguli săvîrșite.-

Deasemeni a desconspirat reforma bănească.-

Cercetările sînt în curs pentru a se stabili prin strîngerea
de probe, faptele săvîrșite de EIDLITZ ZOLTAN.-

Intrucît mandatul de arestare nr.275 expiră la 1 ianuarie
1955,

- P R O P U N E M -

- continuarea cercetărilor și a se interveni la Procuratura
Militară Teritorială București, pentru a aproba prelungirea manda-
tului de arestare a lui EIDLITZ ZOLTAN, dela 1 ianuarie 1955 la
1 februarie 1955.-

ANCHETATOR PRIM
Locotenent,

I. Curtescu

DE ACORD:

SEFUL SERVICIULUI
MAIOR

SEFUL DIRECTIEI
COLONEL

D. Marinache

Fr. Butvka

SE APROBA,

Aprob prelungirea mandatului de arestare pînă la data de

PROCUROR, 436

REFERAT

/Asupra prelungirii termenului de anchetă, în cazul numitului MENDEL EUGEN/.-

București, 22 decembrie 1954

Eu, anchetator prim din Direcția de Anchete a M.A.I. - R.P.R.
Lt.CURTESCU IOAN,

Cercetînd materialul dosarului de anchetă Nr.93, al arestatului MENDEL EUGEN, arestat la 25 mai 1952, fiind invinuit de crimă de sabotare a economiei naționale, născut la 29 octombrie 1898, în Sighișoara, fiul lui BERHARD și MARIA, de profesie avocat, fost director în Banca de Credit pentru Investiții, cu ultimul domiciliu în București Sos.Cotroceni Nr.9.-

- AM STABILIT -

MENDEL EUGEN, între anii 1930 - 1937, a făcut parte din organizația sionistă, activînd în secția locală Sighișoara.-

- Din 1937 pînă în 1942 a fost președintele Comunității Evrești din Sighișoara, iar în 1942 pînă la eliberare a fost președintele Oficiului din Tîrnava Mare a Centralei Evreilor.-

- Din anul 1948 pînă la arestare, MENDEL EUGEN a funcționat ca Director adjunct și Director în Banca de Credit pentru Investiții (B.C.I.) El a desfășurat în bancă o activitate de sabotaj.-

Cercetările sînt în curs pentru a se stabili prin strîngerea de probe faptele săvîrșite de MENDEL EUGEN.-

Intrucît mandatul de arestare al susnumitului expiră la 1 ianuarie 1955 ;

- PROPUNEM -

- continuarea cercetărilor și a se interveni la Procuratura Militară Teritorială București pentru a aproba prelungirea mandatului de arestare a lui MENDEL EUGEN, dela 1 ianuarie 1955 pînă la 1 februarie 1955.-

ANCHETATOR PRIM
Locotenent,

I.Curtescu

DE ACORD

SEFUL SERVICIULUI

SEFUL DIRECTIEI
LOCOTENENT

Unitatea Militară 0123/0

437

0084938

3 ianuarie 1955

STRICT SECRET

Ex.No.....

Către

MINISTERUL FINANTELOR,

Cabinetul Tov. Ministru PETRESCU.

Vă rugăm să ni se elibereze un document de persoanele ce au mînut fondul secret în perioada 1948-1952, (cînd EIDLITZ ZOLTAN) a funcționat ca secretar al Ministrului.

Totodată vă rugăm a ni se elibera și copie depe Procesele Verbale ale fondului secret pe perioada mai sus arătată- ce au fost distruse.

LOCTIITOR MINISTRU AL MINISTERULUI
AFACERILOR INTERNE.

SE APROBA,

24 decembrie 1954

438

REFERAT

Pentru definitivarea cercetărilor efectuate asupra arestatului EIDLITZ ZOLTAN.-

Propunem a se aproba audierea in stare de libertate a tov. WALDMAN PAUL, activist la C.C. P.M.R.

Tov. WALDMAN PAUL, urmează să ne arate dacă EIDLITZ ELISABETA i-a cerut bani pentru a da mită, ca soțul său ZOLTAN EIDLITZ, să fie pus in libertate in 1941.-

De acord
SEFUL SERVICIULUI

M. A. R.
D. Marinache
D. Marinache

ANCHETATOR PRIM
LOCOTENENT,

Cuțescu Ion
Cuțescu Ion

De acord
SEFUL DIRECTIEI
C O L O N E L,

Butyka
Fr. Butyka

DM/2 ex.

REFERAT

- Despre rezultatul cercetărilor efectuate asupra numitului EIDLITZ ZOLTAN, fost director al Secretariatului din Ministerul Finanțelor, arestat la 19 iunie 1952, pentru complicitate la acțiunea criminală de sabotaj, desfășurată de fosta conducere a Ministerului de Finanțe.

MOTIVELE ARESTĂRII ;

Punându-i-se în sarcină următoarele ;

1. În perioada 1931 și 1933, EIDLITZ ZOLTAN, a fost arestat de Siguranța Oradia și a fost pus în libertate.
2. În 1941 a fost arestat de Siguranță pentru a fi internat în lagăr, însă a scăpat dînd șperț 44.000 lei, iar după aceea a plecat la Turda.
3. La Turda a avut relații cu agentul de Siguranță BALC AUGUSTIN, prin intermediul lui NEGREA ARLOND, care era în relații cu BALC AUGUSTIN.
4. DAVID ERLICH, unul din principala defraudatori ai statului, care fusese reținut și cercetat, a fost eliberat după o scurtă deținere, iar în cele din urmă a reușit să fugă din țară cu sprijinul lui EIDLITZ ZOLTAN.
5. Principalii vinovați descoperiți la Uzinele Textile Sft.Gheorghe, au fost scoși din cauză, mușamalizîndu-se ancheta de EIDLITZ ZOLTAN.
6. A înscenat numiților TAUTU VASILE și VASILESCU ALBU o serie de procese în urma cărora TAUTU VASILE a fost condamnat la 4 ani închisoare, iar VASILESCU ALBU la 3 ani închisoare.
7. A folosit în scopul său și a lui VASILE LUCA sume ale " Fondului pentru Interese Superioare de Stat ".

REZULTATUL CERCETĂRIILOR ;

- EIDLITZ ZOLTAN, născut la 2 februarie 1912, în satul Mare, fiul lui IGNATIE și FANY, de profesie funcționar, căsătorit, are 2 copii, orig. socială; mic burghez-comerțiant, cu serviciul militar satisfăcut la Batalionul 6 Administrativ Cluj, cu gradul de soldat neinstruit, cu ultimul domiciliu în București Str. Ivan Turgheniev No.30.

EIDLITZ ZOLTAN, în procesele verbale de interogatoriu declară următoarele;

- A fost arestat prima dată în luna mai 1931, împreună cu un grup de U.T.C.-iști în majoritate elevi. A fost arestat de agenții ESTEGAR și PALL, dar a fost imediat pus în libertate.

A fost arestat a doua zi din nou și anchetat de către comisarul CZOBEL. La cercetări a fost întrebat, dacă cunoaște pe ROBOTOS EMERIC.

A declarat că îl cunoaște pe ROBOTOS EMERIC și erau prieteni. La anchetă, alte întrebări nu i s-au pus.

Tot în aceeași zi a fost pus în libertate cu alți U.T.C.-iști.

Punerea în libertate s-a făcut datorită șperțului dat Siguranței de către părinții lor. vol.I pag.465.

În martie 1933, EIDLITZ ZOLTAN a fost arestat a treia oară în urma arestării conducerii U.T.C. a fost denunțat de VANCOS că deținea munca tehnică în cadrul U.T.C. Oradia.

A fost anchetat de comisarul VILIGA și agenții ESTEGAR, GALL PALL și alții, care l-au maltratat crunt, dar nu a recunoscut nimic.

Acest lucru este confirmat și de copia declarației dată de EIDLITZ ZOLTAN la Siguranța Oradia, care se găsește la dosarul său de partid. (vol.I pag.467, 468, 525, 526).

EIDLITZ ZOLTAN declară că în vara anului 1941 fiind în București unde se mutase cu întreaga familie, a fost arestat de organele Siguranței pentru a fi internat în lagăr și că a scăpat dînd șperț 44.000 lei unui comisar al cărui nume nu și-l mai amintește. Arată că banii au fost procurați de soția sa dela următoarele persoane; WALDMANN PAUL, MOLDOVAN TEOFIL și STERN ERNEST.

După ce a fost pus în libertate, la cîteva zile împreună cu soția sa a plecat la Turda, unde s-au stabilit. Vol.I pag.584

Foștii polițiști MALAN DUMITRU, VILIGA ION, PRENTIU TEODOR declară că în perioada 1931-1932 EIDLITZ ZOLTAN a fost arestat de mai multe ori de agenții ESTEGAR ELEMER, PALL VASILE. Nu au cunoștință că EIDLITZ ZOLTAN să fi fost recrutat ca informator. Vol.II pag.416, 643, 644.

Martorii TOROKK IOAN, SINGER CLARA, LUSTIG EUGEN, declară că la arestările sale EIDLITZ ZOLTAN a avut o comportare bună, cu toate că a fost supus la chinuri grele și bătut, nu declară nimic și nici nu a trădat pe cei cu care era în legătură în org. U.T.C. Vol.II pag.406, 507, 591).

Martorii EIDLITZ ELISABETA, WALDMAN PAUL, MOLDOVAN TEOFIL, STERN ERNEST, confirmă împrejurările în care a fost arestat EIDLITZ ZOLTAN în anul 1941 și că a fost pus în libertate după ce a dat suma de 44.000 lei. Bani dați ^{44 lei}. Vol.II pag.238, 290, 291, 704.

În legătură cu relațiile pe care le-a avut la Turda cu agentul de Siguranță BAIC AUGUSTIN, EIDLITZ ZOLTAN arată că acesta i-a fost prezentat în iulie 1944, de către dr. NEGREA ARNOLD, i-a spus că este consătean cu ei și că-l informează despre raziile ce se pregătesc la poliție. EIDLITZ arată că BAIC AUGUSTIN i-a vizat buletinul de populație, personal l-a văzut de câteva ori, ultima oară în noaptea de 23 august 1944 când a participat la tipărirea unui manifest. Vol.I pag.477, 480, 481.

Fostul agent de siguranță BAIC AUGUSTIN, confirmă cele declarate de EIDLITZ ZOLTAN și că a avut legături strânse cu NEGREA ARNOLD cărui i-a făcut importante servicii. Vol.II pag.260, 262, 263, 264.

Privitor la activitatea sa din Ministerul Finanțelor EIDLITZ ZOLTAN declară următoarele;

X- În anul 1947, în timp ce el era șeful grupului de inspectori din cadrul Ministerului de Finanțe și totodată și șeful biroului de anchete din acest Minister, au fost descoperite mari fraude, precum și însemnate evaziuni fiscale la firmele "Sincomec" și "Exara" care colectau vite în cadrul livrărilor pentru Armistițiu.

ERLICH DAVID, care era implicat în aceste fraude și evaziuni, a fost cercetat de către biroul de anchete al Ministerului de Finanțe, acesta a fost pus în libertate de către EIDLITZ ZOLTAN și imediat după aceasta a fugit în străinătate. Vo.II, pag.5, 319, 331, 332, 333, 345, 365, 366, 447, 449, 556.

În anul 1948 au fost descoperite de către organele fiscale ale Ministerului de Finanțe la fabrica de textile din Sft.Gheorghe. EIDLITZ ZOLTAN, arată că acele fraude au fost săvârșite de către conducători fabricii, în frunte cu șeful contabil SCHNAID R, însă acesta a fost scos din cauză în urma repetatelor intervenții a lui VASILE LUCA.

EIDLITZ ZOLTAN, fiind reclamat la Procuratura Generală de către TANTU VASILE și VASILESCU ALBU, pentru punerea în libertate a lui ERLICH DAVID și favorizarea lui SCHNAIDER.

Procuratura Generală a trecut la cercetarea lui EIDLITZ ZOLTAN, însă intervenind VASILE LUCA, cercetările au sistat. EIDLITZ ZOLTAN pentru a se răzbuna pe TAUTU VASILE și VASILESCU ALBU, face împotriva acestora un denunț calomnios și ⁴⁴² presiunile care le face cu ajutorul unor elemente din magistratură ca VOITINOVICI ALEXANDRU, STELIAN NITULESCU, ADRJAN DUMITRU, VASILESCU ALEXANDRU, MIHALCEA CONSTANTIN, IONESCU AGRICOLA, HART SAMOIL și alții, reușește ca aceștia să fie condamnați la câte 4 ani închisoare.

~~X~~ In anul 1953 descoperindu-se adevărul în această cauză TAUTU VASILE și VASILESCU ALBU au fost judecați și achitați. (Vol.II pag.275,276,348,367,368,388,403,422,426,450,454,467, 481,483,435,510,514,524,527,557,575,578,594,597,613,655,670, 676,677).

EIDLITZ ZOLTAN declară că a fost numit de VASILE LUCA prin Deciziunea No.17/IV.1950, gestionar al fondului pentru interese superioare de Stat.

In această nouă funcție, EIDLITZ ZOLTAN, a mînut fondul pentru " interese superioare de stat" din care a făcut diferite cheltueli, din ordinul lui VASILE LUCA, acoperind cheltuelile de vinătoare ale acestuia și făcînd diferite cadouri familiei lui VASILE LUCA.

Declară că și el a folosit bani din acest fond cu aprobarea lui VASILE LUCA. Actele justificative privind folosirea fondului pentru interese superioare de Stat le-a ars cu proces verbal, confrom art.II din Legea 576, din 14 noiembrie 1944. (vol.II pag.248, 249, 250, 251, 252).

C O N C L U Z I I :

- Cercetările au stabilit că EIDLITZ ZOLTAN, nu a fost agent informator al Siguranței burghezo-moșierești.

Au stabilit în plus următoarele;

- A pus în libertate pe DAVID ERLICH, care a fugit din țară.
- A scos din cauză cu ajutorul lui VASILE LUCA pe SCHEIDER, unul din principalii vinovați descoperiți la Uzinele Textile Sît.Gheorghe mușamalizîndu-se ancheta.
- A înscenat numiților TAUTU VASILE și VASILESCU ALBU o serie de procese în urma cărora TAUTU VASILE a fost condamnat la 4 ani închisoare, iar VASILESCU ALBU la 3 ani.
- A folosit în scopul lui VASILE LUCA și al său sume ale fondului pentru interese superioare de stat.

Deoarece aceste fapte au fost amnistiate prin legea nr.4 din 5 august 1954,

- PROPUNERE -

443

Trimiterea numelui EIDLITZ ZOLTAN în justiție, care să rezolve cazul pe baza formelor procedurale.-

DE ACORD:
SEFUL SERVICIULUI
MAIOR

ANCHETATOR PRIM
LOCOTENENT

I. Curtescu

D. Marinache

DE ACORD:
SEFUL DIRECTIEI
COLONEL

Fr. Butyka

EM/2 ex.

P R O C E S - V E R B A L

=====

Incheiat astăzi, 22 februarie 1955, la București.

Eu, anchetator prim din Direcția de Anchete a M.A.I. - R.P.R.,
Lt. CURTESCU IOAN,

Incheiind cercetările întreprinse asupra arestatului EIDLITZ ZOLTAN, născut la 2 februarie 1912, în Satu Mare Reg. Baia Mare, fiul lui IGNATIE și FANY, fost director al Secretariatului din Ministerul Finanțelor, căsătorit, are doi copii, origina socială mic burgheză, cu serviciul militar satisfăcut, cu ultimul domiciliu în București, Str. Ivan Turgheniev Nr. 30, arestat la 19 iunie 1952, - învinuit de crimă de trădarea Patriei, am stabilit următoarele :

În anul 1947 EIDLITZ ZOLTAN a fost numit în Ministerul de Finanțe ca șef al Grupurilor de Inspectori și totodată șeful Biroului de Anchete din acest Minister. Biroul de Anchete din cadrul Ministerului de Finanțe a descoperit mari fraude, precum și însemnate evaziuni fiscale la firmele "Sincomec" și "Exara" care colectau vite în cadrul livrărilor pentru Armistițiu. EIDLITZ ZOLTAN, care era șeful Biroului de Anchete a pus în libertate pe unul din principalii vinovați în aceste fraude ERICH DAVID. După ce acesta a fost pus în libertate de către EIDLITZ ZOLTAN, a fugit în străinătate.-

În anul 1948 au fost descoperite de către organele fiscale ale Ministerului de Finanțe la Fabrica de Textile din Sft. Gheorghe, mari fraude fiscale săvârșite de către conducătorii acelei fabrici. EIDLITZ ZOLTAN a scos din cauză, în urma repetatelor intervenții ale lui VASILE LUCA pe SCHNAIDER, șeful contabil al întreprinderii.-

EIDLITZ ZOLTAN fiind reclamat la Procuratura Generală R.P.R. de către TAUTU VASILE și VASILESCU ALBU pentru punerea în libertate a lui ERICH DAVID și favorizarea lui SCHNAIDER, Procuratura Generală R.P.R. a trecut la cercetarea lui EIDLITZ ZOLTAN însă intervenind VASILE LUCA, cercetările au sistat.

EIDLITZ ZOLTAN pentru a se răzbuna pe TAUTU VASILE și LOCOPENENT,

VASILESCU ALBU, face împotriva acestora un denunț calomnios și prin presiunile pe care le face cu ajutorul unor magistrați reușește ca aceștia să fie condamnați, unul la 4 ani și douăsoare și altul la 3 ani.-

În anul 1953, descoperindu-se adevărul în această cauză, TAUTU VASILE și VASILESCU ALBU au fost recjudecați și achitați.-

EIDLITZ ZOLTAN a fost numit de către VASILE LUCA prin Deciziunea Nr.17/IV.1950, gestionar al Fondului pentru interese superioare de Stat. În această funcțiune a mînut fondul pt. interese superioare de stat din care a făcut diferite cheltuieli din ordinul lui VASILE LUCA, acoperind cheltuielile de vinătoare ale acestuia și făcînd diferite cadouri familiei lui VASILE LUCA și trimițîndu-le anumite sume de bani.- Deasemenea a folosit și în scopuri personale sume de bani din acest fond.-

Cercetările au mai stabilit că EIDLITZ ZOLTAN fiind omul de încredere și de casă a lui VASILE LUCA, a cunoscut importante secrete ale acestuia, lucruri pe care nu le-a adus la cunoștința organelor în drept.-

Drept pentru care am încheiat prezentul proces verbal spre cele legale.-

LOCOTENINT,

I. Curtescu

Handwritten notes in blue ink, partially crossed out with a red line. The text is difficult to decipher but appears to contain names and dates.

Extensive handwritten notes in red ink at the bottom of the page, including dates like '19.08.1953' and various illegible signatures and stamps.